MARIAN DRUMUR

SOLDATULE, MERGI ÎNDĂRĂT

2004

PROLOG

Pământul afânat, tăcut sub paşii procesiunii, fusese pulverizat în miezul nopții de echipele zorite să termine Mormântul Soldatului Necunoscut, apoi tasat de mulțimea venită în faptul zilei să-şi comemoreze jertfele rânduite laolaltă în imensa groapă comună. Tot conform voinței exprimate de protocolul națiunilor, împărțirea durerii avea să se facă prin topirea într-un ceremonial unic a trăsăturilor specifice naționale, spre împăcarea tuturor facțiunilor şi menajarea oricăror susceptibilități.

După răsăritul soarelui, printre grupurile cernite aspirau să se strecoare cu deferență demnitari în veşminte caracteristice, îndreptățiți a parveni la sectorul oficial, destinat să legitimeze întru eternitate Adevăratul Memorial.

Din năzuința de a desăvârşi comuniunea spirituală nu se hotărniciseră nici un fel de zone între participanți însă ei se separaseră instinctiv, după culorile porturilor ce arătau durerea. Femeile constituiau majoritatea – mame, surori, logodnice se concentraseră să fie ultima oară în apropierea celor pentru care nutreau speranța de a-i mântui prin dragostea ce le-o purtau, fără să ştie dacă se aflau cu adevărat sub pietrele cioplite risipite la nesfârşit primprejurul monumentului dominant. Foste mirese se cutremurau de răceala înconjurătoare, parcă alcătuită din degete ce le pipăiau toate ascunzişurile.

Procesiunea, măruntă în marea de oameni, din care făceau parte sacerdoți, preoți, şamani, pastori, predicatori, tot ceea ce putuseră trimite națiunile spre îmbunarea sufletelor îndurerate, îşi purtă obiectele de cult în aşa chip ca mulțimea să le poată vedea şi venera, ocolindu-i marginea până ajunse în fața monumentului, unde fură depuse ofrandele: păr tăiat, picături de sânge, agheasmă, lapte, dinți, mir, fetişuri care se aşezară la căpătâiul soldatului necunoscut, răstimp în care unii oficianți îşi loveau trupurile implorând iertarea.

Dar rugăciunile şi fastul nu-şi atingeau scopul; în aerul amorțit plutea o răutate neacoperită de discursurile solemne, invocarea tratatelor divine sau clamarea transparenței frățeşti; ştiau asta şi participanții, ba chiar cei cu sinceritate smeriți se pregătiseră din vreme – că nu ajungea o zi pentru a îmblânzi mânia sufletelor neîmpăcate, încă nedesprinse de țărână.

I

11.000 CAZARMA, DE LA UN CAPĂT LA ALTUL FEBRUARIE

Țărână înțelenită, înghețată în profunzime; o întindere goală, vălurată, cu tulpini sărace de iarbă pălită printre cristalele de gheață risipite pretutindeni, ce se oprea la un șanț cu taluzuri părăginite dincolo de care se ridica sfidător un gard nou-nouț din sârmă ghimpată. Pe poteca ce urmărea la interior conturul împrejmuirii bocancii grei ai unei santinele, periodic alții, băteau sec şi ritmat traseul. Suflarea zorilor pătați de franjurile aurorei apropia simțirii paznicilor, în orice segment al parcursului, emanația zăpezilor veşnice. Când trecea pe la pichetul fix fiecare raporta: „Nimic de semnalat”. Apoi ofițerul de serviciu avu ocazia să audă un enunț modificat din partea santinelei din ultimul schimb.

- A apărut un soldat teleleu şi s-a apucat să aranjeze o movilă de pietre, cică se pricepe.

- Nu l-ai somat? întrebă descumpănit ofițerul.

- Ba da şi s-a prezentat: soldatul Opal, cioplitor de monumente funerare. Cică fusese reperat prin satelit. I-am făcut vânt. Ordonați să punem pietrele la loc?

- Nu, în nici un caz, poate aduce ghinion. Liber la dejurnă!

La porțile regimentare era pustiu; odată consumată obligatoria adunare pentru program şi ieşirile celor de la servicii abia spre masa de seară aveau să se îndese eventualii învoiți în oraş, respectând regula: până la poartă – în patru labe, prin vizorul corpului de gardă – în pas de defilare, apoi în patru labe la dormitor. Nici la barăcile subunităților nu se afla nimeni cu excepția plantoanelor, fapt obişnuit într-o zi de lucru. Prin uşa batantă laterală a porții A1, cea care dădea în şoseaua magistrală, rar de mai pătrundea vreun ofițer iuțit să se integreze programului, aşa că şeful gărzii delegă un furier să scoată pe toți cei din arest şi să-i pună la corvoada lemnelor. Cu câte un soldat înarmat în coadă, grupuri mici de militari fără centiroane începură să poarte pe rând coşuri vârfuite cu lemnele sparte de doi voluntari şi să alimenteze godinurile pichetelor fixe, singurele clădiri lipsite de încălzire centrală, din cauza tranşelor de investiții ziceau unii, din cauza învârtiților de la întreținere ziceau alții, care adăugau că stocul materialelor necesare dispăruse înainte de a se prinde cineva că nu era destinat remedierilor. Oricum ar fi fost, o stivă mare de butuci se găsea la gardul de vest, rezervă de antrenament şi pentru bucătăriile de campanie în cazul că s-ar fi terminat buteliile cu gaz lichefiat.

La orele opt ofițerul de serviciu pe marea unitate porni să-şi facă rondul, prilej de a vedea toate sectoarele în acțiune, parcurs pentru care avea la dispoziție al doilea tot-teren al gărzii de patrulare.

Unui neinițiat ce ar fi privit de la înălțime, baza continentală a diviziei 13.3 putea să-i pară un enorm puzzle cu module exasperant de asemănătoare; singura clădire „autentică” era Comandamentul – trei nivele impunătoare de birouri unde, vorba ofițerilor activi, „colcăiau trei conțopişti la un soldat”; în rest – puzderie de barăci Stillman distribuite geometric în cvartale, inscripționate vizibil. Nu se făcuse economie de vopsea, aşa fel că şi în ochii unui recrut sărea galbenul popotelor şi verdele latrinelor. Intrările fuseseră marcate cu săgeți albe, uşile de la cele două capete ale barăcilor erau cafenii, ca şi ramele ferestrelor; până şi acoperişul din tablă al

Comandamentului căpătase o frumoasă culoare albastră, ce părea să-l arate ca o lucarnă de cer despicând mohoreala unicului anotimp. Aleile principale, care despărțeau unitățile, erau asfaltate şi mărginite de mici fâşii verzi împrejmuite cu sârmă; celelalte, tot mai înguste pe măsură ce delimitau subunitățile inferioare, erau din pietriş compresat.

Programul cotidian debuta regulamentar cu instrucția pentru omogenizare, cu tot efectivul, astfel că regimentele ieşiseră pe câmpul de exercițiu – primele două pe la remiza tancurilor şi serviciilor, celelalte două pe la „Staționar" – zona companiei medicale, chiar lângă batalionul de transmisiuni, în pas de defilare ca prim remediu contra gerului ce domnea atotcuprinzător dincolo de perimetrul construit.

Risipite pe întinderea necuprinsă a şesului presărat cu muşchi, licheni, smocuri de graminee, tufişuri scunde şi rare, trupele arătau insignifiante, disimulate în peisaj. Ordinele îşi pierdeau tăria, alarmele sonore se diluau. Doar fluierele cu care erau prevăzuți sergenții mai reuşeau să scoată sunete în consonanță cu vântul subțire ce se rostogolea volnic, întărind crusta albicioasă a solului. Manevrele, defalcate pe subunități, au fost reluate de multe ori iar proaspeții soldați utilizau orice întrerupere pentru a-şi pune întrebări, întretăiate cu schimburi de informații şi impresii. La fiece repaus se coagulau diverse grupuri în frământare, scuturate de gesturi încălzitoare. Diversele acțiuni ale detaşamentelor, mereu regrupate, ce înnegreau zăpada de pe câmp, se încheiară la pauza de ora unsprezece; după aceea fusese planificată pregătirea fizică, aşa că formațiunile se masară pe terenul central de antrenament, unde în realitate abia o parte avea loc să se desfăşoare în voie.

„Cabinele" de exerciții sportive – portaluri din stâlpi metalici prevăzute cu bare articulate, frânghii şi scări – înşirate pe toate cele patru laturi, fură înconjurate de soldați; alții se risipiră pe la pistele învecinate, porțile mobile, obstacolele laterale. Profitând de timpii morți şi distribuția aleatorie, o fracțiune dispăruse în closetele presărate la marginea de nord; grosul militarilor se concentră în jurul terenului de fotbal, fiindcă instructorii sportivi aranjaseră o confruntare între selecționatele batalioanelor 24 şi 34. Strânşi unul în altul, spectatorii se distrau lansând indicații către iremediabilii amatori ce evoluau cu prudență pe suprafața dură, înghețată bocnă, ale cărei limite erau doar presupuse.

Tropăind să-şi dezghețe picioarele, soldatul Fergans din compania terță a batalionului 31 se destăinui camaradului la îndemână:

- Cu cât e mai urâtă luna acum, cu atât va fi anul mai mănos... de n-o fi prea mare gerul. Ce ți-e şi cu vremea asta... la mine s-a isprăvit săditul cartofilor şi se însămânțează bumbacul, migdalii s-au scuturat iarăşi iar piersicii sunt în floare, pe când aici, eh?... degeră mugurii şi abia dacă s-ar putea pregăti pământul pentru însămânțat...

- Ce te ții de mine ca musca de curul calului? întrebă interpelatul, privindu-l în ochi. Tu eşti țăran, eu meseriaş, nu se potriveşte. Bag seama nici fotbal nu pricepi!

- Când ți-o fi foame, tot fotbal să mănânci, zise jignit Fergans şi plecă din locul acela neprietenos.

Cei din regimentul 13.32 aveau motive să se îngrijoreze pentru soarta echipei batalionului lor: la 34 juca Wentchowsky, considerat de soldații săi, chiar de la întâiul contact, drept o brută sângeroasă, pe care gradul de căpitan nu-l împiedica să se simtă în formă şi plin de privilegii; deşi juca în apărare, avansa mereu până dincolo de mijlocul terenului, cerând mingi; apoi se retrăgea greoi, punându-se în calea atacanților din 24 ca să le taie combinațiile; stilul lui era să blocheze aplecat, împungând cu umărul coastele adversarilor. Aşa îi făcu şi lui Bakel, răsturnându-l în huiduielile galeriei. Bakel, un creol voinic, se sculă înjurându-l, arbitrul fluieră văzându-l pe

Wentchowsky gata de ripostă iar instructorul sportiv al regimentului profită de întrerupere şi trimise în schimb pe teren „arma secretă” - Ruiz, din detaşamentul special de cercetare al Statului major, cooptat pe tăcute în echipa batalionului 24. Acesta, dur antrenat ca toţi cei de teapa lui, înţelese ce avea de realizat; după reluarea jocului, cu prima ocazie, fandă în faţa unui Wentchowsky aţâţat de proximitatea careului şi-l proiectă într-un plonjon spectaculos, de pe urma căruia se ridică ameţit ca să se repeadă la adversarul lui, ignorând fluierăturile arbitrului. Ceilalţi jucători se adunară numaidecât, unii împăciuitori, alţii gata de o mică păruială. Faţă în faţă cu masivul Ruiz, ce rânjea ţinând o gardă curioasă, Wentchowsky se opri, recunoscând subconştient specia bătăuşului, din care făcea şi el parte, apoi scutură din cap.

- Ne mai întâlnim noi, băiete, glăsui el. Fotbal se pare că nu ştii.

- Domnule căpitan, interveni arbitrul, e un simplu joc.

- Când doreşti, căpitane, răspunse Ruiz, pariez că la tine în companie mişcarea e slabă.

- Jucăm sau ne certăm? Nu-i destul de frig?! Dă-le un cartonaş domle şi basta!

Vociferările concertate ale combatanţilor suspendară disputa. Roşu de furie, şchiopătând, Wentchowsky plecă spre margine, făcând semn către rezerve. Apucă să-l audă pe Ruiz exclamând „Doar o palmă să-i fi dat!”, imbold ca să frământe gânduri negre, uşor de ghicit după cum se răstea la ordonanţă în timp ce-şi refăcea ţinuta militară cu ajutorul ei serviabil.

Jocul se reluă dar Bakel nu dori să vadă finalul; scuturându-se în mantaua rece, se îndepărtă însoţit de proaspeţii prieteni făcuţi în plutonul 3, compania secundă a batalionului – Toma şi Parsi – care îi purtau boarfele. Apropierea instinctivă a celor trei funcţionase din capul locului, încă din zorii zilei şi părea că se alcătuise tare nepotrivit, între oameni depărtaţi la prima vedere: un agil plin de energie, zelos dar circumspect, dornic de motivaţii, fost fermier - sergentul Toma, un molatec senzual, cu faţa încadrată de o mică bărbuţă romantică neagră-albăstrie, fost vânzător într-un „Universal” - Parsi, un flăcău zdravăn, vesel şi fără complexe, fost vânător – Bakel.

- Împuţitul a vrut să-mi rupă coastele, rosti Bakel. Simt un junghi aici, în stânga. Te pomeneşti că mă învârt de un cantonament.

- În caz de adică, o să stea infirmiera deasupra, îl încurajă Parsi.

Râseră toţi trei: din ce nimeriseră să descopere, corpul medical avea exclusiv bărbaţi; singurele femele din tot bivuacul căutau să fie doar căţelele pripăşite la remizele serviciilor.

- Eşti plăvan tânăr, Bakel, îl bătu pe spinare Toma. Te speli, te schimbi şi îţi servesc un aperitiv ca leac absolut.

Schimbând direcţia, sergentul o luă către punctul alimentar al regimentului, dornic să trateze cu adjutantul Tezel achiziţia plănuită. Punctul era însă închis, conform orarului şi nu se deschise nici la bătăile repetate în uşă, indiciu că proprietarul chiar plecase, aşa că reveni la camarazii săi, să se ţină împreună după marcajele ce îi duceau la baraca lor.

Cel solicitat, tartorul cu mărfurile batalionului şi frecarea plutonului ATr, se afla nu prea departe, la aprovizionarea batalionului 31, unde îl dăscălea pe furierul care venise cu propunerea unei mici afaceri:

- Să nu crezi că eşti original, similar am procedat pe oriunde am fost. Îţi pasez un carnet de învoiri gata parafate; plata anticipat. Le dai când eşti în tură şi le operezi la predare în funcţie de evenimente, n-o să te învăţ eu. Ai încheiat unul, predai cotorul şi primeşti altul. E foarte clar! Bun sosit la „farmacişti”!

- Farmacişti?

- Da, n-ai observat că biletele sunt asemenea reţetelor medicale?

- Aha, înţeleg. Numai că, obiectă celălalt, dacă face oarecare pacient pe nebunul?

- Îi vezi pe cei trei de colo? arătă Tezel către soldaţii care-şi făceau de lucru la rafturile depozitului. Li se spune „Groparii”, atât îs de liniştiţi şi serviabili; au fost nevoiţi să se adăpostească aici, afară e prea fierbinte pentru ei, înţelegi? Tu-mi zici mie, eu le zic lor... şi gata!

- Ce chestie, exclamă furierul, dacă nu mă avertizai nu-i distingeam. S-a aranjat, livrează-mi un carnet!

Laolaltă cu alte grupuri de soldaţi care profitau de jumătatea de oră liberă dinaintea apelului pentru masă, Toma şi ceilalţi doi se deplasară pe aleile tot mai înguste ale labirintului geometric până la baraca lor, dormitorul companiei secunde. Uşa din faţă era blocată astfel că intrară pe la capătul celălalt, simetric de fapt cu primul. Şirurile întunecate de paturi suprapuse păreau aidoma dar ei pricepeau să-şi repereze culcuşurile aşa că înşirară pe nevăzute mantalele în cuiere, sub privirea circumspectă a plantonului. Bakel luă din dulap săpunul şi prosopul înainte de a o lua spre spălătorul din stânga; în treacăt se strâmbă scoţând limba în luciul oglinzilor; chipul său oacheş sclipi mătăsos întorcând o ocheadă complice. După ce scotoci în noptieră Toma dibui o pungă plină şi porni împreună cu Parsi către clubul companiei.

În sala scundă mai ajunseseră şi alţii: majoritatea se uita la televizor, într-un colţ împătimiţii trânteau cărţile de joc, stimulaţi de comentariile chibiţilor care le suflau în ceafă şi pândeau să le ia locul, vreo doi răsfoiau revistele ilustrate îngrămădite pe masa de şah; nimeni nu dădu atenţie celor instalaţi aparte. Toma scoase dopul sticlei şi băură pe rând din pungă; curând, li se alătură şi Bakel. Prin fereastră se vedea, la câţiva yarzi, fereastra omoloagă a clubului companiei terţe şi un soldat cocoţat pe scaunul suit pe masă.

- Dacă tot ne-am deşteptat, spuse Parsi, ar fi timpul să se hotărască oarece.

- Războiul nu e curat, clătină din cap Toma.

- Mi-e perpendicular, înălţă Parsi din umeri. E şi asta o meserie, încă adecvat plătită. Ofiţerii duc destul mălai acasă.

- Poate demobilizăm, cuvântă visător Bakel. Dacă ar fi liberare, nu mă opresc până în mijlocul pădurii!

- Ţi-ar fi şi greu să faci altcum, că de la centru începi să ieşi... şi tot vânător o să fii.

- De animale, ca să trăiesc. Le cunosc şi mă cunosc, pe când aici...

Uşa clubului se deschise şi un soldat rămase în cadrul ei, mijindu-şi ochii, un dravidian chipeş, în pofida uniformei; la spatele lui se iţi un obraz gălbui, cu trăsături asiatice. După un moment de ezitare se îndreptară spre cei trei.

- Cafid, grăi dravidianul, batalionul 31, compania terţă; prietenul meu Fusi, aceeaşi companie, alt pluton. Am venit să-ţi spunem că ne pare rău, Bakel. Eu frecventez de mic toate meciurile, am jucat în liga a doua şi îţi afirm că Wentchowsky face antifotbal. Ai toată stima mea, onoarea batalionului e un slogan publicitar, jur pe baraca asta!

- Mulţumim, interveni Toma, lasă-l pe căpitanul ăla pocnit de bombe, staţi niţel cu noi. Tu, Cafid, ce-ai fost în civilie?

- Mi-a plăcut să fiu cioplitor în lemn; iar Fusi a fost pescar.

Cu o mică plecăciune, dând din cap, Fusi aprobă.

- Dar mai mult îmi plac jivinele calde, completă el. Ne înţelegem reciproc.

În fine, se auziră trompetele regimentare intonând semnalul mesei de prânz; grupuri de soldaţi şiroiră din barăci, se compactară sub privegherea adjutanţilor şi se urniră către terenul central, unde fiecare unitate îşi instală careul adunării pentru raport. De acolo companiile mărşăluiră grupat, fiecare la popota batalionului de care aparţinea. Prima serie trecuse înăuntru când se percepu, dinspre poarta principală, avertismentul sonor „onorul la general”, indicând sosirea

comandantului diviziei. Trupele fremătară, ştiind că nu era o oră potrivită; la fel de intrigaţi recepţionară alarma ofiţerii. Radiotelefoanele diferitelor sectoare intrară în legătură cu eşaloanele superioare solicitând amănunte şi se aleseră cu confirmări cât se poate de seci.

Într-adevăr, generalul se afla la Comandament unde, ca rezultat a convocării urgente, deja se întruniseră în sala de consiliu de la parter comandanţii de regimente, şefii de arme, locţiitorii şi coordonatorii unităţilor, nerăbdători să-l cântărească pe noul comandant. Ei urmăriră cum generalul, aşezat la masa mică, scotea din porthartul înmânat de aghiotant un teanc de hârtii; apoi priviră în altă parte, sub căutătura sa scrutătoare.

- Sunt general-locotenentul Marmon, debută discursul comandantului diviziei, temporar pus cu domniile-voastre. Am aici două plicuri: unul conţine ordinul de luptă, căruia îi dau citire îndată, ca să procedăm la detaliere. Celălalt, flutură el plicul pecetluit, conţine instrucţiuni personale, aşa-numite dispoziţii sigilate. Se întrerupse ca să arate scaunul liber din primul rând. Unde este... domnul? După şoapta respectuoasă a aghiotantului reluă: Unde este colonelul Doman? Să fie notat la dosar! Domnilor, ordon convocarea grupului operativ! Sunteţi liberi!

Ofiţerii se ridicară imediat, dornici de discuţii neoficiale cu generalul care, în timp ce-şi strângea documentele, adăugase ceva precum „Aveţi grijă de turmă, ca nişte păstori ce vă găsiţi". Ştiau cu toţii că grupul operativ însemna ordin de marş dar puteau intui cu o clipă mai curând obiectivele. Primul se prezentă maiorul Aht, şeful de cadre, pentru a-i pune la îndemână să iscălească foaia de observaţii a adunării.

- O misiune deosebită, domnule general? întrebă prevenitor locţiitorul divizionar.

- Ca pe vremea când Alianţa obţinea victorii „á la Pyrrhos", răspunse în doi peri generalul.

- Îmi permit să vă invit la popota noastră, se interpuse ceremonios colonelul Lastings, comandantul regimentului 13.31.

- Intenţionez să merg la 13.33, răspunse Marmon. Cu prilejul aceasta vă informez că domnii ofiţeri se pot duce să încaseze în avans solda pe o lună, spre a-şi regla conturile cu popota fără a mai complica etapele.

Ofiţerii se priviră cu înţeles – dintr-odată aflaseră destule, după cum evident li se citiseră dosarele, deoarece comandantul regimentului 13.33 era locotenent-colonelul Ghirin, promovat de două ori la excepţional.

- Haide, Lastings, te onorez eu mai târziu, îl bătu pe umăr colonelul Tamay, comandantul regimentului 13.32. Particip cu desertul!

Cei doi colonei ieşiră primii, îndreptăţiţi de poziţia lor, succedaţi de ceilalţi ofiţeri; afară se răsfirară în mici grupuri salutate de soldaţii care afluiau către barăci.

Seria a doua tocmai ieşise de la masă când trompetele intonară semnalul adunării, aşa că fu orientată către terenul central. „Iar ne ia din repaus, se răspândiră să bombăne soldaţii din barăci, alarmaţi de fluierele sergenţilor şi strigătele adjutanţilor pe măsură ce se reechipau, ar fi cazul să înveţe şi şefii regulamentele".

Omogenizate pe parcurs, subunităţile se scurseră în „careul cel mare", pătrat ce cuprindea aproximativ tot efectivul diviziei. Împingându-se şi tropăind, soldaţii se înghesuiră unii în alţii, o masă îndesată în al cărei interior protector dependenţii mai trăgeau pe furiş din ţigări, distanţaţi de ochii şefilor înşiruiţi în faţă. Periodic, repetarea alinierii efectivelor reuşea să tulbure rumoarea. În sfârşit, apăru grupul de ofiţeri în mantale albastre, acompaniat neîncetat de „onorul la general" şi un automobil veni la centru; pe el se înălţă silueta firavă a comandantului diviziei.

- Soldaţi, răsună vocea amplă în difuzoarele din colţurile terenului, am primit ordinul de marş! Aşteptă un moment să se diminueze rumoarea. Vă continuaţi programul, în timp ce domnii ofiţeri

se vor îngriji de elementele secundare. Activitatea se prelungeşte cu o oră pentru preparări! Mâine vom fi departe! Bună ziua, soldaţi!

- Să trăiţi, domnule general! detună masa militarilor.

Generalul şi Statul său major, urmaţi de şirul amestecat al ofiţerilor se îndepărtară către clădirea Comandamentului. Soldaţii prinseră să comenteze, norişori de fum urcară deasupra bonetelor, careul deveni o pată informă ce se lăţea; apoi, mânate de adjutanţilor, singurii comandanţi rămaşi, companiile se regrupară şi plecară la dormitoare.

- Intrăm direct pe front, îi încredinţa Toma pe ai săi, grupa A din plutonul 3. Aţi ascultat cu urechile voastre, dar precis vine căpitanul cu detalii!

- S-a zis cu traiul bun, oftă Parsi, chiar când părea că mă obişnuiesc.

Lărmuind, soldaţii s-au risipit către dormitoare, să se dezechipeze, să se spele şi să se culce pentru regulamentara odihnă de o oră jumătate. În treacăt se opriră din drum să cerceteze avizierele şi să constate că nu conţineau decât informaţii perimate. Agitaţia era prea mare ca să se vâre degrabă în paturi; majoritatea voia să ştie ce putea lua în efectele personale şi ce mergea la zestrea companiei, direcţia de marş, o avalanşă de întrebări la care nu exista nimeni în stare să răspundă. Mulţi abia acum descoperiră ce camarazi au şi purceseră să-i iscodească: „Ce învârtiţi acilea?", „Da' acasă cu ce vă ocupaţi?", „Cum îl cheamă pe megieşu-tu?", se auzeau interpelări din toate părţile.

Târşâindu-şi picioarele pe podeaua cafenie a barăcii nr. 32.24.04, soldaţii se distribuiră pe paturile suprapuse; scârţâiturile ramelor însoţeau zvârcolirile trupurilor.

- Ai putea să le muţi mai încolo, rosti un încheietor de pluton către vecinul de rând, care îşi bălăbănea labele goale peste tăblie.

- Nu pot, răspunse acesta, am o boală profesională, ştii, din răstimpul când eram chelner... aproape platfus, dar domnii doctori au foarte multe versiuni pentru o boală. Le-am declarat şi amănuntele intime, iar ei mi-au spus că-s indiscret.

- Bă, indiscretule, se răsti soldatul de vizavi, îţi put brâncile!

- Nu-i adevărat, protestă fostul chelner, este o transpiraţie de efort!

- Dacă-ţi spun că put, stărui celălalt făcând aparte cu ochiul, este corect, ştii de ce? Fiindcă le ai înfipte-n cur!

Hohotele de râs se propagară către extremitatea opusă a dormitorului companiei cvarte a batalionului 24, pe măsură ce poanta se reitera; unul din camarazi fu atât de încântat încât ridică un crac şi anunţă: „Fagotul din dreapta, serie concentrată, foc!", ordin la care trase cinci băşini succesive, spre delectarea auditoriului.

Printre nehotărâţii în privinţa pregătirilor preliminare era şi caporalul poştaş Edin din compania 36(S); împărţise după obicei comandanţilor de grupe corespondenţa la intrarea popotei ofiţerilor din batalionul 33, confruntându-se cu cei cărora le sărise rândul, apoi o luase în direcţia sectorului serviciilor, aducându-şi ca prin ceaţă aminte de o anume şcoală publică pentru cei fără familie, unde nu reuşise prea bine să se adapteze. Hotărî să-l caute pe căpitanul Cotis, preotul batalionului şi să se spovedească, acţiune ce îl întoarse din drum. Spre surpriza sa, locul era aglomerat, aşa că se strecură la coada solicitanţilor.

Întru respectarea diferitelor ataşamente spirituale fiecare regiment avea pe aleea primului batalion „Casa rugăciunilor", o baracă Stillman vopsită ca o acadea în dungi albe şi roz. Pe lângă cele patru religii cu oficianţi angajaţi lăcaşul avea în dotare intrări separate la diverse cabine, amenajate corespunzător şi marcate cu simboluri – şintoist, confucianist, daoist, mozaist. Fuseseră prevăzute chiar şi câteva cabine „albe", prezumtive refugii pentru animişti, totemişti, fetişişti,

adoratori ai astrelor sau eventualii mizantropi. Se dusese iute vestea în regimentul 13.33 că, oricine ar fi fost, părintele Cotis găsea un sfat izbutit, depista de la prima vedere care era problema şi se afla disponibil în permanență, neținând seama de orarul afişat.

În clădirea Comandamentului se înghesuiseră toți comandanții şi locțiitorii, perindându-se pe la felurite birouri ca să capete, când apucau, instrucțiunile scrise şi misiunile imediate. Zbârnâitul telefoanelor se întrețesea cu vocile aspre ale ofițerilor activi şi apelurile monotone ale difuzoarelor de pe coridoare. Indiferent cine şi ce avea de făcut avea de aşteptat, perioade în care, deşi față în față, oamenii abia conversau. Către orele şaptesprezece forfota se diminuă, grosul ofițerilor ducându-se la sectoare, unde aveau să-şi instruiască subofițerii.

Maiorul Bersul din Statul major al diviziei chemă un curier şi-l dăscăli:

- Îți iei hodoroaga şi duci mapa sigilată la garnizoană; o predai acolo cu acte în regulă. Pe traseu, aruncă-mi şi scrisoarea asta la o cutie poştală rapidă, vezi să nimereşti gaura!

- Am înțeles, rânji curierul, desluşind un prenume „de celălalt sex” în adresa plicului. Ordinul va fi îndeplinit întocmai!

- Aşa te vreau, îl bătu maiorul pe umăr. Treci la executare!

Scrisoarea cu destinație feminină avea de fapt un conținut foarte lapidar: „Divizia pleacă îndată spre sud, prin Krons. Obiectiv final neprecizat. Expediez posibile detalii proporțional cu etapele”.

La orele şaptesprezece trompetele intonară „desfăşurarea la program” şi subofițerii prididiră să străbată dormitoarele, dinamizând oamenii; mulți nici nu putuseră să ațipească şi stătuseră la taifas sau se frământaseră îngânduraţi sub pături. Soldații se echipară şi ieşiră din nou – două plutoane pe prima ieşire, două pe cealaltă, luându-şi în treacăt mantalele din cuiere şi încingându-se vârtos. Afară, consultară din nou avizierele; nu apăruse nimic proaspăt, doar un mic anunț lipit deasupra orarului convoca pe toți credincioşii la un „Te Deum” numaidecât după masa de seară.

Programul de după-amiază, numit „activități administrative” îşi merita în ziua aceea denumirea fiindcă consta în curățarea armamentului, sortarea echipamentelor, o grămadă de corvezi impuse suplimentar de servicii, cărora le dădură din plutoane toate companiile. Treaba era valabilă pentru regimentele de infanterie, la regimentul de tancuri şi la cel de artilerie preocuparea esențială fiind armarea utilajelor şi verificarea cisternelor cu carburant.

Profitând de acalmia din atelierul de reparații TA, soldatul Schalio din batalionul 14 se instală în toată voia la un banc de lăcătuşerie, îi deschise trusa de scule şi începu să meşterească. Pentru debut îşi împodobi centironul cu mici nituri din aluminiu, apoi se încumetă la casca de război, dar cu aceasta avu de furcă până îi desprinse căptuşeala dublă. Uruitul liniştitor al maşinii de găurit îi stimula precizia gesturilor.

- Ce faci aici? răsună o voce din proximitate.

Schalio tresări şi holbă ochii la ofițerul ivit în spatele său, un maior de infanterie pe care nu-l cunoştea. Salută stângaci, având grijă să țină casca stabilă pe banc.

- Să trăiți, domnule maior, îmbunătățesc dotarea personală!

- Spre ştiința dumitale, sunt maiorul Denosc, batalionul 33. Te pricepi? Poți să dregi o yală?

- Se face la meserie, domnule maior!

- Te aştept în zece minute, ai înțeles?!

Schalio râse uşurat măsurând spinarea ofițerului ce ieşea pe uşa atelierului fără să mai privească înapoi şi se întoarse la găurirea căştii dar se opri, cu gura căscată: cineva sau ceva invizibil, necruțător, îl gâtuia. Se scutură până senzația dispăru. „Semn rău, îşi zise. Mă opresc şi dispar la moment”.

Intenționat rămas în urma camarazilor, ghemuit pe patul de jos, soldatul Titubé din batalionul 32 se asigură că nu era nimeni în dormitor, scoase unghiera şi porni să taie cu prudență unghiile mâinilor, punând fiecare fragment numărat pe o hârtie albă. Pentru acest eveniment îşi împărțise din vreme părul sârmos în smocuri înfăşurate cu ațe colorate. La fiecare zgomot îndepărtat tresălta, neliniştit ca nu cumva să apară vreunul fiindcă, dacă l-ar fi văzut, ar fi putut să ajungă în posesia unei bucățele vii din Titubé, iar cu aceasta ar fi putut să-i ia în stăpânire trupul. Când termină confecționă cu precauție un ghemotoc de hârtie, îmbrăcă mantaua şi se îndrumă către magazia principală, îndărătul căreia solul era destul de afânat ca să i se depună ofranda.

În sectorul batalionului de transmisiuni domnea liniştea – cei de acolo erau obişnuiți cu mutările şi gata oricând; singura chestiune ce sensibiliza şefii părea ținuta prea lejeră în stațiile supraîncălzite. Circula cu plăcere povestea despre un general de la Înaltul Comandament, dinadins blocat într-o zi în stație fiindcă pretinsese uniforma tipică, iar când fusese eliberat declarase că sauna constituia o veritabilă desfătare comparativ cu clocitoarea infectă pe care trebuise s-o suporte.

Tot linişte era şi la „Staționar” – compania medicală, unde inventarul rulotelor sui-generis oricum se revizuia ciclic iar consumabilele împrospătate, ca pentru o intervenție iminentă. Deşi doi-trei oameni se aflau înăuntru, majoritatea fiind distribuită pe regimente, toate ferestrele străluceau, în contrast cu împrejurimile crepusculare. Aşa se întâmplă că soldatul şofer Halaf din compania 26(S), regimentul 13.32, după ce îşi aranjă la loc sub lucrurile din noptieră pachetul cu poze pornografice, ieşi fluierând un cântecel ca omul fără habar şi se îndreptă spre punctul sanitar al regimentului, unde îl căută pe infirmierul brancardier Polihen.

- Ascultă camarade, i se adresă el, fă-mi rost de nişte glicerină.

- Da’ ce, nu mai ai vaselină? îl iscodi acesta netezindu-şi părul lung, neregulamentar.

- Nu fă pe nebunul, o bag în benzină, ştii, îmbunătățeşte randamentul, în special dacă o tot ține frigul.

- La nevoie, vreo cincizeci de grame îți găsesc eu.

- Omule, păi cu mai puțin de un litru n-am ce face. Fii băiat drăguț, că şi eu o să te servesc.

- Îți scot două sute de grame de la farmacie, se tocmi Polihen şovăind, iar mâine... văd eu şi la ceilalți colegi.

- Să mă trăznească dracul dacă nu eşti un tip de milioane!

- Nu tot zi aşa-ia, aruncă infirmierul un semn peste umărul stâng, că n-am chef să mă legi de tine. Stai aici, merg să investighez.

Ca într-o sărbătoare lumina se învăpăie în toate barăcile, indiciu că rămânea încă o oră până la apelul de seară; pe rând, soldații fură lăsați la dormitoare. Aveau să-şi ajusteze ținuta, să se spele, să ia tacâmurile, gesturi reflexe pentru ultima parte a programului. Nerăbdători, intrând pe la ambele capete ale clădirilor, oamenii se învălmăşiră pe intervale, printre paturi către noptiere, împingându-se cu nepăsare în treacăt.

Dinspre şoseaua vicinală se scurgea spre intrările regimentare ultimul transport de învoiți. Printre ei se legăna vesel măsliniul sergent Anaka din batalionul 31, explicând celor din jur că fosta lui profesie de marinar îl făcea să vadă orizontul variabil; agerii apucaseră totuşi să înregistreze pe drum că vaporeanul era tare dibaci în palmarea banilor zişi „dobândă din mărfuri”. Trecură cu toții de corpul de gardă predându-şi biletele de voie, supunându-se controlului „anticontrabandă” efectuat de cei din post, care căutau amuzați posibilele recipiente disimulate, conştienți şi unii şi alții că numai proştii foloseau filiera asta, apoi se risipiră satisfăcuți pe la barăci.

Când sună adunarea pentru masa de seară subunitățile furnicau pe tot teritoriul bivuacului, mânate grabnic spre a se integra orarului. Gruparea companiilor s-a îndeplinit pe aleile corespunzătoare dormitoarelor, ca să mărşăluiască imediat după apel către popote. Dintr-odată un vânt rece mătură magistrala de sud, însoțit de blestemele soldaților.

- Dacă eram corb, îmi crăpau ouăle până acum! răsună o voce mânioasă.

Tropăind în pas de paradă prima serie a batalionului 24 a intrat grăbită în încăperea popotei; grupele au înhățat tăvile cu mâncare şi au încălecat băncile care flancau mesele extinse, strângându-se bine ca să încapă, cu excepția sergenților şefi de mese, plasați la capete. Fiind ultima cină pe acele meleaguri, oamenii scânteiau de o veselie risipită cu îndârjire.

- Închide ochii şi înfulecă orice!

- E venit din țara lui Oha, nu deosebeşte!

- Gata, nu mai mănânc, zice scroafa. Numa' ăsta, că-i cald!

- Bucătarul are o tehnică formidabilă la macaroane: toarnă gaura şi o înveleşte în aluat!

- Ha-ha, trăzneşte câte o suceală de-ți sare somnul!

- Cine râde la urmă, râde ultimul!

- Afurisită invenție, bombăni Bakel, contemplând tava cu adâncituri pentru feluri. O învârți de o sută de ori până mănânci din toate!

- Asta-i mai bună? replică vecinul lui, lingându-şi „padela"

Obiectul era o lingură cu coada rabatabilă, având la capătul celălalt o furculiță. Un filolog amator de la administrație încercase, zadarnic, să încetățenească denumirea de „lingufriță".

- Vă trebuie şi supliment?! zbieră unul din seria a doua vârându-şi numai scăfârlia pe uşă, retrasă iute din cauza salvei cocoloaşelor de pâine.

Frustrarea celor de afară era justificată nu doar de aşteptarea în frigul serii ci şi de perspectiva popotei ofițerilor, plăcut luminată ca şi clubul cu care se îngemăna, locuri frecventate din plin, fără limită de timp ca la trupă.

În club, la trei mese puse laolaltă, ofițerii superiori ai regimentului 13.32 discutau cu însuflețire, servindu-se din brandy-ul adus de colonelul Tamay şi ocolind cu obstinație orice referire la campanie. Li se alăturase colonelul Doman, comandantul regimentului 13.34, defel afectat de notarea în dosar.

- Ce vreți, explicase el, o asemenea circumstanță blondă nu se scapă. Artistă, profesionistă, tot tacâmul. Parcă am presimțit că intrăm la regim!

Ceilalți îl priveau de obicei cu simpatie când vorbea: un mascul impozant, gata oricând de distracție; dar dosarul lui încă dezvăluia că fostul copil de trupă absolvise Institutul de Chimie înainte de a intra la Academia Militară – un militar şcolit pentru care disciplina era firească iar dedesubturile armatei a doua natură.

- Absolut că regim, oftă cineva, ne-a dat solda în avans pe o lună ca să devină indemnizație de hrană. În felul acesta chiar nu punem nimic deoparte.

De aceeaşi părere erau şi puținii ofițeri inferiori aşezați ceva mai departe în jurul meselor obişnuite, bându-şi berea luată de la cantinier în vreme ce schimbau replici politicoase; îngânduraţi, ei se risipiră treptat, ducându-se la locuințe să se pregătească, să-şi lichideze rezervele de băutură sau pur şi simplu să flecărească; se părea că nimeni nu voia să aştepte pasiv stingerea iar programul prelungit îndemna la felurite inițiative recuperatoare.

După ce ieşiră din sala de proiecție locotenenții Canciano şi Papas de la compania cvartă a batalionului 31 renunțară la club în favoarea încăperii provizoriu atribuite. Întinşi comod pe paturi, rememorară filmele văzute cândva, bucurându-se la depănarea preferințelor care îi făceau

să uite de prezent, cinefili pasionați ce aflau mereu confluențe în noua camaraderie.

- „Gandhi” a fost mai degrabă impresionant în lumea lui, spuse Canciano. Dar dacă nu e criteriul premiilor, substanțial m-a impresionat „Amarcord”; ştii, nebunul scos la promenadă şi toată lumea aceea.

- Tu consideri elementele sociale, îi răspunse Papas, fiindcă în lumea asta mare nu toate sunt ca la noi. Aşa poți să te gândeşti şi la „Femeia nisipurilor” sau „Z” dar spune, când vezi un conflict sângeros, o bătaie straşnică, nu participi afectiv? Un film bun accede să-ți atingă o latură a propriei personalități...

- Totuşi, adăugă visător Canciano, cea mai ciudată senzație am trăit-o la terminarea şcolii militare, ştii, „botezul” din dormitor... toți goi şi strânşi unul în celălalt, incantația... un amestec de scârbă şi extaz cum nu mi-a fost dat vreodată cu o femeie... senzația că gloria şi moartea sunt etern naturale...

- Haide, Can, linişteşte-te, suntem la cazarmă, interveni blând camaradul.

Se priviră, mulțumiți unul de celălalt: doi tineri bărbați binefăcuți în uniformă, cu sufletele alinate de reverii asemănătoare. Din exterior răzbăteau tropotele cadențate ale subunităților care se îndreptau către dormitoare.

Dincolo de peretele despărțitor al barăcii altă pereche de locotenenți se nimerise înăuntru, însă necomunicativă. Făcuseră de dimineață cunoştință, se scrutaseră în treacăt pe câmpul de instrucție şi la popotă, apoi îşi reconstituiseră concomitent bagajele de mână, mişcându-se prevenitor în încăpere, cu scuze ceremonioase. Locotenentul Jean Paul pornise aparatul de radio, aşteptându-se la un comentariu sarcastic din partea colegului de cameră, al cărui profil de terier se încrețea necurmat disprețuitor. Dar nu rezultă nimic; locotenentul Cannes îmbrăcă o vestă de lână peste pijama şi se trânti pe pat. În scurtă vreme se culcă şi Jean Paul, lăsând lumina aprinsă. Stătură o perioadă aşa, până ce cântecul lălăit al unei formații străbătu fereastra.

- Proştii, şuieră vecinul lui Jean Paul.

Acesta se răsuci şi examină profilul lui Cannes, care parcă se adresa tavanului.

- De ce proşti? chestionă el.

- Fiindcă nu-şi dau seama că aparțin unui sistem. Toți fac exact ceea ce se cuvine.

- Va să zică nu trăim fiecare pentru existență, în toate modurile?

- Supraviețuire, da! Însă armata tocmai asta face, îți anulează instinctul de conservare ca să poți executa ordinele.

Tăcură amândoi, cufundați în gânduri.

Barăcile companiilor păreau încărcate datorită soldaților pe jumătate dezbrăcați ce se deplasau în ambele sensuri, preocupați să-şi facă toate pregătirile. Unii scotoceau prin noptiere, sortând mărunțişurile şi burduşindu-şi ranițele; alții erau la spălătoare, sub duşurile suprasolicitate, bărbierindu-se, spălându-şi rufăria. Boilerele dădeau o zeamă călduță, provocând toate felurile de înjurături. Sârmele întinse deasupra caloriferelor erau încărcate cu albituri mustind de apă, ce jilăveau aerul încăperilor. În cluburi se instalaseră câțiva soldați să scrie ultimele scrisori, deranjați de puținii nepăsători care vizionau emisiunile televizate şi eternii jucători de cărți. Pretutindeni răsunau micile radiouri cu muzică pe potriva tuturor gusturilor.

Terminându-şi cina, căpitanul Willeb se decise să stea la taclale cu compania sa. Oamenii se strânseră cu greu, mormăind şi făcându-şi continuu de lucru printre paturi. Până la urmă se formă un grup interesat de posibile noutăți care îl înconjură.

- Intrăm în luptă, domnule căpitan? întrebă careva.

- Băieți, sunteți tineri dar nu vă ascund că inițiem o campanie îndelungată, special de

importantă. Depinde de voi să rămâneți uniți, ăsta e secretul. Am şi eu un băiat la colegiu, l-am sfătuit mereu să fie disciplinat, fir-ar să fie, că disciplina e problema de căpetenie...chibzuiți că şi voi veți fi în situații deosebite!

Înainte de a-şi termina divagația Willeb simți din nou junghiurile acelea în stomac, neastâmpărate de la o vreme. Săltă chipiul pe ceafă, scoase batista şi îşi şterse pleoapele, împinse chipiul la loc, pipăi furajera de pe umărul stâng, repetă „fir-ar să fie" şi plecă.

Caporalul Rufus sări pe interval, trase bereta pe nas şi hohoti a plâns. Cu o batistă murdară se frecă la ochi, apoi scuipă între ceilalți.

- Fir-ar al dracului, declamă el, auzi?! Băiatul meu, ehe... COLEGIUL!

- La scuipătoare cu moşu!

- Vine să ne debiteze prostia respectivă. Ce-avem cu fiu-su?

- Să vezi ce ne-a prelucrat în pauză când eram noi trei, adică şi cel de colo, cică băieți, avem o familie aici, dacă unul are o livră de zahăr, înseamnă că toți au zahăr, nu vă lăcomiți! Cică să nu ne arătăm lipsiți de conştiință!

Un soldat numai în chiloți o zbughi printre paturi şi dispăru afară, fugărit de altul gol până la brâu care urla ce o să-i facă dacă l-o prinde, abătând discuțiile către presupunerea că era vorba de un găinar surprins la ciordeală sau pe acolo. Goana ținu câteva dormitoare, urmăritul fiind destul de dibaci ca să nu dea pe aleile înghețate; zarva îl deranjă pe Cafid.

- Hai să ieşim la o țigară, îl invită el pe Fusi, luându-şi mantaua.

Luminile într-una fracționate ale barăcilor şi zvonurile de pretutindeni trădau neobişnuita redimensionare a programului şi încordarea participanților. În dreptul celor doi, pe fâşia verde, se opri Chiorul, un câine tărcat ce mişuna în zona batalionului 31. Fusi lunecă încet la pământ şi porni să mormăie; treptat, culcându-se pe labe, animalul se apropie de el; stătură față în față şi se ațintiră. Deodată câinele gemu, linse ceva nevăzut dintre ei şi se răsturnă pe o rână, rămânând nemişcat.

- Tu ai îmblânzi şi şerpii, spuse Cafid.

- Când pescuiam în lagune aflam o mulțime; îi chemam uşor, să ştii că înțeleg mesajele, răspunse Fusi ridicându-se încet. Lumea asta e tare strâns împletită, unii însă şi-au uitat rădăcinile.

- Martoră să-mi fie pădurea din Youma, tu nu trebuia să ajungi soldat, eşti un afurisit de pacifist.

- Cafid, uneori, când tăiai lemnul, nu simțeai că te ascultă?

- Tu, prietene, ştii multe. Să avem parte de zile, atunci ne-om cunoaşte mai îndeaproape.

Îşi strânseră mâinile şi se înapoiară împăcați la dormitor. Chiorul zvâcni, adulmecă în vânt şi se strecură pe lângă barăci spre gardul de sârmă ghimpată, unde patrula o santinelă în şubă, cu capişon sub beretă, dar aceasta nu-i dădu atenție nici când începu să urle prelung, cu botul înălțat către pâcla înconjurătoare.

Sergentul Anaka era animat de un țel eminamente practic: imediat ce fusese pus la curent cu noutățile decise să îl caute pe soldatul Pujoltorak, cizmarul din compania 36(S), întrebând plantoanele. Îl găsi rânduit turceşte pe pat şi cosând.

- Ascultă camarade, îi propuse sergentul, pasează-mi o pereche de branțuri.

Informații ştiau că Pujoltorak avea eterna preocupare de a confecționa mici îmbunătățiri la încălțămintea cazonă – căptuşeli de buret, branțuri, şireturi din piele, cureluşe – migălindu-le până la desăvârşire.

- Pe bani, promise Anaka. Am fost azi în oraş, dar crezi c-am apucat să iscodesc? Gagica mea a vrut s-o aplec pe marginea patului şi atunci i-am pus centura mantalei, strânsă adecvat. Din spate

se vizualiza ca nara ancorei.

- Măi să fie, salivă Pujoltorak interesat.

De poveşti cu femei nu se sătura niciodată, numai detalii neobişnuite să fi fost. Relatarea picantă a sergentului, bună să ciulească urechile celor din jur, pecetlui târgul şi Anaka plecă încântat la dormitor. În treacăt observă pe fereastra unui club al batalionului 24 un tip ce trona pe un scaun suit deasupra mesei.

Soldatul care persista în poziția aceea superioară era Ubart din plutonul 2 al companiei terțe. Uneori arunca o uitătură maiestuoasă, bine prinsă pe chipul său imberb, vecinilor ce îndrăzneau să protesteze în răstimpuri şi continua să trimită colaci de fum în direcția campionatului de polo pe iarbă, unica transmisie admisă de el la televizor, spre necazul celorlalți din încăpere. Din când în când azvârlea câte un comentariu soldatului Gudina, tolănit pe două scaune, cu cotul pe masă, prieten din primele momente ale dimineții şi de la primele schimburi de cuvinte. Nu arăta Ubart prea solid sau agresiv; cu toate acestea figura sa imobilă, cu priviri înghețate, curmase vorbele şi zâmbetele puținilor ce năzuiseră să-l descoase în intervalul programului de dimineață.

Notele tânguitoare ale semnalului stingerii se ridicară peste complexul militar. Ca de obicei, trompetul regimentului 13.33 adăugă un fragment „dixie”; primise câteva note de arest, să-i reteze inițiativele, dar nu-i păsa. Iluminatul barăcilor Stillman se întrerupse, rămânând licăririle roşiatice ale lămpilor de veghe şi fulgerările albe ale televizoarelor, ale căror alimentări erau permanente. Profitând de asta destui soldați rămaseră în cluburi, dacă nu pentru emisiunile sportive sau jocul de cărți, măcar să-şi ascundă neliniştea în privința zilelor următoare.

La clubul companiei secunde din batalionul 24 o oală cu ceai, luată de sergentul Toma de la bucătărie, se încălzea pe reşoul băgat sub masa televizorului; bărbații aşezați roată în fața ecranului se duceau pe rând să-şi cufunde cănile în oală, treceau pe la Parsi, care le întregea cu nițel rom din ploscă, se aşezau la loc şi reînnodau discuțiile despre lumea de afară, deşi cei mai mulți nu-şi aduceau clar aminte, ba chiar grăiau ca şi cum se născuseră tocmai în dimineața aceea.

- Pentru voi n-a sunat stingerea?! răcni din uşă adjutantul Honzo, aflat în turul de inspecție. Imediat la dormitor! Executarea!

- Ți s-a făcut de cucuie, răspunse careva.

- Cine-i ăla? tună Honzo apropiindu-se şi luminându-i cu lanterna. Raportează şi mergi la arest! Adicătelea, reveni el, ce arest, două corvezi peste rând!

- Stai aşa, Honzo, interveni Toma. Generalul a prelungit programul şi de mâine vom fi, cum se spune, în linia întâi. Oamenii se pregătesc, crezi că toți au să doarmă în noaptea asta? Ia o cană cu ceai, că e frig afară.

Adjutantul şovăi; era omul regulamentelor militare, unica lui lectură, pe care le detalia cu nemaipomenită râvnă şi le citea cu plăcere; pesimiştii ziceau din cauza asta că e tâmpit, alții erau de părere că-şi pregătea un viitor stabil – reangajarea asigura o ciorbă. Înțelese că trebuia să iasă din dilemă.

- Maximum zece minute, anunță el luând cana cu ceai. O dădu de duşcă şi plecă să verifice restul sectorului.

La ieşirea din baracă avu prilejul să-l oprească pe caporalul Rufus; acesta, complet echipat, se pregătea să iasă în noapte.

- Zici că eşti somnambul? întrebă el sarcastic.

- Honzo, spuse neprotocolar gradatul, apucându-l de mânecă, musai să găsesc urgent un sanitar, cineva mi-a tras o încărcătură de poşuri între umeri, vezi cum sângerez? Nu mai spune la nimeni, vin repede!

- Dar n-ai nimic, se bâlbâi adjutantul. Apoi, ca într-o străfulgerare, declară: Imediat te rezolv!

Îi desfăcu vestonul, îl răsuci ca să-l tragă de guler şi să-i dezvelească spinarea. Atinse energic cu policarul mai multe puncte între omoplați, netezi pozițiile indexate; trase haina la loc, îl întoarse şi strigă, la câteva degete de obrazul alb al lui Rufus:

- Apt!

Caporalul salută, făcu stânga-mprejur şi dispăru înăuntru.

În dormitoare soldații îşi împăturiseră efectele şi le aranjaseră pe banchete la căpătâiele paturilor de jos, se îmbrăcaseră de noapte, chiar cu adaosuri împotriva frigului, dar numărul celor ce dormeau cu adevărat era infim. Sporovăiau cei din culcuşuri învecinate, îşi aruncau glume, câte un râset se ascuța brusc; jucătorii de cărți continuau cu patimă, strânşi sub lămpile de veghe, să întoarcă roata norocului; câțiva zăceau întinşi pe paturi cu fața în sus şi căştile radio pe cap, fremătând uneori. Plantoanele, după ce verificaseră robinetele spălătoarelor, etanşarea ferestrelor şi ocuparea spațiilor, stăteau lângă intrări cu simțurile concentrate, să nu-i surprindă vreun control.

În dormitorul companiei terțe a batalionului 42 plantonului era să-i sară inima din piept când un răget se ridică în spatele său.

- Linişte, idiotule! striga soldatul Uriat, legănându-şi căpățâna mare peste tăblia patului.

Din grupul jucătorilor răsunară o droaie de râsete şi un râgâit solist. Dar Uriat n-avea treabă cu nici unii; coborî şi-l zgâlțâi pe camaradul de dedesubt, care sforăia împăcat cu gura spre tavan, apoi se cățără la loc fără să ia seama la inşii ce penetrau în dormitor ca să se dezbrace şi să-şi aranjeze efectele – obişnuiții clubului ce renunțaseră la distracțiile lor favorite.

Treptat, intervalele dintre paturi rămaseră libere; vocile scăzute şi exclamațiile fură înlocuite de sforăituri şi suspine; când se mişca un agitat, scârțâia toată structura suprapusă. Curenții reci între uşile deschise fiind curmați, geamurile începură să aburească estompând sclipirea florilor înghețate ale exterioarelor iar mirosul efectelor cazone şi al dezinfectantelor să se încorporeze dominant în amprentele olfactive ale interioarelor.

Plantonul companiei prime din batalionul 11 ieşi în uşa barăcii, la aer curat şi se opri, dezorientat: de la nici şase yarzi îl privea generalul Marmon. Apoi reacționă la gestul energic al unuia din ofițerii însoțitori.

- Să trăiți, domnule general! Sunt soldatul...

- Domol, băiete, îl întrerupse generalul. Totul e în ordine?

- Da, să trăiți!

- Ultima noapte de pace, remarcă în surdină un ofițer.

După ce spionă cum se îndepărtează, plantonul reveni în dormitor. Îşi simțea şalele moi şi avansă pe culoarul barăcii, să ia pachetul de biscuiți ce ştia că-l avea în noptieră. Mişcarea lâncedă din patul unuia de îi ziceau Numărul 23 – o prescurtare a matricolei cu care se tot lăuda acesta că o purtase în detenție – îl opri. Contemplă cu stupefacție, sub ceața roşiatică a becului de veghe, două contururi de trupuri vibratile sub pătură. Instinctiv, trase de o gleznă.

- Lasă-mă, porcule, încă puțin, gâfâi Numărul 23. Toarnă-mă, gabore, da' uşcheşte-o!

Piciorul zvâcni iar plantonul se îndepărtă, scuturat de un tremur mărunt, îşi dibui pachetul de biscuiți şi reveni tăcut la postul lui, lângă primul spălător. Când isprăvi de mestecat auzi câinii lătrând, în alternanță cu pulsațiile companiei, o magmă clocotind de vise.

II

10.000 O NOAPTE LA CASTEL IANUARIE

Atmosfera se schimbă spre dimineață, când straturi subțiri de ceață se apropiară târându-se şi acoperiră câmpul, se îngroşară, trecură de împrejmuire, alcătuiră vălătuci care înecau spațiile dintre construcții, spre confuzia gărzilor. La pichetul fix din sectorul batalionului 33 schimbul al doilea apăru la camera de gardă cu soldații fluierând armonizat „Ţâşti, dihorul", precum îi dăscălise şeful de patrulă „pentru a evita ciocnirile", alegându-se cu o praftură straşnică din partea ofițerului de serviciu.

- Dacă încă adaugă ceva, îl înjur, făgădui sergentul în urma uşii trântite de ofițer la ieşire. Ia, pare-mi-se vine înapoi!

Însă bocăniturile în uşă erau opera „Dansatorului", un câine negru căruia pasămite îi căzuse sectorul respectiv la împărțeala între javrele ce se aciuaseră prin bivuac, cum descoperi cel ce deschise; vietatea se târî gudurându-se înăuntru, părând nespus de bucuros şi adulmecând spre fiecare soldat.

- Închide naibii uşa, zbieră unul ce se trântise îmbrăcat în pat, abia dacă mai prindem câtăva ore de somn!

- Stai să vezi ce-i fac, zise Oro-Ta-Sini, deunăzi adulmeca după cățeaua aia tărcată de la remiză.

Aşa cum stătea pe marginea patului, soldatul îl înşfăcă de ceafă şi-l puse pe lungul mâinii drepte, ale cărei degete prinseră să-l masturbeze. Câinele îşi linse botul şi începu să efectueze frenetic mişcările acuplării; ceilalți din camera de recuperare căscară ochii şi înghițiră în sec. Scurt, Oro-Ta-Sini îl gâtui pe „Dansator"; acesta se zvârcoli nițel şi ejaculă înainte de a rămâne moale; atunci omul îi dădu drumul. Câinele se ridică greoi, aruncă în jur o privire moartă, merse şovăielnic la uşă, o împinse şi dispăru.

Când trompetele sunară deşteptarea regimentelor, sunetele păreau că vin de pretutindeni, amestecate cu caierele de ceață. Ferestrele străluciră dintr-odată, tulburând perspectivele aleilor. Un oftat general răsună în dormitoare; la comenzile adjutanților soldații catadicsiră să iasă din aşternuturi şi să se înghesuie zgribuliți spre spălătoare şi closete. Cei mai meticuloşi purceseră întâi să-şi strângă cazarmamentul, pentru predare şi să pună pe paturi ranițele. Fracțiunea fumătorilor trăgea deja cu sete din țigări, lângă ieşiri.

- Scularea, puturoşilor, se înverşună să țipe, doar ca să se afle în treabă dublându-şi locțiitorul, căpitanul Wentchowsky intrând în dormitorul companiei cvarte a batalionului 34. Vă lăfăiți, pui de dihori şi popota se închide!

La această veste, adăugată înfățişării ofițerului, soldații dădură zor cu echiparea, ferindu-se din calea şefilor mici care cutreierau intervalele.

- Afurisitul nici nu s-a culcat, mormăi unul.

Subordonații divulgaseră iute ce chef trăseseră toată noaptea Wentchowsky şi colegul său de cameră, maiorul Matia, cu participarea încă a câtorva. Ținuta rigidă şi ochii bulbucați îl trădau însă chiar fără alte amănunte.

Exercițiile fizice de înviorare s-au executat în preajma barăcilor, după cele zece minute de

igienă corporală; a continuat echiparea şi strângerea cazarmamentului care avea să fie predat imediat ce soseau camioanele de efecte. Subunităţile se încolonară pentru masă sub privegherea locţiitorilor iar comandanţii de plutoane apucară spre magazii, să vadă când le venea rândul la preluarea echipamentelor şi raţiilor de drum. În treacăt, priveau avizierele companiilor: liste de învoiri, pedepse, anunţuri, programe, toate îşi pierdeau sensul în faţa ordinului de marş, redactat pe hârtie galbenă.

La remiza serviciilor, în magazia regimentului 13.33 adjutantul şef Briss se distra punând probleme celor două ajutoare ale sale şi rezolvându-le pe când ei îşi butonau PC-urile. Matematician din vocaţie şi, conform dosarului, universitar prin profesie, Briss era de neînlocuit în organizarea zestrei regimentului; practic, ştia toate sortimentele, distribuţia lor şi termenele de casare, stocurile, preţuri, coeficienţi, un amalgam ce năucea orice controlor. Singurul răspuns pe care nu-l avea era la întrebarea de ce preferase gradul de subofiţer. Obosiţi de nesomn şi sortarea raţiilor, cei trei bărbaţi abia aşteptau să le arate comandanţilor de plutoane anunţul de ultimă oră: „DUPĂ AIA, NUMERI DEGEABA!”.

Pe terenul de antrenament subunităţile adunate pentru program ascultau instrucţiunile de pregătire şi îmbarcare reacţionând simultan la nuanţe. Dinspre remizele tancurilor răsunau răgetele motoarelor ce se încălzeau. Târându-şi picioarele prin ceaţa sfâşiată companiile se îndreptară spre magazii, să-şi primească echipamentul de luptă, apoi la aleile principale, să aştepte camioanele de transport. Odată cu apropierea răsăritului părea că sporeşte şi agitaţia oamenilor – intersectări de trupe care nu se duceau nicăieri deocamdată, aşa că majoritatea ofiţerilor îngădui oamenilor să aştepte în barăci, la căldură.

Întins pe reţeaua metalică a patului, rezemat de raniţă, soldatul Ubart şuiera apatic; fizionomia sa imobilă îl neliniştea pe Gudina, doritor de certitudini, îmboldindu-l să iscodească, potrivit canoanelor deprinse de amândoi la trecerea în rândurile bărbaţilor.

- A dat ordin de marş.

- Adevăratu-i.

- Acuma tehnica are importanţă.

- Păi da, contra oamenilor.

- Se mai întorc şi acasă, că e nevoie.

- Vine tehnica şi acolo.

În incinta de reparaţii tancuri-auto a diviziei căpitanul Gekallo, de la compania 36(RTcA), mărea cu o diviziune indicele sarcasmului prin care eticheta competenţa oamenilor săi:

- Ai maxim zece minute să scoţi hardughia afară! încheie el holbându-şi ochii, gest întotdeauna cu efect la subordonaţi.

- Face omul ce poate, răspunse netulburat reangajatul Conall. Dacă-mi scrieţi bon, mai bine pun o pompă de injecţie nouă.

- Nu-mi da mie justificări, fă-o să meargă!

„Clica” pe care o recrutase soldatul Neske din batalionul 12 orândui cerc pe unul din paturile goale ale barăcii „să bată o foiţă”, cu sertarele întoarse a două noptiere pe post de masă. Câtva timp jocul curse însoţit de anunţurile obişnuite, până ce Neske făcu obiecţia că i se păreau cărţile prea lipicioase.

- Sper să nu fi îndrăznit careva, dojeni el rotindu-şi privirea peste figurile stânjenite ale partenerilor. Se exclude fără discuţie!

- Pe onoarea mea, izbucni unul din jucători. Mă poate verifica oricine!

- Haide, e o comuniune liber-consimţită... dar extrem de importantă dacă vrem să ne

întoarcem. ŞTIŢI VOI!

Ceilalţi încuviinţară, cu capetele plecate. Jocul fu reluat, cu încetineală; fiecare participant trăgea cu grijă câte o carte şi o manevra ostentativ. Banii împinşi într-o parte sau cealaltă nu erau socotiţi de nimeni.

Soarele răsări pe neobservate, o radiaţie difuză ce parcă răcea atmosfera. Coloana regimentului de tancuri porni să se desfăşoare pe drumul lateral; maşinile gheboase, individualizate prin inscripţii de toată speţa: Rosamunda, Scroafa şi căţeii, Pretenosu, rulau ostentativ cu motoarele ambalate. Pe jumătate ieşiţi din turele, comandanţii scrutau neabătut zările. Câmpul de antrenament se împestriţă cu camioane acoperite, câte unul de pluton şi de formaţii ce soseau în pas de marş, dar sfârşeau prin a se plimba dintr-o locaţie în alta până dibuiau punctul de îmbarcare.

Grupele urcau greoi, puneau sub banchetele late ranițele şi păturile, îşi ocupau poziţiile cu armele între genunchi, sergentul de serviciu cobora învelitoarea din spate, se mai zăreau câteva chipuri prin micile transparente laterale, comandantul de pluton şi locţiitorul intrau în cabină. Zarva ocupanţilor nerăbdători creştea, până venea apelul radiofonic. Urmau momentele de aşteptare, când toţi coborau vocile, apoi coloana motorizată distinctă a batalionului se urnea pe lângă împrejmuire, prindea viteză, se dirija estompându-se către bănuitele coline mărginaşe.

- Adio, tabără dulce! strigă în derâdere soldatul Entana din batalionul 33 în momentul când autocamionul în care se afla o luă din loc.

Nemulţumirea era întemeiată: anevoie reuşise să comande la o firmă specializată un deltaplan, cu speranţa că o demonstraţie l-ar fi înduplecat pe şeful pregătirii de luptă să accepte înfiinţarea unei grupe sportive; încă o dată şansa de a zbura pierise.

Indignat că grupele nu ştiau să formeze patru şiruri care să urce sincron în autocamion, adjutantul companiei secunde din batalionul 42 puse plutonul 1 să execute diverse alergări până la gard şi înapoi, cu aliniere în adâncime. Sfârşind două asemenea curse oamenii plutonului se rostogoliră ca boabele de mazăre în caroseria maşinii, ciocnindu-se fără să simtă şi ocupară precipitat banchetele, copleşiţi cu laude fățarnice de adjutant înainte de a se lua de plutonul succesor.

- Iac-aşa am alergat şi după logodnica mea, zise tacticos soldatul Yuriva, când onorata ei familie s-a mutat din oraşul de baştină...

- Mai poţi pălăvrăgi, se răsti vecinul, cu alergătura asta numai bună pentru o laringită?!

- Pot, răspunse blajin Yuriva, eu nu obosesc; chiar îmi spuneau în şcoală „Cel-ce-nu-gâfâie”.

Interlocutorul dădu a pagubă din mână şi se resignă să asculte pățania, în definitiv bună ca oricare alta la drum întins.

Treptat, bivuacul divizionar îşi golea arterele, se răcea în linişte. Mai colindau câţiva oameni în uniformă printre barăci – erau cei de la administraţia permanentă. În continuarea lor, echipele de igienizare îşi începeau activitatea pulverizând cu generozitate prin toate ungherele. În clădirea Comandamentului membrii comisiei mixte de predare-primire îşi completau prin permutare formularele duplicate; câte unul cobora tonul în răstimpuri, surprins de ecourile parterului. Trâmbe de fum se încolăceau deasupra unităţii de spălătorie, mărturie că lucra din plin, ca şi crematoriul.

Şoseaua pe care se deplasa divizia 13.3 era construită din piatră cubică; nu avea borne, doar două brazde ce îi marcau flancurile. Alternanţele capricioase ale anotimpului muiaseră glodul adus pe ea şi-l întăriseră sub forma unor făgaşe subţiri, acoperite înşelător de zăpadă. Sub privirile şoferilor şi ale comandanţilor se lăţea şesul necuprins şi îngheţat, acoperit din loc în loc de tufe

mărunte sau arbuşti pitici, pe întinsoarea căruia drumul părea să dispară. Distanţate regulamentar, camioanele progresau cu viteza prudentă impusă de capul coloanei; izolaţi de lume sub prelatele ce reţineau abia o câtime din căldura umană, soldaţii se sileau să umple intervalul necunoscut al etapei.

- A oprit maşina-n poartă, ia pe soru-mea cea moartă! se îndemnă să fredoneze caporalul Firuz din compania primă a batalionului 34.

Camarazii săi de pluton se foiră să audă mai lămurit; caporalul era notoriu pentru dibăcia cu care potrivea versuri în melodii, amestecându-le în fel şi chip printre fragmente din topurile muzicale încât rezultau efecte agreabile tuturor gusturilor.

Camionul ce îl ducea pe sergentul Anaka avea o încărcătură mai organizată: aşa cum stăteau, în linie, oamenii se apucaseră să joace cărţi – pe puţin patru grupuri împătimite, cu chibiţi pricepuţi şi contestaţii strigate, să se înţeleagă; din timp în timp, o boare de aer rece izbutea să răzbească printre trâmbele fumului de ţigară. Anaka, din plasamentul lui de colţ, participa exclusiv cu apropouri, necăjindu-se că nu era luat în seamă. Încercă să intre în vorbă cu Ah Moi, vecinul din stânga, dar acesta zâmbea încremenit, ochind vag ceva nedefinit; „Încă un candidat la rai" îşi spuse şi se cuibări într-o poziţie de moţăit, stimulat de ruliul caroseriei.

Coloana porni să străbată o regiune uşor denivelată, coline cenuşii pleşuve care îi ascundeau periodic segmentele şi modificau zgomotele. Treptat, dealurile rămaseră în urmă dar divizia îşi încetini mersul pentru a străbate meandrele străzii principale ale unei aşezări – case rare, scunde şi butucănoase, înconjurate de garduri din zăplazuri groase.

- Ura, papugiilor! zbieră pe neaşteptate soldatul încheietor Victor scoţând capul afară, smucit de sergent, printre înjurături, îndărăt. Dar Victor nu se lăsa, excitat; de fapt, toţi se temeau de accesele celui ştiut ca fost boxer profesionist. Aţi văzut?! Se duc la carnaval!

Privind prin transparente, se dumiriră şi ceilalţi: coloana se încrucişa, efemer, cu bărbaţi în redingote şi jobenuri ce însoţeau femei disimulate în rochii lungi şi mari şaluri colorate; se zăriră şi câteva caleşti, retrase pentru a lăsa drumul liber.

- S-ar zice că ar veni iar Anul Nou, grăi visător Cafid către Fusi.

- Sărbătorile au loc când simte inima, răspunse acesta molcom, după un răgaz.

La douăsprezece mile înaintea grosului coloanei, cei din batalionul de cercetare înregistraseră şi alte amănunte – călăreţi în veşminte lucitoare se îndepărtau fluturând lănci, ţărani cu chipurile acoperite de glugile unor rudimentare mantii cafenii de sub care răsăreau picioare goale, unii mânând câte un animal de casă, se opreau la depărtare de drum ca să-i contemple şi să facă mătănii.

- Să fiu al naibii dacă ăştia au mai văzut trupe de-ale noastre, îi declarase Ruiz şoferului.

- Proşti cu toţii, sună răspunsul camaradului. Ar cam trebui să dăm de punct!

Şeful cercetării, comandorul Yasena, nu era mulţumit; trecea toate informaţiile rapoartelor operative pe prima hartă din setul primit de la Statul major, o hartă curioasă, în proiecţie azimutală, cu insuficiente elemente înscrise, nepotrivită pentru efectuarea unei sinteze a regiunii străbătute. Luase legătura radio cu ceilalţi din avangardă – locţiitorul cu cazarea, şeful transporturilor, ba chiar cu şeful operaţiilor, dar nu obţinuse mai multe îndrumări.

- Pare-se e necesar să descopăr eu încotro mergem, exclamă el exasperat. Dacă erau în subordinea mea, scurt îi jugăneam pe neisprăviţii de la Grup!

Aghiotantul său, care se trudea să ţină planşeta nemişcată pe genunchi, încuviinţă spusele comandorului.

- Despre ţinuturile astea numai Cartea cea Adâncă ne-ar putea lumina!

- Ce carte?

- Cartea unde sunt scrise toate câte sunt pe lume. I se spune şi Cartea Albastră.

Dar Yasena nu înghiţea comentarii esoterice; luă planşeta din mâinile aghiotantului şi-i ordonă să urce în cupola maşinii – calota transparentă ce servea la cercetare – „ca să beleasc ochii până la prima aşezare”.

În timpul acela convoiul se opri pe neaşteptate iar autovehiculele ieşiră ordonat de pe carosabil, fiecare companie desfăşurând un şir perpendicular pe axul drumului. La întrebările neliniştite ale soldaţilor veni un răspuns simplu: „pauza de la ora unsprezece”. Pe rând, plutoanele fură aliniate cu faţa către şosea înainte de a li se ordona ruperea rândurilor, ca să se risipească pe întinderea mohorâtă a câmpiei. Cei mai mulţi se cinchiră la adăpostul caroseriilor, aprinseră ţigările, scoaseră pachetele primite de la popote.

- E frig, nu-i vorbă, dar nici că se compară cu cel ce se află în patria gheţurilor veşnice, zise soldatul mitralior Ipuver în cercul său din compania secundă a batalionului 42. Am participat la o expediţie pe „Acoperişul lumii”, zice-se din motive sportive şi ştiinţifice, angajat în detaşamentul de escortă, fiindcă zona nu era prea sigură. Şefii mei pomeneau mereu de „dificultăţi de gradul şase” când escaladau înălţimile acelea, „jandarmi de gheaţă”, mă rog, limbajul de specialitate. Am avut ocazia să văd nişte dihănii zdravene, amestec de taur cu cal şi capră, care grohăie... mănăstiri unde rugăciunile se fac învârtind morişti... taman ca acum!

Ipuver amuţi cu privirile aţintite spre drum, cum procedară şi ceilalţi; şontâcăind, un mic grup de oameni venea din sensul opus marşului, fiinţe groteşti înfăşurate în cârpe întunecate de sub care se străvedeau plăgi şi membre schiloade. În fruntea lor un ins, având capul acoperit cu o glugă ce nu ascundea chipul sluţit de o gaură în locul nasului, rotea o cârâitoare din lemn cu sunet aspru. Ca fulgerul, o ştire iscată spontan străbătu trupa în repaus: „Leproşi! Sunt leproşi adevăraţi!”.

În largul câmpiei se ridica o construcţie din piatră din mai multe coloane dispuse circular, despre care se zvoni că ar fi un mormânt; soldatul Dai avu curiozitatea să cerceteze de aproape monumentul, ca să constate că cercul era confecţionat din stane verticale necizelate, la centru cu un bloc asemănător unui lingou supradimensionat. „Gresie, observă el, da’ de unde or fi adus-o?”. Dădu ocol cu precauţie aranjamentului ce nu semăna cu nimic; la un moment dat i se păru că desluşeşte simboluri pe piatra fundamentală. Se aplecă, se suci, până imaginea deveni clară: un şir de tălpi goale, sugerând că cineva păşise către neant. „Aveau tipii dreptate, mormăi Dai, pe aici a luat-o careva în sus. Bine ar fi să mă retrag”. Ceea ce şi făcu, umbrit de senzaţia că urmele lăsate de el în ţărână se duceau lângă cele gravate pe monument.

Fluierele caracteristice ale sergenţilor începură să scoată sunete modulate, amestecate cu claxoane, uruit de motoare turate, strigăte ce îndemnau ordonarea la îmbarcare. Greoaie, divizia se urni către locurile dincotro cercetarea transmitea periodic informaţiile referitoare la starea traseului. Chiar la ora adunării pentru masă locţiitorul cu cazarea trimise oamenilor săi din avangardă semnalul de oprire. Raionul era o depresiune largă; în depărtare drumul se intersecta cu albia mată a unui pârâu, mărginită de sălcii îngheţate.

- Scârba de hartă nu se prea conformează, remarcă locţiitorul. Am mers mai mult după azimut şi contorul de bord.

Soldaţii de la servicii dădură să jaloneze teritoriul, în forma unui romb cu vârful la şosea traversat de două largi căi de acces intersectate în cruce; locţiitorii regimentelor îşi preluară patrulaterele, plutoanele de transport ale batalioanelor întinseră corturile la pământ. Curând, se contură o copie aplatizată a fostului staţionar, la scară mai redusă. Reperul dominant era catargul

telescopic al drapelului.

Două autoturisme de teren traversară podeţul din bârne şi se îndepărtară pe drumul accidentat, într-o recunoaştere preventivă. Lipsiţi de o parte din perioada odihnei, ocupanţii sperau să dea în compensaţie peste ceva neprevăzut.

- Barem o mică ambuscadă, propuse camaradul lui Ruiz.

Hurducându-se pe făgaşele mari ale drumului prăfuros ce luase locul celui pietruit, traversară o aşezare pustie – locuinţe din chirpici acoperit cu stuf, câte o casă mai rostuită cu ferestruici ca nişte petece tulburi; fuioare de fum şi zvon de animale trădau o viaţă ascunsă. Biserica se reliefa, esenţială, nou spoită, flancată de cimitir şi un tăpşan bătătorit. Dincolo de grădinile despărţite prin garduri din mărăcini, lateral, la capătul văii, un castel se înălţa pe deal, întocmit din patru turnuri flancând o construcţie greoaie din piatră şi un donjon uriaş, cu flamură în vârf; deasupra şanţului împrejmuitor se pleca un pod mobil. Printre creneluri se ţeau oameni înarmaţi. Câmpul împrejmuitor era presărat cu ţăruşi purtând smocuri de paie în vârf. Fără să se apropie, patrula raportă la bază cele văzute şi primi ordin de întoarcere.

Cantonamentul primei etape a diviziei colcăia de militari ce se sileau să se adapteze noilor condiţii. Precum explica fără răgaz locţiitorul cu cazarea tuturor comandanţilor, neuitând să adauge că lămurirea scria în instrucţiunile ce le aveau cu siguranţă la cancelarii, tabăra se baza pe două axe perpendiculare, orientate după punctele cardinale; intersecţia lor reprezenta centrul, unde exista steagul diviziei şi Comandamentul, iar cele patru pătrate semnificau amplasamentele celor patru regimente de infanterie, la rândul lor divizate în patru batalioane şi tot mai departe. „O concepţie geometric de lesnicioasă” repeta răguşit locţiitorul în timp ce împărţea foi xeroxate pe care schiţa bivuacului era cât se poate de evidentă.

Încă soseau camioane, dirijate pe ocolite până la răscrucile căilor de acces să-şi debarce încărcăturile umane în preajma marcajelor corespunzătoare apoi să se retragă la remizele provizorii. Plutoanele amorţite îşi identificau sumar culcuşurile, se debarasau de accesorii şi se încolonau în direcţia bucătăriilor de campanie. Grupele de serviciu avură o grămadă de probleme: ele ridicară corturile, mai bine zis le umflară, dibuiră camioanele de zestre şi luară baloturile cu fâşii de buret matlasat ce închipuiau saltelele ca să le potrivească în interioare, îngrămădiră înăuntru echipamentul, lăsând afară piramidele de arme automate. Doar popotele ofiţereşti aveau montate copertinele protectoare, aşa că grosul soldaţilor se aciuă pe lângă corturi, pe sulurile păturilor, cu gamelele la picioare. Mâncarea nu era grozavă – tocană şi cafea. Plantoanele tropăiau exasperate – deşi nu se permitea mâncatul în corturi mereu apăreau camarazi care intrau să-şi ia mărunţişuri de la bagaje, îndeosebi din raţiile reci nefolosite.

Crestele verzi ale latrinelor se reliefau printre celelalte învelitori în culori de camuflaj, permanent înconjurate de râvnitori dar potecile sinuoase către şirul de sălcii arătau că mulţi preferaseră metode mai rustice, cu tot frigul dezagreabil.

- Atenţie, băşini! exclamase unul din soldaţii presăraţi în jurul copacilor văzând pe ditamai adjutantul plutonului de protecţie antichimică, presat de nevoi să neglijeze fasonul, dar acesta se prefăcu că n-a auzit, poticnindu-se în continuare pe taluz în căutarea disimulării salvatoare.

Soldatul Terieeto din batalionul 12 realiză chiar mai mult decât un drum: se căţără pe trunchiul înclinat al unei sălcii, de unde culese un snop de smicele; când se răsuci şi sări pe pământ se trezi dinaintea unui locotenent neştiut, care la rândul său îl privi cu surprindere.

- Îţi arde de joacă? se interesă locotenentul şi scuipă cu precizie la poalele salciei. Urcatul în pomi nu face parte din programul de instrucţie, pricepi?!

- Am înţeles, răspunse Terieeto, fascinat de noua salvă de salivă ce ţâşnea dinspre figura

neagră a ofițerului.

- Se spune „Am înțeles domnule locotenent Nativit!”.

În vreme ce soldatul dădea răspicat răspunsul necunoscutul se întoarse şi porni către tabără, prilej ca Terieeto să răsucească la iuțeală un laț vegetal şi să-l arunce în urma locotenentului, însoțit de urarea „Pururea cu tine”.

La marginea a ceea ce ar fi trebuit să fie terenul de antrenament dacă s-ar fi aflat în cazarmă, grupa sergentului Toma alcătuise un cerc punându-şi laolaltă foile de cort. În mijloc rânduiseră rațiile reci, supliment obştesc generos; doi terminaseră şi fumau, astfel încât din depărtare refugiul părea să fie macheta unei fumarole. Grăbindu-se să nu-i prindă întunericul şi apelul de seară, îşi aruncau frânturi de gânduri, suficiente între ei.

- Cam mărişoară etapa, tocmai zisese Parsi, străduindu-se în zadar să stea într-o rână.

- Nu-i decât prima, îl încurajă Bakel.

- Mă întreb cât ține-va cursa, mormăi Toma. Prea multe provizii...

- Asta-i bună, răbufni vecinul lui, nu funcționează cutiuța! Îşi scutură radioul, încercă la butoane, apoi se resemnă să înjure bateriile.

Ceva mai departe se formaseră grupuri amatoare de mişcare – minifotbal la porți improvizate din mantale, „capra” sau obişnuita „bâză”; destui se pendulau alene de colo-colo, recuperându-se după monotonia drumului.

La soldatul Aterin din batalionul 31 clienții se înmulțiră, să-şi arate aparatele radio şi să-l ispitească, nerăbdători; acesta examină temeinic prima ofertă, drăcui la a doua şi compuse un răspuns stereotip pentru toți ceilalți: „Ionosfera este întreruptă... condiții atmosferice nefavorabile. Fă-ți rost de un walkman”.

Dinspre pârâu se auziră strigăte şi soldații de la sălcii se întrezăriră în crepuscul cum fugeau spre corturi. Plantoanele dădură o alarmă bâlbâită, ofițerii de serviciu şovăiră derutați, neînțelegând mobilul. Fugarii prinseră să explice că văzuseră o trupă numeroasă pe malul celălalt. În sfârşit, sună adunarea pe companii şi ele se agregară în gurile corturilor, pe căile de acces, aşteptând instrucțiunile. Echipamentul pitoresc al soldaților surprinşi provocă reacția imediată a adjutanților şefi, determinându-i să-şi rectifice ținuta.

Batalionul de cercetare se desfăşurase complet pe liziera pârâului; componenții săi tăceau, distribuiți în lanț de trăgători, ascultând freamătul bivuacului scuturat de ordine cât şi zvonul pe care îl isca procesiunea de pe malul celălalt – o întinsă desfirare de ființe, cu câteva stindarde premergătoare, ce se îngrămădea la malul pârâului; din loc în loc şiragul psalmodia, cu glasuri subțiri, melopei tărăgănate. Soldații companiei cvarte, dislocați lângă podeț, îi văzură însă primii de aproape când traversară – adolescenți cu chipuri supte, în cămeşoaie vulgare din pănură, o câtime cu căciuli sau glugi, alții cu pieptare din blană; puțini aveau membrele inferioare înfăşurate în obiele, majoritatea umbla desculță.

În tabără sună ruperea rândurilor – raportul comandantului batalionului de cercetare că trece o formație inofensivă îşi produsese efectul – şi soldații se masară de-a lungul drumului, curioşi să-i vadă pe băştinaşi. Cei din batalionul 31, favorizați de poziția campării, observară contrariați că erau numai băieți, plăpânzi, cu fețe bătrânicioase şi ochi goi, cu priviri impasibile. Păreau să nu aibă nici o legătură unii cu alții – nu discutau între ei iar celor ce cântau nu le păsa de armonizare. Mergeau vlăguiți şi indiferenți, mânați de melodiile lor monocorde susținute în devălmăşie. Picioarele gloduroase iscau un zgomot de fond ca un şuier surd; stindardele ce fluturau asupră-le erau simple pânze zugrăvite superficial cu sfinți şi cruci.

- Ai văzut? întrebă Cafid. Bâte şi coase, astea-s uneltele lor, jur pe boilerul companiei!

Prietenul său Fusi avansă câțiva paşi şi vârî o bucată de pâine sub brațul unuia din copii; pletele albicioase ale acestuia se scuturară o clipă, dar el îşi continuă mersul. Şi alți soldați deciseră să le ofere din proviziile lor.

- Uite, cred că mănâncă, exclamă bucuros Fusi. O împarte!

- Marşul săracilor, spunea în acel timp colonelul Tamay în grupul ofițerilor. Un exod tipic pentru regiuni agrare.

- În toiul iernii, se miră careva.

- Da, domnilor, interveni căpitanul Willeb, acum sunt terminate proviziile, inclusiv furajele. Credeți-mă că ştiu!

Trompetele porniră să intoneze „adunarea". Îngânduraţi, oamenii se regrupară şi mărşăluiră către marginea campamentului, unde se stabilise locul careului. Cu subunitățile aranjate în linie pe două rânduri, comandanții de regimente aşteptară progresarea rapoartelor. Pe latura dinspre interior îşi făcu apariția generalul Marmon cu suita sa, precedați de semnalul „onorul la general".

Neținând seama de drum şi de moment un tot-teren se apropie în goană de întrunire; în perimetrul gărzii la drapelele regimentare frână şi ofițerul de serviciu se precipită afară, ca să alerge spre general. La patru paşi înțepeni în salut şi raportă:

- Domnule general, a sosit o delegație a locuitorilor; cred că au un mesaj, am considerat important să vă informez personal!

- Însoțeşte-i aici! ordonă Marmon. Dispuneți careul!

Raportarea luă un aspect încordat; oamenii încercau să privească în susul drumului, spre podeț, în pofida gesturilor agasate ale ofițerilor, în vreme ce se deplasau pentru noua aşezare. Răsună comanda „Divizie, drepți!".

Un grup de călăreți înaintă solemn ocolind unitățile, pătrunse în careu prin dreapta regimentului 13.31 acompaniat de rumoarea trupei „... şi-au pus țoalele de duminică... iote şi comitetul local...", după care se opri în fața generalului, pe un singur rând. Solii erau îmbrăcați în veşminte bogat ornamentate – mantii multicolore ample ce acopereau armuri sclipitoare şi pantaloni largi roşiatici – iar pe capete aveau berete mari cu pene înalte arcuite, cu excepția unuia ce purta o cască cilindrică. Doi țineau lănci ridicate, una cu steag alb la vârf, cealaltă cu o flamură despicată ce avea brodată un animal fantastic. Caii erau de asemenea împodobiți, cu valtrapuri groase de dimensiunile unor pături precum şi un soi de obrăzare decupate în dreptul botului şi ochilor. Călărețul din mijloc, în haine bicolore, trase de la oblânc o trâmbiță lucitoare pe măsură ce avansa cu o lungime de cal, sună insistent şi începu să glăsuiască răsunător, derulând un sul gălbui.

- Traduceți, ordonă generalul.

Ofițerul translator ieşi dintre stat-majorişti pentru a se plasa la un pas în spatele lui.

- Este o franceză primitivă, domnule general, concluzionă el. Stăpânul lor, puternicul Signore, ne oferă colaborarea, acela e actul de confirmare. Invită pe comandantul nostru, cu cei mai nobili dintre asociați, în seara asta, la castel...

- Adu o portavoce de la ofițerul cu sporturile, porunci generalul aghiotantului.

- ... fraze de încheiere, domnule general. Aşteaptă răspunsul.

Heraldul sună din nou, circumstanță de a depune sulul în mâinile unui ortac ce descălecase; acesta păşi maiestuos, îndoi un genunchi la pământ şi-l înmână generalului.

- I-l dai dumneata, indică Marmon. Îi spui că armata noastră cunoaşte onoarea militară şi vom pleca în curând, fără să-i afectăm. Îi spui că putem onora invitația la orele douăzeci şi unu, dar vom trimite în prealabil un detaşament de pază şi control. Signore să fie liniştit căci nu ne

interesează acest teritoriu. Vorbeşti prin portavoce!

La primele cuvinte amplificate, pe care divizia le înregistră amuzată, caii împuterniciților se cabrară, în murmurul soldaților, apoi răspunsul curse în tăcere între cele două grupuri. Mesagerul se înclină, scoțându-şi cu un gest larg bereta; pe acelaşi traseu, mica solie se îndepărtă sacadat. Vocile ofițerilor răsunară din nou, raportarea fu reluată.

- O bunăvoință impusă de împrejurări, aprecie generalul. Vom elabora o listă de însoțitori adecvată ca programul să nu fie afectat. Pitorească delegație, nu găsiți?

- De când am plecat de la bază n-am văzut decât d-ăştia, ce n-au auzit de hârtia igienică! ricană locțiitorul cu cazarea.

- Le place protocolul clasic, interveni locotenent-colonelul Ghirin.

- O să le răspundem cu protocolul modern, replică Marmon. Comandanții să facă o evaluare critică, în careu, la brambureala executată sub denumirea „poziționarea în raionul de adunare”! După aceea ordonați desfăşurarea la programul de seară!

- Seamănă a farsă, opină ceva mai târziu colonelul Lastings, în grupul ofițerilor superiori ce se retrăgea spre corturi. Toată costumația aia...

- Tradițiile lumii vechi, îi răspunse colonelul Tamay. Protocol şi chestii d-astea... dar pe general nu-l surprinde nimic. Ei, diseară vom vedea splendoarea comitetului local; e o variație!

Cantonamentul diviziei arăta ca un câmp de termitiere cu ocupanții în forfotă nesfârşită; crepusculul, pătat cu luminile de camuflaj ale grupurilor de corturi gonflabile şi flăcările de la bucătăriile de campanie, mărea umbrele şi deforma volumele, dar pentru soldați toate aveau o noimă – umplerea gamelei, înşfăcarea sfertului de pâine şi consumarea cinei, cel mai adesea în cercul grupei îngrămădite lângă cort căci seriile la popotele companiilor fuseseră tulburate de instalarea acestora, circumstanță pentru adjutanți să ordone inițiative personale de încadrare în durată. Cei ce isprăviseră îşi găteau iar culcuşurile, punând bagajele şi hainele la căpătâi, în bordura cortului; câțiva, înveliți în pături lângă intrări, trăgeau o ultimă țigară înainte de stingere. Comandanții de plutoane îşi dăscăleau sergenții să nu le scape vreo fază a gospodăririi de seară, întârziind să se retragă la bârlogurile lor de patru persoane.

Ghemuit în cabina autocamionului său, prefirând poze ce evocau depărtări de nebănuit, soldatul şofer Halaf îşi permise să bombăne: „O misiune aiurită, etapa asta... încotro oare ne ducem, că n-am văzut decât prăpădiți?... poate că este un capriciu al şefilor... prea o duceam bine... mamă, ce mişto stă asta crăcită! Acum ne vom distra la concursuri de lăbari... fericirea poponarilor, ce mai!...”

Gânduri negre îl bântuiau şi pe infirmierul brancardier Polihen, în timp ce-l asculta pe chirurgul companiei 28(M) debitându-şi glumele de seară, jumătate încurajator, jumătate cinic, umplând spațiosul cort medical cu hohotele aprobatoare ale sanitarilor; se întreba cu ce greşise în ziua aceea ca să se simtă apăsat de prezențe malefice, pentru care materialul cortului era mai neînsemnat ca pânza de păianjen. Scotoci în sacul de campanie, scoase un cățel de usturoi, îi rupse vârful şi trasă cruci pe foaia izolantă a aşternutului, apoi îndrăzni să iasă şi să repete emblema pe învelitoarea exterioară a clapei de acces. Reveni mai liniştit ca să şuşotească rugăciunea, având încă sub pleoape imaginea difuză a exteriorului – un cer aspru veghind turma necuprinsă a corturilor.

La comandament activitatea se lungise; după ascultarea sintezelor statului major şi discuțiile formale cu şefii de arme generalul Marmon dictase spre redactare misiunile ordinului de luptă, aghiotantul distribuise extrasele agrementându-le, la un gest discret al generalului, cu câte un pahar cu coniac.

- În cinstea acestei etape neconvenționale, urase comandantul de divizie, fie ea blagoslovită de soartă! Peste jumătate de oră plecăm la carnaval domnilor, ținuta de gală este obligatorie!

Cu această încheiere îi concedie brusc pe toți, „ca să se pregătească de vizită", cum se exprimase.

Caporalul poştaş Edin aranjă cu grijă locul de dormit; culcat, băgă mâna în geanta oficială, unde zăceau două scrisori cu coduri de destinație greşite în aşteptarea returnării la centrul de cartare şi le mângâie uşor, imaginându-şi ce puteau scrie mâinile de femei, din depărtări, către bărbații lor. În preajmă pulsau pălăvrăgelile camarazilor, siluete intrau şi ieşeau, vecinii se cuibăreau; susură cuvintele ştiute şi imaginea fostei şcoli publice se înfiripă, anume jocurile fetelor din curtea alăturată, strigătele necioplite ale colegilor săi mai experimentați şi fetița ce îi călărise grumazul la „jocul lăncierilor" din Duminica Florilor Dalbe. Un huruit de motoare îl momi afară, în aerul înghețat; poziția sectorului serviciilor îi permise panorama întregii coloane de maşini, cu farurile de camuflaj aprinse, ce se îndrepta către podețul din bârne. „Merg la bairam" îşi zise Edin zgribulindu-se sub tricoul de piele, apoi intră în cort depărtându-se de ceilalți curioşi, să-şi imagineze cum arată o petrecere de familie, în lumea bună, pentru care stingerea nu exista.

Deplasându-se prudent pe drumul accidentat, reprezentanții diviziei 13.3, cu un automobil blindat în avangardă, remarcă obscuritatea aşezării sărăcăcioase din mărginime şi luminile castelului de pe deal, flăcări pâlpâitoare simbolizând stângaci o cruce uriaşă. Pe platoul larg din fața intrării, limpezit de proiectoarele a două subunități – bateria I a divizionului de artilerie în stânga, pe fundalul donjonului enorm evidențiat sub forma unei mase verticale jalonate cu făclii în toate deschizăturile şi compania secundă a batalionului 15 tancuri în dreapta, supraveghind linia orizontală înaltă a crenelurilor întesate de străjeri cu torțe. Se contura bine grupul de călăreți învăluiți în mantii bogate şi conducătorul său la câteva lungimi de cal în față. Coloana de autovehicule se alinie şi opri motoarele.

Signore coborî de pe cal şi schiță o reverență; generalul Marmon sări din automobilul său, se apropie de el, îl ridică dându-i mâna şi se îmbrățişară. La un semn al stăpânului castelului se înfățişă un slujitor ce purta, cu mâinile întinse, un colan; Signore îl luă şi îl aşeză la gâtul generalului; prompt, acesta îşi descolăci ampla eşarfă albă şi o aşeză peste umerii castelanului. În clipa aceea răsunară trei salve de tun trase de bateria I, provocând momente de învălmăşeală a călăreților; aceştia uzară de toată iscusința lor, neîndoielnică, ca să îşi domolească animalele înspăimântate. Grupul de primire se destrămă, permițând vederea podului mobil al intrării în castel. La ordinul radio al generalului Marmon, cocoțat în automobil, coloana motorizată se puse în mişcare, cu ofițerii dând onorul, depăşi tripla fortificație a podului şi răzbi într-o incintă pavată cu bolovani mari, limitată de ziduri groase. Aici coborâră cu toții, cercetând împrejurimile.

- O capcană ideală, constată unul din ofițeri.

- Bătrânul ştie ce face, adăugă altul. Formidabil cum a dublat cu salve cadoul maestrului de ceremonii!

Între timp ceata cavaleriştilor, ce descălecase şi lăsase caii în seama unor rândaşi, formă două şiruri către intrarea în donjonul cel mare. Stăpânul castelului îl luă respectuos de braț pe Marmon ca să îl conducă în dreapta, la piedestalul unei scări ciclopice, practicată sub forma unui tunel în peretele nemaivăzut de gros al construcției. Câteva lanterne sclipiră, spre uluirea localnicilor şi urcară cu toții spirala butucănoasă a treptelor, prevăzută din loc în loc cu opaițe retrase în firide, până la primul etaj, unde pătrunseră într-o încăpere foarte mare, circulară, luminată palid cu sumedenie de torțe care aruncau umbre înşelătoare. Aici, în ceea ce arăta a fi sala principală a castelului, cele două grupuri se despărțiră: gazdele avansară ceremonios prin dreapta, musafirii

stătură grupați, aşteptând consumarea protocolului; de o parte şi alta a intrării se plasară cei patru pistolari din detaşamentul special, desemnați ca apărători avansați.

Ofițerii diviziei 13.3 cercetară curioşi cu privirea rogojinile groase de papură potrivite peste pardoseala de piatră, stâlpii laterali ce se întindeau spre bolta cu încrucişări de ogive; la circa şase picioare înălțime, o galerie circulară de piatră alcătuind un portic părea că susține ferestrele înguste şi umbrea nişe tapisate, cu banchete din piatră acoperite de felurite blănuri. Dincolo de centrul sălii, în dreptul a trei cămine, se lățea o masă mătăhăloasă închegată din scânduri groase fixate pe capre. Latura lungă depărtată a mesei avea înşiruite bănci cu spetează şi despărțituri individuale; la capete se distingeau scaune masive. Masa era încărcată cu diverse recipiente din lemn sau ceramică, cupe, talere mari acoperite cu şervete, farfurii din cositor şi pe toată suprafața fuseseră presărate mănunchiuri de plante uscate. Signore îl conduse pe Marmon, în spatele căruia ofițerii formau o linie circumspectă, spre scaunul înalt cu spătar dintr-un capăt al mesei, apoi trecu la celălalt capăt, unde se afla un scaun identic şi făcu semn companionilor săi; aceştia luară loc pe bănci, lăsând un interval liber față de stăpân; o parte dintre ei rămase în spatele celor aşezați, gata să servească. Desfăcându-şi cuprinzătoarele mantii, unele gofrate cu aur, gazdele dezvăluiră tunici pestrițe brodate cu embleme, cu mâneci atârnânde crestate spre capete, cordoane late cu clopoței şi brelocuri, de care atârnau cuțite şi pungi; sub tunici coborau pantaloni din țesături groase, în diferite nuanțe de roşu. Labele goale erau vârâte în încălțări roşcate, din fâşii de piele, cu vârfuri ascuțite. Cum îşi scrutau la rândul lor musafirii, vădeau chipuri smeade şi bărboase, încununate de cape din catifea căptuşită cu blană. Când se adresau cuiva introduceau totdeauna apelativul de „nobil", după cum îşi atenționă translatorul colegii în vreme ce depuneau mantalele în una din nişe pentru a se instala în voie.

La Signore se prezentă un localnic, desemnat a lua cupa şi a o umple de la polobocul din margine; el gustă din ea înainte de a o oferi cu umilință castelanului care glăsui un toast înălțând-o deasupra capului, bău puțin şi o înapoie cuparului; acesta îngenunche în fața generalului Marmon ca să înfățişeze cu brațele deschise băutura.

- Vă urează să fiți puternic, norocos şi fericit, domnule general, spuse ofițerul translator, au săvârşit încredințarea că băutura nu este otrăvită!

- Urează-le toată gratitudinea noastră, răspunse generalul muindu-şi buzele în băutură. Uzează de stilul în care ne-a onorat şi el. Interesant rachiu, domnilor ofițeri, vă sfătuiesc să-l probați cu măsură!

Translatorul îşi îndeplini mesajul, ascultat cu atenție de gazde şi însoțit la încheiere de aclamații însuflețite. În încăpere intră un prelat bogat înzorzonat, aşteptat fără îndoială cu nerăbdare de castelan, fiindcă îi dedică semnale energice de îmbiere. Omul bisericii se plasă pe latura liberă a mesei şi binecuvântă îndelung bucatele. Generalul Marmon se ridică, imitat de suita sa şi schițară cu toții semnul crucii, gest datorită căruia atmosfera banchetului se încălzi imediat, cavalerii prinseră să râdă şi să se închine, cei rămaşi în picioare serviră pe meseni cu un rând de băutură. Oameni grosolan îmbrăcați se apropiară şi preluară servitul, permițând celor ce inițiaseră onorurile să ia loc la masă. După strângerea bucăților de pânză groasă de pe masă fură dezvelite tăvi şi platouri vârfuite ce conțineau turte, ouă răscoapte, bucăți de şuncă, de brânză, anghinare cu sos alb, crochete în formă de semilună, table de slănină, la care gazdele porniră să se întindă şi să se servească cu mâinile, utilizându-şi pumnalele pentru a tăia porțiile convenabile. Cu gesturi de încurajare şi simpatie mulți din cavaleri ofereau oaspeților din vecinătate, în vârful cuțitului, bucăți alese.

- Ştiți, domnule general, observă ofițerul translator, părințelul a binecuvântat el masa dar a

rostit şi nişte afurisenii spre izgonirea „adoratorilor diavolului, vrăjitorilor şi tuturor necuraților”!

- Aşa, răspunse Marmon, cheamă-l pe ofițerul de legătură!

Când acesta se înfățişă, generalul îi indică să raporteze.

- Linişte, domnule general; la parter este garnizoana indigenă, pare-se corpul lor de gardă permanent, i-au invitat pe băieți înăuntru, le-am permis să intre prin rotație, să se încălzească, par puşi pe chef arcaşii ăştia...

- La divizion şi compania de tancuri?

- Nici o mişcare, pândesc pe infraroşu şi nu au constatat concentrări de oameni.

- Comută pe divizie şi dă-mi radiotelefonul!

După ce se asigură că şi la cantonamentul diviziei era pace, Marmon îl concedie pe ofițerul de legătură şi privi spațiul central, unde îşi făcuseră apariția muzicanți şi jongleri; un bufon îşi scutura zurgălăii şi răcnea înspre meseni zicători ce provocau hohote răsunătoare de râs; în galeria circulară se iviseră câteva femei bogat împodobite ce zâmbeau şi făceau semne către anumiți cavaleri care se înclinau cu gesturi largi; Signore se distra de unul singur aruncând bucăți de carne unei perechi de câini de vânătoare adusă de un argat.

Începea să se simtă căldura celor trei cămine din spatele mesenilor, alimentate încontinuu cu trunchiuri brute; ofițerii îşi descheiaseră vestoanele, gazdele încredințaseră mantiile servitorilor prezenți pretutindeni. Întru desfătarea mesenilor un cântăreț luă locul saltimbancilor şi intonă o interminabilă cantilenă tânguitoare, acompaniindu-se cu lira. Tălmăcite, versurile sale descriau frumusețea bătăliilor sângeroase şi suspinele alesei inimii.

La masă dădură să fie aduse platouri cu diferite cărnuri fripte încadrate de fructe diverse, scăldate în sosuri – se recunoşteau păsări, carcase şi pulpe de vânat, peşti de apă dulce. Pe măsură ce erau înlocuite, gustările originare se colectau în coşuri din care slugile ciuguleau în treacăt ducându-le afară; dacă explicațiile fuseseră înțelese corect, resturile urmau să fie împărțite ca tain locuitorilor de rând ai castelului. Folosindu-se neîncetat de pumnalele lor, gazdele îşi aleseră bucăți consistente, le aşezară pe felii de pâine zdravăn înmuiată în sos şi le devorară cu poftă vădită.

- Ciudată compoziție, îndrăzni locotenent-colonelul Ghirin.

- Sunt sosuri din vin, miere, usturoi, piper şi mentă, nu pregetă să precizeze translatorul, care conversa mereu cu comesenii cavaleri din preajmă. Ceva foarte prețuit aici! De altfel şi vinul este din abundență, vedeți cât aduc, dar să ştiți că este fiert şi aromatizat, aşa îl păstrează!

- Tot un vin este, dădu din mână colonelul Doman. În sănătatea dumneavoastră, domnule general!

- Viață lungă, răspunse generalul Marmon, dar să fiți atenți la mica surpriză ce va veni în curând – le-am pregătit o luminație ca test, exact la miezul nopții!

Câtva vreme mesenii se ocupară de bucatele înşirate dinaintea lor, pe când muzicanții întovărăşeau giumbuşlucurile a trei acrobați ce se slujeau de o prăjină pentru exhibițiile lor. Apoi fâşii întinse de radiații colorate penetrară ferestrele; femeile din galerie, care aveau vizibilitate în exterior, țipară şi dispărură. Cavalerii săriră de la mese, servitorii le puseră mantiile şi îi ajutară să-şi încingă săbiile; o câtime de străjeri se repezi spre mijlocul încăperii, ca să dea la iveală de sub rogojini un mare chepeng din lemn, prin gura căruia răcnetele stăpânului ajunseră la corpul de gardă de la parter, de unde urcară strigăte guturale. O parte din cavaleri se învârteji să ocupe poziții defensive împotriva musafirilor, fără să ia seama la cei patru pistolari amuzați ce țineau sala în bătaia armelor automate.

Generalul Marmon îşi înălță mâinile, cu o cupă în dreapta şi le ținu ridicate cât dură luminația,

impunând şi celorlalţi calmul său; la sfârşit se adresă castelanului:

- Puternicul Signore să fie liniştit. Am năzuit să contribuim la strălucirea acestui ospăţ, în proporţie cu puterile noastre. Exprimăm toată considerația noastră gazdelor şi le urăm viaţă lungă şi fericire. Salut!

Un cor de glasuri însufleţite răspunse libaţiei sale. Ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat cavalerii se aşezară din nou la masă, după ce lăsaseră servitorilor săbiile şi mantiile. Chepengul fu acoperit, muzicanţii şi acrobaţii ieşiră la vedere pentru a-şi continua divertismentul. Membrii suitei generalului reluară ciugulitul din fripturi şi vinuri, pistolarii se retraseră pe locurile lângă intrare. Ofiţerul de legătură raportă că jos fusese oleacă agitaţie dar arcaşii garnizoanei au intrat bine în dispozitivul lor defensiv, imediat ce auziseră mesajul stăpânului, însă au aşteptat ordine, aşadar nu avuseseră vreun consemn particular.

- Această societate, comentă Marmon către cei apropiaţi, denotă un amestec de bravură şi inocenţă ce mă îndeamnă să înfiinţăm un consiliu de onoare şi nobleţe la divizie pentru a estima, cum au instituit deopotrivă şi predecesorii noştri, compatibilitatea cu calitatea de ofiţer; mi se pare mai de efect decât punctajul în dosare!

- Perfect de acord, domnule general, interveni cu subînţeles colonelul Doman. În sănătatea dumneavoastră şi pentru dispariţia punctelor din dosare!

Între timp în cadrul intrării apăru o procesiune care îi alungă pe muzicanţi – un bărbat hirsut pe jumătate gol, cu mâinile legate la spate, dus de doi străjeri; îndărătul lor se aţinea un ins cu jiletcă lungă din piele şi paloş pe umăr urmat de doi servitori ce duceau un butuc gros. Prinsul fu trântit pe brânci în faţa mesei; se ivi bărbatul în costum bicolor ce purtase solia în tabără şi pronunţă cu voce sonoră câteva cuvinte. Paznicii fixară prizonierul cu gâtul pe butuc, omul cu paloşul îşi avântă arma şi-l decapită. Sângele se văzu ţâşnind ca o arteziană, împrăştiindu-şi mirosul în încăpere, sub privirile îngrozite ale ofiţerilor şi insensibile ale gazdelor.

- Un sclav care a furat, articulă ofiţerul translator, stăpânul l-a pedepsit pe loc, după cum a grăit acel purtător de cuvânt!

- O descărcare emotivă se pare, drept revanşă la ceea ce le-am produs, comentă Marmon. Destul de tare, ca desert!

- Dar a fost o crimă, domnule general, izbucni un ofiţer. Măcar un simulacru de judecată, o apărare!

- Poate ne-au expus numai finalul, murmură cineva, deoarece vinovăţia au precizat-o.

- Barbari dezgustători, icni aghiotantul.

- Gata, domnilor, nu cade sub jurisdicţia noastră, preciză generalul. Iată că domnul Signore vrea să discutăm!

Ultimele cuvinte au subliniat gesturile largi de invitare ale castelanului. Cei doi conducători s-au ridicat în acelaşi moment ca să se însoţească spre marginea încăperii, ignorând curăţirea urmelor execuţiei. Ceilalţi meseni au presupus mişcarea îndemn şi s-au săltat la rândul lor, majoritatea ofiţeri, formând grupuri – câţiva care ieşeau, alţii ce au început să discute, mişcându-se pe sub galerie; o bună parte din cavaleri a rămas la masă, atacând cu naturaleţe toate exponatele. Fumătorii s-au îndepărtat ca să-şi aprindă ţigările, spre stupefacţia gazdelor ce arătau cu degetul rotocoalele de fum.

- Ilustre conducător, spuse rar Signore, pentru a da răgaz translatorului, acest castel este fieful pe care l-am moştenit cu ajutorul Domnului şi al braţului meu. Iată aici ţeasta slăvitului meu bunic, completă, scoţând dintr-un cufăr bogat încrustat o căpăţână ferecată în argint şi sărutând-o înainte de a o depune cu pietate la loc. O armată modestă poate imobiliza toată suflarea acestui

regat, ba încă îl poate înfometa. Dar cu o armată vajnică s-ar stăpâni toată lumea, strângând bogății de neînchipuit, întru slava creştinătății!

Încheindu-şi propunerea castelanul se aşează pe una din banchetele din piatră acoperite cu blănuri, retrasă într-o nişă dintre cămine; Marmon se aşează alături; puținii lor colaboratori stătură ceva mai departe, în picioare.

- Puternice Signore, răspunse generalul, acest castel este tot ce poate jindui un nobil care cinsteşte strămoşii stirpei sale. Dar, ca unii să stea, alții trebuie să călătorească acolo unde îi mână datoria; nu este indicat să se adune esențele eterogene!

- Înțelepte cuvinte, conveni Signore, fiecare pe cărarea lui. Iar dacă soarta vă va întoarce pe aceste meleaguri veți găsi o mână întinsă şi un suflet frățesc!

În tabără jerba multicoloră a rachetelor de semnalizare fusese percepută de plantoane şi învederată gărzilor, dar la nivelele superioare acțiunea era cunoscută, aşa că agitația se potoli repede. O remarcaseră prin transperantele corturilor şi rarii soldați insomniaci, incomodați de noua stare.

- Ce minunăție! răsună o voce dincolo de interval, taman la capul sergentului Toma.

Acesta tresări din amorțeala ce îi furnica trupul ținând loc de somn şi întrebă, în întuneric, care era daravela.

- Cum bătea luminația în cort, zugrăvea leit un purcel cu gheare de vultur, destăinui vocea.

- Bag sama că ai visat urât!

- Bineînțeles nu se află, urcă domol de alături glasul lui Parsi.

- Ba da, dacă e semn rău!

- Ce-ar fi să dormiți? vibră vocea profundă a lui Bakel. Nu de alta, dar asta nu-i discuție, e abureală!

Tocmai atunci intră şi plantonul în cort, cum făcea periodic ca să se încălzească şi prezența sa rece curmă vorbele ce-ar mai fi putut fi rostite.

Petrecerea lâncezea la castel, cu toată bunăvoința gazdelor; de la masa comună se înălță un cântec curios: „Faceți unu!... Faceți doi! Faceți unu-unu-doi!" – inițiativa locotenent-colonelului Ghirin care, parodiind manevra „la umăr arm'", pornise să dea ritmic de duşcă o cupă după alta în vreme ce dirija un grup amestecat, însuflețit prin limbajul universal al gesturilor, formând un tablou vivant al lipsei de griji.

- Domnule general, raportă confidențial aghiotantul, localnicii au chiar latrine, oarece scaune din piatră, într-o încăpere anumită, spre terasă, încotro m-au împins necesitățile. Destul de promiscuă situația dar între bărbați merge, o întreagă tevatură cu făcliile astea şi purtătorii lor!

- Sunt adaptați, domnule ofițer, pariez că au cam tot atâtea facilități cât divizia noastră în deplasare. Verifică încă o dată ofițerul de legătură!

Cu o mină distrată Marmon cercetă pereții tencuiți, pictați cu motive animaliere maronii şi desene liniare negre; se apucă să parcurgă fără grabă semicercul celor trei cămine dogoritoare, încărcate până la jumătate cu butuci în jar, examină alte cufere unde erau adăpostite, cum se grăbeau să demonstreze gazdele, relicve umane şi reveni la masă, între timp debarasată de cărnuri după aceeaşi metodă a coşurilor şi încărcată cu prăjituri, plăcinte, panere cu nuci, mere, alune, curmale, la care se adăugaseră alte vinuri, mai licoroase, cum afirmau cei ce le probaseră. Desertul părea pasămite să fie mult atractiv pentru autohtoni, că încercau din toate; câțiva dintre ei se tolăniseră pe blănurile aşternute pe margini, un grup se concentrase asupra unui joc de zaruri, în fruntea muzicanților dănțuiau tineri nubili, cu gesturi lente; Signore însuşi îngâna ceva modulat, bătând cu cuțitul în masă, sub privirile atente ale servitorilor, gata să reacționeze la orice gest al

stăpânului. O parte din ofițerii diviziei 13.3 se retrăsese pe banchetele din piatră, aşteptând răbdătoare avertismentul retragerii şi contemplând forfoteala ce era cuprinsă cu uşurință de uriaşa sală a castelului.

În fine, generalul Marmon se ridică şi făcu semn de plecare. El şi suita sa mai trebuiră totuşi să zăbovească, lăsând ca pistolarii să verifice drumul, apoi cavalerii să pronunțe alocuțiuni de bună despărțire presărate cu invitații stăruitoare de a prelungi petrecerea. Într-un târziu, coborâră cu toții scările donjonului, un alai uşor nesigur pentru care aerul înghețat de afară era adevărată binefacere.

Signore ținu să-şi ia rămas-bun în mod solemn şi generos: îl îmbrățişă pe Marmon iar servitorii începură să încarce în maşini tot felul de coşuri, balerci, putini, legături de pânză, umplându-le până la refuz, astfel încât fură obligați să iasă dincolo de puntea mobilă, pentru a mai plasa din ele la compania secundă a batalionului 15 tancuri şi la bateria I a divizionului de artilerie. Toate acele daruri fură primite firesc, aşa cum fuseseră aduse.

Strigătele viguroase ale cavalerilor, care îşi zăngăneau armele şi sunetele unor trompete însoțiră coloana motorizată a musafirilor în vreme ce se îndepărta pe drumul ştiut, către cantonamentul provizoriu, ca într-o legănare ce lăsa în urmă o lume închisă. După zece minute se retraseră şi cele două subunități de armament greu; zgomotele motoarelor ambalate năşteau ecouri pe zidurile întunecate ale castelului.

Răscrăcărat pe bancheta maşinii de recunoaştere, Ruiz prinse să povestească încântat camaradului ce picotea:

- În spate au ditamai anexele, bucătării, grajduri, tot felul de țărani cu treburi şi femei cu duiumul, am şi trântit una de perete, ăia stau prost cu vizibilitatea, te prinzi?... să babardeşti ceva ca un peşte oceanic! Era şi un nătărău acolo, doar o palmă i-am scăpat, în sfârşit, a fost straşnic!

- Te alegi cu un sculament, bombăni colegul său. Ai avut prezervativ încaltea?

- Aş, oarecari păduchi, acolo... nu rezistă la petrol! Ptiu, că-s toate nişte târfe! Ah, ce soi de soi trag imediat, la recuperare...

- Întocmai, spuse camaradul, nici nu ştii câtă dreptate ai, mai ales că mi-au înghețat boaşele. Coborî nițel geamul şi presimțirea i se adeveri: de departe, limpede şi nepământean, venea cântecul unei trompete ce intona „deşteptarea”.

III

9.000 SPECTACOLUL DE CIRC DECEMBRIE

Peste noapte corturile formaseră incinte cu aer călduț-viciat, în timp ce aşternuturile păreau îmbibate de jilăveala rece a pământului dezgheţat ce se făcea simţit de sub straturile izolante ale podinelor. Deşteptaţi instinctiv la apelurile trompetelor şi cu insistenţă de fluierăturile sergenţilor sau strigătele adjutanţilor, după ce îşi dibuiră efectele sub lucirile difuze ale lămpilor de veghe, soldaţii diviziei 13.3 se buluciră către spălătoarele de campanie, izbiţi de aerul rece şi pâcla exterioară, grăbiţi să-şi facă o toaletă formală cu apa mereu călâie a "pişoancelor", cum li se spunea boilerelor din zestrea companiilor. Ca şi în ziua precedentă, cei care preferau să nu aştepte în jurul latrinelor se orientară spre cunoscutele sălcii împresurate de urme ce pătau stratul de chiciură căzută de pe crengi; la întoarcere, dârdâiau de-a binelea.

Pretutindeni exerciţiile de înviorare au fost înlocuite cu strângerea cazarmamentului şi a corturilor – stive de materiale abandonate pe amplasamente să îşi aştepte transportatorii. De altfel se auzeau distinct, propagate până departe datorită aerului îngheţat, sforăiturile motoarelor "Nercombe" ale autocamioanelor, acoperite uneori de răgetele puternicelor diesele "Justa" ale blindatelor. Pe bâjbâite, subunităţile se acumulară la masă, strângându-se pe rând sub copertinele popotelor marcate cu lămpi E, să-şi capete fiecare ostaş banala tocană, cafeaua şi suplimentul - un pachet pentru pauza de la ora unsprezece.

În cortul de comandament obişnuita întrunire – şefii de arme, comandanţii de regimente, locţiitorii – asculta ordinul de zi, ale cărui elemente fuseseră de fapt stabilite în ziua precedentă, aşa că nu aveau decât să-şi controleze misiunile, anume parcurgerea altei etape în ordinea ştiută – avangarda locţiitorilor serviciilor pentru identificarea noului raion de adunare, sprijinită de batalionul de cercetare şi o companie de transmisiuni, succedată de regimentul de artilerie dublat de regimentul de tancuri, după care veneau cele patru regimente mecanizate, cu toate anexele lor de luptă.

- Fără nici un fel de angajări faţă de populaţie, fără ieşiri în decor; aştept permanent informaţii definind itinerarul, sună inexpresiv, în încheiere, vocea generalului Marmon. Eventualele iniţiative îmi aparţin în întregime. Observând privirile iscoditoare ale celor mai apropiaţi ofiţeri, şeful adăugă: O informare detaliată asupra vizitei noastre la castel o veţi avea după-amiază, la terminarea prânzului, când vom discuta şi rezultatele noului campament.

- M-a bătut bătrânul, şopti colonelul Ghirin către vecinul său. Ia uite ce proaspăt arată, iar eu am avut impresia că nu-mi încape capul pe intrarea cortului. O ţigară şi un coniac…

- Permiteţi să raportez, domnule general, se sculă şeful cercetării, cu hărţile noastre şi cu toate informaţiile abia am dibuit marca ieri şi nici nu sunt convins că am nimerit sută la sută. Nu este îndreptăţit Înaltul Comandament să ordone o recunoaştere aeriană? Am discuta direct cu pilotul, în loc să ne întrebăm unde au dispărut reperele.

- Exclus, comandorule, să realizăm legătura radio cu exteriorul, cred că te-ai convins deja. Mulţumiţi-vă cu înştiinţările între compartimente şi ordinul de luptă! Sunteţi liberi domnilor, ordonaţi desfăşurarea la program!

Pe terenul de la marginea cantonamentului linia unităţilor unduia; raportarea se terminase şi

cu toții aşteptau să fie comunicat programul, ca să se îmbarce – nu era un secret că porneau încă o etapă de călătorie. Prindea să se lumineze de ziuă, o zi închisă. Sosirea comandanților de regimente de la ceremonia coborârii drapelului fu întâmpinată cu exclamații însoțite de atenționările ofițerilor, după care se difuzară ordinele de marş şi subunitățile părăsiră treptat terenul ca să se întoarcă la fostele dormitoare, unde aveau să încarce cazarmamentul, apoi să meargă la autocamioane pentru îmbarcare şi aşteptarea plecării în ordinea stabilită.

Chiar şi deschizătoarele de drum aveau vreme destulă; cu excepția grupelor de corvoadă ce duceau necontenit baloturi la remizele vehiculelor, celelalte se plasaseră lângă autocamioane şi începuseră să fumeze. O parte a soldaților se aşezase să-şi ajusteze echipamentele, alta umbla jur împrejur, în căutare de informații.

Cei mai comozi dintre fumătorii companiei terțe a batalionului 41 generaseră un semicerc protector, din miezul căruia soldatul Zakaria istorisea, învălătucindu-şi trupul astfel ca să-i ochească pe rând:

- … şi am trecut printr-o poartă împodobită cu vulturi din piatră şi drapele felurite, ca să păşesc pe o punte ce se nărui cu zgomot îndărătul meu, într-o ceață de nepătruns. Văzui atunci cum se deschide în fața mea o cale anevoioasă, pe care se aburcau soldați-prunci către mumele lor ce-i aşteptau în țarcul dealului, cu țâțele pline şi-i înecau în lapte cum se încumetau, fără osebire…

Cinchiți pe colacii păturilor, ascultătorii dădeau din cap, îngânduraţi: aşa firav şi noduros cum arăta, ca un copac strâmb, Zakaria avea darul prevestirii, cum probaseră tâlcuitorii benevoli în mai multe rânduri. Dar vocea naratorului se înecă dintr-odată şi el rămase cu ochii holbați către un reper unde ceilalți nu văzură nimic.

- Zi-i înainte, ce te-ai oprit? îl îmboldi un camarad.

- Mi se desluşi cum sunt fărâmate cu ciocanul capetele unor străini, se bâlbâi Zakaria. Dinaintea trupului meu, întins în cabina unui remorcher... în uniformă... prin surprindere... Vocea i se făcu tot mai mică şi pieri.

Soldatul Fergans, din batalionul 31, compania terță, se apucă să sape o brazdă cu cazmaua rabatabilă.

- N-aveți teamă, nu-mi fac locaş, răspunse el uităturilor întrebătoare ale unor camarazi, vreau să amănunțesc cum e ogorul pe aici, vin semănăturile de primăvară… aş pune usturoi şi salată… aş tăia vărguțe pentru altoit…

Icnetele sale fragmentau monologul, în vreme ce chipurile celor care îl scrutau căpătau expresii compătimitoare.

- Lasă naibii afurisita de cazma, izbucni în cele din urmă un coleg de grupă, o murdăreşti degeaba! Dacă n-ai băgat de seamă că s-au dus dracului toate, de-a-ndoaselea, încă nu te-ai trezit!

Comandantul regimentului 13.34, colonelul Doman, avea o preocupare mult mai interesantă în acele momente: lăsând în grija locțiitorului coordonarea îmbarcării îl convocase pe locotenentul Salmon şi-i înfățişase un cordon lat din piele ce susținea un pumnal în teaca sa, ambele bogat ornamentate.

- Ia zi, locotenente, prețuieşte cât de cât flecuştețul? Mi l-a dăruit azi-noapte unul din mesenii de la castel, înțelegi, într-un moment de euforie reciprocă.

- E splendid, domnule colonel, aşa ceva n-am avut în prăvălia noastră, deşi n-am dus lipsă de antichități. Nu greşesc dacă îl situez la secolele nouă-zece, iar pietrele sunt autentice. Mi-aş permite să afirm că cine l-a dăruit nu ştia ce face, aveți aici o mică avere, pe care mă pot angaja s-o convertesc rezonabil la prima localitate civilizată!

- Lasă, că e timp, replică nepăsător Doman. Interesant, toți tipii de acolo purtau lucruşoare d-

astea, doar n-o fi fost reuniunea anticarilor deghizaţi!

- Domnule colonel, mă simt depăşit, ce spun, copleşit! Dacă v-aş putea întovărăşi…

- Exclus, locotenente, du-te la companie, că în mai puţin de două ore vom fi pe drum… ehe, ce noapte… când ieşi spune ordonanţei să intre, doarme pe el nepricopsitul, lângă cort!

Afară, încă pe gânduri, Salmon se orientă cu dificultate către sectorul său şi după câţiva paşi se poticni; surpriza şocului şterse dintr-odată tot neastâmpărul din jur, deschizând privirilor un pustiu ceţos în care propriul trup gol şi înjunghiat era pe jumătate înghiţit de pământ. Clipi înspăimântat şi vedenia dispăru. „Nebunie curată, îşi spuse, îmi revine boala".

După ce blindatele trecuseră de-a dreptul pârâul, sfărâmând malurile ca să rămână un vad pentru regimentul de artilerie, parcă se lăsă un moment de linişte. Persistent, se răspândi zgomotul de fond al bivuacului diviziei 13.3, un melanj din uruitul şirurilor segmentate de autocamioane; acestea se compactau pe laturile sale apoi se angajau treptat pe şoseaua rudimentară, respectând semnalele îndrumătorilor de circulaţie împopoţonaţi cu căştile lor radiofonice caracteristice. Peste acesta se suprapuneau frânturi din cântecele îmbarcaţilor, răcnetele comandanţilor de transport, câte un claxon insistent, fluierăturile ascuţite ale sergenţilor.

Compania medicală se văzu la limita de întârziere datorită punctului medical al regimentului 13.32, unde se adunaseră solicitanţi peste măsură.

- Un strop de răbdare, camarazi, gâfâia infirmierul brancardier Polihen ordonând prezumtivii pacienţi, că hapuri vă pot da şi eu, nu numai doctorul… Plecăm, ce vreţi, să vă duc cu ambulanţa? … Bun, văd că ai mâna fracturată, altădată sări planat din camion!

Ca de obicei, când vreun stăruitor neglijat blestema, făcea automat semn de deochi; pe unii îi amuza dar cei mai mulţi nu remarcau, preocupaţi de propriile probleme. Oricum, exasperat de apelurile telefonice ale medicului şef, ofiţerul punctului medical dădu ordin de plecare, sfătuindu-i pe cei rămaşi neexaminaţi să recurgă la calmantele din pachetul individual, până la primul popas.

Treptat, cei câţiva zeci de acri de teren rămaseră pustii, cu dreptunghiuri reavene în locul fostelor poziţii ale corturilor, cu inerentele rămăşiţe ce asociază o tabără, pe care încheietorii de coloană le priviră cu distanţare, căci relevau prima noapte "adevărată" de campanie.

Reci şi neplăcute la instalare, după o perioadă incintele caroseriilor se încălziră şi marşul deveni suportabil, mai ales că drumul de clisă frământată se preschimbase într-o şosea din macadam fără cusur; vocile jucătorilor de cărţi se accentuară, o minoritate trează printre ocupanţii ce moţăiau rezemaţi de-a valma. Din când în când comandanţii de grupe desfăceau capetele prelatelor, pentru primenirea aerului; atunci se încolăceau, până la peretele cabinei, trâmbe reci cu miros veşted.

Curioşii de pe banchetele laterale năzuiau în răstimpurile de trezie să vadă prin transparente ce fel de regiune parcurgeau: nimic însemnat – câmpii îngheţate, pâlcuri de copaci desfrunziţi, zările închise. Şoseaua era ea bună dar nu traversa zone urbane; uneori se puteau întrezări, departe, aşezări modeste, mai degrabă bordeie; dacă putea fi ceva interesant pe traseu, doar avangarda avea privilegiul de a observa.

La orele unsprezece convoiul s-a oprit pentru regulamentara haltă de ajustare de jumătate de oră. Fiecare companie şi-a orânduit maşinile în linie perpendiculară pe axul drumului, un batalion în dreapta, altul în stânga. Adăpostindu-se de vânt lângă autocamioanele scoase de pe carosabil, soldaţii începură să desfacă raţiile cu mâncare, să-şi aprindă ţigările; cei mai scuturaţi se îndepărtară în căutarea unor locuri de urinat, vizibili oricum pe şesul acela arid. Mici grupuri active se înşiruiră de-a lungul staţionarului de autovehicule, tentate să se dezmorţească în felurite chipuri. Cisterne ale bucătăriilor se masaseră lângă un puţ primitiv să facă plinul şi aşteptau

verdictul analizei organoleptice.

Grupa sergentului Toma îşi alcătui cercul acoperitor din foi de cort, cu mâncarea toată în mijloc, la îndemâna fiecăruia.

- Până acum merge, vorbi Bakel cu gura plină, dar picnicul ăsta are un sfârşit.

- Mă îndoiesc, zise îngândurat Toma, că asta e o misiune obişnuită. Pare o expediţie, întrucâtva independentă, în ţara nimănui. La urma urmei, ce-i o divizie într-o bătălie?

- Lasă, grăi Parsi moale, are o raţiune marele patron, costurile astea se cer cumva ameliorate.

- Numai să nu fie la capitolul pagube, bombăni Bakel. Ziceau ştiutorii, când ne vânzoleam cu împachetarea, că p-aici nu-s decât sălbatici, d-ăia care abia inventează praful de puşcă!

În sectorul regimentului 13.33, purtat de paşi ceva mai departe, caporalul poştaş Edin ajunse în apropierea unui copac prizărit şi uscat, ce putea fi un reazem dacă i s-ar fi aşezat la poale. Măsurându-i însă înfăţişarea stoarsă de viaţă, îi dădu prin minte că diavolul se ascunde uneori sub această formă, pe care o agreează precum fântânile părăsite, aşa că hotărî să se întoarcă la autoutilitara comună.

Câmpia rece şi parcă împietrită după cum răsăreau smocurile de iarbă îngălbenită şi tufele desfrunzite, bântuită de curenţi tăioşi, nu oferea nici o atracţie; încă înainte de lansarea dispoziţiei de plecare majoritatea soldaţilor se urcase la loc în autocamioane, să apuce câteva minute de somn tihnit.

Treptat, se propagă o undă de ordine, atenţionări, fluierături înălţându-se deasupra vuietului de motoare şi segmentele convoiului se puseră pe rând în mişcare, reluând marşul pe şoseaua îngustă dar satisfăcător întreţinută. De o parte şi alta prinseră să apară, tot mai numeroase, terase de pământ pentru culturi variate, fracţionate prin răzoare şi împletituri; se puteau deosebi pe ele viţa de vie şi măslinii. Drumul cobora către o vale largă, cu terenuri îngrijite; din când în când apărea în depărtare câte o casă, având mereu aceeaşi siluetă de vilă albă cu coloane, înconjurată de copaci. Rar, se ivea şi câte un localnic, hăt retras pe câmp, uneori însoţit de măgari încărcaţi cu samare; îmbrăcămintea acelor băştinaşi aducea cu un clopot de culoare închisă, încununat cu glugă sau pălărie, ce nu le diferenţia sexele. O singură dată un grup, în veştminte albe atotcuprinzătoare, a staţionat pe marginea drumului la vedere; membrii săi îngenunchează în jurul unui prapur cu cruce la vârf şi au adăstat neclintiţi până au dispărut din privirile soldaţilor.

Trecuse demult amiaza când locţiitorul cu cazarea a transmis punctului de comandă că a stabilit raionul de adunare.

- Am dat de o veche împrejmuire din pământ, raportă locţiitorul, pe care intenţionez s-o întrebuinţez ca bază! Cam la două mile de un oraş bineînţeles inexistent pe hartă! Ordonaţi marcarea, domnule general?!

- Aprob marcarea, răspunse generalul Marmon, fără să vă angajaţi în direcţia oraşului! Puneţi posturi de supraveghere! Artileria şi blindatele rămân pe aliniament depărtat! Confirmaţi executarea!

Eterul începu să se încarce cu ordine încrucişate, pe frecvenţe specifice nivelurilor, un val ce pregătea complicata operaţie de amplasare în cantonament a marii unităţi. Colonelul Lastings, comandantul regimentului 13.31, ce devenise capul convoiului prin oprirea regimentelor de tancuri şi artilerie, căscă ochii mari când i se vădi "împrejmuirea din pământ" unde avea să se plaseze, împreună cu comanda diviziei.

- Să fiu al naibii dacă asta nu a fost o tabără romană cum scrie la carte! Ia, fă ocolul, ordonă el şoferului şi se săltă pe banchetă, să vadă mai bine.

Un şanţ considerabil furnizase materialul pentru valul înţelenit dindărătul său, clădit la peste

şase picioare, întărit cu pari şi împletituri din nuiele ca să stea vertical; conturul avea forma perfectă a unui pătrat; mijlocul fiecărei laturi era străpuns de o intrare largă şi dreaptă, ce depăşea ecartamentul unui tanc. Contorul fin de la bordul automobilului indică două sute de yarzi pentru o latură, ceea ce dădea o suprafață interioară mult deasupra normei standard de şapte acri atribuită unui regiment. În interior terenul arăta neted şi bătucit, de asemenea cu pereți drepți – o redută sigură şi meticulos finisată. Teritoriul pe care se afla construcția părea în contrast cu împrejurimile cultivate, ca un oval mare bătătorit conturat de haturile parcelelor.

Între timp câmpia se umpluse de autocamioane, autoutilitare, autovehicule de teren, în căutarea marcajelor; strigătele semnalizatorilor se încrucişau cu blestemele comandanților de companii, doritori să ştie de ce trebuiau să facă atâtea ocoluri ca să nimerească afurisitul de sector. De fapt, poziționarea în pătrat împărțit în patru era schimbată de instalarea primului regiment în întăritură, datorită căreia celelalte trei regimente mecanizate urmau să formeze un careu întors pe latura către oraş a taberei, în vreme ce regimentul de tancuri şi cel de artilerie rămâneau să constituie un V în ariergardă, cuprinzând între brațele sale batalionul de transmisiuni, cel de geniu şi restul subunităților auxiliare.

Acțiunile energice ale experimentaților reangajați care existau la fiecare companie duseră la încadrarea pe repere; o dată cu umflarea primelor corturi lucrurile se aranjară, ca solidificarea materiilor în jurul nodurilor active. Înălțarea catargului telescopic cu drapelul de luptă al diviziei şi orientarea celor patru intrări ale redutei către punctele cardinale, cum descoperiseră iute cercetaşii, permiseră accelerarea dispunerii. Ca şi în ziua precedentă, plutoanele îşi descărcară echipamentele şi se grăbiră să identifice bucătăriile de campanie, aşteptând însă ridicarea copertinelor ca să mănânce ordonat la adăpost. În continuarea lor, grupele de serviciu se zoriră cu amenajarea corturilor şi mutarea bagajelor. În curând trompetele sunară masa de prânz; semnalele ordonară trupa mai vârtos ca orice dispoziție; pe rând plutoanele intrară şi ieşiră din cantinele portabile în care picioarele înghețau din cauza curenților reci; mâncarea, a cărei preparare debutase în perioada marşului, se sleia repede în farfurii, astfel că destui o abandonară, cu gândul la rezervele personale. După o sumară adunare pentru raport subunitățile fură îndrumate către corturi, libere să beneficieze de o scurtă odihnă premergătoare îndeletnicirilor după-amiezii.

Soldatul Gudina din compania terță a batalionului 24 îl acompanie pe prietenul său Ubart la marginea sectorului, de unde se puteau vedea, cu toată lumina scăzută a zilei pe sfârşite, împrejmuirile puternic fortificate ale oraşului din vecinătate.

- De-am avea un binoclu, grăi el, am vedea cu ce soi de oameni avem de-a face. Îmi lipseşte un magazin adevărat, cu aromă de coloniale.

- Mă îndoiesc că au măcar un cinematograf, răspunse fostul păstor, aprinzându-şi o țigară. Din ce se vede, pe aici se trăieşte patriarhal, n-ai văzut că nu sunt nici un fel de utilaje?

- E iarnă, le țin la fereală.

- Bun, dar stâlpi de telegraf, antene?… un tren, vreo maşină?

- Există, se încăpățână Gudina, câtu-i lumea asta nu sfârşeşte aici iar comerțul pune în mişcare orice zonă.

Locotenenții Canciano şi Papas aveau binocluri aşa că le folosiră, alături de alți ofițeri, pentru a clarifica amănunte ale oraşului, despre a cărui populație nu se ştia încă dacă este ostilă sau favorabilă armatei sosite intempestiv. Pe direcția drumului zidurile se vedeau în întregime; laturile erau însă parțial acoperite cu pâlcuri de copaci ce ocroteau vile şi cu plantații de pomi fructiferi, ca şi cum aşezarea era în expansiune.

- Parcă e un decor de epocă, constată Canciano.

- Îmi aminteşte de “Intoleranţă”, ştii, zidurile Babilonului…

- Mai degrabă de “Ben Hur”, îl contrazise Papas, aici nu sunt formele ciclopice ale lui Griffith! Remarcabil, locuitorii se îngrămădesc să intre, o fi ora închiderii!

Informaţia că la porţile oraşului sosesc mereu grupuri de oameni cu bagaje, mânând animale domestice, că se observă o concentrare a locuitorilor pe ziduri, parvenise şi la cortul statului major, după ce fusese sintetizată la avanposturi.

- Sper că domnii ofiţeri au apreciat prânzul, tocmai spunea generalul Marmon.

- O surpriză delicios de consistentă, domnule general, vorbi în numele tuturor colonelul Tamay. Acele provizii exotice, la care bucătarii noştri au adăugat ingredientele lor secrete, provin negreşit de la castelul vizitat azi-noapte.

- Desigur, răspunse Marmon, un gest de curtoazie împins chiar mai departe – am revăzut şi câteva mici obiecte, purtate acum de unii dintre însoţitorii la castel. În consecinţă îl însărcinez pe maiorul Aht să conceapă proiectul unui consiliu de onoare şi noblețe. Am primit nota mişcării de locuitori spre oraş, fără îndoială alarmaţi de apariţia noastră, a cărei raţiune nu o cunosc. Precizez că suntem pe teren neutru; nici o manifestare ostilă nu este permisă!

- Domnule comandant, interveni locţiitorul său, un minim contact este necesar, având în vedere că proviziile alimentare nu ajung pentru încă o etapă iar legătura cu baza este întreruptă!

- Incontestabil, răspunse generalul, stăm mai adecvat cu carburantul. Formaţi o delegaţie condusă de şeful înzestrării. Să parlamenteze cu conducerea oraşului o aprovizionare, contra cost, evident. Daţi asigurări de intenţii paşnice. Trei ofiţeri superiori, translatorul şi un pluton de cercetare ajung. Plecarea în jumătate de oră, ca operaţia să aibă loc pe lumină. Nu intraţi motorizat în oraş. O companie din regimentul de tancuri va pleca în acelaşi timp şi va da ocol aşezării, până la ordinul de încetare a misiunii; va trage câte o lovitură de tun oarbă la fiecare sfert de oră. Legătura radio permanentă! Executarea!

După intervalul rezervat odihnei comandanţii de subunităţi se perindară să vadă aranjarea oamenilor şi să le dea de lucru; cei mai mulţi dintre soldaţi stăteau în corturi, unde jucau cărţi şi pălăvrăgeau; veteranii reuşeau să doarmă, conştiincioşii erau gata echipaţi pentru programul după-amiezii. Se putea vedea tendinţa de adaptare la provizoratul deplasării după cum erau amenajate culcuşurile şi utilizate anexele. Soldaţii de la transporturi-aprovizionare erau însă în plină agitaţie, strămutaţi la inventarierea şi compactarea proviziilor astfel ca să creeze disponibilităţi în eventualitatea prezumtivelor intrări, ca şi grupele de la reparaţii, îngrămădite să efectueze prima revizie tehnică periodică. Transmisioniştii erau de asemenea în acţiune; noua dispunere nu era familiară nimănui, aşa că erau solicitaţi să pună în funcţiune echipamentele pentru toate măruntele relaţii.

Fiindcă programul regulamentar de după-amiază semnifica şi „activităţi administrative” locotenentul Hanif îşi scoase plutonul în spatele înţărcuirii, la o concisă instrucţie urmată de curăţarea armamentului. Terenul îngheţat al câmpiei înconjurătoare era practicabil şi se preta la baterea pasului de defilare, a întoarcerilor din mers şi alte născociri, ordonate prin rotaţie de provizorii şefi de grupă, în vreme ce ofiţerul se căţărase cu dificultate pe culmea valului de pământ al împrejmuirii; de acolo se vedea nu doar interiorul ticsit de corturi ci şi sectorul blindatelor, de unde vântul aducea câteodată zgomotele unor motoare ambalate, certificând verificările executate de mecanici. O clipă, Hanif avu senzaţia că se află în miezul unei încleştări atroce de trupe, desemnat să apere proeminenţa pe care se dislocase.

- Păstraţi cota! strigă subit locotenentul.

Imediat teatrul de luptă se spulberă iar comandantul de pluton reconstitui spaţiul înconjurător,

dezolant de domestic, ca şi confuzia totală a grupelor dedesubt; jenat, îi ordonă locţiitorului, tolănit la marginea şanţului pentru a fuma în voie, să preia coordonarea curăţării armamentului.

Valul de pământ al fostei tabere atrase atenţia şi soldatului Ocoate din batalionul 43; cu ajutorul baionetei desprinse binişor o nuia ce fusese împletită între parii de susţinere şi se apucă s-o cerceteze răsucind-o pe toate părţile. „Nu este roditoare, mormăi el. A fost tăiată mai an dintr-un frasin... şi adusă de foarte departe". O împărţi în beţişoare egale, scrijeli pe fiecare alt simbol, îşi întinse batista pe jos şi lăsă pumnul de surcele să cadă pe ea. Tupilându-se în patru labe, se strădui să aprecieze din unghiuri diferite felul cum se aranjaseră. Ceea ce desluşi la un anumit moment îl rigidiză; după o perioadă de nemişcare se prosternă adânc, scutură batista înainte de-a o pune în buzunar şi plecă agale, golit de judecată.

Sergentul Anaka din batalionul 31 zăbovi niţel în urma celor ieşiţi din cort, atât cât să-şi ajusteze cordonul din doc ce-l purta pe piele, un chimir plin de buzunare, mai bun ca orice depozit bancar. Lăsându-se înadins în coada grupei, prinse să dea târcoale pe axa principală de acces, în speranţa că va găsi vreun vânzător de băutură. Tot cu închipuirea la generoasele puncte alimentare ale bazei, îi căzu privirea pe soldatul Cafid, ferit între două corturi, ocupat să cioplească un baston şi îi adresă aceeaşi întrebare:

- Zi-i, camarade, nu are nimeni tărie pe la voi? că mi-e santina uscată ca la navele alea din sticle! Pe bani buni, fără probleme!

- Aş, răspunse cel interpelat, ai mei sunt ca talaşul de samba, jur pe vizuina noastră că beau numai apă filtrată!

O lovitură de tun reverberă în depărtare; din penumbra dintre corturi se auzi un şuierat uşor, împerecheat cu statura măruntă a lui Fusi ce se contură, roşiatică în crepuscul.

- Nişte exerciţii, lămuri el. Bucură-te că nu se dă băutură, semnul sigur de pornire la atac şi nu ştiu, sergent, dacă ai plăti preţul ăsta!

- Bun, dar mai există capturi, răbufni Anaka, sărbători şi aşa mai departe… pe toţi zeii! Nu-i nimic, fac încă un rondou şi arunc ancora; poate mâine s-or da ceva învoiri! Noroc, băieţi!

- Marinar, comentă Fusi aţintind spinarea sergentului, vrea să se simtă pe valuri.

- Fel de fel de soiuri, răspunse Cafid, dar toate au o noimă şi se pot ciopli.

Tot în căutare era şi soldatul şofer Halaf din compania 26 servicii, dar cu alt scop. Strecurându-se printre corturile întunecate, răzbătu până la sectorul batalionului de cercetare, pe care îl reperase cu prilejul ocolurilor dinaintea debarcării. Chiar în dreptul rulotei tehnice a detaşamentului special, o voce se răsti la el:

- Ce cauţi, pui de rătăcit, pe aici?!

Mijindu-şi ochii, Halaf distinse o siluetă ghemuită lângă roata maşinii – era Ruiz ce ieşise la încheierea zilei de somn în recuperare să fumeze o ţigară; ca de obicei, se plasase instinctiv într-o poziţie mascată, gata să se desfăşoare pentru a surprinde potenţialul adversar.

- Ah, şefule, izbucni Halaf, identificându-l îndată ce-l văzu la lumina din uşa rulotei, ce fază straşnică la meciul acela cu 31, deposedare bărbătească sută-n sută!

- Ai fost acolo, se îmblânzi Ruiz. Ţi-a plăcut cum l-am liniştit pe sulică de căpitan?

- Aşa-i trebuia, clătină din cap Halaf. Şefu', voi le ştiţi pe toate, sunt câtăva şanse de învoiri? În oraş, vreau să zic, înţelegi, mi se usucă vrejul!

- Nu ştiu, căscă Ruiz, azi-noapte mi-a lustruit-o una la castel şi de atunci sunt în repaus; este însă o trupă ce escortează solia în oraş, o să observe ei ce este de observat. Du-te, că te dau dispărut la apelul de seară!

Scurtă vreme după apus tot-terenurile plutonului de cercetare care însoţise împuterniciţii

diviziei se făcură auzite manevrând să-şi reocupe locurile în dispozitiv; celelalte autovehicule din formaţie îşi continuară drumul cu farurile dezvăluind interiorul împrejmuirii de pământ, aleea principală şi subunităţile în retragere, până în apropierea cortului statului major, unde ocupanţii lor se grăbiră să coboare şi să intre pentru a comunica rezultatele misiunii. Imediat ce primise ştirea sosirii, Marmon dăduse ordin să fie chemată la bază compania de tancuri avertizoare, apoi îi convocase pe comandanţi şi şefii de arme la comandament.

- Rezultate foarte bune, cum v-am şi raportat, domnule general, cuvântă şeful înzestrării, conducătorul delegaţiei, o trupă de la poarta oraşului ne-a transbordat în palanchine la sediu – un real palat ; de altfel şi traseul, cât am putut zări, este un amestec de "casbah" şi palate. Ne-a primit, ca la audienţele din filme, un bărbat numit "dictator" de oamenii săi, îmbrăcaţi ca soldaţii romani cu căşti, armuri, picioare goale în sandale, bunăoară şi translatorul a afirmat că vorbesc un fel de latină demodată. În rezumat, am avansat propunerile noastre; ce inspiraţie, domnule general, loviturile alea de tun… se vedea că le-au recepţionat elocvenţa… am afirmat că suntem douăzeci de mii, să fie rotund. Evident că se sfătuiseră ei în prealabil cum să procedeze, dictatorul nici n-a clipit, s-a oferit să ne livreze provizii pentru trei zile şi am iscălit un tratat de prietenie, în loc de bani, de altminteri nici n-au ce face cu banii noştri, se pare că trocul este mai obişnuit la stadiul lor. Poartă arme albe, armuri, suliţe, arcuri… au iluminat cu feştile şi torţe… Una peste alta mâine, după răsăritul soarelui, suntem invitaţi cu toţii la un spectacol de circ iar până la prânz proviziile vor fi depuse la marginea taberei!

- Aştept un raport scris amănunţit de la fiecare participant, replică generalul Marmon, fără să arate prea surprins de relatare. Adunarea pentru masa de seară este în curs, anunţaţi că batalioanele 24 şi 31 merg la circ, aveţi grijă de ţinută şi disciplină. Cum se dă răspunsul afirmativ, colonele?

- Rotirea unei făclii la avanposturi, domnule general, chiar voiam să completez!

- În regulă, reluă Marmon, ordinul de zi îl vom redacta după masa de seară, când ne vom întâlni în formaţia obişnuită. Aveţi întrebări?! Sunteţi liberi, domnilor!

Sub radiaţiile portocalii ale lămpilor E din frontoanele corturilor, însumarea pentru cină a fost efectuată pe batalioane în traversul cvartalelor corespunzătoare – o strângere în careu a diviziei n-ar fi însemnat decât pierdere de vreme având în vedere dispunerea în interiorul şi exteriorul împrejmuirii. Pe rând, companiile s-au poticnit către copertinele care, satisfăcător luminate, păreau să făgăduiască distracţii. Cei mai veseli erau soldaţii din batalioanele nominalizate la spectacolul de a doua zi, ce anticipau o multitudine de posibilităţi "între timp", de la un păhăruţ pe traseu la animatoare în anexele din proximitatea circului. Faptul că trebuiau să meargă în ţinută de război era un detaliu nesemnificativ, incomod dar de la sine înţeles.

La intrarea pentru masa de seară avu parte şi caporalul poştaş Edin de puţină variaţie – strânsura nerăbdătorilor să îi reproşeze că nu a adus scrisorile.

- Nu sunt scrisori, se apără el, jur pe toţi sfinţii că l-am întrebat de două ori pe şef, aproape să sară la mine. Aţi văzut şi voi că n-a venit nimic, nici o fărâmă de elicopter, iar radiograme nu s-au dat, n-avem legături!

- Mie îmi scrie zilnic, se încăpăţână unul din revendicanţi, da' voi nu vă mişcaţi fundurile nici să puneţi o ştampilă!

- Cine a scris, i-am luat corespondenţa şi am dat-o la cursă, protestă Edin, dar răspunsuri nu pot să fabric! Dacă nu pot, nu pot!

Nemulţumirile celor care aşteptau corespondenţa se consumară treptat şi se domoliră cu justificări proprii. Caporalul poştaş se închină şi decise ca, la prima ocazie, neapărat să-l caute pe

părintele Cotis.

Pe măsură ce subunitățile se retrăgeau la corturi, să se pregătească pentru culcare, cu soldații ieşind mereu, către spălătoarele de campanie şi latrine, comandanții le tulburau fluxul cu punerea plantoanelor, verificarea efectivelor şi depozitarea echipamentelor, treburi lăsate însă în cele din urmă adjutanților, mai operativi în activitățile de rutină, ca să-şi facă propriile pregătiri.

În cortul de comandament se mixa ordinul de zi, cu nenumăratele sale anexe scrise. Târziu după stingere, generalul Marmon îi demobiliză pe ceilalți dar continuă să întocmească note luând la rând toate unitățile pe compartimente şi servicii, apoi anexele, ca şi cum ar fi preparat o informare exhaustivă, depunându-le ordonat în mapa oficială, pe care aghiotantul avea s-o preia şi să pună în circuit documentele prin cancelarii, la prima oră. Era miezul nopții, se domoliseră şi râsetele ce gâlgâiau furişat din corturi, când aghiotantul generalului îşi escortă superiorul la cort şi schiță câteva mişcări gimnastice afară, înainte de a porni spre adăpostul propriu.

- O grămadă de scripte, îi spuse şeful pazei comandantului în vreme ce nota ora plecării, indicând spre mapă.

- Nici un testament nu are atâtea chichițe, încuviință aghiotantul. Noroc că "romanii" de dincolo lucrează zi-lumină, până la faptul zilei mai pot şi eu să prind ceva somn. Să trăiți!

- Somn fără vise, îi ură şeful pazei şi ridică privirea spre stelele strălucitoare, după care ordonă patrulei însoțitoare să efectueze în primul tur de control.

- Ce-o fi vrut să spună cu testamentul? se interesă ajutorul său.

- O fi fost notar, mormăi şeful, ăştia mănâncă din moşteniri. Deşi am senzația că mâine se va ține un spectacol în avans.

- Nu înțeleg, domnule maior.

- Fiindcă nu ştii, dar spectacolele de circ romanii le organizau cu prilejul înmormântărilor.

Ajutorul îşi făcu în pripă cruce însă şeful pazei comandantului nu observă, preocupat să tragă cu urechea, până conştientiză că îi lipseau lătrăturile câinilor din baza divizionară.

Schimbările de plantoane la corturi şi de gărzi au fost singurele evenimente care au tulburat monotonia nopții; când trompetele au intonat "deşteptarea", pentru cei mai mulți timpul trecuse fulgerător, lăsând o senzație de neodihnă. Adjutanții au avut grijă ca programul de înviorare, pregătire fizică şi igienă corporală să fie îndeplinit întocmai, spre nerăbdarea soldaților nominalizați să meargă în oraş. Cu aceeaşi strictețe subunitățile au revenit la corturi să se echipeze, s-au strâns pentru masă şi au mărşăluit, pe rând, spre copertinele luminate ale popotelor, unde le aşteptau porții de cuşcuş cu fire de carne şi ceai la discreție.

De la adunarea pentru program majoritatea trupelor s-a risipit pe terenul oval din jurul împrejmuirii să execute un rapid interval de instrucție, succedat de activități sportive elaborate sub forma unor divertismente iar batalioanele 24 şi 31 au plecat, în coloană de marş, pe drumul albicios în întuneric ce ducea către oraş.

În pas de voie au parcurs cele două mile de macadam şi s-au regrupat în fața porții închise, o construcție impozantă încadrată de două turnuri ce se continuau cu ziduri puternic fortificate, pe ale căror creste stăteau, la distanțe regulate, oameni cu făclii. Chiar la răsăritul soarelui a sosit generalul Marmon cu câțiva ofițeri superiori, îmbarcați în cinci autoturisme escortate de două transportoare blindate şi un tanc, moment când porțile oraşului s-au deschis, făcând loc unei gărzi autohtone de soldați cu armuri parțial acoperite de mantale, fustanele dezvelind genunchii goi şi ghete groase din piele. Purtau căşti metalice cu creste din pene, scuturi ovale, sulițe lungi, săbii şi pumnale. Autovehiculele au rulat domol printre rândurile acelei gărzi aliniate pentru un fel de onor, succedate de cele două subunități în pas de marş.

Drumul interior era o alee largă, uşor ascendentă, pavată cu dale mari din piatră gălbuie; de o parte şi alta erau clădiri înalte – temple, palate, vile somptuoase încadrate de verdeață – cu coloane şi trepte albe pe care locuitorii oraşului se înțesau să privească şi se ofereau privirilor. Bărbații erau înfăşurați în veştminte albe, unii cu hlamide pastelate, femeile în rochii prelungi şi şaluri colorate pe umeri, toți încărcați cu felurite podoabe – colane, inele, paftale, brățări; se străvedeau purtători de coşuri sau boccele. La răscruci străjuiau grupuri de soldați în straiele lor marcante. Ramificațiile de la drumul dominant dezvăluiau străzi înguste şi întortocheate, puțin îmbietoare. Traseul făcu o curbă uşoară la stânga şi degrabă convoiul ajunse în fața unei construcții circulare uriaşe, ce prezenta trei nivele de arcade; din interiorul ei venea un vuiet caracteristic stadioanelor.

Pe suprafața mozaicată de la intrarea principală aştepta un grup numeros de bărbați în haine bogat înflorite, din centrul căruia se detaşa un bărbat învăluit într-o hlamidă purpurie; în preajma sa se aținea un corp de gardă înarmat cu securi late şi lănci. Automobilele parcară lângă un şir de lectici înconjurate de purtătorii lor; generalul Marmon, însoțit de suită, sub protecția gărzii personale, înaintă şi atinse mâinile întinse ale dictatorului, apoi începură să discute.

Batalioanele 24 şi 31 fură conduse imediat pe coridoarele vaste ale circului, urcară o grămadă de trepte şi răzbiră la cota superioară a unui amfiteatru oval ce înfățişa nesfârşite rânduri de bănci din piatră, ocupate pe jumătate de spectatori – o lume pestriță dar întru totul asemănătoare cu cea întâlnită pe parcursul marşului. Pe când coborau să completeze locurile băgară de seamă că arena, acoperită cu nisip, era tăiată până la mijloc de un zid nu prea înalt, garnisit cu statui şi coloane; în planul îndepărtat un edificiu dreptunghiular conținea la parter o serie de porți închise. Se distribuiră de o parte şi alta a unei terase acoperite, care părea tribuna oficială şi luară aminte cum orăşenii se adună spre ei, cum se înmulțeau curioşii, în timp ce gurile de acces vărsau necurmat alți amatori de spectacolul cu intrare liberă. Cei mai mulți dintre localnici mâncau diverse produse, probabil cumpărate căci pe spațiile dintre rânduri se strecurau tot felul de inşi ce strigau cu putere aceleaşi expresii, exhibându-şi încărcăturile.

Văzuți de aproape, băştinaşii erau un soi zglobiu de oameni negricioşi şi statură medie, cu nasuri acviline. Bărbații, cu obraji complet raşi şi capetele descoperite tunse scurt, erau înveliți în bucăți ample de stofă albă ce acopereau tunici lungi până sub genunchi, strânse cu cingători; pe picioarele goale aveau un fel de opinci din piele întoarsă, saboți, rar ghete grosolane cu talpă groasă, fixate pe glezne prin curele înfăşurate şi înnodate. Femeile, aşezate aparte, purtau rochii simple, întrucâtva cămăşi de noapte groase, strânse pe talie, ornamentate cu tivuri colorate la partea de jos, deasupra cărora se întindeau mantii pătrate; aveau încălțări la fel ca ale bărbaților, doar că materialele erau colorate. Unele îşi acoperiseră capetele cu un colț al veşmântului dar la celelalte se vedea că, în contrast cu tenul măsliniu, părul le fusese vopsit blond. Toată colectivitatea aceea era veselă şi trăncănea cu însuflețire.

Sergentul Anaka expuse unor vecini autohtoni câteva poze pornografice şi se trezi primind în schimbul lor un pumn de monezi ordinare din argint, având imprimate pe avers un cap încununat iar pe revers o persoană şezând şi o inscripție. Inițiativele altora se dovediră la fel de fructuoase astfel că în puțină vreme zonele de întâlnire se metamorfozară în obârşiile unui troc intens – bijuterii, pumnale, obiecte vestimentare dar mai ales monezi contra brichete cu gaz, bricege, unghiere, brelocuri şi altele.

Trâmbițe invizibile intonară o melodie stridentă în momentul ce se deschidea o poartă a parterului şi pe nisipul arenei păşi un grup de tineri sumar îmbrăcați; fără să zăbovească, ei încinseră o luptă lovindu-se cu ciomege şi săbii din lemn, probând abilități remarcabile. Publicul

local nu păru prea interesat de demonstrație, continuându-şi râsetele şi agitația, dar pentru soldații celor două batalioane era o distracție neîndoielnică.

- Păzea la cafteală, hohotea Bakel, arătând spre combatanți, ăştia o fac ca să se încălzească, ce-au ieşit aşa golaşi, or fi eschimoşi?!

- Luptă numai perechi, constată Parsi, nu atacă în grup, joacă fair!

Deodată, localnicii începură să aplaude şi să aclame întorşi spre acelaşi punct: în tribuna oficială se instala dictatorul cu alaiul său bogat înveşmântat şi conducerea diviziei 13.3 – ofițeri în ținută de paradă, înconjurați de o escortă cu costume de camuflaj. Lupta tinerilor din arenă luă sfârşit şi, în sunetele viguroase ale fanfarei aborigene, îşi făcură apariția, pe porți separate de zidul despărțitor, două grupuri de bărbați înarmați – douăzeci din ei aveau săbii, armuri, scuturi, coifuri cu pene, ceilalți douăzeci erau dotați cu tridente şi plase iar ca îmbrăcăminte o fâşie de pânză în jurul şoldurilor.

- Gladiatori, ăştia sunt gladiatori! exclamă uluit Cafid şi zvonul mulțimii înviorate păru că îi repetă strigătul.

Grupurile, aranjate în două şiruri, se alăturară dincolo de zid, traversară arena până în fața tribunei principale şi strigară un salut, fluturându-şi armele. Apoi, la un semn al dictatorului, gladiatorii se aruncară unii asupra altora.

- Pe barba Profetului, se omoară cu adevărat! strigă soldatul Gudina, văzând cum țâşneşte sângele din rănile luptătorilor şi cum rămân câțiva în agonie la pământ.

- Sunt soldați ca şi noi, îl potoli prietenul său Ubart, nu schimba regula jocului, ia uite la megieşi cum participă!

Agitația spectatorilor localnici, manifestată prin strigăte mânioase ce semănau a imprecații, mai avea şi alte motive – se vedea cum făceau gesturi şi oferte de monezi, urmate de însemnări pe tăblițe – erau pariurile ce mizau pe luptători. Numărul beligeranților scăzu repede dar muribunzii nu rămâneau mult timp pe nisipul înroşit al arenei deoarece periodic apăreau două personaje îmbrăcate fistichiu şi îi târau cu nişte cângi lungi îndărătul porților; tensiunea din circ creştea proporțional cu diminuarea adversarilor când, în capătul treptelor care duceau spre grupul generalului Marmon, apăru un bărbat săltând de-a buşilea şi întinzând un sul de hârtie; aflat la poalele generalului, se ridică brusc şi-i înfipse în pântec pumnalul ce-l ținuse ascuns sub veştmânt.

Abia când înălță triumfător lama înroşită, răcnind ceva nedesluşit, un militar din escortă reacționă şi îi sfărâmă capul cu patul armei. După un moment de perplexitate, alt soldat răcni : "Terorişti!" şi îşi descărcă automatul peste capetele alaiului dictatorului; la vederea generalului căzut, aceştia se ghemuiră cu toții la podea, acoperindu-şi capetele cu hainele. Alertați de zgomotele atât de cunoscute, oamenii celor două batalioane săriră în picioare şi ațintiră tribuna, unde scurta învălmăşeală fu dominată de vocea locotenent-colonelului Ghirin:

- La loc comanda! Generalul este rănit, dați un pansament individual! Aghiotant, comunică celor de jos să pornească motoarele, duceți-l rapid pe brațe! Anunț eu să vină ambulanța la ieşirea din oraş şi celelalte! Mişcă, mişcă!

Antrenamentele şi experiența îşi spuseră cuvântul: companionii generalului alcătuiră un grup defensiv şi coborâră la repezeală rănitul, aşezat pe o manta, până afară, îl îmbarcară şi demarară grabnic, spre panica spectatorilor localnici ale căror şuvoaie îngrădite de porțile laterale se amestecau haotic în piață înainte de a se răzleți către periferie. Cei doi pistolari rămaşi să acopere retragerea aruncară o căutătură disprețuitoare oficialităților oraşului ce se retrăgeau de-a-ndăratelea făcând plecăciuni, constatară moartea asasinului, îl scotociră, luară arma crimei şi părăsiră în fugă tribuna. Desprinzându-şi privirile de la trupurile măcelărite în arenă, alertați de

panica localnicilor, batalioanele 24 şi 31 se ordonară la comandă în lanţuri de trăgători ce şerpuiră până în piaţa pustie. Acolo se încolonară şi mărşăluiră pe aleea largă parcursă la venire. Au străbătut oraşul fără să întâlnească ţipenie de om, fiecare companie cântându-şi sfidător imnul pe lângă intrările ferecate ale clădirilor. Doar când au ieşit dintre ziduri au trecut la pas de voie, iar porţile aparent părăsite s-au închis ca de la sine în urma lor.

- Aţi văzut, grăi sergentul Toma către ai săi, sângele cere sânge, se cheamă că ne-am făcut botezul războiului acesta invizibil.

- E plină lumea de comandanţi şi de nebuni, replică Parsi, dar asta încă nu înseamnă război!

Mult în spate, în compania terţă a batalionului 31, soldatul Cafid rămase puţin îndărăt, cât să-l ajungă plutonul 3 şi prietenul său Fusi, căruia i se alătură.

- Mare păcat, şuierară buzele zâmbitoare ale lui Fusi, aceste lucruri împotriva firii; nici măcar nu au justificarea unei concurenţe.

- Jur pe arma asta că nu înţeleg! Mi s-a părut că are loc o provocare, un gest disperat… Chipul său frumos se schimonosi. Te pomeneşti că aşa se săvârşesc eroii la ei!

Activitatea celor rămaşi în cantonament fusese diversificată; imediat după răsăritul soarelui infanteriştii au pornit să execute programul de instrucţie prevăzut în proximitatea fortificaţiei. Patru batalioane, câte unul de fiecare regiment, au fost trimise în recunoaşterea locurilor dincolo de oraş, o primă motivaţie fiind culegerea de informaţii pentru următoarea etapă a deplasării, deşi era învederat că realizau o încercuire menită să prevină surprizele ce-ar fi putut fi pregătite camarazilor din oraş. Au înaintat împreună până în vecinătatea zidurilor de apărare. Porţile erau larg deschise, se vedeau paznici plimbându-se indiferenţi şi trupa a fost oprită ca şefii să ia o decizie. Atunci au observat că exista un teritoriu neutru între temelia zidurilor şi plantaţiile înconjurătoare – o centură nisipoasă uniformizată, de vreo optzeci de yarzi lăţime, mărginită la exterior cu o bordură neregulată de mici monumente din piatră de diferite culori, acoperite cu scrijelituri. Repede şi-au dat seama că erau semne funerare, pe care fuseseră sculptate chipuri, scene familiale, simboluri şi mărturii de neuitare. Acolo s-au şi despărţit. Batalioanele 11 şi 21 au efectuat ocolirea prin stânga, batalioanele 32 şi 44 prin dreapta, cu militarii înşiruiţi câte doi pe poteca dintre haturi şi cimitirul inelar.

Până să vină rândul grupei sale să se pună în mişcare soldatul Tatou din 44 s-a apropiat să cerceteze un monument funerar de forma unei bolţi ce proteja o stelă ovală acoperită cu decoraţii în relief pictate, reprezentând mai multe personaje. S-a sprijinit de micul zid împrejmuitor şi a scrutat cu grijă: războinici care se înfruntau cu fiare fantastice; micile imagini se înşirau după o noimă, ca o istorisire. Peste ansamblu se încolăceau coarde de viţă de vie, sădite pasămite ca să întindă un umbrar în sezonul cald, iar din ţarina înconjurătoare ieşeau tijele uscate ale florilor de odinioară.

- Vrei să te lovească zeul?! l-a înghiontit pe neaşteptate un camarad.

- Ce zeu? a tresărit Tatou.

- Păi, gardul este un zeu, altfel cum ar putea să păzească mormântul, nu crezi?

Abătut de gânduri, Tatou se duse către cei din plutonul său; lipsiţi de curiozitate, camarazii aşteptau îngrămădiţi în repaus, fumând şi flecărind, să se urnească mai departe şi nimic în plus; găsi că, dacă privea iute în jur, înfăţişarea contopită a militarilor avea aceeaşi culoare ca şi plantele uscate.

După ce a ajuns în partea cealaltă a oraşului detaşamentul din stânga a ales un drumeag de pământ ce ducea, dincolo de un pârâu cu pod de piatră, către zone rurale evidente, presărate cu colibe din nuiele în coastele cărora se zăreau uneori animale domestice. Plutonul de cercetare şi-a

risipit oamenii pe potecile vicinale, apoi a sosit abrupt ordinul radio de la statul major ca trupa să se întoarcă urgent.

Detaşamentul din dreapta a văzut, după ce a depăşit oraşul, o altă poartă de acces, confluența a două cursuri de apă şi drumuri pietruite care demonstrau că oraşul era un nod comercial. Ordinul de întoarcere l-a primit tocmai când subunitățile se trăseseră la marginea şoselei, lăsând loc liber unei procesiuni. Aborigeni ce mânau boi, măgari şi catâri împodobiți cu flori au înconjurat un altar dezgropat chiar atunci pe câmp, apoi dobitoacele fură lăsate libere, ba încă îndemnate să se risipească. Dar soldații n-au apucat să vadă ce urma; comandantul batalionului 32 i-a pus în marş forțat fără să le spună că, ținând mereu radiotelefonul deschis, receptase nenorocirea de la circ.

După plecarea trupelor de recunoaştere, dinspre oraş se înfiripase o veritabilă caravană de atelaje către cantonamentul diviziei; ea îşi află oprirea în unghiul dintre sectoarele regimentelor 13.32 şi 13.33, vădindu-se că purta proviziile promise. Conducătorii ei aveau nişte suluri dintr-un material flexibil pe care fuseseră autentificate cantitățile; în consecință de la cancelarii sosiră omologii lor conțopişti, însoțiți de plutoane de aprovizionare-transport şi organizară recepționarea concomitent cu distribuția la unități a alimentelor înregistrate, complicată de conținutul heteroclit al căruțelor – aveau acolo pâine, brânză, măsline, vin, fructe, varză, lăptuci, bob, linte, păsări, peşte sărat, ambalate în felurite coşuri, boccele, vase de lut, lăzi, lease. Ceva mai departe se întocmise un soi de abator, unde se sacrificau vitele aduse – vaci, oi şi porci, ale căror hălci erau preluate direct de bucătăriile companiilor, fie pentru a fi puse la cazan, fie pentru conservare în lăzile frigorifice.

Se vădi însă numaidecât că o fracțiune din caravană era alcătuită din mici comercianți ce intenționau să promoveze o piață liberă cu produsele lor, ceea ce şi făcură detaşându-se de purtătorii tributului orăşenesc. În pauza de la ora unsprezece o mulțime de soldați se distribui printre rândurile de băştinaşi gureşi în a oferi în limba lor neînțeleasă, pe lângă preparate culinare, tot soiul de obiecte artizanale – stofe, podoabe, îmbrăcăminte, pielărie, statuete şi câte altele.

Când s-au apropiat batalioanele 24 şi 31 tabăra le-a dezvăluit priveliştea surprinzătoare a unei aglomerări insolite ce vălurea în extrema dreaptă la linia avanposturilor, un adevărat bazar, animat cu socoteală.

- Bun sosit, circarilor! strigă cineva către primele rânduri ale formației pătrunse în perimetrul pieței improvizate.

Era soldatul şofer Halaf, în culmea fericirii – nu doar că agonisise o pungă din piele plină cu monede de argint şi câteva de aur, dar avusese parte de vinul, nițel acriu, nițel subțire al localnicilor şi de ceea ce poftise mai cu osebire, o prostituată sulemenită ca şi suratele ei aşezate la vedere cu poalele suflecate sub coviltirul unei căruțe mărginaşe, în vreme ce vizitiul, codoşul sau ce-o fi fost, se tocmea cu însuflețire dând din mâini înainte de a acoperi scena. Înjurăturile primite ca răspuns le consideră o măsură firească a invidiei celorlalți, aşa că se afundă din nou în gloata cu mirosuri aţâţătoare.

Piața însă începu treptat să se subțieze, cărăuşii, neguțătorii aceia colorați supunându-se unui consemn necunoscut ce îi determină să abandoneze tranzacțiile ca să strângă zoriți mărfurile şi îi rândui fără întârziere pe drumul către oraş, o droaie de oameni, vite şi atelaje. Apoi, ştirea atentatului se răspândi în toate segmentele militare.

Unul dintre militarii aflați degrabă în miezul incidentelor a fost infirmierul brancardier Polihen, chemat să însoțească pe cei doi medici regimentari la blocul operator al diviziei, o rulotă-vagon modern înzestrată; acolo a avut ocazia să vadă perindându-se la intrare numeroşi ofițeri superiori, ca să le dea acelaşi răspuns stereotip – că starea generalului este staționară.

Chirurgul şef şi echipa sa lucraseră cu toată iuţeala permisă de împrejurări să restabilească funcţiunile vitale ale rănitului şi să oprească puternica hemoragie.

- Nu prea este mare lucru de săvârşit, mărturisise el, ceva mai târziu, locţiitorului comandantului, ce aştepta în antecameră. Tranziţie de minute! Deşi, spun curat, am senzaţia paradoxală că se duce din alte motive, ştiute doar de el.

- Vrei să spui, colonele, că moare, cu toată tehnica voastră afurisită?!

- Vreau să spun că a fost spintecat de la intestine până la plămâni, răspunse chirurgul şef, că situaţia mă depăşeşte şi că nu putem primi ajutor de nicăieri, după cum bine ştiţi! Ar fi util să-i preluaţi ultimele instrucţiuni, cât se mai poate!

Când trompetele intonară "adunarea pentru masă", aceasta se efectuă în careu cu tot efectivul, pe terenul din faţa regimentului 13.34. Urcat pe bancheta unui tot-teren, locţiitorul comandantului se adresă prin portavoce soldaţilor ce aşteptau în linişte:

- Astăzi, la ora treisprezece, a încetat din viaţă comandantul diviziei 13.3, generalul Marmon, consecinţă a unui atac terorist reprimat imediat. Ordon "onorul la general"! Îşi scoase chipiul, în timp ce trompetele intonau semnalul cunoscut şi rândurile militarilor unduiau descoperindu-se, în reculegere. Conform ultimului ordin al comandantului, reluă el, misiunea de luptă se va îndeplini întocmai! Înmormântarea va avea loc astăzi, la orele şaisprezece punct! La orele optsprezece se convoacă toţi comandanţii şi locţiitorii la Consiliul de onoare şi noblețe, pentru instrucţiuni de reorganizare! Dispuneţi desfăşurarea la program!

Nimeni nu căută să curme rumoarea ce se înfiripă spontan; câteva momente oamenii uitară că erau în misiune de luptă, apoi reveniră la activitatea curentă. Un avertisment de alarmă de la avanposturi întrerupse însă rapoartele comandanţilor de subunităţi şi curând văzură cu toţii semnificaţia sa: dinspre oraş se apropia o procesiune compusă din bărbaţi desculţi, în lungi tunici albe, urmaţi de două căruţe. Coloana veni chiar în axul careului, unde localnicii se orânduiră pe mai multe şiruri, vădindu-se că erau neînarmaţi, cu excepţia unui mic grup ce purta securi, comandat de un militar cu sabie la brâu; acesta atingea pe cei cărora le dădea ordine cu un baston din coardă de viţă. Câţiva se alăturară maşinii locţiitorului – bătrâni cu frânghii legate de gât, cu braţele întinse. Unul din ei prinse să vorbească şi ofiţerul translator, convocat în grabă, traduse:

- Oraşul cere iertare pentru fapta acelui nebun, călcător de unul singur a legilor ospitalităţii. Ca să obţină deplina iertare, sfatul bătrânilor a hotărât să recurgă la un vechi obicei al locului. Este voinţa tuturor ca acesta să se împlinească aici, spre cinstirea celui ucis!

După o sumară pregătire, un lot de zece localnici înaintă şi participanţii traseră la sorţi; unul din ei fu înşfăcat de oamenii înarmaţi, care îi dezgoliră spatele şi începură să-l biciuiască slujindu-se de vergi rezistente. Imediat după aceea îl trântiră în genunchi şi cu o lovitură amplă un purtător de secure îl descăpăţână; ceilalţi nouă aşteptară să contenească zbaterile trupului apoi ridicară cele două părţi. Alt grup de zece locuitori avansă, în timp ce un freamăt sporea din careul diviziei, exclamaţii de buimăcire şi scârbă ce determinară comandanţii să ordone ruperea rândurilor, dând astfel posibilitatea unor soldaţi să se retragă ca să vomite. Grup după grup, decimarea continuă în aceeaşi atmosferă de neînduplecare şi suferinţă. Pe măsură ce cadavrele se colectau în a doua căruţă, din rândurile orăşenilor răzbeau plânsete şi tânguiri, strigăte de durere. Când pedepsirea luă sfârşit coloana se puse din nou în mişcare, purtându-şi morţii în bocete către zidurile oraşului, pe ale căror creste se frământa o mulţime de femei, ţipând pătrunzător în aşteptarea bărbaţilor.

Adunate din nou, cam la întâmplare, subunităţile s-au orientat către popotele companiilor pentru servirea masei de prânz, într-o atmosferă încordată; destui soldaţi ceruseră în plus permisiunea, acordată cu larghețe, să se priveze de mâncare şi plecaseră de-a dreptul la

dormitoare.

Caporalul poştaş Edin fusese unul din cei ce nu suportaseră priveliştea decimării; izbucnise în lacrimi şi rătăcise prin tabără până la cortul confesional a cărui culoare deschisă, stropită cu câteva simboluri religioase, îi provocă senzația unei artificialități dezolante. Părintele Cotis lipsea, aşa că îngenunche să se roage la altarul portabil – o rugăciune măcinând aceleaşi cuvinte: "Oh, Doamne, iartă-i Doamne!".

Tot rugăciune înălța şi soldatul Leviq la cancelaria regimentului 13.31; în incinta pustie a cortului, lovind cu fruntea duşumeaua, litania sa implora: "Doamne Dumnezeule, să faci şi să dai fiecăruia după căile sale, precum Tu cunoşti inima lui; căci eşti singurul ce ştie inima tuturor fiilor oamenilor; pentru ca să se teamă de Tine în toate zilele, cât vor trăi pe pământul dat părinților noştri!". Mătăniile repetate îi produseră un junghi în coaste; se opri să îşi pipăie pieptul, în care parcă intrase o baionetă, atât de rece era senzația. Mimă gestul de a trage afară arma şi într-adevăr se simți uşurat, ba chiar simți un val intern de sânge năvălind la locul rănii invizibile.

Ieşind satisfăcut de la masa abundentă în suplimente soldatul Ruiz, a cărui centură sărea în ochi cum era împodobită cu un pumnal din bronz, frumos ornamentat, mărturisi comesenilor raționamentul ce îl frământa:

- Tipii de colo ştiu să mânuiască securea pe cinste, se vede că au antrenament, fără discuție! Dacă zăbovim pe aici, ar fi cazul să ne dotăm şi noi cu ceva scule din alea, sunt numai potrivite pentru o luptă corp la corp!

- Aş, replică Elefantul, vecinul său de masă, o sabie ninja e mai bună, dacă musai vrei să cobori la nivelul lor, se manevrează în poziții diverse! Putem încerca, la un antrenament!

În cortul de comandament, obişnuita întrunire a conducerii diviziei era prezidată de locțiitorul comandantului; masa fusese încărcată cu tot felul de aperitive, dar puțini se serveau, ofițerii fiind angrenați în discutarea detaliilor ordinului ce trebuia să fie elaborat pentru ziua următoare. Locțiitorul trecuse în revistă documentele din seiful diviziei, subliniind că nu avea de gând, în nici o împrejurare, să aducă modificări marşrutei fixate, indiferent de circumstanțe, având în vedere instrucțiunile pe care i le dăduse generalul Marmon înainte de a muri precum şi adnotările sale deosebit de minuțioase, la absolut toate documentele, ca şi cum ar fi anticipat evenimentele. Mai mult, adăugase locțiitorul, dorea să facă o comunicare în nume propriu în consiliul de la orele optsprezece ce avea să reprezinte totodată şi salutul de adio dat comandantului diviziei. Ceremonia înmormântării nu punea probleme, stabilită să decurgă conform tradiției.

Începând cu orele şaisprezece, toate subunitățile au defilat prin fața catafalcului generalului, aşezat sub o copertină pe locul unde stătuse rulota sa, cu toți preoții la căpătâi. Apoi garda de onoare a purtat sicriul închis, aşezat pe un afet de tun şi acoperit cu drapelul diviziei, până la groapa săpată în centrul unui teren exterior uşor înălțat, delimitat cu sârmă întinsă pe țăruşi. Acolo, pe latura liberă a careului format de regimente, sicriul a stat, ridicat pe brațe sub înseninarea apusului, cât s-a rostit o rugăciune lapidară şi s-au executat trei salve de salut, semnalul coborârii în pământ. Deasupra mormântului a fost înjghebată o piramidă de pietre, încununată de o cruce. Trupele s-au retras, cu excepția unui pluton din compania de pionieri; acesta, folosindu-se de proiectoare, a minat tot terenul împrejmuit încât, după expresia comandantului său, "orice afurisit care sare gardul se va duce direct la general să raporteze".

La orele optsprezece, sub patru copertine de popotă asamblate, s-au prezentat comandanții de regimente, şefii de arme şi locțiitorii; au luat loc la masa comună, de forma unui mare pătrat având în mijloc un chipiu de general aşezat pe un postament învelit în pânză albă. Locțiitorul comandantului a ținut un toast şi a cerut un minut de reculegere, în intervalul căruia mesenii au

turnat pe jos câte o picătură din paharele cu băutură. În fine, a rostit comunicarea aşteptată:

- Domnilor ofiţeri şi colegi, consecinţă a discuţiei din ultimele minute ale generalului Marmon, am ajuns la concluzia că nu am motivaţia de a continua la comanda diviziei 13.3 şi nici datele suficiente atingerii obiectivelor. Îmi fac datoria de a emite ordinul ca mâine, la adunarea pentru program, noul comandant să fie ales prin aclamaţiile soldaţilor. Detaliile vor fi discutate la şedinţa de noapte a comandamentului. În sănătatea tuturor!

La orele optsprezece a oficiat şi părintele Cotis o slujbă religioasă; ea fusese anunţată la cancelariile regimentare însă doar câţiva comandanţi de companii preluaseră informaţia şi o transmiseseră adjutanţilor, fiind explicit vorba de o singură confesiune. Locul se statornicise în exteriorul redutei, nu departe de una din porţi. Şirurile de soldaţi în repaus supravegheară ceremonia în linişte, pe fundalul norişorilor fumului de ţigară. Îngenuncheară cu toţii pentru rugăciune, părintele trecu printre rânduri cu împărtăşania şi ţinu o scurtă predică încheiată cu implorarea Domnului pentru iertarea păcatelor. Totul era cum se cuvine dar preotul nu-şi putea reprima sentimentul de zădărnicie care se insinuase în el odată cu primele mile ale deplasării; singura alinare o aduceau momentele de rugăciune, când percepea graţia divină. După încheierea slujbei, urmărind strângerea obiectelor de cult, părintele Cotis îşi institui o penitenţă.

De vreme ce activităţile după-amiezii fuseseră date peste cap prin liberul general dat, singura recomandare fiind de a fi utilizat cu decenţă, adunarea pentru masa de seară, dirijată de adjutanţi şi ofiţerii de serviciu, s-a desfăşurat tot pe batalioane. Cei mai mulţi dintre soldaţi s-au deplasat apatici la popote şi s-au retras fără entuziasm în corturi, unde s-au apucat să-şi verifice efectele, să-şi pună lucrurile în ordine, să se pregătească pentru culcare. Când consiliul s-a încheiat a şi sunat stingerea iar comandanţii au luat la rând dormitoarele, plantoanele, au stat la sfat cu adjutanţii şi sergenţii, au schimbat câteva cuvinte cu soldaţii, vestindu-le cu acest prilej decizia de alegere prin aclamaţii a comandantului diviziei, ceea ce a iscat rapid felurite comentarii.

Ca niciodată dormitoarele soldăţeşti s-au liniştit repede, pe când micile corturi ofiţereşti au rămas animate, sub privirile circumspecte ale gărzilor ce nu se sfiau să îşi comunice constatările. O câtime din ofiţerii inferiori se strânsese la priveghi ca un ultim omagiu dat generalului înmormântat prea curând; alţii se grupară la băutură şi discuţii. În repetate rânduri ofiţeri superiori îşi trimiseră curieri, ba se şi vizitară. După cum precizase un adjutant în urechile schimbului al doilea de veghe, „era noaptea în care şefii nu voiau să doarmă singuri, aşa că ar face bine să se zgâiască de două ori înainte de a da alarma degeaba”.

În sectorul companiei de reparaţii tancuri-auto, în cortul căpitanului Gekallo jocul de cărţi era în toi când apăru la intrare soldatul Kalle, neobservat de ordonanţă, rugându-l pe ofiţer să vină afară, că are ceva de raportat.

- Ce vrei?! se răsti, alarmat, Gekallo când fură singuri.

Simţea că este o treabă serioasă deoarece Kalle era un tip căruia “îi şoptea cineva care este hiba” – un mecanic nemaipomenit, deşi cu o fire sucită, în stare să producă defecţiuni anume pentru a se distra cu neputinţa celorlalţi.

- Domnule căpitan spuse mecanicul, pe februarie, la orele douăzeci şi trei, ar trebui să vedem Steaua Polară chiar deasupra Ursei Mari, iar ea se vede exact în dreapta, ca pe decembrie bunăoară!

Şi, sub lumina lămpii E, îi arătă ofiţerului uluit un soi de paletă – două discuri din carton suprapuse, inscripţionate cu stângăcie. Cel mare, de vreo trei ţoli, cu diviziunile orelor, cel mic cu lunile pe limb şi o rază ce avea schiţată la extremitate Ursa Mare iar în centru scris “Steaua Polară”.

- Se vede foarte clar, uitați-vă!

Gekallo holbă ochii înroşiți şi replică:

- Sfinte Sisoie, cu jucării d-astea vrei să-mi spui că în patru zile bunul Dumnezeu a dat anul îndărăt… sau înainte? Du-te şi te recuperează, cum simt că o să fac şi eu… lasă pe seama comandantului să stabilească ora, luna, secolul şi celelalte date ale afurisitei ăsteia de campanii volante! Executarea!

Soldatul mecanic Kalle salută regulamentar şi porni spre cortul său; era atât de furios că, în timp ce se strecura printre autovehicule, le simțea ca pe nişte maşinării perfide abia aşteptând să-şi transforme instalațiile în dispozitive agresive, el însuşi fiind un automobil-capcană cu ceasul declanşator armat. Numai dincolo de jumătatea distanței se opri, să-şi formuleze cugetarea cu glas tare: “Totuşi, față de Steaua Polară, divizia asta nu-i nici cât un căcat de muscă!”. Zicala rostită îi mări disprețul față de oameni, fără să-i aducă alinare.

IV

8.000 ATACUL ŞI REVANŞA NOIEMBRIE

Lunga coloană de autovehicule a diviziei 13.3 rula din nou, pe un drum ascendent de pământ care şerpuia în preajma unui râu cu maluri pătate de promoroacă; albia râului ținea una din văile sudice orientate către vasta câmpie străbătută în etapa precedentă. Monotonia traseului, rutinieră, succeda unei dimineți agitate de acea acțiune în premieră, extravagantă după unele păreri – alegerea comandantului.

Evenimentul se consumase ca adaos la strângerea subunităților pentru masă: în penumbra dinaintea zorilor, orânduite în careu ca şi la ceremonia de înmormântare a generalului Marmon, regimentele priviseră cum stau să urce pe maşina generalului, câte unul, ofițerii superiori – comandanții, şefii de arme, locțiitorii, cu gradul şi numele pronunțate răspicat prin portavoce de un stat-majorist. Când apăruse sus colonelul Lastings, comandantul regimentului 13.31, soldații izbucniseră în strigăte, aplauze, fluierături, manifestându-şi prin aceste diverse feluri alegerea. Chiar acolo noul comandant al diviziei dăduse citire ordinului de zi, apoi formațiile s-au deplasat la popote, urmând ca adunările pentru program să se execute direct pe subunități – prima parte a programului de dimineață fiind pregătirea îmbarcării. O singură schimbare făcuse colonelul Lastings în ordinea de marş – dispusese ca îndărătul batalionului de cercetare să înainteze regimentul de tancuri, iar regimentul de artilerie să treacă în ariergardă. Motivația era dublă – trecerea în prima linie a principalei forțe de şoc şi tasarea convenabilă a carosabilului pentru camioane.

Într-o oră, mai degrabă decât se estimase, bagajele fuseseră strânse şi subunitățile îmbarcate, ca după aceea grosul trupei să ruleze pe lângă oraşul încremenit, angajându-se pe urmele avangardei. Itinerarul aleatoriu era uşor de parcurs, marcat cu norii de praf ridicați de vehiculele grele. Similar zilelor precedente, primele mesaje ale şefului cercetării se refereau la nepotrivirile hărților cu situația în teren, dificultate ce nu putea fi rezolvată nici de grupul operativ, astfel că cercetarea primise o listă întreagă de observații tipizate, prin care să se poată efectua sinteza regiunilor traversate.

Vremea apuca să se încălzească iar pantele dealurilor vădeau că sunt locuite – plantații de măslini încărcați cu fructe coapte, rânduri de viță de vie, parcele curățate pentru o nouă însămânțare, câte o casă din paiantă pe fundație mare din piatră, cu acoperiş plat din lut alb; unele construcții aveau şi turn pătrat ce arăta a fi etajat, încastrat totdeauna într-un colț. Casele se aflau fără excepție în apropierea pădurii ce năpădea înălțimile. Se vedeau stâlpi subțiri de fum iscându-se pe vârfuri de dealuri, ca nişte semnale.

Pentru pauza de ora unsprezece coloana s-a fărâmițat de-a lungul unui mic defileu în ale cărui coaste vehiculele s-au plasat cât au putut cu boturile în pantă, spre a lăsa liber firul drumului. Soldații s-au înghesuit pe spațiile mai netede în ansamblul pietros, la liziera deloc îmbietoare a pădurii. Lăsate de voie, grupele s-au împărțit – în caroseriile ce ofereau oarecare comoditate sau pe bolovani, în bătaia vântului.

Unul dintre puținii solitari care şi-au croit drum în adâncul desişului a fost Titubé din batalionul 32; el s-a urcat poticnindu-se în colții ascunşi de stratul afânat al solului până ce vocile

camarazilor au fost înlocuite de zvonul vegetației. Foşnetul copacilor era familiar, mireasma umedă şi amară a plantelor se insinua şi soldatul a îmbrățişat un pin şoptindu-i: "Frate copac, tu niciodată nu dormi şi nu cauți; ascultă şi oblăduieşte în ziua asta, cu puterea ta, pe cel ce ți se închină". Obrazul său lipit de scoarța aspră primi îndelung freamătul modulat al trunchiului, ce penetra alinător dincolo de închipuire.

Cinchit lângă roata autocamionului plutonului secund al batalionului 31, spațiu adăpostit, Cafid prinse a-i destăinui contrariat lui Fusi:

- Azi dimineață, când m-am bărbierit, am băgat de seamă că am barbă mai firavă şi parcă ridul de pe frunte a dispărut, jur pe poarta casei părinteşti. Ce zici de asta?

- Dacă vrei să crezi, îi răspunse prietenul său, nu mai simt durerile la încheieturi pe care mi le-au adus veşnica umezeală, dar toate acestea nu există decât în simțurile noastre aşa că poți fi liniştit, nu te schimbi odată cu locurile şi cu gândurile tale.

Cercul grupei sergentului Toma era animat de o chestiune importantă:

- Dacă pământul este plat, afirma Parsi, şi ne-am abătut pe fața cealaltă, atunci este firesc să nu existe legături radio şi să dăm peste neamurile de le-am văzut – astea sunt din triburile ce nu s-au putut aburca în civilizație.

- N-ai dreptate, îl contrazise Bakel, pământul e o sferă goală şi noi am pătruns în interior, înțelegi, căci afacerea este inversă datorită gravitației.

- Ei da, iar dacă întorci pe dos un tuciuriu care a mâncat spanac va fi verde pe dinafară şi negru pe dinăuntru!

- Destul, fraților, îi potoli Toma, nici unul din voi nu crede ce spune, iar eu nu cred că cineva cunoaşte scopul deplasării noastre, cu excepția bunului Dumnezeu, dacă chiar se uită la noi, ceea ce este cât de cât plauzibil. Oricum, jurământul e jurământ!

Valul ordinelor de adunare în formație se propagă, umplând cu ecouri pereții stâncoşi; fără a se mai alinia, ordonate doar pe câte două coloane, plutoanele se cățărară în autocamioanele înclinate şi coloana se urni cu intermitențe, ecourile întărind sforăiturile motoarelor ambalate. Grosul convoiului diviziei 13.3 încă se deşira în trecătoare când comandantul Lastings primi un mesaj de alarmă de la avangardă.

- Avem o problemă, domnule comandant, raportă şeful cercetării, drumul este barat de o formație dușmănoasă.

- Dă-mi detalii, ceru Lastings.

- Pare o trupă a celor de ieri, judecând echipamentul. Câteva mii, amplasate în ordine. V-aş ruga să veniți la încadrarea situației!

Defileul se deschidea într-o vale largă; coastele negre ca în urma unui incendiu, acoperite de lăstăriş, distonau cu partea mediană, o întindere plană cultivată cu cereale; după ce depăşi regimentul de tancuri, masat pe un front adânc, maşina comandantului avansă până la batalionul de cercetare, concentrat pe drum. Urcat pe banchetă comandantul Lastings cercetă prin binoclu terenul din față.

Mijlocul văii era tăiat de o adevărată oştire nemişcată, aşezată în ordine. Se desluşea un centru de pedestraşi înarmat cu scuturi mari lucitoare şi sulițe, înşiruit pe mai multe rânduri, un flanc drept constituit ca grupare amestecată de pedestraşi şi călărești, pe o adâncime extinsă şi un flanc stâng format exclusiv din pedestraşi cu sulițe lungi.

- Nu sunt cei de ieri, contestă Lastings, arată altfel echipați. Ne aşteaptă în formație de luptă, când ne-ar fi putut prinde atât de frumos în defileu; se vede că au spirit cavaleresc, rămâne numai să-şi ceară scuze pentru deranj. Ordonați batalionului 11 să se dispună în față în linie de trăgători

şi două plutoane de tancuri să ocupe spatele său, pe flancuri! Şeful cazării şi ofiţerul translator, plecaţi cu steag alb şi angajaţi o discuţie, nu are rost să-i măcelărim şi apoi să traversăm un teritoriu ostil. Precizaţi că suntem neutri şi că plătim dacă ne trebuie ceva!

Cele două tot-terenuri rulară domol către frontul localnicilor; la vreo două sute de yarzi opriră şi micul grup de parlamentari începu să avanseze, cu steagul alb înălţat, dar nu făcu nici zece paşi că dintre rândurile pedestraşilor ieşiră bărbaţi superficial îmbrăcaţi care, învârtind braţele, azvârliră cu ajutorul unor praştii o ploaie de proiectile asupra lor, făcându-i să se retragă febrili în maşini. Atacul fu continuat de câţiva suliţaşi ce îşi aruncară cu iscusinţă armele din alergare, unele ajungând să lovească vehiculele înainte ca acestea să demareze forţat în marşarier şi să se îndepărteze.

- Ne umplu de cucuie, erupse din radio vocea şefului cazării, au spart şi un parbriz cu ghiulelele lor manuale! Aş prefera să parlamentăm prin mesaje!

Între timp centrul frontului advers se puse compact în mişcare; dintre rândurile sale emană un cântec aspru şi tărăgănat, însoţit de bătăi ritmice. Luptătorii păşeau măsurat, strânşi unul în altul astfel încât scuturile lor mari, cu embleme diferite, se acopereau ca solzii de peşte. Se auzi vocea locotenent-colonelului ce comanda batalionul 11 ordonând “Pentru luptă, culcat!”. Apoi atacanţii strigară la unison “eleleu” şi porniră în pas grăbit, lovind sulițele de scuturi, călcând de-a valma ceea ce părea să fie un lan de grâu. Simultan, din flancul drept al băştinaşilor ţâşni un grup de şarete; fiecare era trasă de câte doi cai, struniţi de un vizitiu în spatele căruia un războinic îşi agita sulița. Acompaniate de urlete, carele de luptă se răsfirară pe un front perpendicular la axul câmpiei. “Şarja escadronului de cavalerie uşoară” rosti uimit Lastings, în momentul ce în faţă răsuna comanda “Foc!”.

Rafalele armelor automate secerară caii şi carele, răsturnând totul la pământ într-o învălmăşeală distrugătoare, apoi trecură să rărească rândurile pedestraşilor; unii răzbiră totuşi destul de aproape pentru a-şi arunca sulițele şi a produce câteva răniri, cu preţul sfârtecărilor în exploziile grenadelor defensive şi a minelor de aruncătoare. Puţini supravieţuitori apucară să fugă îndărăt cuprinşi de panică, aruncându-şi armele, urmăriţi de vaietele vătămaţilor.

- Cele două plutoane de tancuri, executaţi câte şase lovituri reduse pe flancuri şi lungiţi tragerea până la nivelul inamicului, repet, până la nivelul inamicului! ordonă comandantul Lastings. Asta o să-i liniştească definitiv, adăugă el către cei din jur.

Ca la aplicaţie, militarii avansaţi pândiră cum linia exploziilor împinge frontul advers spre o debandadă tot mai accentuată ce degenera dintr-o retragere disperată în panică oarbă. Fugind la vale sau cățărându-se pe povârnişuri, atacanţii se risipiră cu o iuţeală nebănuită.

Imediat după eliberarea câmpului de luptă se dădu ordinul de încetare a focului; sanitarii din compania medicală avansară către zona indigenilor căzuţi pentru a căuta supravieţuitori, sub escorta unui pluton de protecţie; găsiră mai mulţi care aveau puls şi îi transportară la punctele medicale iar doi dintre localnici fură împuşcaţi în vreme ce încercau să-i atace, unul chiar reuşind să rănească uşor un brancardier.

Morţii fură aranjaţi la o parte şi majoritatea ofiţerilor se perindă să-i vadă –oameni cu feţe arămii şi bărboase, de talie mică. Erau echipaţi cu coifuri ţuguiate terminate în panaşuri din păr, cuirase şi jambiere din bronz fixate prin nojiţe. Toţi aveau piciorul drept desculţ, pe când stângul era încălţat cu un soi de opincă din piele. Sub armuri purtau laibăre cu mâneci scurte în diverse culori, strânse pe mijloc de brâuri. Unii aveau peste armuri mantii din stofă, prinse pe un umăr printr-o pafta. Goi se înfăţişau bine proporţionaţi, cu torsul dezvoltat, iar pielea le era unsă cu grăsime. Armele lor: scuturi mari din bronz şi piele, bogat ornamentate, sulițe, săbii şi pumnale

din bronz frumos încrustate. Purtau ca podoabe inele cu sigilii, rar coliere din pietricele sau cercei metalici.

Carele lor de luptă, migălos decorate cu intarsii şi finisate ca bijuteriile, aşezate pe roți înalte, puteau vira la pivotarea osiei anterioare în jurul unui ştift din lemn, ceea ce făcea cursa foarte instabilă, mai ales că țineau caii înhămați de oişte prin nişte lațuri incomode. Dincolo de locurile unde fusese campată armata băştinaşă se găsiră, pe lângă armele cunoscute anterior, arcuri din os sau lemn cu duble curburi, săgeți cu vârfuri din bronz, praştii din piele şi bile rudimentare din plumb sau lut ars, de mărimea unor mingi de tenis, ce le serveau ca proiectile. Pe flancuri rămăseseră câteva corturi grosolane şi diverse bagaje cu proviant – desagi conținând lipii, peşte sărat, măsline, brânză precum şi vase de lut cu un fel de vin. Într-unul din corturi fu descoperită o boccea mare cu veselă din argint – farfurii, linguri, vase cu toarte – făurite prin ciocănire, gravate minuțios cu animale şi oameni.

După ce se isprăvi verificarea şi curățirea terenului de bătălie, comandantul Lastings decise înmormântarea celor doborâți într-o groapă comună, depozitarea tuturor armelor şi obiectelor găsite la camioanele cu echipamente, apoi ordonă reluarea marşului în ordinea ştiută; şefului cercetării îi ceru în mod expres să extindă incursiunile laterale, preponderent pentru identificarea eventualelor aşezări umane.

- Dacă vreunul din răniții lor poate vorbi, să fie apelat ofițerul translator, poate obținem detalii revelatoare, porunci Lastings.

Întregul convoi se puse treptat în mişcare; de sub prelatele cu capetele degajate soldații puteau privi cum rămâne în urmă şirul morților aliniați, cu un preot în picioare la căpătâi şi cum se măreşte groapa funerară săpată de auxiliarii companiei medicale. Toată lumea aflase ce se petrecuse dar comentariile erau potolite.

- Atotputernicul să-i odihnească, zise Gudina la vederea acelor trupuri despuiate, deşi s-ar fi cuvenit să fie înmormântați la ei acasă, cum se obişnuieşte.

- Ce importanță are locul, se miră prietenul său Ubart, de vreme ce ai sfârşit cu viața? Toate au rânduiala lor iar nădejdea este doar în noi.

- Asta nu poate fi adevărat; deasupra noastră sunt multe trepte, pe care nu le distingem.

Când segmentele regimentului 13.33 ajunseră să treacă în dreptul mormântului înhumarea era spre final, însă comandantul batalionului 33, maiorul Denosc, remarcă un şir de cadavre pus deoparte la umbra unei ambulanțe şi îşi abătu automobilul într-acolo. Doi infirmieri brancardieri îi ieşiră în întâmpinare şi salutară.

- Ce se întâmplă? întrebă maiorul sărind din maşină.

- Domnul doctor îi autopsiază, răspunse unul din soldați şi rânji. Trage concluzii!

- Asta-i bună!

- Admirabil! Exclamația însoți apariția din ambulanță a unui medic cu halat, mască şi mănuşi chirurgicale. Domnule comandant, am luat câteva frotiuri şi toți războinicii au sânge din grupa B! Cu un supliment de analize le putem determina aria geografică de proveniență. Asupra morfologiei lor sunt edificat.

- Chiar sunt necesare? arătă Denosc către trupurile care de aproape se vedeau cum fuseseră ciopârțite şi cusute la repezeală.

- Domnule maior, avem şi noi micile noastre rapoarte tâlcuitoare... paralele. Îşi trase masca la gât. Ce ziceți de un grog?

- Mulțumesc, dar trebuie să-mi supraveghez batalionul!

Ultimele cuvinte fură rostite în perioada demarajului; hurducându-se peste denivelările

ascunse de vegetaţie, paralel cu drumul autocamioanelor, comandantul de batalion avu o clipă impresia că lasă îndărăt o datorie. „Fie-le ţărâna uşoară” mormăi el.

Trimis în recunoaştere avansată, Ruiz semnală o aşezare izolată şi ceru permisiunea s-o cerceteze, ceea ce obţinu fără întârziere. Autoturismul tot-teren se apropie încet de construcţia ridicată pe o costişă cultivată, din spatele căreia se înălţa pădurea – o casă cu pereţi din nuiele împletite şi tencuite cu lut, fără ferestre, al cărei acoperiş plan de grosime impresionantă părea să fie din straturi de pământ căci o vegetaţie amestecată îl năpădise.

- Parcă văd cum sar viespile dinăuntru, bănui şoferul.

- Aş, răspunse Ruiz, întorcându-se şi spre ceilalţi doi camarazi. Mă duc singur, vă anunţ eu dacă se întâmplă ceva.

Îşi ajustă laringofonul, armă pistolul-mitralieră şi sări din maşină ca să alerge pieziş către intrarea locuinţei; pumnalul din bronz vârât la spate, sub centură, lucea. Colegii ascultară în receptoare icnetul loviturii de intrare şi mormăitul precursorului: “… nimic… nimic, drace!… mă întorc… asta este, puteţi să veniţi”, apoi se precipitară toţi trei înăuntru – un interior modest, mai multe încăperi cu podele de lut, ca şi pereţii, o curte interioară care le dădea lumină, oareşice laviţe, vase din ceramică de dimensiuni variate, un război de ţesut primitiv într-o cameră principală, supraînălţată faţă de celelalte, o cămară pardosită cu dale, având chiupuri mari cu capace din lemn, umplute cu măsline, lichide, grăunţe şi chiar oareceva haine. Totul denunţa că locuitorii, destul de mulţi la număr după cum dezvăluiau priciurile, fugiseră în grabă abandonând majoritatea lucrurilor în afară de unelte; probabil aşteptau undeva în pădure plecarea străinilor. Întocmai aşa formulă Ruiz raportarea, cu adnotarea că nu pare aşezământ de războinici.

Grupa nu îşi reluă însă ruta de asigurare ci primi ordin să se poziţioneze pe loc; undeva în faţă avangarda se oprise din nou iar şeful cercetării îl anunţă pe comandantul Lastings că au apărut trei soli în drum, astfel că acesta hotărî să stopeze coloana pentru a nu perturba tratativele.

Comandantul şi statul major păşiră până în vecinătatea nucleului batalionului de cercetare, unde cortul de comandament fusese deja umflat; dinaintea mesei la care se aşezaseră şefii şi locţiitorii au fost aduşi solii – un bărbat cărunt şi bărbos cu un toiag mai înalt decât el şi doi tineri complet raşi, ce purtau ramuri verzi. Toţi trei erau îmbrăcaţi cu hainele cunoscute, - laibăre cu mâneci micşorate, brâie, opinci pe piciorul gol şi mantale prinse pe umăr. După ce înălţă toiagul, bătrânul începu să glăsuiască, solemn şi cântat.

- Este o greacă veche, domnule comandant, concluzionă ofiţerul translator. Destul de înflorită dar inteligibilă. Regele lor ne înştiinţează încălcarea, de către noi, a obiceiului sacru de a nu-i urmări pe învinşi. Ne cere, de asemenea, să respectăm cutuma de a-şi strânge morţii, altfel ne expunem pedepsei zeilor!

- Spune-i, îl întrerupse Lastings, că le-am îngropat morţii acolo unde au căzut; n-au decât să şi-i ia, dacă ţin morţiş, dar asta nu o să ne împiedice să mergem încotro dorim!

Gesticulând, ofiţerul translator îşi execută misiunea, ascultat cu atenţie de soli, iar bătrânul îşi reluă discursul.

- Zice că numai barbarii îşi îngroapă morţii, ei îi încredinţează focului, conform unui anume ritual. Regele lor dispune de cică zeci de mii de luptători şi ne vor nimici complet dacă vom îndrăzni să ne atingem de oraşul lor ocrotit de zei.

- Am înţeles, răspunse Lastings, poţi să-i comunici că zeii noştri i-ar face praf oraşul în două ore dacă ar vrea, dar sunt zei paşnici, aşa că vrem doar să mărşăluim în linişte, eventual să ne completăm proviziile prin bună înţelegere. Tradu-le!

Cu asta întrevederea luă sfârşit; comandantul şi suita sa se sculară şi plecară la maşini, de

unde se transmise ordinul de marş. Cei trei soli aburcară o potecă ce pătrundea în pădure şi dispărură.

Valea largă prin care înainta divizia 13.3 căpătă curs descendent, apoi se desfăcu în două ramuri îngustate de un deal mare, stâncos, asemănător unei copite împădurite, ce avea la partea superioară, pe uşoara pantă orientată spre est, un oraş-cetate puternic fortificat, trainic şi cenuşiu în lumina amiezii, aşezat acolo cu scopul vădit de a controla orice trafic, întrucât două ziduri vaste porneau de la el spre văi, fiecare strangulând trecerea cu turnuri scunde şi greoaie, croite din blocuri mari de piatră. Un drum pietruit cu bolovani de râu urca până la porțile masive ale aşezării.

- O vamă inexpugnabilă! evaluă colonelul Tamay pe când regimentul său se scurgea, fără incidente, prin strunga fortificată din stânga.

- Şi impulsivă, observă aghiotantul său, care ieşise pe jumătate prin geamul portierei ca să privească în sus, văd o mulțime de locuitori, posibil din teapa celor ce ne-au atacat adineaori!

Colonelul opri maşina ca să examineze prin binoclu agitația de pe ziduri şi din fața porților: oameni masați în bolta intrării deschise, vite pe drumul de acces, grupuri în alergare pe costişe; grosul localnicilor avea ținuta caracteristică războinicilor, dar se distingeau şi unele rochii lungi, viu colorate.

- I-or fi liniştit cei din față, presupuse el, de vreme ce stau cu ochii la uşă! În tot cazul, cetatea asta cuprinde cel mult cinci mii de locuitori!

Câteva mile mai încolo se înjghebase marcarea raionului de adunare, sub oblăduirea locțiitorului cu cazarea ce alesese o zonă destul de neregulată formată din două coline golaşe şi împrejurimile lor. Sosirea comandanților de subunități fu asociată ca de fiecare dată cu imprecații asupra "bezmeticilor de la încartiruire", apoi plutoanele de corvoadă se angajară pe rând să sape pentru a netezi oarecum suprafețele destinate corturilor, încurajate de locotenenți cu aprecieri asupra poftei de mâncare pe care o producea respectiva trebuşoară. Oricum, masa de prânz nu avea să fie servită la ora obişnuită, date fiind evenimentele ce umpluseră dimineața.

După completarea pozițiilor în raionul de adunare comandantul Lastings a ordonat dublarea pazei, a dictat expedierea a două transportoare blindate îndărăt, să instaleze un post de cercetare a oraşului şi să raporteze permanent, fără să reacționeze la eventualele provocări. A mai decis ca băştinaşii răniți să fie îmbarcați şi duşi în preajma cetății iar ofițerul translator să le încredințeze un mesaj de pace către populația cetății. Finalmente a convocat, imediat după masă, comanda diviziei pentru analiza conflictului armat ce avusese loc şi adoptarea unei tactici în vederea ipoteticelor viitoare circumstanțe.

Activitatea trupei se îndeplinea mecanic – adunarea pentru raport, deplasarea la popote, prânzul grăbit şi momentele de pauză ce precedau regruparea la corturi, scurta odihnă premergătoare unor previzibile acțiuni administrative care trebuiau să ocupe tot răstimpul până la masa de seară – curățarea armamentului, ajutarea serviciilor, consolidarea amplasamentelor, tot ce puteau vedea adjutanții că se preta la ameliorare.

Caporalul poştaş Edin era dintre cei cu o țintă precisă – aflarea postului medical al diviziei; când îl dibui prinse să se învârtă sfios printre rulote, până fu băgat în seamă de un infirmier cu părul făcut coc sub bonetă, ce pălăvrăgea cu un soldat măsliniu, în uniforma celor de la servicii.

- Vreo problemă? îl întrebă infirmierul. Cauți sau vrei să te cauți?

- E, se poticni Edin, s-a zvonit de câtva locuitori răniți, mă întrebam dacă…

- I-auzi, Polihen, izbucni soldatul, a început să plouă cu inimi miloase! Hai zi-i, purtător de veşti, ce negustorie vrei să învârți prin apele astea?!

- Lasă-l în pace, Halaf, interveni infirmierul, nu arată a colecționar de senzații tari, nu-i aşa camarade?

- Nicidecum, se apără Edin, sunt poştaş, mă gândeam că au şi ei un Dumnezeu şi…

- Păgânii ăia, vociferă Halaf, fii serios! De altfel au fost duşi hăt, comandantul i-a dat la origine fără a le spune şi eu niscaiva vorbulițe!

- Exact, întări Polihen, i-a luat un camion încă înainte de masă.

Reținând noutatea, Edin luă cale-ntoarsă către cortul companiei sale; pe drum îşi puse întrebarea dacă se rugase cineva şi pentru aceia care erau denumiți "păgâni".

Soldatul Ah Moi din batalionul 31 îl găsi pe sergentul Anaka instalat turceşte pe aşternutul de pat şi jucând cărți cu cei din grupa sa; cu semne repetate, îl chemă deoparte.

- Ce vrei, se răsti Anaka afară, nu ştii că timpul costă bani?

- Ascultă, susură Ah Moi, mi s-a terminat rezerva de "iarbă", crezi că ai putea face un gest prietenesc…

- N-am, să mă înghită Neptun dacă am, ştii în ce branşă lucrez!

- Ştiu, dar ai legături. Scotoci şi scoase din buzunar o brățară grea din argint, bătută cu pietre multicolore. Fii atent, ce zici de asta?

- A, căscă privirea Anaka, asta-i de acolo! Mâna sa indică îndărăt.

- Este a ta pentru un set.

- S-a făcut, până diseară ai rezultatul, dau eu de tine. Acum mă întorc, că-mi dijmuiesc potul frățiorii.

Însă Anaka, de cum se văzu singur, în loc să reia jocul, se repezi la aprovizionarea batalionului, unde îl căută pe Tezel. Era, ca în majoritatea zilei, la depozitul lui pe roți şi sorbea liniştit cafea cu frişcă.

- Ah, comentă el scoțându-şi trabucul din gură, domnul angrosist a venit la negustorul cu amănuntul! Serveşti oarece?

- Un aldămaş, dacă nu te superi, veritabil tare. Apoi, trecem la afaceri. În vreme ce cuvânta, înşiră câteva monede de argint pe masă. Presimt că vin vremuri mari, pronostică el uitându-se la Tezel cum zăvorăşte uşa.

În pauza dinaintea odihnei obligatorii soldatul Bakel se hotărâse pentru o recunoaştere pe cont propriu, o sumară pătrundere în pădurea ce apărea dincolo de coline, dar abia se strecură prin lăstăriş şi un cerb o luă la goană sub nasul lui, răscolindu-i toate amintirile. Numaidecât dădu buzna înapoi ca să-l înduplece pe şeful de pluton cu o rugăminte – permisiunea de vânătoare.

- Un singur foc, domnule locotenent, mă pricep, chiar am fost vânător şi se satură toată compania cu friptură de căprioară!

- Ți-a căzut cortina, constată locotenentul, vădit deranjat. Să tragi cu arma şi să sară toți ca arşi, fără să socotim localnicii, crezi că nu au ochi şi urechi? Poate vrei să mă duc la comandant, să-ți aduc dispensă? Dacă ți s-a urât cu mâncarea la trupă, zi-mi o vocabulă şi te pasez la dietetici, mă-nțelegi?!

Înfrânt, Bakel se retrase la cort, să-şi regăsească prietenii şi condiția de militar.

Soarele se apropia de apus când postul fruntaş de observare avu de transmis ceva sugestiv – o procesiune ce se îndrepta către oraş.

- Căruțe trase de cai şi oameni care se tânguie, comunică şeful postului. După toate aparențele şi-au recuperat morții şi îi duc în cetate. Sunt întâmpinați de o mulțime amestecată; scot țipete ca de pescăruşi, se lovesc cu pumnii în piept. Am remarcat o construcție mare, un fel de baracă în afara zidurilor şi oameni dezbrăcați în jurul ei, parcă ar fi un campus de atletism. Orăşenii au

închis porțile dar stau paznici pe ziduri!

- La adunarea pentru masa de seară vă retrageți, veni răspunsul comandantului Lastings, este incert ca localnicii să facă acțiuni de noapte iar mâine oricum plecăm mai departe!

Ordinul fusese dat din cortul de comandament, unde discuțiile lâncezeau, presărate cu semne de întrebare. Şefii de arme şi locțiitorii îşi sintetizaseră informațiile şi înclinau să creadă că se produsese o disfuncție majoră la nivelul Înaltului Comandament, dacă nu şi mai mult, având în vedere dispariția tuturor semnalelor radio. Lipsa evaluărilor eşalonului superior se resimțea din plin la compartimentele înzestrării. Câțiva, în frunte cu comandantul Lastings, chibzuiau că misiunea se cuvenea continuată în orice condiții fiindcă din start se precizase că este vorba de o acțiune autonomă; oricum, sublinie cineva, o divizie nu putea rezolva prezumtiva situație-limită lăsată îndărăt.

- Şi instrucțiunile sigilate, domnule comandant? întrebă colonelul Doman. Nu conțin vreo explicație suplimentară?

- Nici nu am conceput să le deschid, răspunse Lastings, ele trebuiesc utilizate exclusiv la punctul terminus. De altfel, mă îndoiesc că pot da lămuriri pe parcurs!

- Am impresia, spuse pe neaşteptate şeful protecției antichimice, că traversăm nişte epoci de istorie!

- Domnule, pufni şeful de transporturi, în felul acesta traversăm şi lunile anului, cum au apucat să spună cărăuşii mei. Pur şi simplu ne confruntăm cu neamuri înapoiate tehnic, la care şi apar de regulă conflictele armate!

- Apropó de asta, interveni comandantul Lastings, rețeaua de pază, dublată în permanență, va fi prevăzută cu armament în infraroşu, iar iluminatul se va reduce la jumătate. Suntem în stare de alarmă, pentru orice eventualitate. Cred că este momentul să servim un aperitiv stimulator mesei de seară, eu cel puțin simt oportunitatea unui brandy!

Noaptea căzuse repede în zona aceea muntoasă; apusul soarelui avusese loc încă la debutul activităților administrative, astfel că acestea se desfăşurară la lumina lămpilor E. Cea mai multă bătaie de cap avură soldații din batalionul 11 şi cele două plutoane de tancuri combatante - pe lângă curățarea armamentului erau datori să deconteze şi muniția trasă, necesară a-şi putea reface dotarea. Treptat, dibuind în obscuritatea din campament, subunitățile se strânseseră la cină sub privegherea adjutanților, care urmăriseră şi intrarea seriilor în ordine sub copertine în timp ce ofițerii încă se serveau, la popotele ofițereşti, cu "aperitivele" încuviințate de comandant la toate gradele.

Pe măsură ce soldații se retrăgeau la corturi, să treacă la preparativele pentru culcare, zgomotele se modificau, potolite de aerul rece ce curgea ca o briză de seară şi de interioarele izolante. Plantoane zgribulite fumau pe furiş, atente la eventualele controale de noapte ale comandanților, foarte probabile în starea de alarmă. Apoi tihna nu mai fu întreruptă decât de paşii patrulelor.

Pe când recepționa operarea schimbului de gărzi de la ora două, ofițerul de serviciu pe regimentul 13.34, unitatea plasată avansat pe direcția oraşului, primi un mesaj ciudat al unuia din posturi, anume că au apărut niscaiva bărbați goi prin preajmă.

- Or fi pesemne poponari rătăciți! sugeră ofițerul, contrariat.

- Domnule căpitan, sunt localnici goi-puşcă, insistă şeful postului, care parcă aleargă, parcă dansează, dar se manifestă cam aproape şi tocmai în sectorul meu, evident. Ordonați să le dedic un glonte?

- Pentru Dumnezeu, în nici un caz, vrei să dau alarma dintr-o aiureală? Îți vine schimbul

îndată, o să-i atenționez în mod special, deşi numai un zălud s-ar plimba gol pe frigul ăsta!

Schimbul de ora două se distră o vreme pe tema "nudiştilor", umplând eterul cu atenționări, apoi amorțeala puse din nou stăpânire pe sector.

Puțin înainte de ora trei liniştea fu brutal sfâşiată de o rafală de armă automată, urmată de urlete dinspre unul din corturile interioare. Când sosi acolo prima patrulă, priveliştea o determină să lanseze racheta roşie a alertei maxime. În corturile învecinate plantoanele îşi treziseră prompt sergenții şi comandanții de plutoane, iar aceştia începură să rânduiască echiparea soldaților în eventualitatea unei acțiuni de noapte. Locotenent-colonelul care comanda batalionul sosi urgent; la intrarea cortului găsi un planton plângând iar în interior ocupanții strânşi într-o turmă la ungher, ferind zona unde, tatonate de lanterne şovăielnice, se aflau câteva trupuri mutilate. O tăietură în peretele cortului dezvăluia cum se pătrunsese; lângă intrare zăcea îngrămădită o ființă ciudată – un aborigen într-un soi de cojoc cu blana întoarsă şi căciulă înzorzonată cu colți de jivină. Ceea ce văzuse era îndestul; ieşi să chestioneze straja.

- Mi s-a părut că aud zgomot înăuntru, domnule comandant, se bâlbâi soldatul, şi atunci a sărit la mine, noroc că armasem! Gata să mă lovească atunci când a căzut, adăugă el cu glas stins. Celălalt a fugit!

- Erau doi?

- Doi, ca şi cum tăiau lemne… Doamne, doar eu îl schimbasem pe…

- Plutonul de cercetare să iasă pe grupe până la liziera pădurii, poate dau de celălalt! ordonă comandantul de batalion. Chemați medicul de serviciu cu ajutoare! Companiile să se retragă; puneți câte două plantoane în consemn! Eu raportez la comandantul diviziei! Executarea!

Comandantul Lastings fusese însă informat prin releul de pază; se echipă grabnic şi porni către originea evenimentului, escortat de paza comandantului, după ce ordonase aghiotantului o sinteză operativă a rapoartelor de gardă. Când ajunse la locul atacului, putu să adauge şapte soldați morți prin decapitare la o patrulă de patru, dată dispărută mai devreme.

- Acesta este perfidul răspuns la gestul nostru de a le expedia răniții şi mesajul de pace, articulă rece Lastings. Domnul rege se simte la adăpost în bârlogul lui, astfel că ne sfidează cu atacuri de noapte. Ei bine, o să-i răspundem cu un atac de zi! Chiar acum ne vom întâlni la comandament, pentru elaborarea planului de operații!

- Poate nu sunt aceiaşi, îndrăzni cineva, ucigaşul ăsta e altcum echipat.

- Acelaşi armament, aceeaşi îmbrăcăminte; că şi-a pus blana deasupra o fi ceva tradițional. Oricum, vom avea prilejul să reflectăm mâine, dacă ne găsim patrula dispărută!

Rămăsese peste o oră până la deşteptare dar mulți n-au mai putut să adoarmă, tulburați atât de măsurile de siguranță suplimentare luate cât şi de vestea masacrului, prezentă în toate mesajele radiofonice. Ocupanții din vecinătatea cortului însângerat nu s-au ostenit să se dezechipeze, s-au mulțumit să se trântească pe saltele, fără ca vreun superior să comenteze. Sunetele limpezi ale trompetelor regimentare au scos din corturi grupuri de soldați care se mişcau încet la exercițiile de înviorare şi săvârşeau pasiv gesturile cotidiene.

Pe nesimțite s-a efectuat înşiruirea către masă, s-a consumat mâncarea şi rația de rom, s-a împlinit adunarea pentru program în careul divizionar, primirea ordinului de luptă; în fața unităților tăcute au asistat şi şapte sicrie.

În linii mari, regimentul 13.31 rămânea să asigure cantonamentul şi zestrea diviziei, împreună cu subunitățile auxiliare iar regimentul 13.33 urma să picheteze în jurul muntelui cetății, pentru descurajarea şi întoarcerea eventualilor fugari sau posibilelor ajutoare. Atacul principal avea să fie dat pe direcția porții oraşului de către regimentul de tancuri, consecutiv pregătirii de artilerie.

Regimentul 13.34 era cel mai indicat să însoțească tancurile până în centrul oraşului sau unde ar fi fost identificat palatul regal, care trebuia cucerit. Succeda imediat regimentul 13.32, să verifice şi să asigure casă cu casă, de la un capăt la celălalt. Fiecare comandant de regiment era liber să-şi modifice efectivele operaționale în funcție de situațiile concrete.

Coloana motorizată s-a pus aproape solidar în mişcare, cu batalionul de cercetare ca avangardă, dinaintea comandamentului diviziei. După câteva mile, când se vedeau în întregime zidurile ce strangulau drumul, iscoadele au relevat o curiozitate; comandantul Lastings a avut în felul acesta ocazia să vadă pe câmpul din stânga drumului, sub lumina ştearsă a răsăritului, un copac descojit înfipt în pământ, curățat de ramuri şi frunze, vopsit în roşu; de cioturile sale atârnau mai multe obiecte: o cască, patru arme automate, o mască de gaze, o cazma rabatabilă şi altele asemenea.

- Se îndoieşte careva, a rostit răspicat Lastings, cine a săvârşit isprava asta?! E limpede că ne dau un avertisment!

Însă adevăratul avertisment îi aştepta pe zidurile ce defineau vama cetății, unde fuseseră expuse, cât se poate de vizibil, două trupuri goale crucificate, pline de răni, cărora le lipseau labele picioarelor.

- Afurisit să fiu, a exclamat comandantul diviziei privind cum erau coborâți foştii soldați din patrulă, dacă băieții nu vor fi îngropați cu toate onorurile deasupra acelui nemernic ce-şi zice rege! Sper să n-aud că ați făcut prizonieri, să ne complicăm existența! Are şi autonomia părțile ei bune!

Crestele zidurilor ciclopice ale oraşului-cetate erau pline de locuitori care îşi agitau armele şi strigau. Autocamioanele regimentului 13.31 se despărțiră în două concentrări laterale, de unde plutoanele porniră treptat să înconjoare poalele dealului, în vreme ce divizioanele de artilerie se dispuneau într-un semicerc pe axul drumului de acces, lăsând mijlocul liber pentru coloana regimentului de tancuri.

Pe neaşteptate porțile oraşului se întredeschiseră şi o ființă omenească fu împinsă afară de prăjini lungi – un bărbat cu cămaşa tipică, ce ținea în mână o legătură din pânză. De pe ziduri se azvârliră cu dinadinsul pietre asupră-i, mânându-l la vale până ce câțiva soldați îl imobilizară; părea cu totul rătăcit mintal, aşa că îl duseră la serviciul medical. Legătura conținea o lipie, brânză şi câteva măsline.

În acel moment comandantul Lastings hotărî brusc să îndrepte un tanc cât mai aproape în gura porții, scontând ca luptătorii inamici să-l considere maşina de străpungere şi să-l atace. Lucrurile s-au petrecut întocmai: de sus s-au ațâțat asupra blindatului sulițe, bolovani, săgeți acționate de mulțimea eterogenă a locuitorilor. Trompetele au sunat tradiționalul semnal de atac, deşi toți comunicau prin radio şi mitralierele grele au început să secere metodic orăşenii surprinşi până ce coronamentul s-a golit. Au intrat în funcțiune tunurile, întinzând sistematic tragerea ca să mărture oraşul de la o extremitate la cealaltă. Plasată pe drumul pietruit o grupă de aruncătoare a lansat şase serii de mine îndărătul fortificațiilor intrării.

Tirul de artilerie a ținut o oră, perioadă în care subunitățile regimentului 13.31 au încercuit împrejurimile şi au realizat puncte de observare iar cele din 13.34 au fost ordonate şi instruite. Când bombardamentul a încetat, asupra clădirilor masive nu se vădeau efecte deosebite dar, după cum se exprimase comandantul unui divizion, "era imposibil ca vreun păgân să fi rămas necufurit pe el", opinie împărtăşită şi de servanții bateriilor.

Asaltul propriu-zis s-a inițiat la orele zece, când pe poarta sfărâmată de obuzele tancului-momeală au pătruns înşiruite primele patru blindate. Dincolo de coridorul boltit al intrării se desfăcea un spațiu liber, ca o alee de centură ce separa zidul împrejmuitor de restul construcțiilor;

era presărat cu cadavrele celor surprinşi pe metereze sau în timpul preliminariilor de artilerie. Compania primă de tancuri s-a desfăşurat pe flancuri iar comandantul ei a transmis că se află în axa unei căi dominante de acces, prea îngustă pentru un atac frontal, situaţie ce fusese anticipată aşa că i-a fost dat în sprijin batalionul 41. Pe patru şiruri de trăgători acesta a avansat până în spatele maşinilor de luptă, fiecare şir trăgând în orice reper suspect – cele exterioare la nivelul solului, cele interioare la înălţime. Direcţia de acces era o stradă largă pietruită, cu canal de scurgere pe axă, mărginită cu case de mărimi inegale, din lespezi, cu ferestre rare şi înguste; locurile păreau neînsufleţite.

Batalionul a avansat cumpătat în spatele plutonului de tancuri; periodic tunurile expediau câte un proiectil perforant spre deschizăturile semnificative ale intrărilor; de căile laterale de acces, nişte ulicioare bolovănoase, se ocupau în treacăt infanteriştii descărcându-şi armele în lungul lor. După o jumătate de oră s-a făcut remarcat un templu îndărătul unei piaţete, o clădire impunătoare formată din coloane înalte şi friză, toate suprafeţele fiind decorate cu basoreliefuri, iar ceva mai încolo alt templu, de cealaltă parte, din interiorul căruia străbăteau vaiete, motiv ca un pluton de pază să fie postat la supraveghere. În fine, au apărut coloanele unei construcţii impunătoare, palatul regal desigur, căci trecerea era blocată de o masă de războinici, cu scuturile lor mari, coifurile ţuguiate şi mantale purpurii; din rândurile apărătorilor s-au lansat serii de săgeţi, bile de plumb, pietre şi chiar sulițe.

- Sunt curajoşi, afurisiţii, observă căpitanul ce comanda primul tanc, în auzul tuturor purtătorilor de şlemafoane. Au văzut că sunt trăzniți dar nu dau înapoi! Mostră de educaţie!

Cele două tancuri din frunte traseră câte un obuz brizant apoi puseră în funcţie mitralierele, deplasându-se către flancurile palatului regal, permiţând infanteriştilor să lichideze ce mai rămăsese cu viaţă în maldărul acela de trupuri din care prea puţin plauzibil scăpase oarecare din luptători cu fuga. De la comandament se comunică ordinul de înconjurare a palatului şi menţinere în defensivă; atacul decisiv era misiunea altora.

Batalionul 42 fu trimis să completeze detaşamentele de pază ale lui 41 iar celelalte din regimentul de asalt – 43 şi 44 – căpătară sarcina să se ocupe de temple, unde probabil se refugiaseră locuitorii necombatanți.

În sfârşit, primi şi regimentul 13.32 ordinul de intrare în acţiune. Consemnul dat de comandantul său, colonelul Tamay, către subunităţile nominalizate era franc: “Orice uşă închisă va fi distrusă şi orice opoziţie reprimată. Toate spaţiile trebuie să rămână absolut sigure!”. Dincolo de zidurile de incintă soldaţii săi văzură calea principală, pe care avansau în pas alergător ultimele două batalioane ale regimentului 13.34, apoi prinseră să se distribuie pe întortocheatele străduţe laterale, câte o grupă de fiecare acces şi să procedeze ca la instrucţie: două rafale de decupare, o grenadă prin spărtură, şirul de atac.

Prima casă ce s-a nimerit grupei sergentului Toma era o dugheană de olar; un obuz îi străpunsese acoperişul plan şi transformase interiorul în grămezi de cioburi, între care se distingeau resturile unor vase mari, cu desene negre; printre ele zăcea trupul unui bărbat cărunt ce purta un şorţ minuscul ca unică îmbrăcăminte. Au ieşit grabnic, au depăşit mai multe locuinţe sparte şi au răzbit la o vilă ce avea, ca şi celelalte case, uşa plasată în colţul zidului curbat alcătuit din piatră şi cărămizi. Dincolo de intrare au dat într-o încăpere mare în penumbră, cu pereţi tencuiţi şi boiţi, mobilată cu bănci acoperite de ţesături, două cufere şi suporturi cu căni de lut pe pereţi. De acolo se putea ajunge într-o curte interioară pietruită, ce asigura iluminatul, sau în nişte încăperi mici, unde se aflau depozitate chiupuri mari, lăzi, saci, tot felul de vase ce conţineau, ipotetic, rezervele de alimente ale locatarilor. O scară butucănoasă din lemn impregnat în ocru şi

lustruit ducea la etaj, unde se înşirau încăperi ce păreau să însemne locuinţa propriu-zisă; în una din camere, frumos împodobită cu felurite scoarţe şi blănuri, trupul unui bărbat gras se revărsa pe patul larg, cu un pumnal din bronz înfipt în piept. Într-o încăpere mai retrasă, dotată cu banchete de lemn, furci de tors, vârtelniţe şi un război de ţesut, câteva fiinţe nemişcate stăteau trântite cu faţa la podea. Parsi apucă braţul uneia şi o trase în sus – era o femeie cu capul ras, acoperită de o rochie fără mâneci strânsă sub sâni, desculţă, care abia atunci îndrăzni să ţipe, lovindu-şi pântecele, în vreme ce tovarăşele ei, imobile, gemeau "iou, iou" într-o jeluire nesfârşită.

- Ce faci, întrebă Toma, pătrunzând înăuntru atras de strigăte, te lupţi cu femeile?

- Dreptul celui mai tare, răspunse Parsi, să vedem dacă mă tentează!

Smuci rochia femeii, dezgolind un trup negricios descărnat, unsuros, cu dâre de răni; ea îi îmbrăţişă genunchii şi porni să-i sărute. Soldatul se smulse şi ieşi afară, urmat de camaradul său care începu să fluiere adunarea. Sunetele stridente îl ajunseră pe Bakel în exteriorul casei – ieşind printr-o perdea de piele se găsise în perspectiva unei întinderi de tufe şi arbuşti, unde se mişcau nepăsători câţiva miei; lângă o laviţă zăcea o umbrelă primitivă, din pânză şi lemn; imaginea paşnică îl demobilizase pe vânător, astfel că privea dus de copilărie, dar semnalul îi anulă percepţia.

Plutonul 2 al companiei secunde din batalionul 24 fusese compactat de locotenentul său pentru atacarea unui adevărat palat în comparaţie cu construcţiile precedente. Intrarea bogat decorată, îndărătul unui şir de coloane din marmoră, fu distrusă în modul obişnuit; primii soldaţi săriră dincolo de spărtură, năvăliră în interior şi constatară că grenada sfârtecase un grup de războinici care pândise asaltatorii în speranţa unei ambuscade; traseră în trupurile lor pentru orice eventualitate apoi se răspândiră să cerceteze încăperile parterului, ştiute deja că reprezintă magazii. Soldatul Gudina dădu peste un depozit de unelte gospodăreşti şi se opri înduioşat să scotocească printre săpăligi, cazmale, lighene, seceri, toate din bronz, furci din lemn, râşniţe din piatră, ciubere şi felurite altele, la fel de familiare. Strigătul lui Ubart îl scoase din visare.

- Hai sus, îi spuse acesta, lasă altora dependinţele!

Suiră pe scara largă de piatră ce ducea la etaj; de după parapet se prăvăli asupra lor un războinic cu sabia în cumpănă şi numai instinctul îl făcu pe Ubart să tragă suspendând impactul. Culese sabia de jos – o armă periculos de ascuţită, minuţios cizelată şi declară gâfâind:

- Asta o să-mi poarte noroc!

Avansară prudenţi pe coridorul îngust, luminat de fante dinspre o curte interioară, ai cărui pereţi erau pictaţi cu fresce în culori închise ce înfăţişau fiare sălbatice, aruncând ochiri iscoditoare în încăperile pustii. Dintr-o dată le ieşi în faţă un soldat din compania cvartă, Indiscretul, ce urcase pesemne pe altă parte. Fostul chelner chicotea.

- Repede, camarazi, gesticulă el, acolo… e straşnic!

Se năpustiră în camera indicată; aşa cum era, cu pereţii tapetaţi de stofe însăilate şi blănuri risipite pe podele, părea un cuib, mobilat cu măsuţe şi vaze, opaiţe din argint, felurite obiecte de podoabă, în mijlocul căruia era trântit trupul gol al unei femei cu gâtul tăiat şi cu picioarele răscrăcărate către intrare.

- Eşti un animal profanator! strigă Ubart întorcându-se spre Indiscretul şi ridicând sabia.

- Jur că nu eu… era vie! ţipă acesta. Cum crezi că eu?!… Jur!

- Stai, Ubart, strigă Gudina, de data asta are dreptate! Arătă camaradului pumnalul însângerat de lângă mâna femeii. Dar tot un căcat eşti, adăugă el împungând cu degetul spre Indiscretul. Un căcat păgân! Un afurisit de căcat păgân!

Batalioanele 43 şi 44 ajunseră în marş forţat la sectorul templelor şi se despărţiră. Batalionul

43 înaintă pe calea largă, marcată de mai multe statui vopsite ce reprezentau femei cu guri roşii, păr albastru şi rochii pestriţe, până în proximitatea intrării, de unde două companii împresurară clădirea înaltă, sprijinită de jur-împrejur pe coloane zvelte din marmoră şi se poziţionară în peristil. Prima linie de trăgători avansă prudent pe treptele largi, trecu de poarta grea sculptată în lemn apoi de pronaosul răcoros şi aerisit, dincolo de care încăperea centrală îşi înălţa, pe tipul cunoscut al coloanelor, tavanul înalt, aproape atins de capul statuii uriaşe a unui bărbat aşezat pe tron, în capătul opus; la poalele lui, un soi de altar din piatră şi un maldăr de trupuri inerte ce zăcea dinainte. Plutonul locotenentului Cannes primi ordin să le alinieze; a avut aşadar posibilitatea să descopere că toţi acei oameni, doar bărbaţi, fuseseră omorâţi cu pietre, risipite din belşug primprejur; corpurile stâlcite, pline de echimoze, erau concludente.

Cannes se poticni îndărăt, până găsi privirea colegului de cort, locotenentul Jean Paul.

- Un ritual barbar, i se adresă, cu glas sugrumat. S-au sacrificat sau au fost sacrificaţi, desigur pentru a implora victoria.

- Domnule locotenent, îl strigă soldatul Uriat, veniţi să vedeţi ce chestie!

Cei doi ofiţeri se apropiară de cadavrele pe care soldaţii apucaseră să le aranjeze cu faţa în sus, ca să constate că toate aveau o infirmitate congenitală – erau acolo tot felul de estropiaţi, orbi, pitici, mai hidoşi în urma plăgilor multiple.

- Negustoresc sacrificiu, ricană Jean Paul, numai cei inutili domnilor războinici! Nimic nobil, te asigur! Îţi sugerez să ne retragem şi să aflăm ce ordonă căpitanul!

La vremea aceea batalionul 44 ocupase templul al doilea, o construcţie impunătoare, decorată în interior cu nenumărate basoreliefuri şi statui laterale; naosul ei în planul depărtat, supraînălţat înadins, era dominat de statuia monumentală a unei femei-războinic. În jurul altarului zeiesc stătea îmbulzită o mulţime de femei şi copii ale căror vaiete se transformară în ţipete deznădăjduite în timp ce soldaţii dădeau târcoale căscând gura la îmbrăcămintea şi fizionomiile acelor făpturi ce se înghesuiau să atingă cu mâna altarul zeiţei, stârnind un miros greu, rânced, de fecale şi sudoare. Un soldat înhăţă şi trase în batjocură de piciorul desculţ al unei femei; ea răcni cât putu să se ţină de suratele sale, apoi îşi acoperi capul cu poala rochiei şi rămase întinsă, goală şi nemişcată, grotescă pe mozaicul pardoselii care zugrăvea vietăţi marine.

După ce examină grămada umană câteva secunde, comandantul batalionului începu să urle cu atâta vigoare încât îi scoase pe toţi afară în pas alergător, să se aranjeze pe plutoane pentru "cel mai precis raport în stare să-l dea adunătura asta de reformaţi", cum se exprimase.

Din starea impecabilă de raport avu ocazia batalionul 44 să-l vadă pe comandantul Lastings, în drum spre palatul regal la a cărui ocupare dorea să participe. Îl însoţea batalionul de cercetare şi detaşamentul special – cei desemnaţi să realizeze penetrarea. Batalioanele 41 şi 42 îşi distribuiseră plutoanele pe poziţiile defensive cele mai favorabile în jurul conturului neregulat al ansamblului arhitectonic şi aşteptau scrutând zidurile din pietre frumos îmbinate, vădind trei nivele pătate din loc în loc cu deschizături obturate de un soi de panouri mate. Faţada prezenta două corpuri asimetrice iar între ele se întindea un peristil ce acoperea parţial corpul din dreapta, străpuns de două intrări strâmte şi deformat la parter de o mică aripă; intrarea, în colţul din stânga al peristilului, închipuia două canaturi monumentale.

Deşi se evidenţiaseră mai multe intrări laterale, detaşamentul special decise asaltarea porţii principale; aceasta fu sfărâmată cu încărcături explozive; preveniţi de eventualitatea ca parterul să conţină doar depozite, soldaţii au aruncat grenade ofensive şi s-au repezit perechi înăuntru – o sală pavată cu piatră verde şi pereţii placaţi de basoreliefuri multicolore, continuată cu două rânduri de trepte din capul cărora au apărut războinici cu suliţele pregătite în încercarea de a le lansa însă au

fost doborâți de rafale chiar acolo, la primul etaj, de grupa repartizată zonei respective.

Ruiz, cooptat în grupa pentru parter, a trecut prin una din intrările din stânga, a străbătut un coridor îngust şi a dat de o sală cu coloane şi banchete laterale din piatră, luminată de opaițe din argint plasate în câteva nişe, a căror luciu dezvăluia picturi murale şi suporturi cu vase. Într-un colţ, o scară de piatră cobora în întuneric. A aprins lanterna şi a păşit încet; după o grămadă de trepte s-a văzut la gura unei încăperi boltite, bogat ornamentată, ce se dovedi criptă - avea plăci verticale sculptate din marmoră lângă pereți şi un sarcofag acoperit cu basoreliefuri pictate în mijloc. S-a apropiat şi a contemplat uimit un trup bogat înveşmântat, cu mască de aur în loc de față, cu coroană, încărcat cu bijuterii. Avea la cordonul bătut în pietricele policrome o spadă în teacă de lemn şi un pumnal, amândouă cu mânere sculptate din aur. A tras spada afară, admirând-o şi a realizat liniştea apăsătoare a mormântului, astfel că a dat buzna sus cu spada în mână; la gura criptei îl aştepta tovarăşul. Au avansat în dreapta printr-o încăpere plină cu statuete de animale şi oameni, cu lucruri ciudate din aur, argint şi pietre prețioase, apoi printr-o curte pavată; de acolo au ajuns într-o sală mare consolidată de coloane lucioase, cu un tron de piatră în fundal şi bănci de-a lungul pereților ce aveau la partea superioară deschizături înguste drept ferestre. Pe treptele de la picioarele tronului zăceau două trupuri cu haine bogat brodate, pline de bijuterii, cu trăsături caucaziene – erau ultimii membri ai patrulei capturate; chipurile lor strâmbe şi umflate mărturiseau că muriseră gâtuiți. Au raportat înfrigurați informația.

Grupa a doua, care şi-a continuat misiunea de curățare a primului etaj, a trecut prin mai multe săli împodobite fastuos, încărcate de mobilă încrustată, cu pardoseli mozaicate şi cunoscuții pereți pictați; spre capăt au dat de o încăpere ce părea arhivă, întrucât era ticsită cu stelaje pline de suluri pictate şi măsuțe de scris.

Grupa a treia, destinată etajelor superioare, a străbătut cele două nivele de sus, ambele compuse din şiruri de încăperi mărunte, evident locuințe, dar nu a descoperit altceva decât femei moarte, probabil consecința unei acțiuni ritualice, fiecare fiind frumos gătită, cu chipul vopsit în alb, întinsă pe pat.

Toți membrii detaşamentului special au sesizat centrului de operații aceeaşi lipsă de sistem a construcției – încăperile aveau scări pe unde coborai două etaje pentru a urca tot atât până la încăperea consecutivă, traversând câte un luminator, de care erau pline interioarele, ca unică sursă de orientare.

Ultimul cercetat în amănunțime, parterul, conținea mai multe magazii cu provizii stocate în amfore mari pline de grâne, ulei, vin, măsline, dar şi ateliere meşteşugăreşti - nişte încăperi dotate cu scule embrionare pentru prelucrarea lemnului, textilelor şi metalelor, după cum demonstrau stivele de obiecte manufacturate, ba chiar o cameră cu un rezervor mare de apă întocmit din piatră, la rasul podelei; o mulțime de piese din ceramică stăteau risipite peste tot.

Comandantul Lastings a intrat până la "sala tronului", a privit trupurile celor doi soldați şi a rostit: "Aici vor fi înmormântați toți patru, pururea". Apoi a ordonat organizarea unui "corp de cancelarie" sub comanda şefului înzestrării, care să inventarieze şi să scoată afară tot ce era util, în primul rând alimentele, pregătindu-le transferarea în tabără; între timp şeful geniului, cu oamenii batalionului său, avea ca sarcină să dinamiteze în aşa fel construcția încât "să nu rămână la plecare decât un morman de pietre". Colonelul a mai adăugat, cu indiferență studiată: "Ne putem retrage la masa de prânz".

Cele patru batalioane ale regimentului 13.34 s-au încolonat şi au pornit în pas de voie la vale, cu excepția plutoanelor numite pentru corvoada golirii palatului, ce urmau să se întoarcă în camioanele de transport şi să descarce prada; până la sosirea autovehiculelor soldații s-au apucat

să scotocească temeinic încăperile, un furnicar în care comandanții se descurcau anevoie.

Subunitățile regimentului 13.32, mărunțite pe străzile înguste, s-au regrupat treptat spre limita de sus a orașului-cetate, dincolo de palatul regal; lângă zidul de incintă, de pe coronamentul căruia se vedea priveliștea grandioasă a văilor și lanțurile de trăgători ale unității 13.33 retrăgându-se către bază, s-au aliniat și au început să coboare treptat către porți, în șiruri rărite din cauza raniților burduşite şi a diferitelor boccele, remarcate cu sarcasme de adjutanți; cu toate acestea le tolerau, ca și comandanții, regimul de capturi personale. Pe drum s-au încrucișat cu coloana autovehiculelor de zestre; din cabinele lor rânjeau, alături de șoferi, câte doi "conțopiști" destinați să inventarieze conținutul mobil al palatului.

Autovehiculele, odată ajunse, manevrară alternativ ca să-și aducă spatele cât mai mult la peristil, aproape lipite una de alta; după ce le asigurară, șoferii se adunară să inspecteze trupurile apărătorilor, care fuseseră trase deoparte ca să degajeze drumul și erau cărate pe rând pentru a fi stivuite într-una din magaziile parterului; câțiva îndrăzniră să se răspândească și să cerceteze casele înconjurătoare. Unul din ei, soldatul Vakinga, întâi culese de jos un arc și-i cercetă particularitățile, apoi dibui o săgeată și execută o tragere țintind oblonul unei fațade; încurajat, păși dincolo de ușa spartă a locuinței, mirându-se de asimetriile construcției; trecu în a doua încăpere, urcă o serie de trepte inegale și văzu, în curtea interioară, o masă acoperită cu felurite mâncăruri. Se apropie și gustă – pește, legume cu sos de untdelemn, oțet și miere, brânză, turte coapte, vin cu apă. Mestecând, avu deodată viziunea grădinii cu ananași de acasă și simți că ceva se transformă în el; scoase oglinjoara din buzunarul de la piept, dar obrazul său negru lucios nu exterioriza nici o schimbare; își zise că e mai bine dacă se întoarce la mașina sa docilă, ceea ce și făcu, fără să privească încotrova.

Treptat, caroseriile se umplură cu felurite provizii, scoase cu dificultate din magazii datorită amforelor purtătoare de unde trebuiau extrase; soldații de corvoadă deveniseră însă extrem de zeloși la vederea calupurilor portocalii de explozibil pe care geniștii le îndesau în găurile practicate conform socotelilor lor, aruncând cu voce tare întrebări de genul "Ți-aduci aminte, Bil, cum au scăpat ăia din 482 încărcătura și i-am colectat apoi cu lingurița?!" iar adjutanții de ață abia pridideau să-și completeze registrele.

În sala tronului o groapă mare fusese decupată și un preot militar oficiase slujba de îngropăciune la căpătâiul celor patru morți ai patrulei batalionului 41, în prezența comandantului lor și a unui pluton de soldați care îi depusese în mormântul comun și îi acoperise cu solicitudine, așezându-le deasupra cruci rudimentar înjghebate.

Șeful înzestrării anunță la bază, în consens cu comandantul coloanei de transport, că își încheie misiunea așa că nu mai era cazul să i se trimită alte autovehicule și asistă la plecarea ultimului eșalon înainte de a-și lua rămas-bun de la colonelul de geniu ce rămânea să finalizeze asaltul. Acoperiți de o companie în exterior, artificierii au plasat declanșatoarele, apoi s-au retras aproape o jumătate de milă ca să se refugieze într-o vilă, până ce șeful geniului a cerut și a obținut aprobarea de acționare. Dealul a fost scuturat de explozie și palatul regal s-a năruit încet, nu atât de spectaculos cum se așteptau artizanii minării.

În tabără se receptă o bubuitură înfundată, prea puțin luată în considerare de subunitățile ce se strângeau pentru masa de prânz. Excepție de la adunare făcea batalionul 42, programat să o execute ulterior, după înmormântarea solemnă a celor dispăruți – șapte soldați ai săi, pierduți în atacul nocturn și încă patru căzuți în asaltul orașului-cetate. Dispus în linie la poalele dealului, distanțat de cantonament, efectivul privea în sus, spre catafalcul colectiv unde trupurile camarazilor, acoperite complet cu drapele, așteptau nepăsătoare să se încheie ceremonialul pentru

a fi îngropate într-un mic dâmb deasupra căruia urma imediat să se ridice un reper funerar format din bolovanii depuşi pe rând de toţi participanţii.

Conform ordinului, după masa de prânz şi perioada de odihnă divizia intra în repaus general până la stingere, precedat de curăţarea armamentului şi, mai ales, decontarea muniţiei, spre satisfacţia conţopiştilor activaţi să estimeze costurile pe sectoare. Majoritatea soldaţilor stătu în corturi, pentru o recuperare iluzorie, întrucât ciocolata servită la raţia de rom de dimineaţă conţinea "stimulente nevinovate" care o împiedicau să adoarmă; cei informaţi recurseră la băutura de captură, pe când jucau cărţi sau zaruri. Încă se auzea uruitul camioanelor ce aduceau bunurile palatului regal în zona de aprovizionare.

La depozitare, izbucnise o ceartă între furierul însoţitor şi soldatul şofer Halaf.

- Unde este legătura de trei livre cu tacâmuri din argint?! răcnea furierul arătându-şi registrul. Ai profitat că n-am avut coleg?!

- De unde vreţi să ştiu eu, se dezvinovăţea Halaf, doar aţi stat lângă mine în cabină!

- Dar ai oprit să asiguri prelata, ziceai că se desprinde!

- Păi sigur, am maşina în primire, pe fişă; poftim, percheziţionaţi-mă, dacă doriţi! Cu un gest larg, învinuitul îşi desfăcu vestonul.

- S-ar cuveni percheziţionată toată hărăbaia ta!

- Domnule adjutant, interveni magazionerul, tăiaţi marfa din registru, e de căpătat şi haideţi s-o sfârşim odată, parcă n-aţi şti cum merg treburile.

- Tai, vorbi adjutantul de aţă cu năduf, dar pe cărăuşul ăsta îl iau în colimator!

- Aşa, bombăni Halaf, tot eu sunt de vină când mişună zilerii pe aici, pe ei nu-i verifică nimeni. Poftim, las locului maşina, s-o puricaţi!

- Hai-hai, destul, circulă, îi zise magazionerul, cară-te la remiză şi spovedeşte-te bunului Dumnezeu!

Supus dintr-odată, şoferul ambală autocamionul, îl manevră până la parcare, îşi scoase raniţa de sub banchetă şi se grăbi spre corturi.

La punctul medical din sectorul regimentului 13.32 se continua tratarea răniţilor proveniţi de la atacarea caselor inamice. Infirmierul brancardier Polihen avu prilejul să vadă plăgi săgetate, răni de suliţe şi săbii, fracturi produse cu pietre de praştie, dar mai ales contuzii. Din mica antecameră a rulotei-vagon unde îi tria pe solicitanţii dezbrăcaţi pe jumătate şi încărcaţi de pansamente provizorii se auzeau explicit strigătele celor aflaţi în blocul operator, căci tranchilizantele nu aveau întotdeauna rapiditatea medicilor.

- Nici o problemă, încuraja el periodic soldaţii pe jumătate ameţiţi de calmantele din pachetele individuale, ăştia strigă de bucurie că au scăpat. Hai, intră, se ocupă colegul de celălalt!

Lângă rulota medicală fuseseră ridicate încă două corturi pentru spitalizarea celor răniţi, în jurul cărora trebăluiau auxiliarii din compania medicală, aducând mâncare şi sortând pachetele cu efecte ce aşteptau să fie predate la magazii.

Caporalul poştaş Edin îşi părăsise cortul îndată ce camarazii plutonului 37(TTc) începuseră să bea din feluritele recipiente procurate prin filierele specifice activităţii lor; pipăindu-şi din când în când buzunarul gros al mantalei simţea conturul ferm al Bibliei, se domolea şi mergea mai departe. Neluând seama, urmă o potecă de fiare ce îl duse până la deschizătura unei rarişti dar, înainte de a ieşi către larg, un plesnet sec răsună în împrejurimi. "Carabină cu aer comprimat, îşi spuse instinctiv. Asta nu e pentru pifani". Se piti lângă o tufă şi privi cu fereală: în luminiş pătrunse un ofiţer necunoscut, ţinându-şi arma sub braţ, se aplecă şi săltă pe umăr o căprioară, apoi dispăru în direcţia dincotro venise. Dintr-odată Edin simţi o sfârşeală amestecată cu silă; i se

părea că se scurge într-un coşmar ce îl chinuia ca în copilărie dar, spre deosebire de atunci, acesta trebuia neapărat să se sfârşească. "Doamne-doamne, şopti el, tu eşti atotputernic, mă supun ţie tată, fă după voia ta". Scoase Biblia din buzunar, o deschise la întâmplare şi citi: "Acolo unde s-a ghemuit, acolo a căzut fără viaţă". Fără întârziere, lumea înconjurătoare căpătă sens.

În cortul plutonului 2 din compania terţă a batalionului 31 jocul de cărţi între reprezentanţii celor patru grupe tindea să semene cu o confruntare fizică, însoţită de strigăte şi blesteme; pe măsură ce se îndârjea atrăgea alţi combatanţi, încă pasivi. Aşezat pe salteaua lui Fusi, separaţi de ceilalţi, Cafid i se destăinuia într-o şoaptă molcomă:

- Acasă toate erau în rânduială, ştiam cu ochii închişi unde se află orice lucru şi când îi vine rândul să folosească. Rar, de sărbători, se încurcau puţin treburile, dar reveneau la normal în scurtă vreme. Aici, jur pe casa părintească, ţi se desluşeşte numai cât să faci câţiva paşi singur, apoi aştepţi. N-am dreptate?

- Dar şi tu ai venit de bunăvoie, îi răspunse, la fel de încet, prietenul. Obligatoriu s-o facem, altfel n-am fi avut astâmpăr. Eşti cap de familie, asta înseamnă ceva…

- Baftă chioară, răcni din grămada jucătorilor soldatul Solomaz, exasperat. Pariez că logodnica ta e crăcită din greu în momentul ăsta, jur pe curul meu păros!

- Te fut eu în gura ta netedă, îi răspunse o voce sugrumată, acompaniată de un zăngănit şi grupul se sparse precipitat, lăsând la vedere o siluetă scundă care învârtea frenetic casca metalică, ţintind să lovească tot ce era în apropiere.

- Bravo Gestik, atinge-l, nu lăsa nimic! strigară aţâţaţi camarazii. Nu te uita, că ameţeşti!

- Ce se petrece aici?! Atenţiune! Îţi ordon să încetezi!

Atât apucă să exclame ofiţerul de serviciu, apărut la intrarea în cort şi se prăbuşi, lovit în plină figură cu casca, după care patrula din spatele său năvăli înăuntru şi, cu ajutorul soldaţilor dezmeticiţi dintr-odată, îi legă mâinile lui Gestik cu propria lui curea de la pantaloni.

- Foarte scump o să te coste fapta, rosti ofiţerul, un maior smead şi fălcos, ridicându-se greoi de jos şi ştergându-şi faţa însângerată. Deocamdată eşti arestat! Cât despre voi, adunătură de tembeli, îl las pe locotenentul vostru să se blesteme că i-aţi căzut pe cap!

- Mare căcat, n-am ce zice, rosti în urma lui un sergent reangajat. Dacă nu rezistă la băutură, n-are decât să se ferească, asta nu e tema trupei, doar nu suntem la pension. Oricum, e cazul să ne pregătim pentru masa de seară!

Asta era şi părerea celorlalţi; pe nesimţite, se întunecase deplin iar colinele năpădite de bivuacul diviziei 13.3 porniseră să fie bătute de o burniţă rece, care ţârâia pe suprafeţele corturilor şi jilăvea materialele. Repausul general nu însemna şi pierderea mesei de seară astfel că mormăind şi strângându-se unii în alţii oamenii se încotoşmănară, se grupară la gurile corturilor, sergenţii îşi aprinseră lanternele şi dădură cu toţii să bâjbâie până la popote, nerăbdători să se întoarcă la culcuşuri şi la micile îndeletniciri private.

Când reveni în cortul său, sergentul Anaka observă imediat că sfoara raniţei avea nod simplu; inventarie conţinutul şi fluieră a pagubă – săculeţul cu monezi preţioase dispăruse. "Nu-mi trebuie anchetă, şuieră el privind în jur, judecata o fac singur". Mai scrută o dată apatia celorlalţi, îndesă boarfele la loc, legă gura raniţei cu nodul marinăresc şi se încolăci pe saltea.

Treptat, paza dublă intră în dispozitiv, comandanţii de subunităţi îşi încheiară controalele, formale în acea recuperare după luptă şi aşteptară semnalul stingerii. De la comandament locotenentul plutonului 1 al companiei terţe de pionieri primi un ordin ciudat. "Afurisită treabă, bombăni el, acum chiar e momentul de săpat gropi". Totuşi, activă rapid o grupă şi-l dăscăli pe sergentul ei. Înjurând, oamenii se încolonară, distanţaţi ca să evite traiectoriile uneltelor de săpat

când alunecau pe solul muiat şi orbecăiră la vale agitând lanternele.

Spre dimineață, un detaşament constituit excepțional îl duse pe soldatul Gestik până la groapa marcată vizibil cu o lampă fixată pe stâlpul din capul ei. Ploaia încetase, înlocuită cu frânturi de ceață înțepătoare ce deformau perspectiva. Sub efectul tranchilizantelor, Gestik se bălăbănea şi pufnea în râs. Legat la stâlp, avu o tresărire şi începu să se vaiete câineşte. Ofițerul care comanda formațiunea îi citi sentința de condamnare la moarte, se interesă dacă a înțeles-o şi ordonă "Foc!"; în timp ce groapa se transforma în mormânt, el înscrise în rubrica distinctă a formularului de execuție: "Sentința a fost dusă la îndeplinire la orele 5,00" şi iscăli. După aceea constată, satisfăcut: "Le-am dat deşteptarea la țanc".

V

7.000 SE ORGANIZEAZĂ TRAVERSAREA OCTOMBRIE

Ploaia acoperea pregătirile de plecare ale diviziei 13.3, o ploaie măruntă dar insidioasă şi persistentă, datorită căreia deşteptarea se dăduse aproape de la cort la cort. Ea reuşise să înmoaie pământul dealurilor, brăzdându-l cu nenumărate vinişoare galbene, astfel încât bocancii soldaţilor frământau bulgări clisoşi în jurul corturilor şi anexelor. Comandanţii cumpăniseră că exerciţiile de înviorare puteau fi înlocuite cu strângerea cazarmamentului, aşa că încropiră la repezeală adunări pentru raport ferite în dormitoare apoi iuţiră subunităţile la mâncarea de dimineaţă, consumată de voie sub copertinele reavene şi puţin îmbietoare. Degetele celor de corvoadă se înmuiară şi deveniră insensibile pe măsură ce trăgeau de materialele jilave care, cu toate sudalmele şi ele estompate, nu se lăsau mânuite.

Formaţiile amplasate către crestele dealurilor avură ocazia să cadă de mai multe ori la coborârea către parcul de autovehicule iar o grupă din compania cvartă a batalionului 31 o porni la vale chiar când manevra cortul şi avu ghinionul să intersecteze un şiroi de apă mascat sub ierburi, ceea ce mări indispoziţia comandantului.

- Curci plouate altoite cu năvlegi, zbieră căpitanul Wentchowsky proţăpit în preajma nefericiţilor năclăiţi ce se trudeau să rearanjeze bagajul. Vă menajaţi hemoroizii că staţi cu curu-n baltă, hai?! Două corvezi supliment grupei care depăşeşte cu un minut timpul de plecare!

Dominaţi de cele peste cinci picioare şi jumătate ale staturii comandantului, soldaţii mârâiră înverşunaţi asupra cortului fără să înalţe privirile, până când acesta se luă după celelalte plutoane ce coborau alandala.

- Afurisitul se crede atotputernic, scuipă unul din grupă înapoia lui. Dar nu-i decât o coajă!

Îndreptă un deget către spinarea comandantului şi strigă: “Puf!”. Ca teleghidat, lui Wentchowsky îi zbură un crac în aer, în vreme ce dădea haotic din mâini, reuşind să se redreseze după câţiva yarzi de lunecuş, petrecut de râsetele spectatorilor.

Sforăind şi derapând pe făgaşele untoase, aruncând bucăţi de noroi în imprudenţii din apropiere, autocamioanele pline şi-au reluat locurile în lunga coloană îndemnată să străbată următoarea etapă, pe un drum ce se insinua în ceaţa zonei colinare. Altitudinea scădea imperceptibil dar petele fugare de privelişte ofereau tot coaste calcaroase sau şistoase, acoperite cu dumbrăvi de stejari, pini, platani şi plopi albi ce răsăreau din lăstărişul care năpădea înălţimile. Cei din batalionul de cercetare au remarcat şi abundenţa vânatului – mufloni, cerbi lopătari, mistreţi, iepuri se retrăgeau surprinşi de năvala automobilelor de teren. Drumul, asemănător unei morene, trecu să străbată un codru tăcut şi încâlcit, ce se îngrămădea asupra drumului prefăcut tunel vegetal, biciuind cu crengile parbrizele şi zgâriind prelatele caroseriilor; zgomote enervante întovărăşeau confruntarea cu pădurea. Treptat, convoiul ieşi la înseninarea unor câmpii întinse şi mlăştinoase, deasupra cărora zburau porumbei, potârnichi şi cocoşi sălbatici, iar marşul se întrerupse pentru pauza de ora unsprezece.

Soldaţii au sărit greoi şi jilavi de sub acoperământele ale căror aripi au rămas ridicate pentru aerisire, năzuind să caute spaţii de şedere mai uscate; mulţi s-au răsfirat pe banchete, întinzându-se comod, aprinzându-şi ţigările, inventariind pachetele individuale de hrană. Vecinătatea parcării

a fost năpădită în toate felurile; oamenii s-au dezmorţit, au mers la fereală să urineze, au cercetat împrejurimile: în direcţia de marş, linia orizontului arăta senină; îndărăt, munţii cafenii şi albaştri formau un semicerc dinţat, încărcat cu pâclă. Din partea avangărzii în avans necurmat soseau la comandament mesaje invariabile – nimic deosebit de semnalat; în scurt timp s-a pus şi divizia în mişcare.

Regimentul de tancuri avea în frunte unul din autoateliere, condus de reangajatul Conall; când acesta porni să se hurduce pe denivelările mocirloase ale simulacrului de şosea vizibilitatea era nemărginită, dezvăluind şesul neatins de mâna omului, tot mai zbicit. Apoi în susul drumului se profilă o curioasă panglică mişcătoare; ajunsă din urmă se adeveri o coloană nemăsurată de mici animale negre ce zoreau şi ele către sud.

- Afurisit să fiu dacă nu-s şoareci! exclamă adjutantul însoţitor din cabina autocamionului, după ce scosese capul pe geam să vadă desluşit. Dă-i bătaie!

- Doar n-o să-i calc pe mormolocii ăştia, răspunse Conall şi începu să claxoneze în disperare. Rămăşiţele lor mi-ar năclăi toate instalaţiile; unde mai pui că s-ar putea căţăra sus!

Văzând că şoarecii nu se sinchisesc de luminile avertizoare, nici de mugetele mecanice, şoferul opri vehiculul, provocând blocarea întregii divizii; în vreme ce apelurile radio se încrucişau alarmate, din autocamioanele depărtate săriră câteva plutoane şi se desfăşurară în lanţuri de trăgători.

Zvâcnind ca turbat peste câmp, tot-terenul colonelului Lastings veni până în latura autoatelierului, de unde se năpusti pe drum, cuprinse dindărăt hoarda şoarecilor şi o depăşi călcând pe ea; aceasta se refăcu şi continuă goana, mai săltată. Automobilul viră şi o atacă frontal; ca la o comandă unică şoarecii deviară pe o potecă ce se pierdea în vegetaţia şesului.

- Trei zile de arest conducătorului maşinii, auziră toţi ordinul radio al comandantului care se îndepărta să-şi reia poziţia în formaţie.

- Văzuşi ce mi-ai făcut? se răţoi adjutantul. Apoi să nu te bag în mă-ta?

- Face omul ce poate, răspunse Conall dus pe gânduri. Au labe tare gingaşe… cum pot să pribegească desculţi atâta amar de cale?

Celălalt coborî binişor geamul, scuipă afară şi închise cu atenţie, ca să se audă mai convingător înjurăturile ce le pregătise.

Coloana motorizată s-a urnit greoaie, turându-şi motoarele şi a reînceput să parcurgă pământurile înţelenite, cu tufe spinoase dar acestea au lăsat treptat locul terenurilor îngrădite, cultivate cu viţă de vie şi măslini, cu aşezări neînsemnate disimulate în vegetaţie. Ogoare arate alternau cu pârloage, păşunile cuprinzătoare cu suprafeţe îngrijite pe care creşteau măzăriche, năut sau arbori fructiferi. Un vânt mereu cald, cu miros dulce, străbătea întinderile roditoare şi zbicea ultimele amprente ale ploilor retrase deasupra proeminenţelor ceţoase ce se topeau în zare.

Patrulele batalionului de cercetare, risipite undeva mult în faţă pe toate căile de acces, raportau ritmic detalii şi la statul major al diviziei se acumulau informaţiile conform listelor tipizate, schiţând imaginea generală a regiunii – o zonă rurală în care agricultura nedistinctă succeda ciclic păstoritului, creşterii vitelor şi albinăritului, îndeletniciri practicate cu gospodării primitive unde se utilizau unelte din lemn sau lut, rar bronz. Puţinii locuitori găsiţi aveau piele arsă de soare, ochi căprui, părul negru buclat şi umeri largi deşi erau mărunţi de statură; bărbaţii purtau cingători sau şorţuri colorate şi nimic altceva iar femeile un fel de bluze răscroite şi fuste largi cu volane.

Soarele trecuse de amiază când recunoaşterea a transmis informaţia cea mai grăitoare: se vedea linia mării, iar locţiitorul cu cazarea căuta să localizeze un raion de adunare convenabil.

Imediat s-a intensificat difuzarea instrucțiunilor la subunități iar schimburile de păreri particulare între comandanți s-au accentuat.

Aglomerarea zgomotelor care însoțeau concentrarea convoiului şi distribuirea pe reperele cantonamentului avea un iz familiar – intrarea în rutina încheierii programului de dimineață. Pe măsură ce corturile gonflabile se rotunjeau fâşâind, soldații se duceau să arunce priviri de la marginea falezei asupra necuprinderii calme a mării, punctată de mici ambarcațiuni de pescuit, nave cu pânze şi chiar un vas propulsat prin şiruri de vâsle. Nici umbră de navele mari de transport din clasa "Vincitor" escortate de vechile şi obişnuitele dreadnough-uri, şalupe de debarcare, distrugătoare, tipurile de nave militare pe care se aşteptau să le vadă, îndeosebi voluminoasele cargouri "Omnia", ce puteau aproviziona o trupă cu toate bunătățile din vreme de pace – de la curcan în aspic până la înghețată Melba. Se zărea, departe, un oraş albind zarea; pescarii, cu pelerine galbene şi fustanele albe, îşi strângeau uneltele şi se îndrumau spre el, lăsând apele pustii.

Pe rând, plutoanele coborâră la țărm; oamenii se dezbrăcară punând hainele în grămezi ordonate, se înşiruiră pe plaja îngustă şi începură să se spele, ştergând urmele ploii matinale. Temerarii se încumetară către larg, săltând pe panta dulce a fundului nisipos ca să avanseze mai repede, bălăcindu-se în apa călduță şi transparentă cu strigăte şi râsete de joacă.

Nu tocmai toți erau atraşi de apă; Pujoltorak nu ştia să înoate, ca de altfel toți din satul său natal, aşa că se vârî la adăpostul cortului, unde putea să cerceteze în tihnă traista din piele "captură cinstită de război" dăruită de beneficiarul unui centiron, impresionat de felul cum meseriaşul mesteca materialul cu dinții ca să-l mlădieze. "Acasă ar fi îndeplinit femeile munca, explicase Pujoltorak, dar aici nu sunt". Pe când învârtea torba în mâini, băgând de seamă cât de meticulos fusese răzuită de păr şi cusută cu tendoane, fără ornamente însă, doar fața pictată cu linii ondulate, senzația de înăbuşeală îi trecu, ba chiar îşi aduse aminte de fetele cu care se împreuna scurt pe zăpadă, în timpul petrecerilor tradiționale. "Dacă m-aş întoarce acasă, oamenii nu m-ar primi" zise el către incinta pustie şi simți că-l podideşte ceva ca un val rece de scântei violacee.

Trompetele ce intonau semnalele prânzului au deplasat treptat soldații către corturi, pe locurile improvizate ale adunărilor pentru raport, apoi la popote, unde îi aştepta un prânz compozit, în elementele căruia majoritatea a identificat proviziile din oraşul-cetate cucerit. Pentru inferiori noima după-amiezii era odihnă şi activități administrative, însă pentru comandament simboliza o nouă rundă de discuții şi propuneri, destinată să evalueze just situația şi să permită stabilirea misiunilor următoare. Comandantul Lastings a deschis şedința abrupt:

- Domnilor ofițeri, avem două cerințe presante: delimitarea raporturilor cu locuitorii oraşului învecinat ținând cont de recentele experiențe şi organizarea traversării.

- Dacă permiteți, interveni şeful cercetării, nu mă îndoiesc că ați observat şi dumneavoastră – clima şi aspectul vegetației nu indică nicicum un sfârşit de februarie.

- Domnule comandor, răspunse Lastings, mergând spre sud am traversat nişte teritorii cărora clima le permite două recolte pe an!

- Domnule comandant, luă cuvântul colonelul Doman, dispariția liniilor de comunicare şi aprovizionare nu țin de climă! Iar în aceste "teritorii" nu se vede barem un vestigiu de telefon sau radio, ca să nu mai vorbesc de altele!

- Domnilor, se săltă în picioare comandantul Lastings, sau camarazi, dacă preferați, întrucât nu sunt din categoria celor ce încurajează promovările pe criterii numai de generalul Marmon avute în vedere, admit că traversăm regiuni ciudate, în momente bizare, propice unor conflicte lipsite de glorie! Port, cu ajutorul domniilor-voastre, răspunderea miilor de suflete ale diviziei

13.3 dar nu am intenția să nesocotesc ordinele şi jurământul militar! Aşa să-mi ajute Dumnezeu! Autonomia înseamnă să găsesc căi de rezolvare pe itinerarul desemnat. În consecință, adăugă el aşezându-se, vă rog să vă reduceți, în această formație, la prioritățile pe care le-am enunțat!

Clipe de tăcere compensatoare succedară alocuțiunii, rupte de locțiitorul comandantului ce se ridică să enumere dificultățile administrative, luând pe rând componentele – servicii, transporturi, înzestrare, cazare; vocea sa seacă readuse dilemele la stadiul cotidian. Discuțiile durară circa două ore; după transcrierea şi distribuirea tuturor misiunilor comandanții trecură la unitățile şi subunitățile lor, să-şi impulsioneze oamenii.

Comandatul Lastings se hotărî să meargă în primul rând la punctele medicale pentru a vedea starea internaților; aghiotantul chiar anunțase obiectivele vizate când sosi un mesaj de la avanposturi – ofițerul de serviciu raporta că o procesiune "ca o caravană de catâri" se apropia de campament.

- Revocă; ordonă adunarea în careu! spuse Lastings aghiotantului şi reluă legătura cu ofițerul de serviciu. Opreşte-i cu politețe, apoi aşteaptă să-i conduci!

Când regimentele formară cele trei laturi ale careului, doi soldați aşezară în centru un scaun. Trompetele intonară "onorul la general", comandantul Lastings însoțit de şefii de arme pătrunse în interior şi salută; după tunetul răspunsului "Să trăiți!" ordonă "Pe loc repaus", se aşeză şi avertiză îngăduirea procesiunii. Toate privirile se întoarseră spre cei care veneau: erau multe de văzut.

Un şir extins de bărbați mărunți şi musculoşi, îmbrăcați în fuste strânse cu brânețe pe mijloc, cu piele brună-arămie, fețe spâne pictate cu linii roşii încadrate de păr negru lung şi încrețit; purtau amulete, coliere, cercei, inele iar încheieturile, antebrațele şi gleznele erau strânse de brățări; păşeau pe tălpi din piele fixate de pulpe printr-un sistem de nojițe; câțiva erau înarmați – săbii minuscule, sulițe, praştii. În ordine, şi-au mânat asinii împovărați până dinaintea comandantului Lastings, unde au pornit să descarce şi să-i aşeze la vedere, cu necontenite plecăciuni, vase mari şi grele din lut, decorate cu linii ondulate, lăzi sculptate, saci şi baloturi, amfore, viguri de stofe groase în diverse culori, cufăraşe, recipiente metalice sau din piatră, câteva cupe din aur şi capete mari de animale din argint, măiestrit încrustate cu pietre prețioase – o îngrămădire fabuloasă de confecții cu destinație incertă.

- Se pare că primim tributul local! comentă Lastings.

Un bărbat gătit cu cordon policrom foarte lat, strâns peste un şorț din stofă albă cu dungi roşii şi albastre îşi întinse mâinile garnisite cu inele în fața comandantului, aplecându-se cu o adâncă reverență, înainte de a grăi, într-o limbă guturală plină de inflexiuni. Ofițerul translator, ce avansase către sol pentru a-l auzi lămurit, dădu din umeri.

- Virtual o limbă semitică, domnule comandant, oricum un dialect oriental care nu este ebraic… Dacă-mi permiteți, o să încercăm procedeul combinat!

Translatorul merse lângă reprezentantul indigen şi se dedară la o pantomimă presărată cu exclamații, atingeri de mână, embleme zgâriate pe sol ori mâzgăleli în carnetul ofițerului, în vreme ce localnicii şi soldații se scormoneau din ochi.

- Ați remarcat, domnule comandant, întrebă şeful operațiilor, că practic nu sunt înarmați?

Într-adevăr, în grupul delegaților erau puțini purtători de arme; în afară de ce se observase la început, se aflau doi-trei posesori de arcuri lungi, din lemn sau din os, iar cei cu îmbrăcăminte mai înflorită aveau pumnale sau săbii înfipte în brâuri, atât de frumos cizelate încât probabil serveau ca arme de paradă. Comandantul Lastings îl chemă pe şeful înzestrării şi-i împărtăşi o dispoziție şoptită, după care acesta se grăbi spre corturi. Chiar atunci ofițerul translator se apropie radios de grupul de comandă.

- O limbă originală, domnule comandant, nici ariană nici semitică… am disociat cuvinte greceşti, nu sunt sigur de unele finaluri, dar este absolut senzaţională, deşi n-am scris decât un rudiment de vocabular! Pe scurt, un popor de negustori marinari; negreşit, au un rege care ne oferă darurile acestea ca dovadă de pace… ei sunt paşnici fiindcă se consideră unicul popor din regiune!

- Se potriveşte perfect, răspunse Lastings, încearcă să le transmiţi că dorim să ne asigure traversarea, cât de rapid posibil, contra cost, evident! Dacă poţi, culege şi informaţii suplimentare despre ei – tipuri de nave, ce ştiu despre partea cealaltă a mării etcetera!

Conversaţia se reluă cu acelaşi amestec de sunete şi pictograme; în suprafaţa careului pătrunse un autocamion de manutanţă, din interiorul căruia o grupă de soldaţi descărcă mai multe obiecte – lăzi cu veselă de aluminiu, baloturi cu efecte militare, armuri, cămăşi de proiectile trase.

- Domnule comandant, reveni ofiţerul translator, avem intrare liberă în oraş, putem vizita portul şi, indubitabil, regele lor ne aşteaptă, va da ordinele cuvenite. Se pare că pentru ei ospitalitatea este o datorie sfântă, oaspetele este tabú, dacă am înţeles exact!

- Foarte bine, comunică-le că acestea sunt darurile noastre modeste; o să ne prezentăm cum trebuie la regele lor, mâine la prima oră!

Încheind audienţa Lastings se ridică şi, servit prompt de şeful înzestrării, îl împodobi pe delegat cu o caschetă de ofiţer pe urmă îi încinse un centiron cu baionetă. O grupă de soldaţi în halate albe, de la popota ofiţerilor, se înfăţişă ducând un coş de pahare din sticlă, spre a le împărţi băştinaşilor şi o damigeană cu care le umplură. Altă grupă servi comandamentul.

- Sănătate! ură Lastings şi răsturnă băutura pe gât, imitat de toţi ceilalţi.

În aceeaşi clipă apusul fu sfâşiat de sclipirile rachetelor de semnalizare trase de doi artificieri; câteva secunde localnicii rămaseră încremeniţi, apoi se închinară adânc în faţa comandantului. Acesta le făcu prietenos cu mâna şi ordonă trecerea la programul de seară; separat, îl atenţionă pe şeful cercetării:

- Pune să-i escorteze o companie pe jos, până aproape de porţi şi să caşte zdravăn ochii! Translatorul va merge cu ei, m-aş mira să nu-şi dea drumul la limbă, după un brandy din care n-a gustat nici unul din neamul lor!

Subunităţilor ce terminaseră amenajările administrative le rămăsese câtva timp până la adunarea pentru masa de seară; cei mai mulţi dintre soldaţi, lăsaţi liberi în vederea ajustării ţinutei şi luarea tacâmurilor, căutau să-l consume la malul mării, unde briza curată sufla cald; sute de pistrui incandescenţi, reprezentând vârfurile ţigărilor aprinse, ornamentau cu intermitenţe fâşia neagră a ţărmului.

Într-o depresiune largă la marginea falezei se formase un grup tolănit în semicerc, ce avea la centru pe soldatul mitralior Ipuver; fâşâitul valurilor îl încărca de cuvinte ce curgeau ca mierea:

- A doua călătorie am săvârşit-o cu scoonerul a doi asociaţi care aveau nevoinţă de un sniper iar unul din ei mă văzuse la concursul naţional de vânat porumbei şi m-a angajat. Ne-am îmbarcat cu scopul declarat de a realiza un film documentar despre Marele Curent, însă când am ajuns în mijlocul lui nava a fost camuflată, acoperită astfel ca să imite aspectul unui fluture mare. Şi azi mă gândesc că, dacă ne-au zărit din vreun avion, fac şi acum mărturisiri psihiatrilor, dar aşa e lumea. În primele zile am văzut un rechin-balenă, cel mai mare şi urât ce se poate închipui, însă surpriza surprizelor a fost întâlnirea cu o insulă plutitoare, verde ca smaraldul. Ea a prins să se desfăşoare ca să dea la iveală un şarpe necrezut de prelung şi gros, iar suprafaţa verde era limba lui, cu care se apăra de soare. Când a pornit către noi am ştiut ce simte viermele la apariţia unei găini… Se opri şi arătă cu mâna în întuneric, făcându-i pe ascultători să-şi rotească privirile. O mare taman ca asta!

- Băieți, scrâșni vocea adjutantului, de undeva de sus, știu că sunteți îmbuibați, dar deranjați-vă până la cazane! Fluieratul strident al "adunării" îi încheie apelul.

- Și mai departe?! strigară impacientații.

- Ce să fie, răspunse Ipuver, a apărut al doilea șarpe; împreunându-se a bătaie sau joacă, valurile lor au distrus camuflajul și minune că nu ne-au înecat; am avut noroc să ne ajute un cargou cu vite argentiniene…

În partea cealaltă a cantonamentului plutonul 28, format pe cadrele punctului medical al regimentului 13.32 înainte de atacul orașului-cetate, stătea aliniat așteptând să se termine vizita comandantului. După ce schimbă câteva vorbe cu fiecare rănit, Lastings îi spuse medicului de gardă aceleași cuvinte ca și omologului său de la 13.31 – că nu se pune problema unei evacuări, neapărat să pună la bătaie tot ce avea în materie de medicamente. La încheierea vizitei medicul se adresă și el grupei de calificați:

- Aveți treizeci de afurisite de ajutoare, să nu aud cumva că n-ați înregistrat vreo schimbare sugestivă! Știți unde mă găsiți!

- Domnule maior, îndrăzni Polihen, nu sunt toți transportabili.

- Nu-mi spune ce este și ce nu este, brancardiere, răbufni medicul, vezi-ți de schimbul tău!

- Știe rânduiala, grăi un sanitar în urma medicului ce se îndepărta cu pași mari, a mai prins campanii. Hai să trimitem pe cineva să ia mâncarea, că iar ne pomenim cu firmituri!

De fapt adunarea pentru masa de seară, realizată pe batalioane în zona interioară ținutului, abia se încheiase; șirurile de soldați care se deplasau în penumbră și apăreau în luminile copertinelor făceau un zgomot surd ce domina întregul raion divizionar, un amestec de veselie și nerăbdare.

Fojgăiala plutoanelor s-a diminuat după ce sergenții au regăsit corturile, ale căror embleme erau greu de văzut, măcar că se aflau în preajma popotelor, așa că trebuiau să se bizuie pe semnalele plantoanelor. De fapt zarva se mutase în interioarele familiare, unde oamenii ce se dezechipau la iuțeală ca să se simtă în voie pe micile suprafețe personale constituite din saltelele din buret își reluau obiceiurile deprinse în perioada premergătoare culcării. Cei din compania primă a batalionului 34 îi solicitară caporalului Firuz să cânte.

- Nu te face scârțan, îl povățui un camarad cu nasul roșu, mijindu-și ochii în timp ce aranja pătura și cărțile de joc, noi te-om asculta cu luare-aminte!

Firuz scoase de la bagaje instrumentul ce îi servea uneori să se acompanieze, un soi de lăută alungită cu două coarde căreia el îi spunea dutar, se așeză pe așternut cu picioarele sub el și îi preveni:

- O să fie o baladă despre viteazul în piele de tigru.

- Corect, încuviințară jucătorii ce își ocupaseră deja locurile, foarte bine faci, dă-i bătaie!

Caporalul lovi strunele, rosti primele versuri și se întâmplă ca întotdeauna: camarazii se acumulară treptat în jurul lui, aproape jumătate de pluton, făcând o barieră vie între cântăreț și jucătorii ale căror voci se amestecau cu sforăiturile primilor adormiți.

Superficiala pregătire pentru culcare a fost tulburată de organizarea pazei duble, pe care comandantul Lastings o ordonase preventiv și de verificările comandanților de subunități; la corturi se putea auzi câte unul povățuind plantoanele "să beleasă vârtos felinarele dacă nu doresc a fi jugăniți ca ăia din '44" și altele asemenea. Treptat, adâncimea nopții cuprinse întreaga tabără; doar la schimbările patrulelor se ascuțeau voci peste vuietul iscat de apropierea mării.

Dacă soldații fuseseră puși să doarmă, nu la fel se petrecea cu ofițerii; câțiva încă erau treji, strânși fie pentru un joc de cărți cu băutură, fie numai pentru băutură. Un caz aparte era maiorul

Matia, căruia comandantul îi ceruse un bilanț “îndată sau chiar mai devreme” al rezervelor, argument să umple cu hârțoage măsuța pliantă ce-i slujea ca birou în cort; de alături pluteau vocile nepăsătoare ale lui Wentchowsky şi altor doi jucători, perturbându-i meditațiile precum invitațiile lor periodice la “una mică”, acceptate din când în când. “Bilanț clar, bombănea maiorul, când nimeni nu catadicseşte să factureze; poftim, simple bonuri de mână”. De fapt, balanța era foarte clară în mintea locțiitorului cu serviciile la batalionul 31, dar nu putea fi pusă pe hârtie: provizii supra sau subevaluate, după cum le băga sau scotea din magazie, “ungeri” la schimburi cu materiale militare, vândute apoi celor care le pierduseră, chitanțe cu completări ulterioare, o rețea de persoane ce-şi creau avantaje reciproce, materializate în cele din urmă în conturile personale, pusă în imposibilitatea de a mai capitaliza ceva. “Cred că voi începe să dau de pomană, oftă Matia. Privi în oglinjoara de pe masă şi se uimi: Nici barba nu-mi creşte”. Asta îl hotărî cum să procedeze – să aplice datelor raportului precedent nişte coeficienți rostuiți cumsecade. “Îi pun titlul de provizoriu şi mă angajez să revin” adăugă el răutăcios şi trase cu urechea: nici o grijă, jocul de alături era în toi.

Imediat ce sună deşteptarea diviziei comandantul Lastings ordonă selectarea a două formații – una care să îl escorteze la regele local, alta de vizitare a oraşului, concepută ca o învoire combinată cu asigurarea unui eventual sprijin. Răsăritul soarelui precedase ora adunării pentru program, dezvăluind o zi frumoasă; după o instruire sumară şi o masă accelerată subunitățile nominalizate se strânseră ca la raport, echipate de luptă şi gata pentru îmbarcare. Puritatea aerului permitea vizibilitate nemăsurată convoiului motorizat ce se deşira hurducându-se în lungul potecii de i se zicea itinerar.

În proximitatea porților ciclopice care doar simbolizau intrarea, împrejmuirea oraşului fiind inexistentă, un grup de localnici a ieşit să întâmpine oaspeții. Condus de alaiul ceremonios al gazdelor comandantul Lastings a continuat drumul într-un tot-teren însoțit de alte cinci încărcate cu daruri, rulând la pas cu suita sa numeroasă compusă din comandanți şi detaşamentul special. Masa soldaților vizitatori, şaisprezece companii, a debarcat din autocamioanele aliniate lângă zidul porții, s-a încolonat şi a păşit în incintă.

Prima impresie a fost izbitoare – nici un fel de uniformitate a caselor, majoritatea cu acoperiş plat şi proporții extrem de eterogene, de la cocioabe la palate multietajate înconjurate de verdeață; printre ele şerpuiau ulițe înguste cu trotuar central şi scurgeri pavate pe margini, cu nenumărate coturi. Localnicii, în exclusivitate bărbați, umblau în toate direcțiile; se puteau vedea diverse ateliere, temple, piețe pavate, cu porticuri pe margini, dar nici o prăvălie sau ospătărie, vreo tarabă unde să se vândă oareşice; trecătorii se opreau să scruteze străinii şi îi întovărăşeau, distrându-se aidoma copiilor. Zidurile tencuite cu un fel de mortar argilos ale clădirilor rar erau străpunse de ferestre în lemn, plasate prin cele mai neaşteptate locuri, ca şi intrările de altfel; unele susțineau terase, de la înălțimea cărora priveau femei surâzătoare cu chipuri arămii şi coafuri complicate, ce se distrau pălăvrăgind şi arătând cu degetul subiectele observațiilor.

Şerpuind, drumul duse la o piață mare şi aglomerată, cu gradene pe margine; de acolo se vedea ridicându-se un complex de construcții impunătoare – cetatea regală, în care intră delegația diviziei 13.3, lăsându-şi vehiculele în dreptul unui fastuos portic din marmură; colonelul Doman, coordonatorul companiilor de învoiți, discutase puțin cu comandantul Lastings înainte de a-i strânge pe oameni într-un mic careu, ordonându-le să se împartă pe plutoane şi să circule mai răsfirați, respectând consemnele, până la adunarea de la ora douăsprezece în piață. Ca încheiere notifică, în stilul lui caracteristic, dispoziția pentru toți comandanții “să caşte pâlniile urechilor în radiouri şi ochii pe traseu, să nu-i caute cu lumânarea dacă se împute treaba” şi dădu primul

exemplu, - pătrunse împreună cu grupa sa de protecție în miezul acelei piețe colcăitoare, pe pavajul căreia stăteau de-a valma baloturi, saci, lăzi, coşuri, rulouri vegetale, vase din lut, chiupuri, panere, conținând felurite produse ce făceau ținta unor discuții interminabile.

Compania terță din batalionul 11 apucă incidental pe o uliță strâmtă în coada unor orăşeni îmbrăcați în piei de jivine, care dănțuiau acompaniindu-se cu un soi de dairele ce emiteau sunete izbitoare şi răzbi în piața unui templu, unde bărbați în rochii bălțate omorau oi şi capre cu ditai securi din bronz, le tranşau cu iscusință deosebită şi le aruncau într-un foc mare ce ardea la intrarea lăcaşului. Din când în când scormoneau flăcările slujindu-se de țepuşe, scoteau bucăți fripte şi le ofereau trecătorilor, în vreme ce foştii proprietari ai animalelor îşi acopereau vederea cu palmele. Câțiva soldați îndrăzniră, încurajați de lume, să se apropie ca să încerce acele frigărui – erau tocmai bune pentru o gustare. În arcada unei intrări laterale scunde, Numărul 23 văzu un băiat îmbrăcat ca şi ceilalți localnici cu un şorț, însă pictat pe tot corpul cu zigzaguri, benzi şi puncte; îi făcu semn cu ochiul iar adolescentul zâmbi şi-i adresă un gest de chemare, retrăgându-se în interior. Soldatul se precipită după el, într-o încăpere joasă şi largă, cu pereți acoperiți de desene colorate lângă care erau lavițe largi, cufere şi un fel de covoraşe. De el se alătură un grup de adolescenți complet goi, pictați ca şi primul; băieții râdeau şi se zbenguiau luând diferite poziții de împerechere; înfrigurat, Numărul 23 scoase de prin buzunare şi risipi de-a azvârlita un pumn de monezi, apoi lepădă pantalonii ca să se rostogolească în voie peste ceilalți, răcnind încântat.

Cei din compania secundă a batalionului 24 remarcară o barcă dusă pe brațe de o procesiune ce se jeluia şi o urmară, crezând că vor ajunge în port, însă mulțimea aceea, aproape numai bărbați purtători de vase mari şi dobitoace, printre care boceau strident câteva femei învăluite în întregime, se arătă a fi o înmormântare – barca ținea loc de sicriu – şi năzuia exteriorul oraşului, aşa că luară drumul înapoi şi nimeriră la un templu mărginaş, cu o piațetă unde se colectaseră orăşeni. Strecurându-se până în față, Toma şi grupa sa ajunseră dincolo de peristil.

- Ah, anunță subit Parsi, au femei, ia priviți, o fi un local!

În interiorul construcției indicate evoluau cătinel trei femei, cu fuste largi împodobite cu volane multicolore, care se opreau sub pieptul dezgolit. Părul lor desfăşurat şi negru, despicat în şuvițe ce coborau către sânii mici, era garnisit cu flori; în vârful capului se răsfăța câte o mică bonetă conică.

- Ce panglici au pe ele, constată tare Bakel, depăşind peristilul. La naiba!

Sincron exclamară şi ceilalți, dându-se îndărăt, căci pe brațele femeilor foiau şerpi împestrițați iar acestea îi exhibau în aer şi îi lăsau să lunece de-a lungul trunchiului.

- V-ați limpezit? întrebă Toma în piață. Nu avem nici o legătură cu neamul ăsta. Sunt altfel… Hai să mergem în port, neîndoios că acolo trebuie să fie cele mai atractive curiozități!

Asta şi căuta majoritatea soldaților: ceva să fie „distracție veritabilă", pe când oraşul îşi consuma activitatea într-un mod închis ce nu includea străinii. Aşa reflecta şi soldatul şofer Halaf, lipit de compania secundă a batalionului 24, după ce se convinsese că în piață mărfurile se obțineau prin troc; dibui un drum spre port şi începu să lăinicească pe cheiul dublu, unde erau amarate corăbii grosolane de dimensiuni modeste, vopsite în culori vii, cu lopeți posterioare drept cârme şi pânze mici fixe, cu ochi pictați la prove, înconjurate de o lume pestriță, de variate rase şi înfățişări, ocupată să care felurite produse.

- Camarade, se adresă Halaf către un soldat ce gesticula întru sensibilizarea unui personaj măsliniu bogat înveşmântat, fă şi tu o faptă bună, te văd că le ştii limba!

- Ce vrei, răspunse impacientat celălalt – soldatul Anaka din 31, care ațintise colanul negustorului şi-l momea cu câteva brățări de captură - ți-ai pierdut busola pe mal?

- Ia zi-i, n-ai ginit, nu ştiu ăştia de vreun bordel? Că au trecut multe ceasuri de când nu mi-am lustruit bastonul…

- Du-te colo, uite magaziile, şi-ți cumperi o sclavă, te descurci tu!

- Ce să fac?!

- Sclavă, îți cumperi o femeie, se vând de toate soiurile, hai, că-mi strici efectele!

Contrariat, Halaf avansă spre barăcile rudimentare ce întruchipau antrepozite şi văzu un grup de oameni goi, legați laolaltă, păziți de câțiva autohtoni, ocoliți de alții ce iscodeau prizonierii, le pipăiau membrele, îi cercetau în gură sau îi puneau să sară pe loc. Se apropie şi distinse, între oamenii aceia cafenii de toate vârstele, făpturi feminine, de care se interesau şi oarecare preoți locali, diferențiați prin rochiile ample cu dungi oblice şi franjuri precum şi portul unor securi de ceremonie. Reperă o tânără cu breton şi trase de ea, arătând paznicilor o monedă de aur; deloc impresionat, unul din ei mişcă negativ din cap. Tocmeala luă capăt când Halaf porni să se jure că nu mai are nimic şi-şi desfăcu centironul cu plosca din aluminiu atârnată de el, oferindu-l cu un gest patetic; proprietarii părură să fie convinşi, dezlegară fata şi îi puseră frânghia în mână.

Cumpărătorul trase bănuielnic achiziția plină de sudoare, până îndărătul unui bazin de piatră; acolo o întinse cu fața în jos, scormonind cu privirile în vreme ce-şi trăgea prezervativul, apoi o încălecă pofticios; în scurt timp ea gemu, se răsuci ca un peşte şi-l muşcă de mână. Halaf o lovi peste cap, după care amândoi rămaseră nemişcați, gâfâind. Alene, soldatul se sculă şi îşi remorcă iarăşi proprietatea; nu-i văzuse nimeni, sau nu se sinchisise, aşa că merse din nou pe chei. Doi soldați contemplau nişte pescari ce tocmai răsturnaseră un coş de caracatițe şi le loveau îndelung de pietrele pavajului înainte de a le pune la loc.

- Camarazi, li se adresă Halaf, nu o cumpărați? O dau ieftin!

Chipul imberb al unuia din ei se înroşi uşor.

- Nu cumva, articulă el, eşti un fel de rob şi tu? Parcă te-am mai văzut, eşti din douăzecişişase, ce-ar fi să te vindem colonelului?

- Am glumit, bolborosi Halaf, ce eşti țâfnos când îți vrea omul bunăstarea?

- Lasă-l, Ubart, zise celălalt, sunt felurite sorturi, are şi el un rost.

- Negreşit, sări Halaf, hai drăguțo să mai vedem lume!

Ațintind urma groteştii perechi, soldatul Gudina, căci el îl însoțea, ca de obicei, pe Ubart, nu se putu stăpâni să nu zică:

- Totuşi, nu altminteri e la noi, te însori ca să te sprijine în muncă, ştii, la o fermă nu se poate fără mână de femeie. De-o pildă, pescarii ăştia, ce crezi că îi aşteaptă acasă, cheltuind zile neîntrerupte pe mare?

În clipa aceea pământul avu un tremur, asociat cu un vuiet adânc. Ubart cercetă în jur şi nu se clinti. Țipete nesfârşite răspunseră cutremurului şi lumea ieşi în fugă din barăci, nepărând prea impresionată. După un răstimp de nelinişte zarva fu reluată dar se putea vedea că cei mai mulți negustori se închinau şi aruncau în mare din produsele lor – amfore, pachete, amulete, probabil ca ofrande pentru îmbunare.

Se auziră atunci claxoane şi pe chei îşi făcu apariția solemnă grupul de tot-terenuri ale diviziei 13.3; în primul stătea comandantul Lastings lângă un bărbat impunător, ce purta o coroană de aur. Înconjurați de alaiul demnitarilor localnici care deschideau calea, cei doi şefi coborâră ca să asiste la o ceremonie complicată, executată de sacerdoți ce mânuiau cu gesturi hieratice securi duble din aur şi aruncau substanțe parfumate asupra puzderiei de vase; lângă ei, purtători de cădelnițe înmiresmau aerul cu fum de mirodenii.

Comandantul Lastings privea ceremonia de luare în posesiune a tuturor vaselor cu sentimente

amestecate; acele coji de nucă nu puteau transporta mijloacele motorizate, tancurile, artileria grea, ceea ce impunea o decizie capitală. Pe de altă parte, dimineața petrecută în palatul regal îi produseseră impresii puternice: abluțiunea rituală la intrare, străbaterea încâlcită a încăperilor, proiectate astfel încât urcai ca să cobori, văzând în fugă fresce cu flori şi animale de o diversitate uluitoare. Picturi erau pretutindeni spre deosebire de obiecte, rare dar meşteşugit lucrate – bănci, statuete, vase diverse din metale prețioase, covoare. Sala de audiențe se înfățişa neîndoielnic regală, cu tron şi jilțuri sub o mare cupolă zugrăvită cu constelații, ocupate de un rege impunător şi sfetnici pitoreşti nu mai puțin demni. Cu surprindere descoperise că întrebuințau un sistem zecimal de numărare şi vizitase, prin bunăvoința stăpânului palatului al cărui apelativ oficial suna "preafericitul Menu", arhive şi săli cu scribi, ateliere de toate felurile, apoi o curte în amfiteatru, unde asistase la jocurile de îndemânare ale unor tineri grațioşi şi chiar la un fel de coridă, – abilitatea era evidențiată de salturile unor adolescenți deasupra coarnelor amenințătoare ale taurilor – un joc aproape insesizabil cu moartea, acompaniat de cântece şi dansuri. Văzuse o cameră ce servea la creşterea şerpilor precum şi grădini interioare cu felurite viețuitoare domesticite, dar regele îi indicase şi o criptă în care se păstra o secure dublă din aur, la vederea căreia se prosternase cu umilință.

Toate acestea fuseseră presărate cu discuții şi tot sporovăind, bând un vin dulce şi gros turnat din amfore de aur în cupe iscusit cizelate, gustând felurite preparate – melci prăjiți, turtițe din orz cu brânză, bucățele de carne friptă şi castane coapte – înconjurați de slujitori, sclavi, demnitari, pecetluiseră o înțelegere în urma căreia toate vasele portului erau necondiționat la dispoziția diviziei 13.3, înțelegere întărită cu schimburi de daruri şi o ceremonie religioasă. Atât doar că ambarcațiunile băştinaşilor, majoritatea nepuntate, cu o velă fixă, de fapt nişte galere, nu aveau nici una un deplasament mai mare de cincizeci de tone, cum îl informaseră iahtmanii amatori din suită, adică suportau maxim o companie, ținând seama de zestrea ei şi echipaj - vâslaşii indispensabili pentru manevre şi întoarcere. Totuşi, puteau parcurge aproximativ patru noduri pe oră, ceea ce însemna o zi de traversare, deşi localnicii afirmau că perioada favorabilă sfârşise, fiindcă Burghiul începuse de mult să răsară seara.

Complexitatea operației îl determină pe comandantul Lastings să ia încă din port legătura radio cu statul major lăsat în campament şi să ordone demararea primelor acțiuni. După care, cu o redusă ceremonie se despărți de rege, dispuse să rămână o companie de pază temporară la nave şi porni spre tabără, transmițându-i colonelului Doman să se retragă la ora stabilită; acesta, conştient de diversitatea imprevizibilă a activităților învoiților, emise preventiv mesaje tuturor comandanților de companii – să înceapă "să-şi strângă afurisiții de turişti, dacă chiar vor să ajungă la masa de prânz" şi iniție demonstrativ o coloană ce se retrăgea spre porțile oraşului culegând toți soldații întâlniți.

Printre cei readuşi din întâmplare s-a aflat şi soldatul Cafid, nerăbdător să povestească celor din preajmă, încă zăpăcit, cum fusese tras în casă de o femeie "nemaipomenită".

- Jur pe soarele nostru că a ieşit din gang şi m-a luat frumos de mână, nici nu era nevoie de cuvinte, m-a dus într-o cameră ca un cuib, moale peste tot… n-am cuvinte să spun cum a fost, numai parfumuri şi dans oriental. Am mâncat şi am băut, dar asta nici nu are importanță! M-a împodobit cum vedeți şi mi-a dat un sac, uite-l colo la Fusi, săracul a stat afară şi mi-a dus grija.

Prietenul Fusi dădea zâmbind din cap, ceilalți căscau ochii la bijuteriile lui Cafid şi la proviziile din sac, comentând cu invidie.

Treptat, din intersecție în intersecție, coloana s-a închegat, a devenit întreagă, deşi împestrițată de achiziții şi întreruptă cu gesturi care o deslânau. A depăşit de porțile monumentale şi a înfiripat

îmbarcarea în autocamioane. Deodată, s-a auzit un răcnet, apoi un hohot de râs s-a propagat treptat. Întârziații au scos capetele pe sub prelate şi l-au văzut pe şoferul Halaf că îşi bătea coapsele şi arăta cu degetul: maldăre de fân stăteau frumos înşirate dinaintea vehiculelor. Fluierând şi cântând, companiile de învoiți au rulat spre aşezământ. Au crezut că mulțimea adunată pe faleză le aştepta noutățile, dar nu era aşa. Careva din tabără născocise, în intervalul pauzei de unsprezece, "săritura cu prăjina" folosind un par lung găsit pe țărm, ce fusese probabil catarg odinioară. Modalitatea era simplă: concurentul trebuia să sară un şanț natural lat de vreo şapte yarzi proptind din alergare prăjina pe fundul adânciturii; zbura în trecere şi i se marca aterizarea. Găselnița se răspândise rapid, astfel că instructorii sportivi şi adjutanții ticluiseră un campionat, cu echipe, pariuri şi toate celelalte, plus o grămadă de spectatori puşi pe zbierat, punând în umbră jucătorii de fotbal sau alte sporturi. Hărmălaia molipsitoare reuşise să-i scoată pe toți din corturi, în ciuda zăpuşelii iar finala creă un campion – Victor; fostul boxer era singurul ce îndrăznea să dea drumul prăjinii la descendența saltului ca să se contorsioneze în aer, parcă insensibil la contactele dure cu solul.

Îndată după sosire comandantul Lastings ordonase să nu fie deranjat sub nici un pretext, scosese din casa diviziei plicul sigilat cu instrucțiunile finale şi-l desfăcuse. Pe măsura parcurgerii celor câtorva file părea că se face mai mic în scaun. Spuse "Doamne Dumnezeule" şi le reciti, cu atenție. Rupse minuțios documentele şi dădu foc în scrumieră moviliței de hârtie; privi flăcările legănându-se ca într-o incantație. Cu scrupulozitate, îndepărtă toate indiciile şi comunică membrilor comandamentului să intre.

Practic, divizia 13.3 urma să fie secționată în două: o unitate ofensivă de infanterie menită să efectueze traversarea apoi să continue misiunea şi o unitate motorizată care să alcătuiască o bază, fie pentru reunire, fie pentru evacuare. Prima avea să fie condusă de Lastings, a doua de locțiitorul comandantului, având ca ajutor pe colonelul Doman. Rămâneau regimentul de tancuri şi batalionul de transmisiuni, batalionul de transporturi şi divizionul de artilerie AA. Din regimentul de artilerie unitatea ofensivă lua doar patru baterii de tunuri de 4 țoli, câte una de regiment. Rămâneau plutoanele de protecție antichimică, batalionul de geniu, compania de reparații tancuri-auto. Cele patru regimente de infanterie necesarmente se reorganizau în vederea misiunii – batalioane fără companiile de transport-reparații şi poştă-telecomunicații; punctul medical rămânea la bază cu internații şi pleca numai jumătate din personalul calificat, adică două plutoane.

De asemenea, comandantul Lastings decise ca, pe măsură ce se instituia un consens, să fie materializat fără întârziere. Plecaseră către oraş, imediat după prânz, plutoane de genişti destinate să amenajeze corăbiile, însoțite de plutoane de transport-aprovizionare care să realizeze corespunzător încărcăturile de echipamente şi provizii. Comandanții de subunități suprimaseră perioada de odihnă şi regrupau plutoanele, inventariind formații de viitori cărăuşi, mânuitori de arme albe, călăreți; adjutanții simplificau efectele militare pentru adaptarea la noile condiții – fuseseră informați că intră pe teritorii ce nu cunosc iarna – inspirându-se din modelele autohtone. Văzând cu ochii magaziile de zestre se redimensionau; în prima fază, o bună porțiune din conținuturi trecu la bunurile individuale şi umplu interioarele corturilor.

Activitatea aceea febrilă, contra cronometru, era distorsionată de o mulțime de chestiuni agasant de mărunte ce fragmentau cursivitatea deciziilor – începând de la cereri de intervenții pentru transferuri într-o parte sau alta şi terminând cu detalii privind alimentarea bucătăriilor de campanie, un vârtej care, obligatoriu, trebuia să ia sfârşit în zorii zilei următoare. Printre toate micile disfuncționalități inerente, o informație reuşi să-l scoată din sărite pe şeful diviziei; aproape amurgise şi comandantul pazei portului raportă o dezertare.

- Cum ai zis, maiorule?! mugi Lastings în aparat.

- Domnule comandant, s-a prezentat un locotenent şi mi-a declarat că e necesar să măsoare vântul. Era împreună cu o straşnică doamnă colorată, înconjurată de o droaie de slugi, care cică ştia împrejurimile; au ocupat o barcă şi au ieşit în larg; în scurt timp a apărut o gaşcă întreagă, se pare cu soţul în frunte, acum urlă şi blestemă după cei doi!

- Nu te-am pus să tolerezi giugiuleli de mucoşi, domnule ofiţer; dacă tot îţi calci consemnele, fă o baie să te trezeşti!

Acţionând furios comutatorul radiotelefonului, Lastings se adresă celor din jur:

- Poftim, prindem să ne prăsim, sub influenţa unui trib abia întâlnit; să fie condamnat la moarte, în contumacie! Execuţia va fi îndeplinită pe loc de oricine îl va vedea! Maiorul Aht îl poate şterge din evidenţe! Să reluăm!

Caporalul poştaş Edin se prezentă la raport, puţin înainte de adunarea pentru masa de seară, la locţiitorul comandantului de batalion.

- Domnule comandant, rosti el roşind, caporalul Edin din compania 36 vă roagă să faceţi favoarea de a mă introduce la cei care traversează.

- Ca să vezi, se miră locţiitorul, toţi vor la distracţii în oraş iar tu, deşi ai prioritate, te ceri în prima linie. Care-i enigma?

- Domnule maior, gângăvi Edin, aici e un tărâm de ispitire iar eu vreau să-mi păstrez credinţa…

- Bine, bine, îl întrerupse locţiitorul şi-i întinse un petec de hârtie. Du-te, că te-am operat!

Afară, caporalul examină biletul ştampilat, cu numele său şi o formulă – "C3.P2.A"; se îndreptă spre corturile batalionului, în zona infanteriştilor, întrebând din loc în loc până dădu de compania terţă, ai cărei soldaţi se aliniau pentru cină. Cu zăbavă, căpitanul ce comanda compania îi luă biletul şi-l înmână adjutantului ca să-l înregistreze, apoi îl trimise la plutonul 2. Acolo, un dravidian frumos îl interpelă:

- Jur pe puşca mitralieră că vii în grupa A! Cafid!

- Edin, răspunse fostul poştaş, întinzând mâna.

Răsună fluieratul sergentului de serviciu şi coloana se puse în mişcare către copertina popotei; măcar că noul camarad nu intrase în subzistenţă, el se ţinu de proaspăta cunoştinţă în continuare, stând într-un ungher şi privindu-l cum mânca, gata să-l urmeze la cortul companiei, unde avea să-şi aducă ulterior şi efectele personale.

Tot cu o cerere de transfer la unitatea ofensivă se prezentase şi soldatul şofer Halaf în faţa locţiitorului tehnic al regimentului 13.32.

- Pifan!? exclamase "tehnicul". Pesemne îţi patinează ambreiajul, vrei să faci bătături acolo iar aici să mergem după treburi fără şoferi?! Ia, scorneşte un motiv serios; de pildă, dacă-mi spui că eşti impotent, te mut din oficiu!

- Nu-i vorba de asta, se umflă Halaf, dar mult n-o să mai meargă hodoroagele nici aici, că ţiţei încă nu s-a descoperit!

- Hai, hai! articulă maiorul.

- Iertaţi-mă, domnule comandant, neamul lui manivelă, doar ne ştiţi dumneavoastră, dar eu m-am calificat ca să văd lumea, înţelegeţi, nu pot sta locului. Mai aiuresc câte una, efectul benzinei, da' la o adică dispar! Vă rog din suflet, domnule inginer, daţi-mă la pietoni!

- Naiba să te ia! concedă înciudat locţiitorul tehnic. Uite, ia biletul şi du-te la batalionul 24, omologul mă serveşte, ne respectăm, oricum ştiu că are o gaură! Sănătate şi să-mi scrii!

Nu toţi oportuniştii îşi rezolvau chiar aşa de favorabil cererile. Infirmierul brancardier Polihen

se văzu refuzat cu dispreț de medicul şef când solicită să fie lăsat în oraş.

- Aş putea să-ți zic că e ordin, ricană medicul şef, dar am să te tratez ca pe un intelectual, care are dosar, înțelegi, cu mențiunea că ai fost cărăuş.

- Asta a fost înainte de calificare.

- Dincolo nu vom avea rulotă, nici bloc autopurtat. Cine crezi tu că o să mâne droşca medicului de țară?… Te las să ghiceşti de trei ori!

- Dar n-am văzut picior de cal, obiectă aspirantul. Oareşice catâri cu samare, iar căruțe neam!

- Dincolo de baltă se vor găsi. De altminteri, mai avem meseriaşi în regiment, dacă duci grija atelajelor.

- Ştiam eu, zise Polihen resemnat, dar am făcut o încercare. E, n-a fost să fie!

- Ce să fie?

- Aseară am privit luna nouă peste umărul stâng, iar azi am strănutat în stânga; e clar că buclucurile nu mă lasă.

- Infirmiere, dacă nu dispari în momentul ăsta, îți fac de deochi. Executarea!

După masa de seară majoritatea soldaților continuă să trebăluiască în vecinătatea corturilor, împărțindu-şi surplusurile însuşite de accesorii la lumina proiectoarelor suplimentare; o parte ştia că va lucra toată noaptea pentru a asigura plecarea la timp – era a celor ce rămâneau la bază, fiindcă unitatea ofensivă primise doar o oră în plus până la stingere şi dispoziția să se odihnească. Traversarea mării desemna însă o perspectivă care îi ținea pe toți în stare de excitație, aşa încât „combatanții" fumau şi glumeau învârtindu-se prin tabără în vreme ce zvonurile circulau cu obişnuita lor proprietate de a contraria. *Bucătăriile de campanie nu îşi încheiaseră preparativele şi rezervele de alimente încă aşteptau să fie ambalate. Înlocuirea ținutei de iarnă nu se încheiase. O mulțime de materiale erau lipsite de documente însoțitoare şi justificative*. Cea mai des întâlnită expresie la adresa subofițerilor „în rezervă", năduşiți şi buimăciți de contradicții, era „Cineva o să plătească din greu isprava asta!".

Unul dintre puținii indiferenți la vânzoleală era soldatul Ruiz din detaşamentul special: ştia că va fi în unitatea comandantului Lastings iar cu problemele gospodăreşti n-avea treabă. Se decise să iasă nițel "în supraviețuire"; îşi luă echipamentul, se strecură dincolo de paza dublă – nişte amatori, după părerea sa – şi avansă prudent de-a lungul falezei, îndepărtându-se de militari şi oraş. Zgomotul mării prinse să-l irite, nu-i plăcea apa, aşadar iniție parcurgerea unui arc mare de revenire. Noaptea era curată, cu cer plin de stele mari şi văzduhul întesat de țârâiturile insectelor. Vizorul cu infraroşii releva o întindere uşor ondulată acoperită cu iarbă scundă. Ajungând la o ridicătură de pământ Ruiz se culcă pe burtă şi scrută bivuacul – o întinsă nebuloasă roşiatică. Mult în dreapta, câte un con alb străbătea cerul – erau proiectoarele instalate în port. Brusc, o zguduitură îl străbătu. "Încă un cutremur" îşi spuse el, dar zguduiturile se repetară ritmic şi nu oricum; percepu ca şi cum un uriaş metalic se apropia, apoi păşi peste el şi trepidă mai departe. Senzația învăluia atât de intens încât Ruiz sări în picioare şi cercetă jur-împrejur: sectorul era pustiu, dar consideră că fusese destul pentru ziua aceea şi porni să efectueze atingerea obiectivului, conform procedurii standard.

Pregătirile de culcare se încheiaseră; stingerea sunase şi ofițerii luară la rând corturile, plantoanele, paza dublă, până se asigurară că oamenii se liniştiseră; însă în cantonament domni toată noaptea un zgomot difuz produs de serviciile de bucătărie şi gospodărie mixate cu toate anexele posibile în vederea fluidizării, pentru care deşteptarea avea să exprime semnalul mântuirii unei activități dure.

Sunetele ascuțite ale trompetelor, străbătând uşoara pâclă a dimineții, avură efect rapid;

îndeplinind sumar toaleta, soldaţii se înveşmântară şi trecură la popote, unde căpătară doar câte o cană de cafea şi un pachet mare de hrană rece, plus o raţie de supravieţuire, numită „raţia K". "Aşa e recomandabil, băieţi, spuneau comandanţii, s-ar putea să nu rămână mâncarea în voi după nici prima oră de hulă"; neţinând seama de sfaturi, unii se apucară ostentativ să-şi desfacă pachetele în drum spre corturile strânse. Acolo se încărcară operativ cu noile echipamente, ca să urce în autocamioane. Nici nu răsărise bine soarele şi primele subunităţi se aflau în pas spre port.

Coborârea se executa mai încolo de accesul public; mişcându-se ca broaştele ţestoase sub greutatea zecilor de livre (cârtitorii ziceau că sunt barem o sută), au mărşăluit până în dreptul corăbiilor amenajate şi echipate cu tot dichisul de către genişti. Păşind greoi pe dalele cheiului dublu, subunităţile se ordonară la pasarelele de îmbarcare, nişte grătare grosolane din lemn necojit. Imediat, se produse primul accident – un soldat dezechilibrat ce dispăru ca bolovanul în apa adâncă; după aceea ofiţerul însărcinat cu dirijarea distribuţiei se îngriji să strige tuturor grupelor să se ţină de centiroane în şir; astfel, aidoma omizilor procesionare, se îmbarcară plutoanele, strângându-se în spaţiile înguste pe bănci rudimentare din scânduri, dedesubtul cărora abia încăpeau ranițele. Dincolo de barăcile-antrepozite se adunase o mulţime de orăşeni interesată de priveliştea furnicarului de soldaţi, desigur eveniment major în viaţa obştii. Pe alocuri grupuri distincte dansau şi cântau; destui aborigeni ofereau ofrande mării, precum făceau şi cârmacii corăbiilor – mici vase umplute cu untdelemn, grâne, măsline, lăsate cu pioşenie să cadă în apa verzuie. Sosise şi regele cu alaiul său, aşezându-se în vecinătatea grupului de comandă al unităţii staţionare. Strigăte puternice salutară ieşirea în larg a trei galere mari cu câte douăzeci de vâsle; ele duceau detaşamentul de cercetare, destinat să găsească o zonă de debarcare şi s-o jaloneze cu focuri aprinse şi rachete de semnalizare, conversaţia radio neputând înlocui reperarea vizuală. Se auzi o lovitură înfundată de tun – salutul artileriştilor, iar preoţii din preajma regelui jertfiră câţiva berbeci într-un foc ritual, adăugând substanţe aromate ce împrăştiară un fum pătrunzător.

Treptat, împinse de vâsle, navele părăseau pe rând portul şi se dispuneau în rada exterioară, în aşteptarea completării escadrei – vase cu provizii, cu catâri şi cu sclavi, - zestrea heteroclită a unităţii de ofensivă. Comandantul Lastings zăbovi pentru a se despărţi ceremonios de stăpânul oraşului, familiar de colegii săi, destinaţi să înfiinţeze colonia diviziei 13.3.

- Ţinem legătura radio, preciză el aparte către locţiitor, căruia colonelul Doman îi spunea deja "guvernator" şi "vicerege".

- Haide, Lastings, răspunse acesta după ce se îndepărtară de ceilalţi, te apreciez dar nu te aprob, laşi divizia exact fără puterea modernă de foc!

- Dincolo nu vom întâlni decât neamuri la fel de civilizate ca aici, iar combustibilul nu este infinit. Aruncătoarele de 81 sunt suficiente!

- Bine, asta este versiunea oficială, dar ce conţineau instrucţiunile sigilate? Am remarcat dispariţia lor!

- Sid, pe onoarea mea că ţi-aş comunica, dacă ai beneficia cu ceva; tot ce pot este să te asigur că veţi hălădui fericiţi; caută degrabă să te integrezi!

Îl îmbrăţişă, salută regulamentar şi porni grabnic spre nava-comandant. Un soldat îi ieşi pe neaşteptate în faţă şi i se adresă:

- Domnule comandant, se pot lua şi maşinile şi tancurile cu noi…

- Cum te numeşti?! se interpuse, enervat, aghiotantul.

- Soldatul Kalle, domnule, regimentul 13.33, divizionul 35, plutonul 1… N-ar trebui decât să se încheie platforme pe câte două vase, ştiţi, ca la pontoane! Toate maşinile ar putea fi duse, insistă el frământându-şi mâinile, toate!

- Băiete, spuse Lastings, e o idee minunată, care va fi pusă în aplicare într-o altă etapă, când vom realiza o cursă regulată! Acum, primordială este viteza de acțiune; îmbarcă-te liniştit!

Comandantul salută şi îşi continuă drumul; în spatele său aghiotantul făcu un semn de îndepărtare soldatului rămas zăpăcit, cu mâinile la piept. Nava-comandant, o galeră cu douăzeci de vâsle ieşi numaidecât în larg.

Locțiitorul reveni la grupul său şi înştiință:

- Domnilor, ne întâlnim peste două ore la comandament, să detaliem edificarea cartierului bazei, pe lotul dăruit de bunăvoința regală. Mă bizui pe ingeniozitatea tuturor specialiştilor!

- Domnule comandant, îndrăzni un ofițer, asemenea flotă nu s-a mai pomenit de la debarcarea în Normandia!

- Ah, dădu din mână proaspătul guvernator, ai vizionat prea multe filme; aceea avea un inamic fizic!

După care întoarse spatele portului şi se îndreptă spre locul unde staționau maşinile. Cocoțat pe banchetă, aruncă o privire circulară. Ceea ce văzu în partea opusă mării era atât de interesant încât ceru aghiotantului binoclul.

O procesiune ieşise din oraş şi avansa pe panta dulce către interiorul ținutului. Transpăreau bărbați mânând asini încărcați cu bagaje, femei cu baloturi pe cap sau prunci în brațe, copii alergând după ciopoare de vite, un şir extins heteroclit; părea că toți locuitorii se scurg în pribegie.

- Un exod indiscutabil, zise îngândurat locțiitorul. Nu are nici o motivație; ai crede că fug de o calamitate… sau o prejudecată. Mi se pare că ne vom recicla foarte curând!

Între timp flota ajunsese în larg, grație vâslaşilor cadențați de şefii lor. Simțind că vântul era prielnic, corăbierii instalară pânzele. Operația consta în ridicarea, înțepenirea în chilă şi hobane a unui catarg central, rigidizarea sa prin straiuri şi pataraține, urmată de întinderea unei vele pe o banală vergă din vârful catargului. Velele, din tort sau rogoz împletit, tivite cu piele, erau manevrate cu scote de către patru gabieri. Acțiunile navigatorilor profesionişti fură comentate de cei ce se pricepeau dintre militarii diviziei. Profitând de răgaz, vâslaşii, zece în majoritatea cazurilor îşi scoaseră merindele – măsline, brânză tare, fructe uscate, ulcioare cu terci şi începură să înfulece pe rând, mereu câțiva îndeletnicindu-se cu scoaterea apei infiltrate între cupluri la fundurile navelor. Soldații, înghesuiți la cele două capete ale ambarcațiunilor, după ce se dezechipară, căutară să se poziționeze cât mai comod, lucru dificil cum erau înşirați pe lărgimea de vreo opt picioare a navelor la o lungime de cel mult douăsprezece picioare a fiecărui cuprins. Stropii care treceau uneori de bordajele joase nu deranjau jucătorii de cărți sau zaruri, nici pe cei ce îndrăzniseră să-şi legumească pachetele cu mâncare. Fumătorii avură circumstanța să-i îngrozească pe indigeni la fiecare țigară aprinsă, cu deosebire dacă suflau fumul în direcția lor. Rațiile de băutură din ploşti circulau alături de recipiente cu vinul gros al localnicilor, într-o atmosferă de excursie. Cât navele fuseseră apropiate, o mulțime de replici curseseră în toate direcțiile, vădind starea de spirit.

- Ahoi, se auzea dintr-un loc, vi se învârte elicea!

- Bagă-ți sula să se oprească!

- Ho, ho! Alo, domnu', folosiți rozeta la desfăşurarea mizenei?! Nu s-a încins?!

- Ay, ay, sir, am înțeles, doriți un flochist!

- Hep, hep, cârmaci, sfătuieşte-l pe tip să borască la babord!

Comandanții de subunități încercaseră să tempereze euforia, activitate penibilă în condițiile acelea, mai ales că nu puteau să-şi părăsească locurile; din amplificatoarele radiofonice se revărsau diverse sfaturi către sergenți şi trupă, dialoguri între şefi, toate persistând să avertizeze

“marinarii de apă dulce” asupra precarității “galoşilor” şi importanței traversării, spre sensibilizarea călătorilor.

Unul care se simțea “ca marsuinul în apă” era sergentul Anaka; după ce scotocise peste tot la îmbarcare, poticnindu-se de ceilalți şi replicându-le că era investit cu supervizarea manevrelor, se retrăsese pe platforma din spate, lângă cârmaciul ce mânuia cu un drug vâsla dublă legată de etambou şi şeful vâslaşilor care ținea tactul prin strigăte. Băgase de seamă că gabierii nu cunoşteau mersul în volte, mulțumindu-se cu menținerea unui curs ipotetic şi se strădui să-i îndrume, dar nu asimilau nimica, tot speriindu-se la clătinăturile mai zdravene, aşa că se apucă să le arate câteva noduri marinăreşti.

- Simplu, sigur, cu o singură mână, repeta Anaka şi novicii încuviințau. Uite, nodul dublu! Hop, îl liberez... uite nodul de cabestan!

Învățăceii dădeau din cap şi năzuiau, supuşi, să-l imite; apoi se repezeau să țină fungile şi zăpăceau totul. Îngrămădiți la partea centrală vâslaşii rânjeau, golind de zor ispolurile din piele; costelivi şi înnegriți de soare, îmbrăcămintea lor fiind un şorț superficial, treceau fără veste, ca şi ceilalți din neamul lor, de la veselie la spaimă. Din când în când câte unul se ciucea pe pervazul bastingajului şi se deşerta cu dezinvoltură, spre indignarea soldaților din vecinătate.

- Dizenterie curată, comentă un pasager medic contemplând jetul roşcat ejaculat de dosul unui băştinaş. Nici nu-i de mirare, în această comunitate lipsită de igienă. Este imperios să instituim o minimă carantină!

De pe nava medicală numeroase apeluri radio fură transmise, avertizând asupra pericolelor de contagiere. Pe post de vestitor, infirmierul Polihen striga către navele din raza vizuală aceleaşi amenințări preventive şi le cerea să anunțe mai departe. În această împrejurare el avu oportunitatea să contemple diversitatea culorilor ce pătau orizontul marin – carene în roşu-aprins, portocaliu, violet, negru-tuci - culorii vii ce se asortau cu chipurile cioplite la capete, ochii prorelor, panglicile ce fluturau la vârfurile catargelor şi înfățişarea aborigenilor. Imaginile ce se succedau îi trezeau amintiri ancestrale confuze pe care le împingea îndărăt, dincolo de gânduri; însă corpul său, ghemuit lângă copastie, se mlădia instinctiv întocmai navelor.

După nici două ore postura călătorilor se schimbă; ghemuiți pe scândurile roase ce țineau loc de banchete, legănați de uşoara hulă a mării în toate părțile, soldații au început să simtă miasmele corăbiilor, căldura soarelui, revoltele intestinale; muşte obraznice se aşezau pretutindeni, vioaie ca niciodată. Răul de mare i-a surpat continuu, chircindu-i în diverse poziții; unii, incapabili să ajungă la borduri, utilizau căştile ca recipiente şi le clăteau cu apă când îşi reveneau temporar. Blestemau mâncarea, blestemau marea şi pe ei înşişi, ba încă amenințau că se aruncă peste bord, pe măsură ce navele se răsfirau pe necuprinsul apelor. Răgete de catâri răsunau uneori, demonetizând vaietele suferinzilor. Cu versatilitatea lor emoțională, corăbierii autohtoni priveau disprețuitor, ba chiar cu agresivitate acea masă amorfă de călători; se vedea şi fără a le pricepe boscorodelile că s-ar fi debarasat cu plăcere de toată încărcătura. Gesturile lor pretindeau rațiile de alimente ale bolnavilor la care se închinaseră abia adineaori iar când le căpătau, dacă nu erau azvârlite în apă de posesorii lor, le înfulecau înadins nepregetat.

Cele trei galere mari ale avangardei dispăruseră dincolo de linia orizontului, mânate necurmat de câte un schimb de vâslaşi ca supliment la forța vântului, celălalt ocupându-se cu golirea apei infiltrate în cală. Ghidate cu ajutorul busolei, țineau drumul către sud, câtimea de foşti navigatori supraveghind pe rând cursul. Deşi spațiul destinat călătorilor era ceva mai mare, cercetaşii se aflau la fel de înghesuiți ca şi cei din flotă, nu doar datorită numărului lor cât dotării suplimentare - cu ei se transporta tot armamentul greu. O vreme se distraseră cu insolitul ambarcațiunilor şi

întrebuinţaseră momentele de păsuire ale călătoriei pentru mâncare, băutură şi jocul de cărţi; treptat, răul de mare se insinuă printre militari, aducându-i la acelaşi numitor.

Exasperat de sudoarea rece, îngreunarea capului şi saliva abundentă ce venea s-o tot scuipe, Ruiz alese o soluţie extremă: printre râgâituri, provocă Zeul Mării, numindu-l în felurite chipuri reverenţioase, la o partidă de zaruri şi lepădă zălog o amuletă în unde. Camarazii circumspecţi lăsară un mic interval ca jucătorul să poată arunca dintr-o parte şi alta - în numele lui şi în numele zeului. După trei mâini Ruiz anunţă că pierduse; se bălăbăni la bagaje şi scoase din sacul personal un pumnal cu mâner de aur pe care îl exhibă deasupra capului înainte de a-l azvârli în valuri; ca la o comandă vâslaşii lăsară vâslele şi se ploconiră pe fundul vasului, provocând mânia comandantului navei. Cete de delfini răsăriră în preajma galerelor, zbenguindu-se prietenoase şi chicotind la auzul imprecaţiilor.

Apogeul soarelui arzător îi despuie treptat pe toţi; ofiţerii experimentaţi cerură soldaţilor să se acopere, să-şi pună bonetele sau măcar batistele pe cap, pentru a preveni arsurile de piele şi insolaţia; de cele mai multe ori stăruinţele lor nici nu fură înregistrate. Cu toate că era răgaz, de masa de prânz nici nu se punea problema, fracţiunea teferilor având norocul să adune pachetele celorlalţi; delfini apărură printre toate corăbiile, primind bucuroşi delicatesele zvârlite mării, când nu erau dăruite vâslaşilor pentru care toate erau bune.

Orele păreau înmărmurite, topite în apatia generală şi plescăitul valurilor; berbeci de spumă curgeau peste bord neluaţi în seamă, doar vâslaşii se zoreau cu golitul apei din santine; totuşi, umbrele creşteau, iar orientarea vântului se schimbă spre după-amiază, obligând flotila la o deplasare piezişă faţă de direcţia în care se presupunea că este ţărmul dincotro sosi, în sfârşit, primul mesaj al detaşamentului de avangardă. Acesta reuşise acostarea, debarcase fără complicaţii şi se apucase de investigarea locurilor ca să balizeze sectorul de descindere. Judecând cele văzute, malul opus era pustiu, transmiseră cercetaşii. Spre interior zăriseră turme de animale la păscut dar nici o aşezare omenească. Marea de asemenea nu arăta nici o prezenţă umană, ceea ce confirma informaţia proprietarilor de nave, cum că sezonul de navigaţie se încheiase.

La apusul soarelui cei de pe ţărm traseră prima serie a trei rachete de semnalizare, zărită de capul flotei, dar până la debarcare trecu destul timp ca să se lase întunericul. Navele ridicară lămpi pe catarge; câteva focuri aprinse pe plajă ajutară apropierea corăbiilor; atunci se văzdi şi la ce serveau pietroaiele găurite susţinute de funii pe care le aveau toate - erau ancore. După o oarecare stabilizare, modul obişnuit de acostare îl constituia tragerea pe nisip şi legarea de ţăruşi bătuţi în sol sau proptirea cu bolovani, unde se găseau. Blestemând şi lovindu-se din cauza membrelor anchilozate, soldaţii săriră în apă ca să împingă cu anevoinţă vasele, apoi îşi scoaseră echipamentele de sub scânduri, încurcându-se claie peste grămadă şi se trântiră pe ţărmul puţin primitor. Desfăşurarea ambarcaţiunilor pe aproape o milă de ţărm produse un front vulnerabil, lipsit de coordonare. Treptat, comandanţii de subunităţi izbutiră să identifice sectorul aproximativ al bivuacului, aşa cum fusese conturat de locţiitorul cu cazarea care le ordonă "să se plaseze naibii în perimetrul raionului, că aveau toată ziua următoare pentru compactare".

Ordinul fu transmis aidoma adjutanţilor; cu nenumărate îndemnuri, companie după companie îşi luă calabalâcul, puse în cârca vâslaşilor bagajele mai grele şi orbecăi pe ţărmul necunoscut către un sector incert. Primele corturi umflate, cu lămpile E în funcţiune, întemeiară repere semnificative succesivelor segmente de soldaţi grăbite să-şi desfacă aşternuturile şi să se zvârle pe ele. În scurtă vreme fură mânaţi cu toţii afară – corvoadă la cazarmament şi provizii, la armamentul greu, adunarea pentru apelul de seară.

Hărmălaia confuză se distribui pe toată suprafaţa taberei, precar luminată cu mijloacele

disponibile; toată preocuparea şefilor era o minimă evaluare a efectivelor şi zestrei. Un cort fusese montat de la început pe plajă, cât se putea de vizibil, unde adjutantul şef Briss, secondat de ajutoarele sale, tria toate încărcăturile subunităților, separându-le, redistribuindu-le sau doar punându-le de o parte "mai abitir ca un vameş" cum bombăneau unii. Memoria prodigioasă a lui Briss reuşi să descâlcească debarcarea, mai ales după ce primi în subordine "batalionul disciplinar", sclavii dăruiți de rege pentru corvezi; aceştia fură grupați în detaşamente conduse de câțiva reangajați valizi şi căpătară sarcini precise - depozitarea bunurilor comune, căratul armamentului şi munițiilor, construirea unui țarc pentru adăpostirea catârilor, aprovizionarea cu apă de la izvoarele marcate de cercetaşi, strângerea lemnelor de întreținere a focurilor, descărcarea navelor întârziate.

"Centrul de primire" permise retragerea soldaților de corvoadă la corturi; minoritatea nevătămaților rămase să se înfrupte din rații în jurul focurilor, călăuze binevoitoare pentru rătăciți; pichete duble de pază îşi luară în primire punctele fixe şi itinerariile, învăluind teritoriul, brăzdând pretutindeni cu lanternele şi speriindu-i pe vâslaşi, care pare-se aveau darul de a vedea în întuneric.

Repartizat la paza țărmului, soldatul Aterin convinse şeful gărzii că avea o idee practică: după o prelungă moşmondeală, el recomandă să fie agățate în vârfurile a două catarge mai înalte un cuplu de lămpi autonome cu lumină galbenă intermitentă, orientate spre mare.

- Ce să tot tragem rachete, alarmând ținutul, concluzionă Aterin, când putem ghida discret numai pe ai noştri?

După această ispravă el reveni la postul de gardă instalat într-un cort la țărm, unde soldați din două grupe, dacă nu chiar adormiseră, moțăiau ascultând istorisirea molcomă a camaradului Yuriva, cel care nu obosea niciodată:

- Trecuse o jumătate de an de când nu-mi văzusem logodnica, fiind eu într-un oraş foarte departe la învățătură, astfel că am profitat de o corabie ce participase la ceremonia Căutării Poetului şi urca Fluviul Lung. Avea înfățişare de dragon, cu grilaj vopsit în roşu-chihlimbar şi o coadă cu un trapez la care băiețandri făceau giumbuşlucuri deasupra valurilor. Dar în ziua a doua, grozăvindu-mă să sar pe mal înainte de acostare, tulpinile retezate ale trestiilor mi-au crestat rău tălpile, încât am tras la casa unui negustor ambulant şi am plătit un felcer să mă oblojească. Chibzuiam să închiriez o joncă pentru a nu pierde vremea; dar o ghicitoare în monezi, omenită de stăpânul casei, mi-a prezis că soarta îmi era nefastă până după culesul crizantemelor, aşa că am hotărât să-mi petrec convalescența în acea aşezare. În acest scop am trimis vorbă fratelui al doilea, rugându-l să-mi împrumute o sumă modestă...

Relatarea lui Yuriva se întrerupse abia la schimbarea gărzii, deşi nu se mai afla nimeni atât de treaz ca s-o urmărească. Mult dincolo de miezul nopții se încheie şi rolul farului improvizat, când ultimele două ambarcațiuni acostară iar călătorii ei buimăciți fură conduşi la repezeală în interiorul taberei ce dormea adânc, stoarsă de vlagă.

VI

6.000 LEGIUNILE PREGĂTESC EXPEDIȚIA SEPTEMBRIE

Îndată după debarcare comandantul Lastings lansase personal apelul radio către baza lăsată dincolo de mare, apoi lăsă consemn să fie repetat în fiecare oră; aşteptă să primească un rezultat pozitiv până la al doilea schimb de noapte, când se confirmă categoric că spațiul radiofonic era lipsit de orice indiciu inteligibil.

Sunetele familiare ale "deşteptării" erau parcă emise de trompete cu surdină, cel puțin aşa se percepeau în corturile plutoanelor, unde soldații adormiseră de-a valma, unii dezbrăcați pe jumătate ca să scape de hainele udate la debarcare, alții goi pe rufărie şi haine, picotind în chinuri din pricina arsurilor de soare; destui fuseseră lepădați, de camarazii lor, complet echipați pe foile de cort, incapabili să mai reacționeze după convulsiile traversării. Strigătele perseverente ale comandanților şi adjutanților, fluierăturile sergenților – mulți atinşi de mahmureala generală – scoaseră la înviorare cu intermitențe grupele în două direcții atractive, către țărmul mării sau către interior. Dispăruseră corturile verzi ale latrinelor portabile şi oamenii foloseau accidentele terenului pentru a se deşerta. Cei care urcaseră spre izvoarele de pe colinele apropiate descoperiseră unul cu apă caldă, sălcie la gust şi profitaseră să se spele şi să se bărbierească. Un grup merse ceva mai mult în lungul țărmului, către soare-răsare şi nimeri peste o rețea de bălți aproape secate, unde putrezeau milioane de broaşte. Această constatare îl făcu pe unul din medici să se ducă neîntârziat la cortul comandantului şi să solicite o întrevedere. Comandantul Lastings îl primi stând întins în patul pliant.

- Nu mă simt prea bine, doctore, spuse el. Ce este?

- Domnule comandant, zona asta reprezintă un focar de infecție, malaria sigur bântuie pe aici! Insist să fie strămutat lagărul, cât de curând!

- Doctore, o facem cum colectăm informații asupra împrejurimilor; de altfel, nu rămânem decât strictul necesar organizării etapei următoare!

- Îmi permit să vă întreb, ce fel de simptome aveți?

- Notează-ți că nu marea m-a afectat ci uscatul; dau afară tot ce încerc să înghit şi simt un tremur continuu! A, şi pare-se văd tulbure! Îți repet, n-am băut şi n-am mâncat nimic; ceai cu miere, atâta tot!

- Vă sugerez un consult, după adunarea pentru program, eu nu mă pot pronunța!

- Lasă, doctore, să vezi cum mă pun grijile pe picioare!

Într-adevăr Lastings se mobiliză destul de repede, ca să transmită comandanților de regimente că prima parte a programului zilei va fi o oră de instrucție, urmată imediat de activități administrative, stabilite prin întrunirea comandamentului. Ajutat de ordonanță, îşi desăvârşi toaleta şi ieşi din cort. Dintr-o coastă soseau sunetele caracteristice pornirii unor trupe – comenzi, strigăte, fluierături; în cealaltă se curba întinderea mării şi mulțimea corăbiilor pe cale de a se îndepărta, cu excepția unui pâlc de douăsprezece, încărcate cu baza materială a diviziei, motiv pentru care echipajele lor fuseseră îndepărtate; autohtonii le părăsiseră fără crâcnire, aciuându-se pe celelalte. Şirul subțiat al navelor plutea paralel cu țărmul; datorită vântului potrivnic şi neştiinței de a naviga manevrând unica velă fixă, escadra se aventura într-un lung ocol de peste

două sute de mile, vâslind cam tot timpul; măcar aşa explicaseră acei navigatori – că se îndreaptă pe un drum anevoios, din port în port, posibil oricând să fie întrerupt căci sezonul de navigație se încheiase.

În cortul de comandament, aparent mai încăpător datorită numărului redus de participanți, se efectua detalierea principalelor misiuni: recunoaşterea raionului, aprovizionarea, structurarea marşului, mutarea taberei, evaluarea resurselor. Comandantul Lastings decise concentrarea sclavilor pe plutoane şi companii, sub denumirea de "auxiliari", cu superiori numiți dintre ofițerii şi subofițerii disponibili. Cu prilejul aceasta şeful cercetării propuse ca translatorul să îi interogheze, era foarte probabil să existe între ei oameni de prin partea locului, posibili purtători de informații prețioase. Lastings abia apucă să-şi dea încuviințarea şi leşină. Ca atare ajunse obiectul unui consult medical, încheiat cu prezumția că se otrăvise, mai mult ca sigur înainte de traversare.

- Aceşti negustori linguşitori, fără de armată, ricană Lastings când află rezultatul, după care dădu dispoziție să vină colonelul Tamay.

Pe platoul unde subunitățile îşi făceau instrucția tăria soarelui sporea iar solul negricios reverbera, făcând să tremure aerul. Comandanții ordonară ruperea rândurilor şi soldații se risipiră în grupuri mici; câte un fir de fum semnala că încă rămăsese o țigară din rațiile aproape epuizate şi că prietenii şi-o treceau din mână în mână.

Soldatul Entana se apropie de locotenent-colonelul Ghirin, care fuma aşezat pe un bolovan mare, înconjurat de ofițeri ai regimentului 13.33.

- Domnule colonel, cuteză el, permiteți să raportez!

- Ai vreo problemă?

- Domnule colonel, aş vrea să încropesc un deltaplan, am suficientă experiență, ştiți, o aripă zburătoare, am pus deoparte nişte pânză de paraşută, în cinci-şase ore este gata!

- Cunosc ce este, dar ce vrei să faci, să deschizi un club?

- Nu, domnule colonel, dar dacă mă lansez de pe dealul acela am toate şansele să prind un curent ascendent şi să cercetez întreaga regiune, ştiți, ca o recunoaştere aeriană!

- Băiete, să fiu al naibii, îți merge mintea! Adjutant, ia zece deştepți de la servicii şi fă-i să zbârnâie! Până la prânz vreau să văd drăcia în aer! Cum te cheamă?!

- Soldat Entana, domnule!

- Entana, dacă-ți rupi gâtul nu-ți garantez onoruri militare! Executarea!

Sergentul Toma îşi duse oamenii într-o mică adâncitură ce părea să ofere oarecare protecție, o covată umbrită şi ierboasă.

- Grea traversare, cârti el. Pe unii i-a ars soarele de tot! Zicând aceasta, alătură brațul său alb de cel negru al lui Bakel.

- Te pomeneşti, replică acesta, că n-ai fost niciodată la plajă.

- Află că n-am avut nevoie.

- Eu am avut, interveni Parsi, deşi la noi se vindeau şi lămpi cu cuarț. Îşi scărpină barba ondulată şi râse, răsucindu-şi membrele negricioase astfel ca să joace muşchii. Uite-aici, bronz natural!

- Ăsta bronz, cuvântă disprețuitor Bakel, atunci aici ce este? Plimbă pumnul prin fața celorlalți. Hai, facem o mişcare?!

Sări în picioare, îşi făcu ghem bluza şi-i trase câteva şuturi strigând: "Driblează, trece de un fundaş, fentează al doilea…". Deodată se opri, holbându-se ostentativ la cei câțiva soldați care se apropiaseră să-l contemple.

- Bună ziua, măria ta! strigă el. Ce zici, te fac un televizor?

Ubart, destinatarul vorbelor, dădu din umeri.

- Nu mă preocupă; mai mult mă interesează unde duce campania asta misterioasă. Se puse pe vine în adâncitură, lângă Toma, imitat de însoțitorii săi şi i se adresă: Te ştiu... Camarazii mei, Gudina şi Halaf.

- Şi eu te cunosc, răspunse Toma, eşti un om dintr-o bucată.

Îşi strânseră cu toții mâinile şi deteră să comenteze noima evenimentelor lăsate în urmă, scurt timp căci se transmise ordinul de adunare a batalionului, pentru consumarea activităților administrative, cum trebuiau să facă de altfel toate subunitățile.

Pe teren se iviră nişte formațiuni curioase – erau "auxiliarii", echipați cu sandale, fuste, cămăşi fără mâneci, înarmați deosebit – o companie prăştiaşi, alta sulițaşi, alta arcaşi; toți aveau scuturi şi centuri cu baionete. Comandanții lor răcneau, soldații de pe margine râdeau, aruncându-le zeflemele, cum s-ar fi întâmplat cu orice apariție de "boboci".

În cortul comandantului Lastings se derula o discuție serioasă, pentru care titularul îi expediase afară pe toți din preajmă ca să rămână numai cu vechiul lui prieten, colonelul Tamay; acesta, aşezat lângă pat, nu-şi putea lua privirea contrariată de la tremurul nestăpânit al mâinilor bolnavului.

- M-au îndopat cu de toate, şamanii, spuse Lastings, dar se pare că azi e ultima bătălie. Cu totul diferit decât speram. În sfârşit! Vreau să fii legatarul meu universal, evident succedându-mi la comandă!

- E chiar atât de rău?

- Mai rău decât îți poți imagina.

- Marşul se continuă obligatoriu, nu-i aşa?

- Este singura soluție; de altfel, nimic rarisim, mergeți spre sud până atingeți Oceanul Unic.

- Şi acolo?

- Nimic, Tamay, absolut nimic. VĂ ASIMILAȚI!

- Scrie în instrucțiuni?! Fiindcă veni vorba, unde sunt?

- Le-am distrus şi este mai bine fără ele, bătrâne, ținând seama că ai de executat ultima mea dorință, ultimul consemn. În jumătate de oră se întruneşte comandamentul, să te numesc oficial şi să jure.

- Să jure?

- Ceea ce am să-ți spun.

Tabăra se umplea de vocile vesele ale soldaților ce îşi dibuiau corturile şi regăseau camarazii scăpați de la punctele medicale unde li se oblojiseră arsurile de soare şi rosăturile datorate echipamentelor suplimentare. Prima ocupație organizată a fost preschimbarea uniformelor – trecerea la ținuta de vară sau "tropicalizarea" cum spuneau reangajații – cămăşi subțiri în locul hainelor groase, şorturi şi, în ritmul producției manuale, sandale din piele ce reproduceau modelul local. Rufăria suplimentară de corp ajunse în fundul ranițelor iar vestoanele la "magazie", adică în căruțele ce purtau zestrea diviziei. Soldații de corvoadă luară securile duble dobândite în recenta confruntare şi plecară după lemnele de foc necesare bucătăriilor. Cu această ocazie soldatul Terieeto din batalionul 12, compania cvartă, se întoarse cu un snop de nuiele şi papură; le curăță, le sortă şi începu să împletească nespus de rapid, încât mai mulți camarazi se adunară să admire înfiriparea unui coş. Chipul arămiu, cu buze groase şi ochi aproape închişi, brațele subțiri ce se mişcau cu dexteritate, clădind inel peste inel, ale fostului împletitor îi atraseră pe câțiva să îndrăznească să ia câte o mână de smicele şi să-l imite.

Infirmierul Polihen era printre nemulțumiți: întreaga dimineață o petrecuse badijonând spinări, umeri, ba şi câteva alte părți cu ulei de măsline – revelația unui medic ca remediu la toate arsurile şi rosăturile. Procurase un ulcior mare de la aprovizionare şi-i transfera treptat conținutul în două borcane fumurii, pe măsură ce înmuia pensa cu tifon în câte unul şi mormăia: "Pe tine te tratez cu Solenoid… pe tine te ung cu Parapapir…" dar nici măcar denumirile fanteziste nu-l înveseleau; îşi freca din când în când buricele degetelor şi avea impresia că este impregnat de mirosul rânced ce se isca la sifonarea uleiului.

Ofițerii convocați în cortul de comandament luaseră cele mai diverse atitudini pentru a-şi masca neliniştea dinaintea comandantului Lastings, la mare ținută, cu decorații; evitau să-i privească mâinile negre şi umflate, fața acoperită de o spuzeală albă presărată cu pete rozalii. Acesta zise:

- Nu are rost să discutăm circumstanțele; conform Regulamentului, ordon schimbarea comandantului din funcție şi înlocuirea cu cel mai capabil. Învestitura va fi precedată de un ceremonial; vă rog să ridicați mâna dreaptă şi să jurați că-l veți respecta! Este ultima mea voință!

Uitându-se nedumeriți unii la alții, toți cei prezenți jurară.

- Iată ce doresc, reluă comandantul Lastings. Din acest moment veți fi conduşi de *comandantul general Lastings*, căruia îi voi comunica amănunte mai târziu. În timpul rostirii, îl luă de braț pe Tamay. Când va fi momentul, îl veți îngropa pe *colonelul Tamay*, care este bolnav, cum veți informa pe toți ceilalți. Cu gratitudine pentru cooperare, continuați! Domnule comandant general Lastings, permiteți să mă retrag de la consiliu!

Acestea fură ultimele sale cuvinte; ieşi încet din cort, sprijinindu-se de aghiotant. Clipele de tăcere ce urmară fură întrerupte de noul comandant.

- Domnilor ofițeri, declară el, este momentul să ne stabilim misiunile; răspundem de zece mii de oameni, nu avem nici un sprijin logistic şi nici o bază. Precizez că nu am cunoscut, dar am intenția să respect dorințele fostului comandant! Să auzim informațiile orei actuale!

Şeful cercetării expuse o sinteză a informațiilor; din aceasta rezulta că în vecinătatea imediată exista o cetate spre est şi terenuri cultivate spre apus; în această ultimă direcție trimisese patru oameni cu o căruță, deghizați în portul localnicilor de peste mare, care încă nu raportaseră nimic semnificativ. Ideea de a căuta "auxiliari" autohtoni fusese salutară; după relatările lor, spre est se afla un lanț de munți, iar la vest o țară neasemuit de puternică. Spre sud însă, descrierile lor ilustrau că se întindea un pustiu nemărginit.

- Propun, conchise el, să ne dotăm cu mai multe animale de povară, se zvoneşte că cetatea din est are herghelii de cai; o demonstrație de forță ar fi suficientă ca să ne şi aprovizionăm. Cât despre marşul spre sud, este imperios să ocolim pustiul traversând munții. Să aşteptăm totuşi oamenii plecați spre occident, poate vor aduce informații suplimentare, radioul lor funcționează!

Alți comandanți au luat cuvântul, ca să sublinieze viteza redusă a infanteriştilor, cu soluția creării unui corp de cavalerie, să pună iar în discuție chestiunea echipamentului şi a muniției, precum şi o imperioasă reorganizare; în împrejurarea asta au reținut cu toții că, pe lângă pierderile umane din perioada traversării, se dăduse lipsă la apel aproape un pluton, care pare-se fugise speculând întoarcerea corăbiilor navlosite.

- Naivii îşi închipuie că vor fi tot atât de repede înapoi, în oraşul plăcerilor, comentă sarcastic comandantul general. Îi aşteaptă o călătorie extrem de lungă, dacă nu vor ajunge sclavi prin cine ştie ce trib; vor avea ce scorni camarazilor ca justificare, în ipoteza că îi vor revedea! Oricum, ne vom reorganiza pentru înființarea cavaleriei! Continuați, vă rog!

Ofițerii reluară interogațiile ce argumentau primele necesități; printre acestea erau mutarea

taberei într-un zonă salubră, includerea armamentului local ca alternativă la armele de foc, asigurarea alimentelor şi furajelor, confecţionarea sau procurarea unor căruţe necesare bagajelor. Treptat, ele se transformau în misiuni şi ordine.

- În termeni practici, concluzionă unul din ei, trebuie să ieşim cât mai expeditiv din gaura asta blestemată şi să îndeplinim scopul final. Poate că acolo vom găsi, binecuvântat fie, ceva să semene a confort!

Hurducându-se în căruţa trasă de catâri pe un fir de drum, cei patru cercetaşi însărcinaţi să avanseze spre vest trecuseră de terenuri cultivate, mirişti pe care se răstigneau fântâni cu cumpănă, fără să întâlnească localnici; în câteva puncte distinseră case modeste, având pereţi din nuiele împletite şi lipite cu lut, cu acoperişuri plate; în neorânduială, cocioabe şi grădini împrejmuite cu garduri se iţeau dosnic. De pretutindeni răsuna ţârâitul monoton al unor insecte nevăzute. Periodic, Ruiz informa pe "mama" – ofiţerul de serviciu la centrala radio a batalionului de cercetare – că avansează, adăugând informaţii concise referitoare la regiune. Când drumul deveni mai larg întâlnirăşi băştinaşi – bărbaţi cafenii de statură înaltă, subţiri dar cu umeri laţi, cu părul perie sau cu capetele rase acoperite de o crustă cenuşie sau roşcată, spâni, cu pleoape fardate aşa fel încât păreau să poarte ochelari verzi; umblau desculţi iar îmbrăcămintea le consta dintr-o fustă împodobită cu smocuri colorate sau şorţ strâns cu un cordon lat de o palmă. Pe braţe şi glezne aveau brăţări, la gât coliere; bagajele, sub formă de coşuri, vase de lut, saci, erau purtate pe cap.

În depărtare s-au ivit zidurile unei aşezări şi iscoadele au cerut aprobarea să o cerceteze, întrucât prezenţa lor nu trezise reacţii deosebite. Când s-au apropiat, şi-au dat seama că era vorba de un orăşel împrejmuit de ziduri mari din cărămidă nearsă, ale cărui porţi din lemn, larg deschise, erau străjuite de două turnuri. Un templu mare se zărea în afara fortificaţiilor. Chiar dincolo de împrejmuire, un zid gros din aceleaşi cărămizi nearse împărţea oraşul în două – un cartier cu clădiri mari şi elegante pe mai multe etaje, înconjurate de grădini, despărţite de străzi largi, altul cu cocioabe şi construcţii modeste, aproape lipite una de alta, spate la spate, străbătute de străduţe întortochiate. Pe acest zid interior patrulau soldaţi înarmaţi cu scuturi ovale, arcuri triunghiulare şi suliţe; erau îmbrăcaţi cu un soi de rochii scurte dungate, gătiţi cu colane şi brăţări.

- Să avansăm până în centru, propuse Ruiz, imposibil să n-aibă şi ei o piaţă. După cum arată, cu o grenadă îi faci să-ţi pupe tălpile! Zicând aceasta îşi umflă muşchii braţelor, într-o poziţie de "Mister Biceps".

- O săgeată de colo poate face o gaură a naibii, aprecie cel ce mâna catârii, iar eu, cu fusta asta, parcă mi-aş plimba fuduliile în public!

- Răbdare, răbdare, fredonă al treilea, nu-i decât un păcătos de târg!

Al patrulea, cu spatele la sensul de mers, îşi bălăbănea picioarele pe marginea căruţei şi scuipa, iscodind ferestrele mici şi oblonite ale caselor, terasele de pe acoperişuri, precum şi uşile plasate fără excepţie la colţurile zidurilor îndărătul cărora se înălţau vârfuri de palmieri şi alte plante, pregătit pentru orice surpriză.

Aşezarea nu părea să cuprindă mai mult de două-trei mii de locuitori, astfel că piaţa a apărut destul de curând, o piaţă extrem de animată, cu negustori aşezaţi pe rogojini şi scăunele, înconjuraţi de baniţe de cereale, coşuri cu fructe, panere, ulcioare, saci, vietăţi mici; în proximitatea lor mişunau cumpărătorii, purtând şi ei tot felul de produse – ţesături, bijuterii, oale, peşti uscaţi, păsări, veştminte, sandale. Nicăieri nu se vedeau bani, schimburile se făceau în natură, dublate de strigăte şi gesturi energice care subliniau tocmelile. Cei mai mulţi dintre localnici se protejau cu umbrele vegetale de vipia amiezii. Într-o parte retrasă a pieţei se vindeau

animale mari – boi de diverse soiuri, antilope, măgari şi, după toate probabilităţile, sclavi fiindcă bărbaţi, femei şi copii goi, de felurite rase, erau legaţi şi îngrămădiţi în bătaia soarelui. Peste emanaţiile persistente ale populaţiei domina o combinaţie de usturoi cu arome. Edificaţi, cei patru cercetaşi ieşiră nestingheriţi din localitate; afară, raportară şi se înscriseră pe drumul de întoarcere, ce avea să-i aducă la cantonament mult dincolo de masa de prânz.

În tabăra diviziei primele bucătării care încheiaseră gătitul fuseseră ale regimentului 13.33; către ele fuseseră dirijate cu prioritate materialele combustibile, pentru ca imediat după terminarea mesei soldaţii să se echipeze şi să mărşăluiască spre cetatea din est. Căldura caniculară îi lovea pe toţi, în pofida echipamentului lejer, pe măsură ce ieşeau din corturile încinse, unde zăduful era barem umbrit. Cu toate acestea văzduhul, ce părea vâscos, se brăzda cu stoluri de păsări obosite, venite dinspre mare; ele zburau cu dificultate şi cădeau pretutindeni.

- Prepeliţe, exclamă Fusi, în timp ce compania terţă se încolona. Totuşi, e prea devreme pentru migraţia de primăvară!

- Ce migraţie de primăvară, se amestecă un sergent în trecere pe lângă el. Anaka, preciză sergentul, întinzând o mână măslinie, poţi să crezi un vechi marinar, fripturile astea zboară spre sud!

- Nu se poate, şuşoti Fusi, nu se poate.

Mâinile sale gălbui frământară aerul; însă Anaka se îndepărtase, zorit să se încadreze în compania sa. În schimb, Cafid era prin preajmă.

- Ce te miri? întrebă el.

- Marinarul are dreptate, păsările zboară spre sud, toamna; dar e cu neputinţă, abia a sfârşit Anul Nou!

- Pe meleagurile astea afurisite toate merg de-a-ndoaselea, îl încredinţă prietenul, punându-i mâna pe umăr, jur pe ceasul meu, rămas de la tata.

- Este a zecea zi de când am plecat, îndrăzni să intervină Edin, care se ţinea pe lângă ei. Suntem la stinsul iernii!

Strecurându-se printre corturi, ţinte pentru urările zeflemitoare ale soldaţilor strânşi lângă bucătării, subunităţile regimentului 13.33 se regrupară la marginea taberei, inclusiv bateria de 4 ţoli tractată de catâri şi două căruţe ale plutonului medical, ca să înainteze forţat spre sud-est, în ocolirea reţelei nocive de bălţi secate, marcată distinct de o stăruitoare atmosferă pestilenţială.

Cei rămaşi în campament avură o oră de odihnă consecutivă prânzului, petrecută în corturile cu ambele capete deschise, să ofere măcar iluzia unui curent de aer în atmosfera aceea dogorâtoare. Fluierăturile sergenţilor i-au sculat jilavi şi toropiţi pentru o deplasare, părelnic îmbrăcaţi, până pe malul mării, la o spălare de înviorare, apoi la popote, să bea apă din rezervoare şi înapoi la corturi, unde îi aşteptau activităţile gospodăreşti – modificarea în continuare a ţinutei şi curăţarea armamentului. După aceea, urma echiparea şi înfăptuirea strămutării la noul amplasament, acţiune în vederea căreia adjutanţii programau deja companiile. Mesajul sosise de la locţiitorul cu cazarea, plecat cu subordonaţii săi alături de trupele regimentului 13.33; acesta pichetase un raion acătării, la câteva mile spre est, în apropierea unui râu, zonă încotro fuseseră identificate şi două izvoare cu apă bună de băut. Ca materie primă pentru atelajele suplimentare, pâlcul de corăbii amarat la ţărm fusese dezmembrat în întregime, toată cheresteaua cărată în interior, iar bunurile vărsate la zestrea unităţilor.

După ce văzuse trecând prin vad toată trupa, locotenent-colonelul Ghirin dădu ordin de repaus şi ajustare a echipamentului; în timp ce soldaţii se risipeau, căutându-şi locuri mai tihnite, întrebă prin radio ce se întâmpla cu “zburătorul” lui, care rămăsese în tabără să-şi termine treaba, dar cei

de la bază nu ştiau decât că plecase cu ajutoarele sale să urce un deal adecvat.

La momentul acela însă, Entana chiar efectuase un zbor de adaptare, folosind panta blândă a dealului stâncos, dar era în aşteptarea unui curent destul de vârtos pentru a-i ridica aparatul la altitudine. De pe înălțimea unde se cățărase împreună cu grupul ajutător se vedea marea liniştită, şirul de coline pleşuve înconjurătoare, zarea palidă în tremur fierbinte şi primele eşaloane de transport, ce se călăuzeau spre sud-est să ocupe noile poziții. În fine, dinspre golf se iscă o briză puternică; Entana porni să alerge la vale, se lansă în gol, aparatul se balansă, îşi regăsi echilibrul şi începu săvârşirea unui amplu viraj ascendent, în chiotele şi fluierăturile celor de jos. Cercurile largi descrise îi permiseră să scruteze prin binoclu panorama vastă a unui teritoriu de forma unei fâşii lungi, limitat de mare pe o parte şi un pustiu pe cealaltă, spre vest înnădit progresiv cu luciul întins al unor inundații, cu pătrate de terenuri cultivate, un oraş-cetate şi, pierdută sub asfințit, o piramidă albă lucind la orizont iar către est, aproape de țărm, un alt oraş-cetate dincolo de care şesul se oprea la un lanț albăstrui de munți. Când socoti că şi-a întipărit imaginile execută o coborâre pe deasupra taberei spre plajă iar auxiliarii, numaidecât ce îl zăriră, se trântiră cu fețele la pământ, rămânând nemişcați.

Printre puținele corturi păstrate pe primul amplasament se număra şi cel al colonelului Tamay, străjuit de o gardă; cei din preajmă fuseseră preveniți de boala colonelului şi se străduiau să îndeplinească mutarea cât mai discret posibil. Fostul aghiotant al generalului Marmon aştepta în antecameră; după o ultimă discuție cu comandantul general, bolnavul ferit acolo înghiți se un pumn de somnifere ce trebuia să-l uşureze ireversibil, dar aghiotantul jurase, aşa că nu avea de făcut decât încredințarea şi anunțarea decesului. Asfința când expedie mesajul mortuar; se resemnă să aştepte garda de onoare, în prezența celor două companii lăsate pentru apărare, ale căror corturi încadrau pe cel al fostului comandant.

Proaspeții sosiți în noul perimetru să se instaleze constatară că era un loc plin cu țânțari şi un soi de musculițe afurisite, cât un fir de mac, astfel că încropiră focuri cu vreascuri şi ierburile la îndemână, atât de pripite încât trâmbe de fum se răspândiră pretutindeni, împletindu-se cu cele produse la bucătăriile de campanie pornite să prepare cina. Când a sunat adunarea de seară soarele apusese iar înserarea se aşeza laolaltă cu o răcoare binevenită încheind ziua nesfârşit de fierbinte. Preferând cerul înstelat copertinelor, soldații formară mici grupuri ce mâncară porțiile în tăcere, abia aşteptând să se culce. Încă multă vreme din corturi se auziră vocile sergenților ordonând, contradictoriu, plantoanelor să deschidă clapele "ca să se mişte niţel aerul" şi să le închidă "să nu tot intre blestemații de țânțari", până ce răceala nopții aduse liniştea.

Aproape de miezul nopții sosi şi regimentul 13.33, acompaniat de tropotul surd al unei herghelii fără capăt; ofițerii superiori fuseseră informați prin radio, ca şi rețeaua de pază, de succesul misiunii sale dar destui soldați săriră speriați din culcuşuri, ca să înjure plantoanele ce râdeau înainte de a da explicații. Printre cei preveniți se afla şi micul grup rămas pe vechiul amplasament, la privegherea colonelului Tamay, - aghiotantul generalului Marmon, medicul ce întocmise actul de deces, locțiitorul regimentului 13.32 şi comandantul gărzii. Ceva mai tardiv, fiindcă preluase raportul locotenent-colonelului Ghirin, sosise şi comandantul general, însoțit de acesta. Priviseră forma de nerecunoscut a fostului camarad, cum fusese înfăşurat peste tot cu bandaje şi aşezat pe un catafalc, sub drapelul regimentului, după care comandantul Lastings dori să fie lăsat câteva momente singur, pentru o reculegere.

Imediat ce a sunat deşteptarea comandamentul s-a şi întrunit să detalieze programul zilei. Comandantul general şi-a expus planul de reorganizare, scuzându-se în prealabil că noaptea nedormită îl făcea insuficient explicit. Intenția sa era să împartă divizia în două legiuni, prima sub

comanda sa directă, a doua condusă de locotenent-colonelul Ghirin; la rândul lor, legiunile urmau să se divizeze în cohorte – aproximativ fostele batalioane, iar acestea în centurii, având în componență grupele actuale de infanterie.

- Nu este un secret ce cunoştinţe de istorie militară m-au inspirat, încheie el. După cum este legitimă cerința de a ne adapta cât mai apropiat împrejurărilor locale, utilizând exemplele sugestive. Aştept propunerile dumneavoastră circumscrise amănuntelor. La două aspecte țin în mod special: întâi, să se întocmească cele mai afurisit de complete documente ale restructurării, al doilea, ca mâine să se încheie preparativele destinate reluării marşrutei.

- Domnule *comandant general Lastings*, se ridică locotenent-colonelul Ghirin, sunt onorat de comanda legiunii a doua; fiindcă tot am recurs la clasici, propun ca prima legiune să fie numită "Dreapta" iar a doua "Stânga", corespunzător flancurilor ocupate într-o confruntare frontală. Mă angajez să organizez un escadron de cavalerie în legiunea mea; în schimb, artileria să fie masată în legiunea Dreapta.

- S-a luat notă, colonele; cu ocazia aceasta vă informez că înmormântarea colonelului Tamay va avea loc la orele zece, în prezența fostului său regiment.

Îndoielile provocate de noua structură prelungiră mult şedința de comandament. Soldații diviziei îşi executaseră pregătirea fizică de dimineață, amenajaseră interioarele corturilor, luaseră micul dejun şi se adunaseră pentru comunicarea programului; de fapt, stăteau în repaus la subunități, fumând pe apucate şi exprimându-şi părerile. În sfârşit, apărură comandanții de batalioane, care îşi strânseră oamenii în careuri, să le transmită hotărârea comandantului general şi misiunile; dumiriți, oamenii reveniră încolonați la corturi pentru efectuarea noilor grupări.

Prima grijă a locotenent-colonelului Ghirin a fost să meargă la țarcul bine împrejmuit prin truda auxiliarilor, unde se izolase dobânda sa cea mai prețioasă – două herghelii, una de cai, alta de asini, luate împreună cu păstorii lor.

- De asta te ocupi neîntrerupt, îi ordonă el locțiitorului. Or să vină o mulțime, acum că toți şefii de subunități vor fi călări şi că le trebuie "motoare" la căruțe. Le dai doar ce rămâne după completarea escadronului. Dresorul e gata? Să-l văd!

- Să trăiți, domnule colonel, grăi tărăgănat un sergent mustăcios, la semnul locțiitorului. Momit-am o trupă care ar fi musai să crească, dacă e zor. Să vă facem o demonstrație, înainte de-a trece la banda rulantă. Oricum, mâțele astea nu-s de cursă lungă!

Disprețul lui se referea la statura măruntă a cailor; conform afirmațiilor localnicilor, erau folosiți mai ales pentru carne, la poveri fiind predilecți boii şi asinii. Apropiindu-se de îngrăditură, oamenii îşi aruncară lațurile şi capturară câțiva cârlani; sergentul îşi alese unul, îl scoase afară cu gleznele astfel legate ca să nu-i permită decât paşi mărunți, îi înfăşură de câteva ori peste falca inferioară şi limbă o curea îngustă continuată cu un frâu, apoi îi puse în spinare pătura şi o şea primitivă. Calul se trânti pe jos, tremurător şi înspumat dar stăpânul său încălecă şi trase de cureaua cu nod alunecător ce imobiliza picioarele animalului, eliberându-l. Îndată calul se săltă în întregime şi începu să sară pe loc cu extremă violență, dar în scurt timp o rupse la fugă, pierzându-se în depărtare. După o vreme, în care ceilalți îmblânzitori nu stătură degeaba ci îşi luară victimele ca să-şi practice meşteşugul, sergentul se întoarse, călărind un cal complet istovit, aburit şi abia mai răsuflând.

- Gata pentru însemnat cu dangaua, domnule colonel, înştiință sergentul descălecând şi ducându-şi supusul la un țarc mic. Zăbală va căpăta la soroc dar de harnaşamente ar fi mare nevoie!

- Excelent, sergent, exclamă satisfăcut Ghirin, am notat, te numesc şeful parcului hipo!

Insistați, domnilor, mă duc să văd celelalte sectoare!

- Straşnic, îşi îngustă ochii îmblânzitorul de cai, fără să se sinchisească de privirea locțiitorului, m-am reangajat ca să ajung de unde am plecat!

Întreaga suprafață a taberei părea cuprinsă de convulsii sub soarele ce se făcea simțit perpetuu, anunțând o zi tot atât de călduroasă ca şi precedenta. Pentru a schematiza la maxim înnoirea, comandamentul hotărâse ca fostele batalioane, redimensionate cohorte dar păstrându-şi temporar numerele de identificare, să conțină şase centurii, fiecare cu cinci plutoane a două grupe. Înjumătățindu-se de fapt plutoanele fondatoare se păstrau toți comandanții anteriori de subunități, dispăreau locțiitorii şi rămânea un adjutant de fiecare nou pluton. Ca prin minune se iviră registrele de evidență, pe care mulți le credeau irevocabil pierdute, să consemneze inventarele vii şi moarte ale centuriilor. Rămăsese stabilit ca legiunea I – Dreapta, cum i se fixase denumirea, să aibă cohorta de artilerie, în schimb batalionul de cercetare devenea escadronul de cavalerie în legiunea a II-a – Stânga, transformare ce nu reprezenta o dificultate deoarece pentatlonul fusese disciplină impusă în instruirea cercetaşilor. Doar corpul medical nu putuse fi reorganizat, în consecință fiecare legiune primi câte un pluton în formula veche. Ulterior, comandantul general emise o dispoziție generatoare de discuții întrucât complica situația şi anume detaşă trei companii ale batalionului 24, aflat în legiunea sa, în schimbul altor trei de la batalioanele 31 şi 44 ale legiunii a II-a. Înjurând, soldații companiilor nominalizate îşi strânseră efectele şi se încolonară ca să parcurgă cele câteva sute de yarzi ale schimbării.

- M-aş fi mirat să meargă lucrurile şnur cu impotenții ăştia, oftă Bakel între camarazii grupei sale. Ba centurie, ba companie, dracu' mai înțelege… Sper că rațiile rămân aceleaşi.

- Au un rost schimbările, observă Parsi. Nu vedeți că pleacă exact companiile "bălțate"?…

- Ce vrei să spui? deveni atent Toma.

- Vezi şi singur ce vreau să spun; toate celelalte companii sunt otova, provin din aceleaşi districte, numai noi suntem de adunătură.

- Nu-mi vine să cred, Parsi, că în armată are vreo importanță politica, religia sau culoarea când ai o destinație precisă…

- Da, la nivelul tău, care nu eşti militar de carieră, ascultă ce-ți spun!

Discuția lor fu curmată de trecerea pe lângă un grup deslânat de auxiliari, în interiorul căruia se agita strigând un căpitan osos preocupat să ocolească un trup pe jumătate gol, imobil la pământ. Compania începu să se poticnească din cauza curioşilor ce încetineau mersul.

- Vreo problemă, domnule căpitan? veni grăbit din urmă comandantul companiei secunde.

- Dumnezeii măsii de problemă, când ai de-a face cu coloranții ăştia; cum pui un şef, cum îi jugăneşte pe ceilalți! Şi căpitanul relată furios că auxiliarul pe care îl promovase şef de detaşament se apucase să pedepsească un subordonat castrându-l – era cel întins pe jos. N-ai crede, domnule, de ce sunt în stare, sclavii ăştia! Un cuțit, o sfoară şi hârşt! l-a lăsat pe prostan fără familie, măcar că n-am lipsit nici zece minute! Culmea, ceilalți l-au ajutat cu supunere, degrabă! Uite-l, nici nu clipeşte, casapul, este convins că a procedat cu folos! Lasă, dacă nu te-oi pedepsi mintenaş la fel! Lasă, lasă!

Puse iar în mişcare, cele trei companii ajunseră în noul raion, unde se diferențiară – companiile secundă şi terță la batalionul 31 iar cea cvartă la batalionul 44. Biroul de înregistrare al batalionului 31 era un cort ofițeresc în veranda căruia, la adăpost de soare, un adjutant şef completa registrele şi repartițiile.

- Maica ta Cristoase, izbucni el când citi ordinul prezentat de căpitanul companiei secunde din 24, nu-i destul că domnul colonel Ghirin a strâns toți puşcaşii mitraliori, descompletând trupele,

acum trebuie să împart totul din nou!

- Treaba ta, adjutant, dar vreau să-mi văd oamenii mei în centurie, aşa că ţi-l las pe adjutantul Honzo să te lumineze, eu şi domnul căpitan Willeb ducem companiile la înmormântarea colonelului Tamay, sper că înţelegi!

- Am înţeles, domnule căpitan, dar să ştiu şi eu pe cine bifez la meserii, cum a ordonat domnul colonel, cine comandă miniplutoanele…

- Ascultă, adjutant, noi o să fim de-acum împreună, să nu punem paie pe foc; ai omul meu cu hârţoagele, după pauza de unsprezece ne întoarcem iar până atunci ai o grămadă de timp. Tot ce vrem este un afurisit de cort pentru depozitarea catrafuselor şi poţi să continui!

- Am înţeles, domnule căpitan, poftim, vă duce ajutorul meu la un cort liber… Uşor de zis, fornăi adjutantul cu socoteală, în spatele ofiţerilor ce se îndepărtau. Noroc că mai am formulare. Tu ce vrei? se răsti el la un soldat care i se proptise de marginea măsuţei.

- Domnule adjutant şef, respectuos vă raportăm că am completat noi locurile goale, decât să le înscrieţi în registrul ăla!

- Cum?! Aţi înnebunit toţi în dimineaţa asta, strigă răguşit adjutantul. Sunteţi în ultima fază, acum îmi daţi şi ordine… rămâne să vă lustruiesc bocancii!

- Domnule adjutant şef, reluă răbdător soldatul, m-am adresat ierarhic, martori îmi sunt camarazii, respectuos v-am rugat.

Când ridică privirea să vadă "martorii" subofiţerul rămase încremenit: erau "Groparii". "Crima organizată, tresări el, dracu' m-a pus".

- De ce n-ai vorbit aşa, reluă adjutantul, ia, dă foaia cu propunerile… Vezi ce simplu este? Pe loc repaus! Poţi pleca!

Uşurate de echipamentele suplimentare, companiile secundă şi terţă din batalionul 24 mărşăluiră liber, transpirând fără contenire sub văpaia zilei, către spaţiul de înmormântare al fostului lor comandant de regiment, după cum fuseseră informaţi şi îşi ocupară locul ştiut în careul înfiripat la marginea unei dâlme ce se cocoşa deasupra solului întunecat, între cele două cantonamente ale diviziei. O groapă vastă fusese săpată acolo iar pe fundul ei plat se construise, din pietre, un fort în miniatură, vizibil doar dinspre catafalc, celelalte laturi fiind supraînălţate cu pământul excavat. Fortul era încadrat de două morminte proaspete, despre care se zvoni imediat că aparţineau trupurilor a doi soldaţi morţi în ambulatoriu. Părintele Cotis se afla singur jos, oficiind o slujbă la căpătâiul lor.

A patra latură a careului, având în faţă un catafalc mare, era formată din aproape toţi ofiţerii diviziei; în mijlocul ei se detaşa un umbrar improvizat dintr-o foaie de cort pe patru stâlpi sub care stătea comandantul general, înconjurat de câţiva ofiţeri superiori. Ţinuta comandantului atrăgea atenţia – peste uniforma de paradă purta o mantie lungă din pânză albă, prevăzută cu glugă şi o eşarfă înfăşurată în jurul gâtului.

- Să fiu al naibii, vociferă un soldat din flancul drept, generalul cu burnus este fratele lui Tamay, ia uite cum are portretul!

- Te-a prins insolaţia, îl repezi comandantul său de grupă, ăla e colonelul Lastings, tu nu eşti dumirit cine ţi-e şeful?!

- Lasă-l sergent, chiar nu ştii că toţi afurisiţii arată la fel, n-ai văzut cum caută mortul afară?!

Într-adevăr, când drapelul regimentului fusese tras ca să descopere partea superioară a sicriului, - o cutie îngustă, cu margini rotunjite, fasonată deosebit de meseriaşii corpului medical – se întrezărise o formă înfăşurată strâns într-un giulgiu alb.

Murmurele oamenilor în formaţie se amplificară, acoperind zgomotul produs în fundal de

orăcăielile broaştelor din smârc, frământând rândurile până când trompeții intonară "onorul la general", anunțând începerea ceremoniei, ritual înfăptuit mai repede decât se aşteptase cineva – o rugăciune concentrată, depunerea rămăşițelor în interiorul fortului şi acoperirea lor cu pietre astfel ca să completeze aspectul arhitectural. După cele trei salve de adio trupele se încolonară şi plecară spre corturi pentru pauza de ora unsprezece, interval în care ofițerii serviră pe loc un pahar de băutură, privind cum auxiliarii umpleau abia sesizabil imensa groapă; când săpătorii ajunseră să calce în jurul fortului miniatural ce adăpostea sicriul şi a mormintelor celor doi soldați, se întoarseră şi ei la unitățile lor, să-şi intre în noile atribuții.

La biroul de înregistrare al batalionului 31 compania secundă află cum este dezmembrată, adică primele două plutoane formau baza centuriei a III-a, cu indicativul III.III, iar grupele celorlalte două plutoane se distribuiau în centuriile a IV-a şi a V-a, dar nu unitare ci cu permutări între componenți.

- Asta numai Honzo ne-a copt-o, comentă sergentul Toma către cei doi prieteni cu care mai rămăsese, nu văd ce împărțire specifică suntem noi. Totuşi, deştept conțopist, că a marcat toate corturile… încă puțin… uite şi baraca noastră.

Pe cort era înscris cu vopsea însemnul "III.V.1" – cohorta a III-a, centuria a V-a, plutonul 1. Înăuntru, câțiva oameni ocupaseră ceva locuri, în incinta devenită prea mare față de cel destinat fostelor plutoane cu patruzeci de soldați.

- Atenție, turişti! strigă unul din cei tolăniți în dezordine.

Mijindu-şi ochii pe măsură ce pătrundea în interior, Toma desluşi figuri familiare.

- Ca să vezi, constată el. Ubart şi Gudina.

- Nu tocmai, răspunse noul companion, e o întreagă gloată aici, de la pălmaş la gulerat. Gestul său învederă doi vecini. Halaf, pe care îl cunoşti şi Anaka!

- Salut, înaintaşule, exclamă un bărbat înalt, jur pe căruța centuriei că tu eşti!

- Desigur, încuviință Bakel contrariat, da' tu cine eşti?… E, suporterul; parcă a trecut o mie de ani de atunci!

- M-ai recunoscut, nu-i aşa? Sunt cu Fusi şi Edin, ne-am aranjat împreună.

- Deloc nu-mi place, rosti Toma aşezându-se între ceilalți, ce rost are toată amestecătura?

- Domnul colonel Ghirin e democrat, interveni Gudina, ne-a pus la grămadă.

- Iar domnul comandant general este perfecționist, intră în vorbă Anaka, i-a repartizat pe toți după neam.

- Ce spui! Şi tu cum ai reuşit la noi, negustorule?!

- O confuzie, li s-a părut că l-am înțepat pe unul din greşeală, definitiv… De fapt, a fost dinadins. Mă rog, m-au retrogradat caporal.

- Sergent Toma, strigă un locotenent din cadrul intrării în cort.

- Prezent, răspunse acesta.

- Eşti ajutorul meu la comanda plutonului şi şeful grupei A; la grupa B rămâne caporalul Rufus. Scoate oamenii afară să-i identific, în afurisita asta de umbră nu văd nici mutrele, necum fişele. Patul numărul unu e al tău, să ştiu de unde să te iau. Executarea!

- De fudulie nici nu şi-a spus numele, observă Rufus. Hai, grupa B afară! Fluieră haiducește semnalul adunării şi adăugă: Măcar că nu ştiu care este, probabil băşinoşii ăia de râd pe înfundate!

Afară, după o rapidă muştruluială, comandantul de pluton îşi scoase soldații pe rând la raportul de prezentare, apoi le comunică programul zilei – instrucție de acomodare, prânzul şi repausul, urmate de activități administrative, în speță pregătirea echipamentelor necesare marşului. Pe Edin îl trimise la strâns lemne pentru bucătărie; primul care se înființă să-l însoțească

fu Halaf.

- Nu te mira, caporale, grăi acesta în timp ce se îndepărtau, pe un drum la nimereală, mie îmi place să hoinăresc. De unde eşti?

Sporovăind, se îndreptară către mare; unul ducea securea dublă, celălalt un colac de frânghie pentru legatul sarcinii. Edin impusese direcția, căci voia să vadă mormântul cel mare, deşi Halaf căutase să-l convingă că nu merita să parcurgă atâta drum fiindcă la malul mării soldații de corvoadă culeseseră de la început tot ce putea arde. Când ajunseră, uzi de năduşeală, în apropierea mormântului abia pe jumătate acoperit, le atrase atenția o ceremonie desfăşurată la marginea adânciturii, dirijată de un căpitan ciolănos, la ordinul căruia un auxiliar fu înşfăcat de camarazii săi, vârât într-un soi de coş lunguieț, cu toată opoziția sa şi acoperit grabnic cu pământ până se formă o excrescență ce tindea să se încorporeze restului lucrării, mai ales după ce ofițerul tropăi ostentativ peste ea.

- L-a îngropat de viu, protestă alarmat Edin.

- L-a pedepsit, îl potoli Halaf, să ştii că a meritat-o, am văzut adineaori ce i-a făcut unui frățior, l-a schilodit.

- Dar asta e pedeapsă inumană, fără mântuire! Trebuie denunțată, la raport!

- Băiete, este dinte pentru dinte, ce-i nou aici? Hai, ți-am zis să nu umblăm în direcția asta, mai bine o cotim spre bălți, câtva stuf tot găsim.

Şovăitor, caporalul se lăsă dus de soldat spre dreapta, în direcția răsăritului. Nu erau singurii care sperau să găsească ceva combustibil spre fostele bălți, înfruntând izul lor pătrunzător; se puteau vedea grupe asemănătoare de corvoadă în depărtare, aplecate sub arşiță, orientate către pâcla fumurie ce simboliza teritoriul bivuacului.

Caravana diviziei atrăsese şi oarece băştinaşi; ei se aşezaseră prudenți într-o margine, etalându-şi bagajele aduse cu intenția vădită de a încerca să le comercializeze – fructe, păsări, oi, obiecte de artizanat şi diverse preparate protejate în coşuri şi panere. Treptat, în jurul lor se strecurară diverşi militari, să-i privească şi să le pipăie lucrurile. Printre ei, locotenentul Canciano contemplă câteva minute grupul localnic înainte de a se adresa prietenului său:

- Ce amestec de teamă şi speranță pe chipurile lor, parcă ar fi un documentar al lui Ivens… riscă totul pentru un câştig iluzoriu.

- Riscul de a fi jefuiți este compensat de perspectiva unui troc avantajos, răspunse locotenentul Papas. Îți dai seama ce posibilități reduse au, în satul lor? Asistăm la cea mai veche formă de comerț; cred că merită o fotografie, îndeosebi cel de colo, cu nasul mâncat de cine ştie ce afecțiune, e o figură.

Soldatul Schalio din fostul batalion 14 se propti în fața unui negustor cafeniu, a cărui fustă era împodobită cu smocuri galbene de lână şi-i băgă sub ochi o confecție dintr-o fâşie de tablă de conservă sub forma unei bucle cu ştuț la capăt. Culese o pietricică de jos, o aşeză în buclă, îi etanşă laturile cu degetul mare şi arătător, apoi suflă în ştuț, scoțând un şuierat strident şi gâlgâit. Neguțătorul porni să râdă, laolaltă cu conaționalii săi, pipăi fluiericea şi exhibă o legătură de peşti uscați. Schalio tăgădui din cap, puse altă pietricică în buclă şi emise un fluierat cu inflexiuni. Numaidecât alt localnic îi întinse un chiup, din care soldatul gustă.

- Bere, fraților, exclamă el uluit. Cam trezită, dar bere autentică, să vezi chestie! Băiete, fluieră sănătos, că mai am destule! Ultimele cuvinte le rosti îndepărtându-se cu chiupul, în vreme ce vânzătorul se trudea să scoată felurite sunete.

Ca la un semnal apărură şi ofertele celor din tabără: piepteni, oglinzi, căni, sticle goale, curele, produse ce epuizară degrabă mărfurile; chiar şi cele câteva oi fură achiziționate, de doi bucătari de

la o popotă ofițerească, în schimbul unui cuțit mare. Era şi momentul, căci trompetele începuseră să intoneze adunarea pentru masa de prânz, întâia oară când alte formații se aliniau pentru apel şi distribuire, ceea ce făcu să se lungească mult servirea, în dauna intervalului de odihnă. Blestemele subofițerilor muiați de căldură şi agitație îşi scăzură treptat intensitatea, pe măsură ce soldații se retrăgeau la corturile încinse de soare unde, încălcând avertismentele, fumau bându-şi rația de ceai distribuită ca antidot la caniculă, pe care cei descurcăreți o "îmbunătățiseră".

Înfruntând cu veştmintele sale negre căldura, ajutat de o umbrelă improvizată, părintele Cotis se duse până la cortul comandantului general şi solicită o întrevedere.

- Îmi cer scuze, declară părintele înăuntru, dar este vorba de o situație susceptibilă de a fi remediată în prezent.

- Ia loc părinte, spuse comandantul general, echipat cu un halat deasupra căruia chipul său măsliniu lucea. Scuză-mi ținuta, dar m-am dezobişnuit de căldura asta afurisită. Ce anume te frământă? Vrei un ceai ameliorat?

- Mai târziu, mulțumesc; domnule comandant general, legiunea a doua nu are preot militar, toți trei care am rămas suntem la dumneavoastră, la "Dreapta" cum am înțeles că-i zice. Nu ştiu dacă ați hotărât sau s-a întâmplat aşa, dar le trebuie şi lor cuvântul sfânt.

- Le dăm un psihiatru, dacă e cazul… scuză-mă, părinte, a fost o glumă, am înțeles invocația. Propun să discutăm diseară, când va avea loc mica petrecere a avansaților şi va fi tot comandamentul. Oricum, să ştii că voi fi bucuros dacă rămâneți la prima legiune.

Imediat ce părintele Cotis se retrase, în încăpere pătrunse maiorul Aht.

- Ai auzit? îl întrebă comandantul general. Maiorul încuviință din cap. Foarte abil, iezuitul, dar noi ne vedem de obiective. Sper că ai întocmit o repartiție echitabilă.

- Cum nu se poate mai echitabilă, surâse Aht. I-am urmărit pe direcții complementare, sunt numai tulpini ariene. Înțelegeți, domnule general, au fost totuşi inerente mici imperfecțiuni; le voi ajusta prin contacte punctuale!

Cu toată vipia albă a după-amiezii, tabăra se însufleţise; capetele suflecate ale corturilor lăsau să se vadă înăuntru grupe de oameni ce lucrau la umbră, confecționând felurite accesorii necesare marşului – îmbrăcăminte de vară, sandale, coşuri, harnaşamente, căruțe chiar, alcătuind mici depozite de bagaje. Conform instructajului de dimineață, comandanții de cohorte şi centurii îşi grupaseră oamenii pe servicii şi meserii ca să mărească productivitatea, sprijiniți cu formații de auxiliari pentru munca brută, formații care se făceau fără întârziere remarcate fiindcă lucrau cântând un soi de melopei tărăgănate ce le ritmau gesturile.

Profitând de răgazul dat prin trimiterea majorității plutonului său la corvoada apei, soldatul Opal se decise să înfrunte arşița până la mormântul comandantului de regiment; fostul cioplitor de pietre funerare era curios să vadă cum fusese însemnat locul dar, după ce ajunse acolo năclăit de sudoare, realiză că detaşamentul de auxiliari pus la robotă, supravegheat cu indolență de un sergent, edifica o movilă mare de pietre. Stătu un răstimp, apoi se apropie de gradat.

- Nu e interesant, camarade, asta nu reprezintă nimic.

- Tu ce te bagi, îl repezi sergentul, nu ajunge cuptorul de aici, musai să mă bâzâi?

- Decât să te umfli trage-te la umbră şi-ți îndeplinesc eu consemnul, mă pricep. E corect?

- Afurisit să fiu, bodogăni celălalt, dacă n-ai dreptate. Îşi întinse haina pe două pietre distanțate şi se culcă dedesubt. Spor la treabă!

Opal descoperi îndată că supuşii săi truditori nu înțelegeau limba, aşa că îi împărți pe grupe şi mimă fiecăreia activitatea, surprins de docilitatea cu care acei oameni cafenii executau comenzile, fără să-şi ridice vreodată privirile. Treptat, intențiile sale se materializară. Era spre asfințit când îl

trezi pe sergent să vadă rezultatul. Cu mina boțită, acesta se holbă buimac la cuprinzătorul trunchi de con pietruit, de aproape patru picioare înălțime, din a cărui față superioară înclinată țâșnea la centru un stei longilin, un obelisc de vreo zece picioare, înclinat şi el ca umbra să îi cadă în direcția unui semicerc de bolovani albi.

- Să fiu al naibii, articulă el, ce-i asta?

- E cel mai straşnic cadran solar de l-ai văzut, poți să-l compari cu ceasul tău.

- Sfinte Sisoie, m-ai dat gata, află că o să raportez până la marele şef. Să vezi ce-or prescrie ca reper toți localnicii… La ceasul colonelului, ho, ho!

- Ți-ai face pomană, sergent, că adjutantul m-o fi dat dispărut. Da' m-am răcorit pe cinste!

- Hei, stai nițel, cum te cheamă?!

- Opal, soldatul Opal din batalionul 12. Sănătate!

Câteva focuri prinseră să fumege în tabără, ca remediu la insectele ce se înmulțeau odată cu apusul; mânuind țepuşe improvizate, unii soldați îşi prăjeau bucăți de carne sau pâine, suplimentând cina ce era încă departe, apoi îşi reluau lucrul. Se vedea că şi bucătăriile se puseseră în funcțiune, după licărele sub marmite şi umbrele tremurătoare ale grupelor de corvoadă ce trebăluiau prin preajma lor.

Locotenent-colonelul Ghirin se pregătea să inspecteze dispozitivul legiunii sale când se anunță şeful cercetării, comandorul Yasena.

- Ghirin, nu ne cunoaştem de ieri de azi, este timpul să lăsăm vorbele inutile deoparte; în prima legiune se strâng elitele, ba chiar se orânduiesc pe caste, iar dincoace se înmagazinează carnea de tun, în numele unor false promovări. Dinții lui sclipiră în întuneric. În pofida sintezelor a tot felul de indicii mixte, mie îmi plac luptele clare, nu civile.

- M-am aşteptat să fii cu mine, de când ți-am cerut batalionul ca escadron de cercetare… Crezi că n-am băgat de seamă cum şi-au grupat oamenii? Ei bine, la elite vom opune democrația, n-am afirmat pe ghicite că ei sunt "Dreapta". La noi sunt însă "motoarele" şi informația. Să aleagă şefii, voturile le numărăm noi. Sper ca la cheful de diseară să devoalez obiectivul caricaturii lui Lastings şi atunci luăm decizia finală. Am fost destul de explicit ca să rămâi cu mine?

- Până la stația terminus; să ştii că am plantat "ploşnițe" peste tot – conform regulamentului, înțelegi, - şi pot să-ți spun că, cel puțin formal, scopul final, la capătul misiunii, este integrarea.

- Yasena, eşti sigur de ce spui!? Surse încrucişate, etcetera?!

- Am verificat personal.

- Asta înseamnă o colonizare, misiune care nu mai are nevoie de unitate armată… ne dezleagă de jurământ, înțelegi? Dacă se va destăinui comandantul general, într-un moment euforic după cum scontez, de mâine acționăm!

Cei doi bărbați îşi strânseră mâinile şi ieşiră împreună din cort. Afară, în mirosul de fum se insinua un iz animal, produs de hergheliile scoase la păscut ce-şi evidențiau prezența prin tropote surde, chiotele paznicilor şi trâmbe de praf. Subunitățile treceau să se adune pentru masa de seară; la unele, datorită noii organizări ce le sporea autonomia, comandanții nu țineau cont de avertismentele trompetelor, preferând să-şi finalizeze ocupațiile gospodăreşti de pregătire a marşului, considerate prioritare. Soldații aflați în apropierea cortului de comandament constataseră forfota din jurul acestuia, în măsură să confirme ştirea zaiafetului ce trebuia să fie dat de proaspeții comandanți – botezul final al noilor formațiuni. Predecesoare, şedința de comandament avea să aprecieze realizările cotidiană şi să schițeze misiunile zilei următoare, ultima înainte de reluarea marşului. Polarizarea taberei în cele două legiuni aduse decalaje între activități şi creă confuzii ce măreau nervozitatea soldaților ajunşi să-şi reia îndeletnicirile civile;

blestemele lor împotriva administrației deficitare se diminuară abia după masa de seară – o cină în compunerea căreia pesmeții se răriseră, înlocuiți cu un fel de lipii imitând modelul local, defel îmbietoare deşi bucătarii susțineau că încorporau tot ce era necesar.

O lună incredibil de mare şi curată lumina în noaptea înstelată brusc; vederea ei îl scoase pe soldatul Neske din cohorta a III-a Dreapta afară, să o privească țintă şi să revină imediat pentru a-şi trezi prietenii şuierând: "Clica, adunarea", semnal ce îi strânse la iuțeală. Parcurseră cele câteva sute de yarzi care îi duceau în teritoriul nimănui şi se acoperiră cu o foaie de cort, stând în cerc, fiecare percepându-i pe vecini cum gem masturbându-se, până când rămaseră strâns lipiți, cu capetele alăturate, într-o legănare întreruptă într-un sfârşit de Neske prin expresia: "Am reuşit atingerea divinației". Cu cazmaua rabatabilă el aruncă țărână deasupra micului cerc bătătorit; după aceea porniră pe rând către corturi. Un singur om înregistră mişcarea – maiorul Bersul; din exces de zel în calitate de şef al gărzii, notă în carnet observația; având convingerea că a dat peste nişte "fetițe" ce nu trebuiau să rămână împreună, îşi propuse să încondeieze cum se cuvenea acea abatere.

Plantoanele îşi luaseră posturile în primire dar forfota din corturi se domoli greu, contaminată parcă de zvonul petrecerii din cortul de comandament, extins prin deschiderea aripilor, unde patru lămpi E se adăugau nopții senine. Aşa cum acordurile stingerii, în intervalul coborârii drapelului, fuseseră neobişnuit de clare şi sunetele chefului se propagau limpede, astfel că posturile avansate de pază auziră toasturile, în vreme ce soldații dormeau cu intermitențe.

Pe măsură ce se apropiau zorii răsuflarea părea că îngheață, însă ritualul deşteptării sparse intrările corturilor, mânând oamenii spre exercițiile de înviorare şi către spălăturile matinale, după care acțiunile de rutină se stabilizară. Întrunirea de comandament, ce pentru câțiva participanți survenea fără tranziție chiolhanului, debută cu analiza stadiului de pregătire a expediției. Statul major redus al diviziei se însărcina să detalieze planul de marş, cu toate implicațiile sale administrative; indiferent de starea trupelor, plecarea avea să se dea în faptul zilei, amenințare adresată comandanților de cohorte şi centuriilor care n-ar fi reuşit să finalizeze dotarea materială concomitent cu omogenizarea formațiilor. Pentru aprovizionarea cu hrană nu se putea conta pe firava piață a băştinaşilor; cea mai atractivă propunere fu aranjarea unei partide de vânătoare la marginea deşertului, unde se învederaseră diverse fiare sălbatice. Discuții furtunoase se stârniră cu privire la animalele de povară, necesare căruțelor fiecărei centurii şi cele de călărie destinate comandanților; locotenent-colonelul Ghirin susținea întâietatea escadronului său de cavalerie față de orice formație şi căută să-şi asigure camarazii că puteau afla destule posibilități de rechiziții în perioada marşului. Cu greu consimți să dea câte cinci catâri de centurie, să asigure bateria de patru țoli şi să se despartă de vreo treizeci de cai de călărie în favoarea primei legiuni, ca pentru bune oficii, precum declarase.

În timpul acesta soldații îşi consumaseră micul dejun şi se masaseră în dreptul corturilor, dirijați de adjutanți, aşteptând să-şi reia, cum părea firesc, îndeletnicirile zilei precedente, în spațiile deja familiare. Îndată ce comandanții precizară misiunile grupările se potoliră, angrenate în manufacturarea echipamentelor şi asigurarea subzistenței.

Mare agitație avea loc în țarcul "motoarelor", unde se îmblânzeau necontenit caii şi asinii; cei dresați erau priponiți aparte, înşeuați sau înhămați după caz şi preluați cu acte de la însuşi locțiitorul comandantului legiunii a II-a. O câtime din aborigeni nimerise să rătăcească pe acolo şi să se minuneze prosternându-se îndelung, îndeosebi de căruțele cu puşcaşi mitraliori puşi să exerseze trageri din galopul cailor, inovația lui Ghirin ca forță de şoc a escadronului de cavalerie; făceau parte dintr-o neaşteptat de mare mulțime ce se concentrase încă dinaintea răsăritului în

“piață”, umplând-o cu zarva insolită a sutelor de viețuitoare aduse la vânzare. Puțini soldați se învârteau însă la târguieli, cu excepția câtorva ordonanțe; grosul avea posibilitatea să apară în intervalele de repaus, dar negustorii aşteptau cu infinită răbdare, întreruptă la vederea detaşamentului de vânătoare, pe care îl copleşiră cu strigăte şi oferte. Şirul de călăreți îşi croi însă nesmintit cale printre acele făpturi temătoare, orientându-se spre sud.

Călărind în avangardă, Ruiz ajunse la un moment dat paralel de călăuză, soldatul Oro-Ta-Sini şi-l întrebă:

- Vânătorule, eşti sigur că găsim ceva acolo? E deşert, aşa se spune.

- Se spune, mormăi călăuza, dar asta nu înseamnă că este fără viață, ai răbdare.

Treptat, solul deveni mai nisipos, cu iarbă săracă; pe alocuri, copaci înalți de cincisprezece-douăzeci de picioare şi tufe de spini păreau să se usuce sub arşiță iar stoluri de păsări mici, cu spinarea neagră, aripi dungate în alb şi guşa stacojie le dădeau târcoale. În depărtare, un tiv auriu scânteie, oprind vegetația şi peste câteva minute detaşamentul văzu vidul copleşitor al unei întinderi nețărmurite de ierburi palide sub cerul de un albastru incendiar. Exploratorii, majoritatea ofițeri, descălecară să se sfătuiască; hotărâră că cea mai bună tactică era despărțirea în grupe mici de vânători “la picior”, cu baze cele patru căruțe de transport. Stabiliră regulile, comandantul detaşamentului – fostul şef al aprovizionării – insistă ca o grupă de soldați să rămână pe loc şi să întrețină un foc înăbuşit ca reper de întoarcere, apoi activii se împrăştiară.

Aținându-se mereu în dâra călăuzei, Ruiz remarcă de la o vreme felurite viețuitoare – prepelițe, un iepure, şopârle, ba chiar o pereche de vulturi ce dovedea abundența hranei, – urme de jivine, lătrături îndepărtate dar abia după vreo două ore privirilor sale se înfățişă, neaşteptat, vânatul mare sub forma unor capete de gazele ce contemplară cu nepăsare oamenii, ca şi cum îi vedeau pentru prima oară. Imediat mai încolo, ascunsă de vegetație, denivelarea solului dezvălui o întreagă menajerie – antilope roşcate, cu cap fin garnisit de coarne ca baionetele, gazele perlate, antilope negre cu cap cabalin şi siluetă de bou, precum şi şacali cenuşii. Înfrigurați, vânătorii se aşezară în şir şi îşi descărcară frenetic armele, producând un carnaj deplin, apoi se repeziră chiuind să-şi contemple trofeele.

- Nemaipomenit, strigă Ruiz, încercând să salte una din prăzi, asemenea poligon m-ar avea zilnic de client!

- Acum ar fi recomandat s-o cureți, îi aruncă Oro-Ta-Sini în treacăt.

- Ce să curăț?

- Antilopa, goleşte-o de măruntaie, altfel se strică până după-amiază.

- Vezi de alt măcelar, eu nu mă bag în bucătărie. Tu ce-ai vânat?

- Şacali.

- Pe bune?!

- Ei da, doar sunt mâncătorii mielului, care e sfânt. În regulă, du-te, mă ocup eu, răcoreşte-te cu câta pepeni, uite-acolo!

- Vrei să glumeşti?

- Deloc. Chipul tuciuriu al călăuzei se despică într-un zâmbet. Hai, mergi încolo-şa!

Docil fără să-şi dea seama, Ruiz se deplasă în direcția indicată; peste nici trei sute de yarzi vegetația rară se descoperi presărată cu o mulțime de pepeni – verzi, lucioşi, cu desene galbene, cu miez moale, fad şi plin de sevă, fructe miraculoase din care veniră să se înfrupte şi alți vânători, tăind felii cu cuțitele şi scuipând sâmburii lătăreți la întâmplare. Unii se aşezaseră pe nişte movilițe uscate, examinând întinderea nisipoasă limitrofă, presărată cu sumedenie de găuri întunecate de unde se iteau în răstimpuri capete de guzgani pândind apariția păsărilor de pradă.

Strigătul alarmat al unui vânător şi arma sa ridicată ameninţător îi amuţiră pe ceilalţi; săriră în picioare şi contemplară în sensul puştii, la distanţă mijlocie, pâlcul de siluete mărunte ale unor localnici neobişnuiţi.

- Pe Castor, exclamă medicul ce întovărăşea detaşamentul, "oficial pentru divertisment" cum se prezentase, s-ar părea că au sosit proprietarii bostănăriei! Domnilor colegi, nu faceţi gesturi necugetate, cred că sunt anteriori lui Noe, sigurat utilizează arme otrăvite! Polihen, dăruieşte-le te rog căprioara asta!

Infirmierul se confirmă trăgând mai încolo animalul şi gesticulând grăitor, până ce câţiva băştinaşi se apropiară cu timiditate; unul îi oferi un smoc de fâşii lungi din piele tăbăcită. În câteva minute blana antilopei fu întinsă la pământ, menţinută cu mici ţăruşi, alături de hălci de carne expuse înadins soarelui, pentru imunizare; pe când lucrau, grupul militarilor se strânse să-i scruteze îndeaproape, să identifice o boabă din sunetele pe care le scoteau, ce păreau mai degrabă plescăituri ale limbii. Era o hoardă de bărbaţi mărunţi, cu piele de un galben deschis, ochi oblici, buze subţiri şi părul împărţit în şiruri de cocoloaşe, ras pe tâmple şi frontal ca să semene cu o tichie. Purtau ca unic veştmânt un soi de slip din piele netăbăcită, în schimb erau împodobiţi cu coliere, brăţări şi diademe migălite din mărgele de lemn, păstăi, oase, ierburi împletite. Aveau arme pe potrivă – sulițe, arcuri şi ţepuşe, dar nu păreau duşmănoşi, în vreme ce câinii lor, fiare costelive cu blăni bălţate, negre sau galbene, lătrau întărâtaţi lingând urmele de sânge.

- Dezvoltarea asta generoasă a abdomenului şi feselor se numeşte steatopigie, comentă medicul, probând gesturi de comunicare. O rasă foarte neobişnuită; acum se explică şi coliba pe care am distins-o ceva mai devreme, o folosesc ca sălaş provizoriu, pesemne.

- Cam loviţi în figură, ţinu să adauge Polihen, referindu-se la adâncitura ce o aveau toţi acei localnici la rădăcina nasului.

- În schimb sunt crestaţi pe spate şi pe piept, sublinie un observator, ca şi cum ar fi fost tatuaţi!

- Oricum, dacă stăm mult în cazanul ăsta, vom arăta la fel, cumpăni altul. Domnilor, căruţele sunt pline şi propun să sărbătorim succesul la casa noastră, nu aici!

Netăgăduit, arşiţa necruţătoare, pe care solul o răsfrângea, usca până şi pielea, incapabilă să mai transpire, iar iluzoria adiere care mişca alene ierburile întetea iritarea exploratorilor. Un răcnet al lui Ruiz, cocoţat pe ditamai muşuroiul, îi făcu deodată să tresară:

- Oraş, se vede un oraş!

Alertaţi din nou, vânătorii scrutară depărtarea; ceea ce văzură le tăie răsuflarea – un oraş-cetate alb, din miezul căruia se ridica un turn svelt în trepte colorate cenuşiu, roşu închis şi galben; la poalele zidurilor o apă mare se arcuia, înţesată de ambarcaţiuni. Stătură cu toţii să cerceteze lacom acea privelişte îmbietoare, nespus de clară, cu excepţia indigenilor, care păreau să se amuze. În fine, vorbi Oro-Ta-Sini:

- Este un miraj, pricepeţi? Aşteptă să se domolească protestele celorlalţi şi completă: Nu-s decât vreo trei sute de leghe până la el, puteţi să verificaţi. Este, indicat, totuşi, să o luăm spre casă.

Ceea ce şi începură, după ce lansară o rachetă verde de atenţionare, spre încântarea inconştientă a localnicilor, deloc impresionaţi.

Aflată la ora prânzului, tabăra mişuna de soldaţi costumaţi lejer ce insuflau astfel un aer exotic îndeletnicirilor. În corturile larg deschise zăceau maldăre de bagaje, stivuite ca pentru plecare, păzite de plantoane; cele ofiţereşti aveau şi cai legaţi la intrare, lângă care se învârtea câte un proaspăt "ţine-cal" ce blestema impacientat animalele neliniştite. Căruţe cu coviltir parcate în

jurul depozitelor de zestre gâtuiau trecerile. Comandanții de subunități făceau ultimele verificări menite să ajusteze programul după-amiezii, efortul final premergător plecării, însoțindu-și insatisfacțiile cu sarcasme colorate. Fumul de la bucătării, încărcat cu diverse izuri, se târa încet spre interiorul ținutului, curățat de o briză uşoară ce mişca masele fierbinți de aer fără să le răcorească.

O scurtă perioadă de acalmie accentuă intervalul de odihnă însă datorită decalajelor dintre echipe ea fu rapid înlocuită cu zgomotul de fond al activităților administrative menite să finalizeze pregătirile, vuiet crescător pe măsură ce se amplifica agitația comandanților confruntați cu diversele stângăcii ale lucrătorilor improvizați. Pe nesimțite, întunericul acoperi teritoriul; semnalul adunării pentru masa de seară aduse o întrerupere subită, ca un consens general, răgaz de care comandamentul profită ca să se întâlnească, detaliind ultimele retuşuri indispensabile definitivării hotărârii comandantului general.

Agitația provocată de febra plecării se potoli treptat sub răceala nopții; ici-colo creştea brusc licărirea unei țigări "contra țânțarilor", fumată în tihnă de câte o santinelă. Pus în primul schimb de noapte, soldatul Fusi hotărî să-şi lungească traseul până către corturile cohortei vecine, însă la primul lor careu se opri contrariat, auzind glasuri aprinse; se apropie încet şi ascultă uimit vocea aspră a unui orator: "… se poate admite foarte bine o stare a societății în care să nu existe nici clase, nici stat, dar în care să existe o armată împotriva duşmanilor din afară!". Rumoarea şi exclamațiile din interior, ce sugerau o consfătuire politică, îl determinară pe Fusi să se retragă precaut la punctul fix al postului său de pază, unde gânduri contradictorii porniră să-l frământe; în final, decise să se dezintereseze.

Soldatul Fergans, vărsat în a VIII-a cohortă a primei legiuni, socotea că îşi încheie convenabil paza, în schimbul al doilea de noapte, când fu martorul unui fenomen neobişnuit – o uşoară înroşire a orizontului, în direcția mării; după câteva secunde, tremurul pământului îl convinse că era lucru serios. "Se mişcă Marea Broască Țestoasă", şuieră el ca în prostrație şi îl alarmă pe ofițerul de serviciu, care apelă direct cortul comandantului general. Acesta sosi destul de prompt, escortat de gardă şi avansară cu toții în direcția țărmului, petrecuți cu țipete de păsările tupilate pretutindeni, speriate din somn; pândind o bucată de vreme, deveni evident că imaginea neschimbată din depărtări constituia o manifestare vulcanică. La micile trepidații ale solului se adăugă un vânt dens, cu miros greu ce învingea briza de seară. Valuri mari şi repezi se spărgeau pe plajă.

- Se pare că în noaptea asta camarazii noştri au dificultăți, rosti şeful legiunii Dreapta. Nădăjduiesc să fie minore! Peste puține ore vom părăsi locurile astea, aşa că nu e cazul să admirăm artificiile.

Cu aceste cuvinte, comandantul general se retrase la cortul său. Înăuntru, depuse mecanic la rastel chipiul şi mantaua, se aşeză pe marginea patului şi îşi tamponă fruntea; când împături batista, remarcă dungi negricioase; intrigat, repetă operația. Într-adevăr, fața îi fusese presărată cu o cenuşă fină. "Doamne, îndură-te de ei", şopti fostul colonel Tamay, înainte de a-şi face abluțiunea ritualică.

VII

5.000 MARŞUL CEL LUNG AUGUST

Imperceptibila ivire a unei aurore obscure precedă cu câteva minute avertismentele deşteptării nu şi preocupările celor mai mulţi dintre comandanţi, cărora ziua li se anunţa deosebit de dificilă, astfel că îşi începuseră verificările şi activaseră serviciile odată cu al treilea schimb de noapte. Intenţia comandamentului era pornirea foarte devreme a marşului, fiind de aşteptat ca fierbinţeala amiezii să încetinească deplasarea. Teoretic, etapa zilnică de douăzeci de mile se putea îndeplini după două zile de adaptare dar noile condiţii cereau prudenţă în estimări. Oricum, pâcla nocturnă pe care briza nu reuşea s-o spulbere se arăta propice plecării. Înfrigurați, soldaţii ieşiră în cete, executându-şi la repezeală exerciţiile de înviorare ca să dea atenţie sporită toaletei de dimineaţă, ultima pe acele locuri. Abia se instalară sub copertinele popotelor şi se ațâță larma crescătoare a auxiliarilor, ghidaţi de grupele de corvoadă, ce prinseră să încarce în căruţe cazarmamentul centuriilor. Dezumflate treptat, corturile lăsară liberă priveliştea posomorâtă a bivuacului; la împăturirea lor soldaţii constatară, printre înjurături, că erau acoperite cu un soi de pulbere fină, ca o cenuşă, care se ridica la orice perturbare.

Subunităţile se masară în careu venind din felurite direcţii; noua structură avea pe fiecare laterală cele opt cohorte ale legiunii corespunzătoare, în timp ce linia de fund era acoperită cu unităţile de sprijin – escadronul de cavalerie, centuria de artilerie, cele două cohorte de auxiliari şi corpul medical. Adaptarea la proaspetele modificări prelungiră poziţionările subunităţilor printr-un soi de instrucţie, până când comandantul general se declară mulţumit şi ordonă să se dea raportul. În linişte, micul grup de ofiţeri superiori primi ordinul de marş; trompetele intonară "onorul la drapel" pe măsură ce acesta era coborât de pe catargul telescopic, împăturit şi dus la cortul de comandament. Apoi formaţiile se reorganizară, pregătindu-şi dislocarea.

Îndemnându-se cu fluierături stridente escadronul de cavalerie trecu la trap în avangardă, acompaniat de blestemele celor pe care îi cuprinsese norul de praf răscolit sub copitele nervoase. Urmară cohortele legiunii Dreapta – fiecare centurie înşiruindu-şi plutoanele în coloane cu trei soldaţi pe rând şi căruţele de zestre la mijloc, cu bucătăria şi grupa de auxiliari în trenă. După centuria de artilerie şi plutonul 1 medical venea, tot în dispunere ternară, legiunea Stânga. Ariergarda era constituită dintr-un detaşament de căruţe uşoare ce rula în evantai; în fiecare chilnă fusese fixată câte o puşcă-mitralieră deservită de doi oameni – puşcaşii-mitraliori pe care locotenent-colonelul Ghirin îi strânsese de la toate plutoanele. "Sunt mai eficiente chiar decât tancurile" argumentase el în cercul ofiţerilor. Datorită uruitului lor caracteristic, soldaţii le şi porecliseră "tagane".

Când, într-un târziu, ariergarda ajunse să se urnească şeful ei avertiză prin radio că aveau o "coadă". "S-a format o ceată de băştinaşi şi se ţine lipcă de noi, detalie el. Par decişi să ne însoţească".

- Clasicii corbi, ricană comandantul general când i se raportă evenimentul. Amărâţii speră să ciugulească ceva pe seama noastră. Totuşi, nu sunt complet inutili, ordon să fie lăsaţi în voia lor!

Direcţionată iniţial spre sud-est, ocolire dictată de sectorul mlăştinos care, sub vremea posomorâtă, era invizibil divizia se desfăşurase într-o coloană mereu extinsă pe firul doar ghicit al

drumului. Comandanții călări se străduiseră să țină cadența celor 120 de paşi pe minut ordonând reprize de marş forțat sau cântece; curând, terenul prăfos, nesincronizarea plutoanelor, tactul deplasării lente reduseră deplasarea la un marş de voie, rândurile de trei soldați desperechindu-se datorită neregularităților drumului. Pâcla uscată a zorilor se văzu împinsă de o boare fierbinte din dreapta – răsuflarea deşertului – pe măsură ce drumul şerpuia uşor ascendent. Tropotul surd al coloanei era uneori subliniat de câte un vaiet sau o înjurătură.

După cincizeci de minute legiunile primiră ordin să facă o haltă de zece minute; aproape instantaneu convoiul se destrămă, infanteriştii trântindu-se pe iarba pipernicită, eliberându-şi fără sine umerii şi picioarele. Cu toată "tropicalizarea", majoritatea purta bocancii regulamentari, considerați mai siguri pe accidentele terenului, pe când încălțămintea uşoară fusese permisă exclusiv în cantonament. Nici nu apucară să-şi răcorească rosăturile că de-a lungul subunităților răsunară strigătele: "Drepți!… Drepți!" contrazise de murmure dezaprobatoare.

- Puțin peste două mile, aprecie comandantul general în centrul grupului său de comandă, plasat în urma plutonului 1 medical şi înaintea centuriei de artilerie. Neîndoielnic o aproximație, hărțile astea păcătoase sunt bune eminamente să-ți tenteze imaginația!

- Un pedometru ar fi fost mai util, îndrăzni cineva dintre călăreții învecinați.

- Voi, tinerii, vedeți totul prin prisma instrumentelor, replică şeful, pe când eu mă aştept la calități umane… Ce mai spune cercetarea?!

Raportul de rutină al comandorului Yasena informa că se "rechiziționase" în zona cetății tributare o herghelie de cai, lăsată sub paza unei grupe ca să fie preluată de divizie. Vestea fu primită cu satisfacție, întrucât multe subunități aveau câte un singur catâr la căruța cu zestrea.

A doua haltă avu loc nu departe de râul care, având cursul spre nord, intersecta drumul. Vegetația abundentă ce îl mărginea arăta ademenitor dar traversarea încetini îndestul marşul ca să stârnească iritarea trupei. Vadul fusese meticulos jalonat cu țăruşi de către cercetaşi însă trecerea căruțelor, a bucătăriilor de campanie, a artileriei prin mocirla tot mai înțețită duse la împrăştierea soldaților pe malul stâng, unii ca să se răcorească spălându-se sau înmuindu-şi picioarele în apă, alții să iscodească regiunea sau să-şi facă nevoile.

Soldatul Ocoate din cohorta a II-a Stânga se apropie de frontul portocaliu al tulpinilor lise, terminate cu o egretă de puf, care oprea linia ierboasă, tăie cu ajutorul baionetei câteva bine împlinite dintre ele, le coji şi începu să mănânce cu poftă.

- Ce naiba faci?! exclamă un camarad suspicios.

- Au o pulpă comestibilă, îi explică fostul culegător de fructe. Dulce şi răcoritoare, mai bună decât gemul de popotă.

Imediat, exemplul se întinse. Trosnetele ce însoțeau poticnelile soldaților prin nămol stârniră sute de păsărele frumos colorate, şerpi, broaşte, dar şi valuri de țânțari bezmetici ce nu se sinchiseau de plesniturile neîndemânatice ale intruşilor.

- Parcă ar fi papiruşi, remarcă un ofițer oprit să contemple viermuiala de pe mal. Aidoma celor stilizați pe vechile fresce.

- În locurile astea?! obiectă colegul său.

- Care locuri?! Aş da oricât să-mi spună oarecine, clar, unde suntem!

Boscorodind, se îndepărtă la trap, îndemnându-şi calul cu o nuia, înspre meandra din avalul cursului. Un singur soldat îl observă şi constată neutru, pentru sine: "Uite maimuțoiu' pe mârțoagă"; ca să întărească spusa, aruncă în apă bucata de pesmet din care legumea.

Tulpinile acelea acvatice atraseră atenția şi soldatului Ubart. Cojind cea mai groasă găsită dintre ele, de doi inci în diametru, el scoase cu grijă iasca ce învelea miezul cărnos.

- Asta cum foloseşte? vru să ştie Toma.

- Pentru amnarul meu, răspunse reținut celălalt. Scoase din raniță o pungă de piele, din ea o piatră negricioasă şi o bucată de oțel. Chibriturile se udă, se termină, astea le am de la bunicul şi o să țină încă mulți ani. În răstimp ce grăia îndesă iasca în pungă şi-i înnodă strâns baierele, apoi o repuse la locul ei. Te-ai lămurit?

- Pe crucea mea, invocă sergentul, credeam că sculele astea au dispărut din lume; se vede treaba că nimic nu se pierde.

- Civilizația e bună, intră în vorbă Gudina, care urmărise captivat scena, dar nu când trebuie să te bizui pe forțele proprii. Om fi noi în armată, însă la o adică eşti singur.

Fluierăturile stridente ale şefilor de grupe, menite să dirijeze ordonarea spre vad se împuținară treptat, pe măsură ce subunitățile traversau râul. Monotonia marşului fu întreruptă de priveliştea oraşului-cetate care fusese atacat zilele trecute. Prin binoclu se putea vedea gaura întunecată a porții sfărâmate şi frământarea locuitorilor ce se refugiau în interior sau îşi fluturau armele pe crestele zidurilor.

- Acesta a fost momentul decisiv, istorisi locotenent-colonelul Ghirin în grupul său, pentru ofițerii care aparținuseră fostului regiment 13.33. Se sinchiseau de noi în deriziune, ba chiar bănuiesc că ne înjurau de pe zidurile alea, indiscutabil ciclopice, vă rog să mă credeți. Însă când le-am pulverizat ditamai poarta ferecată cu câteva obuze fenomenul i-a scos pe toți târâş afară. Nu mă îndoiesc că şi-au golit magaziile, başca turmele de vite. Apropó, să avem grijă la popas să ne luăm partea din ce-au mai cules cercetaşii noştri!

Suita comandantului legiunii a doua, plasată strategic în fruntea primei cohorte, se destrămă în vederea următoarei halte; blestemele şi vaietele coloanei nu scăzură însă cu nimic din intensitate. Cu toată vremea închisă, temperatura aerului creştea, sporind inconfortul deplasării, în care rosăturile accesoriilor erau motivul principal.

Abia la ora douăsprezece se dădu repaus general, pe locul ales de avangardă – o uşoară depresiune, suficient de netedă, în apropierea unui pârâu îngust. Vegetația rară oferea o umbră neîndestulătoare – petece uscate de desiş, câțiva pomi piperniciți, o iarbă pălită.

- Dați-i zor, băieți, îşi sfătuiră comandanții oamenii, două ore de huzur şi reluăm marşul. Mişcați-vă fundurile în corvoadă, dacă vreți mâncarea la fix, că nu avem servicii de încartiruire!

Majoritatea "băieților" era de părere că şefii pot să-şi vâre în cur marşul, mâncarea şi tot ce mai doreau. Autoritatea sergenților şi experiența reangajaților îi urni totuşi, cele două legiuni ocupând fiecare un soi de patrulater neregulat, de o parte şi alta a drumului, cu bucătăriile în interior, unde se puteau vedea şi corturile comandanților de cohorte – singurele care fuseseră ridicate, alternând cu copertinele popotelor, prin munca grupei de auxiliari din subordinea fiecărei cohorte. Grupându-şi echipamentul în grămezi ordonate lângă căruța cu zestre, pluton după pluton se resfiră de voie; cei mai mulți dintre soldați, aşezați pe sulurile păturilor, se apucară să-şi cerceteze rosăturile şi să le oblojească slujindu-se de pachetele cu pansamente individuale.

- O plimbare numai bună pentru un supliment de mâncare, comentă soldatul Bakel în cercul grupei sale, acum că a dispărut gustarea de ora unsprezece.

- Te-ai spălat ca lumea? se interesă Anaka.

- Ce vrei să spui?

- Spun ce-am auzit în cartierul vecin, cică cenuşa de azi dimineață, de pe corturi, ar fi fost radioactivă.

- Pe toți dracii, te-ai zărghit?!

Nu doar Bakel sărise în picioare la aflarea veştii; şi ceilalți îşi inspectară mâinile, apoi

plutonul se buluci către pârâul din mărginime, unde o grămadă de soldați tulbura apa, înjurându-i pe noii veniți fiindcă se plasau în amonte.

- Pe Jupiter, răbufni comandantul general când i se aduse ştirea, la şedința din cortul de comandament, că subunitățile se "decontaminează", cine a lansat zvonul ăsta complet idiot?! Plutoanele de protecție antichimică au rămas la bază, tocmai ele aveau truse analitice pentru depistare! Doctore, se adresă el medicului şef, fă cumva şi dezamorsează isteria asta, avem destule altele de organizat!

- Între noi fie vorba, răspunse cel interpelat, n-avem nici o metodă directă de relevare a realității, eventualele simptome or să apară peste câteva zile…

- Îți spun că nu-i nici o blestemată de radioactivitate; domnii comandanți de cohorte să-şi instruiască în acest sens oamenii imediat ce terminăm! Cum stăm cu transportul?

Rapoartele precizară că majoritatea centuriilor avea cele opt căruțe stabilite ca zestre; caii de captură se cereau distribuiți fără întârziere, multe atelaje având un singur animal de tracțiune.

- Va da şi colonelul Ghirin din căruțele sale cu mitraliori, pentru completare.

- Prefer să dau de la cohorte decât să diminuez forța de şoc, opină comandantul legiunii Stânga. Pentru corvoadă o să fie buni şi auxiliarii, la urma urmei! Atenționez că, pe lângă aprovizionarea trupei, noi mai trebuie să alimentăm şi dobitoacele iar baza de aprovizionare nu poate fi decât ce întâlnim, să nu ne complicăm cu tratative preliminare!

În scurt timp bucătăriile binevoiră să distribuie prânzul – ciorbă groasă şi plină de carne, însoțită de o lipie. Soldații se ordonară la umbra copertinelor şi mâncară pentru început zeama; bucățile de carne, pescuite cu "padelele", au fost învelite în lipii şi consumate astfel, ca nişte rulade. Au cucăit în continuare acolo, tolăniți binişor, să-şi facă siesta, gâlgâind din ploştile umplute cu ceai proaspăt şi privind la grupele de corvoadă care se vânzoleau.

Moțăiala ce pusese stăpânire pe tabără a fost întreruptă la orele patrusprezece, când au răsunat cu insistență semnalele deşteptării şi fluierăturile sergenților. Oamenii s-au echipat, înjurând sleiți, caii lăsați la păscut au fost iar înhămați, corturile dezumflate şi ambalate. La orele 14,30 coloana s-a pus din nou în mişcare, în aceeaşi formație, comandanții străduindu-se a-i imprima cadența alertă de dimineață. Dincolo de pâclă soarele se făcea neîncetat simțit – pământul pietros dogorea în asemenea hal că stratul-limită al aerului tremura prăfuit la orizont.

- Parcă aş avea un butoiaş cu cuie pe fiecare brâncă, destăinui Cafid către tovarăşi, bocancii mi-s din oțel, jur pe cişmeaua din fața casei mele. Ție pare-se că-ți este în obişnuință, i se adresă el lui Edin.

- Sunt deprins, încuviință acesta, dar în alt ritm, ăsta este cam mecanic. Oricum, nu mergem mai rău decât ceilalți.

- Aşteaptă să apară băşicile; novicii nu ştiu ce înseamnă branțuri bune până nu descoperă cuiele din talpă. Merge, pescarule, merge camarade?!

- Dacă nu te gândeşti hojma la picioare merge, răspunse domol Fusi.

Replica sa îi reda întocmai starea: reperase de dimineață cortul "politicienilor" – era al comandantului cohortei a IV-a – şi prefira cuvintele auzite acolo încercând să le asocieze motivațiilor marşului.

Privilegiul de a fi vizitiu nu-l fericea pe infirmierul brancardier Polihen. Ținând aproape căruța cu coviltir, una din cele având desenate pe flancuri câte o cruce, în coada legiunii Stânga, pufnea asupra colbului, trăgând în răstimpuri cu coada ochiului la doctorul său; acesta, într-un cotlon improvizat, sorta "probele" – bucăți de leucoplast lipite rapid şi dezlipite de pe hainele soldaților, corturi, armament, inscripționate şi etanşate în pungi de plastic – le picura un anumit

reactiv care schimba culoarea, privea prin microscopul portabil, apoi le închidea la loc, marcându-le cu un "N". Periodic, emitea câte un apel radio şi anunța : "Cohorta cutare, total negativ. Trimiteți agentul să ia probele". De fiecare dată, din rărunchi necunoscuți urca în valuri un impuls paralizant. "De trei ori afurisit, bombănea Polihen, să fii otrăvit din aer. Dar, credincios consemnului, când îl ispitea vreunul răspundea invariabil: Nici pomeneală de radioactivitate, degeaba se căzneşte dom' doctor". La un moment dat ajunsese în dreptul lui Halaf, care se încălța tacticos la marginea drumului.

- Noroc, camarade, cuvântă acesta şi sări sprinten pe capră. Adă ceva să-mi treacă, uite, sunt numai o rană. Zicând acestea se aşeză, scoase bocancul neîncheiat şi trase ciorapul.

- Mda, răspunse Polihen contemplând uşoara roşeață a tălpii prezentate, o să caut să te oblojesc.

- Infirmiere, se ascuți glasul iritat al medicului, bagă-i domnului pacient orarul cabinetului în devlă şi fă-i vânt!

- Am înțeles, dom' doctor, să trăiți, mă prezint cum ați ordonat, rosti Halaf, doar să mă echipez! Expedie o ocheadă lui Polihen, pe când cobora. Oricum, masul nu e departe, adăugă el, ținându-se de loitră, vă întovărăşesc.

Cele zece minute de odihnă ale haltei opriră trupa la prima dintre colinele sărăcăcioase ale unui şirag ce făcea trecerea câmpiei aride la munții care începeau să se contureze în zare. Cu gesturi automate, soldații se dezechipară şi îşi scoaseră încălțămintea, să se răcorească şi să blesteme "ochii de găină", cum le spuneau veteranii bătăturilor, căci proliferau în pofida ajustărilor. Cei mai mulți se interesau cât urma să dureze "afurisita de tropăială aiurea" dar comandanții călare le ignorau izbucnirile, preocupați de ordonarea subunităților şi distribuirea "răniților" pe căruțe, spre ştiința cărora locotenent-colonelul Ghirin răcnise că nu dă nici o blestemată de "tagană" la infirmerie dacă nu vede personal țurloaiele roase până la glezne, sporind mormăielile amenințătoare ale grupurilor intrate iar, după scurtă vreme, în dispozitiv de marş.

Ordinul de oprire se transmise la orele 18,30, când primele subunități ale legiunii Dreapta răzbiseră la albia secată a unui râu, plină de bolovani, ce se ivea dintr-un defileu al lanțului muntos. Raionul fusese însemnat de avangarda ai cărei călăreți, scotocind împrejurimile avansate, prinseseră trei păstori cu turma lor de oi şi capre. Erau trei bărbați mărunți şi oacheşi, bărboşi, înveşmântați în piei de oaie; ei dăduseră de înțeles că ştiu trecătoarea, schițând cu bâtele pe sol munți şi descriind locuri nespus de bogate spre răsărit. Comandorul Yasena dărui fiecăruia un cuțit şi le comunică, risipind gesturile, că vor fi călăuze, generos răsplătite dincolo de munți, inclusiv pentru animalele lor ce aveau să fie sacrificate.

Pe măsură ce soseau, subunitățile erau dispuse în front, pe două rânduri, pluton lângă pluton, astfel că legiunile alcătuiră două pătrate ce se atingeau la un colț pe albia secată, cu o diagonală aliniată în prelungire. Soldații înțeleseră rolul acelei aşezări abia când pe interior, în spatele lor, se puseră la sol corturile desumflate, apoi fură aranjate bucătăriile şi căruțele, după care primiră ordin să sape un şanț la adâncimea de un picior iar pe valul de pământ aruncat îndărăt să stivuiască un parapet de pietre, până la nivelul pieptului.

- A înnebunit boşorogul, scrâşniră novicii, să ne pună în țarc pentru câteva ore!

Deşi pietre se găseau peste tot, zidul împrejmuitor ajunse trudnic la cota stabilită, cu deschizături de acces practicate pe laturi, când focurile bucătăriilor estompau de-a binelea amurgul. Între timp corturile fuseseră montate, cele ofițereşti în centrul pătratelor; în fața cortului de comandament catargul telescopic susținea steagul diviziei.

Discuția comandanților convocați se axă pe complicațiile de aprovizionare şi transport, pe

lângă semnele de întrebare privind traseul. Şeful cercetării raportă că are şi o a patra călăuză, aflată de ariergardă printre băştinaşii ce însoţeau divizia.

- S-au generat pare-se prietenii, comentă el, au mai fost luaţi în "tagane", au schimbat obiecte… cert este că avem aceleaşi informaţii – după trecerea munţilor urmează un şes roditor, care va permite reluarea marşului spre sud.

- Roditor şi cu proprietari, sublinie cineva.

- Domnilor, interveni comandantul general, în perioada imediată trebuie să devenim operativi, omogenizarea este absolut necesară. Cât despre localnici, vom face la fiecare popas aceeaşi construcţie defensivă indiferent de amplasament, nu ne putem permite surprize. Deocamdată mărşăluim ziua, vom vedea dincolo dacă se pune problema marşului de noapte. Controlaţi personal confortul trupei, în limitele situaţiei!

Când a sunat stingerea, tabăra se liniştise pretutindeni; pufnind şi gemând, cu feţe congestionate, oamenii se dezbrăcaseră la lumina lămpilor de veghe şi a lanternelor, exhibând băşici şi plăgi. Branţurile erau preocuparea de căpetenie a celor afectaţi, predispuşi la orice cheltuieli. Zvonul comentariilor scăzu repede însă auxiliarii forfotiră în jurul vitelor şi a bucătăriilor până aproape de miezul nopţii, când Lastings făcu o inspecţie a taberei, vizită atât de puţin relevantă încât nu produse nici un comentariu. Sub presiunea unui vânt rece se dezveli cerul cu stele mai mari ca oricând; radiaţia nocturnă polei corturile într-astfel că paza dublă nu avu nici o piedică la supravegherea sectoarelor. Schimburile se succedară în linişte până ce apelul deşteptării, sub obscuritatea roşiatică a faptului zilei, sfâşie parcă aerul, acompaniat de fluierăturile asurzitoare ale sergenţilor şi răgetele unor animale speriate.

Înţepeniţi, cu gesturi mecanice, soldaţii ieşiră la înviorarea meşteşugit îndrumată ca, precum ordonaseră comandanţii de plutoane, "să le scoată afurisita de febră musculară din mădulare". Cele câteva burdufuri de apă aduse de auxiliari, cantitate simţitor inferioară porţiei zilnice de patru bidoane, umplură anemic ploştile folosite pentru spălat. După un sumar raport şi coborârea drapelului mâncarea de dimineaţă, compusă din tocană şi ceai, se consumă degrabă; în plus, soldaţii primiră câte o plăcintă cu carne, ca provizie de rezervă. Subunităţile îşi strânseră zestrea şi părăsiră reduta jumelată respectând ordinea în care sosiseră. Mai veseli decât se aşteptau comandanţii, oamenii porniră să cânte şi să glumească pe măsură ce băteau pasul de defilare la regruparea dincolo de deschizăturile parapetului.

- Dacă nu aveam gardul ăsta, precis o tuleam la curve! răcni unul din prima cohortă, provocând un val de râsete şi propagarea rapidă a expresiei de rămas-bun.

Albia bolovănoasă în preajma căreia înnoptaseră nu era îndestul de practicabilă; avangarda sui pe mal, urmând călăuzele ce avansau fără şovăire, iar plutoanele se destinseră pe firul cu greu sesizabil al potecii, accesibil totuşi căruţelor. Din faţă veneau valuri de aer îngheţat, iscate de înălţimi; acestea răciră şi transformară părţile metalice ale echipamentului individual în surse de inconfort şi blesteme. După primul repaus privelişte a povârnişurilor pietroase a fost înlocuită cu cea a unor pereţi înalţi din stânci de gresie înnegrită, ce îngustau necontenit defileul, uneori despicaţi de viroage din care dune mari de nisip, suflate de vânt, întretăiau calea. Coloana se lungi perpetuu, încât doar legăturile radio, tot mai frecvente, asigurară o oarecare identitate. Comandantul general ordonă marcarea periodică a reperelor naturale, pentru a fi menţionate de subunităţi la contactul vizual, sperând să aibă o imagine a subţierii diviziei.

La a doua haltă pâcla se retrăsese destul de mult ca să dezvăluie peisajul posomorât şi sărăcăcios al regiunii străbătute de trecătoare. Soldatul Leviq, repartizat în cohorta a VII-a Stânga, se îndepărtă de grupa sa pentru a se acăţa pe o despicătură de stâncă; trudnic, dibui la un soi de

matrice din piatră, un refugiu perfect. “Doamne Dumnezeule, şuşoti el lovindu-şi repetat fruntea de rocă, luminează umbletul fiului nevrednic, Tată al meu, arată-ți mărinimia”. Când îşi dădu capul pe spate i se păru că este săltat de subțiori, deasupra vălului ce-i acoperea ochii, lăsând dedesubt un deşert înfiorător. Se cutremură cuprins de spaimă prevestitoare şi se regăsi în cavitatea de piatră, bolborosind: “Cine sunt eu, Doamne, să înțeleg? Mă las în voia Ta, mă dăruiesc Ție”. Țipătul înalt din văzduh al unei acvile desăvârşi umilința cu care îşi reluă locul flotant.

Acelaşi țipăt de răpitoare schimbă şi reflecțiile soldatului Kalle, înnoit servant în centuria de artilerie.

- Totuşi, afirmă el ca şi cum continua discuția cu camaradul alături de care se bălăbănea pe capra atelajului, sunetul este vibrație şi vibrația, dacă o trimiți pe o conductă, înseamnă că trimiți energie, nu ai nevoie de transmisii, înțelegi?

- Te cred, cum altfel, replică arțăgos celălalt, datorită vibrațiilor ăstora mă apucă mereu pişarea, le cunosc foarte bine!

Deşi înainta fără popasuri, escadronul de cavalerie ce constituia avangarda – fostul batalion de cercetare – avansa lent pe brâna povârnită care urca deasupra defileului oferind, dincolo de valea tulbure, priveliştea spinărilor unor munți puțin atrăgători. Grupați câte doi, în “celule” după cum le denumise comandorul Yasena, cercetaşii scrutau împrejurimile, silindu-se să anticipeze traseul. La fiecare jumătate de oră se executa un marcaj vizibil – o cifră trasată cu cremă de ghete – superfluu în acea trecătoare dar util pentru evaluarea ritmului grosului trupei. Spre terminația unei curbe largi, verdeața ce apărea deasupra unei coline atrase o grupă într-acolo. Caii se cățărară cu dificultate pe povârniş; din culme oamenilor li se înfățişă o vâlcea ocupată de un pâlc de arbori imenşi ce îşi etalau crengile orizontale în planuri imbricate, ca nişte turnuri vegetale.

- Isuse, izbucni unul din soldați, brazii ăştia au măcar optzeci de picioare înălțime!

- Brazi or fi în târgul tău, îl potoli comandantul de grupă, nu în locurile pierdute de Dumnezeu!

După care ordonă retragerea şi raportă comandorului Yasena descoperirea, retransmisă grupului de comandă.

O nouă curbă, cu soarele lăsat în stânga şi pasul se lărgi ca să prezinte un tăpşan ce frână avangarda fiindcă dinspre baza versantului adiacent se sumeța o construcție. Prin binoclu, părea să fie un templu, rezemat de peretele stâncos în care probabil se prelungea, cu o fațadă sculptată şi vopsită în albastru pe fond ocru; câteva corturi se ridicau în vecinătate. Escadronul îşi desfăşură dispozitivul de luptă, apoi un detaşament avansă pedestru, cu prudență, oamenii căutând să arate cât mai paşnic.

De aproape, corturile se vădiră a fi coviltirele unor căruțe, desfăcute anume ca să le acopere; în fața fiecăruia era cinchită câte o femeie învăluită în mantie albă sau gălbuie; frunțile tuturor erau încinse cu câte un curmei din sfoară împletită. În spatele atelajelor se întrezăreau mici cete de bărbați pletoşi, cu veştminte albe şi lungi, ce păreau adâncite în activități necunoscute. Aşezarea lor mărginea un platou de cărămizi smălțuite, unde şedeau alte femei, aidoma celorlalte, dar în grupuri despărțite prin frânghii întinse pe două rânduri de pari, dichisite ca să hotărnicească traiectorii de trecere. Atras de aspectul insolit al acelei tabere, un soldat se apropie de una din femei şi îi aruncă o monedă în poală. Imediat, ea se sculă şi porni spre templu; când observă că dăruitorul stătea neclintit, îi făcu semn s-o însoțească.

- Du-te, îl îndemnară camarazii, vezi că vrea să te gratuleze. Fii atent ce-i ceri! Nu uita prezervativul!

Sub privirea îngăduitoare a locotenentului comandant, soldatul dispăru în templu; minutele se scurseră în aşteptare, pe urmă el reapăru triumfător şi adresă un gest obscen camarazilor; aceştia se repeziră între femei, surzi la interdicţiile superiorului.

- Domnule comandor, raportă precipitat locotenentul prin radio, ne confruntăm cu un bordel!

- Pe focul iadului, exclamă Yasena, ce tot îndrugi?! Ţine-ţi oamenii, că sosesc!

Într-adevăr, veni la galop ca să contemple perechile ce intrau în templu. Neluând seama la justificările comandantului de detaşament descălecă, aruncă frâul aghiotantului şi avansă până în interiorul edificiului: după un coridor larg, placat cu plăci smălţuite ce întruchipau jivine fantastice, ajunse într-o încăpere uriaşă boltită în piatră, abia luminată de orificii practicate la partea superioară. În capătul opus se contura statuia copleşitoare şi diformă a unei femei goale, cu un sex exagerat şi grotesc pictat, cu braţele înălţate, învăluită în fumul aromat al unor căţui aşezate pe grătare mari sub care mocnea jăratec. Pereţii laterali conţineau şiruri de nişe sfredelite în stâncă, de unde răzbăteau icnete şi gemete ce le dezvăluiau destinaţia. Tacticos, comandorul scoase revolverul şi trase un foc în aer, al cărui răsunet fu multiplicat de cavitate, apoi se răsuci pe călcâie şi se îndreptă spre ieşire, insensibil la siluetele în goană pe lângă el. Se opri în pragul templului, o grindă frumos modelată şi aţinti cele câteva căruţe ce se îndepărtau, înconjurate de băştinaşi care vociferau, în vreme ce femeile de pe platou se îngrămădiseră, culcate, cu mâinile lipite de portal. Un bătrân cu fruntea încinsă de o tiară ieşi din templu şi începu să-şi agite toiagul sculptat, strigând gutural “mylitta, myllita” dar Yasena îl ignoră şi descinse către dispozitivul escadronului. Bătrânul, ce părea să fie preot, îşi ridică ameninţător toiagul, gest datorită căruia un soldat îl lovi în cap cu patul armei, doborându-l în bocetele femeilor.

- Adunarea! ordonă comandorul. Pare-se unii n-au înţeles că se află în escadronul meu!

Aghiotantul încuviinţă şi, pe furiş, scuipă de două ori peste umărul stâng.

Când legiunea Dreapta mărşălui în proximitatea templului, pe platou avea loc o ceremonie funerară – femei bocitoare cu piepturile dezgolite şi poalele în brâu ţipau strident neostoit şi îşi smulgeau părul în jurul unui grup de preoţi ce tânguia o melopee tărăgănată, aplecându-se spre trupul gol întins pe un linţoliu şi turnând pe el, pe rând, mierea dintr-un ulcior. La vederea comandantului general şi suitei sale localnicii erupseră în strigăte ameninţătoare, arătând insistent către cadavru, ca şi cum i-ar fi făcut responsabili; intrigat, comandantul ordonă o anchetă urgentă. Poticnindu-se la priveliştea templului şi a ritualului de înmormântare, grosul armatei se scurse mai departe pe valea ce se îngusta din nou, însă înainte de a pătrunde în strâmtoare se dădu semnalul aşteptat al repausului general.

Urcând pe pantele împrejmuitoare, legiunile îşi aşezară în trepte patrulaterele ce înconjurau bucătăriile, corturile comandanţilor şi copertinele popotelor. Câţiva auxiliari se îngrămădiră la izvorul jalonat de cercetare ca potabil, să umple marmitele, alţii se risipiră să cutreiere împrejurimile culegând lemne de foc.

Soldatul Dai, din cohorta a III-a Stânga, se apropie de izvorul în preajma căruia era instalată grupa sa şi constată:

- Apa curge acum spre răsărit.

- Şi ce-i cu asta? replică un camarad ce-şi muia tălpile în firul izvorului.

- Este că ne aflăm la cumpăna apelor, am încheiat urcuşul.

- Să te audă Cel de Sus, izbucni celălalt, e prima veste bună de aseară!

În cortul de comandament şedinţa debutase cu admonestarea iritată a comandantului general:

- Se pare că domnul comandant Ghirin nu este în stare să-şi stăpânească subordonaţii, când e vorba să sfideze o ceată de femei anemice!

- Permiteți să raportez, se sculă comandorul Yasena.

- Nu permit! Domnilor, dacă nu înțelegeți că avem o misiune pacifistă atunci mai bine predați comanda! Pe lângă dificultățile marşului apar chestiuni pe care le-ar rezolva orice cadet! Este inadmisibil, dar nu am de gând să mă ocup cu aspectele minore; cohorta I, raportarea!

Soldații plutonului 1 din cohorta a V-a Stânga se tolăniseră la întâmplare pe panta pietroasă, suficient de caldă ca să şteargă amintirea dimineții înghețate şi picoteau când locotenentul ce îi comanda se ivi şi anunță:

- Aveți un nou camarad, faceți-i loc! Sergent Toma, ia-l în subzistență! Fără să aştepte urmarea, se grăbi spre ungherul unde auxiliarii îi aranjaseră un culcuş.

- Ia uite, se fac recrutări, ironiză Parsi. Cine eşti?

- Ruiz, spuse noul venit, aruncându-şi sacul de campanie în mijlocul grupei şi trântindu-se peste el. Care-i şeful, Toma? Poate să vină să mi-o pupe!

- Ce văd, răsări mirat Halaf, ăsta-i de la cercetaşi, îl ştiți, jucătorul de fotbal!

- Camarade, îl povățui blând Bakel, vezi că eşti la trupă… nu poți sta mereu treaz, pricepi?! Mai prielnic ți-ar fi cu noi.

- Am stat toată viața în trupă, rânji Ruiz. De când am coborât să mă descurc pe stradă… însă are şi trupa o ierarhie… eu nu sunt valetul nimănui!

- Bun, eşti în grupa mea, zise Toma, o să-ți dai singur seama. Cum te-a transferat aici?

- Ne-a decimat Yasena, pentru o chestie cu şandramaua pe lângă care am trecut, cică nişte curve sfinte... Eu am fost norocos, celor de şi-au veselit coaiele le-a simulat comandorul o execuție c-au trebuit să-şi schimbe izmenele, iar locotenentul lor s-a trezit adjutant. Căscă şi adăugă, întinzându-se: Eu i-aş fi scopit. Oricum, mutarea e temporară, revenim îndată ce se ia direcția sud.

După ultimele vorbe adormi imediat, sub privirile plutonului.

Semnalele deşteptării de la orele patrusprezece produseră cunoscutul oftat general ce preceda zarva echipării şi intrarea în dispozitivul de marş. Potrivit deducțiilor, se părea că traversarea munților intra în faza descendentă; dorința comandantului general era ca noaptea să fie petrecută pe teren deschis, în consecință ordonă subunităților să păstreze cadența celor 120 de paşi pe minut. Legiunea Dreapta se puse prima în mişcare, ca de obicei la jumătate de oră după escadronul de cavalerie, a cărui staționare era mai redusă. În aşteptare pe margine, Cafid fu izbit de limba melodioasă, omogenă dar străină, ce accentua cântecul unei centurii.

- Pe duhul sorgului, exclamă el, de unde ați scos cuvintele astea?

Curiozitatea îi fu satisfăcută cu greutate, chestionând de câteva ori, prin bunăvoința unui sergent al subunității consecutive.

- Au fost grupați conform limbii natale, aşa a vrut şeful cel mare; numai ofițerii lor le sunt translatori, altcum nu discută cu ceilalți!

Târziu, când legiunea Stânga reluă itinerarul, în continuarea comandamentului său, soarele începuse să pripească, alinat de un curent ce străbătea trecătoarea. Dinspre tufişurile de pe costişe venea ciripit de păsări şi roiuri de fluturi se zbăteau la petele de umezeală iscate de rarele izvoare scurse din stânci. Abia după halta de 16,30 valea dădu să se lărgească, vădind perspectiva unor spinări verzi de munți iar marginile drumului lărgit, pline de mărăciniş, permiseră agregarea subunităților în alcătuirea primară cu trei soldați pe rând, dispoziție ce spori mormăielile şi înjurăturile. Drumul descendent, colbăit şi încins, imprima cu duritate un tempo alert soldaților; aceştia, trecuți de punctul mort al efortului, îl efectuau mecanic.

Valea se deschise şi mai mult, oferind o ramificație în răscrucea căreia un călăreț dirija

coloana militară spre dreapta; pe Gudina îl pufni râsul remarcând însemnele de îndrumător de circulație ale soldatului.

- Nimic nu se pierde, grăi el, voios, către Ubart.

- N-aş zice, îi răspunse camaradul. Pecetea este pe cealaltă direcție, ca şi urmele. Mâna sa indică, în stânga, o săgeată neagră şi îndepărtată pe peretele stâncos, apoi pământul răscolit şi o moviliță de bălegar.

- Cum adică?! Şi agentul?

- Rațiuni militare, i-o întoarse Ubart. Dacă ne ajută în supraviețuire, e avantajos să le ştim.

În perioada haltei de la 17,30 un mic detaşament de călăreți depăşi ariergarda de "tagane" şi cohortele legiunii Stânga; conducătorul ei se opri câteva minute la comandament ca să raporteze confidențial locotenent-colonelului Ghirin, apoi formația îşi continuă drumul la trap şi dispăru în vale. Abia se puseră subunitățile în mişcare, să sfârşească ultima etapă a zilei şi un apel radiotelefonic atenționă statul major.

- Trebuia să fim în contact vizual, se auzi vocea nemulțumită a comandantului general. Am nevoie de toate forțele la asfințit iar unitatea voastră efectiv se târâie. Raportați!

- Am compactat formația, domnule comandant general, răspunse comandantul legiunii Stânga, tocmai pentru a accelera marşul. Vă vom ajunge la timp!

- Aştept s-o faceți; am să-l apelez pe comandorul Yasena, cred că a izbutit să repereze bivuacul, deşi nu a informat.

Cu îndemnuri şfichiuitoare ofițerii îşi impulsionară oamenii la mers "către masa de seară şi toate celelalte" dar până şi blestemele din rândul trupei răsunau formal sub crepusculul ce umplea valea tot mai largă, însoțite de murmurul unui râu izvorât dintre coline. Neobişnuit de generoase, echipajele "taganelor" culegeau pe toți rămaşii în urmă, contribuind la ritmul alert al legiunii Stânga. În fine, dealurile făcură loc unui golf al şesului abia ghicit către depărtarea întunecată; acolo aştepta un grup de călăreți din ale cărui rânduri ieşi comandorul Yasena, se apropie de comandantul Ghirin şi-i strânse mâna. Acesta porunci:

- Dispunere circulară, conform jaloanelor! Adunarea comandanților imediat după raportul de seară!

- Şi legiunea Dreapta? îndrăzni careva din statul major.

- Veți fi informați la momentul adecvat. Executarea!

Poticnindu-se şi înjurând soldații îşi identificară amplasamentele – o roză a vânturilor pentru cele opt cohorte, cu centuriile răsfirate concentric, ca şi căruțele ce formau astfel bariere defensive. În ochiul acestui "tabor", cum fusese numit de şefi, bucătăriile îşi asumară preparativele obişnuite, deservite de o parte din auxiliari, ceilalți ocupându-se cu ducerea cailor la păscut. După raport, pe măsură ce sarcinile se integrau în rutina zilnică, comandanții se orientau pe dibuite către cortul de comandament, întronat în centrul taberei. Primii dintre ei avură ocazia să-l audă pe locotenent-colonelul Ghirin cum strigă în receptorul radiotelefonului: "Da, domnule comandant general! Am înțeles, lansăm periodic rachete de semnalizare, ca şi dumneavoastră! Negativ… nu ştiu ce este cu escadronul comandorului Yasena! Voi pune observatori la avertismentele dumneavoastră! Oricum, este vorba numai de o noapte! Să trăiți!"

Când grupul de comandament fu complet, comandantul legiunii Stânga cuvântă, cu o voce solemnă:

- Domnilor ofițeri şi camarazi, ițele unui mârşav atentat la ființa noastră au fost descoperite, grație domnului comandor. Cred că ați băgat de seamă restructurările ce semănau a descompunere… Suntem în măsură să vă dăm explicații complete, cu speranța de a fi la termen!

…

Antrenați în activitatea de seară – ordonarea echipamentului la corturi, igiena personală, adunarea pentru masă, apoi pregătirea pentru stingere – soldații îşi îndepliniră mecanic amenajările sectoarelor. Primii trântiți în culcuşuri constatară în scurtă timp că nu puteau să doarmă, nici să mişte, răgazurile de relaxare scoțând la iveală oboseala traversării forțate; le rămâneau înjurăturile, răguşite şi ele. Tot plutonul 2 medical, alertat prin radio de către comandantul său aflat încă la raport, se împărțise pe grupe ce controlau adăposturile, distribuind cu larghețe calmante şi alcool, badijonând rosăturile, efectuând pansamente, înțepând cu stricnină cârceii, pulverizând tranchilizante pe pulpele umflate şi articulațiile dureroase, asigurându-şi totodată pacienții că tevatura pentru asemenea fleacuri era prea mare. Cei valizi hoinăriră o vreme pe afară, fumându-şi țigările sau scrutând apusul auriu-întunecat dinspre care venea o adiere cu mireasmă fragedă de plante coapte, dar reveniră curând ca să-şi potrivească efectele şi culcuşurile. Ofițerii inferiori îşi verificară subunitățile începând cu serviciile, auxiliarii şi plantoanele, încheind cu corturile plutoanelor unde soldații adormiseră mai zgomotos ca de obicei, întretăind tăcerea cu sforăituri, gemete şi chiar strigăte în somn. Ulterior, furierii cohortelor îi convocară pentru "miting" la comandanți, expresie ce nedumeri pe mulți; obosiți şi ei de călăritul interminabil, ofițerii şi adjutanții se reuniră şovăitori spre corturile şefilor de cohorte, sub privirile iscoditoare ale plantoanelor şi gărzilor prilejuite să schimbe diferite supoziții.

Unul din ofițerii pus pe întrebări îngrijorate era Hanif; remarcase înjumătățirea armatei şi detaliile neobişnuite ale fragmentării, înregistrase neliniştea comandamentului şi simțea, instinctiv, că "se petrece ceva", opinie repetată zadarnic celui pe lângă care îşi nimerise paşii; acesta, după ce se recomandase a fi locotenentul Nativit, se mărginea să scuipe printre dinți de câte ori făcea un pas greşit; nici măcar roiul de stele căzătoare ce sclipi feeric deasupra lor nu-i smulse vreo reacție. "Lucrurile se vor limpezi degrabă, îşi spuse Hanif, la "miting" – o expresie şocant de nemilitară". Spre mirarea sa, în cortul comandantului pătrunseseră şi câțiva soldați, convocați ca "reprezentanți".

Un val de aer rece se abătu peste legiune, diminuând agitația nocturnă la un zgomot de fond liniştitor ce amorți "taborul"; acesta porni să pulseze, armonizat cu natura înconjurătoare, apatic la neastâmpărul întârziaților. La distanță de cercul căruțelor mijeau câteva focuri potolite – ale cetei de indigeni ce se ținuse neabătută în urma armatei.

Freamătul din sectoarele ofițereşti se amplifică în zori, când şefii de grupe fură chemați pentru instrucțiuni deşi nu se dăduse deşteptarea, când herghelиile de cai doar ce erau aduse de la păscut iar grupele de auxiliari ațâțau focurile bucătăriilor, pătând cu fum argintiul aurorei. Sunetele trompetelor dezmorțiră trupa, îmboldită de plantoane şi gradați cu o râvnă neobişnuită, motivată prin adunarea pentru program, unde avea să se țină un "mare sfat", informație rapid răstălmăcită în toate felurile, atât de soldații ieşiți la înviorare cât şi de cei lăsați, cu largă bunăvoință, la dormitoare. O stare febrilă se instală printre oameni, alimentată de afirmațiile celor care observaseră amănunte pline de tâlc. Subunitățile se întoarseră la corturi, îşi pregătiră de marş efectele şi echipamentul, apoi se regrupară pentru masă şi se instalară grabnic sub copertine, să isprăvească acea activitate de rutină. Adunarea pentru program avu loc în exteriorul "taborului" prea strâmtorat ca să permită aranjarea în careu a cohortelor. Exact la orele şapte, trompetele intonară "onorul la comandant" şi locotenent-colonelul Ghirin înaintă călare, în fruntea comandamentului, până la nivelul laturii deschise a careului, dincotro privi imobil cum progresau raportările spre gradele superioare. La sfârşit, avansă singur două lungimi de cal şi aruncă un "Bună dimineața, ostaşi", iar legiunea Stânga răspunse unison: "Să trăiți domnule comandant!".

- Prima campanie s-a încheiat, răsună, neaşteptat de ascuțită, vocea comandantului. Eu voi fi călăuzitorul la locul ce vă va reda libertatea şi mijloacele de a dăinui necurmat! Pentru aceasta vă cer un ultim efort, de realizare a etapei finale, cea menită să ducă la societatea fără clase! Nu s-au încheiat încă necazurile, căci perfida legiune Dreapta a fost anume selectată ca să vă uzurpe drepturile, pe baza unor pretinse superiorități biologice… Noi le răspundem propunând pacea… Dar să nu ne stârnească, lovind în ființa noastră, fiindcă le-om da o replică zdrobitoare! Strâns ne vom uni şi vom păşi pe calea spre libertate, stăpâni pe destinele noastre! Stăruință şi victorie!

Un val de urale şi strigăte aprobatoare se ridică din rândurile cohortelor. Soldați care-şi spuneau "lideri" ieşiră în fața subunităților, tutuindu-şi comandanții ca pe camarazi şi declarară ataşamentul necondiționat al trupei față de conducătorul legiunii. Pe măsură ce grupul de comandament se retrăgea exaltarea răspândită treptat izbucni în exclamații:

- Am scăpat de vechiul regim!
- De-acum, acasă fraților, la răsfăț!
- Să se dea toate tainurile, cum se cuvine!
- Ne-om strânge după rânduielile noastre, ca obştii!
- Să ne arate drumul, că picioare avem şi noi!

Frământarea oamenilor păstra câteva nuclee, în jurul cărora se învârtejea fără să le poată destrăma. Un asemenea grup nemişcat era plutonul 1 al centuriei III.V, unde Toma şi camarazii săi priveau cu suspiciune manifestările dezlânate ale gloatei.

- Barca se clatină, vânt nu este, grăi Anaka.
- Nu-i o reacție din senin, asta a mocnit, îndrăzni Fusi.
- Ce bucurie să fie, că doar nu ne întoarcem acasă, am înțeles eu bine, jur pe tesla bunicului!
- S-a schimbat de tot armata, constată Toma. Întâi politică, apoi naționalism… Se destramă până şi chestiunile simple, luați aminte!
- Să vezi ce fericiți o să fie când vor munci pentru haleală şi toate alea, rânji Ruiz. Dacă îi dai unuia o palmă, imediat va striga după ordine şi disciplină!
- Camarazi, pentru alde noi nu mai are nici o importanță, se prefiră, abia rostită, o voce anonimă.

După ce se frământară o vreme pe platou oamenii se înturnară la corturi, din propriu imbold sau sfătuiți de comandanți; acolo continuară discuțiile, îndârjindu-se spre spaima auxiliarilor care, îngrămădiți, cu ochii în pământ, nu îndrăzneau să se clintească. Totuşi, autoritatea gradaților şi discursurile "liderilor" modelară treptat formația de marş spre "Țara Făgăduinței" – cum se exprimau inițiații. Escadronul de cavalerie se avântă primul, jucându-şi caii, urmat de cohorte, grupul de comandament şi plutonul medical; ca şi în ziua precedentă, detaşamentul de "tagane" era ariergarda; dincolo de colbul ridicat de el avansa, cu fereală, "coada". Drumul bătătorit neted, marcat la intervale regulate cu mici stele din piatră având scrijelite pe laturi inscripții ideografice grosolane, străbătea o regiune colinară, năpădită de iarbă, cu meandre ce gâtuiau perspectiva. Răcoarea superficială a dimineții făcea loc unei zile calde şi senine. Dispuse în coloane cu trei soldați în rând subunitățile mărşăluiau alene, diminuând treptat febra musculară contractată în ziua precedentă, ce se ivea la pauze. Halta de la orele 10,50 a trebuit să fie decalată din cauza traversării anevoioase a unui şanț de aproape o sută de picioare lățime, adânc de nouă picioare; după fundul aluvionar şi marginile tivite cu trestie arăta să fi fost cândva plin de apă.

Repausul general al legiunii Stânga s-a dat la orele douăsprezece, pe o câmpie ierboasă uscată de zăpuşeală, unde umbra era necunoscută, astfel că plutoanele şi-au montat din proprie inițiativă corturile, lăsând copertinele şi corvoada popotelor în grija auxiliarilor. Zeloşi, liderii cohortelor,

ce îşi spuneau acum “delegaţi”, se implicau în organizarea administrativă. Orânduită pe un oval neregulat trupa îşi vădea sieşi personalizările prin detalii caracteristice ale ţinutei. De acest lucru îşi dădu seama Ah Moi atunci când un “delegat” se apropie de el şi-i notifică:

- Să faci douăzeci de amulete pentru ceata noastră!

- Ce amulete? vru să ştie cel apelat.

- Nu înţelegi?! Tribul acesta este “Lăcusta” dar noi, ca fârtaţi, vrem să fim ceata “Niz”. Vezi să faci ceva care să fie numai ale noastre!

Împuternicitul se îndepărtă pe ultimele cuvinte, lăsându-l pe Ah Moi să bombăne: “Dar amuletele nu pot fi aidoma… fiecare om are alt suflet…”.

Comandanţii se întruniră pentru şedinţa de comandament însă la cort li se comunică să se întoarcă la trupă deoarece “Conducătorul meditează şi nu poate fi deranjat”, formulă repetată ca sub hipnoză de planton. Contrariaţi, ofiţerii se instalară la popota lor; acolo avură privilegiul să admire câteva păsări superbe, de talie superioară unui curcan, cu gât gros şi penaj cu mici desene spiralate pe fond cenuşiu-galben; cineva le nominaliză ca dropii. Cercetaşul ce reuşise să le vâneze istorisi că trăiau în cârd şi că preferau să alerge, ceea ce nu era de mirare la trupeşia lor. Evenimentul culinar învioră puţin apetitul pentru prânzul toropit de arşiţa zilei. Parte din soldaţi optă să-şi ia mâncarea la corturi, unde zădăreala aerului fierbinte părea subţiată în timp ce auxiliarii, după ce îşi isprăviseră corvoada, se grupaseră la umbra căruţelor, înfulecându-şi cinchiţi porţiile. Sub copertina centuriei a III-a din cohorta a V-a mai zăboveau câţiva fumători a căror siestă era legănată de naraţiunea povestitorului Zakaria:

- …iară noaptea s-a crăpat deasupra corturilor o fereastră, prin care răzbăteau rugăciuni pentru pacea sufletelor însetate dar acestea hălăduiau trufaşe de zădărnicia lor, crezându-se aievea şi rostind: “Nimeni nu este ca mine”… fără să se sinchisească unele de altele, necum de lungul năvod al Atotputernicului, neştiind că duhurile se arată doar duhurilor…

Profitând de acalmia atotcuprinzătoare radiotelegrafistul de serviciu parcurse, cu infinită răbdare, toate frecvenţele scalei; era dibaci în meserie, dar nu reuşi să recepţioneze de nicăieri vreun semnal, ca şi cum o cortină impenetrabilă se interpusese între legiune şi restul lumii. Chiar aşa îl înştiinţă pe căpitanul Gekallo fiindcă acesta, de la o vreme, venea să-l interogheze periodic, nespus de politicos, despre posibilele mesaje. Deşi nu se mărturisise, electronistul ştia năzuinţa ascunsă a “mecanicului” – aceea de a primi revocarea transferului disciplinar.

Deşteptarea de la orele patrusprezece află oamenii muiaţi în sudoare sub căldura acelui loc ce părea să desfacă şi carnea de pe oase. Vlăguite, cohortele se puseră în mişcare spre pâcla orizontului, pe urmele escadronului de cavalerie, dar se înviorară pe măsură ce “delegaţii” descriau cum se va desfăşura demobilizarea generală, cu împărţirea drepturilor şi privilegiilor, ocazie pentru unii comandanţi de a-şi sfătui oamenii să se ferească de insolaţie. Câmpia întinsă părea vieţuită exclusiv de ţiştari şi păsări de pradă însă cercetarea raportase că dibuise, departe de drum, conturată de palmieri prizăriţi, o mică aşezare sub forma unor părelnice colibe din chirpici cu acoperiş de papură, podite cu trestie împletită, ale căror proprietari nu erau de găsit.

După halta de 16,30 legiunea porni să traverseze o zonă cultivată – mirişti de formă ordonată, străbătute de mici canale seci de irigaţie, cu bolovani ca însemne de hotar; se vedeau uneori turme de animale rumegătoare, asemănătoare cu antilopele sau cu măgarii şi stoluri de ciori. Apoi cercetarea anunţă că a identificat o localitate.

- O cetate veritabilă, se auzi vocea comandorului Yasena, dar rudimentară. Nu se remarcă nici o activitate. Ne organizăm pentru contact. Nu avem nevoie de sprijin!

Grupul de comandament găsi totuşi de cuviinţă să pună trupa în stare de alarmă şi să renunţe

la pauza de 17,30. Duruind, lăsând în urmă nori de colb şi sudalme, detaşamentul de "tagane" se îndreptă în galop spre avangardă, pentru eventualitatea unei confruntări. Dar informaţiile transmise periodic precizară că era vorba de o cetate pustiită. Ea se ivi treptat privirilor legiunii Stânga – o înălţime naturală pe care se ridicau ziduri mari şi turnuri din cărămidă nearsă, ferind o incintă dominată de un turn central masiv; spre gura intrării ducea o rampă lungă artificială. Cohortele primiră ordin să depăşească aşezarea şi să se regrupeze la jumătate de milă dincolo de ea, unde avea să se aşeze "taborul". Motivul era evident - indiciile de violenţă relevate pretutindeni cercetaşilor în interior, inclusiv hoituri mutilate şi jupuite, reprezentau o sursă infecţioasă majoră. În trecere pe lângă ceea ce arăta să fie o piaţă exterioară, amenajată în coasta rampei de acces, soldaţilor li se înfăţişă o movilă de căpăţâni descompuse ce părea animată; intrigat dar şi ireverenţios, Elefantul azvârli cu un pietroi în ea şi stârni o mulţime de şobolani şi ciori, pricină pentru înjurăturile celorlalţi. Mai încolo dădură iar de un canal, de data aceasta un râu autentic, deşi cu apă neglijabilă, cu vad amenajat, după traversarea căruia se iviră marcajele de staţionare.

Vederea cetăţii provocă bucuria hoardei de băştinaşi ce întovărăşea legiunea; ea se repezi să urce rampa, însă avanpostul de pază o opri; mai târziu, sosi un ofiţer secondat de un tălmaci şi permise intrarea, cu condiţia să cureţe locurile şi să comunice descoperirile de oameni sau alimente.

Posibilitatea aprovizionării determină popota ofiţerilor să iniţieze o echipă de prospectare. Centuriile aflară neîntârziat şi deciseră să imite oportunitatea.

- Nici nu mă gândesc să nu particip la recunoaştere, declară Ruiz lipindu-se de echipa lui Toma. Aş vrea să văd cine mă poate opri!

Nu-l opri însă nimeni aşa că se deplasară iute îndărăt, spre cetatea moartă, însoţiţi de o grupă de auxiliari cu o căruţă pentru eventualele capturi, constrânşi de consemnul revenirii la raport înainte de stingere. "Şi cu căruţa plină" adăugase căpitanul Willeb. Urcară în marş forţat panta de acces, bine podită, la al cărei capăt un val proaspăt de pământ întrerupea şanţul de apărare plin de mocirlă şi de stârvuri; spărtura porţii dădea într-un labirint de ulicioare murdare, mărginite de bojdeuci din lut şi paie, acoperite cu grinzi şi rogojini, cu intrări reduse şi joase; rareori pereţii erau străpunşi de ferestruici, însă majoritatea erau zugrăviţi cu benzi negre, albe şi roşii. În acele străduţe de opt-nouă picioare se căscau goluri mari de construcţii prăbuşite sau incendiate iar curenţii de aer aduceau un miros dulceag tare familiar veteranilor; din depărtări răzbăteau chiote, parolele cohortelor şi câte un fluier de sergent solicitând adunarea.

- Spre centru, spre palat, ordona în răstimpuri Toma, acolo or fi rezervele mai bogate! Vorbind întretăiat, ţinea urma lui Ruiz, pe care instinctul îl călăuzea spre ţintă.

Crepusculul îi zorea de asemenea, astfel că lăsară căruţa şi auxiliarii într-o piaţetă, împreună cu parola "ploaie de vară" şi se năpustiră pe pantele denivelate ce duceau spre turnul central; acesta atesta un palat sau templu, edificat pe o platformă şi ale cărui ziduri groase, împodobite cu benzi ornamentale de culori complementare, îngrădeau câteva încăperi de dimensiuni modeste; în jurul său se strângeau la nimereală diverse construcţii cu destinaţii incerte datorită violenţei cu care fuseseră jefuite şi distruse. Cele ce păreau să fi fost magazii conţineau rămăşiţe arse de coşuri şi grâne, precum şi vase mari din argilă pictată cu benzi geometrice – goale.

- Dă-i zor, îl povăţui Cafid pe Edin, că mergem să scotocim casele din jur, aici n-a mai rămas nimic!

Acesta însă se oprise dinaintea unei nişe de unde fusese doborâtă o statuetă şi-i contempla frânturile, dintre care se detaşa capul splendid sculptat al unei femei, vopsit ca să imite carnaţia

naturală, cu păr negru, buze roşii şi ochi încrustaţi de pietre preţioase. “Trebuie să fie o sfântă” îngăimă el, când izbuti să se smulgă din prostraţie.

Repezindu-se să traverseze o curte exterioară, podită cu aceleaşi cărămizi uscate la soare de pretutindeni, grupa lui Toma întâlni un camarad din cohorta a VI-a ce avea noutăţi:

- Jaf total, gâfâi acesta. În partea cealaltă e un maldăr de leşuri ciopârţite, oamenii laolaltă cu animalele, n-au cruţat nici găinile… bucuria sălbaticilor de se ţineau de noi, s-au uns cu grăsime şi înfulecă naiba ştie ce… parcă-s beţi! Noi am strâns câte unele, da’ rătăcim ca chiorii! Sănătate!

Strigând periodic “ploaie de vară” cei din plutonul III.V.1 se repeziră să cerceteze locuinţele mai aspectuoase – nişte construcţii strâmte etajate, îngrămădite în jurul unor curţi interioare prevăzute cu vatră şi groapă de murdării, având câte o încăpere centrală, mobilată cu utilităţi confecţionate din trestie, prevăzută cu pivniţă mortuară, o încăpere boltită văruită integral, de la tavan până la podelele unde erau culcate cadavre înnegrite, învelite în rogojini, alături de felurite vase cu alimente, topoare din piatră, suliţe, statuete de făpturi fantastice, cupe şi obiecte casnice care aruncau umbre ciudate la lumina lanternelor sau brichetelor. După ce se încărcară la întâmplare cu tot ceea ce părea folositor soldaţii se regrupară treptat pe ulicele întunecate, cu fluierături şi strigăte, îşi încărcară căruţa şi nu pregetară să părăsească locurile, ghidaţi de rachetele lansate periodic din cantonament, la vederea cărora auxiliarii se trânteau în pulbere, nesimţitori la înjurături şi ghionţi.

Coloana de aprovizionare fu întâmpinată cu entuziasm în tabără; multă vreme se perindară camarazii la corturi să vadă “prăzile” şi, profitând de intervalul de pregătire pentru stingere, să asculte împrejurările în care fuseseră capturate. Ofiţerii iniţiară un sfat al comandanţilor, absolut necesar spre a detalia etapa următoare, un înlocuitor al şedinţei de comandament căzute în desuetudine. La acest sfat participă temporar şi Conducătorul, înconjurat de un grup de aleşi. El se mulţumi să vorbească despre căpetenii, că sunt ca spiţele de la roata carului, adăugă cum că ceea ce este lung şi ceea ce este scurt se leagă reciproc, apoi indică direcţia de marş. După aceea se retrase, lăsându-şi acoliţii să tâlcuiască amănuntele, însă câţiva comandanţi a căror independenţă începuse să se manifeste, uşor tulburaţi, opinară că aprovizionarea era preponderentă şi axară discuţiile pe organizarea autonomă a subunităţilor.

În toiul sfatului se anunţă captura a doi orăşeni, dibuiţi de exponenţii “cozii” şi predaţi gărzilor de pază; ei fură înfăţişaţi imediat la cortul comandanţilor – doi bărbaţi mărunţi şi arămii, ale căror căpăţâni hirsute vădeau trăsături semitice. Ca unică îmbrăcăminte purtau câte un soi de fustă din smocuri de lână iar la gât coliere din cilindri mici de ceramică. Ei se aruncară la pământ în faţa ofiţerilor, îndrugând ceea ce tălmacii interpretară a fi jurăminte de credinţă. Unul din prinşi, târându-se de-a îndărătelea, ajunse la focul bucătăriei, înşfăcă vergeaua de scociorât jăratecul şi îi linse capătul înroşit, gest şocant ce părea să aibă sensul unui legământ. Sfatul decise să-i înzestreze pentru supravieţuire şi să le redea libertatea, apoi se întoarse la problemele sale. Stingerea aduse “taborului” acelaşi freamăt în continuă diminuare pe măsură ce auxiliarii îşi sfârşeau corvezile; schimburile pazei duble avură parte de o noapte liniştită şi senină, întreruptă vag de răgete îndepărtate, de lei după judecata unora.

Deşteptarea cu obişnuitul cor al fluierăturilor stridente activă repede legiunea; soldaţii se buluciră la râul din vecinătate, să se scalde în apa călduţă şi să scormonească din ochi cetatea, al cărei acces era oprit de un pichet; cei întreprinzători avansară până la un pâlc de copaci aflat pe flancul malului celălalt, ce se dovedi a fi de curmali încărcaţi cu fructe coapte; fuseseră mai numeroşi, mărturie puzderia de cioturi cu tăieturi proaspete. Alergând despuiaţi la întoarcere, să se zvânte, oamenii năvăliră veseli în campament, se echipară şi se îndemnară la prânzişor,

îmbelşugat cum nu fusese de mult, perioadă când echipele de corvoadă încărcară căruțele cu corturile pliate şi cazarmamentul. Încheind un sumar repaus de poziționare şi ajustare subunitățile dădură raportul şi porniră deplasarea, în dispunerea ştiută. De data aceasta însă, "coada" nu le urmărea.

- S-au împroprietărit, observă comandantul ariergărzii, arătând cu biciuşca zidurile îndepărtate ale oraşului-cetate. Le urez să-şi păstreze căpățânile!

Drumul străbătea aceeaşi zonă înmiriştită cunoscută din ziua precedentă – parcele bine răzorite, cultivate după toate aparențele cu grâu sau orz, periodic tăiate de canale de irigație uscate şi năpădite de vegetație. Uneori se iveau păşuni întinse unde păşteau doar turme de ierbivore sălbatice – cercetarea împuşcase câteva antilope dar vizualizase şi o familie de lei, ce nu se sinchisise de proximitatea călăreților.

În intervalul haltei a treia, de la orele zece, comandantul escadronului de cavalerie raportă că a identificat o întindere considerabilă de apă.

- Dacă nu-i marea, atunci e un lac nelimitat, afirmă el.

- Nu-i nici o mare pe hartă, sosi răspunsul, dar se poate ca harta să fie din emisfera cealaltă!

Mărşăluind pe drumul în uşoară descendență legiunii i se dezvălui treptat imaginea unei necuprinderi pustii de apă tulbure umplând o depresiune a regiunii. Era apă dulce, numai bună pentru vitele de povară; spre mirarea generală şi auxiliarii băură cu nesaț. După tufele şi arbuştii ce punctau luciul, avusese loc o inundație, ceea ce presupunea prezența unui fluviu important. Soluția era să progreseze de-a lungul ei, în direcția sud-sud-est, până ar fi ajuns la albia minoră care putea deveni un reper sau o îndrumare.

Abia parcurseră o milă şi constatări repetate atraseră atenția asupra unui pete în zarea apelor; prin binoclu se percepea o ambarcațiune cu un soi de velă grosolană dar de aproape se vădi a fi pluta unui autohton, răzlețit sau naufragiat. Acesta, departe de a manifesta prudență, striga şi făcea gesturi frenetice până acostă la mal, unde începu să se închine tupilându-se repetat cu mâna dreaptă în prelungirea trunchiului. Era un bărbat tânăr, scund şi smead, înveşmântat în manta şi fustă, cu un fel de bonetă pe cap, înzorzonat la încheieturi şi la gât cu salbe de pietricele colorate. Sub privirile celor câțiva ofițeri care se strânseseră să-l contemple el îşi reluă mătăniile jelindu-se într-o limbă guturală, apoi se ridică şi oferi celui mai apropiat un obiect scos de sub mantie. Destinatarul, locotenentul Nativit, suci în mâini şi expuse tuturor ceea ce arăta să fie o plăcuță brută din argint cu o ideogramă gravată pe o față. "Păstreaz-o, te va apăra de înec", zise unul din camarazi.

- Cred că îşi cumpără milostenia noastră, rosti medicul şef examinând cu interes aborigenul. De rasă armenidă, diferită de precedenții. Băiete, o chinină n-are să-ți strice!

Ca oficiind un ritual, medicul îi căscă gura în care azvârli două buline şi întinse cu un gest categoric plosca. Străinul se înecă şi pufni romul înghițit, fără să îndrăznească să scuipe, însă îşi reluă mătăniile, în timp ce pe lângă el se scurgea legiunea şi se adunau diverse daruri – arme de captură şi alimente.

Vecinătatea apei nu diminua canicula iar marşul însoțit de blesteme îşi încetinise ritmul poticnit peste câmpurile cu tulpini secerate sub buruieni, ce speria pretutindeni şoareci şi lăcuste. Dintre rândurile dezlânate ieşeau mereu soldați la "adăpat", de fapt la turnarea pe cap a căştii umplute cu apă, cu toate avertismentele că lipsa de igienă putea provoca dizenteria, ce primeau încredințarea invariabilă: "la altul".

Semnalul repausului general află legiunea pe acelaşi şes privat de umbră; învățați din ziua precedentă, soldații umflară corturile şi se grăbiră să anticipeze prânzul cu "aperitive", anume

băuturi dulcege, uşor alcoolizate, dibuite în cetatea pustiită; păreau extrase din fructe şi se produsese deja zvonul, pe care nimeni nu se ostenea să-l infirme, că neutralizau insolaţia. Sfatul comandanţilor le acceptă ca atare după ce stabili, ca prioritate pentru avangardă, găsirea unui drum convenabil. Masa de prânz care urmă se etala astfel ca să compenseze toate eforturile; deşi lipiile puse ca garnituri erau destul de necrescute, trupa avu parte de mai multe feluri consistente – ciorbă plină de carne, fripturi cu caşa de ovăz, fructe. Era rezultatul incursiunii de aprovizionare, ce readuse bucătarilor zicătoarea favorită: "Mănâncă, băiete, că şi-aşa o aruncăm la porci!".

Somnul şi siesta de amiază aduseră pacea în tabără; până şi santinelele se trăseseră la umbră în gura corturilor, dincotro şesul se vedea la fel de limpede ca şi în poziţie avansată. Totuşi, una din ele raportă un fenomen.

- Se vede foarte ca lumea, domnule locotenent, hârâi santinela în receptor. Chiar în direcţia de marş… vedeţi ce văd şi eu?!

- Sfinte Sisoie, icni Salmon, ofiţerul de serviciu, cine mai e şi ăsta?

"Ăsta" era imaginea monstruoasă în zare a unui bărbat gigantic ce purta o cască aurie cu urechi şi coamă iar în mâna dreaptă un lung toiag recurbat la extremitatea superioară; o eşarfă colorată îi străbătea pieptul gol; partea de la betelie în jos se pierdea în pâcla orizontului. Ochii săi mari şi nemişcaţi păreau să contemple nepăsători furnicarul legiunii. Experienţa de anticar a lui Salmon suplini ceea ce raţiunea refuza; ofiţerul se scutură şi anunţă comandamentul dar puţini apucară să vadă mirajul ce se dizolva. Apoi deşteptarea de la orele patrusprezece, cu inerentele ei detalii sâcâitoare, estompă ecourile evenimentului.

Escadronul de cavalerie, pornit mai de timpuriu pentru recunoaştere, înregistrase şi el mirajul, dar nu-i acordă importanţă, preocupat să dibuie cu "celulele" sale un drum practicabil, distins după o perioadă la vreo şase mile de trupă, orientat spre est. Lăsând ca reper o grupă de legătură, călăreţii se zoriră să iscodească noul itinerar. Un trap ce dură jumătate de oră ajunse ca să schimbe peisajul, ondulaţiile câmpiei transformându-se într-un şirag de coline nisipoase, înlocuit de altul şi altul. Însă ultimul lanţ dezveli cercetaşilor priveliştea unei văi înfloritoare: terenuri cultivate şi livezi, un fluviu maiestuos, dincolo de care se înălţa un oraş alb, dominat de o piramidă centrală împădurită în trepte terasate roşu, albastru şi auriu pe fundament negru, constituit din sute de case năpădite de verdeaţă şi un brâu ciclopic de ziduri prevăzute din loc în loc cu turnuri. Drumul până acolo se continua cu un pod plutitor ce sfârşea la o poartă monumentală. Zeci de ambarcaţiuni pluteau pe fluviu, mulţime de oameni şi animale mişunau pe maluri.

Ţinându-şi escadronul la fereală, comandorul Yasena scrută minuţios cu binoclul obiectivul, înainte de a raporta la bază: "Un oraş adevărat şi un fluviu adevărat, evaluă el. Dacă cei de aici sunt autorii movilei de capete, mai degrabă îi ocolim, termitiera e prea mare". Respectându-i sfatul, legiunea părăsi şoseaua ca să mărşăluiască paralel cu lanţurile colinare; în vreme ce blestemele soldaţilor se înteţeau, Conducătorul cu garda sa, însoţit de grupul comandanţilor de cohorte, galopă la avangardă, să cumpănească situaţia în teren.

- Zădărnicie, cuvântă locotenent-colonelul Ghirin, după minute de meditaţie. Nu vom trece fluviul dar îl vom dubla; capătul lui este capătul tuturora. Îşi biciui calul şi se îndepărtă furtunos.

Comandanţii mormăiră, iritaţi.

- Cam lapidar ordin, comentă comandantul cohortei a IV-a. Domnilor, să ţinem marşul concomitent cu fluviul, până îl vom putea naviga, dacă el este drumul cel bun. Presimt totuşi că am atras atenţia barbarilor ăstora, arătăm nici mici, nici mari, numai buni de înfulecat.

Vorbele acestea orientară şi opiniile celorlalţi, astfel că reveniră la grosul trupei şi făcură tot posibilul, manipulând corpul ofiţeresc şi pe delegaţi, să forţeze etapa de marş, sărind peste halte,

pentru a lăsa cât mai departe îndărăt oraşul necunoscut. “Taganele” fură trimise în faţă, ca şirul lor să taseze ruta, pe urmele escadronului de cavalerie care se orientase către noua direcţie de marş. Rămăsese încă o oră până la repausul de seară când avangarda raportă că se află în contact cu inamicul. Treptat, întreaga legiune putu să vizualizeze masa impresionantă de războinici, distribuită pe un front larg şi ordonat în faţa ei, aşteptând nemişcată.

- Au şi forţe de şoc în rezervă, informă o “celulă”, stau dincolo de dealuri dar îşi semnalizează cu oglinzile.

- Nu putem risca o noapte faţă în faţă, aprecie Conducătorul, lepădându-şi indiferenţa.

- Permiteţi o demonstraţie, interveni comandantul “taganelor”, le-ar prinde bine şocul!

- Aprob!

Şirul de căruţe porni la galop, descriind o curbă cu începere din flancul drept, ca să ofere fiecăreia câmp de tragere. Spre surpriza tuturor, dinspre adversari ţâşni o linie de care de luptă, mascată până atunci, ce intenţiona tot o lovitură fulger. În câteva clipe distanţa dintre cele două formaţii dispăru, în timp ce rafalele puştilor-mitralieră nu dădeau nici o şansă localnicilor. După un moment de stupoare, armata de războinici se transformă într-o turmă hăituită, tot mai mică pe măsură ce abandona mormane de trupuri.

Desfăşurate în linie de trăgători cohortele se resfirară pe câmpul de luptă acoperit de sfărâmăturile carelor inamice – nişte atelaje primitive trase de un soi de măgari zvelţi, alb-negri sau cafenii; atacanţii păreau a fi din rasa naufragiatului, aveau chiar şi veştminte asemănătoare, mantale cu agrafă la gât dar şi coifuri conice din piele; erau înarmaţi cu lănci scurte, buzdugane cu măciulii de piatră, scuturi dreptunghiulare, arcuri şi un fel de seceri. Purtau podoabe bogate iar unii îşi vopsiseră chipurile cu dungi albe şi roşii. Pedestraşii întâlniţi mai încolo erau incontestabil modest îmbrăcaţi şi înarmaţi; destui dintre ei stăteau trântiţi la pământ, deşi nu aveau răni; auxiliarii care precedau plutoanele, ca şi cum i-ar fi mirosit, îi înjunghiau fără greş iar la câţiva le scoaseră ochii şi-i lăsară liberi. Centuriile, prevăzute inutil cu câte o căruţă sanitară, mărşăluiră insensibile la tot ce ilustra teatrul bătăliei, preocupate doar de locul de cazare; acesta însă fu stabilit abia la trei mile depărtare, când întunecarea făcea ca formele să-şi piardă conturul.

Mecanic, cohortele îşi ocupară amplasamentele în “tabor” îndărătul barierei defensive a căruţelor ce servea şi pazei duble ca sprijin iar activitatea de seară îşi urmă cursul obişnuit. După cină comandanţii se întruniră la sfat pentru analiza circumstanţelor, în vreme ce adjutanţii şi delegaţii supravegheau amenajările sectoarelor.

Stingerea, cu o oră întârziere, află bivuacul în stare de prealarmă întrucât, conform ultimelor dispoziţii, bagajele nu fuseseră desfăcute, bucătăriile de campanie erau pregătite, iar toţi caii ţinuţi la atelaje, cu traiste de ovăz după cap. În ciuda consemnelor, cei mai mulţi dintre soldaţi se dezechipară ca să doarmă în voie, convinşi că avea cine să le poarte de grijă.

VIII

4.000 CARAVANA COMERCIALĂ IULIE

Starea de prealarmă se prefăcu alarmă imediat după miezul nopții, când anumiți comandanți de centurii fură treziți de curieri şi solicitați să-şi pună pe picioare soldații precum şi vecinii înadins desemnați, în deplină tăcere. Plantoanele căpătară însărcinarea să deştepte adjutanții şi ofițerii inferiori, apoi să vegheze mărginimea; în caz de pericol, nu aveau voie să folosească altceva decât semnale luminoase – trei puncte către cortul ofițerului de serviciu. O rumoare surdă se insinuă pulsând pe teritoriul bivuacului.

Înjurând pe înfundate, oamenii se echipară la spoturile lanternelor oarbe, dezumflară corturile şi, lăsând calabalâcul în seama auxiliarilor destinați oricum să stea la căruțe, se încolonară, unica indicație fiind ca plutoanele "să țină aproape". Învălmăşeala ce avu loc în următoarea jumătate de oră căpătă în fine o noimă fiindcă, deşi dispunerea în formație de marş a fost precedată de o perioadă a umblatului anapoda, grupele se ordonară în noaptea ce se îmblânzi senină la deprinderea treptată a privirilor. Cu ordine din gură în gură, subunitățile porniră să se poticnească pe solul ierbos. Trupa, aparent mare în întuneric, era alcătuită din cohortele a III-a şi a IV-a; acestea se ținură după un obscur detaşament de avangardă până ce ajunseră intacte într-o vâlcea largă, unde fură oprite. Nedorind să se mai preocupe de umflarea corturilor, plutoanele aşternuseră suprafețele lor izolante şi se trântiră pe ele, fiecare cum se găsea.

Parcă nu curseră decât câteva clipe şi zorii se iviră, colorând depărtările, continuați de un enorm soare roşu violent, care înfrigură valea umbrită. Câțiva oameni se sculară spontan, unii dintre ei îşi aprinseră țigările, din ultimele dibuite în ranițe şi cercetară roată – o mână de trupuri adormite sub cerul liber, printre căruțe, cai împiedicați ce se trudeau să pască vegetația săracă a pantelor înconjurătoare, cete mici de auxiliari oscilând în frământarea carenței de ordine. Din văzduh coborau triluri de păsări nevăzute, sporind aerul pustiu al ținutului.

Treptat liniştea, absența avertismentelor deşteptării şi a fluierăturilor neplăcute ce le însoțeau, treziră în întregime cele două cohorte; întrucât comandanții nu arătau dornici să dea vreun ordin, soldații îşi desăvârşiră toaleta de dimineață cum se nimeri, abătându-se dincolo de culmi spre a-şi face nevoile, apoi nerăbdătorii merseră să dea târcoale bucătăriilor, în timp ce alții scoaseră la iveală propriile provizii şi strânseră cercurile obişnuite direct pe foile corturilor. Cei mai gălăgioşi reuşiră să pună în activitate pe bucătari, iar aceştia apelară auxiliarii îndemnându-i să caute vreascuri; dâre subțiri de fum alăturate copertinelor popotelor evidențiară începerea gustării de dimineață.

Rarii adjutanți rămaşi fideli "programului" îşi trecură în revistă oamenii, puseră formațiile într-o oarecare ordine, şi porniră după dispoziții. Comandantul cohortei a III-a, maiorul Denosc, se statornicise într-o răscroitură a vâlcelei de forma unui amfiteatru natural, adăpostită de soare; şedea cinchit la marginea cortului dezumflat şi discuta cu o mână de ofițeri; întrebat ce avea trupa să facă răspunse: "stăm de vorbă". Contrariați, subofițerii luară cale întoarsă şi aruncară soldaților răspunsul. Vreo doi-trei "delegați" voiră să capete explicații şi avansară la comandant unde, marcați de insolitul situației, rămaseră în aşteptarea unei adresări. Imitându-le exemplul se urniră şi ceilalți, până când întreaga masă umană formă un public neliniştit de protagoniştii săi. În sfârşit,

neclintit la locul său, maiorul catadicsi să glăsuiască; vocea sa tărăgănată şterse cârtelile oamenilor:

- Alarma de noapte a fost semnalul desfiinţării legiunii Stânga. Corpul ofiţeresc a decis că nu se poate atinge obiectivul final în structura actuală, lipsită de coeziune. Obiectiv ce constă în lăsarea noastră la vatră şi integrarea în comunitatea locală, oricare ar fi aceea, pe coasta oceanică de nord. Cei de aici am decis că varianta optimă de avansare este caravana comercială, nu expediţia militară. Ne vom adapta în consecinţă ca să vindem şi să cumpărăm pe drumul nostru, fiecare subunitate făcând tovărăşie cum doreşte, la pagubă şi câştig. Cine vrea, este liber să plece, volnic. Am împărţit necazurile, mâncarea, uneori şi femeile; ne leagă o frăţietate ce va face ginta noastră să supravieţuiască fără ajutor. Socotim să ne organizăm astfel ca să pornim după prânz şi să ne deplasăm chiar o parte din noapte. Dacă judecaţi altminteri, spuneţi acum! Eu am încheiat!

Valul de vociferări care se iscă includea exclusiv întrebări tehnice dar fostul comandant al cohortei a III-a nu se osteni să răspundă; făcu doar un gest către ofiţerii din apropierea sa, îndemnându-i să-şi îndepărteze oamenii pentru discuţii grupate. Confuzia se răspândi printre soldaţii puşi în faţa neprevăzutei pierderi de stare; ei prinseră să strige la superiorii decăzuţi din funcţii, oricât păreau aceştia la fel de nepregătiţi să facă faţă excepţiilor. Cei ce înţeleseseră că nu mai au ofiţeri, preferară să-i înjure; câţiva se repeziră pe proeminenţele terenului, în speranţa că vor putea vedea restul legiunii. De jur-împrejur era pustiu; nici măcar amprentele marşului de noapte nu se conservaseră.

- E ţeapănă prefacerea, concluzionă Bakel când fosta grupă A din dispărutul III.V.1 se regăsi pe suprafaţa cortului unde o aflase aurora. Te culci soldat şi te scoli civil. Nu tu acte, foaie de drum, un şut în fund…

- Nu tu acasă, îi ţinu isonul Parsi, scărmănându-şi barba. Iar frăţia, ce să zic? Nu suntem fraţi, unu-i orăşean, altul ţăran, mai ştiu eu ce… n-avem aceleaşi nevoi.

- Treaba-i minunată, interveni Anaka entuziasmat. Comerţul e motorul, aici se fac banii urgent, ne umplem cala cu gălbiori.

- Mare scofală, mârâi şi Ruiz, eu tot mercenar rămân, că să stau la tejghea nu mă descurc.

- Măi frate, când îi prinzi gustul să vezi… pui pe alţii să mişte pentru tine.

- Tot nu mă dumiresc, rosti îngândurat Toma. Cum vine, s-a hotărât că nu ne mai întoarcem acasă? Colonizăm naiba ştie ce frontieră? Nimeni nu ne întreabă, barem de formă?!

- Am să-ţi spun ceva, deşi mi-e târşe, îi răspunse Ubart. Dar zic iscusiţii, aceia de-şi tâlcuiesc visele şi toate alea, că suntem pe sens unic.

- Adică?

- Adică suntem sacrificaţi pentru ca rămaşii, ambuscaţii, umanitatea, ştii toate expresiile acelea, să propăşească datorită nouă.

- Cum aşa, întrebă alarmat Edin, vrei să spui că nu mai avem loc să ne întoarcem?

- Te-ai prins. Da’ tu la ce vrei să te întorci?

Nu apucă nimeni să audă răspunsul, căci un zbieret prea puţin omenesc se urcă din vecinătate.

- Vreau să fiu repatriat, răcnea un soldat care se vădi a fi Indiscretul. Am acest drept, chiar dacă sunt transportat cu cătuşe, dar acasă, oriunde numai nu în gaura asta puturoasă!…

Urletele dezlânate durară scurt timp şi încetară brusc deoarece camarazii săriră prompţi să-l bată neîndurat cu ce aveau la îndemână – centuri, bocanci, cozi de cazmale – singura metodă de a-l întoarce din perspectiva nebuniei ce-l păştea.

- Sergent Toma, răzbătu vocea comandantului de pluton din locul unde se proţăpise, la marginea prelatei cortului.

- Sunt aici, domnule locotenent.

- Trecem la reorganizare, ia-ți oamenii!

- Sper să pui şi mneatale fizicul, se ridică arțăgos glasul soldatului Solomaz, pripăşit incidental prin preajma discuției.

- Ce-ai zis?!

- Am zis ce-ai auzit c-a spus şi şeful mare – la pagubă şi câştig. Te pricepi la negustorie de comanzi acilea?

Interzis, locotenentul rămase cu gura căscată, înghiți şi se îndepărtă, neinteresat dacă îl urmează sau nu cineva.

- Socoteala e complicată, intră în vorbă şi Halaf. Cine conduce, cum îi tocmeala şi împărțeala… banii sunt foarte gingaşi…

Totuşi, oamenii se sculară alene dându-şi seama că deja nu le purta nimeni de grijă şi începură prin a recupera bagajele personale de la căruțe; mai apoi îşi ajustară echipamentele individuale. De data aceasta "tropicalizarea" fu completă şi fiecare subunitate inovă o ținută caracteristică, în componența căreia necesitatea restrângea fanteziile. Şorturi şi sandale, burnusuri, pălării de paie, tot ceea ce corespundea acelei clime deşertice fu adoptat. Puțini îşi păstrară armele automate, majoritatea preferă să lase la bagaje dotarea militară. Baionete şi revolvere, bidoane de apă, genți pentru măşti de gaze cu conținutul substituit de obiecte indispensabile erau accesoriile uzuale predilecte.

Aproape văzând cu ochii centuriile se redimensionară; tribalizarea înjghebată încă din timpul marşului celor două legiuni ieşi acum complet la iveală, fărâmițând subunitățile după afinități congenere. Cete de felurite mărimi se perindau pe la căruțele cu bagaje, pretinzând şi înlocuind dotările, cum găseau de cuviință unii sau alții că li se potriveşte. Odată săvârşită împărțirea zestrei, fiecare grup de oameni se încorporă în formația ce i se părea mai nimerită, alegându-şi conducători pe baza ataşamentelor. Ofițerii fără comandă îşi încropiră cete de "gardieni", cu intenția declarată de a se înrola, la prima ocazie, ca mercenari în trupele vreunui potentat local; se găsiră câțiva care opinară că e convenabil s-o ia de la capăt, dacă tot s-a dus naibii cariera militară şi se resemnară să se disimuleze în detaşamentele nou formate.

Pentru măgarii capturați în ziua anterioară, inutilizabili înainte de construirea unor chervane pe măsură, ideea lui Titubé se dovedi salutară, anume de a plăsmui din bucăți de frânghii şi foi de cort nişte samare, demonstrând că animalele puteau duce, fiecare, până la 140 de pfunzi de încărcătură.

- Samarul este mai bun decât căruța, explică el celor interesați, fiindcă măgarul poate merge şi pe o potecă de munte, dar afurisita de căruță cere drum.

Căpățâna sa, decorată cu şuvițe de păr legate în smocuri, atrăgea însă mereu atenția, iar unul din cei ce se zgâiau i-o spuse pe şleau.

- A, din pricina vrăjilor, explică Titubé. Cei din "Nyam" suntem sensibili la descântece, asta se ştie negreşit!

Zarva cetelor se lățea, aşa cum erau dispensate de o autoritate superioară în stare să le orânduiască, până dincolo de valea unde îşi aflaseră oamenii răgazul, presărată cu conflicte mărunte, dar se diminuă pe măsură ce căldura zilei se înstăpânea şi conteni cu totul la ceasul prânzului servit în corturile cu aripile ridicate, a căror umbră părea să ofere protecție. Apoi, după intervalul de somn, neluând în considerație vipia ce sufoca aerul, caravana se puse treptat în mişcare, cuvântul de ordine fiind că parcarea într-o regiune fără de apă însemna dezastrul.

Uşurați de accesorii oamenii se aşternură spornic la drum, blestemând locurile acelea

neprielnice şi praful stârnit, o pulbere fină ce producea mâncărimi. Mulţi îşi înfăşurară văluri peste faţă, ca să păstreze umiditatea respiraţiei. Totuşi, împrejurimile nu erau lipsite de viaţă: în ierburile mărginaşe se vedeau dispărând rozătoare anonime, lăcuste şi alte insecte se săltau de la sol, păsări străbăteau văzduhul. Câmpia se vădea diversă – zone de buruieni şi mărăciniş alternau cu sărături sau păşuni pe care se zăreau uneori rumegătoare sălbatice. Bakel avu oportunitatea să-şi facă cheful împuşcând o antilopă ale cărei flancuri aurii erau împodobite cu dungi negre. Spre surprinderea sa, o leoaică ţâşni dintr-un tufăriş "unde abia încăpea un iepure" cum relată el înciudat mai târziu şi-i înşfăcă prada. Peripeţia făcu oamenii circumspecţi, întrucât puteau exista şi alţi ochi ostili să iscodească neştiuţi.

Marşul caravanei, înfăptuit fără pauzele orare de odinioară, întinsese destul de mult coloanele cetelor, în pofida ritmului alert al micului grup de cercetaşi ce călărea când în fruntea când în coada formaţiei, pălăvrăgind despre expediţii eşuate. Oamenii, simţindu-se sloboziţi din opreliştile militare, vorbeau câte toate şi se opreau să-şi sublinieze flecărelile. În "Ceata lui Willeb" cum îşi spunea deocamdată grosul fostei centurii III.V, deşi căpitanul renunţase cu obstinaţie la toate prerogativele, infirmierul Polihen era unul din cârtitori, nemulţumit de întâmplarea ce-l repartizase centuriei în noaptea precedentă.

- Asta înseamnă ceasul rău, peroră el de pe capra căruţei sanitare burduşită cu tot felul de baloturi. Eram foarte liniştit la compania mea de servicii, speram reangajarea la un spital militar şi acum... blestemat să rătăcesc cu coropca.

- Lasă, că ştii tu să te târguieşti, nu mai coti atâta, îl zădărî Halaf ce se instalase alături. Unde pui că eşti singurul vraci din gaşcă.

- Iar la neamurile de aici, după şeful de trib vine doftorul, îl încredinţă şi Cafid, jur pe tam-tamul lui taica.

- Ştiţi, grăi neaşteptat Polihen, de mic am jinduit să lecuiesc. Câini, pisici, păsări, nimic nu mi-a scăpat din câte mi-aduc aminte. Într-un sat de pescari însă, vezi şi altfel de răni…

- Eşti fiu de pescar? se miră Fusi care păşea prin preajmă. Cum de ţi-ai părăsit casa părintească?

- Asta e altă poveste.

- Încaltea a trăit într-o casă, intră în discuţie şi Edin. Nu toţi am avut parte de familie.

- Familia nu este întotdeauna o binefacere, interveni Gudina. Când tocmai înveţi să mergi şi trebuie să roboteşti, îţi dai seama că ai dospit adult imediat ce te desprinzi de familie, ca să întemeiezi alta aidoma. Uite-aşa, pocni el din degete.

- Dacă am fi pe o joncă nu mi-ar lipsi altceva, susură Fusi risipit în sine.

Răscolind stăruitor pulberea drumului caravana îşi menţinea viteza căutătoare de teritorii mai binevoitoare, în ciuda căldurii înăbuşitoare; simplificarea îmbrăcămintei contribuise mult la aceasta. Umbrele ce se lungeau către pâcla tremurătoare a orizontului anunţau o înserare liniştită şi ea se insinuă treptat în vreme ce urlete de jivine prădătoare răsunau periodic peste pământurile neîngrădite. Noaptea senină prindea să se întindă, însoţită de un zefir cu aromă de fân, când cei din capul coloanei chibzuiră că au dat de un loc bun de popas, chiar aşa văduvit de apă – o păşune vastă. Sub presiunea grijuliilor auxiliari, care tratau caii ca egalii lor, oamenii se văzură nevoiţi să-şi împartă rezervele cu vitele de povară. Mulţumindu-se cu buruienile şi ciulinii de pe marginea drumului, măgarii erau mai puţin pretenţioşi decât caii; din păcate erau neîndestulători, ceea ce hotărî pe cărăuşi să-i sporească la prima ocazie.

Dispuse în cerc, adăpostind bagajele spre interior, cu focuri potolite aprinse în afară la oarecare depărtare de teama musafirilor nepoftiţi, fie ei cu două sau cu patru picioare, cetele îşi

pregătiră la repezeală o cină târzie; chemați să o împărtășească, auxiliarii se mărginiră să se aşeze deoparte, îngrămădiți solidar sub protecția căruțelor pe care le considerau mai sigure, temători la toate zgomotele exterioare, cu toate că paza de noapte fusese întocmită ca pe vremuri. Prăfuiți şi asudați, bărbații se dezbrăcară şi se culcară în grabă, dornici de ziua următoare.

După ce se propuse voluntar de gardă, Ruiz îl chemă deoparte pe Edin:

- Vrei să fii prietenul meu? întrebă el cuprinzându-l după umeri.

Fostul beneficiar de orfelinat şi şcoală comunitară ştia foarte exact ce semnifica asta, în armată ca şi în asistența publică – împărțirea hranei, favoruri, sprijinul camaraderesc şi dormitul împreună, frățietatea datorită căreia pentru amândoi este mai uşor, dar apropierea de Ruiz îi producea instantaneu o crispare viscerală.

- Nu cred, se bâlbâi el, m-ar bate Dumnezeu.

- N-ai decât, ridică celălalt brațul, ştii că ți-am oferit ceva valabil.

Ştia şi Edin asta, într-un amestec de curiozitate cu teamă, însă optă să se împleticească la culcuşul său, să se roage între Cafid, cel ce aromea a rumeguş şi Fusi, care nu avea miros, spre a putea să aştepte somnul izbăvitor.

Cu excepția urletelor tânguitoare ale unor fiare nocturne, spre neliniştea cailor, scurta noapte sfârşi fără evenimente. Abia apucase răcoarea să cuprindă niţel solul şi întunericul porni să pălească. Zorii fură întâmpinați cu zbierete de măgarii însetați, astfel că auxiliarii începură să hrănească dobitoacele punându-le câteva căni de orz dinainte, apoi aţâţară focurile cu ce vreascuri şi ierburi uscate putură să culeagă în împrejurimi, ca bucătarii să pregătească masa de dimineață, iscând valuri de fum. Între timp cetele îşi strânseră corturile şi bruma de bagaje desfăcute, înhămară animalele la căruțe, intenționând să ajungă cât mai repede la o sursă de apă. Căpeteniile socoteau, pe bună dreptate, că drumul ar fi fost înadins meşteşugit încât să asigure călătorilor o minimă supraviețuire, deşi unii opinară că puteau încerca să detecteze o sursă subterană – se ştiau printre ei câțiva ce dibuiau izvoarele cu o vărguță înfurcată; părerea se lovi de opoziția majorității - rezultatele riscau să nu fie pe potriva atâtor însetați. De altfel, susținură cercetaşii, aproximativa direcție sud-est ducea aproape sigur către fluviul întrevăzut zilele dinainte şi populațiile sale.

Lărmuind, cetele se îndemnară la marş forțat, fără zăboveli, după cuvintele şefilor care tot repetau că rezervele erau epuizate.

- Un ultim efort, ziceau aceştia de-a lungul caravanei. Se vede că mergem la vale, unde este apă pe săturate şi unde se găsesc oraşe exotice, numai bune de cutreierat! Douăzeci de mile, o etapă normală! Încă putem!

- Ah, exclamă Vakinga la auzul promisiunilor, o masă adevărată, în grădina cu ananaşi! Şi o baie adevărată. Eu, când veneam din cursă, aveam tabiet, ai mei ştiau prea bine…

Reveria lui trecu neobservată; mai toți bărbații din cete spuneau cam aceleaşi baliverne, tentați să ignore vicisitudinile expediției.

- Baia nu se face oricum, perora înflăcărat Anaka în alt segment al coloanei, trebuie iarăşi să fie cineva acolo, ştii, trasă la ancoră, gata de apuntare.

- Cam primitiv procedeul, îl contrazise Parsi. Toate simțurile se cuvin activate, treptat, până la momentul în care uiți dacă eşti tu sau celălalt.

- Tot şpilul stă în rezonanță, se băgă în dispută şi Halaf. Pricepi, ca atunci când ciupeşti coarda lăutei şi sună toată cutia.

- Tot coarde ciupeai şi în port? îl țintui Ubart. Ştii, când umblai să vinzi o femeie.

- Şefule, acela era obiceiul locului, degeaba ți supărare! Şi eu o cumpărasem; uite, ia întreabă pe unul din ăştia! În vreme ce grăia, Halaf opri un auxiliar desculț ce zorea pe lângă ei, trăgând

frâul unui măgar şi-l întrebă: Ia spune, băiete, ce te-ai face dacă ți-aş da drumul, înțelegi, în libertate?

Spre surprinderea lui şi a celorlalți, aborigenul răspunse:

- Nu aveam ce face, nimeni nu dă de mâncare, musai vândut-cumpărat!

- Glăsuieşte! strigă mirat Halaf.

- Mi se părea mie, interveni Gudina, că ni se apropie limbile, aş fi putut jura că, după ziua de alaltăieri, pare-se convorbim altfel.

- Cum altfel?! E limba mea de acasă.

Curios să descopere dacă ar putea comunica şi cu ceilalți auxiliari, Gudina se îndepărtă legând sfat cu unii şi cu alții din caravană. Când reveni, îşi anunță camarazii că toți cei chestionați răspundeau inteligibil.

- Lucrurile sunt mai complicate, se adresă Toma lui Ubart, la aflarea noutăților prietenului său. Scurt, pe şleau, tu ce amintiri ai?

- Curat să-ți spun, e ca şi cum m-am născut în armată; la repezeală, parcă am lăsat o ceață în urmă, taman fix pe ultima perioadă.

- Ca la mine; totuşi, venim de undeva, nu-i destul că ne îndreptăm către neunde.

- Toma, ne-om sili să stăm iar la taifas, încheie Ubart.

Între timp câmpia amplă, pe care unicul reper era drumul abia schițat sub vegetație, începu să se onduleze, prezentând coline roşiatice erodate, cu aspect aluvionar, orientate constant spre sud, ce păreau să domolească suflarea de cuptor a miezului zilei, prilejuind cercetaşilor din capul coloanei să afirme că apa nu putea să fie departe. Oricum, cei mai mulți dintre oameni nu aveau nici un chef pentru masa de prânz cu apă raționalizată, aşa încât continuară să mărşăluiască înjurând pe înfundate tot ce le cădea sub ochi, încă şi rarele sălbăticiuni mărunte pe care le stârneau, fiindcă arătau perfect adaptate la uscăciune.

Printre puținii împăcați cu soarta, ba chiar mulțumiți, erau locotenenții Cannes şi Jean Paul. Amândoi renunțaseră la comandă şi parveniseră, prin tranzacții succesive, posesorii unui atelaj din cele opt ale fostei centurii, la care îşi înhămaseră propriii cai de călărie. Acceptaseră oferta unui auxiliar de a le fi ordonanță şi se bucurau de autonomia ce le-o conferea noua stare. Echipați asemănător, cu bluze, şorturi, bocanci şi pălării de soare, când odihnindu-se pe capra căruței, când dezmorțindu-se pe de lături, erau mereu împreună; cineva din ceată îi numise "inseparabilii".

- Acest lanț reprezintă necesarmente hotarul unui ținut fertil, se pronunță Jean Paul la vederea colinelor. Din câte am remarcat, zonele populate sunt oaze într-o regiune ostilă, anume să îngreuneze pătrunderea eventualilor jefuitori.

- Asta înseamnă autarhie, protestă prietenul său, ceea ce nu-şi poate permite decât o țară binecuvântată cu de toate.

- Treaba depinde şi de dorințe; o dată ce nu există termene de comparație, nu ai la ce să năzuieşti.

- Niciodată n-ai să mă convingi, ripostă Cannes, că spoiala asta de economie incipientă nu e supusă migrațiilor, oricare ar fi acestea. Fiindcă veni vorba, nu facem întocmai şi noi?

Discuția lor fu întreruptă de strigătele sosite din capul coloanei, odată cu accelerarea mersului animalelor ce greu puteau fi stăpânite. „Se pare că au simțit apă", se propagă zvonul dinspre înaintaşi.

Într-adevăr, apropierea apei crease agitația aceea, însă atunci când coloana ajunse în vecinătatea lizierei de trestii ce o ascundea realiză că păpurişul ocrotea o înşiruire de smârcuri din care se înălțau, din loc în loc, cocoaşe lutoase. Primii ce se apucară să reteze cu săbiile pasaje în

vegetație, stârnind broaşte şi păsări de baltă, constatară că anevoie se desluşea un lichid cu gust sălciu, ce nu părea atractiv nici măcar pentru măgari. Blestemând din tot sufletul, oamenii mărşăluiră mai departe pe marginea mlaştinei întinse, cu speranța că era alimentată de vreun râu, dar abia după două ore se ivi un pâlc de colibe într-o situare ce promitea auspicii prielnice.

De aproape se vădi că acele colibe, ridicate pe şarampoi deasupra mlaştinii, defineau un sat lacustru dincolo de marginea unui canal de vreo cincizeci de picioare lățime la coronament, paralel cu drumul, ale cărui margini tivite cu trestii se pierdeau în zare. Bulucindu-se unele în altele cetele se opriră, deshămară vitele şi le împiedicară; oamenii se despuiară şi se repeziră chiuind să se bălăcească în apa staționară, deloc adâncă dar tulbure a canalului, neținând seama de avertismentele şefilor privind igiena. Cei grăbiți aruncară în ploştile umplute cu apă tabletele dezinfectante şi băură pe nerăsuflate combinația, însă majoritatea preferă să aştepte ceaiul îndelung fiert la bucătării. În zbenguiala lor oamenii observară că un stăvilar din topor izola canalul de zona mlăştinoasă şi un altul se profila în depărtare, apoi distinseră gazdele care-i contemplau de pe malul opus.

Era un grup de bărbați scunzi şi arămii, doar cu câte o legătură în jurul mijlocului drept veşmânt; câțiva purtau lănci scurte; între ei se detaşa un ins cu fustă colorată, ce ținea un toiag înalt. Conducătorii caravanei strânseră o delegație şi aceasta străbătu călare prin apa ce ajungea la burta cailor; la vederea ei băştinaşii schițară o retragere, dar cel ce părea să fie căpetenia lor se ținu nemişcat, aşteptând ca intruşii să descalece şi să se apropie pentru a-l privi – un om trecut de prima tinerețe, cu trup îndesat, ras în cap, ale cărui încheieturi erau împodobite cu şiraguri colorate.

- Străinii au tulburat apa şi au umplut de noroi canalul stăpânului meu, înştiință răspicat, spre surprinderea solilor, căpetenia. Străinii au rupt trestia ce aparține atotputernicului meu stăpân şi au mânat dobitoacele pretutindeni, atrăgându-şi mânia zeilor! De ce calcă străinii fără teamă peste pământul care nu li se cuvine?!

- Slavă zeilor şi viață veşnică stăpânului vostru, răspunse maiorul Denosc. Noi suntem negustori veniți de foarte departe şi nu cunoaştem aceste ținuturi, dar ştim că drumul este al tuturora. Noi plătim cinstit ce este de plătit!

Zicând aceste cuvinte înmână căpeteniei o sabie de bronz frumos încrustată; pilda sa fu urmată de ceilalți şefi de cete, care dădură localnicilor diverse mici obiecte. Vizibil satisfăcută, căpetenia îi invită în satul lui. Frământând mocirla, musafirii se convinseră că locuințele erau nişte colibe întunecoase, încheiate din snopi de trestii legați în mănunchiuri, acestea împerecheate prin curmeie, cu o rogojină din acelaşi material în loc de uşă, mobilate cât se putea de necioplit. Se întoarseră ducând darurile căpeteniei: legături de peşte uscat, doi porci vii şi o bucată de pânză grosolană; în plus, li se indicase şi sursa de apă potabilă a comunității, o groapă întărită cu nuiele şi acoperită cu trestie, unde probabil se colecta, filtrată, apă din canal.

Profitând de răgaz membrii caravanei îşi pregătiseră prânzul, întinzându-se pe terenul încotro deshămaseră; focurile, consecvent întreținute cu trestia uscată, îşi răspândiseră fumul pe toată întinderea, sporind dogoarea, însă oamenilor le păsa prea puțin, ghiftuiți după o baie straşnică; mulți adormiseră în corturile cu aripile sumese fără a se mai osteni să înlăture rămăşițele ospățului. Caii şi măgarii împiedicați săltau de-a lungul tufărişurilor, în căutarea furajelor .

Unul care nu simțea constrângerea somnului era Tatou; el traversă canalul şi începu să parcurgă marginea smârcului, aruncând din când în când uitături către aşezarea ce părea pustie, absorbind cu nesaț atmosfera paşnică din acele spații. Câteva plante subțiri şi albăstrui îi atraseră atenția; capsulele uneia din ele conținea semințe turtite de un brun lucios. Chipul său galben se

despică într-un zâmbet: “In. Sunt crescători de in, asta fac”. Ca într-o străfulgerare, revăzu cu ochii minții locuri ce le crezuse dispărute. Peisajul se stinse, redeveni real şi monoton iar Tatou făcu cale întoarsă, gândindu-se dacă merita să difuzeze descoperirea sa.

Odată trecut ceasul de repaus, întremați de binevenita lenevire, oamenii îşi recuperară animalele şi caravana se urni mai departe, spre a ajunge înainte de căderea serii la oraşul descris de indigeni, reşedința regelui. Un sătean îi însoțea, un şoldan bine proporționat, a cărui goliciune abia de era acoperită cu o cingătoare însă purta salbe de amulete la gât şi mărgele la încheieturi. Minunându-se de toate, călăuza trăncănea descriindu-şi satul de baştină; astfel prinseră de veste cercetaşii din capul coloanei, de la ei şi ceilalți, că regele ce stăpânea ținutul era de origine divină, datorită căreia recoltele erau bogate întrucât canalele aveau necontenit apă, iar jertfele din templu îi mulțumeau pe zei.

În curând se şi văzu câtă importanță dădea populația sistemului de irigație, făurit nu doar dintr-un canal căci din loc în loc apăreau terenuri cultivate şi înspre ele porneau ramificații divizate prin stavile de aducțiunea principală, fiindcă se ivi un grup mare de oameni goi ce trudea utilizând coşuri de trestie şi săpăligi din lemn să scoată mâlul depus şi să plivească malurile. Erau bărbați şi femei laolaltă, robotind încovoiați sub arşiță, îndemnați de supraveghetori evidențiați datorită fustelor colorate ce le acopereau şoldurile. Printre lucrători se străvedeau şi unii cu piele albicioasă; despre ei călăuza dădu de înțeles că erau sclavi, “cei ce nu ridică privirea”. Rezultatele muncii de întreținere se văzură multă vreme în coasta canalului, prin maldărele de trestie, despre care acum se ştia că aparțin regelui şi prin turtele negricioase de argilă umedă presărate sistematic pe drum.

Caravana îşi urmă drumul uşor descendent până ce în zare se ivi luciul pânzei vaste de apă a fluviului revărsat peste marginile sale joase; încă un stăvilar, plasat la gura unui golf, îl separa de canalul de irigație. Călăuza alergă fără şovăire înspre aval, de-a dreptul pe solul friabil, la un mic promontoriu, marcat de un stei cu muchii puțin cizelate şi arătă, sub asfințit, de cealaltă parte a apelor, oraşul-cetate ce se reliefa alb pe o colină. Apoi, în timp ce oamenii se frământau cumpănind cum ar fi mai adecvat să facă, scormoni într-un cotlon anumit de unde scoase o oală de lut decorată cu linii roşii. Aplecat la nivelul apei, răcni modulat în gura oalei, aşteptă până un vuiet sosi din depărtare şi repetă vestirea. După o perioadă, din tufărişul des al celuilalt mal se desprinse o ambarcațiune dusă la vale de curentul leneş al fluviului, însă ocupanții ei o traseră la edec până putură s-o priponească de promontoriu. Pluta era un coş uriaş de nuiele, de vreo zece yarzi în diametru, învelit în piele, prevăzut de jur-împrejur cu burdufuri umplute cu aer pe post de flotoare. Cei trei vâslaşi care o manevrau, păroşi şi descărnați, “picioare de broască” precum le spunea călăuza întinzându-şi semnificativ laba piciorului şi mişcând degetele, se serveau de nişte prăjini zdravene pentru a o împinge, în salturi.

Transbordarea avu loc după o lungă tocmeală cu privire la preț, refuzurile tânguitoare ale barcagiilor alternând cu înjurăturile oamenilor ce se apropiau periodic de mal, nerăbdători “să sfârşească pălăvrăgeala”. În fine, spre surpriza generală, peste o sută de oameni se putu îmbarca în “cratiță”, pentru a stabili dincolo un cap de pod preventiv. Precauție de care nu fu totuşi nevoie; asfințitul era însă aproape când caravana se văzu pe malul celălalt, cu excepția călăuzei ce luase drumul îndărăt, țopăind încântată de plată, astfel că porni în marş forțat să străbată cele cinci mile până la oraş. Abia străbătu jumătate din distanță şi o construcție din cărămizi nearse, închipuind o poartă mare, întretăie drumul. Aținându-se pe mijloc, o ceată ordonată de localnici anunță capul coloanei că trebuie să plătească vama de intrare. În schimbul unei douăsprezecimi din marfa lor, îi încredință maimarele vameşilor, se bucurau de protecția regelui, inclusiv despăgubiri pentru

eventualele furturi.

Iritați de întârziere călătorii se îndreptățiră să vocifereze; se găsi chiar unul care îi vârî vameşului o grenadă ofensivă sub nas, descriindu-i cum va arăta imediat ce i-o va înfige în fleoancă, în timp ce figura uluită a acestuia dovedea că nu înțelege cu ce negustori are de-a face, cum şi mărturisi – că îndeletnicirea lui ține într-una, spre deosebire de a străinilor, mai ales că nu toate zilele sunt faste comerțului. În sfârşit, cum corect observase unul din şefi, n-aveau decât să urce cu zece procente prețurile mărfurilor şi basta! Dumiriți, oamenii se potoliră şi aşteptară să vadă cum aveau să răfuiască sălbaticii porția regelui. Când primiră câteva daruri, asociate inspirat cu băutură, vameşii renunțară să inventarieze bagajele şi se mărginiră să numere oamenii şi căruțele, folosind mici forme de lut ars şi scrijelind simboluri pe turte de argilă moale ținute în palmă. După ce se sfătuiră deoparte, vameşul şef comunică: caravana avea de plătit atâtea măsuri de orz, sau atâta argint, sau a douăsprezecea parte din chervane. Altă frământare şi vociferări, apoi cetele se îndurară să predea din capturile agonisite, în vreme ce băştinaşii le evaluau şi scrijeleau pe turtele lor.

Asfințise pe jumătate când caravana se puse din nou în mişcare, escortată de un slujbaş însărcinat să-i arate locul de popas. Era în deplină legalitate, conform tăbliței de lut nears pe care vameşii o înmânaseră capilor; acolo se certificase cu semne pictografice neînțelese că numita caravană, sub înaltă protecție regească, putea să vândă şi să cumpere, fără nici o oprelişte, pe "tot cuprinsul marelui regat", aprobare întărită cu un sigiliu dreptunghiular ce reprezenta două făpturi fantastice.

Parcurseră drumul pe dibuite până în proximitatea masei întunecate a fortificațiilor cetății, pe creasta căreia făclii mişcătoare indicau străjeri. Undeva în flancul ei însoțitorul consideră că s-au poziționat pe terenul corespunzător şi-i părăsi la iuțeală, explicând că încep să viermuiască duhurile răufăcătoare. Membrii caravanei îşi fixară cercul defensiv după tipicul obişnuit; pe măsură ce se aprindeau focurile în avanposturi, anemice din cauza rezervelor precare de combustibil, se vădi că terenul destinat staționării era solid bătătorit şi netezit. Cercetaşii avansară în lungul părții de cetate lângă care se cazaseră şi descoperiră un canal ce întindea o barieră artificială, pasămite o legătură a aşezării cu fluviul, noutate întâmpinată cu indiferență de cete; acestea, resemnându-se cu hrană rece, se pregăteau de culcare, nerăbdătoare să înceapă ziua următoare.

Înainte de a-şi da stingerea grupa lui Toma alcătui roata de sfat, cei mai mulți simțind aleanul împărtăşirii impresiilor.

- O să rătăcim mereu în felul acesta? rupse dintâi Bakel tăcerea. Ce importanță are când ne oprim?

- Ne este dat să rătăcim, îi ținu isonul Polihen.

- Da' cum ați vrea, să trăiți ca sărăntocii, fără cheag, fără o bază? izbucni Anaka. Ca să te stabilizezi îți trebuie o stare!

- O proprietate, întări Halaf.

- Să fii acceptat pentru ceva, reluă Anaka. Bani, putere, orice pentru care să te respecte.

- Oricând găsiți un stăpân, constată disprețuitor Ubart. Chestiunea ar fi încotro țintim!

- Nu se vede? Spre ținuturile uitate de Dumnezeu.

- DACĂ are rost, accentuă Toma. Avem noi un rost?

Întrebarea lui căzu grea şi curmă discuția; cu mişcări molcome, oamenii se duseră la culcuşurile lor, sub cortul unde răsunau pe întrecute sforăiturile celorlalți ocupanți.

- Totuşi, mormăi puțin mai târziu Cafid pe deasupra capului lui Edin, toți avem un rost.

- Aşa este, adie răspunsul lui Fusi, îndeosebi dacă cineva se roagă pentru tine.

- Nu, se zgâlțâi deodată în somn Edin, nu, vă rog! Nu eu, mai lăsați-mă să trăiesc, vă rog!

- L-au speriat cantorii, murmură Cafid.

Se referea la cele două cete care, aflând tărăşenia cu duhurile răuvoitoare menționate de localnic, înfiripaseră un dans în jurul focului, îngânând o melopee-descântec menită să răpească puterile oricărui vrăjmaş. Multă vreme dură ceremonia, ținând trează nu doar paza de noapte dar şi străjerii cetății, fiindcă făcliile lor se agitau pe ziduri, până ce participanții, frânți de oboseală, se târâră la corturi.

De cum se crăpă de ziuă ultimul schimb al gărzii începu să scruteze cetatea în coasta căreia înnoptaseră; ea se făcea auzită printr-un zvon de răgete animale; se adăugară şi alți privitori, ce ziceau că nerăbdarea nu-i lăsase să doarmă. Zidurile de circa treizeci de picioare înălțime erau închegate tot din cărămidă nearsă dar localitatea era apărată şi de un şanț cu apă alimentat prin canalul ce se trăgea din fluviu. La răsăritul soarelui porțile monumentale se deschiseră şi primii locuitori întinseră bârne peste şanț, încheind un podeț pe care păşi numaidecât, cu zarvă, o lume pestriță – oameni cu poveri, atelaje, turme de vite domestice, cârduri de păsări. Cea mai mare parte se risipi la vale în jurul cetății şi pe drumul spre fluviu; cei rămaşi se plasară în vecinătatea rampei drumului, pe un platou cuprinzător hotărnicit cu borne conice din argilă, aşternură rogojini şi transformară întinderea într-un târg animat; câțiva băştinaşi, împodobiți cu fuste viu colorate, mărgele şi purtând toiege în mâini, se apropiară de tabăra unde oamenii forfoteau pe întrecute, desfăcând bagajele, ducându-se la canal să se dichisească, pregătind masa de dimineață; spre mirarea unora, remarcară că zona avea şi un closet public – o mare groapă taluzată, cu două nivele concentrice. Localnicii se divulgară negustori cu toptanul, veniți să propună cumpărarea imediată sau măcar custodia mărfurilor; descriau cu multă convingere avantajele mijlocirii însă cetele îşi elaboraseră chibzuielile prealabile şi n-aveau nevoie de intermediari.

Abia apucară să schițeze un plan de acțiune când îşi făcu apariția un alai numeros de oşteni, dregători şi populație, având în fruntea sa pe regele ținutului. Acesta, un bărbat voinic în floarea vârstei, cu ochi mari, nas coroiat şi buze subțiri ca şi supuşii săi, se releva între ei prin rochia bogat înflorată ce-i dezgolea umărul drept; purta, ca însemne ale rangului, în mâna stângă un lung toiag răsucit şi încrustat iar la centură un buzdugan cu măciulie din piatră sculptată. În întâmpinarea sa ieşiră şefii cetelor, urmați de oamenii lor; cele două comunități se opriră față în față. Cu toate gesturile elocvente săvârşite de slujbaşii regali, a căror funcție era evidențiată de bastoane colorate, musafirii se mulțumiră să-şi încline uşor capetele şi să aştepte. Solemn, regele luă cuvântul.

- Eu sunt stăpânul celor patru zări, informă el. Cinstesc templul zeilor ce m-au delegat aici pe glie, am grijă de canale şi construcții, sunt păstorul tuturor locuitorilor. Cu brațele mele am întocmit această cetate neasemuită. Legile pe care le-am hotărât sunt deopotrivă pentru omul mare şi omul mic iar poporul se veseleşte; templul zeilor nu duce lipsă de nimic. Cine sunteți voi?

- Suntem negustori şi venim dincolo de marea cea mare, făcu un pas înainte căpetenia caravanei. Atât este de departe țara noastră încât nu am ştiut până astăzi de această regiune, unde am ajuns după evenimente neobişnuite, nici de marele său rege. Zeii noştri îi cinstesc pe zeii voştri iar noi îl cinstim pe rege, astfel că îi oferim darurile noastre!

Instruiți premergător, doi oameni îi aşezară cu deferență regelui o manta ofițerească pe umeri, în vreme ce alții înşirau dinaintea lui, pe o foaie de cort, diverse arme de captură între care se detaşa un coif din aramă lustruită încununat cu un imens panaş, veselă şi tacâmuri.

- Ofranda voastră este primită, proclamă cu demnitate regele scrutând darurile. Voi aduce

neîntârziat o jertfă întru îmbunarea zeilor. Aş vrea să ştiu, dacă ziceţi că veniţi dinspre miazănoapte, cum aţi trecut de sălbaticele neamuri ce am auzit că sălăşluiesc acolo, la scuteala munţilor? Oare pielea ta nu este aidoma lor?

- Am întâlnit trei oştiri, răspunse cu îndrăzneală maiorul Denosc. Însă n-a mai rămas nimeni dintre atacanţi, să povestească. De aceea nu se văd armele noastre, ele sunt numai pentru duşmani!

Această declaraţie puse deocamdată capăt dialogului. Ca din pământ apărură anumiţi localnici aducând un taur şi o vacă; sacrificară animalele pe locul dintre cele două grupări, tranşară şi fripseră hălcile la focul încropit între timp. Ei serviră cu carne friptă pe rege şi demnitari în primul rând, pe capii caravanei, apoi pe oricine venea şi arunca o ofrandă în foc – măsuri de cereale, ulcioare cu băutură sau ulei, bucăţi de stofă; pilda orăşenilor fu imitată şi de câţiva membri ai caravanei. După ceremonie localnicii se retraseră iar cetele se îndemnară să-şi ducă mărfurile pe platou, integrându-se în larma plină de viaţă a târgului.

Nu toţi simţiră chemarea comerţului; câteva grupuri se dirijară către oraşul-cetate nădăjduind "o zi de permisie adevărată", deşi nu depindea de aprobarea nimănui. Dincolo de podul mobil şi poarta monumentală se căsca un coridor vast boltit ce demonstra grosimea de necrezut a zidurilor; în dreapta şi în stânga erau chiar practicate mici încăperi, ce slujeau probabil apărătorilor în caz de invazie. Bariera fortificaţiilor deschidea priveliştea unor case din trestie lutuită, chirpici, mai rar din paiantă, cu uşi strâmte din blăni smolite lângă care erau spânzurate de curmeie câte un ulcior sau burduf. Uliţele înguste ce le despărţeau erau pustii; rar vreo femeie învelită în manta se strecura de la o casă la alta, dar zvonuri domestice răzbăteau din interioare – ţipete de copii, bătăi regulate de maiuri, cântece iar câini de diverse rase se furişau în cotloane. Către centrul oraşului începură să apară şi construcţii mai impunătoare, etajate, zugrăvite cu dungi colorate, umbrite de copaci, dar cu aceleaşi uşi neîncăpătoare şi tot fără ferestre la exterior. După piaţete unde adăstau vânzători de apă înconjuraţi de ulcioare, în faţa ochilor răsări o terasă uriaşă, de un gri mat pe a cărei suprafaţă laterală sclipeau romburi albe; în creştetul ei, îndărătul unui brâu de palmieri, se înfiripa un templu alb înfrumuseţat cu coloane aparente ornamentate cu forme geometrice roşii sau negre; două scări laterale grandioase duceau până la el. Indigenii ce urcau adevereau că locaşul era public aşa că vizitatorii se hotărâră să-l cerceteze de aproape.

Tocmai atunci o femeie zdravănă, înfăşurată într-un văl, îi invită la ea; locul se arătă a fi tavernă, primitivă dar veritabilă, de cealaltă parte a pieţei, unde muşteriii aveau de ales între rachiu de susan, vin de curmale sau bere de orz băută cu trestia, pentru evitarea boabelor şi plevei de la suprafaţa ulciorului. Moderaţii rezistară la plăcerile promise de cârciumăreasă şi porniră să urce spre templu. De pe terasă se dezvălui panorama unui ţinut dens cultivat, brăzdat de o reţea de irigaţie; ambarcaţiuni rotunde, unele prevăzute cu o pânză, pluteau pe fluviu şi canalul de legătură cu oraşul. De sus se vedeau lămurit casele, ce aveau curţi interioare înverzite şi o construcţie impozantă în partea opusă intrării, neîndoios palatul regal.

Fergans împrumută binoclul unui camarad prevăzător, utilizat de ceilalţi să dibuiască femeile goale ce trebăluiau în gospodării şi-l aţinti spre culturi; se distingeau grădini, bogat crescute, migălite de lucrători golaşi, dar şi lanuri de grâne, ce păreau să conţină o a doua recoltă. Surprinzător, doar accidental parcele aveau unghiuri, majoritatea răzoarelor erau curbate, expunând forme fanteziste. La vreo trei mile spre sud se ridica un complex arhitectural, despre care un localnic îi înştiinţă că era lăcaşul zeilor.

Templul de pe terasă, în ciuda masivităţii sale, se compunea dintr-o încăpere centrală de cel mult două sute de picioare pătrate însă foarte înaltă, garnisită peste tot cu frize colorate. În fund se vedea o masă din cărămizi deasupra căreia se adâncea o nişă ce oblăduia statuia bogat împodobită

a unei zeități. Câte un credincios, uns din belşug cu ulei şi arome se înfăţişa la masă, îşi depunea ofranda, apoi se retrăgea într-o margine şi se apuca să facă mătănii, cu mâinile întinse; unii se lamentau cu voce tare, alţii se mărgineau să-şi izbească frunţile de mozaicul pardoselii.

Cei rămaşi în târg să neguțătorească aflară grabnic că autohtonii aveau o vocație de netăgăduit pentru tranzacții; alternau vocea cu pantomima, asezonau târguiala cu poveşti şi pilde interminabile, dând impresia că dispuneau de timp nesfârşit, în care afacerile erau o parte a vieții publice. Întrebuințau cântare cu greutăți din piatră întruchipând vietăți iar calculele lor, pe omniprezentele turte de lut, aplicau un complicat şi eficient sistem sexagesimal. Mărfurile erau de o diversitate uimitoare: bucate, fructe, jivine mici şi mari, păsări, ceramică de toate formele, împletituri, stofe şi pânzeturi colorate, preparate culinare cu ingrediente mai mult sau mai puțin identificabile. Un pol al târgului îl constituia cheiul de la marginea şanțului de apărare, unde ocupanții diverselor ambarcațiuni desfăceau peşte uscat, cherestea, mirodenii, fildeş, sumedenie de pietre fine destinate prelucrărilor ornamentale şi pietre prețioase. Toate aceste mărfuri aveau două evaluări – în orz sau în argint, amândouă riguros etalonate, trocul făcându-se doar la afaceri mărunte. Tranzacțiile se încheiau printr-un dar făcut de cumpărător şi prin redactarea unui act, cu martori, pe tăbliţele de lut; acestea, odată uscate la soare, erau suficient de rezistente pentru depozitare. Se părea totuşi că existau prețuri maximale la principalele produse, astfel că abilitatea negustorilor consta în tocmeală - un duel lung şi complicat în cursul căruia privitorii interveneau cu însufleţire – şi în cântărire.

Intensitatea activității nu scăzu la amiază, când cei din caravană socoteau să se retragă, dovedindu-se că obiceiul locului era să se folosească toată ziua, băştinaşii neavând masă de prânz, aşa încât călătorii rămaseră şi ei să pătimească arşița, legumind ce le îmbia piața sau ce-şi aduseră cu schimbul, pe măsură ce grămăjoarele de verigi şi plăcuțe de argint creşteau.

- O piață excelentă, se destăinui în jur Tezel care, ajutat de acoliții săi, montase un cort ofițeresc şi opera la gura sa umbrită, am aici cât să cumpăr patruzeci de boi. Totul este să nu te grăbeşti.

- La un moment dat se va impune să operăm invers, medită un vecin de tarabă, valută contra mâncare.

- Nu-i tocmai valabil, se poate aduce altă marfă; în speță, chiar mi-a propus o muiere să-i gestionez afacerile.

- Ce tot spui?

- Pe bune, e o bogătaşă, încropeşte o expediție în josul fluviului, cică mirodenii şi pietre scumpe; mi-a oferit un contract.

- Un contract de lut?!

- Ce contează, de vreme ce câştigul e garantat? Însuşi regele girează asemenea afaceri, nu se întreține măria-sa numai cu impozite.

- Vezi că nu e baş fericire să fii omul regelui, mi-a povestit un olar de aici că la moarte regele se îngroapă cu toată curtea sa, neîndoielnic.

Plesnetul sec al unei împuşcături îi determină pe foştii soldați să se alerteze, spre deosebire de aborigeni. Întreprinzătorii grăbiră în direcția ei, să vadă ce se întâmplase, ghidați şi de răcnetele iscate. Înfuriat pe un muşteriu ce înhățase o cămaşă şi o rupsese la fugă, păgubitul îi trăsese un glonț în spinare. În jurul rănitului se adunase o ceată ce gesticula amenințătoare fără să se preocupe de vreo îngrijire, în timp ce o alta se formase în jurul camaradului, hotărâtă să nu-l abandoneze la mâna localnicilor. Foarte iute, slujbaşii regelui se înființară, distribuind cu dărnicie bastoane pe spinările celor care nu fereau calea; după ce interogară pe ai lor, strânseră un grup de

bătrâni şi se consultară îndelung cu ei, apoi se îndreptară cu toţii spre vinovat.

- Sfatul bătrânilor, grăi cel mai vârstnic dintre oficiali, spune: dacă unui străin i se fură marfa, regele îl despăgubeşte; dar străinul a rănit grav un om liber, lovindu-l de departe; el trebuie să plătească şi pentru sângele vărsat şi pentru dreptatea regelui! Să se întocmească înscrisul!

"Ai scăpat ieftin, îl bătură pe umeri apropiaţii imprudentului negustor. Nu-i un capăt de ţară, amenda! Dacă erai de-al lor, te gâtuiau scurt!". Acesta clătina capul necurmat privind grupul ce ducea, ţipând jalnic, victima spre cetate şi îngâna în răstimpuri: " Atât am vrut, să-l opresc".

- Semn rău, îi spuse Polihen lui Parsi, revenind la locul unde neguţătorea acesta. Individul moare sigur, nici n-ajunge acasă, nimeni nu i-a făcut măcar un pansament provizoriu.

- Tu de ce nu i-ai făcut?

- Ştii de ce? Din cauza spectatorilor, cică vindecătorului care greşeşte tratamentul i se taie mâna. Asta mai lipsea!

- Dar am băgat de seamă că ei transformă totul în bani – vătămări, calamităţi, orice.

- Nu în toate cazurile, au un sistem foarte bine standardizat, n-ai crede.

- Vindeţi băieţi, numai vindeţi, le strigă un cetaş în trecere.

- Ce vrei să spui?

- Mâine e zi nefastă, gazdele nu fac comerţ.

- Cum adică?!

- Ştiu toţi din piaţă, mâine e zi cu ghinion, se roagă, petrec, dar nu fac afaceri!

- Vânzare rapidă, profit mititel, scuipă într-o parte Parsi.

Oricum, pe măsură ce soarele cobora, tot mai numeroşi membri ai caravanei renunţau la târg în favoarea pregătirilor pentru o cină straşnică. În acest scop focurile fuseseră aţâţate din plin şi felurite provizii se adunau la bucătăriile cetelor, însoţite de indicaţii culinare extravagante. Începuseră să apară şi "învoiţii", mulţi bălăbănindu-se ca pe vremurile de odinioară şi salutând în derâdere pe cine li se nimerea în faţă, gata să istorisească, fără cap şi fără coadă, deliciile cu care îi întâmpinase oraşul. Cei ce îşi păstraseră cumpătul aveau însă cu totul alte opinii – un oraş trist şi apăsător, în ţinutul căruia truda şi promiscuitatea erau trăsături esenţiale iar privarea de igienă o lege naturală. Băştinaşii porniseră şi ei, încărcaţi cu boccele, să se retragă în cetate, părăsind împrejurimile unde trebăluiseră, amestecându-se cu animalele ce reveneau într-o mişcare inversă celei din zori. În şirul lung al celor ce urcau rampa de acces se reliefă temporar o căruţă caracteristică trasă de doi boi, purtătoarea bagajelor lui Tezel - acesta se muta în cetate acompaniat de acoliţii săi.

În pofida faptului că destui localnici dăduseră târcoale taberei, fascinaţi de multitudinea obiectelor cu destinaţie ascunsă ca şi de obiceiurile străinilor, nici unul nu acceptase să rămână peste noapte la petrecanie, a cărei tentaţie nu învingea teama de duhurile nopţii. Totuşi, se zvonea că cei din ceata zisă a "Broaştei ţestoase" îşi achiziţionaseră două sclave "pentru uzul propriu", însă curioşii veniţi să iscodească primiseră acelaşi răspuns ţâfnos, dat prima oară de şeful lor: "Îţi miroase ţie a fofoloancă?!". Focurile iscau vâlvătăi neaşteptate – era distracţia auxiliarilor să le înteţească turnând din ulcioare un lichid gras ce se relevă a fi ţiţei; vânzătorii acestuia afirmau că îl extrăseseră dintr-un mic lac, precum făceau cei mai mulţi orăşeni ca să economisească trestia şi paiele. Grosul soldaţilor preferase să frigă în ţepuşe carnea – de vită, oaie, porc sau pasăre, cum poftise fiecare – frigărui asezonate cu tot soiul de legume; deşi bucătarii susţineau că mâncarea la cazan este chiar gustoasă, li se lăsase în grijă doar coacerea lipiilor şi a plăcintelor. Feluritele băuturi autohtone, probate pe rând, circulau slobode, după cum şi oamenii caravanei nu mai acceptau nici o constrângere. Câţiva imitară obiceiul local ungându-se se cu uleiuri parfumate,

despre care afirmau că anulează efectele arşiţei asupra pielii. Prelingându-se către canalul de legătură cu fluviul, fumurile creaseră o ceaţă albăstruie ce umplea câmpul.

Atmosfera generală de destindere nu cuprinsese încă pe şefii cetelor; lăsând posteorităţii amuzamentul, ei porniseră să discute soarta zilelor următoare, conştienţi că vânzarea unor efecte militare şi lucruri personale nu era o soluţie de durată pe un traseu incert.

- Daravela e clară, enunţă unul din ei. Facem câte un otrocol de aprovizionare, ceva bani în plus şi o ţinem aţă până la punctul final.

- Sau facem toţi banii la neamul ăsta cumsecade şi o luăm la picior, poate tocmai pe fluviu.

- Pe şireţi îi bate gândul să se integreze pe loc, comunică un al treilea. Cred că mai iute ne sfătuim cu cetele şi ce-or zice aia facem!

- Hotărârea gloatei e momentană.

- Încotro vezi tu gloată? Ne sfătuim măcar să ştim cum stăm, oricum nimic nu ne leagă. Chiar întâlnirea noastră iarăşi nu are noimă.

Apusul soarelui află popasul caravanei într-o frământare însufleţită, în contrast cu oraşul-cetate intrat în letargie, cu excepţia străjerilor; grupuri-grupuri de oameni se întorceau de la canal, unde se scăldaseră în apa caldă. Pedanţii îşi spălaseră şi lenjeria, ca apoi s-o întindă la uscat pe pânza corturilor; cei harnici atacaseră deja "seria a doua", - o petrecere în care veselia şi cântecele erau dublate de îmbuibare cu ce se descoperea din provizii. Risipiţi astfel, cetaşii expediară repede în zona derizoriului intenţiile şefilor de a-i consulta.

- Ce să tot discutăm, replicase Gudina, izbutit să fie acostat primul din grupul său, noi mergem mai departe. Cu cât ajungem mai curând, atât mai bine!

Iar grupul, care stătea potcoavă lângă foc, continuă să sporovăiască în tihnă.

- I-am spus aşa, se înălţă vocea lui Bakel, "Măi frate-meu, prin materialul ăsta nici apa nu răzbate" şi fleoşc! o cană demonstrativă în pungă. "Nepunând la socoteală că are poza unei femei cum încă n-ai văzut, pricepi? Hai, dă purcelul încoa'!". Şi l-a dat; păcat că a murit, iote ce a rămas din el!

- Mare scofală, să duci nişte ţărani, vorbi Ruiz spre mirarea celorlalţi. Muncesc ca proştii zi-lumină, aproape fără unelte.

- I-ai văzut tu?

- I-am văzut, că m-am dus până dincolo de cetate, ce să fac altceva? Abia la banda rulantă întâlneşti asemenea roboţi, doar aţi avut şi voi ieri destui sub ochi.

- Oricum, ăştia din piaţă nu-s ăia de pe câmp, îşi reveni din surpriză Anaka. N-aţi observat ce practică au?

- Mâine vom trata poate cu cei din cetatea sfântă; zice-se că-s numai preoţi, la diferite zeităţi.

- Unii s-au şi convertit, bodogăni Cafid, descântă la tot pasul.

- Face careva de gardă? Hei, face careva de gardă?!

- Nu mai striga, care-i prostul să păzească? Ăia de dincolo nu ies noaptea, să-i pici cu ceară; mă întreb cum îşi fac nevoile.

- Asta da problemă; merită o pişare.

Pe rând, oamenii se retraseră la corturi să se culce. "N-are rost, formulase unul expresia zilei, să bei în ţara unde nu găseşti o bucăţică de gheaţă". Încă dăinuiau să se înfrunte două formaţii – cea înverşunată la dans intermitent în jurul focului rostind descântece, cum procedase şi în seara precedentă, uşor de reperat datorită totemului înfipt între vatră şi cort şi cea a "băutorilor de cursă lungă" concentrată într-un cort mărginaş ce rezona la amestecul de cuplete deşucheate, până când tămbălăul amuţi ca secerat.

Despre ziuă semnalele deşteptării îi făcură pe cei mai mulţi să sară ca arşi din aşternuturi, dar nu era decât o măsură de sincronizare luată de cetele ce plănuiseră să plece. Membrii lor se prăpădeau de râs la vederea celor cărora "le funcţionaseră reflexele", alegându-se cu înjurături şi blesteme din toată inima. Practic toată tabăra se pusese în mişcare dar după prânzişor se constată că aproape o treime din corturi rămăsese ridicată, în vreme ce grosul fusese strâns şi pus la bagaje, gata pentru drumul spre sud.

Luându-şi pe îndelete rămas-bun, călătorii porniră îndărăt şi peste rampa de acces, ca să ocolească apoi cetatea prin stânga, întrucât canalul de legătură cu fluviul arăta prea dificil de trecut. Localnicii, ieşiţi şi ei de cu ziuă să-şi ducă animalele la locurile de hrană sau să-şi lucreze parcelele, se opreau să-i privească; de pe culmea zidurilor, o populaţie numeroasă făcea acelaşi lucru. Odihnită, caravana înainta spornic pe drumul de pământ galben-roşiatic ce şerpuia printre terenurile cultivate; în urma ei venea o coloană deslânată de autohtoni, majoritatea purtând coşuri sau boccele, desigur având ca ţintă cetatea sfântă profilată în zare – un conglomerat de construcţii fără nici o noimă. În scurt timp intersectă un şirag de stâlpi scunzi din argilă arsă acoperită cu pictograme, ce delimita evident hotarul oraşului; dincolo de el se întindeau aceleaşi soiuri de parcele irigate. Şi drumul era marcat periodic de borne asemănătoare, evidenţiind de asemenea proprietatea regală. Etapa de câteva mile se consumă expeditiv – constituia mai degrabă o plimbare.

Parcă sfidând şesul, templele erau edificate pe coline artificiale, creştetele plane ale acestora depăşind cu puţin suprafeţele fundaţiilor. De departe, se vedeau ca nişte construcţii înalte şi butucănoase, înconjurate la poale de verdeaţă din care răsăreau acoperişurile altor clădiri. Zidul împrejmuitor al oraşului, de cel mult douăzeci de picioare înălţime, conceput probabil din aceleaşi cărămizi uscate la soare, fusese zugrăvit cu zigzaguri cafenii şi albe ce îi dădeau o înfăţişare solzoasă. Pe toată suprafaţa exterioară fortificaţia avea fixate ulcioare, statuete, împletituri, mănunchiuri de plante, neîndoios obiecte votive. În afară de poarta unde se încheia drumul era vizibilă încă una, laterală, accesibilă de pe altă rută; când băştinaşii aţinuţi în coadă ajunseră lângă călători precizară însă că erau patru porţi cu totul, orientate spre cele patru zări, ticluite ca să ofere acces direct din toate părţile regatului. Tot ei explicară şi semnificaţiile bornelor de hotar – aveau gravate textul scutirii de impozite pentru teritoriul împrejmuit.

Caravana demobiliză după ce se văzu la traversul "oraşului sfânt" cum îi spuneau localnicii, pe un teren ce semăna cu o arie, la marginea unui canal îngust, zonă indicată de doi slujbaşi care ieşiseră în întâmpinarea ei cu acest scop, nu departe de sălaşele unor indigeni ce arătau că poposiseră pentru un interval mai îndelungat. Oamenii se hotărâră să-şi acorde maxim două ore vizitării iar apoi să nu se oprească până la popasul de noapte. Lăsând dobitoacele în atenţia câtorva auxiliari şi paza bagajelor pe seama celor predispuşi să lenevească, expediţionarii se duseră să vadă îndeaproape panteonul local şi posibilităţile sale.

Dincolo de bolta intrării răsăritene alei estetic nivelate, mărginite ciclic de vase mari din aramă umplute cu apă de care pelerinii ce forfoteau nu se atingeau, duceau către temple; acestea, deşi supraînălţate pe postamentele lutoase, abia se vedeau de anexele îngrămădite în jurul lor – case, magazii, grajduri, dar şi grădini, piaţete pardosite cu cărămizi, mici sanctuare umbrite de palmieri. Preoţii puteau fi uşor recunoscuţi după veştmintele lungi, albe sau roşii; unii purtau tichii conice sau măşti vegetale; câţiva aveau capete de leu şi gheare de vultur – aceştia erau exorciştii bolilor. Activităţile lor erau extrem de diverse. Procedura obişnuită la sanctuare debuta cu ofranda solicitantului: cereale, făină, curmale, turte, ulei, vin, bere, lapte, mirodenii, stofe, podoabe, bijuterii, orice aliment sau bun casnic era primit, înregistrat şi confirmat pe o tăbliţă de lut

înmânată credinciosului, după care ceremonia avea loc în funcţie de specializarea sacerdoţilor. Ghiceau în fumul jertfelor arse, tâlcuiau visele auzite, prevesteau viitorul privind zborul păsărilor, cercetau ficatul oilor jertfite şi vedeau soarta donatorilor, turnau ulei în apă şi citeau scrisa divină, recitau imnuri şi cântau liniştind mânia zeilor, cădeau în extaz ca să îşi descrie visele premonitorii, rosteau farmece mânuind şerpi, bătând tobe sau chiar lovindu-i pe beneficiari. În destule cazuri oficiau preotese cu feţele învăluite, aplicând aceleaşi canoane ca şi omologii lor. Se vedea că întruchipează o castă definită; în jurul lor mişunau scribi, servitori, artizani ce îngrijeau felurite obiecte de cult, sclavi buni la toate.

Templele erau destinate unor ceremonii mai importante. Răzleţindu-se de ceilalţi, Uriat urcă cele peste o sută de trepte până la templul principal, ridicat cu mult deasupra celorlalte; după ce examină pereţii exteriori, împodobiţi cu benzi orizontale, ornamente geometrice şi din loc în loc cărămizi cu smalţ albastru, vru să intre dar fu oprit de un paznic. Apucă să vadă în interior statui de aur în nişe, la picioarele cărora erau vase cu flori şi să audă muzica stridentă a unor fluiere şi harfe, apoi un grup de preoţi se alinie la intrare; pe rând, fiecăruia i se lua de către doi oficianţi hainele şi podoabele, până ce rămânea complet despuiat, vădindu-se epilat pretutindeni, era cercetat minuţios pe toate părţile, se turna pe el apă din belşug şi era împins înăuntru; unul fu respins, îmbrâncit ca un netrebnic pe trepte cu boarfele în braţe.

- Se înfăţişează dinaintea zeului, îl desluşi paznicul, şi trebuie să fie fără metehne. După confirmarea lor poţi intra.

Un grup de băştinaşi bogat înveşmântaţi aştepta tăcut şi răbdător încărcat cu ofrande, dar lui Uriat îi era destul; porni să coboare tocmai când din templu răbufni o voce înfricoşătoare, însoţită de duruit de tobe, ce îi determină pe toţi cei din preajmă să se trântească la pământ şi să rămână imobili.

Halaf se văzu întovărăşit de Anaka în periplul său; acesta îl încredinţă că reperase punctele cardinale, astfel că nu era o dificultate să se întoarcă la timp. “O oră dus, o oră întors” zise Halaf şi celălalt încuviinţă. Se strecurară pe alei, privind în treacăt amănuntele acelui conglomerat bine structurat sub aparenţa furnicarului haotic, până în apropierea porţii apusene, în vecinătatea căreia aleseră un templu proaspăt spălat de argaţi ce se târau cu ulcioare şi măturici pe treptele inferioare. Sanctuarul avea o incintă ovală strâmtă ocupată de statuia zeului, unsă din belşug cu mirodenii şi un postament pentru ofrande, unde cei doi vizitatori puseră câte un bănuţ în semn de respect. Spre surprinderea lor, mai mulţi oficianţi îi înconjurară cu deferenţă şi pretinseră să le verifice testiculele. Fiindcă lui Halaf îi sări ţandăra şi începu să-i înjure, neînţeles de altfel, acei funcţionari ai templului îi reproşară că refuză o neasemuită ocazie – împreunarea cu preoţi “a căror bărbăţie era feminină”, iar în vederea acelui scop le controlau integritatea masculină. Anaka şovăia, ros de curiozitate, dar argumentul camaradului, cum că indivizii voiau doar să le ia banii îl convinse şi amândoi zoriră în josul treptelor; îndărătul lor grupul oficianţilor se uni să urle un bocet ce strânse public. Luând drumul înapoi, cei doi dădură de Fusi şi-i relatară proaspăta aventură.

- Simetrică ispravă, reflectă acesta. Templul celălalt are preotese cu aceeaşi îndeletnicire. Mi se pare onorabil să pui prostituţia sub protecţie divină.

Relatări despre obiceiurile acelor locuri făceau cam toţi membrii caravanei, pe măsură ce reveneau la zona descălecării şi participau la pregătirile de plecare. Când cetele reuşiră să se pună în mişcare, băgară de seamă că un grup de căruţe rămăsese deshămat – proprietatea cetei care îşi spunea “Sanga”, dar nu era treaba nimănui dacă voiau să mai zăbovească.

- Eu ştiu că au rămas, mărturisi Edin între tovarăşii săi de marş. I-am văzut, goi, în templul

acela dinspre fluviu, unde m-am dus să mă reculeg.

- Cum adică, îl întrerupse Cafid, te-ai dus să te rogi la păgâni?! Pe firizul bunicului, dacă rugăciunea ajunge la altă destinație?

- Eram pe terasă, se apără Edin, dar m-am uitat din curiozitate, ştii, erau trupuri de diferite culori, însă le atârnau plăcuțele de identificare, cum stăteau pe vine şi se legănau, în tactul muzicii. Dar au venit câteva femei cu văluri, i-au încălecat şi i-au mânat dincolo.

- Încotro, dincolo?

- Nu ştiu, o încăpere după statuia zeului, o statuie numai aur şi flori. Parcă erau drogați, dar n-am îndrăznit să trec de prag, deşi mă atrăgea… am spus "Doamne, apără-mă!" şi am fugit.

- Asta a fost tot? întrebă blând Fusi.

- Nu, mărturisi Edin roşind. În intervalul rugăciunii, o clipită… m-am văzut plutind deasupra câmpului gol.

Fusi îl bătu pe umăr, clătinând din cap în vreme ce, în partea cealaltă, Cafid se îneca înghițindu-şi cuvintele.

Drumul străbătea acelaşi şes mănos şi pustiu de-acum familiar călătorilor, printre ogoare ce creşteau a doua recoltă, udate de canale care uneori obligau traversarea. Se părea că toți cultivatorii erau concentrați în oraşe; abia de două ori se putură vedea localnici trebăluind pe câmp, poate la irigații, iar călăreții dibuiră o aşezare – nişte colibe din trestie, în miezul unui mărăciniş înălțat stingher pe câmpie. Totuşi, cu puțin timp înainte de asfințit se întâlniră cu o caravană veritabilă, alcătuită din care pe roți monobloc trase de boi, încheiată de turme de vite. Conducătorul ei se afla în frunte în mijlocul unui grup de companioni gătiți din belşug cu brățări şi coliere; el flutură o tăbliță din piatră, strigând că este mesagerul regelui şi insistând să i se elibereze calea. Cetaşii din avangardă, oprindu-se în loc, revendicară aceeaşi înlesnire. De fapt, mare diferență nu era între drum şi câmp, totul reducându-se la o chestiune de orgoliu, rezolvată de furia cuiva dintre soldați. Anonimul trase razant cu solul o rachetă de semnalizare iar aceasta se răsfiră deasupra localnicilor provocând o agitație de nedescris: unii se trântiră la pământ şi rămaseră nemişcați, alții îşi mânară cu strigăte de spaimă dobitoacele în fugă peste câmp.

Cetele ocoliră caravana destrămată, batjocorind-o în treacăt; după aceea începură să se preocupe de găsirea unui raion bun pentru popas, ceea ce presupunea o sursă de apă. Acesta fu stabilit către marginea unui canal, a cărui trestie uscată servi la aprinderea focurilor.

Dispunerea circulară vădi o tabără neînsemnată – vreo douăzeci de corturi ce înconjurau un pâlc de căruțe şi erau la rândul lor înconjurate de câteva focuri. Fiecare ştia ce are de făcut; fără prea multă tevatură animalele de povară fură deshămate, adăpate şi hrănite, bagajele de primă necesitate extrase, cina pregătită.

- Am văzut lucruri uimitoare, deschise discuția Gudina, la focul ce strânsese grupul dedat la zăbavă. De la oricine se poate învăța.

- Fiindcă îşi respectă obiceiurile, preciză Parsi. Cred că nici regele lor nu poate veni cu noutăți, față de ce le-au dat zeii.

- E vorba de viteză, opină Bakel. Ei se adaptează la viteza lor de deplasare, înțelegi, în ritmul "pas pe loc".

- Va trebui să ne confundăm cu peisajul, constată Toma.

- Adicătelea?

- Ați văzut, o împuşcătură trasă la țanc rezolvă aproape totul. Dar muniția se va termina, este limitată.

- Oricând se poate confecționa ceva bun, se amestecă Ruiz, arme de care nu s-a auzit pe aici.

Dar noi avem două posibilități: armele şi miracolele, înțelegeți, superstițiile îi paralizează pe localnici.

- Nu e sănătos să te joci cu credința, bombăni Polihen. Am văzut eu glumeți din ăştia, dar au dispărut sau au ajuns habotnici.

- Şi-aşa când ajungem la destinație devenim pământeni, atunci vom fi perfecți.

- Care destinație?!

Întrebarea lui Ubart tulbură nițel conversația.

- Cum, care? Țărmul oceanic de nord, ne-au comunicat clar.

- Ceea ce nu s-a vestit deloc, reluă Ubart, este de ce mergem noi acolo. Ce avem în comun ca să ne statornicim oareunde, în acelaşi loc?

- Toți merg acolo, i se adresă pe neaşteptate Fusi. Chiar şi cei rămaşi pe drum vor ajunge acolo.

- Crezi tu asta?

- Simt eu asta.

- Toți avem o soartă, adăugă Edin cu sfială.

- Fraților, ridică Ubart vocea, fiindcă suntem împreună vă zic că important este nu numai unde ne ducem ci şi de unde venim. Discutat-am asta, cu Toma.

- Adevărat este, încuviință acesta, dar am crezut că-i doar o zicală.

- Am rostit-o deoarece simt că ne leagă ceva, dar nu înțeleg ce soartă vrea să fim laolaltă şi nu-mi place.

- Un ordin, izbucni Cafid, o blestemată de convocare, jur pe acoperişul casei părinteşti.

- Cafid, dacă nu te gândeşti la casa părintească, cum ai nimerit în 13.33? Ştii, zilele premergătoare.

- Ce importanță are?… Am uitat.

- Toți am uitat, mărturisi Toma. Şi poate ar fi bine dacă ne-am aduce aminte, atunci când apucăm iar să stăm de vorbă.

- Mi-ajunge, grăi abătut Cafid şi se săltă în picioare. Măcar că nu mi-e somn nici atâtica, mă duc să mă culc.

Porni spre cort dar se opri la intrare, şovăi, îl ocoli, îngenunche şi se răsturnă pe iarbă, întâi pe o coastă, apoi cu brațele larg desfăcute şi fața la cerul înstelat, însă ținând ochii închişi.

- Pot să te ajut cumva? veni îngrijorat Edin lângă el.

- Băiete, răspunse Cafid cu greutate, fără să-şi mişte pleoapele, ție pot să-ți spun: realitatea este că nu mai am nici o dorință.

IX

3.000 AŞEZAREA FĂRĂ BĂRBAȚI IUNIE

Noaptea era aşa de frumoasă în seninătatea ei curată că oamenii pregetau să se culce; vocile lor scăzute pluteau departe, punctate uneori de trosnetele vreascurilor adăugate la foc. Transparența profundă a văzduhului dezvăluia cu limpezime constelațiile precum şi dantelăria Căii Laptelui. Nimeni nu şi-a dat seama când a început Firuz să cânte, atât de firesc s-a armonizat vocea sa acompaniată prin ciupituri de coarde cu celelalte care au amuțit treptat sau au prins să îngâne, ca pentru sine, până ce s-a lăsat liniştea.

- Zi-i mereu, a îndrăznit, într-un târziu, un glas din întuneric.

- Nu pot, a răspuns Firuz. Simt că am smuls toate izvoadele deprinse şi locul s-a înțelenit. A lovit strunele să sune în dezacord când a continuat: Iar dintre cei de aici nu se află nimeni să se schimbe după fiecare sângerare.

S-a sculat şi a mers printre corturi, oprindu-se scurt la fiecare, până ce s-a hotărât să intre în unul, la întâmplare. Oamenii au cârtit în urma lui, dar n-au mai găsit sămânță de vorbă.

- M-a uns la inimă, cântecul, mormăi aparte Anaka, vârându-se în culcuş. Şi chiar se încumetă să îngâne: "Voi, cei din casă, aveți un băiat? Dați-ni-l nouă!".

- Dar nu asta a cântat Firuz, obiectă Parsi. Era o baladă despre zămislirea cerului.

- Îndrugați degeaba, protestă o voce somnoroasă dinspre intervalul cortului. Chiar dacă ați vrea altceva, a fost o rugăciune.

- Să ştii, măi frate, interveni Anaka împăciuitor, că tot aievea sună şi cântecul sirenelor, fiecăruia potrivit simțirii.

Icnete disparate fură singurul răspuns, apoi careva se osteni să coboare aripile cortului. Odată cu obturarea se institui pacea în interior, o amuțire bruscă. Sforăituri timide iscară prin întuneric rădăcini, ca dintr-o sorginte ce le încuraja să se unească. Parcă nu trecură decât puține clipe şi cineva crăpă intrarea lăsând să pătrundă, împreună cu penumbra zorilor, un val de aer rece a cărui atingere îmboldi ocupanții să se ghemuiască mai adânc în aşternuturi, cu excepția celor trei-patru reangajați ce ieşiră, echipați sumar, "să fie primii la spălător". Curând se sculară şi ceilalți pentru aceeaşi igienă corporală; cum motivase un matinal, aerul era atât de hrănitor că puteai să-l ungi pe pâine şi te sătura de somn. Locul cel mai prielnic spălatului se afla la vadul de traversare a canalului dar mulți optaseră să meargă departe de îngrămădeală ca să caute spărturi în trestia ce tivea malul, stârnind stoluri de păsărele şi libelule. Rarii posesori de țigări se îndepărtaseră şi ei, să tragă niscaiva fumuri în tihnă; se zvonise printre fumători că ar fi existat unul ce avea un bax întreg la bagaje dar nu-l desfăcea, aşteptând să-i crească valoarea.

În jurul focurilor ațâțate se adunaseră cei nerăbdători ca, până la fierberea ceaiului din ceaune, să îşi frigă bucăți de carne folosind vergelele armelor. Doar o ceată avea încă bucătăria de campanie; mânuitorul ei autorizat pretindea că scoate cele mai bune ciorbe şi tocane, gata oricând de o demonstrație; celelalte preferaseră să le vândă, păstrând din vasele mari, ce serveau la prepararea diverselor amestecuri, vădind fantezia bucătarilor de serviciu. Oricum, majoritatea era de părere că o bucată zdravănă de friptură mustoasă însoțită de o cană cu "ceva să alunece" înlocuia foarte bine pâinea şi celelalte farafastâcuri de cantină, pricină pentru care numărul

focurilor creştea sau scădea după ataşamentele de moment ale cetaşilor ce se regrupau la orele de mâncare.

Odată finalizată masa de dimineață, devenită principala masă a zilei, oamenii continuară pregătirile de plecare cu înşeuarea cailor aduşi de la păscut, înhămarea măgarilor şi boilor de povară, strângerea corturilor şi a bagajelor. Segmentele cetelor formară un sector de cerc cu vârful către şosea, tot mai mic pe măsură ce demarau. Coloana înscrisă pe drum era lipsită de pedestraşi; cei care nu călăreau se instalaseră pe caprele căruțelor, cu unul sau doi auxiliari alături, astfel că după o scurtă tălăzuire la trecerea prin vad a canalului începură să avanseze rapid, profitând de răcoarea dimineții. Câmpia nețărmurită, cu miriştile sale unde păşteau uneori pâlcuri de fiare sălbatice, nu oferea repere; arar, câte un copac stingher sau un mărăciniş restructurau peisajul însă toate aprecierile arătau că drumul se orienta pe direcția dorită.

După câteva ceasuri de marş dădură de un râu destul de lat; cursul său sinuos, marcat de arbuştii ce împresuraseră malurile, se scurgea alene spre sud-vest. Grupul de avangardă intră călare să sondeze albia; adâncimea maximă nu depăşea trei picioare dar fundul argilos era alunecos, aşa încât toți călăreții îşi legară caii la căruțe ca tracțiune suplimentară. Cei meticuloşi verificară încărcăturile chilnelor, punând dedesubt lăzile şi coletele cu conținuturi puțin sensibile la umezeală apoi căruțaşii mânară cu chiote şi fluierături modulate atelajele să avanseze în forță, biciuind animalele pentru a le împiedica să se oprească. Malurile joase ale râului nu erau îmbietoare, năpădite de broaşte şi şerpi; câțiva ce avură curiozitatea să îşi cufunde cănile în apă le scoaseră mişunând de mici vietăți. Oamenii apucară drumul pe jos, să zbicească mai repede veştmintele udate, în mici grupuri, lăsând caii de călărie să tragă în voie chervanul ce mustea de jilăveală.

- N-a fost cine ştie ce până acum, grăi Ipuver tacticos, părând să nu bage în seamă cum se strâng să tragă cu urechea cei din vecinătate. Am avut parte de un marş pe cinste, vorba vine, prin Deşertul de Sare; acolo, dacă pui alice pe un bolovan şi nu te loveşte soarele cât stai nemişcat, le vezi cum se moaie şi curg.

- Vrei să spui Deşertul Sărat, îl întrerupse un ascultător.

- Ştiu exact ce vreau să spun, spre deosebire de alții, răspunse demn Ipuver. Eu tăifăsuiesc de locul încherbat din stane de piatră, pe care le-ai crede omeneşti dacă n-ar fi în ultimul hal de pocite. Cum nu sunt prea dese, îți pare necurmat că vezi ființe adevărate şi nu ştii ce să crezi. Unde mai pui cactuşii, târâtoarele şi vulturii hoitari ce te privesc cu poftă? Că încă din prima zi de mers simți cum duhneşti a nechemat… başca te caci uscat… în fine! Oricum, patronul expediției era un tip amarnic, deşi levent, aveam echipament a-ntâia, ştiți, îmi dăduse o carabină de mare calibru, comandă excepțională, prea puternică pentru urşi, fiindcă mă văzuse la un concurs de tragere din scrânciob. Traseul fiind nespus de accidentat, expediția era formată din oameni şi catâri, punct! Mergeam zi-lumină, ca să ajungă proviziile pentru întoarcere. Hm! Am poposit la marginea unei stânci inaccesibile, ca o căpățână de zahăr. Acolo l-am cusut pe şef în pielea unui catâr jupuit înadins şi ne-am îndepărtat, cică urma să-l înhațe o pasăre uriaşă ca să-l ducă sus, la cuibul ei.

- Eh, eh, interveniră ascultătorii.

- Dacă vă zic! De fapt, nici n-am zărit-o prea limpede, a fost ca un nor negru care a coborât şi s-a ridicat, ducând burduful sus; avea gheare ca ancorele. Am aşteptat trei zile afurisite, conform învoielii, să coboare cumva şeful, că îşi înfăşurase la curea destulă coardă, dar fără folos. Apoi am luat viteză îndărăt, ca mânați de diavolul fricii pentru puținătatea rezervelor de apă. Un singur om am pierdut, un neatent muşcat de viperă; degeaba i-am tăiat coapsa, că se făcuse deja vânăt până

la brâu… l-am acoperit cu pietre.

- Şi şeful?

- Nu pot să ştiu dacă a fost mâncat sau a coborât altundeva.

- Ie-te că vine pasărea peste noi, constată altul.

Ceea ce i se relevase era un nor vinețiu care se învălătucea năvalnic şi ajunse să acopere tot cerul, precedat de un vânt rece şi tunete. Nepoftită, o ploaie cu bulbuci se revărsă pe călători, făcându-i ciuciulete în câteva minute, măcar că unii se grăbiră să-şi scoată foile de cort şi să se învelească. Sub rafalele de ploaie caii prinseră să dârdâie, băgându-şi cozile între picioare şi părând speriați ca la apariția unui animal de pradă. Vizibilitatea zero şi bălțile risipite pretutindeni făceau imposibilă orientarea; caravana se opri, îngrămădită.

- Era normal să mi-o ude pe sus după ce mi-a udat-o pe jos, se auzi un strigăt necăjit, căruia îi răspunse un cor aprobator de blesteme.

Aversa conteni în vreun sfert de ceas, mutându-se către alte locuri; în urma ei văzduhul rămase curat ca sticla. Oamenii îşi scoaseră veştmintele udate şi împodobiră căruțele cu ele atârnate la uscat, buşumară caii, apoi porniră mai departe – o ceată golaşă de trupuri prizărite, aşa cum erau neacoperite. Când se zvântară nițel, cetaşii avură răgaz să bage de seamă că regiunea se schimbase: terenurile cultivate fuseseră înlocuite cu o întindere necuprinsă de ierburi care aburea sub soarele amiezii. Țipetele scrâşnite ale unui stol de păsări albe care intersectă în zbor direcția marşului ridică privirile tuturora. "Pescăruşi, ăştia sunt pescăruşi!" răsunară exclamații de-a lungul coloanei. Semnul neîndoielnic al apropierii oceanului şi al încheierii neobişnuitei peregrinări învioră paşii, ba chiar provocă o cadențare.

- Este momentul să facem rost de ceva vânat, aprecie Ruiz după ce iscodi împrejurimile, rumegătoarele îşi fac siesta.

Zicând acestea scoase de la bagaje una din armele colecției sale, un arc mare de vreun yard, făurit din două coarne îmbinate cu un manşon trainic şi îl încordă înainte de a încăleca. Numaidecât veniră lângă el vreo cinci auxiliari care de câteva zile se țineau lipiți de Ruiz, dintr-o afinitate parcă spontană. El îi bruftuia, îi punea la toate muncile grele sau murdare, ei îl pironeau cu ochi de câine şi se supuneau ca şi cum, deşi slobozi, erau legați printr-o tainică înțelegere. Unul îi înfățişă tolba cu săgeți ținută mereu la îndemână, confecție proprie ce îi ocupa majoritatea timpului ca s-o completeze, ceilalți îşi fluturară lăncile şi se răsfirară, ca o haită bine dresată, peste ierburi, în dezvăluirea prăzii. Când vânătorii ajunseră din urmă ceata lui Willeb duceau pe umeri, atârnate de lănci, hartane de antilopă.

- Capetele, pieile şi măruntaiele sunt ale lor, declară vesel Ruiz grupului său, arătându-şi ciracii. Restul se împarte la masa de seară.

- Să nu se strice până atunci, vorbi grijuliu Polihen.

- Ştiu băieții mei ce să facă.

Într-adevăr, doi auxiliari se cățăraseră neîntârziat pe capra unei căruțe unde se îndeletniceau cu tăierea unor bucăți alese de carne în şuvițe subțiri şi înşirarea lor pe o sfoară. Când aceasta fu plină, o aninară între doi pari fixați de loitrele căruței şi se apucară pregătească alta.

- Soarele şi aerul curat o să le usuce; procedeu de a putea fi păstrate mai mult, explică Ruiz. Se poate face pulbere pisată; nu este invenția mea.

- Le-ai vânat uşor? se interesă Bakel.

- Țara nimănui, răspunse celălalt. Poți să te desfăşori cu osteneală neglijabilă.

- Un mod de trai foarte bun, încuviință Bakel.

- Sper să nu rămână aşa, spuse Halaf, cocoțat pe capra căruței lângă Polihen. Se săltă în

picioare şi întinse mâna către zare.

- Adică? zise companionul.

- Să hoinărim astfel, fără noimă.

- Credeam că de asta te-ai făcut şofer.

- Povestea este că, se destăinui Halaf aşezându-se, grație meseriei am putut cunoaşte femeile dar şi dedesubturile vieții. Că eşti silit să te descurci singur, mai rapid decât ceilalți. La noi soțiile se cumpără, obligatoriu faci un dar tatălui ei, apoi întreții familia… iar aceasta creşte. Roboteşti extrem pentru a-ți croi o stare, dar trebuie şi noroc. De aceea mă neliniştește destinația spre care ne îndreptăm, fiindcă va să ne oprim şi să prindem rădăcini.

- Şi la noi se cumpără fetele, mărturisi Polihen, dar sunt ținuturi mănoase, dacă te depărtezi oleacă de mare şi înfigi un băț în pământ, înfloreşte… cresc mulți pomi şi felurite animale, porci, păsări. Într-o zi nenorocoasă afli că satul e tare neînsemnat şi strâmt.

Scăpătatul soarelui stimulă înaintaşii să caute loc de odihnă. Din când în când răsuna câte o împuşcătură, percepută cu indiferență, - erau cei care nu rezistau tentației unui vânat uşor, viețuitoarele sălbatice nesinchisindu-se de călători. Datorită lor căzură câteva antilope, un bivol, porci şi iepuri, cu toate îndemnurile şefilor de a fi dată pilda auxiliarilor ce întrebuințau arcurile şi sulițele. Până la urmă staționarea se săvârşi în apropierea drumului, un loc fără sursă de apă, fapt ce nu afecta prea mult caravana căci erau destule rezerve la căruțe, cum îi învățaseră iute teritoriile încinse pe unde hălăduiau.

Oamenii porniră să reteze iarba uscată şi mărăcinişul, poticnindu-se de muşuroaiele clădite de oarecare rozătoare asemănătoare cu marmotele, care lătrau de la distanță înainte de a plonja în găurile lor şi închegară cercul obişnuit al corturilor şi focurilor; acestea fumegară un răstimp sub maldărele de iarbă. La activitatea de situare vânătorii lipsiră, preocupați de prăzile lor; ei se adunară în coasta bivuacului şi se trudiră să jupoaie pieile vânatului, punându-i pe auxiliari să execute treburile mai murdare. Aleseră bucățile socotite de soi şi lăsară de izbelişte resturile carcaselor, poftindu-şi cu dărnicie tovarăşii să se înfrupte.

Degrabă mirosul de friptură se răspândi pretutindeni, apoi veni consecința neprevăzută căci împrejurimile se umplură de urlete tânguitoare şi ochi sclipitori iar dinspre locul abatorului vuiră zvonurile crescânde ale încăierărilor între grupuri de prădători nocturni. Câțiva exasperați ce se întârâtară să tragă focuri la grămadă nu făcură decât să sporească tămbălăul, care provoca nechezatul cailor înspăimântați

- Totuşi, observă după o perioadă Toma, s-ar cuveni să punem pază de noapte, flămânzii ăştia cu patru labe s-ar putea da la vite.

- Dorm auxiliari la căruțe.

- Nu-i totuna, n-au antrenament. Pe deasupra s-ar putea să vină şi fiare mai mari, cred că suntem auziți pe o rază de zece mile.

Insistențele sale repetate convinseră ceata să rânduiască plantoane, treabă imitată şi de celelalte formații. Oamenii tocmai se retrăgeau la corturi când asupra lor se abătu un stol de lighioane înaripate. Zbârnâind în picaj veneau cu sutele, să se izbească de cei aşezați în jurul focurilor, agățându-se de păr şi zgâriind fețele sau să sfârşească în flăcări. După un moment de buimăceală, se văzu că era un soi de gândaci verzi-aurii, ca nişte cărăbuşi mari, inofensivi, ce invadară tot spațiul fără să se sinchisească de înjurăturile cumplite, întretăiate de râsete, cu care îi întâmpinau călătorii. O mulțime de insecte sfârşi în tigăile ce mai rămăseseră pe foc, sfârâind în grăsime laolaltă cu ultimele bucăți de carne. Întâmplarea inedită încheie seara; însă multă vreme plantoanele înregistrară exclamațiile pline de scârbă ale celor deranjați în culcuşuri de fojgăiala

vreunui gândac rătăcit, cărora le luară în cele din urmă locul urletele sporadice ale fiarelor nesătule, ce se ațineau însă la distanță de focuri.

De cum se albi puțin de ziuă animalele de povară fură mânate afară; cu toate că aveau suficiente provizii de orz, îngrijitorii lor consideraseră că iarba înrourată va suplini necesarul de apă aşa că le scoaseră la păscut. Zarva deşteptă cetele; la focurile întețite de ajutoare primii bucătari îşi puseră oalele cu apă şi oameni pe jumătate dezbrăcați începură preparativele pentru masa de dimineață. Obişnuita vânzoleală fu tulburată de turmele întoarse de la câmp; deşi împiedicate, vitele erau mânate într-un trap poticnit de către păzitorii lor surescitați. La blestemele cu care fură întâmpinați, auxiliarii explicară luându-şi vorba din gură unul altuia că un leu, deloc impresionat de spectatori, înhățase un măgar.

- Îl gâtuia şi mă țintea în ochi, zbiera un auxiliar a cărui piele neagră devenise cenuşie la retrăirea emoțiilor. Da' fix în ochi! Apoi l-a dus, da' cum duci un iepure!

- De ce nu i-ați tras o săgeată, fricoşilor? se miră cineva.

- Cum să tragi?! izbucniră paznicii de-a valma. Şi-a luat tainul, de-acum avem linişte!

Evenimentul nu micşoră pofta de mâncare a celor din tabără dar rămase stabilit ca păscutul să fie supravegheat de un paznic înarmat cum se cuvine iar cetaşii se sfătuiră reciproc să-şi facă nevoile mai cu atenție.

Fiind dejurnă, Anaka solicită ajutorul lui Edin, descriindu-i ce specialitate straşnică avea de gând să prepare: plăcintă cu carne.

- A, spuse dezamăgit ajutorul, credeam că va fi ceva surprinzător.

- Nu confunda numele cu conținutul, îl povățui Anaka. De-o pildă, cartea ta oare nu se potriveşte la ce n-a cugetat nimeni? Ia, dă încoace!

Cuvintele lui se refereau la Biblia pe care Edin o purta în buzunar; acesta o scoase şovăielnic, temându-se de o luare în deşert a cărții de căpătâi. Dar Anaka era serios; el deschise cartea, mişcă buzele muteşte, răsfoi câteva file, încercă din nou şi renunță. Dintr-odată, trăsăturile sale se strâmbară, dându-i o înfățişare tristă, pe măsură ce amesteca în tigaia mare aluatul prealabil pregătit, asezonat cu bucățele de carne şi felurite tocături de legume.

- N-ai găsit nimic corespunzător? se interesă Edin după ce-şi ascunse la loc cartea.

- Musule, constată nesigur Anaka, nu mai pricep buchile.

- N-am înțeles.

- Ce să înțelegi?! Nu mai ştiu să citesc şi gata! Hai să ne vedem de treabă, că e de lipsă!

Treptat, călăreți, măgari cu samare şi căruțe vârfuite se înşirară pe firul subțire al drumului. Cercetaşi din toate cetele, grupați în perechi, iscodeau laturile în căutarea unei surse de apă, care pregeta să se arate pe întinderea aceea de ierburi ce albea în zare. Oricât de nepretențioase erau animalele de povară, se vedea după cum mergeau, năzuind să pască în treacăt, că un adăpat le-ar fi prins bine. Prevăzători, toți aveau câtva rezerve, însă ştiau că raționalizarea constrângea să ia neapărat în calcul şi ziua următoare, ca atare se abțineau; cel mult îşi clăteau nițel gura şi scuipau. Unii adăugau şi cristale de sare în duşcă, pentru a compensa pierderile prin transpirație. Milă după milă depănată făcea coloana tot mai tăcută şi preocupată; oamenii îşi îndemnau mereu vitele, ferindu-se totuşi să le alerge.

Abătându-se prea spre stânga, unul din cercetaşi remarcă un stol îndepărtat de păsări ce se rotea statornic; presupunând că ceva ispititor îl reținea acolo, îşi atenționă tovarăşul şi porniră la trap în direcția respectivă. Făcură o bună bucată de drum până nimeriră la marginea unei vâlcele largi, cu margini abrupte ca şi cum scoarța terestră se lăsase dintr-o dată, unde fremăta o dumbravă combinată din diverşi arbori, înconjurată de parcele cultivate. Dar, iarăşi important,

dintr-o latură depărtată izvora un pârâu care se estompa printre copaci. De la o sută de yarzi nimeni n-ar fi bănuit că în locurile acelea s-ar fi aflat altceva decât teren plat.

- O ascunzătoare perfectă, comentă descoperitorul şi îşi mână chiuind calul înapoi, să alarmeze camarazii.

Vestite despre ce era vorba, cetele stătură să cumpănească apoi hotărâră, colportând ştirea de la una la alta, să se abată cu toatele din drum la izvor; singurul care se puse împotrivă fu maiorul Matia.

- Ceata mea îşi continuă drumul, se înverşună el să strige. Mai simplu este să trimit o grupă de măgari cu burdufuri decât să ne hurducăm cu toţii într-un ocol inutil!

- Eu numaidecât am poftă de apă proaspătă, declară unul din oamenii săi.

- Iar a tras şeful la măsea, se plânse o voce retrasă.

- Domnule maior, zise locotenentul cetei, băieţii sunt de acord cu ocolul.

- Absolut, se muie subit Matia, dacă spuneţi voi, daţi-i drumul! După aceste cuvinte se trânti îndărăt în căruţa unde îşi făcea veacul.

Neîndoios mersul peste ierburi şi muşuroaie era greoi, însă dobitoacele probabil simţiseră apropierea apei deoarece se străduiau să înainteze. La marginea depresiunii trebuiră să facă un popas, până ce fu dibuită o potecă de jivine care îngăduia coborârea. Ducându-şi caii şi celelalte vite de dârlogi, primii cetaşi lunecară cum putură ca să răzbească pe pământ ferm. De aproape, se vedea că terenurile cultivate fuseseră recoltate, fapt întărit şi de o arie grosolan bătucită la marginea pădurii. Pârâul avea apă curată, deşi puţin sălcie; pe măsură ce la malurile sale se înşirau oameni îndeletnicindu-se cu umplutul feluritelor recipiente metalice ori burdufuri, imitaţi de vieţuitoare însetate, o câtime cuteză să cerceteze dumbrava, unde creşteau o mulţime de pomi fructiferi, în cea mai mare parte de soi necunoscut. Dar abia se încumetară să culeagă oarece poame că auziră lătrături apoi tot felul de câini agresivi începură să le dea târcoale – javre târcate, costelive, de talie medie, excesiv de gălăgioase, aparent de rase diferite. În scurt timp apărură şi stăpânii lor, ceea ce determină pe intruşi să bată în retragere, la larg.

Indigenii ieşiră şi ei din umbra pădurii, formând un grup imobil – bărbaţi înalţi şi arămii, cu trăsături regulate deosebit de accentuate; părul lor negru şi întins era strâns într-o coadă şi retezat în breton deasupra sprâncenelor. Ca unic veştmânt aveau o cingătoare-şorţ însă erau împodobiţi cu inele pe mâini, în urechi şi în nas iar la gât le atârnau coliere. Toţi purtau topoare din piatră la şerpar iar unii aveau şi arcuri reduse. Nu păreau deloc speriaţi, mai curând stânjeniţi. În sfârşit, rupând clipe lungi de tăcere, unul din băştinaşi, ale cărui numeroase podoabe îl zugrăveau a căpetenie, păşi în faţă şi întrebă cu asprime cine sunt şi de ce au venit.

- Suntem călători de foarte departe, se precipită unul din şefi să înainteze la rândul său. Animalele noastre sunt însetate, dar noi plătim pentru apa de care-i nevoie. Zicând acestea, puse un cuţit dinainte şi se retrase câţiva paşi; după ce aşteptă câteva momente completă: Avem să dăruim şi altele.

Căpetenia sta însă nemişcată, la fel şi oamenii săi, contemplând fără prietenie frământarea celor ce le călcau pământurile. Prima ceată întoarsă sus anunţă pe celelalte să se pregătească, astfel că din următoarea formaţie care coborî se desprinse reangajatul Conall, delegat cu darurile. Acesta trecu dincolo de cordonul defensiv al camarazilor şi prezentă aborigenilor o pătură făcută balot; desfăşurată, ea dezvălui o grămadă de mărunţişuri. Combinezonul de camuflaj al emisarului îi fascină pare-se pe localnici, îndemnându-i să se îngrămădească în jurul său, să-l pipăie, să-l bată pe umeri şi chiar să-l tragă de mâini, cu intenţia vădită de a-l lua cu ei.

- Mai bine du-te, îi strigară lui Conall ai săi. Trage un foc dacă se împute afacerea, n-ai grijă!

- Face omul ce poate, apucă acesta să le zică, da' treaba asta nu-i de mine!

Aşa ajunse de se văzu fostul mecanic al companiei de reparaţii tancuri-auto condus cu îndemânare pe o potecă imperceptibilă, ce şerpuia şi se afunda în plantaţia arboricolă pe care câinii o răscoleau în toate direcţiile. După o vreme pătrunseră într-un luminiş unde un gard înverzit de mărăciniş, un soi de palisadă rudimentară, ce putea fi deschisă cu ajutorul unor pari mobili, ocrotea colibe mari, asemănătoare hangarelor. Ajunşi în interior autohtonii îşi împărţiră darurile, mai precis ce le lăsase căpetenia şi se împrăştiară la sălaşe.

Abandonat, Conall se apropie de coliba la îndemână, o construcţie din nuiele şi lut, înaltă de maxim şapte picioare dar întinsă pe o suprafaţă de vreo patru sute de picioare pătrate, cu acoperiş din lease înclinate ce coborau până aproape de sol. Avea două intrări alăturate; îndrăznind la una din ele, vizitatorul băgă de seamă că în interior era un coridor central comun, care se termina simetric cu două ieşiri în capătul opus. De o parte şi de alta se adânceau despărţituri închipuind un fel de odăi; din unele străbăteau licăriri de focuri. O înjghebare vegetală atârnată la gura primei încăperi atrase atenţia lui Conall şi el zăbovi să cerceteze nuiaua aceea, terminată într-un triunghi cu traverse, când apăru o femeie ce mâna nişte capre dinăuntru; la exclamaţia ei se ivi o droaie de copii golaşi, însoţiţi de un bărbat care îl desluşi că avea în mână o capcană pentru şobolani.

- Dar acesta? arătă Conall spre nelipsitul topor de piatră purtat de amfitrion.

Insul ieşi pentru câteva clipe şi reveni cu un căţel tărcat pe care îl fixă sub talpă ca să-i zdrobească dintr-o lovitură capul cu toporul apoi să-şi cheme femeia. Ea înfipse fără alte preparative făptura într-o ţepuşă şi se duse să-l pârpălească la foc. Dumirit şi îngreţoşat, Conall părăsi coliba neluând în considerare insistenţele gazdei de a gusta din carne. Afară, un grup de oameni în frunte cu căpetenia îl întâmpină întinzând mici ulcioare ornate cu zigzaguri. În cele din urmă vizitatorul gustă ofertele – conţineau aceeaşi băutură fermentată, al cărei gust părea acceptabil. După consumaţia de bun-venit îl duseră până în dreptul unui loc undeva la marginea împrejmuirii satului, curăţat şi netezit cu îngrijire.

- Iată zeul şi zeiţa noastră, cuvântă căpetenia. Dacă nu ar fi fost azi sărbătoarea lor, tribul tău nu ar fi binemeritat apa.

Ceea ce priveau toţi cu evlavie erau jumătăţile unei trestii despicate pe lungime şi înfipte în pământ, la vreo trei picioare una de alta; între ele, un aranjament ca o schelă miniaturală din şapte bucăţi de lemn susţinea un ou.

Ceva mai departe, câţiva indigeni se veseleau ocolind un băiat gol, legat cu faţa în jos pe un mic podium din pari cojiţi în jurul căruia stăteau maldăre de crengi uscate. La un semn al căpeteniei, s-au repezit simultan asupra prizonierului; ajutându-se de cuţitele lor din piatră i-au smuls bucăţi de carne de pe spinare, nesinchisindu-se de răgetele sale şi le-au îngropat degrabă în preajma zeităţilor, cu excepţia câtorva pe care le-au dus încotrova. Cu sârguinţă, au îngrămădit vreascuri deasupra victimei amuţită în pripă şi le-au dat foc.

- Acum câmpurile noastre vor fi roditoare şi vitele grase, i-a comunicat cu satisfacţie căpetenia lui Conall, rămas ca paralizat de iuţeala sacrificiului. Mult am plătit pentru acel băiat, dar tribul va înflori. Rămâi şi tu la sărbătoarea noastră!

Acesta însă, fără să răspundă, porni ameţit către ieşirea din împrejmuire, distanţându-se de băştinaşii ce cântau şi se veseleau neavând habar de el. După ce dibui trecerea şi reuşi s-o desfacă zgâriindu-şi mâinile, delegatul şovăi la vederea lizierei compacte; zgomotul unei împuşcături îl stimulă s-o ia la goană prin huceag; tufărişurile ce îl agăţau biciuitoare păreau că vor să-l reţină, pradă câinilor care se iveau uneori dar se retrăgeau, ca şi cum n-ar mai fi adulmecat intrusul. Semnalul camarazilor atenţiona că se pregăteau să părăsească locurile şi fusese dat de pe buza

depresiunii, unde o grupă de intervenţie se desfăşurase în lanţ de trăgători. Deşi întâmpinat cu felurite întrebări, Conall se mulţumi să dea din mâini şi să-şi clatine capul.

Convoiul se orânduise în marş pe câmpie, dezlânat pe propriile făgaşe până ce răzbătu la drum, unde îşi recăpătă cu încetul dispunerea obişnuită, avansând vrednic sub soarele aprig al amiezii; veteranii chiar judecară că, insesizabil pe necuprinderea aceea, parcursul era descendent şi accelera mersul. Treptat, o moleşeală plăcută puse stăpânire pe toate fiinţele caravanei, o toropeală ca după un prânz copios care făcu înaintarea neobişnuit de tăcută. Liniştea ce înconjura mişcarea cetelor nu diminua viteza deplasării pe calea nesfârşit de dreaptă; părea doar că timpul se topise în spaţiu, formând un vârtej domol.

O adiere veni să vălurească din spate şi prinse a înviora constant oamenii; tot odată băgară ei de seamă că umbrele erau mari, indiciu de începere a căutării popasului. Cercetaşii îşi îmboldiră caii şi se risipiră să iscodească zona limitrofă; în zare se lămuri o linie mai răsărită de vegetaţie, care ulterior dovedi că sublinia un râu larg ce părea să curgă spre sud-vest. Însă drumul se bifurca: o ramură traversa râul, alta îi ţinea firul, ceea ce pricinui împărţirea părerilor. Cetele îşi aleseră locul de mas şi, în vreme ce descurcau bagajele, ridicau corturile şi încropeau cele necesare mesei de seară, nimeriră să chibzuiască ce aveau de ales pentru ziua următoare, astfel că se adunară laolaltă şefii, ajutoarele, oamenii a căror părere avea greutate, precum şi oricine avea experienţa unor asemenea împrejurări. Primul luă cuvântul un cercetaş ca să afirme că drumul peste apă ducea de fapt spre sud-est, treabă ce putea să-i îndepărteze de obiectiv. Imediat se înfiinţară alţii să creadă, fără alte argumente decât instinctul lor, că un golf avansat al oceanului putea să existe în acea direcţie, uşurându-le acţiunea.

- După noi, grăi şeful unei cete, ne aflăm atât de aproape de ţintă că nici nu are importanţă dacă avansăm sau ne oprim.

Neîntârziat se găsiră dornici să-l contrazică, motivând că marea oferea totdeauna legături lesnicioase şi surse de hrană, aşadar tocmai scopul final al unei caravane ce îşi diminua sistematic resursele materiale.

- Poate să dublăm râul? sugeră cineva.

Şi această variantă găsi adversari în cei ce socoteau că meandrele unui râu de şes încetinesc prea mult deplasarea.

Când sfatul cetelor luă capăt şi mandatarii se întoarseră la corturile lor, să anunţe că învinsese părerea celor ce doreau să meargă de-a lungul râului, oamenii îşi încheiaseră pregătirile pentru culcare; câţiva încă zăboveau în jurul focurilor, tăifăsuind alene.

- V-aţi băut ceaiul? aruncă o îndoială în treacăt un planton către grupa lui Toma.

- Vrei o cană? întrebă Ubart.

- Nu beau de asta, cât e apa morţilor.

- Ce tot spui?

- Păi, când am coborât în groapa aceea, am coborât pe alt tărâm, pricepi, acolo nu trăiesc oameni ca noi. Nu fac glume, zic cum se zice în ceata noastră, cei care beau uită ce-au fost.

Abia isprăvi plantonul şi Ubart se repezi să golească în iarbă oala cu ceai, apoi îi îndemnă pe camarazi să-şi golească ploştile şi cănile. El însuşi coborî la râu ca să ia altă apă din amonte, pentru toţi. După ce se asigură că proviziile de apă fuseseră împrospătate îşi reluă locul lângă foc şi explică:

- Trebuie să ne aducem aminte. Gudina, tu îţi aminteşti cum ai ajuns în 13.32? Cândva am mai stat noi de taifas.

- Nu ştiu ce să zic, aşa, la repezeală, mormăi cel întrebat. O fi scriind în acte… prea categoric

nu aş vrea să le desluşesc, că nu hârtiile m-or întoarce acasă, la o adică.

Din micul semicerc de chipuri schimbătoare sub licăririle focului se desprinse vocea lui Bakel:

- Nu am fost numai în 13.32, fiind odinioară luptător în trupele regale; stăpânul nostru poseda câmpuri petrolifere întinse, de aceea nu ne lipsea fasolea cu carne, băutura şi recompensele pentru uciderea oamenilor uzurpatorului. Se adunaseră oameni din toate ţinuturile, aflându-se unii pribegi ce o rupeau pe dialectul de acasă şi se speriau la văzul oricărui utilaj, ba chiar de alimentele ambalate, fiind deprinşi cu colibele şi terenurile agricole pe care mânuiau sapa cu două mânere; dar zvonul plăților îi smulsese dintre plantațiile ascunse. Echipamentul era straşnic iar informatori plătiți se găseau lesne, aşadar am localizat antigrupările combatante una după alta. Țin minte un atac în perioada căruia am depăşit câmpul de mine plantat de acei mâncători de tapioca întru pierzania lor la urma urmelor căci prințul cel fricos, cum îl poreclisem pe fratele regelui fiindcă ne ducea pe ocolite, împresurase complet regiunea şi jurase să-i fiarbă pe toți duşmanii ce-ar fi căzut în mâna lui; era în dimineața când cornul Lunii se rupsese şi arunca scântei…

- I-au fiert? şopti Gudina.

- Vorba vine; li se ia piele de pe părțile feței, grăsime de pe burtă, boaşele, câte o bucată din fiecare călcâi şi se face o poțiune magică. Dacă le-o pui în supă sau orez, războinicii devin invulnerabili la orice fel de proiectile. Dar mai devreme am fost vânător, adăugă el grăbit şi scoase de sub veştminte o bucată de frânghie. Iată, e împletită de mine şi îmbibată cu sângele tuturor fiarelor pe care le-am vânat; vânez orice, afară de lei. Iară încă mai demult am fost copil între copiii satului meu, căci am făcut parte din locuitorii petelor albe, unde colibele sunt verzi, doar a leproşilor este galbenă, dar nouă nu ne păsa, admiram războinicii cu colți de leopard la glezne, ce îndrăzneau să meargă până în pustiul unde trăiesc melcii care sperie duhurile şi să se întoarcă pentru a ne învăța treptele inițierii. Ah, da, iar nouă ne stătea gândul la pasărea mierii şi sărbătoarea arahidelor...

- Totuşi, stărui Ubart, cum ai ajuns în 13.32?

- Lăsați-mă în pace, gâfâi Bakel şi îşi arătă dinții înainte de a se retrage în cort.

În scurtă vreme afară rămaseră numai paznicii de noapte; siluetele lor aţâţau periodic focurile, pentru a îndepărta fiarele dar şi pentru a alunga somnul. Noaptea trecu însă paşnic, astfel că zorii fură întâmpinați cu vite duse la adăpat, bărbați cinchiți în sus de vad să se spele, bucătari ce pregăteau mâncarea şi îşi boscorodeau ajutoarele, ca în orice zi obişnuită. Câțiva curioşi se aventurară să treacă râul şi să investigheze în lungul drumului; ei băgară de seamă că pâcla depărtărilor era uneori străpunsă de fulgerări şi presupuseră că semnificau altitudini mai ridicate. Oricum, după prânzişor caravana apucă pe drumul ce urma firul apei, într-o aproximativă direcție sud-vest.

După câteva mile se vădi că şleaul acela avea o noimă, croit ca să țină la vedere exclusiv coturile râului, fără a-i respecta sinuozitățile, aşa că oferea periodic o sursă de apă destul de apropiată. Speriind nenumărate lăcuste şi şopârle, evantaiul cercetaşilor observă că şesul era doar aparent plan, căci mereu dădeau de vâlcele de mici dimensiuni, nişte ciupituri ale scoarței terestre asemănătoare cu gropile de obuze care puteau fi ascunzători perfecte pentru o oaste întreagă, ceea ce îi impulsionă să scotocească împrejurimile cu multă luare aminte. La un moment dat una din celule descoperi o autentică tranşee naturală, un soi de crăpătură afundă şi întunecată căreia nu i se zăreau capetele, o capcană sigură pentru sălbăticiunile neatente; la marginea ei se îngrămădiră şi alții, să-i contemple ciudățenia. Dincolo de crevasă, în depărtare, pe fondul unui şirag de mărăciniş, se agitau ființe aplecate ce se îndreptau neîntrerupt din spate, dar examinarea prin

binoclu îi convinse pe cetaşi că era vorba de animale; cineva le etichetă ca fiind manguste.

Atras de coveţile acelea telurice Cafid îşi abătu calul în preajma lor, însoţit fidel de Fusi; după ce privi unele din ele, constată că vegetaţia le ocolea, ca şi cum n-ar fi fost prielnice.

- Sau sunt proaspete, opină prietenul său.

- Ne luminăm neîntârziat, zise Cafid.

Descălecă, prinse frâul calului de un bolovan şi-şi dădu drumul să alunece într-o scobitură care putea să aibă vreo şase yarzi adâncime la un diametru de doisprezece. Fusi îl imită.

- Se poate sta chiar comod aici, comentă Cafid, pe ceaunul bunicii. Roca e de culoarea pielii mele. Se rezemă lejer de peretele gropii şi continuă: Vezi tu, piatra nu are suflet şi trebuie să împrumute; de aceea se feresc plantele de ea – li-i teamă că le seacă urmaşii.

- Totuşi, glăsui Fusi blând, când se ridică deasupra, bunăoară munţii, piatra poate evoca mii de fiinţe şi obiecte, deşi nu i-a dat nimeni înţelegere.

Conteni, căci tovarăşul său pornise să îngaime cuvinte neînţelese, în vreme ce se muia pe spate; cu dificultate, îl apucă de braţ, silindu-l să iasă afară şi să părăsească locurile.

Drumul fierbinte deasupra căruia aerul tremura iar pulberea fină se isca la fiecare pas îi determinase pe tot mai mulţi să utilizeze văluri din pânză, înfăşurate înadins ca să le acopere partea de jos a feţei şi să păstreze umezeala respiraţiei. Rândurile se diluară, îngreunând eventualele discuţii. Monotonia marşului îi îndemna pe oameni să se îndeletnicească cu felurite acţiuni ce altădată nu le-ar fi cutreierat prin cap. Aşa procedă şi Briss, adjutantul şef de la magazia fostului regiment 13.33; el scoase capul pe sub coviltirul căruţei de unde nu cobora decât la răgazuri şi propuse entuziasmat primului trecător nimerit în cale, Victor:

- Hai să-ţi arăt o rezolvare la teorema lui Fermat.

- Dă-te-ncolo, bolborosi fostul boxer profesionist, preocupat de calul său ce părea să şchiopăteze.

- Ce ştii tu de marea teoremă a lui Fermat, nu se lăsă Briss, când eşti ilustrarea perfectă a ceea ce înseamnă "exponent zero"?

- Ia ascultă, dom' prifisăr, îi sări ţandăra lui Victor, care îşi flutură pumnul în apropierea nasului interlocutorului, dacă-ţi ating o scatoalcă, ştii ce vezi?! Toate teoremele, da' verzi! Pune-te-n gardă, îţi zic!

- Boxezi la altă categorie?! îl zeflemisi în treacăt un călăreţ.

Imediat mânia lui Victor se canaliză pe noua direcţie, în timp ce călăreţul se ghemuia în şa, pasămite înspăimântat, implorându-l cu umilinţă să nu îl distrugă, până când fostul boxer uită de la ce se luase astfel încât încetă brusc, lucru pe care îl şi ştiau în folosul lor cunoscătorii, cum că "focul lui Victor durează fix o repriză".

Asemenea manifestări reliefau continuu coloana şi nu mirau pe nimeni, cum erau toţi nerăbdători să încheie, oricum o fi, deplasarea interminabilă prin locuri de care nu aveau nevoie, măcar că unora le aminteau ţinuturile natale. Soarele ce pripea însă şesul arzător slăbea prea puţin ardoarea pătimaşilor când zăreau jivine şi încercau să le doboare neţinând seama de risipirea muniţiei sau efortul suplimentar lipsit de justificare. La un aşa soi de vânător fu chemat şi Polihen, căci antilopa, împuşcată mortal cum crezuse, găsise puterea să-i dea o lovitură de corn, provocându-i o rană de vreo trei inci pe coaste.

- Parcă a dat cu cuţitul, judecă infirmierul. Pot să zic că ai avut mare noroc.

Dintr-o casetă a trusei medicale scoase un cristal violet, îi dădu drumul în plosca nenorocosului şi, după ce agită conţinutul, trase câteva înghiţituri din preparat; adăugă încă trei-patru cristale şi începu să spele rana.

- Vrei să te pişi albastru? mai putu să glumească rănitul.

- Când n-o să-ți încapă viermii în burtă, să mă cauți, i-o întoarse Polihen pe măsură ce executa puncte de sutură. Permanganatul de potasiu este dezinfectant pe dinăuntru ca şi pe dinafară; fă bine nu arunca soluția. Badijonează tu din când în când. Îți aplic un pansament şi sănătate!

Sforile cu fâşii de carne întinse la uscat între pari, metodă adoptată de toate cetele pentru conservare, îi sugerară lui Aterin nişte antene radio; el legă calul de căruța grupei, îşi făcu vânt înăuntru şi se apucă să cotrobăiască bagajul, până scoase aparatele lăsate în custodie deoarece nu izbutise să le repare; proțăpit pe capră, căută să le desfacă şi să le cerceteze, insensibil la scuturături sau curiozitatea vizitiului.

În ritmul domol cerut de drumul îndelungat sub arşiță caravana străbătu etapa zilnică parcurgând acelaşi şes inflexibil şi pustiu, unde locuitorii naturali o înregistrau mai mult mirați decât speriați. Doar o singură dată trecură pe lângă alt peisaj, anume un petec de câțiva acri acoperit cu sfărâmături negre – milioane de pietre colțuroase ce produceau un fel de vatră uriaşă pe care nu creştea nimic. La ivirea ei Gudina se înviora deodată şi chiar se auzi cum murmură un fel de melopee: "Când sufletul vrea să zboare departe, însoțeşte-l" dar observă cum se îndreaptă spre el privirile apropiaților şi reintră în mutenia sa obişnuită. Iminența apusului nu îngrijora pe nimeni întrucât locul repausului putea fi stabilit oriunde drumul se afla în vecinătatea unui cot al râului, a cărui mărginime de arbuşti era mereu la vedere, aşa că marşul se lungi până ce discul soarelui, pe jumătate ascuns de orizont, estompă reperele. Staționarea se efectuă la vreun sfert de milă depărtare de apă, în afara drumului ca animalele de povară să-şi găsească hrană suficientă de jur-împrejurul "taborului". Abia se montară corturile în interiorul cercului de căruțe, tocmai fură desfăcute bagajele şi pornite pregătirile cinei că urletul unei sirene de poliție tulbură toată aşezarea. Pe rând, oamenii descoperiră cum se prăpădea de râs Aterin la gura unui cort de unde venea hărmălaia.

- Ce chestie, zise unul.

- Gata să mă simt priponit, răsuflă altul. Bată-te să te bată!

- Mă văzui în dric, întregi al treilea. Ce-ți veni, băi cutiuță?

- M-am răcorit şi eu, îi înfruntă Aterin. Că, după ce s-or termina şi bateriile astea, bag seama o să-mi dispară meseria!

Surpriza fiind consumată, se găsiră destui să ceară repetarea semnalului, distrându-se de fiecare dată; unii dintre ei recomandară să-l utilizeze la deşteptare.

Focurile ce trosneau îmbietor zămisliră cercuri înseninate, repere ce strângeau oamenii la masa de seară, a doua ocazie a zilei de a putea sta de vorbă laolaltă, în tihnă. Din întunericul ce se răspândise primprejurul taberei apăreau neîncetat siluetele celor care cutreieraseră împrejurimile sau se întorceau de la râu; ele dibuiau o vreme, derutate de alternanța luminozității, apoi îşi identificau ceata şi locul ştiut.

- Parcă ar fi un camping de rulote, mărturisi Edin din spatele lui Cafid.

Ei doi aduceau o marmită de apă, suspendată de o prăjină pusă pe umeri; alături, Fusi căra în rucsac un bidon plin.

- Camping de rulote? răsuci Cafid capul, să fie auzit şi să audă.

- Da, exista unul în vecinătatea orăşelului, opus dealului de zgură, că acolo scrâşneau fără răgaz vagoanele pe cablu. Însă apa râului era atât de limpede încât trăiau o mulțime de păstrăvi, care se prindeau cu mâna; mirosea a cimbru şi a salvie.

- Credeam că te-a crescut numai asistența socială, spuse Fusi, ca pentru sine.

- N-a fost întotdeauna aşa, mormăi Edin şi amuți.

Mai târziu, când intră în cort cu intenţia să-şi ia bluzonul, lui Edin îi reveni vocea dând peste cineva care bâjbâia în întuneric.

- Ai putea să foloseşti lampa de veghe, obiectă el nemulţumit.

- Văd şi aşa, răspunse neaşteptat de blând celălalt. Am vrut să mă asigur că încă am punga cu busuioc.

- Busuioc? făcu uimit Edin, realizând cu dificultate că îi cuvânta Halaf. De ce negreşit busuioc?

- Ştii, puţin noroc nu strică. Dar nu trebuie să faci caz de asta. Fostul şofer apucă mâna fostului poştaş şi o lipi de omoplat. Aici mă doare, susură şi ieşi afară.

Luminile primitoare ale focurilor ce înconjurau tabăra erau în parte obturate de oamenii care mâncau tolăniţi în preajma lor sau tăifăsuiau domol bându-şi ceaiul, fără a lua în seamă insectele ce zburau ameţite de flăcări, nici îndepărtatele ţipete de vieţuitoare atunci când vânau sau erau vânate. În acel moment de tihnă începu şi Gudina să glăsuiască, întâi ca şi cum s-ar fi destăinuit lui Ubart, dar fireşte vocea i se ridica pentru toată grupa:

- Viaţă lungă şi binecuvântată în adevărata credinţă; aşa ne-a urat preşedintele nostru când am trecut graniţa. Şi ne-a mai înştiinţat că vom ameliora un tratat strâmb impus de străinii necredincioşi, pe care i-am sfidat să se arate. Am purtat însă bătălia sub semnul semilunii cu neamurile noastre, măcar că aveau fesurile de altă culoare fiindcă din veacuri a fost scris – să se înfrunte fraţii orbi şi înarmaţi de viclenia neprietenilor. Pe mulţi i-am aşezat, cusuţi în pânză, cu o piatră sub capul îndreptat spre Mecca şi ne-am rugat de iertarea păcatelor ce le-or fi avut. Acel câmp de pietre arse mi-a adus aminte un atac în Ţinutul Focurilor Sacre, după ce văzusem oraşe pline de prăvălii şi moschei neasemuite, cu străzi nenumărate încotro furnica puzderie de lume, apoi ruinele unor cetăţi despre care nimeni nu ştia ce fuseseră, dar şi şesul vălurit de acasă. Sărăcia de apă pârjoleşte acolo totul afară de scorpioni iar unde se află apă toate cresc ca în basme, de la neasemuiţii curmali până la grâu. Nu degeaba este socotită preţioasă apa, doar şi perlele se fac din picăturile de ploaie ce cad în scoici… În baştina mea casele sunt bordeie din lut, cu găuri-răsuflători cât pumnul în loc de ferestre, aşezate anume ca să răcorească cele două despărţituri – a familiei şi a oilor. Iar în mijlocul satului este o fântână joasă, lângă care se bălăcesc mereu copiii în balta înnoită şi o şcoală frumoasă, singura clădire veritabilă. Acelor dascăli de şcoală primară le datorez toată setea mea de învăţătură. Şi mi-aduc aminte de sărbătoarea circumciziei, când bărbaţii bat cu tălpile pământul în cântec de fluier şi tobă, iară suflarea mănâncă mai ales kubba, care este un aluat de grâu fiert şi carne de cămilă, ce înveleşte o umplutură din carne cu nuci şi alune, pătrunjel sau ceapă şi se fierbe… dar cămila este tăiată deschizându-i-se venele de la picioare, altminteri este spurcată…

- Totuşi, îl întrerupse Ubart, deşi ne cunoaştem chiar îndeajuns, nu ştiu cum ai ajuns în 13.32.

- Pesemne după ce am zăcut m-au mutat dincoace.

- N-are nici o noimă.

- Alde noi slujim precum vor vremurile.

- Unii s-au strâns sub o limbă secretă, alţii sub un totem, afirmă pe neaşteptate Toma. Noi de ce suntem împreună? Se tăinuieşte poate ceva în trecut, o legătură, un amănunt neluat în serios.

- Până una-alta, n-avem nimic înrudit, constată Ruiz. Loc, neam, culoare, nici una nu se potriveşte.

- Nici n-am căutat.

- O fi atât de important, că nu vedem, interveni Ubart. Uneori, se vede mai lămurit de la distanţă, trebuie că **ceva** ne este foarte apropiat.

- Fiindcă nici nu ne-am mărturisit până acum. Dar, dacă e cazul s-o ducem împreună, ne-om dumiri cu încetul.

- Încetul, pufni Parsi. Într-o zi vom înapoia Atotputernicului şi Sfântului Creator sufletul curat; se cuvine să fim pregătiți.

- E nevoie să aştepți clipa prielnică, grăi şi Polihen. Noi nu avem puterea dragonului sau a broaştei țestoase, nici cât a liliacului sau peştelui. E nevoie să aflăm rădăcina cuvintelor.

- Femeii care gândeşte i se usucă ovarele, se ridică Ruiz. La ce bun să macini vorbe dacă nu eşti născut pentru asta? Am plecat!

- Se frământă, rosti meditativ Ubart în urma lui, e pe făgaş. Să nu ne pripim, în ziua sorocită toate vor fi limpezi.

Dinspre căruțe îşi făcură apariția doi oameni; ei veniră să se aşeze la foc - plantoanele rânduite întâiului schimb de noapte.

- Mai e cumva ceai în oala aia? se interesă unul.

- Are careva o țigară? se informă al doilea şi-şi dădu singur răspunsul, în tăcerea celorlalți: nu, s-au terminat. Haide, las' că stăm şi-aşa!

- Afurisită noapte, aruncă tovarăşul său, dară nu cârtim, că mi-a dispărut ulcerul şi nu trebuie înghit toate leacurile. Se aplecă spre foc să-l aţâţe iar ochii săi sclipiră galben, ca doi tăciuni.

- Te simți bine? întrebă prudent Polihen.

- Dacă-ți spun! Dormiți liniştiți, are cine să vegheze. Trase un gât din ploscă şi începu să intoneze cu voce joasă, neluând seama la nimeni: "Să zicem trei: a treia-i Sfânta Treime, a doua-i Fecioara, unul e Domnul din ceruri, lui ne rugăm".

Treptat, locul se pustii de oameni însă psalmul potolit al santinelei dură încă multă vreme, ca pentru sine, până se împleti şi deveni una cu țârâitul necuprins al insectelor nocturne, să se topească împreună în plinătatea aurorei.

Deasupra râului o ceață efemeră îşi subție vălătucii în timp ce zgomotele deşteptării taberei se întăreau. Crengile verzi ce slujiseră la aţâţarea focurilor produseră un inel de fum înecăcios care se învolbură pretutindeni dar nu se înălța de la pământ, astfel că cei ce-l străbăteau păreau văduviți de picioare. Majoritatea oamenilor se răzleţise în pripă pe malul apei, dichisindu-se cu o veselie molipsitoare; de-a lungul malului un şir de cetaşi aproape goi era veşnic întrerupt: unii se vârau în apă, alții încercau poziții mai bune la bărbierit; soseau cei care săvârşiseră exerciții de înviorare şi stropeau peste tot cu săriturile lor. Starea de uşurătate persistă încă după strângerea bagajelor şi punerea atelajelor în funcțiune, producând emulație.

Imediat ce ieşi la drum coloana se puse pe marş harnic, către sud, mânată de zvonul că era ultima zi de deplasare. Degeaba se străduiau şefii, locotenenții lor, precum şi cercetaşii, să demonstreze că oceanul nu se putea afla doar la o etapă de drum fără să vădească dovezi neîndoielnice căci chiar şi auxiliarii, amestecați printre cete dar grupați distinct, spuneau clătinându-şi capetele a încredințare că până seara campania avea să se sfârşească. Şesul descurajant şi căldura crescătoare omogenizară însă caravana într-atât că după nici zece mile oamenii se legănau tăcuți în ritmul cailor sau căruțelor, respirând cu economie aerul fierbinte. Întâi sesizară cercetaşii apoi şi grosul cetelor că solul dădea să se onduleze, mici variații ce sporiră, antecesoare unei văi largi, prea puțin adâncă, ghidaj pentru râu, pe traseul căreia o boare statornică făcea ierburile să freamăte. Înviorați, precursorii îşi mânară caii la galop, gonind prin vegetația înaltă ca într-o întrecere. În câteva minute străbătură distanța până la punctul unde valea făcea o curbă lină şi se opriră uluiți căci orizontul sublinia, în mijlocul unor holde aurii, o aşezare umană.

Era indubitabil un oraş, cu case galben-roşiatice acoperite de terase înverzite, arătând pe muchia firmamentului ca purtând o câmpie pe creştet, împrejmuit de un zid maroniu nu prea înalt; părea lipsit de locuitori. Când sosiră şi ceilalți din urmă, coloana se agregă ca să înainteze cu circumspecție. Drumul nu ducea către oraş ci se ținea la marginea terenurilor cultivate şi împărțite în felurite pătrate, răzorite clar, însă o răscruce se făcea într-un loc nisipos, temeinic curățat de iarbă sub forma unui cerc mare jalonat cu țăruşi albi; de acolo, o alee perfect dreaptă, de cel mult jumătate de milă, ducea spre intrarea oraşului.

Cetele se opriră şi începură să chibzuiască dacă era oportun să se împartă în două sau să pătrundă împreună în oraş; oricum, aveau un bun prilej pentru diversificarea proviziilor. Părerea celor prudenți învinse; doar un detaşament înarmat se angajă precaut pe aleea către localitate. În repausul acela unii din cei rămaşi deshămară caii şi catârii, îi împiedicară şi le dădură drumul să pască, alții prinseră să se dezmorțească iar cei mai practici îşi scoaseră merindele; toți însă priveau în răstimpuri spre oraş, gata de intervenție. De aproape, delegația văzu că zidul din cărămidă arsă, uşor înclinat spre interior, întărit pe alocuri cu mici contraforturi, avea la temelie un şanț nu prea mare, plin cu apă, întrerupt în dreptul intrării. Canaturile porții impunătoare din lemn lustruit ce obturau intrarea nu opuseră nici o rezistență la manevrare şi dezvăluiră un coridor scund boltit; dincolo de el, o piațetă pardosită cu cărămizi separa clădirile de împrejmuire.

După ce o grupă se postă strategic la intrare ca să păstreze contactul vizual şi cu interiorul şi cu exteriorul, detaşamentul traversă spațiul liber către casele distanțate unele de altele care, deşi de înălțimi diverse, vădeau o riguroasă aliniere a străzilor. Se simțea că aşezarea era populată, emana viață şi vibra uşor, însă nici o ființă vie nu apăruse, aşa că oamenii înaintară pe strada principală, îngrijit podită cu aceleaşi cărămizi arse ce se vedeau pretutindeni, largă de vreo şaizeci de picioare; aceasta se intersecta periodic cu stradele perpendiculare, sugerând perspectiva unei table de şah. Locuințele păreau să aibă mai multe nivele; erau trainice, cu ziduri exterioare oarbe ce sfârşeau, ca o cunună la partea superioară, cu balustrade şi verdeață. Aveau practicată câte o singură intrare strâmtă plasată asimetric şi toate erau zăvorâte după cum se convinseră câțiva îndrăzneți, care observară şi rigole la marginea străzilor, acoperite cu olane, prevăzute cu numeroase orificii de colectare a apei.

Căscând gura la ansamblurile monumentale, unele ce se întindeau pe sute de yarzi, oamenii detaşamentului murmurau neîncrezători, parcă întărâtați de răcoarea zidurilor. Curând însă, o latură a străzii se deschise, prezentând panorama unei piețe largi, plină de lume adunată să bată mătănii spre sanctuarul din capătul opus, a cărui față de străpunsă de arcade era acoperită cu o frescă uriaşă întruchipând copaci exotici. O mică procesiune porni să coboare treptele; acompaniată de sunete zuruitoare, ea se îndrumă spre vizitatorii uluiți să vadă un grup de femei înalte înzorzonate cu o mulțime de colane şi brățări metalice, ce purta un fel de cruce cu şase brațe vopsite în culori fundamentale şi terminate cu capete de şerpi. Aveau fuste reduse din stofă împodobită cu mărgele, ce evidențiau picioarele lor subțiri şi lungi, desculțe, cu flori la glezne, de aceeaşi specie cu cele care le mascau sânii şi le ornau părul negru, strâns în coc pe ceafă.

- Câteşitoate muieri, articulă un cetaş, dând glas consternării comune.

Fiindcă piața era plină de femei, aidoma celor ce li se alăturaseră, numai că aveau văluri subțiri pe cap. Grupul de oficiante se opri dinaintea bărbaților; aceştia realizară că erau dominați de înălțimea sa – abia cei mai zdraveni dintre ei puteau privi de la egal. Exhibând simbolul, micul sinod începu un cântec ca un zumzet, deschizând calea spre sanctuar. "Prudență, fraților!" strigă unul din grămadă când se angajară pe drumul sugerat. Detaşamentul fu însă condus pe ocolite până ajunse, dincolo de templu, la o clădire tot atât de impunătoare. Cu armele pregătite, oamenii

urcară neînsoțiți cele câteva trepte late, trecură de un portic din coloane pătrate pictate, de arcada unei intrări într-o încăpere lată şi goală ce părea antecameră, dincolo de care se deschidea o sală foarte mare, unde cei peste două sute de intruşi încăpură cu uşurință; printre coloanele înalte de susținere, luminată stins de fante practicate sub tavan, lucea o pânză de apă. "Un bazin olimpic!" strigă primul împins de curiozitate să cerceteze îndeaproape.

Exclamația avea noimă deoarece în centrul sălii, accentuată de o bordură lată decorată cu pete negre, se contura o cavitate dreptunghiulară ce putea să aibă douăzeci pe patruzeci şi cinci de picioare; în ea coborau, din laturi opuse, două rânduri de trepte. Prin apa întunecată şi limpede se vedeau platforme laterale la diferite adâncimi iar pe fund, la vreo şapte picioare dedesubt, erau înfățişate trunchiuri de copaci din ale căror ramuri se desăvârşeau dragoni. Risipindu-se, oamenii descoperiră că într-o latură mai existau opt încăperi ocupate în întregime de bazine mici dincolo de care se alcătuiau trepte către stadiul superior, aşa că accesul era condiționat de traversarea prin apă; unii se aşezară pe banchetele de piatră ce mărgineau pereții şi se întrebară ce naiba căutau înăuntru. Excedat, un nerăbdător spuse că dacă erau acolo însemna că cereau să se spele; el se despuie şi se zvârli în apă, unde nu pregetă să se bălăcească fornăind şi scoțând strigăte de satisfacție. Frenezia lui cuprinse şi pe ceilalți deşi câțiva reproşară, fără să fie luați în seamă, că nu era de glumă să încalci cine ştie ce ritual. În scurt timp viermuiala trupurilor umplu bazinul deasupra căruia vociferările şi plescăiturile reverberau.

- Hei, ce-i asta? răsună o voce polarizând atenția.

Era un grup de femei răsărit dintr-un ungher, care se apropia cu încetineală ; cei mai prudenți dintre bărbați se rostogoliră afară şi îşi apucară armele, alții se învălmăşiră spre extremitatea opusă a bazinului; puținii rămaşi în nemişcare rostiră surprinşi: "Oarbe, sunt oarbe", remarcând bulbii terni ce le țineau loc de ochi. Pe dibuite, ca într-un joc, femeile înconjurau câte un bărbat dezgolit, îi potriveau o cingătoare de mărgele în jurul taliei, un colier din scoici cilindrice şi colți la gât, apoi îl înfăşurau într-o țesătură largă şi-i ofereau, dintr-un bol din ceramică pictată, o frunză răsucită în cocon ce trebuia muşcată şi mestecată ca o gumă, după cum demonstrau ele ca să risipească suspiciunile. Acel ceremonial aţâţător al prinderii şi gătirii musafirilor era împerecheat cu un susur modulat, un mesaj ce scoase din apă toți bărbații, supuşi dintr-odată, amuțiți. Trupurile lor golaşe – carcase uscate pe care apa, neputând să le înmoaie, făcea mărgele – păreau rănite în obscuritate; treptat, erau netezite şi ascunse sub învelitori, conduse în micile încăperi laterale, îndemnate cu blândețe dar ferm să treacă prin bazinele joase către necunoscutul nivel superior.

Aşteptarea oamenilor de afară începu să fie punctată cu semne de nervozitate. Gospodarii care îşi scoseseră merindele isprăviseră de îmbucat, cei porniți să hoinărească de colo-colo şi să adulmece împrejurimile sau doar să se mişte se potoliseră; animalele deshămate şi împiedicate se risipiseră într-un lan cu mei copt dar nimeni nu se sinchisea. Deşi grupa de la poarta oraşului era vizibilă, lipsa veştilor producea supoziții sumbre. O mână de cetaşi nerăbdători se instalase pe aleea către oraş, constituind un avanpost gata de acțiune. Căldura moleşitoare a amiezii îi făcuse pe mulți să se tologească, cu capetele ferite, la adăpostul firav al grânelor şi să moțăie. Erau însă şi căliți, precum Yuriva, ce se simțeau în elementul lor; acesta, aşezat pe călcâiele picioarelor îndoite, istorisea tacticos camarazilor tolăniți în diverse poziții:

- Intenționam să-mi întâlnesc logodnica la cheiul negustorilor de cocori, unde tatăl ei avea de gând să zăbovească o jumătate de zi; tocmai primisem, de la un călugăr daoist, o pietricea kang şi voiam să i-o dăruiesc, dar se pare că am întârziat, fiindcă barcazul viitorului socru nu se mai afla la țărm. Am închiriat un catâr şi am voiajat în josul fluviului, întrebând din loc în loc dacă nu

fusese văzută o ambarcaţiune aşa şi aşa, fără să se găsească cineva să-şi aducă aminte. Astfel a trecut primăvara iar banii mei erau pe terminate; socoteam să mă abat pe la un unchi ce vieţuia în provincia Patru Dâmburi, când am dat peste un paznic de chei care mi-a întărit descrierea, probă că nimerisem pe urma logodnicei. Dar am descoperit atunci că barcazul o luase în susul râului Morilor, ceea ce îmi răsturna cu totul planurile...

Strigăte venite din direcţia avanpostului agregă restul oamenilor în păr; nu erau însă de alarmă; cei de acolo îşi întrebau camarazii de ce se mocoşiseră atâta în oraş. Aceştia apăruseră cu toţii învăluiţi în ţesături albe şi nu dădeau veste că ar fi vrut să părăsească poarta aşezării, nici să lege sfat cu trupa de afară. Unul singur se desprinse dintre ei şi, insensibil la imprecaţiile ce îl petreceau, avansă până în coasta caravanei, încotro cetaşii erau mai numeroşi.

- Locuitorii acestui oraş, cuvântă el, vă doresc bună călătorie. Noi vrem să rămânem în pace pe câmpiile noastre, unde roadele se cer fertilizate! Aici vom ara şi vom semăna, de-a pururi!

- Ce-i asta, ce s-a întâmplat?! Aţi înnebunit?! Ce-aţi păţit înăuntru?! se ridicară exclamaţii din toate părţile, îngroşând cercul ascultătorilor.

- Am pronunţat desluşit, reluă răbdător fostul camarad, că rămânem aici, după cum voi veţi merge încă departe! Ne-am găsit liniştea şi are cine să ne îngrijească; mai degrabă vedeţi de averea voastră, căci nu ne trebuie nimic din ce am lăsat, stăpâniţi-o cât puteţi!

Finalizându-şi zicerea solul se întoarse şi porni zorit către aşezare, nesimţitor la frământarea pe care o iscase.

- Pe barba lui Poseidon, strigă Anaka, examinând prin binoclu, sunt precis camarazii noştri acolo! Da' tare cuminţi arată, mă întreb ce-or fi pătimit!

- Eh, replică Halaf, nu-s primii de care ne despărţim. În tot cazul, calabalâcul lor ne aparţine.

- Uşor, că urmează împărţeala, ai răbdare.

Un val de iritare se propagă printre cei rămaşi, îmboldindu-i să vocifereze şi să se mişte. Unii se avântară chiar spre oraş, a cărui poartă închisă nu permitea nici o perspectivă, alţii se grupară pe drumul principal; câţiva se apucaseră să scotocească prin căruţele abandonate. Treptat, izbucnirile se domoliră şi coloana se închegă iar; conducătorii cetelor rămase cumpăneau că fiecare era slobod să-şi aleagă calea şi cuvintele lor nu se puteau pune la îndoială, măcar că mulţi ar fi vrut să ştie ce schimbare le putuse opri camarazii. Din nou argumentul limanului sudic fu invocat la îndemnarea oamenilor însă aceştia, după tărăgăneala repausului, avansau vlăguiţi în lungul văii largi ce părea că radiază căldură vegetală. La o vreme, curioşii ce priviră îndărăt constatară că oraşul se pierduse din vedere, ca şi cum s-ar fi topit în ierburi, laolaltă cu holdele sale. "Nu tot căutaţi înapoi, mormăiră camarazii mai puţin curioşi. Cei de acolo stau bine unde se află, pe când noi avem încă de tras". Vorbele acestea pecetluiră despărţirea iar coloana, cu multe atelaje şi oameni neglijabili, se extinse mărşăluind pe drumul albicios ce ţinea tovărăşie râului.

Cercetaşii băgară primii de seamă că solul se netezea într-o câmpie cu ierburi fragede, o păşune bogată şi nemărginită ce atrăgea la păscut vitele convoiului, nevoindu-se a fi strunite. Auxiliarii care aveau în păstrare zestrea cetelor renunţaseră la ideea că sosise sfârşitul campaniei însă întrebau periodic unde o să înnopteze, preocupaţi de micşorarea forţei umane, cu toată pustietatea fără limite a ţinutului ce se înroşea treptat sub crepuscul, deloc susceptibilă să fie străbătută de alţi oameni.

Odată cu umbrele s-ar fi zis că şi milele se diluau iar tropotele invariabile şi scrâşnetele căruţelor legănate se amplificau. Conducătorii cetelor începuseră deja să iscodească după un raion convenabil popasului când un pâlc îndepărtat de mărăciniş, ce părea bun pentru foc, atrase o parte din cercetaşi. De aproape, ei văzură că era de fapt o locuinţă părăsită, compusă dintr-o colibă mare

din nuiele şi un țarc grosolan, aşa că oamenii se buluciră într-acolo, mulțumiți de potriveală. Zarva grupelor în timp ce desfăceau bagajele, aprindeau focuri, deshămau dobitoacele, cărau apă şi vreascuri, zgândărea solitudinea întinderilor.

Coliba, un saivan scund şi întins, susținută din loc în loc cu pari înfipți în podeaua de lut netezit ce se străvedea sub maldărele de fân răsfirate pretutindeni, nu părea totuşi abandonată fiindcă, aparte de mirosul animal pe care o degaja, călătorii dădură peste nişte râşnițe şi pisăloage din bazalt, vreo două seceri primitive din lut cu dinți de piatră şi câteva oase cu sculpturi scrijelite în relief. După ce scotociră pe rând interiorul, grupele se deciseră totuşi să ridice corturile în vecinătate, găsind că ofereau mai mult confort, însă auxiliarii o ocupară neîntârziat, considerând-o eminamente sigură. Stabilirea bivuacului aduse şi risipirea lucrurilor abandonate de camarazii rămaşi în oraş, petrecută pe nesimțite, contrar părerii generale. Câte un cetaş se apropia, trăgea ce i se părea sieşi folositor spunând o zicală de gratitudine şi pleca fără zarvă.

- Precum s-ar da de pomană, aprecie Cafid din gura cortului.

Grupa lui Toma se plasase îndărătul colibei, bătătorind înadins un cerc de iarbă ca să întocmească o suprafață netedă amplasamentului. Locul fusese ales pentru depărtarea de intrarea țarcului, în preajma căreia frământarea era prea mare, deşi părea mai puțin protejat întrucât căruțele formau un semicerc neterminat în flancul taberei, opus țarcului.

- N-au cum să fie mulți doritori fiindcă abia am rămas o companie, răspunse Edin.

- Să ştii că ai dreptate, pe grădina părintească. Parcă ieri eram o armată…

- Am ales drumul pe care ne risipim singuri, îi încredință Fusi iar brațele sale făcură gestul zborului.

- Mereu se întâmplă aşa, intră în discuție Anaka. Nu ajung toți.

Cuvintele lor se încrucişau pe măsură ce făceau pregătirile de încheiere a etapei – amenajarea culcuşurilor, asigurarea pentru stingere – când primii ce gătaseră se adunau în jurul focului, pe pozițiile ştiute.

- Totuşi, reluă Cafid un pic mai târziu, pare-se că nu-i necesar să mergem până la capăt.

- Eu cred că barem atunci ne vom descuia, răspunse Toma.

- La ce bun? Că nu putem schimba trecutul, cum vrea Ubart.

- N-am cugetat aşa ceva, se apără acesta. Afirm doar că numai prin el vom înțelege încotro mergem, dacă chiar mergem.

- Cum adică, dacă mergem? sări Bakel. Blestemata de tropăială nu-ți zice nimic?!

- El spune de țintă, îl potoli Gudina, nu de marş.

O vreme oamenii tăcură, bându-şi ceaiul. Apoi Parsi începu a cuvânta:

- Undeva s-a numărat şi s-a cântărit, cum făceam şi eu înainte de a mă înrola în trupele de emigranți care erau instruite pentru lupta de gherilă. Am fost foarte bine antrenați, căci banii străini nu lipseau, astfel că lovitura de stat pornită pe urmă, cu sprijin logistic solid, n-a durat mai mult ca vântul celor o sută douăzeci de zile. Credeam că recunoştința națiunii, după instaurarea noului regim – în legea cea adevărată, aşa cum se cuvenea – mă va aşeza cu cinste în oraşul meu de reşedință… oraş cu cei mai buni negustori din lume, cu esplanade pietruite ce duc la bazar printre grădini şi parcuri unde locuitorii întind covoare, scot pepeni, aşează narghilele, aprind focuri pentru chebap şi ceai, cântă şi sporovăiesc până pe înserat, concurând ceainăriile în care cititorii de cărți sfinte au ranguri de frunte. Credeam că voi arăta iarăşi muşteriilor motivul mare şi motivul mic al covoarelor cu cincizeci şi cinci de noduri pe o suprafață nu mai mare ca o unghie, stând în prăvălia mea şi povestindu-le cum părul de dedesubt al oii se roteşte la tuns în jurul părului de deasupra sau cum este ea biciuită să avorteze mielul cu blăniță neasemuită de

karakul… cum ştiam din satul meu natal. De fapt era un cătun strâns în el însuşi, unde nimic nu se schimba, iar prima îndatorire cerea supravegherea sursei de apă, adusă de la mare distanță printr-un tunel anume rostuit… De unde era să ştiu că legitimitatea aşezată cu sacrificii se cerea menținută cu forța? Aşa că milițiile noastre drept-credincioase aveau permanent de furcă; cutreieram ținuturile şi potoleam bărbații înfierbântați, purtători de arme după tradiție. Din astă pricină am ajuns la înfruntarea din "Câmpia mozaicului sfărâmat", care m-a doborât şi m-a limpezit, de parcă am văzut fața acoperită a semilunii… De atunci nu-mi mai găsesc astâmpăr…

- Frumos, rupse liniştea Ruiz. Ai căzut şi te-ai luminat!

- Am încercat să înțeleg cum am nimerit în 13.33, asta era ideea. Iar ce-i ferecat în sufletul meu se va vedea la judecată; voi ştiți ce trebuie să ştiți.

- Intrăm în constelația Leului, grăi într-o doară Fusi, ca pentru nimeni.

X

2.000 DESPĂRȚIREA PĂSTORILOR DE CONVOI MAI

Zorii zilei fură întâmpinați cu diverse sunete de viețuitoarele din țarc care îşi cereau tainul, aşadar o parte din cetaşi, încă harnică, se sculă să le poarte de grijă, în vreme ce restul taberei prindea alene să se dezmorțească. Ecourile izbiturilor de topor, trosnetele primelor vreascuri aprinse, chemări, tropotele copitelor se amestecară şi scoaseră la iveală restul membrilor caravanei sumar îmbrăcați, nerăbdători să recupereze; aceştia se risipiră pe tot cuprinsul bivuacului, dornici să grăbească plecarea.

De rând la corvoada apei, Polihen decise că era mai câştigat dacă folosea un cal la cărăuşie, astfel că intră în țarc să dibuiască locul unde îşi priponise seara trecută perechea de trăgători. Lângă gardul de mărăciniş trebăluiau câțiva camarazi, a căror îndeletnicire se desluşi de aproape – mulgeau puținele vaci luate deunăzi de cete, fie jinduind carne proaspătă, fie ca animale de povară. Unul dintre ei începă cu vârful baionetei gâtul vacii sale şi ținu oala cu lapte chitită ca să colecteze sângele ce se scurgea din vena jugulară. Când socoti că ajunge, mânji cu lut rana vietății până opri sângerarea şi porni să soarbă înghițituri lungi din amestec.

- Da' ştiu că te descurci, constată uimit fostul infirmier.

- Ia şi tu, îl îmbie celălalt, nu se află ceva mai bun.

- Nici pomeneală, se feri Polihen, asta-i pentru libații… e un lichid nedemn, o secreție.

- Adeverit este, încuviință văcarul, că se poate pune şi în vin sânge; însă eu unul îl prefer aşa. Dinții săi sclipiră. Ți-ar fi iarăşi uşor…

Dar Polihen se îndepărta sârguincios, trăgând de căpăstrul calului. Când ajunse la cortul grupei legă marmita în cumpănă cu bidoanele goale pe spinarea vitei şi plecă de unul singur spre râu, deşi avusese intenția să solicite ajutorul cuiva. Abia târziu, în urma mesei de dimineață, istorisi cele văzute, căutând să nu pară exagerat.

- O fi oarece obicei de-al lor, spuse Toma. Că şi pe la mine se fac cârnați din sânge de porc.

- Nu-i totuna, contestă Polihen. Sânge cu lapte, asta se întrebuințează la descântece.

- Am văzut şi eu băutori din aceştia, susținu Ruiz. Rup cu dinții gâtul cocoşului şi-i beau sângele.

- Asta-i altceva, se încăpățână Polihen. Nu înseamnă nimic bun.

- Păi cum să însemne bun când suntem o mână de oameni, ridică glasul Anaka. Ar trebui să ne sfătuim, mergem mereu sau ne aciuăm şi noi undeva?

- Ne sfătuim, firește; dar nici să ne oprim la baftă nu-i nevoie cât avem de ales.

- Eu unul, fraților, nu cred că descoperim un capăt de drum, zise Bakel. Ni-i dat să rătăcim, dacă nu se roagă cineva pentru noi.

Dintr-odată camarazii căzură pe gânduri şi priviră mai cu luare-aminte la cel ce făcuse intervenția. Bakel şedea ghemuit, scociorând focul cu o vărguță; chipul său nu era deloc vesel. Dându-şi seama că este în centrul atenției, pufni apoi adăugă;

- Aşa simt eu, că nu ne ajungem înşine fără ajutor.

- Are dreptate, întări Parsi, măcar că eu aş spune într-altfel.

- Oricum, grăi Toma, ne vom sfătui cu ceilalți înainte de a hălădui încotrova.

Încheierea lui avea în vedere strângerea oamenilor la semicercul de căruțe, precum se iscase zvon între grupurile ce se încrucişau în treacăt. De acolo se auzeau voci îndârjite; în scurt timp toți se îmbulziră la cislă, de-a valma – grămada modestă a combatanților punea greutate fiecărei păreri, deşi era infim numărul celor ce se iscuseau să-şi facă ascultate opiniile în acea grabă a comunicării.

- Numai obidă şi lipsă de nădejde, perora un cetaş înalt şi posomorât ce se proptise cu spatele la o căruță. Am plecat într-un fel şi ne zbatem neajutorați, hrăniți din întâmplare, vămuiți de un loc de odihnă al nostru. Suntem ai nimănui, să ne purtăm dară singuri de grijă!

- Îi just camaradul, sări dintr-o parte alt vorbitor. Să ajungem iute la țărmul oceanului şi să ne gospodărim!

- N-ai reținut nimica!

- S-a trezit vorovind da' a uitat ce voia să spună!

- Ei, ei, nu ți-e poftă de una după ceafă, aşa, de probă?!

- Ia, lăsați să cuvânte şi unul care ştie datina. Zi-i, şefule!

Zarva dădu să se împrăştie tot atât de repede cum se stârnise, pe măsură ce oamenii se duceau lângă vreun foc să îmbuce câte unele şi să-şi adune acolo părerile, ca apoi să le colporteze la celelalte grupuri, dar nu încetă. Totuşi, odată cu discuțiile, animalele fură înşeuate sau înhămate, bagajele strânse în căruțe, focurile stinse. Călăreții începură să colinde împrejurimile iar convoiul să se regăsească. Căruță după căruță porni să depene drumul vag sugerat prin iarba culcată de cercetaşii din avangardă, care susțineau că se află pe vechiul traseu, năpădit însă de vegetație. În mai puțin de o oră sălaşul necioplit unde îşi petrecuseră noaptea, împestrițat cu goluri în mărăcinişul protector – sursa focurilor celor comozi – deveni una cu întinderea câmpiei. Şesul nesfârşit, smălțat cu felurite flori mărunte, se unduia uşor sub un vânt potolit, ceea ce îl hotărî pe Edin să remarce că vremea se făcuse cam răcoroasă.

- Soarele a mijit mai târziu azi, îi replică Ubart. Zilele se scurtează.

- Că nu se schimbă anotimpurile de la o zi la alta.

- Ce importanță are, interveni Gudina, când şi-aşa suntem într-o veşnică primăvară.

- Cum vorbeşti? Tocmai am plecat din iarnă.

- O să înțelegi, când ți-o veni sorocul.

- Zău dacă pricep, mărturisi Edin. Oricum, am progresat binişor.

Observația lui Edin se refereau la faptul că traseul se croia pe lângă suprafețe cu altfel de vegetație, din care vitele se înfruptau cu poftă în treacăt, ba chiar încercau să se abată la brazdele golaşe ce răsăreau dintre ierburi şi să le lingă. Încurcau drumul, erau biciuite să reintre în formație apoi ciclul se repeta. Solul albicios al acestor terenuri distincte lămuri fenomenul – erau sărături. Cercetaşii, atenți să repereze cursul râului, tulburau pâlcuri mici de rumegătoare sălbatice dedate la păşunat dar ele se ațineau în preajmă; cei câțiva vânători pătimaşi se folosiră de moment pentru a doborî câteva, aproape în joacă.

Deşirându-se treptat în rutina marşului, caravana semăna cu un fir unde nodurile căruțelor erau tot mai rare; ariergarda o forma turma vacilor, ai cărei stăpâni găsiseră de cuviință s-o mâne deosebit de restul animalelor, liberă de poveri. Căldura vegetală exalată pretutindeni, îmbibată de arome, inducea o stare molcomă în oameni; ei se lăsară în voia cailor, cu simțurile muiate. Abia când soarele ajunse la asfințit precursorii se dezmorțiră şi lungiră pasul, provocându-se reciproc şi sumuțând caii până trecură de la trap la galop, chiuind însufleți ți, antrenând întreaga caravană cu excepția văcarilor. Acea cavalcadă fără noimă conteni la fel de abrupt cum pornise; participanții

se opriră şi hotărâră că au nimerit locul de popas peste noapte – o porțiune la fel de bună ca oricare alta, aşa că neteziră campingul pentru corturi şi rânduiră cât putură de bine cercul căruțelor.

Focurile cetelor fuseseră înteţite iar tabăra căpătase înfăţişare domestică până să sosească şi ceata văcarilor, nemulțumită de goana aceea bezmetică, bună doar să trudească zadarnic vitele. "Ce zor mai e şi ăsta?! Stricăm dinadins bruma de lapte înfiripată" bombăneau stăpânii de fapt ai vacilor în timp ce aşezau corturile şi căruțele într-o coastă anume a taberei, ca să poată ridica aparte țarcul dobitoacelor de care se preocupară în primul rând să fie hrănite şi țesălate, pe când majoritatea le priponise în grupuri lângă căruțe, cu convingerea că focurile şi paza de noapte erau suficiente atenții. Din proviziile încă îmbelşugate, datorită camarazilor ce hotărâseră să devină sedentarii oraşului întâlnit în ziua anterioară, se întinse cina asemănătoare prânzului cel mic cotidian – lipii, carne friptă, ceai, fructe uscate.

- Pe leagănul strămoşesc, iarba asta grasă ține loc de orice pat, exclamă Cafid satisfăcut, tolănindu-se într-o rână după ce isprăvise de mâncat. Se încheie o zi cât se poate de obişnuită.

- Poate că asta este menirea ei, zise Fusi.

- Parcă lipseşte o voce de femeie, observă Halaf. Pricepeți ce vreau să spun, VOCEA, de undeva de dincolo.

- Asta se poate, îl încredință Ruiz. N-ai decât să miroşi ierburile, apoi apă de râu – aşa miros femeile proaspete.

- Pe apă îți găseşti soarta, interveni Anaka; dacă îți pui colierul pe apă, încotro se va opri, acolo poți să-ți aştepți norocul…

Răsuflă adânc, privi camarazii, îşi netezi mijlocul, unde doar el ştia ce poartă pe dedesubt şi începu să povestească:

- Pare-se deunăzi a fost hărțuiala armată de la Golful Lunilor, care mi-a schimbat soarta… Se spunea despre regele nostru că ar fi nebun, deoarece fastul aparițiilor sale nu era întrecut decât de teama părinților de a-şi lăsa odraslele singure, când puteau fi răpite şi folosite la băi de purpură sau mâncate, dar eu cred că lucrurile erau mai complicate, altminteri nu ar fi fost acceptat în nenumărate vizite la alți regi şi preşedinți ai lumii după cum aceştia, la rândul lor, nu ne-ar fi vizitat țara. Oricum, au fost felurite înfruntări pentru care se găseau întotdeauna bani; m-am aflat chiar într-o bătălie navală nu departe de portul Palmierului - locul meu de baştină, unde am pătruns cărăuşia pe ape. Din larg vezi liziera de bananieri, ciorchini de căsuțe albe cu acoperiş plat, casele mari de pe chei, deasupra cărora flutură diverse steaguri, daos-uri cu pânze umflate şi simți izurile de piele, gudron şi legume stricate. Piața este exact la malul mării, lângă cimitirul străinilor şi este înțesată de copal, lichen roşu, lemn scump, fildeş, cuişoare, susan, piper, ulei de cocos, scoici… Pretutindeni mişună perechi de hamali purtând baloturi mari pe cap, oameni negri şi galbeni cu turbane tocmindu-se necontenit trecându-şi stofe, bumbac, olărie sau unelte, sau alte mărfuri. Dincolo de impunătoarele porți sculptate ale reşedințelor se încolăcesc ulicioare înțesate cu dughene în firide adânci, unde se opresc drumeții să flecărească vânturând dialecte pestrițe. Mai încolo sunt cocioabele dichisite din te miri ce materiale, stivuite anapoda ca şi locuitorii lor printre care m-am amestecat în copilărie, la marginea lagunei puturoase unde se aruncă gunoaiele oraşului, fie ele rămăşițe sau stârvuri, dar pe unde este accesul spre interior, singurul aducător al țăranilor cu produsele lor. Mi-e martor Cel de Sus că am ştiut ce sunt banii înainte de a mă ține pe cotoroage…

- Te-a înrolat cineva de acolo pentru 13.33? vru să ştie, după un interval, Toma.

- Ba am provenit pe neaşteptate: saltul acrobatului.

- Aşa, fără acte?

- E treaba lor să aibă grijă de hârtii şi a mea să mă descurc.

- Până acum, grăi Ubart, toţi au apărut brusc în grupă.

- Trebuie să fie şi aici o socoteală.

- Dacă nu s-or ascunde de ceva, aruncă Ruiz.

- Vorbeşti degeaba, replică Ubart, nu mai suntem în armată, nici în ţara-ne de odinioară.

- Ştiam eu că mă încurc cu oareşce căcăcioşi.

- Nu te ţine nimeni!

Cuvintele lui Toma tăiară conversaţia; treptat, membrii grupei se retraseră, care în cort, care primprejur. Ultimii doi intraţi la adăpost dăduseră în prealabil un ocol, să vadă dacă totul era în rânduială; masul arăta ca de obicei, cu excepţia faptului că Parsi, Bakel şi Gudina optaseră să doarmă afară, tocmai în coasta cortului, de-a dreptul pe iarbă, cu nimic dedesubt.

Zvonul inegal asociat orei culcării se diminuă treptat, până ajunse un zgomot de fond ce se contopea cu foşnetele şi ţârâiturile câmpiei înconjurătoare, învârstat de ţipete ale jivinelor nocturne. Tot atât de lin zarea începu să se lumineze, pe măsură ce în tabără creştea frământarea animalelor de povară, dând spornic imbold deşteptării; aceasta se contură imediat după răsăritul soarelui, spontan. O pâclă uşoară aburea deasupra câmpiei, a cărei iarbă era îmbrobonată, astfel că focurile aţâţate răspândiră văluri de fum ce se întinseră la nivelul solului, amestecându-se cu aburii zorilor. Trebăluind la strângerea calabalâcului şi pregătirea mâncării oamenii se mişcau domol, nedeprinşi cu dispunerea provizorie, derutantă în revărsatul înseninării.

- Cred că aţi înţepenit în reveneală, se adresă Fusi celor care dormiseră afară.

- Nicidecum, răspunse Parsi şi tovarăşii săi aprobară. De-abia se simte că te acoperă pătura cerului.

- Câteodată parcă simt şi eu nevoia să lepăd toate bagajele de prisos.

- Când vine vremea, duci în tine toate celea, încuviinţă Gudina. Uneori şi un gând bun de la ceilalţi.

- Nu-i obligatoriu să ne întristăm, intră în discuţie Edin, roşind pe măsură ce glăsuia, întrucât suntem în mâna Domnului. Uite, azi-noapte l-am visat pe maiorul de la cadre, Aht, ştiţi, tipul care nu zâmbeşte, a încercat să-mi explice oareceva înfăţişându-mi-i pe cei din regimentul unu; erau toţi acolo, aliniaţi.

- Ţi-ai spus rugăciunea?

- Da, m-am rugat, îi înfruntă Edin, este cea mai bună pavăză, afară de cruciuliţa ce-o port.

Cuvântând, oamenii grupei isprăviră de strâns bagajele la căruţe şi se aşezară să îmbuce mâncarea cea de toate zilele. Mult târziu, după ce focul fusese stins şi caii puşi în harnaşamente, când prindea să se lege mersul convoiului, Edin îi mărturisi lui Toma:

- N-am visat; a fost chiar când să-mi fac rugăciunea. Pierise şi cortul şi tot, eram numai eu dinaintea lor… tare apropiaţi… Ce-or avea cu mine?

Toma îşi struni calul şi scrută cu luare-aminte faţa obosită a companionului dar nu găsi cu cale să răspundă în vreun fel, astfel că îşi continuară în tăcere drumul.

Neîntârziat strălucirea câmpiei înrourate păli sub puterea soarelui şi deplasarea omogeniză treptat cadenţa segmentelor; aspectul neschimbat al stepei aducea, ca şi în ziua precedentă, o stare de apatie care îndulcea percepţiile. Privind îndărăt, cercetaşii vedeau cetele ca plutind peste vegetaţie; preocuparea lor era însă reperarea râului şi a eventualelor urme umane. Li se alăturaseră câţiva camarazi, atraşi de surprizele vânatului "la picior": felurite vieţuitoare ţâşneau neaşteptat din ierburi şi dispăreau înainte de-a fi localizate; cele mari o luau la goană când simţeau că sunt

vizate, dar se opreau iute şi reîncepeau să pască.

Era amiază când unul din cei dispersați în avangardă semnală o formă artificială profilată în zare, un turn pătrat la o cercetare mai amănunțită, înconjurat de colibe cu acoperişuri țuguiate. Caravana îşi schimbă direcția către reperul ale cărui împrejurimi, divizate în parcele de mici dimensiuni cultivate cu legume, erau străbătute de felurite cărări bine imprimate. La marginea satului călătorii se opriră datorită unui şanț adânc care îl înconjura, vădit ca sistem defensiv; dincolo de acesta un grup de locuitori se aținea la unica trecere – un podeț rudimentar. Trupurile de tăciune ale băştinaşilor erau complet goale, împodobite cu felurite rânduri de verigi pe membre şi gât; fură întrevăzuți şi alții ce se furişau în largul câmpiei, ceea ce făcea ca situația să fie ambiguă. O pală de aer dinspre aşezare aduse un miros ciudat.

- Afurisit să fiu dacă acolo nu-s grajduri, se auzi un strigăt dinspre cete, la care sătenii îşi agitară lăncile.

Sosirea ariergărzii văcarilor puse capăt expectativei; văzând turma vacilor apropiindu-se de şanț autohtonii se înviorară şi păşiră laolaltă în exterior, exprimându-şi cu autoritate admirația pentru ele, ca veritabili cunoscători, uimindu-se că au coarne scurte; abia după aceea îşi mutară atenția asupra atelajelor, demonstrând prin toate gesturile că încă nu văzuseră căruțe şi cai. Se putu observa atunci că cei mai mulți dintre localnici erau raşi în cap, cu căpățânile vopsite în roşu iar urechile lungite de cercei vegetali; deasupra arcadelor aveau serii de tumefieri cărnoase, de diferite forme. Probabil în nădejdea unui troc avantajos, ei invitară pe străini în sat – o înghesuială a câtorva zeci de case dreptunghiulare din vălătuci, prevăzute cu intrări supradimensionate şi acoperişuri conice din trestie, prin preajma cărora femei, complet goale dacă n-ar fi avut podoabe, se îndeletniceau cu strivirea unor grăunțe, în pive de lemn sau pe pietre şi vânturarea lor. Copii cu burți enorme, fluturând nuiele, fugăreau păsările ce tânjeau să se înfrupte.

Interioarele locuințelor erau aidoma – podea sub nivelul solului, din lut bătătorit amestecat cu trestie, în care diverse adâncituri dispuse geometric serveau pentru depozitarea alimentelor, o vatră, felurite recipiente lângă pereți şi unelte agățate de parii ce susțineau acoperişul. În fund, îndărătul unui paravan împletit, se afla un culcuş de papură, înălțat cu aproape un picior de la sol. Oricât de sărăcăcioase, colibele aveau şi alte secrete, cum descoperi Halaf, în timp ce ezita în pragul uneia şi se trezi placat de proprietarul ei, care îi reproşă că vrea să-i calce copilul.

- Ce copil? făcu Halaf buimăcit.

- Aici este aşezat copilul fără zile al nevestei dintâi, explică indigenul în auzul celorlalți camarazi ce se strânseseră. La toate casele nevestelor mele este la fel!

Apoi, ca să arate că nu poartă pică neştiutorilor, îi servi cu o delicatesă: făină de lăcuste prăjite cu sare. Profitând de bunăvoința gazdei, Anaka scoase la lumină nişte figurine din argilă aşezate într-un ungher al colibei.

- Ca să vezi, exclamă el dezamăgit, total borțoase!

Figurinele reprezentau acelaşi tip de femeie gravidă, cu sexul exagerat; trăsăturile superficial marcate ale feţelor imprimau o mină zâmbitoare.

- Pare-se că se potrivesc cu ei, presupuse într-o doară Ubart, arătând spre sexul respectabil al soțului, iar acesta dădu bucuros din cap.

- Bărbat adevărat, declară el balansându-şi podoaba.

- Trebuie că şi-o trag cu vacile lor, hârâi Ruiz. Ce-ar fi să facem un concurs de fudulii? Pun pariu că le-ar creşte şeptelul la țărani!

Camarazii din grupă preferară să hoinărească mai departe, până la turnul din centrul aşezării, o construcție masivă din lut presat, cu fundație de bolovani care cine ştie dincotro fuseseră cărați.

Avea o intrare strâmtă şi părea un ultim refugiu împotriva unor năvălitori.

Edificaţi asupra aşezării ce le nimerise în cale cetaşii se întunară către locul unde îşi lăsaseră bagajele şi se pregătiră să-şi reia etapa. Cu toată bunăvoinţa, nu era nimic de cumpărat sau schimbat - acei localnici nu aveau nici un surplus, trăind de pe urma vacilor, dar şi pe acestea le creşteau exclusiv pentru lapte. Se adăuga ce reuşeau să recolteze femeile şi copiii de pe parcelele împrejmuitoare însă toate preocupările se axau pe şeptel; chiar şi urina vacilor se folosea la spălatul uneltelor de bucătărie. Totuşi, când convoiul se puse în mişcare, cireada din ariergardă crescuse vizibil – ceata văcarilor reuşise să cumpere un lot de exemplare dând în schimb câteva atelaje, cu cai cu tot.

Curând, poteca pe care apucaseră nu mai ţinu direcţia dorită şi fu părăsită, deplasarea făcându-se din nou peste câmpie, ghidată de flerul călăuzelor. Odată ce imaginea turnului sătesc se şterse în depărtare peisajul înconjurător îşi recăpătă monotonia, indusă treptat oamenilor; vorbele se răriră, ca şi respiraţiile. Lăsându-se purtaţi către sfârşitul intervalului, oamenii păreau că-şi adună puterile. Oprirea pentru popasul de noapte stârni obişnuita zarvă a organizării bivuacului cu cortegiul său de complicaţii; când poziţionarea se stabiliză, cercetaşii anunţară că, după informaţiile sătenilor, o aşezare mare, un oraş se afla aproximativ pe direcţia lor de marş, ceea ce punea problema atingerii sau ocolirii sale. Discuţia pe această temă animă grupurile de oameni; până să ajungă la o hotărâre, serii de împuşcături, venite din direcţia râului, îi puseră în alarmă. Călăreţi se desfăşurară într-un lanţ de trăgători ce scruta crepusculul; trecu ceva timp să constate că ceata văcarilor îşi mânase vitele la adăpat în dreptul unui ostrov unde un crocodil înhăţase una din vaci, trăgând-o la adânc în vreme ce turma se risipea speriată. O parte din proprietari se agita să prindă animalele iar cealaltă se răzbuna împuşcând spre toate punctele roşii ce apăreau în vecinătatea ostrovului, până ce lumina lanternelor dovedi că mai mult erau lovite broaşte ţestoase, ale căror ochi sclipeau de asemenea roşiatic. Tărăboiul se mută în tabără, fiindcă văcarii îşi vărsară năduful blestemând pe măsură ce descriau scenele atacului, apoi îşi înfiripară şi ei ţarcul, punând pază îndoită peste tot.

- Ochi roşii, pufni Fusi, când ecourile relatărilor se propagară la el, purtate de Edin. Păi şi ochii crevetelor se văd roşii noaptea. Mânia le-a întunecat raţiunea.

Interesul lui Edin se orientase însă spre Bakel care se îndeletnicea, ciucit lângă foc, cu meşterirea unor laţuri din sârmă. În faţa lui se aţineau, cu gâturile întinse, trei auxiliari.

- Fac laţuri pentru vânat, explică el molcom, văzând curiozitatea camaradului. Am găsit un colac în bagajele rămase de la cei ce ne-au părăsit şi mă gândesc să-i deprind cu autonomia pe flăcăii de faţă. O să le întindă chiar astă seară, poate pică prospătură la masa de dimineaţă. Na, ia-l pe ăsta şi freacă-l vârtos cu iarbă.

- Am priceput, grăi învăţăcelul, ca să piardă mirosul nostru!

- Aşa te vreau; ia, luaţi şi voi! După aceea vă descopăr cum să le plasaţi.

Se aşezaseră şi ceilalţi din grupă lângă foc, să-şi îmbuce cina şi să comenteze hotărârea, stabilită în devălmăşie, de a lua contact cu oraşul prezis de băştinaşi, deşi se arătaseră destui să considere acţiunea ca neimportantă.

- Nu rezolvă cu nimic dilema noastră, le spuse Parsi, care evitase participarea la adunare.

- Dacă avem vreo dilemă, sublinie Gudina.

- Corect; pe noi ne interesează să nu rătăcim aiurea.

- Oarecând am discutat despre asta, preciză Toma. Şi-aşa, precum se vede, ne împuţinăm mereu. Mai avem câteva zile, hai să păstrăm grupa cât ne foloseşte.

- M-am întrebat şi eu cum am ajuns între voi, interveni Halaf. Poate că veţi găbui răspunsul în

cele ce vi le voi spune, bunăoară că meseria de şofer mi-a îngăduit să văd ţara mea în lung şi în lat, o ţară sub ocupaţia necredincioşilor, că doar ei ne dădeau de lucru, dar cărora organizaţia noastră de eliberare le aducea veşnic spaima de moarte punând bombe şi iniţiind manifestaţii terminate întotdeauna cu vărsare de sânge, cum a fost cea pentru eliberarea fraţilor închişi în urma exploziei unui automobil-capcană, într-o noapte cu lună nouă… când ne-au vânat de la ferestre… Dar înainte am fost neguţător ambulant – purtam ulcioare de cafea, frumos împodobite cu busuioc, halva cu tahân, lipii din bob cu legume şi carne, başca apă rece cu mastic; am umblat cu tămâiatul, după meşteşugul săracilor şi toate acestea fiindcă boala frigurilor m-a făcut prea neputincios pentru a mai sta acasă, la tribul meu. Duceam atunci vitele la păscut, înspre marginea deşertului şi mă iubeam cu o fată pe care o întâlneam adeseori, astfel că mă întorceam cu drag la colibele strâmte, din tablă veche şi saci, unde-şi aveau ai mei sălaşul; oamenii se strângeau în cafenelele cu taburete mici, laolaltă cu cei ce scormoneau la groapa oraşului, căutătorii de haine vechi şi zilerii, fiindcă veneau povestaşii, orbi şi uscaţi, cu scufii în cap, ce se acompaniau îngemănaţi cu instrumente moştenite, ba chiar şi dormeau împreunaţi cu ele, înveliţi în saci şi şube, la malul râului. Acolo am învăţat că tribul este statul iar patria – tot pământul. Apoi am parvenit însoţitor de marfă, "cucuvea" cum îi spun transportatorii fiindcă aţinteşte drumul fără oprire şi ţine treaz şoferul, treabă potrivită cu neodihna mea după boală, până m-am ales cu propria rablă…

- N-ai fost soldat? îl întrerupse, contrariat, Polihen.

- Nu am purtat uniformă decât în centrele de antrenament, dacă asta vrei să cunoşti. Dar am luptat.

- Şi ce cauţi în 13.32?

- Nu ştiu; cred că aveam o obligaţie.

- Mă îndoiesc să fie alegerea noastră, cuvântă Toma. Altceva ne-a strâns.

- Peste sufletele noastre şi sufletele lucrurilor se află Atotputernicul, spuse cu încredinţare Cafid.

- Că n-om fi întru Fianna, şuşoti înspăimântat Edin.

- Fianna?

- Da, oastea care trece în lumea de dincolo şi îndărăt.

- Asta le întrece pe toate, izbucni Ruiz. Încă rămâne să scuipaţi în sân şi să vă descânte o babă de sperietură!

- De ce te superi? Tu n-ai simţit niciodată că sunt puteri deasupra ta?

Ca muşcat de o amintire, Ruiz amuţi şi scutură din cap.

- Mă chibzuiesc să dorm şi eu afară, zise Anaka ridicându-se.

Vorbele acestea încheiară seara; unul câte unul, oamenii se sculară de lângă petecul de jăratic care mocnea şi porniră să se pregătească de culcare. Freamătul taberei se micşoră, făcând loc pulsaţiilor nocturne ale ţinutului.

Spre dimineaţă aerul se răci puţin; primii ce ieşiră afară, să adulmece vremea, realizară că mirosea a flori, aromă adusă parcă de pe tărâmuri ascunse dincolo de câmpie. Degrabă, izul activităţilor diurne depăşi pe cel al împrejurimilor. Oamenii începură să se mişte pe trasee asemănătoare – către vite, către focuri, să-şi facă nevoile – familiarizându-se cu particularitatea efemeră a campamentului. Pe Bakel îl treziră triumfătorii ucenici în ale vânatului, să-i prezinte capturile calde încă şi însângerate, cum se grăbiseră să le sacrifice, dar acesta îi expedie fără multă tevatură la cei ce preparau prânzişorul. Mai mulţi cercetaşi se străduiră să grăbească plecarea mergând de la o ceată la alta şi descriind posibilităţile diverse ce le putea oferi prezumtivul oraş

aflat pe direcția de mers. Oricum, toți doreau să părăsească locul de popas; călăreți, căruțe, măgari cu samare se înşirară la drum; ultima se urni cireada vacilor, mânată domol de îngrijitorii ei ca să îngăduie păscutul.

Pe terenul frământat de cantonamentul cetelor se adună să amuşine o haită de câini sălbatici, care mai apoi se ațînu în coada caravanei, petrecând-o cu urlete tânguitoare până ce câțiva călăreți iritați şarjară asupra ei, prinzând să biciuiască din galop fiarele înspăimântate şi le risipiră pe cuprinsul câmpiei.

Transparența aerului ce dezvăluia culorile pastelate ale dimineții de stepă inspirară o remarcă locotenentului Papas:

- Nici o peliculă nu poate reda asemenea senzație, făcu el o mişcare circulară cu brațul întins. Categoric această privelişte conține elemente supravizuale.

- Farmecul imaginii statice în jocul interpretării, replică omologul său Canciano, ce se legăna alături pe capra căruței. Dacă înțepeneşti derularea, obții o clipă depozitară a ce-a fost şi ce va fi, exact cum procedează creierul uman.

- Mda, medită prietenul, tabloul Giocondei zugrăveşte o chintesență, pe când un film reprezintă un interval. Ce decadență, să urmăreşti în loc să contempli!

Această observație îi determină să tacă, lipiți unul de celălalt, scăldați de mirosul reavăn al cailor ce îi trăgeau prin limpezimea dimineții într-un ritm care scormonea prin amintirile ce le crezuseră pierdute odată cu maturizarea.

Curioşi să ia contact cu oraşul semnalat, cercetaşii se îndepărtaseră suficient ca să capete înfățişarea unor siluete străvezii pe linia orizontului. În aşteptarea grosului coloanei ei iscodiră flancurile cât putură, cu puțin randament, apoi avansară din nou, la trap. Această pulsație a mişcării se întrerupse la identificarea unei construcții singuratice – un sanctuar cu absidă, colonete şi altar de marginile căruia erau atârnate în curmeie felurite ofrande, plasat parcă fără menire în pustietate. Pe rând, călătorii se îmbulziră să examineze locaşul din lut tencuit, mânjit cu diverse nuanțe ruginii, simbolul unei vecinătăți umane. Într-o latură anume netezită se înălța un romboedru mare din crenguțe aranjate geometric; unul din cetaşi socoti că dăduse peste o rezervă de lemne de foc, aşa că se apucă să le lege într-o sarcină, neținând seama de protestele celor ce le atribuiau o semnificație hieratică.

Sub influența sanctuarului Edin simți datoria rugăciunii; depărtat de tovarăşii săi, îngenunche în iarbă. Contactul intim cu pământul, în vreme ce murmura cuvintele sfinte, înfiripă treptat o comuniune cu locul celeilalte credințe, făcându-l să perceapă mai multe trupuri lipsite de capete ce fuseseră puse să vegheze la temelia altarului. Ostile la devoalare, ele se îmblânziră sub rugăciune şi se disociară treptat în adâncuri.

Pe măsură ce soarele scăpăta şansa de a întâlni o aşezare umană se tot reducea; în ciuda evidenței, cercetaşii continuau cu aceeaşi râvnă să scruteze depărtările. Coloana se opri însă şi membrii ei trecură la pregătirea bivuacului, curățind suprafețele de dispunere a corturilor, căutând material combustibil, grupând căruțele şi animalele, activitate ce ocazionă renunțarea la orice inițiativă de explorare.

Abia se întremară focurile pentru cină şi un cor de blesteme izbucni dintr-un colț al aşezării. La prima vedere curioşii ce se duseră într-acolo nu înțeleseră de ce țopăiau ca sub streche camarazii, bătându-se pe coapse, până observară coloana de furnici ce se îndruma spre tabără şi ataca fără să se risipească, un mic şuvoi hotărât să nu îşi schimbe traseul. Era un soi de insecte negre, de vreun sfert de țol lungime, în calea căruia oamenii îngrămădiră un baraj de iarbă uscată şi îi dădură foc. După ce irosi o mulțime de atacanți încăpățânați să treacă prin flăcările întețite,

coloana de furnici îşi preschimbă direcţia pe o rută ocolitoare. Aţinându-se într-o latură, Ruiz se apleca să prindă câte o insectă, să-i rupă picioarele şi s-o arunce în urma suratelor sale.

- E o cruzime inutilă, nu se putu stăpâni Ubart, nimerit prin preajmă, când realiză gesturile camaradului.

- Nu te băga, dacă nu înţelegi, îl repezi celălalt. Ţipetele ăstora modifică direcţia lor de marş!

- Vrei să spui că le dirijezi înaintarea?

- Cel puţin aşa am văzut că fac băştinaşii într-un ţinut pe unde am fost, începu să povestească însufleţit Ruiz. Ba chiar am văzut cum foloseau furnicile acelea în loc de copci ca să-şi închidă rănile – punându-le să muşte marginile şi rupându-le trupurile când se încleştau… aveau şi o salivă aseptică… Femeile de acolo erau zeiţele iubirii… au dispărut cu toţii, ne trebuia terenul!

Dintr-odată Ruiz amuţi, scuipă într-o parte şi se îndepărtă în întuneric, parcă atras de dârele furnicilor.

Reîntors între camarazi, Ubart relată pe scurt cele întâmplate.

- A fost mercenar, sublinie Toma. S-a adaptat la toate împrejurările.

- Bărbaţii sunt luptători prin natura lor, intră în discuţie Gudina. Mereu datori să năzuiască spre ceva.

- Nu toţi s-au născut războinici, zise Polihen netezindu-şi părul. Şi asta este un avantaj, fiindcă din necunoaşterea regulilor adversarului creezi reguli proprii, de multe ori mai eficiente deoarece nu au avut vreme să se învechească. Îşi plimbă privirea peste camarazii strânşi în jurul focului şi, încurajat de tăcerea lor, porni să istorisească. Ne-au silit să ne apărăm, căci în satul meu au năvălit dintr-o dată soldaţi străini, chemaţi cică de stăpânire să ne apere. Ce puteau să apere nişte intruşi, atât de siguri pe armele lor că nici nu se osteneau să ne înveţe limba, împotriva altor străini, cică ridicaţi ca să ne cotropească? Ce să cotropească şi aceştia, dacă mureau când rămâneau mai mult timp singuri? Că lumea noastră terestră însemna orez, apă şi bambus, în care cu trudă şi statornicie vieţuitoarele, ieşite din ouăle perechii de păsări zămislită în arborele sacru, se plămădesc necurmat. Cu perseverenţă i-am făcut să înţeleagă strategia pumnului în apă, legând cu tunele satele, presărând pretutindeni gropi cu ţepuşe de bambus şi promulgând un dicţionar al stratagemelor, ca necontenit cele şase nenorociri să fie asupra lor. De pildă, la litera B era un broscoi cu tutun în gură, legat în vecinătatea taberei duşmane, aşa ca tusea lui să ţină santinelele în continuă alarmă… La încontrarea noastră ei răspundeau prin gaze otrăvitoare şi bombe cu bile transparente, ca să nu se vadă la radiografii… astfel că într-o noapte cu lună am simţit cum intră în mine duhul rău al Cocoşului… şi eu dăruisem un cocoş dascălului meu, la deschiderea portiţei învăţăturii spre care mă trimisese tătuca, neuitând să ducă ofrande lui Budha, deşi el era refugiat sau naufragiat prin locurile acelea; dar îşi însuşise existenţa celor trei mii de lumi. Când venea de la pescuit, cu uneltele sale fără metal, îl vedeam după băşica de peşte umplută cu organe luminoase de licurici prinsă la catargul sampanului. Aşteptam să treacă pe sub dovleacul atârnat la intrare, să-şi bea ceaiul şi să mâncăm orezul fiert, crab cu ceapă, scoici şi peşti, mlădiţe de bambus, magnolii, aromate înadins cu sosuri ca toate să fie elastice şi vâscoase. La fel făceau toţi oamenii din sat, în linişte, care este una din cele cinci fericiri.

- Ai fost bolnav? întrebă compătimitor Edin.

- Dacă e boală, nu poate fi implorată decât cu ofrande arse de vii, de către vrăjitori. Dar toate se stabilesc în lumea de sus; poate noi nu suntem decât o miniatură.

- Eşti pesimist, aprecie Fusi, când sunt felurite căi de transmigrare.

- Nu-i adevărat, protestă Polihen, eu sunt împăcat cu ciclurile naturale; că omul este şi el un vlăstar de bambus înfiripat ca să îmbătrânească abrupt.

- Atunci?

- Atunci, nu ştiu de ce, îmi vin în minte şerpii cu creastă din adâncurile marine, care pentru o perioadă se pot reîncarna în fiinţe cu aspect uman. Şi văd cum se topeşte numărul nostru.

- Nu cred că se află printre noi, interveni Toma. Oricum, tu te-ai încadrat normal în 13.32.

- Să-ţi spun lămurit, nu-mi aduc aminte; apoi, numai hipnotizatorii pot intra în legătură cu trecutul.

- Se vor pune ele cap la cap, vorbele.

- Vorba este doar explicaţia semnului. Trebuie să căutăm semne.

- Pe aici nu plouă? se miră deodată Edin.

- Ce-ţi veni cu ploaia?

- Păi, mă gândeam că atunci am dormi cu toţii în cort.

- Are temei băiatul, ar cam fi vremea de culcare.

- Nimerirea acelui oraş, tărăgănare.

- Între cercetaşi se vestea că am fi dat de el, dacă mergeam repejor.

- Dar nu ni-i degrabă nicăieri.

Încă discutând între ei oamenii s-au risipit, absorbiţi de ultimele pregătiri ale înnoptării; puţini se regăsiră sub acoperământul cortului, prea larg de când o parte preferase dormitul afară. Cei care se aşezară în vecinătate să doarmă, fără aşternuturi, se orânduiră aidoma, ca şi cum s-ar fi înţeles: pe spate, cu mâinile încrucişate pe pântece. Capetele lor, apropiate de pânza cortului, păreau să asculte zvonurile vieţii din interior.

Seninătatea firmamentului de noapte iradie tabăra, astfel că focurile ocolite de străji păreau artificiale, tot mai calde în răceala ce se lăsa pretutindeni; aerul îngreunat deveni neclintit. Lin, stelele crescură apoi păliră.

Ţipetele unor păsări timpurii îl impulsionară pe Pujoltorak să tresară în culcuş. "Ziua ciorii", exclamă el smuls din caierul viselor şi se grăbi să iasă afară din cortul întunecos; însă cerul de-l contempla nu văzuse vreodată aurora boreală iar mirosul dulceag al locurilor era tot ce putea fi aparte de cel al gheţurilor veşnice. Înfrigurată de o nelinişte viscerală, imaginaţia sa amestecă imaginile aşezării natale cu priveliştea obscură a taberei. "Nu este bine" mormăi fostul soldat. Aşezat ghemuit la marginea cotlonului de mas, începu să se legene domol: înainte-înapoi.

Străjile ultimului schimb aţâţară focurile în vederea dejunului şi se retraseră în corturi să fure oleacă somn, lăsând locul matinalilor ce prindeau să se spele cu insuficienta apă încălzită în oale, umblau să-şi facă necesităţile, se îngrijeau să verifice animalele sau doar ieşeau să cântărească zorii. Numărul lor se îngroşă cu cei dejurnă la prepararea mesei de dimineaţă, a căror sârguinţă însufleţi masa tihniţilor, motiv pentru care debută imediat şi strângerea bagajelor, transportarea lor la atelaje, concomitent cu punerea cailor în hamuri. Nerăbdarea majorităţii de a pleca mai departe, către localitatea bănuită, era atât de mare încât provocă o ceartă.

- Din cauza voastră abia progresăm, striga un cercetaş, pe obrazul căruia albea o cicatrice, către primii din ceata văcarilor. Vă ţineţi de coada vacilor câtu-i ziua de lungă, în loc să urmaţi trupa! Ba încă aveţi şi nazuri!

Luaţi prin surprindere, stăpânii vitelor nu avură replici pe măsură, măcar că încercau să argumenteze invocând dreptul fiecăruia de a face cum poftеşte; atenţi să-şi supravegheze vitele, ei se îndepărtară spre păşune, lăsând reproşurile să se stingă de la sine.

Închegându-se după dispoziţia cunoscută, coloana se puse în mişcare pe direcţia jalonată de precursori, călcând iarba grasă şi lăsând o dâră amplu întipărită. Fiecare milă parcursă deslâna combinaţia de căruţe şi călăreţi până ce caravana se personaliză, cu o avangardă activă mult

avansată, grosul fragmentat pe cete şi ariergarda vacilor. Iscodind mereu pe axul direcțional, câțiva cercetaşi judecară, adunând unele indicii, că în proximitate se oploşeau oameni. Pătimaşii vânătorii se risipiră potrivit năravului lor pe întinderea caldă a stepei, străduindu-se să surprindă vreuna din rumegătoarele ce împânzeau ținutul; siluetele lor săltau în ritmul vietăților pe care le pândeau.

Soarele trecea crucea amiezii când se distinse o aşezare la orizont, oraşul căutat. Ochind cu băgare de seamă împrejurimile, formația călătorilor se compactă şi execută prudent contactul cu ceea ce arăta ca un monolit cafeniu. După o oră de marş se putea evalua întru totul – un oraş-cetate îngrămădit pe o înălțare a solului, încununat de creneluri neuniforme. În fața intrării se afla o mică dumbravă, spre care se îndreptă avangarda.

- Ce-i apucă să-şi facă oraşe? se întrebă Ruiz scrutând prin binoclu zidăria masivă împrejmuitoare, ce părea edificată din lut. Uşor de prădat, că nu se mişcă iar hrana – neîndestulătoare fără țărani în jur!

Pâlcul de copaci era adăpostul unei fântâni cu margini joase din piatră roasă de neîntreruptă întrebuințare, unde femei în mantii cafenii veneau dinspre oraş în mici grupuri, să se aprovizioneze cu apă. Localnicele erau de statură medie, smeade; pe brațele goale purtau, ca şi la glezne, brățări cu ciucuri multicolori iar peste părul lung, negru şi creț, legături albe ce se dovediră suporți pentru ulcioare şi burdufuri, căci duceau toate poverile pe cap. Flecăreau vesele, deloc impresionate de străinii care se tot concentrau şi se comportau ca acasă, tolănindu-se la umbra copacilor, dezmorțindu-se sau adăpându-şi animalele la jgheabul cuprinzător anume croit pentru ele. Treptat însă, femeile se îndepărtară unduind grațios spre echilibrarea poverilor şi în locul lor prinseră să sosească bărbați ursuzi, înveşmântați în aceleaşi mantale cafenii, cu turbane negre pe cap, mânând oi, capre sau purcei la apă şi privind ostentativ pe sub sprâncene către călători.

- Un izvor, strigă Numărul 23 când ceata sa ajunse la dumbravă şi sări de pe capra căruței. Te pomeneşti că sursa poate ajunge la toată suflarea. Ia să vedem!

Se apropie de un copac, îşi scoase briceagul şi tăie o nuia înfurcată. Ținând-o delicat de coarne cu amândouă mâinile, porni să se plimbe în jurul fântânii; la un moment dat, tija nuielei se încovoie ca îngreunată. Mormăind încântat, Numărul 23 începu să avanseze încet, pe o direcție piezişă, în vreme ce băştinaşii, tot mai interesați, constituiseră un grup îndărătul lui şi îl urmăreau cu atenție. După ce ocoli un petec de lăstăriş radiestezistul țopăi pe nişte bolovani, apoi o luă decis în direcția zidurilor. Localnicii izbucniră în strigăte aprobatoare, îl înconjurară şi se apucară să-l bată pe umeri. Din vorbele lor reieşi că fostul soldat dibuise traseul apeductului secret de alimentare a cetății cu apă; conform unei legende locale, această calitate o puteau avea doar stăpânitorii. Un alai zgomotos se formă către intrarea aşezării, la care se adăugară păstori şi cetaşi, îngroşându-se cu lume amestecată pe măsură ce suia.

Urcară cu toții panta drumului de pământ şi se învălmăşiră înaintea porții, unde orăşenii aşteptară până când doi dintre ei udară cu apă stâlpii intrării; abia după aceea trecură prin deschizătura ogivală practicată în zidul gros al fortificației şi se aflară în incinta cetății. Un ansamblu de case joase şi largi, dispuse la întâmplare, se înfățişă vizitatorilor.

Erau construcții din lut tencuit, fără ferestre, cu despicăturile ample ale intrărilor mascate de rogojini colorate în tonuri stinse. Casele propriu-zise se deosebeau de acareturile lor prin terasele ce serveau ca acoperişuri; de pe unele se iteau capete curioase. Spațiile dintre locuințe erau maidane prăfoase, lipsite de verdeață; oamenii le străbătură până dădură într-o piață principală, mărginită cu clădiri impozante, etajate. Felurite mărfuri erau expuse pe preşurile vegetale aşezate

direct pe sol, mai ales produse lactate dar şi fructe uscate, rădăcinoase, ţesături grosolane din lână, piei de animale domestice sau sălbatice. Un ungher oarecum ferit era destinat sacrificării de miei şi iezi; de parii acoperământului din trestie atârnau blănițe însângerate iar butucul mare din centru avea o culoare cafenie care îi arăta menirea.

Dinspre una din case le ieşi în întâmpinare un grup definit, purtând în interiorul său bine lărgit un bărbat falnic, la vederea căruia locuitorii se închinau cu smerenie, numindu-l Mare păstor. Stăpânitorul purta o mantie din lână colorată şi un soi de cuşmă amplă cu coarne, ce părea înjghebată dintr-o căpățână de berbec. Ținea în mână un toiag încovoiat, mai înalt decât el, de care se servea pentru a atinge câte un supus când voia să i se adreseze. Dacă acesta avea un răspuns, venea încovoiat şi săruta repetat în prealabil mâna augustă. Garda domnitorului era înveşmântată simplu, în mantale scurte cafenii strânse cu şnururi pe coapse şi opinci pe piciorul gol, înarmată cu paveze din nuiele împletite şi lănci.

Marele păstor se îndreptă către Numărul 23, vizibil în ceata aborigenilor şi-l bătu pe umăr; îndată un cirac al său îi legă cu un curmei brațul stâng de cel drept al oaspetelui. Perechea avansă la un portal din lut bogat ornamentat, amplasat pe terenul delimitat de clădirile ilustrative ale aşezării. Acolo un gardian secționă cu abilitate gâtul unui ied adus de slujitori, puse căpățâna la baza unui pilastru al construcției şi târî trupul până la celălalt. Stăpânitorul desfăcu legătura şi îşi îndemnă companionul să treacă pe sub portal. Numărul 23 ridică piciorul să păşească peste dâra însângerată dar mulțimea ce privea începu să strige alarmată. Cu blândețe, domnitorul îl îmboldi să calce mărunt pulberea mânjită; musafirul se conformă iar când ajunse dincolo toți se repeziră să-l bată pe umeri, ca fiind de-al locurilor. Apoi stăpânitorul se retrase, localnicii se înapoiară să-şi vadă de treburile lor, lăsând cu toții micul grup al cetaşilor să facă ce-o şti, acceptat prin ritual să participe la viața publică a aşezării.

Ținând aproape unii de alții, vizitatorii porniră să caşte gura la aspectele oraşului-cetate. Aşezarea aducea cu o agregare de gospodării rurale, impresie ce se întări când urcară pe zidul împrejmuitor, de unde se văzură ocoalele şi țarcurile încorporate, fără excepție, perimetrului locuințelor. În exterior se desluşeau turme la păscut – bovine, ovine şi porcine, precum şi câteva petece modeste de teren cultivat, împrejmuite cu mărăciniş; o pâclă se întindea la orizont iar câțiva indigeni ce se ațineau în urma lor, parcă din curiozitate, parcă din suspiciune, îi încredințară că în zilele senine se zărea luciul Apei Originare pe care plutea tot pământul.

Şi alți membri ai caravanei cutezară să urce drumul spre cetate, atraşi de perspectiva unor schimburi comerciale, ca şi de insolitul locurilor. Catârii cu samare pline ce îi însoțeau treziră curiozitatea gazdelor; ele cercetară cu atenție vitele şi nu uitau, ori de câte ori se apropiau, să ofere puțină mâncare străinilor – un colț de lipie, o bucată de brânză, un fir de pastramă, gest ce părea automat. În piață proaspeții negustori constatară că autohtonii nu erau prea sănătoşi: fețe ofilite, dinți cariați sau lipsă, plăgi deschise pe brațe şi coapse; copiii golaşi care se iveau uneori să-şi întovărăşească părinții aveau trupuri rahitice.

Negustoria se înfiripă anevoie; cei din piață rămâneau nepăsători nu numai la monedele din aur şi argint dar şi la armele albe de captură, reacționând doar la propunerile a căror utilitate imediată o identificau. Într-un capăt al pieței se releva un maldăr de pietre frumos rânduite; când trecu pe acolo Bakel şută în glumă, stricându-i alcătuirea; grabnic se adunară din senin băştinaşi, vociferând alarmați. Unul se iuți să aducă un ulcior cu apă şi scăldă piciorul lui Bakel, în timp ce alții se străduiau să-i explice că pietrele serveau pentru lovirea publică a celor pedepsiți de obşte.

- Am zărit unul care scuipa sânge, anunță Polihen, un tuberculos sadea.

- Ăştia sunt sedentarii, judecă Bakel, cei valizi or fi plecați la lucru.

- Aşa cum stau la grămadă, oricum se influenţează unii pe alţii, preciză Fusi. Mă întreb şi eu ce-i ţine laolaltă… poate spiritul de turmă.

- Fix ca la noi, încheie Parsi.

Piaţa era în cea mai mare parte axată pe troc alimentar, săvârşit după echivalări cutumiare ce se invocau în dialoguri nesfârşite; totuşi, atraşi de noile posibilităţi, apărură marchitani de olărie, podoabe, împletituri, pielărie şi chiar râşniţe din piatră. Câţiva localnici aduseră capete remarcabil de expresiv modelate şi pictate, de mărimea unor ananaşi, ce păreau din ghips. Cafid cumpără unul, dând în schimb o batistă.

- Mi-aminteşte pe cineva de acasă, se îndreptăţi el.

- Am văzut ceva foarte interesant, afirmă Halaf, când am băgat capul în locuinţa unuia. Nişte statuete de femei nemaipomenite, ia atât de grase! Şi ce credeţi, individul susţinea că-s neamuri de-ale lui, plecate departe-departe, dacă mi le-ar fi dat nu s-ar mai fi întors de pe unde hălăduiesc. Părea absolut convins, mă întreb cine le-o fi plăsmuit.

- Obiceiurile lor, aşa osebit de curioase, tare sunt puse la punct, băgă de seamă Toma, ar fi bine să nu-i stârnim. De altfel, nici nu văd ce avem a hoinări pe aici.

La aceeaşi concluzie ajunseseră şi ceilalţi, iar părerea dominantă era că nu trebuiau în nici un caz să înnopteze prea aproape de cetate. Se retraseră cu toţii treptat la umbra dumbravei încotro mulţi preferaseră să se ogoiască la umbră, să mănânce, să bea sau doar să moţăie, insensibili la tentaţiile "prăpăditului de târg". Curând, cetele se aşternură cu forţe sporite la mers, reluându-şi peregrinarea. În urma caravanei se ivi un grup de femei cu ulcioare pe cap, preocupat să stropească sistematic drumul pe unde trecuseră călătorii, îngânând o melopee ce cadenţa gesturile.

Mai încolo, când oraşul-cetate se pierduse în roşeaţa crepusculară a câmpiei iar coloana îşi recăpătase înfăţişarea ei deslânată, Gudina, ce rămăsese în dumbravă la paza cailor şi bagajelor, îşi descusu camarazii asupra celor văzute înăuntru.

- Iacătă ceva pentru tine, îi întinse Cafid capul sculptat pe care îl târguise. Un moment am crezut că-i o amintire dar am greşit, pe cufărul bunicii.

Gudina apucă obiectul; mişcarea sa, combinată cu cambrarea calului, îl făcu scăpat. Lovindu-se de roata căruţei, capul păru că se sparge.

- Sper că n-a păţit nimic, strigă Gudina descălecând. La naiba!

Expresia involuntară era justificată de ceea ce vedea: bucata de ghips sărită dezvăluia alt cap dedesubt. Omul se trase la o parte, îşi scoase cuţitul şi prinse să dezbată figurina. Treptat, de sub învelişul frumos colorat se ivi un craniu mic, probabil al unui copil; în porţiunea dindărăt avea o gaură mică – o trepanaţie. După ce îl privi câteva minute bune, încreţindu-şi sprâncenele, Gudina scormoni o groapă circulară şi înhumă rămăşiţa. În timp ce netezea pământul vru să spună o rugăciune, dar descoperi că nu îşi aducea aminte nici una, aşa încât încălecă şi porni la pas, fără a încerca să ajungă grupa.

Întreaga coloană adoptase un tempo lent, odată dispărută motivaţia temporară: traseul proaspăt deschis, în cap cu evantaiul cercetaşilor, închipuia un fir intermitent ce echilibra apusul din dreapta cu umbre infinite în stânga, având să se destrame la popasul ce se apropia odată cu înserarea. Locul staţionării era prea puţin important pe acea întindere monotonă a stepei, astfel încât călăuzele se opriră dintr-o dată, hotărând că parcurseseră destul pentru ziua aceea şi se îndemnară să contureze un amplasament, provizoriu fiindcă oricum va să fie modificat la sosirea grosului caravanei. Consecutiv, acesta aduse alte reguli în montarea corturilor şi orânduirea barierei de căruţe. Bătătorind sau smulgând iarba cetele îşi amenajară parcelele de înnoptat; primele focuri începură să licărească, născând trâmbe de fum. Ca de obicei, într-un târziu sosiră şi

văcarii cu turma lor, altfel configurată: oi şi capre erau mânate în urma vacilor, vădind că întâlnirea cu oraşul-cetate fusese benefică.

- Bine ticluit, zise un observator în gura mare. Vacile răresc iarba iar oile o retează de la rădăcină, iacătă se combină la ţanc.

- Ce nu-i cal s-ar cuveni împuşcat, declară altul. Cine vrea să stea la coada vacii nu are ce căuta în trupă!

Stăpânii animalelor îşi văzură însă de îndeletnicire, consolidând ocoale hotărnicite de căruţe şi corturi, neţinând seama de restul taberei, măcar că drumurile lor se încrucişau cu ale celorlalţi. Zarva, pricinuită de pregătirea mesei de seară întrucâtva îmbunătăţită datorită schimburilor cu orăşenii, se diminuă pe măsură ce oamenii pridideau să mănânce, ca să devină un murmur de glasuri ce preceda culcatul.

- Uite-aşa trece încă o zi, înnodă vorba Anaka răsturnându-se pe o coastă.

- O tropăială aiurea, completă Ruiz. Se ridică să-şi toarne a doua cană de ceai, după care adăugă: Locurile sunt tot mai sărace.

- Vrei să spui locuitorii, îl îndreptă Ubart.

- Vreau să spun că avem o mobilitate afurisit de redusă şi un scop neclar.

- Este clar că ne integrăm, interveni Toma. Semănăm cu băştinaşii, ne acceptă ca parteneri… când vom ajunge la destinaţie o să ne stabilizăm imediat.

- Şi cine hotărăşte asta?!

- Nu ne vom integra niciodată, rosti cu tărie Cafid. Vom fi mereu "ceilalţi", oriunde ne-am aşeza, cum am văzut, cu întârziere, în ţara mea. Abia în armată de m-am lămurit că ne împărţim în nobili şi plebei, după tribul din care făceam parte; nu erau decât două, însă numai unul la putere. În consecinţă unii avansau nelimitat iar alţii erau sortiţi să rămână executanţi. Conflictul armat între cele două triburi a izbucnit taman când socoteam că se isprăvise sorocul şi mă voi întoarce în satul meu. Cazarma s-a golit în câteva ore, apoi mi-aduc aminte că trăgeam de pe baricade încropite la repezeală, pe o noapte cu lună neasemuită, încât luceau ochii combatanţilor, împotriva unor necunoscuţi din gruparea „cealaltă", fiindcă erau civili. Şi toate acestea în numele egalităţii, la fel cum am auzit-o invocată prima dată în vatra natală când a avut loc exodul flămânzilor, dinspre regiuni despre care nici nu bănuisem că există, deşi eram ascultător statornic al sfatului bătrânilor. Atunci nu ştiusem ce este foamea; cu toate secetele creştea destul sorg, porumb, bumbac şi arahide ca să se poată trăi, fără a pomeni de cafea sau banane. Iar pădurea încă era necuprinsă, protectoare, de aceea bunicul era cioplitor în lemn, precum bunicii lui. De mic îmi menise şi mie să mânuiesc tesla sau securea, modelând lemnul auriu-roşcat de usatu... sau cel de avodier, şlefuindu-l până la luciu sau pictându-l în alb, negru şi roşu. Obiecte de podoabă sau casnice dar şi măşti, pentru întreaga suflare ce se strângea de pretutindeni să danseze, în ritm de tam-tam, cinstind zeii care se află pretutindeni şi în toate. Erau zugrăvite în culori neasemuite, pe potriva veseliei ce umplea sărbătorile, ca şi cum dansatorii nu erau tot cei ce trudeau pe plantaţii, în pădure sau pe drumurile cărăuşiei. Dar din copilărie am aparţinut cuiva şi nu altminteri va fi de acum încolo!

- Mi se pare firesc să nu fii singur, îndrăzni cineva.

- Nu asta am vrut să zic, dădu Cafid din mână. Pe sufletul mamei!

Se ridică şi porni undeva, în direcţia cortului. Ceilalţi rămaseră cu privirile spre foc, prevăzând că încă un camarad avea să aleagă somnul afară.

- Ar trebui să purtăm o discuţie, între cete, glăsui Toma. Poate că nu facem totul cum se cuvine.

Muțenia grupei sună a încuviințare. Pe rând, oamenii părăsiră cercul ca să-şi pregătească trecerea nopții. Voci potolite, premergătoare culcuşirii, ieşeau din corturi. Nu după multă vreme, doar licăririle focurilor micşorate şi plantoanele mai semănau elemente mişcătoare în lumina difuză a stelelor. Tihna taberei adormite avea o singură distorsiune, în domeniul conex țarcului de vite, unde plutea zgomotul necontenit al rumegătoarelor ce-şi mărunțeau a doua oară hrana. Treptat se adăugară suspine, bătăi de copite, behăituri ce prevesteau dimineața. Ea fu precedată de răcirea împrejurimilor, apoi bezna se transformă în obscuritate; neliniştea puse stăpânire pe întreaga suflare, trezind oamenii care se sculară în tăcere să-şi înceapă activitățile cotidiene.

În locul străjilor retrase apărură cetaşii de corvoadă, zorindu-se la prepararea mâncării, dar şi alții, împinşi de constrângeri fireşti, ce se depărtau până nu mai puteau fi văzuți cum stăteau pe vine. Posesorii vitelor se îngrijiră în primul rând de şeptelul lor, al cărui miros cald se răspândea pretutindeni, adăpându-l şi scoțându-l la păscut. Când răsăritul coloră stepa cantonamentul intrase pe deplin în rutina urnirii caravanei, după şartul ştiut. Punerea completă în dispozitiv de marş se efectuă însă cu greutate, dată fiind lipsa de colaborare dintre cete. Discuțiile premergătoare între diferiții lideri nu contribuiră la omogenizare, căci explicații erau de toate felurile şi nimeni nu avea răbdare să asculte cuvântul celorlalți. Mai mult din obişnuință se antrenară călăreți, căruțe şi viețuitoare cornute pe pista deschisă de cercetaşi, puținii la care curiozitatea pentru neprevăzut era evidentă. Un şir nespus de subțiat şi fragmentat făcu meandre către zare.

- Pare că se apropie finala, grăi Anaka, în mijlocul grupei. Păcat că nu se aşterne cale bătătorită, cum lasă turmele migratoare, ne-am orienta lesnicios.

- Nu-i mare scofală să te orientezi spre sud, zise Gudina. Ții acul minutarului de ceas spre soare şi bisectoarea unghiului cu acul orar îți arată sudul. Sfârşindu-şi expunerea începu să râdă, plin de mulțumire.

- Da' vesel eşti, abia în faptul zilei, sună vocea joasă a lui Bakel.

- Că n-oi fi prihor, să mă mănânce seara pisica, ripostă Gudina. Am presimțirea că în ziua asta se vor limpezi nişte ape, prea mocneşte trupa. Eventual afla-vom rost.

- Rost, pufni Ruiz, acela ți-l faci singur, cum ai fost odrăslit. Aha, ceva mai interesant!

Zicând acestea îşi ațâță calul peste câmpie, urmat fără preget de servitorii săi pedeştri, care prinseseră din zbor intenția de vânătoare a patronului şi descriau un arc eficient de hăitaşi, alergând cu uşurință pe terenul neted.

- Are grijă de hrana noastră, afirmă Edin.

- Aş, îi răspunse Toma, nu-i place traiul la comun.

Vorbele rămaseră în aer, înlocuite de zgomotul surd al roților ce striveau iarba şi tropotele copitelor, însoțite de scurte îndemnuri.

Întinderea nețărmurită a savanei, jalonată pe alocuri de arbuşti spinoşi, unduia sub o briză ce tempera căldura atmosferei înseninate. Platitudinea şesului, deşi covârşitoare, făcea ca detaliile să-şi mărească importanța, drept care membrii caravanei îşi ascuțeau atenția către orice amănunt. După obiceiul lor, cercetaşii forțau înaintarea avansând până dincolo de linia orizontului însă coloana principală îşi conserva energia, ca o medie între premergători şi turma încheietoare. Dintre ierburi apăreau uneori cârduri de antilope diverse, câini sălbatici pătați şi cu urechi mari, porci mistreți în ciurde, hiene; toate acele animale examinau drumeții cu un amestec de răceală şi curiozitate, preocupate mai ales să-şi păstreze spațiile de siguranță. Felurite păsări se ațineau în flancuri să vâneze insectele sau rozătoarele stârnite de convoi; precum băgase de seamă un cercetaş, numai muştele lipseau.

Absența reperelor făcea ca progresul să pară neînsemnat; totuşi, soarele era o bună măsură.

Treptat, cetele trecură de crucea amiezii, cu fierbinţeala ei potolită, apoi de ceasul toropelii, când doar zumzetul gâzelor se întețea şi se aflară înaintea unei înserări trandafirii; amurgirea stimulă avangarda să caute o sursă de apă. Deviind către sud-est, câteva celule distinseră liziera râului învecinat parcursului, aşa cum procedaseră şi în zilele precedente. Spre surpriza lor constatară, privind îndărăt, că ceata văcarilor îşi realizase propria coloană, ce o perioadă păruse că vrea să se întoarne la oraşul nevăzut dar, după o busculadă marcată de mugete şi praf, năzui direct spre apă, să-şi adape vitele. Într-un târziu ea se instală, ignorând celelalte cete, într-un loc ce părea un sălaş în paragină –bordeie surpate şi mai multe împrejmuiri grosolane din mărăciniş întărit cu pari – locaş ce fusese disprețuit de avangardă datorită ierburilor exagerat de înalte şi dese care năpădiseră zona, îngreuind deplasarea.

După aşezarea corturilor şi descărcarea primelor bagaje câțiva din conducătorii grosului expediției se adunară să se sfătuiască dacă n-ar fi recomandabil să meargă la o explicație cu "dizidenții". Nu fu necesar să ia o hotărâre, întrucât un mic grup dintre aceştia veni la dezbateri. În frunte se distingea un bărbat îndesat şi mustăcios ce purta pe umăr un harapnic al cărui şfichi se târa prin iarbă. Zăbovind o vreme, cât se strânseră destui camarazi prin preajmă, purtătorul de cuvânt prinse a zice, apăsând cuvintele:

- Nimeni nu ară şi nu seamănă dar toți vor să mănânce; iar sporovăielile unora sunt prea trufaşe pentru starea în care dăinuiesc. Iaca, noi ne-am chibzuit că ne ajunge laptele şi brânza spre a trăi cuviincios. Asta e soarta noastră, să stăm printre vite, n-avem ce împărți cu ceilalți. Dar putem schimba, cum se cade, ce avem cu ce au alții!

- Foarte bine, strigă un ascultător. Poftim, eu vă dăruiesc cortul, dați-mi o căruță!

- N-am terminat, ridică vocea văcarul, în timp ce glasurile potrivnice se întețeau. Fraților, nu ne pomeniți de rău! Se zvonise că suntem aşteptați îndărăt, la oraş, dar noi am găsit-am Țara Făgăduinței, ce semuieşte cu oceanul. Aici vom continua să facem ce făceam şi acasă!

Încheind astfel vorbitorul îşi smulse capela ponosită ce-i acoperea creştetul şi se înclină către mulțime. După aceea se răsuci pe călcâie şi se puse în mişcare spre adăpostul vitelor, urmat îndeaproape de tovarăşii săi, trecând cu vederea valul vociferărilor şi cei care li se puneau ațâțați în cale, încercând să-i descoase şi să polemizeze.

- Trădători, sunt trădători, rosti un şef de ceată în direcția celor plecați.

- Nu-i chiar aşa, îl contrazise altul din grup, învoiala este că suntem slobozi.

- Acum, când ne aflăm la doi paşi de țintă, protestă un al treilea, ne risipim forțele. Şi nici lor n-o să le fie prea uşor, pradă tuturor trecătorilor.

- Om primeni la ei ce ni-i de prisosință, adăugă altul.

- Poate încă ar trebui să ne uşurăm de calabalâc.

- La cântarul anilor, cât îi nevoia omului? întrebă fără ecou oarecine.

Ştirea desprinderii, uşor răspândită la pumnul de oameni rămas, fu comentată în diferite moduri, mai mult sau mai puțin aprinse, de către grupurile concentrate în jurul focurilor să-şi împărtăşească masa de seară. Măcar că cetele nu se simpatizau în mod deosebit, dispariția uneia strecura îndoieli în cugetele tuturora.

- Au şi ei o motivație, rațională Toma între ai săi. Până acum noi am cam dus-o pe truda altora.

- Am negociat, sublinie Parsi.

- Ăsta-i motorul lumii, îl susținu Anaka. Nimeni nu le are pe toate, se străduieşte să agonisească.

- Numai de credință nu s-a zis nimic, o trânti Ruiz.

- Ca să vezi, reuşi să articuleze Cafid, uimit ca şi ceilalți.

- Credința ca ideal, precizã Ruiz. Iar motorul lumii este revoluția, se întoarse el către Anaka. Nu revolta spontană şi masacrul ci ameliorarea socială.

- Ie-te, nu se putu stăpâni Bakel.

O clipă Ruiz îşi privi companionii ocazionali cu compasiune; ceva ca o mască rea căzu de pe fizionomia sa şi el începu să povestească:

- Menit e să te naşti de mai multe ori în decursul vieții; ultima oară a fost când greva foamei pornită de mamele unor deținuți politici a rușinat populația iar aceasta s-a înverşunat să dărâme întâi închisoarea apoi dictatura marilor companii internaționale. M-am aruncat atunci în confruntarea dintre mândrii plantatori şi zdrențuiții pălmaşi, cu un detaşament de strânsură anume să curețe grupurile torționarilor şi slugilor disperate de pierderea privilegiilor. Un crâmpei de noapte a fost îndeajuns ca să le strivim nucleul când, după toate gloanțele care glumeau cu carnea mea, mi-am dat seama că îmi aduc aminte limpede de pruncul ce fusese gata să-l mănânce porcii în mahalaua unde înfruntau foamea părinții pribegi, departe de locul unde îmi îngropaseră buricul, dar a renăscut ca adolescent lipit într-o bandă, a Ciorchinilor, hălăduind pe străzile unde fetele se dezbrăcau pentru o cafea cu lapte. Apoi stâlcit în arestul poliției, vagabond, soldat dezertor fiindcă nu puteam adeveri cu urechi duşmane tăiate vitejia militară, iertat în schimbul unui contract de cinci ani la minele de salpetru, ieşind la lumina zilei pentru a însoți luptătorii de gherilă în ținuturi unde oamenii, deşi decimați de vărsat, aveau ogoare atât de neîndestulătoare încât îşi îngropau morții în ghivece. Mâncam fiertură de fasole, porumb copt cu var, cafea în ulcică dar aveam şi rachiu de agave, rom, băuturi cu lapte de migdale, leacuri ce nu pridideau să alunge viermii care ne cutreierau burțile. Puşca era singurul instrument de vindecare iar unii cumetri s-au uscat agățați de crengi dar am stăvilit râia exploatatoare. Cu ajutorul lui Dumnezeu şi al sfintei Fecioare s-a luat de la capăt reforma agrară. Infimă a fost schimbarea, cât am trăit într-o cooperativă, pe pământurile violete dincolo de pădurile de terebint, unde femeile cinsteau pe sfântul Lucia şi bărbații pe sfânta Lucian, sărbătorindu-i în Ziua Visurilor Libere. Înainte de-a apuca anul, preşedintele a fost asasinat de cei în care se încrezuse şi iarăşi s-a instalat oligarhia vândută banului străin.

- Dar ai activat în trupele speciale, nu se putu stăpâni Bakel.

- În batalionul de cercetare, precizã Ruiz. V-am spus, o renaştere.

- Interesantă treabă, constată Toma. Ultima dată a fost o noapte când ți-ai amintit trecutul.

- Întocmai.

- Dar fără nici o legătură cu introducerea la batalionul de cercetare.

- Crede ce vrei; eu am vorbit ca între camarazi.

- Ştii, grăi sfios Gudina, dacă vrei poți dormi între noi, afară.

- Nu aşa, se smuci Ruiz. Vreau să merg musai în supraviețuire. Se săltă brusc de lângă foc şi se îndreptă către popasul văcarilor; în câteva clipe silueta sa bălțată cu petele de camuflaj ale îmbrăcămintei dispăru din ochii camarazilor.

După ce schimbă de două ori direcția, cercetaşul se ghemui în ierburi şi căută să adulmece, înălțând cu precauție capul. Locul nu era bun; descrise un arc şi probă din nou. Ridicându-se ca să perceapă lagărul propriu, interpretă senzațiile: erau aceleaşi – adunate, alcătuiau radiografia unei nebuloase de plăsmuiri cu miros reavăn.

XI

1.000 PE PLAIURILE VÂNĂTOAREI APRILIE

Freamătul taberei în curs de culcare scăzuse la limita sesizabilului dar nu toți dormeau; încă durau discuțiile câtorva lideri care își reorganizau cetele diminuate, iarăşi se perindau câțiva insomniaci în nădejdea găsirii unui loc de petrecere; din unele corturi răsunau voci întretăiate de exclamații surde.

Singur în cortul său, părintele Cotis îngenunche în fața tabernaculului şi începu să se roage cu patimă, cuprinzând implorările în cercuri tot mai largi, pe măsură ce simțea că o altă parte a ființei înfăptuieşte un act mecanic dezolant. Într-un târziu conteni, cu fruntea rezemată de argintul cizelat al cutiei sfinte; mintea sa golită de gânduri percepu atunci cum interiorul cortului, imens, se umple cu un sobor de preoți, pastori şi predicatori, distribuit într-o masă circulară fumurie ce pulsa ca o respirație înconjurându-l. Se văzu pe el însuşi în centrul atenției, reunit cu ostaşii diviziei, singurul privitor fiindcă ceilalți ecleziaşti, cu trăsături familiare şi străine, slujeau o îngropăciune colectivă întorşi cu obrazurile de la răposați. "În mâinile tale Doamne" suspină preotul Cotis şi se trânti aşa cum se afla, în odăjdii, pe pat sperând că somnul îl va spăla de vedenii.

Primii oameni care se sculară şi ieşiră afară se nimeriră în întuneric, deşi era ora obişnuită a deşteptării. Blestemând aiurelile naturii, se apucară să facă preparativele de plecare.

- Iar răsare soarele peste soroc, se plânse Edin.

- Fiindcă e o altă zodie, îi răspunse Parsi.

- Zău dacă pricep, mărturisi Edin. Da' nici n-am nevoie.

Mormăitul puținilor ocupanți ai cortului fu unicul răspuns. Dibuind în sclipiri de brichete, oamenii se echipau şi încercau să-şi adune bruma de bagaje adusă din căruțe. Afară, la focurile întețite se agitau câteva umbre; solul transmitea tropotele înfundate ale cailor aduşi la atelaje. O geană de lumină răci uşor ținutul, continuată de roşeața răsăritului.

Imediat se înfiripă o mişcare către şi dinspre partida văcarilor, schimburile prin care cei ce plecau mai departe căutau să se debaraseze de poverile inutile. După socotelile căpeteniilor, patru cete porneau în marş, compuse ca grupuri de călăreți cu cai de schimb, însoțite de căruțe. Renunțaseră la majoritatea corturilor şi a cazarmamentului, la bucătăria de campanie, la felurite materiale militare de rezervă în favoarea conservatelor de folosință îndelungată, făinii, uleiului, zahărului, o câtime din sare. O dată cu efectuarea transferurilor dispăru şi cea mai mare parte din auxiliari, risipită pe întinderea câmpiei. În ultimul moment oamenii făcură schimb de obiecte personale, spre amintire, ca pentru o despărțire definitivă. Apoi mica formație de marş se urni în lungul şesului pe cuprinsul căruia, conform concluziei sfatului obştii, urma să vâneze şi să agonisească blănuri în drum spre țărmul oceanului.

- Vreo cincizeci, cu toptanul, comunică după un răstimp Edin ce se distra fâțâindu-se cu calul său în toate direcțiile.

- Nu-i bine să numeri, îl repezi Halaf, poate să moară cineva.

- Dar când se făcea apelul?!

- Aia era altceva, ținea de administrație, nu de oameni.

- Ştiți ce cred? zise abrupt Polihen. Că ne vom risipi când vom afla ce ne-a împerecheat.

Câțiva încuviințară, înclinându-şi capetele înainte de-a privi din nou platitudinea stepei, unde vegetația prindea să fie pătată de zone aride, locuri nisipoase pe care nimic nu dădea rod. Cetele se risipiră ca degetele resfirate ale unei mâini. Una gonea o turmă de antilope, alta desfăşurase un lanț de gonaci să mâne sălbăticiunile către o ambuscadă. Cât rămăsese din ceata lui Willeb călărise grupat în căutarea unui vânat prielnic către sud-vest, fără a lua în considerare ocaziile mărunte.

- La drept vorbind, enunță Bakel, nu sunt decât două metode de a vâna – "alergarea" şi "atacarea". Cei de colo aleargă, riscând oricând să calce vizuina vreunui bursuc şi să schilodească în cel mai bun caz calul. Pe când atacarea înseamnă să te furişezi cu dibăcie, pe jos, până ai împrejurarea țintirii sigure.

- Este şi o a treia metodă, capcanele, adăugă Ubart.

- Aceea nu mai e vânătoare, e industrie, pufni Bakel.

- Trebuie să găsim un loc de adăpat la râu, afirmă Ruiz. Acolo putem alege.

Conversând astfel oamenii se călăuziră la trap către apă, în vreme ce căruțele fură oprite. În scurt timp dădură peste o potecă de jivine; lăsând caii în paza lui Edin, grupa îşi luă armele şi se îndemnă să avanseze cu fereală, până când precursorii se tupilară la priveliştea unui pâlc de bivoli ce se adăpa.

- Merită un glonț, şuşoti Ruiz şi semnală celorlalți să aştepte.

Târându-se cu iscusință, el execută apropierea de vitele ce sorbeau nepăsătoare şi se pregăti tacticos. Împuşcătura răsună şi nu păru să aibă deloc efect. Apoi o bivoliță se clătină şi căzu; turma o înconjură adulmecând-o dar, la vederea oamenilor care săriseră în picioare, se puse greoi în mişcare. După ce-i tăie beregata şi îi scoase limba Ruiz îşi lăsă ajutoarele să jupoaie animalul, să-i taie pielea în fâşii ca să înşire pe ele bucăți late şi subțiri de carne. Nişte vulturi hoitari îndrăzniră să pescuiască rămăşițele aruncate în apă de măcelarii improvizați.

- Frumoasă lovitură, cântări Polihen

- Nu-i mare lucru, răspunse Ruiz. Când face un pas, îndărătul osului mare de la umăr se vede un petec golaş; acolo e ținta. Însă afacerea este rentabilă doar dacă un glonț hrăneşte toată trupa, fiindcă muniția se va termina. Săgețile şi lăncile sunt mai indicate.

- Toate se termină, spuse sumbru Anaka. Nu vedeți? Zilele sunt numărate.

Discutând, oamenii ajunseră la Edin şi-l trimiseră cu caii celor rămaşi la locul vânatului, să le uşureze transportarea. Ruiz legă limba bivoliței îndărătul şeii şi continuă să studieze împrejurimile.

Pe nesimțite soarele atinse crucea amiezii; abia atunci izbutiră să se strângă la căruțe cetele, venind din diverse puncte ale câmpiei, arătându-şi una alteia prăzile. La popasul redus de regrupare şi depozitare a agoniselilor căpitanul Willeb se prezentă ridicând coviltirul căruței unde petrecuse dimineața. Deşi învelit într-un soi de burnus alb, îşi păstrase chipiul de sub care chipul său galben reliefa nasul ascuțit. Fără să privească în lături, el se îndreptă spre un arbust spinos şi începu să cuvânte:

- Fiule, e menit să hotărăşti singur, fiindcă de asta te-am şcolit; cu mine n-ai grijă dar pe mumă-ta trebuie s-o respecți şi s-o sprijini, precum ai dori-o de la urmaşii tăi nenăscuți. Şi rostuieşte să nu risipeşti pre lumea asta ceea ce nu se poate duce la ceruri!

Curioşii se adunară să-i audă discursul dar el nu-i băga în seamă. Atunci Toma se postă în coasta căpitanului şi răcni:

- Permiteți să raportez!

Willeb tresări, suci capul roată şi căscă ochii în timp ce trăgea chipiul pe ceafă. Apoi pipăi

umărul stâng şi se uimi:

- Iacă-tă că încă n-am aripi!

Dând din mâini, se înapoie la căruță, se cățără înăuntru şi dispăru sub coviltir.

- Părea foarte treaz, reflectă Gudina.

Orânduindu-se un grup de călăreți în fruntea coloanei de căruțe, detaşamentul se avântă în trap susținut spre altă regiune sudică, încotro vânatul nu era speriat; după vreo douăzeci de mile staționă, încă pe ziuă, ca să sorteze pieile. Teritoriul se umplu de oameni ce trebăluiau de zor. Unii întinseseră pieile bătând țăruşi în pământ, le răzuiau de resturile de carne, mai ales labele, frecau cu o mână de sare şi le atârnau la zvântat pe pari; se expuseră blănuri de antilope, vulpi, câini şi chiar a unui leopard. Alții aprinseseră focurile şi frigeau felurite cărnuri, la întrecere. Un stol de corbi se rotea neîntrerupt în văzduh, momit de mirosuri.

Câteva exclamații atraseră atenția: profilate în amurg, trei păsări mari priveau curioase intruşii. Erau un soi de struți, un mascul şi două femele. Ruiz nu îşi împiedicase calul la păscut, aşa că sări în şea şi porni la galop, învârtind deasupra capului ceva ca o frânghie. Şarja sa surprinse păsările; ele abia realizară pericolul şi unealta lansată de vânător trânti la pământ masculul. Ruiz reveni la grupă purtând pielea struțului jupuită cu tot cu pene, pe care ajutoarele sale o preluară în vederea finisării.

- Ce intenționezi să faci cu ea? întrebă Parsi.

- Mocasini; iar penele – podoabe pentru băştinaşi, la schimb.

Cafid se apropie şi el, ca să vadă arma ce trântise struțul. Erau două pietroaie legate în pungi de piele, unite cu o curea de vreo trei yarzi.

- Bolas, rosti sec Ruiz. Poate imobiliza orice, dacă-i întocmit pe măsură.

- De mirare chestie, meditä Cafid, ce poate face o sforicică bine înfăşurată, pe albia mamei.

După cum se înfățişau locurile oamenii socotiră că două străji pe schimb erau suficiente; lăsară caii în voia lor la păscut, împiedicați şi îşi aranjară culcuşurile astfel ca vântul să nu bată dinspre blănurile agățate la uscat. Cele patru-cinci focuri ce mărgineau tabăra mocneau a stingere, nealimentate. Ca de obicei, grupa lui Toma zăbovi.

- Carnea friptă îşi pierde din grăsime, constată Anaka.

- În schimb e fragedă.

- Iar focul este curat, adăugă şi Fusi.

- Nu mi se pare că în felul acesta vom ajunge mai repede, îndrăzni Edin.

- Suntem atât de aproape că nu are importanță. Iar blănurile au rămas singurele bunuri de schimb, cât am observat la ultima aşezare.

- Un trai ca şi normal, zise Halaf.

- Adică?

- Adică suntem tot în trupă, nu aflăm scăpare.

- Păi într-o gospodărie este la fel, dădu din mână Parsi, se împart treburile între bărbat şi femeie, împreună trag la jugul zilnic. Când ai trecut în rândul bărbaților s-a terminat cu îngăduința.

- Se vede că ai uitat de sărbători…

La auzul acestui cuvânt cei din jurul focului se mişcară involuntar şi ochii lor sclipiră. Preț de o clipă, îşi dreseră vocile, ca apoi să tacă.

- Sărbătoarea locuieşte în suflet fără să se lege de ce-i afară, prinse a cuvânta Ubart. După cum ai puse straturile amintirilor, când le dezvăluie cuțitul clipei. Scormoni câteva momente jarul focului cu vergeaua armei; un vreasc trosni pătrunzător. Ultimul strat este lagărul "de tranzit" din

Nord unde erau izolaţi prizonierii de război zişi "refugiaţi" spre a nu li se recunoaşte statutul. Trei am fugit, în direcţia nefirească a nordului, chiar în noaptea când murise luna plină şi se îngăduise coloniei să alcătuiască trenul de primire a noului lot de deţinute, destinat să taie copacii pentru şoseaua strategică săpată de bărbaţi. Am nimerit pe un sloi ce se desprindea şi ne-a scos la marea liberă în ultimul moment, când gărzile ne împroşcau cu gloanţe dar frigul mi-a oprit sângerarea iar leşurile celorlalţi doi m-au protejat. Următorul strat este Armata Albă unde m-am înrolat după moartea fratelui meu, ultimul din familie sub molimă, când războiul civil căuta să cureţe viciile tratatului de eliberare a provinciei ce se spunea că am fost. A trebuit să hrănim balaurul roşu cu carne de om, sperând că îşi va submina puterea şi se va transforma în om; am făcut-o în felurite chipuri şi el revenea mereu în locurile unde mai ucisese, ţinuturile noastre galbene şi uscate că de sete vezi soarele negru. Dedesubt se află stratul anului bărbăţiei mele, când hălăduiam cu turma cămilelor îmblănite, ca şi alţi păstori, primind la zile anumite tainul de murături, slănină şi lipii adus de femei cu cizme, şalvari, veste lungi şi năframe în răstimpurile trecerii trenului alimentar. Am preluat după cuviinţă datoriile tatălui meu la înmormântarea sa în răzorul familiei şi m-am dumirit că necredinciosul îşi aduce aminte de Cel de Sus când îl doare capul. Şi mai aflu stratul copilăriei, când am avut frate un miel fiindcă am supt acelaşi lapte şi sărbătoream ploaia alergând printre cei de teapa mea cu copaia în cap, până s-a încins mama cu brâul de hagialâc şi m-a povăţuit să mă dau la o parte când nu ştiu dacă fac bine sau rău. Mi-a cumpărat un nume şi s-a dus să-l aducă pe tata; atunci am înţeles plânsetul oii la blana mielului.

Dincolo de cupola focului ce amurgea în noapte se arcuia senină bolta cerului cu stelele crescute şi curate; spuzeala Căii Laptelui sclipea.

- Cei de te-au salvat te-au înrolat? vru să ştie Toma.

- Nu-mi dau seama, a fost ca un vis.

- Ar fi vremea de culcare, se sculă Ruiz.

- Mâine nu cred că-i rost de vânătoare, rosti cineva.

- Acesta nu-i un strat al amintirilor? stărui Toma.

- Nu este încheiat şi nu-l simt… parcă nici n-ar fi. Noapte bună!

Culcuşul era simplu: pătura cazonă sau mantaua întinsă pe pământ, jumătate ca aşternut, jumătate pentru acoperit, şeaua sub căpătâi şi încălţările la îndemână. Locul - flancul cortului ofiţeresc pe care-l dobândise ceata, în partea opusă focului. Ubart se aşeză într-o margine şi rămase nemişcat pe spate. Gudina se foi alături apoi glăsui:

- Uite soarta noastră scrisă colea sus, de-am putea citi.

- Cititul în stele este iscusinţa de-a înrobi sufletul celorlalţi, răspunse Ubart după un timp. Crezi ce ţi se spune să crezi, nu ceea ce este.

- Mă bate cugetul să te întreb ceva. Cum puteaţi voi, prizonierii, alcătui un tren de primire a femeilor?

- Asta era o parolă; femeile erau violate laolaltă în baraca de recepţie. Şi cum oamenii se perindau necurmat, ba chiar gâjâiau, s-a spus că făceau ca trenul.

Deşi ţinutul arăta uscat, o boare umedă înroură iarba înainte de ivirea zorilor. Vreascurile umezite strânse pentru foc produseră trâmbe de fum ce se înălţau întocmai stâlpilor în văzduhul întunecat. Strângerea oamenilor la mâncare fu un prilej de taifas cu privire la programul cotidian. Căzură de acord că trebuiau să se îndepărteze susţinut de locurile cutreierate anterior, vânând ocazional la picior, fără explorări necumpătate ce-ar fi tulburat noul sector.

Strângerea taberei nu dură prea mult: împachetarea pieilor, strângerea corturilor şi a bagajelor de mână, înhămarea sau înşeuarea cailor. Formaţia grupului de călăreţi premergătoare şirului de

căruțe se dovedise operativă şi o adoptară în continuare. Întrucâtva înțepeniți după eforturile zilei precedente, oamenii porniră la pas, lăsând natura să-şi îndeplinească rostul. Cei câțiva care se aventurară spre apus să vadă configurația ținutului descoperiră că, pe măsură ce distanța până la râu creştea, solul era tot mai arid – o întindere săracă în vegetație, deşertică, ce limita posibilitățile de explorare.

- Ca să se întrețină de pe urma vânatului şi încă ce culege, unui om i-ar necesita un teren de minim două mile pătrate, făcu Parsi un gest circular.

- O grupă ar acoperi încaltea spațiul unui sat, socoti Halaf.

- De asta s-au şi strâns neamurile pe măsură ce s-au înmulțit.

- Sporindu-şi truda, mormăi Gudina.

- De necrezut, exclamă Anaka. Fulguie!

- Asta-i bună, ce ți se năzare?!

- Ba, parcă aşa e!

Întreg detaşamentul stătu să contemple vârtejurile diafane aruncate de vânt asupra sa, un viscol cald sub cerul senin care depunea pe pământul sterp maldăre albe. "Fulgii" răzleți peste tot erau nişte ghemulețe uşoare, de mărimea unor boabe de mazăre.

- Mană, este mană, spuse surescitat Edin. Am citit în Biblie!

- Destul de fazi, pufuleții ăştia, aprecie Toma după ce gustă din ei.

Dar Edin descălecă, luă o bucată de pânză din căruță şi începu să adune movilițe din stratul răsfirat pretutindeni. Treptat, exemplul său molipsi toate cetele şi acestea se puseră pe brânci să facă boccele cu "mană". Nici caii nu o disprețuiau, întinzându-se să o culeagă, într-o combinație de lins şi păscut. Vreo două ore dură recoltatul; de mult se potolise vântul rodnic dar oamenii încă mai aveau de cules din belşug, până ce apucară să-şi dezdoaie pe rând spinările înțepenite, declarând că osteniseră destul. Felurite rozătoare mişunau în vecinătate agonisindu-şi provizii, contrastând cu albeața solului, stoluri de păsărele soseau din depărtări şi plonjau sincron să ciugulească hrana providențială.

Speriind ființele neînsemnate, pare-se ocupate să supravegheze jucându-se, detaşamentul se urni, dezmorțindu-se treptat în trapul întins prin care nădăjduia să parcurgă o etapă cât mai lungă înainte de a înnopta. Direcția către sud se curbă puțin, pentru apropierea de râu şi marginile sale bogate în vegetație; odată contactul vizual realizat ea redeveni liniară, atât cât îi îngăduia configurația terenului şi absența reperelor precise.

Locul destinat bivuacului oferea suficientă iarbă animalelor de povară; ca de obicei, oamenii se răspândiră după material combustibil şi apă de băut, porniră să înalțe corturile, să descarce bagajele de primă necesitate. Lângă pieile despachetate şi aninate la uscat apărură altele proaspăt finisate, rodul vânătorii ocazionale.

Fără să spună o vorbă Ruiz luă bocceaua cu mană a lui Edin şi scoase câțiva pumni buni în ceaunul ce-l avea. Adăugă lapte praf, sare, nițică apă şi trecu să frământe compoziția, transformând-o într-un aluat, mutat pe un şervet cât unse vasul cu ulei şi-l presără cu făină, apoi tipărit la loc. Cu cazmaua rabatabilă săpă o groapă lângă foc, o umplu cu jăratic, îndesă în el ceaunul, potrivi capacul şi acoperi totul cu jar din belşug. Camarazii din grupă, întâi nedumeriți, izbucniră în aclamații şi se împrăştiară să contribuie la cină. După vreo jumătate de oră Ruiz răsturnă dinaintea comesenilor o bulcă pătată şi crăpată, pe care o tăie cu îndemânare în felii aburinde: ceilalți se grăbiră să le îmbibe cu grăsimea ce le picura din fripturi.

Fumul aromitor se prelinse până la Ah Moi, aşezat pe vine lângă căruțe. Chipul său încrețit se destinse simțind cum acea boare alina durerile, aidoma țigărilor cu haşiş ce le isprăvise. Făcu o

mătanie şi aţinti, la nivelul solului, pădurea de iarbă vibratilă, albastră sub ceaţa privirilor. Năzui să localizeze firicelul său corespondent în regnul vegetal dar, când crezu că l-a identificat, acesta se încovoie şi el a plecăciune, ca imediat să se frângă irevocabil.

- O zi plină de evenimente, rezumă Polihen la terminarea cinei.

- Zice-s-ar că am primit un semn de sus, încuviinţă Cafid.

- Semne, pufni Bakel, dacă vrei, le găseşti în toate.

- Nu-i aşa, ridică vocea Edin, voia Domnului se arată celor pregătiţi.

- Tu eşti pregătit?

Întrebarea îi mişcă pe toţi din grupă; uităturile ricoşară iscoditoare dintr-o latură în alta. Edin strânse din umeri, gheboşându-i ca sub o apăsare dar se îndreptă şi cuvântă:

- Un poştaş năimit să meargă zilnic din casă în casă îşi cunoaşte foarte bine sectorul, măcar că nimeni nu-i dă importanţă… aparţine peisajului. Oportunitate pentru Armata Republicană, din care am ajuns să fac parte, de a putea programa cu exactitate acţiunile locale punctuale de convingere a guvernului metropolitan că linia sa politică şi religioasă era greşită. Ultima noapte a fost specială, o bombă a devastat centrul comercial al oraşului. Eram într-o cârciumă unde se adunau poliţiştii după schimburi şi am aflat ce simt când sunt străpunşi de cuiele de şase ţoli puse în încărcătură; cea mai mare ananghie din viaţa mea. Nu era oraşul natal, ba chiar nici ţara mea, fiind sub altă stăpânire. Deşi părinţii muriseră pentru ea, când s-a surpat dealul de zgură peste cătunul unde casele erau albe şi drumul negru de cărbune. Un singur Crăciun mi-a rămas în amintire, când turba ardea în vatră din belşug iar noi mâncam supă de ceapă, puding, şuncă, fructe fierte unse cu smântână; petreceam cu cântece, bere, iar pentru femei vin şi ceai. Atunci a glumit tata, a zis că dacă nu-i carne de berbec poate să fie şi de şoarece iar mama a povestit despre Pisica Peşterii cea cocoşată. Ieşeau aburi din gurile celor ce cântau "Toată suflarea să-l laude pe Domnul". Numai un pas am făcut şi am hălăduit dincolo de alunecarea de teren, la Asistenţa publică, într-o clasă în care băieţii erau separaţi de fete; începeam orele cu imnul de dimineaţă, apoi o rugăciune ce invoca binecuvântarea. Mergeam la capelă, unde predicatorul spunea lucruri deosebite şi primeam o felie mare de pâine cu marmeladă iar duminica tartă cu mure. Biblia mi-am câştigat-o ca premiu la o lucrare. Atunci trebuie să-l fi văzut pe poştaş în căruţa sa ce putea să-l ducă oriunde. Cu toată paza pedagogilor, băieţii aveau tot felul de îndeletniciri în dormitoare, ritualuri despre care nu vorbea nimeni… fiindcă nu aveau nume. Mai târziu am înţeles că sunt organizaţii şi militanţi pentru a le oficializa. Eu însă, la vremea aceea, de câte ori eram scoşi la iarbă verde căutam copacul cu clopote, după descrierea nu mai ştiu de cine scornită… când doar rugăciunea poate să te împlinească…

- Eraţi organizaţi pe subunităţi? Vru să ştie Toma.

- Eram organizaţi în sistem ternar, cu un singur element de legătură.

- De acolo nu puteai să ajungi în 13.33, mai ales cu asemenea ocupaţie.

- Dar n-am ajuns; nu v-am relatat cum a fost ultima noapte?!

- Băiatul pătrunde ceva, constată Ubart. A încolţit dintr-odată, ca noi toţi. Nu înţelegeţi? Toţi am fost aduşi!

- Nu înţeleg, mărturisi Toma. Ce putea să ne strângă la un loc?

- Iar aceleaşi întrebări, răbufni Ruiz. Ursita ne-a adus, omule, ursita!

- Într-adevăr, încuviinţă pe neaşteptate Bakel.

- Dar eu încerc să aflu ce ne-a pus laolaltă chiar pe noi.

- Şi dacă afli, ce mai rămâne cu priinţă?

Întrebarea născu un cerc de tăcere care se propagă dincolo de grupă şi de corturi, înspre caii

ce păşteau în apropiere. Câteva clipe ei se neliniştiră, fornăind şi tropăind înainte de a-şi relua îndeletnicirea. Oamenii se ridicară alene şi se duseră la culcare.

- Poți să stai afară, spuse domol Fusi către Edin.

Acesta îşi strânse pe dibuite culcuşul şi se opri în gura cortului cu ochii înălțați spre cer, dincotro veneau țipete stinse şi intermitente.

- Păsări călătoare, explică el. Când te gândeşti că gâştele astea au zburat deasupra ținutului unde m-am născut.

Păşi fără zgomot în jurul cortului, intră în vederea corpurilor tipărite la margine şi se instală alături de Cafid. Acesta se suci pe o coastă şi grăi parcă în somn:

- Înțelegi?

- Dau să înțeleg, mărturisi Edin şi se ghemui sub pătură până simți că se face una cu chemările stolurilor călătoare. Nu are importanță.

Ca şi cum un văl s-ar fi dat la o parte zorii izbucniră peste tabără, scoțând la lumină detaliile improvizațiilor. Matinali interesați ai detaşamentului se risipiră încotrova să inspecteze capcanele necioplite puse de cu seară în nădejdea unui adaos de agoniseală. Între timp, cei rămaşi aţâţară focurile, atârnară în cujbe ceaunele cu apă şi rânduiră bagajele la căruțe, pregătind plecarea. Cum fusese stabilit, imediat după masa de dimineață urmau să prospecteze locurile, parcurgând atâta cât permitea colectarea vânatului.

Când fură gata de plecare cetele se despărțiră din primele momente, conform proiectelor făcute în faptul zilei, măcar că foloseau în principiu aceeaşi tactică – călăreții în formație vigilentă şi căruțele ca baze. Voci proaspete se sumețiră să răsune în cuprinsul câmpiei, neliniştind sălbăticiunile mărunte. Galopul întins al unora le flutura hainele largi, făcându-i să semene a fantasme plutitoare peste vegetație. Agitația se domoli însă treptat, vânătorii plănuind să se confunde cu peisajul pentru activitatea care, bazată pe experiența precedentă, tindea să devină rutinieră. Chiar mult dispersate, micile formații tindeau să se orienteze către est, spre râul unde şansele erau sporite, intenție ce se transformă într-o familie de curbe ce se încălecau periodic, tot mai încet pe măsură ce soarele pripea. La ceasul siestei viețuitoarelor, o pereche de vânători găsi că râul făcea o cotitură în jurul unei coline de câțiva yarzi, un mic platou ce putea fi excelent post de pândă, aşa că îşi îndemnară caii într-acolo.

Priveliştea dezvăluită era tot ceea ce ştiau dinainte – o întindere aridă de pământ vestic ce se înfrunta cu fâşia mănoasă a râului. Spre capătul mai abrupt dinspre apă văzură cu surprindere o aşezare de vreo douăzeci de colibe pitite în albia majoră. Locuitorii săi trebăluiau în lungul malului, îndeletnicindu-se probabil cu pescuitul. Observatorii se retraseră cu atenție şi se întoarseră să-şi anunțe tovarăşii, ceea ce dură o bună perioadă. În fine, detaşamentul se compactă, dată fiind decizia cetelor de a face o vizită "vecinilor".

După ce un puşcaş fu plasat pe colină, într-o poziție ce-i permitea să țină sub tir toată suflarea, coloana progresă în avalul râului până ce panta dulce îngădui coborârea la plajă, de unde avansă către localnici. Agitația produsă la vederea călăreților se transformă în panică; indigenii îşi aruncară uneltele şi se refugiară în colibe. Doi cetaşi avansară cu grijă târând o antilopă mare în apropierea aşezării, o lăsară şi se retraseră. Trecu ceva vreme până câteva ființe ieşiră să cerceteze darul. Erau femei încinse de fuste vegetale scurte şi largi, cu piepturile neacoperite. Slujindu-se de cuțite din piatră ele îmbucătățiră animalul iar îndărătul lor prinse a se aduna comunitatea – bărbați cu arcuri şi sulițe, majoritatea goi, împodobiți cu un soi de brânețe, cu ciucuri pe talie sau la genunchi, între care se diferențiau adulți gătiți cu un soi de pantaloni scurți din piele şi o mulțime golaşă de copii de ambele sexe, ce se zbenguia curioasă. Culoarea maronie a pielii băştinaşilor

părea mai degrabă rezultatul soarelui decât al strămoşilor; trupurile lor de statură potrivită aveau tors subțire şi pulpe groase. Sfârşind tranşarea, femeile împărțiră toate componentele într-o anumită ordine. De undeva dinspre colibe apărură doi bărbați purtând un coş grosolan pe care îl aduseră până în fața detaşamentului, văzând că era plin cu peşte. Mişcările cailor îi nelinişteau, aşa că se îndepărtară fără întârziere. Cetaşii descălecară şi, fiindcă ziua da în amurg, socotiră că puteau să se stabilească chiar acolo, pe bucata de plajă ce asigura oareşice avantaje. Căruțele rămaseră sus, unde fură lăsați sub pază şi caii împiedicați; un du-te-vino se țesu între corturile descărcate la malul apei şi bagajele din câmpie.

Entana, puşcaşul de pe colină uitat la postul de supraveghere, se răsuci pe spate, lăsându-se pătruns de dogoarea soarelui, apoi se roti iar pe burtă şi scrută împrejurimile ce trăgeau să devină familiare. Un fulg tânjea să se înalțe în preajma sa, urcând din râpă. "Curenți ascendenți!" exclamă el şi, pentru o clipă dispărură toate. Întinse brațele în față, ca şi cum ar fi pilotat un deltaplan şi îşi miji ochii reperând malul opus; o strângere lină a pântecului îl înfioră. "Pe Dumnezeul meu, adevărat zbor" murmură el, cu senzația că râul devine o panglică în miezul unui coş de verdeață.

Cele câteva corturi ridicate pe mal serviră ca vestiare pentru grupurile de bărbați ce se despuiară în ele înainte de a intra în apa râului unde dădură să se bălăcească ca apoi să se ferchezuiască pe margine. Copiii aborigeni se apropiară să examineze trupurile de un alb bolnăvicios al străinilor, spuma întrebuințată la frecarea membrelor, uneltele ciudate ce serveau la bărbierit; se risipeau râzând la orice amenințare şi reveneau mai îndrăzneți. Avură la urmă curajul să spioneze adăpatul cailor, deşi se vedea că îi consideră ca pe o completare miraculoasă a oamenilor.

Sumara instalare a taberei se completă cu două focuri la care câțiva cetaşi porniră să frigă peştele primit de la băştinaşi dar se opriră repede fiindcă numai vârful încărcăturii era proaspăt; dedesubt ea constituia o masă moale şi fezandată, iar când unul din ei trase un şut coşului de pe fundul acestuia se scurse un strat lichefiat inform. Înjurându-i pe localnici, oamenii vrură să arunce darul rău-mirositor; spre surprinderea lor autohtonii le anticipaseră pesemne intenția căci se repeziră să ia coşul şi să-i împartă conținutul, tratându-l ca delicatesă. Abia mai târziu, când începură să viziteze aşezarea, musafirii realizară că la colibe atârnau împletituri în care peştii "se frăgezeau".

Satul de pescari era dispus concentric față de o mică suprafață unde fusese scobită o vatră largă; sălaşele, adâncituri ovale, acoperite cu frunziş ce avea o deschizătură la partea superioară, erau pardosite cu petece de rogojini ce lăsau loc în mijloc pentru focul utilizat de femei să prepare mâncarea. Înghițiturile de alcool pe care le oferiră unii îndrăzneți gospodinelor fură primite fără fasoane, în vreme ce soții lor se sfiau. Nişte oale diforme, unelte de pescuit, coşuri diverse reprezentau toată dotarea interioarelor. La malul râului încă trebăluiau bărbați, prinzând peşte cu lease din nuiele sau lănci; patru bărci rudimentare, monoxile, îi ajutau. Maldăre de cochilii de scoici şi melci indicau altă sursă importantă de hrană, colectată de femei şi copii, dezghiocată şi mâncată grabnic; o droaie de câini jigăriți se încurca printre picioare, încercând să se înfrupte. La baza colinei un teren înțărcuit atrăgea atenția fiind acoperit de chirpici maroniu; două femei îl muruiau cu lut roşu şi plângeau. Unul din localnici îi preveni pe străini să stea deoparte, fiindcă acolo se aflau strămoşii ce aşteptau să-şi instaleze sufletele în nou-născuți. Mai erau şi alte dovezi ale credinței comunale: între colibe erau aşezate statuete ordinare din piatră poroasă, întruchipând oameni cu guri larg căscate de peşti.

Pe măsură ce soarele scăpăta, umbrind cotlonul plajei şi irizând apele râului cele două grupări

umane se separară; cetele îşi consumau cina la lumina focurilor aprinse ca avanposturi înspre indigeni, iar aceştia se strânseseră la vatra satului unde executau un ceremonial acompaniat de fluiere şi tobe. Călătorii tocmai decideau paza de noapte – la nivelul căruţelor şi hergheliei dar şi cu vizarea bivuacului – când un mic grup de autohtoni, ce purtau pe lângă pantalonii de piele de brăcinarul cărora atârna câte o tolbă şi un soi de obrăzare împodobite cu ciucuri, veni cu o solie.

- Femeile noastre au visat că străbunul neamului ne anunţă "Sărbătoarea bătăii peştelui", cuvântă cel dintâi. Am încins la foc o carapace de broască ţestoasă şi iată, înălţă el o calotă scorojită, crăpăturile arată că soarta voastră este legată de a noastră. Trebuie să veniţi la sărbătoare!

- Ce mai vor şi ăştia? detună vocea unui cetaş.

- Ne cheamă la petrecere, îl lămuri altul.

- Fraţilor, e rost de discotecă, se auzi un strigăt încântat, care mişcă detaşamentul.

- Se cere să respectăm culoarea locală, concluzionă un al patrulea.

Treaba se arătă a nu fi atât de simplă. Cu autoritate, gazdele îi împărţiră în echipe egale, fiecare preluând câte una. Grupa lui Toma se pomeni că mascatul îşi leapădă pantalonii, păstrând doar brâul cu ciucuri şi îi îndeamnă să facă la fel. Fiindcă musafirii se codeau, mentorul trecu pe la fiecare, punându-i ceva în mână şi îndemnându-l s-o ascundă împreună cu hainele. "Ce naiba să fac cu piatra?" bombăni unul din ei, întrerupt cu spaimă de omul-locului care îl avertiză că îşi primejduieşte sufletul. Astfel băgară şi ceilalţi de seamă că pietrele de râu primite aveau pictate nişte semne roşii. Pe jumătate amuzaţi, golaşii aşteptară să fie mânjiţi peste tot cu o pastă maronie iute mirositoare, scoasă din tolbă, ceea ce îi uniformiză cu totul. Apoi maestrul de ceremonii ordonă un şir, dansul răpitorilor, preciză el, unde fiecare ţinea de talie pe cel din faţă, se puse în frunte şi dădu să dirijeze mişcările. Cu genunchii îndoiţi, miriapodul uman ţopăi un răspas pe plajă, descriind cercuri parcă în aşteptare, ca să se îndrepte spre râu, jucând mărunt în apa mică; periodic primaşul bătea apa cu palmele într-un anumit tact. După o vreme, un plescăit sincopat îi răspunse şi îl atrase într-acolo. Luciul râului dezvălui într-un moment o platformă rotundă care sălta; prinzându-şi mâinile, oamenii întocmiră horă în jurul ei. Era o roată de femei îndoite de mijloc ce-şi împreunaseră mâinile şi capetele; dosurile lor lucitoare plescăiau ritmic în valuri. Cercul bărbaţilor se strânse, în timp ce al femeilor le freca sincronic burţile: la stânga – la dreapta. Mişcarea încetă scurt; băştinaşul emise un grohăit tărăgănat, mesaj perceput de toţi; aşa cum se aţineau, masculii fecundară femelele, strângându-şi mâinile pe când ele vibrau potolit. Pentru o clipă îşi pierdură identităţile apoi iniţiatorul mascat desfăcu hora în şirul fondator, care bănănăi spre mal. Îndărăt, apelul pleoscăit căuta să ademenească altă şarjă. Grupa lui Toma fu îndrumată către poalele colinei, la un vraf de rogojini ce părea pregătit anume. Acolo fură puşi să se întindă, alcătuind un cerc cu capetele alăturate şi picioarele în exterior. Mascatul porni să umble peste ei, călcându-le cu solicitudine spinările şi şoldurile, pe melodia unor naiuri ce se tânguiau în întuneric. După aceea o rogojină mare îi acoperi cu izul ei moscat şi adormiră.

Un ţipăt de nicăieri îl trezi pe Anaka; se frământă, neînţelegând ce acoperământ opac îl ţine lângă camarazi, apoi se târî afară şi ridică împletitura, dezvelind în zorii tulburi trupurile despuiate ale toropiţilor. Culoarea lor maronie uniformă îl făcu să realizeze că arăta aidoma. Coborî la râu să se spele, părându-i-se firesc să-şi simtă trupul gol, înfiorat de briza dimineţii, în văzul cetaşilor din vecinătate, ce se ţeau de sub giulgiurile lor vegetale. Oricât de îndelung se scăldă, frecându-şi corpul minuţios, pasta cu care fusese acoperit nu se duse în întregime; pielea ajunse la un maroniu livid. Se grăbi la cort, îi sumese aripile să vadă bine şi pipăi sub haine cordonul de doc: era la locul lui. Un obiect rotunjit se rostogoli – piatra de râu primită în cadrul ceremoniei. Două cercuri

concentrice erau pictate pe ea – un ochi ce, dintr-odată, aparţinu adâncurilor lui Anaka, plutind scrutător în toate cotloanele. Tulburat, acesta alese un bănuţ de aur, îl îngropă în preajmă, îndesă cordonul în raniţă şi ascunse talismanul în punga de la centură.

Părăsindu-şi cuiburile amenajate de localnici, membrii detaşamentului începură să apară pe plajă, golaşi, mişcându-se fără grabă. Toţi sfârşeau prin a se spăla, înmuindu-se cu mişcări domoale de pe urma cărora căpătau aceeaşi gălbejeală remanentă. În apropiere, satul pescarilor vădea pustiu: nici o mişcare lângă colibe, nici un fir de fum, o linişte ce părea totuşi populată. Câţiva se apucară să strângă bagajele, ca să le transporte sus; exemplul lor fu imitat, astfel că peste puţină vreme tabăra se instală pe câmpie, în proximitatea căruţelor intacte, chiar lipsite de strajă şi a cailor împiedicaţi care, după ce ţintiră cu prudenţă oamenii, îşi reluară păscutul. Focurile aţâţate se încăpăţânau să răspândească fum; preparativele pentru masa de dimineaţă readuseră atmosfera cotidiană.

Deşi se spălase temeinic, Neske se simţea pângărit; învelit în foaia de cort, urcă panta malului şi apucă pe câmp, aiurea. Din când în când se cutremura, năpădit de amintirile nopţii: îmbrăţişarea camarazilor ce nu-i erau prieteni, dosurile lacome ale indigenelor, impulsul morbid care îl împreunase cu prima femeie, vlăguindu-l. O scobitură îi poticni paşii, un covru ferit în ierburi unde se ghemui într-o rână ca într-o matrice, speriind o familie de şoareci de câmp ce se risipi chiţăind. Încercă să se masturbeze dar atingerea regulată îl înfioră straniu. “Mi-au luat fecioria, şuşoti el, mi-au luat puterea”. Dintr-odată, simţi că el însuşi se transformă în sămânţa de odinioară, aceea care se scurgea pe pământ devenind una cu acesta.

Pe măsură ce căldura zilei se făcea simţită pretutindeni oamenii isprăviră strângerea lucrurilor, înhămarea cailor, statornicirea căruţelor. Se puseră în mişcare pe jos, ducându-şi animalele de căpăstru, ca şi cum ar fi râvnit să privească la pas locurile, tot mai depărtate de văgăuna unde îşi petrecuseră noaptea. Într-un târziu, o câtime încălecă şi porni să cutreiere împrejurimile, nădăjduind să-şi împrospăteze proviziile. Drumul către sud trecu treptat să străbată o regiune tot mereu aridă, deşertică, punctată de tufe spinoase ce răsăreau ici-colo din solul prăfos deasupra căruia aerul tremura. Aparent, teritoriul părea sărăcit de viaţă; uneori se puteau vedea şopârle fugind cu salturi caraghioase, cuiburi de furnici şi găurile unor locuitori tainici. Cetaşii îşi acoperiră capetele şi gurile ca să păstreze cât mai mult din umiditatea trupurilor încinse. Unii şovăielnici se întrebau deja dacă n-ar fi bine să schimbe direcţia când cercetaşii învederară o oază pe direcţia marşrutei. Vestea înviora caravana şi acceleră cadenţa paşilor, dar abia după două ceasuri ajunse la ceea ce arăta ca un pâlc de copaci de soiuri diferite; dintre aceştia palmierii se detaşau.

O potecă părăginită indica accesul spre interior; primii călăreţi care avansară, ducându-şi caii de dârlogi, avură surpriza să afle în centru o groapă de apă cu o familie de localnici aciuată lângă ea. Bărbatul sări tulburat în picioare, luând o poziţie defensivă. Era un flăcău negriu golaş, cu părul creţ încins de o bandă pestriţă; faţa noduroasă se termina cu o barbă ascuţită; de cingătoare îi atârnau un burduf de piele şi un cuţit din piatră. Armele sale principale erau o secure şi o suliţă; cum le ţinea, se pregătea să le arunce în intruşi. Femeia lui, la fel de lesnicios acoperită, i se pitise la spate strângând un prunc învelit într-o blană.

Cu naturaleţe, un cetaş înaintă câţiva paşi, lăsă binişor o halcă de vânat, se retrase şi întrebă dacă apa era bună de băut.

- Trebuie să curăţaţi ierburile, informă cu chibzuială localnicul şi luă bucata de carne.

Nimeni nu-i mai dădu importanţă; călătorii constatară că groapa de apă constituia un soi de fântână; curăţată, oferi vreo cinci buşeli de lichid sălciu, folosit cu precădere la adăpatul cailor,

care lăsă după sleire un fund noroios ce nu dădea semn că s-ar fi umplut în următoarele ore. Curioşii cercetară pomii: aveau doar fructe verzi, spre dezamăgirea unora ce recunoscuseră piersici. Aborigenul se aşezase iar în dreptul focului utilizat de femeia sa ca să coacă şopârle sub spuză. Averea familiei se vedea toată acolo: două coşuri, un căuş din scoarță, o săpăligă, o albie din lemn unde fusese aşezat copilul, cu niscaiva rădăcini alături, un scut. Întrebat asupra ținutului, afirmă că în direcția călătorilor se afla o oază mai mare, ce avea "multă-multă apă".

- Da' tu ce cauți pe aici? chestionă unul.

- Mergem pe drumul strămoşilor, răspunse cu demnitate autohtonul. Odată încolo, odată încoace, cum fac toți oamenii.

- Care oameni?

- Asta, arătă el o şopârlă friptă, apoi carnea dăruită. Toți oameni!

- Cum poți merge pe fierbințeala asta? se interesă altul.

- Noaptea mergem; ziua stăm îngropați în pământ, la răcoare.

- Ce tot căscați gura la poveştile ăstuia? se zborşi unul din spate. Hai s-o luăm la picior, că aici ne uscăm până mâine!

Bizuindu-se pe relatarea localnicului, detaşamentul se aşternu întins la drum, cu nădejdea că nu-l va prinde întunericul în zonele acelea pârjolite, ce dădeau impresia că păşeşte pe fundul unui cazan încins; solul începuse să fie presărat cu pietre în care caii se poticneau, ca şi roțile căruțelor, sporind blestemele pasagerilor. Milele se scurgeau încet, în contrast cu orele scurte ale după-amiezii. O accelerare a ritmului ar fi însemnat un efort suplimentar inutil aşa că oamenii continuară să-şi menajeze animalele mergând periodic lângă ele; unii îşi clăteau gura cu apă şi scuipau în tăcere. În sfârşit, un val înviorător străbătu călătorii – se deslușise în depărtare profilul oazei. Nu fu nevoie să fie îndemnați caii, aceştia desigur simțiseră apa; hurducându-se pe solul prăfos, coloana năzui către țintă, însă o atinse când soarele apusese pe jumătate.

Oaza se înfățişa întocmai ca precedenta, doar nițel mai mare, poate şi fiindcă groapa de apă din mijlocul ei era mai cuprinzătoare. Cu greutate oamenii opriră vitele de la adăpat spre a curăța întâi luciul de ierburi. De băut le duseră cu gălețile, pentru a nu tulbura cumva sursa călcând în ea. După cum comentă oarecine, apa era potabilă deşi nu chiar ce ar fi comandat el la o adică. Cetele se răspândiră să-şi monteze corturile la marginea rariştei, să caute lemne de foc şi să-şi prepare o cină "care să merite efortul". Într-un loc dădură de o colibă din frunziş, pustie, pare-se refugiul trecătorilor ocazionali.

- Ar fi potrivit să bem apa asta numai sub formă de ceai, opină Polihen. Eu oricum am pus în ploscă un cristal de permanganat.

- Înțeleg de ce umblă băştinaşii morțiş noaptea, zise Edin. Ei nu au cum să-şi ducă rezerve consistente de apă, calul le este ceva necunoscut.

- Totuşi, au nişte obiceiuri puse la punct, aruncă Gudina.

Cuvintele făcură tăcere în grupă. Oamenii priviră unii la alții pe deasupra focului.

- Destul de îndemânatici, ca pescari, îndrăzni Halaf.

- Un sat de pescari are legile sale, grăi Fusi, menite să îmblânzească zeitățile ce trimit tonul şi calcanul. Contemplă o perioadă tovarăşii săi neclintiți şi reluă: Țara mea fost-a împărțită în două, însă în ziua de azi nu se spune de către nimeni cum poți trage o linie între buni şi răi, fiindcă cei doi preşedinți se neagă reciproc dar asta nu face marea mai rodnică. O țară – doi preşedinți. Toate acestea le-am priceput mai târziu, fiind preocupat de golful larg, unde se vedeau pânze de sampane, de năvoadele ce se dregeau pe chei, laolaltă de vele, butoaie, bordaje, în vecinătatea depozitului de peşte. De la un bătrân ce viețuia acolo, miluit de văduvele pescarilor, având pernă

un năvod vechi, am învățat tăcerea asupra cuvântului eu şi ce apropie limbile ființelor calde sau reci. Iar mama mi-a povestit despre fecioraşul-melc şi fata-cocor; în răstimpuri tata cânta atât de vajnic că spărgea hârtia ferestrelor, apoi scotea din vasul cel mare din bucătărie varza acră cea plină de condimente şi o mânca închizând ochii. După ce am fost încorporat am văzut că țara natală este învârstată de lanțuri muntoase şi nenumărate cursuri de apă care se varsă osebit în mare, pistruiată cu case scunde sub pomii mari şi arături pe dealuri şi munți până sub pădure… doar calul zburător le-ar putea cuprinde pe toate… dar şi pagode înconjurate de arțari cu frunze roşii, munți înmiresmați ce evocă ființe şi obiecte, acoperiți de pini verzi pe zăpadă. În noaptea când dragonul a muşcat din lună, am fost implicați într-un conflict de graniță şi unitatea mea s-a retras, căci mii de luptători concentrați în rețele subterane au atacat în forță. O confruntare lipsită de glorie dar vârtos susținută cu armament sofisticat.

- V-au decimat? vru să ştie Toma.

- Ne-au cam împroşcat cu un baraj de proiectile cât să rupă toate legăturile.

- Ai scăpat uşor.

- N-am scăpat. Ne-au îngropat de vii în cazematele noastre.

- Ah, Doamne, nu se putu stăpâni Edin, fiecare a avut o şansă, asta e tot!

- A naibii şansă, să te trezeşti într-o altă lume, ricană Bakel.

- O lume la fel de bună ca oricare, sublinie Ubart. Sunt pe partea lui Ruiz de data asta, măcinăm vorbe.

Cel pomenit se mulțumi să dea din mână a lehamite.

- Eu cred că se deznoadă ceva, dar nu vrea nimeni să spună primul, intră moale Parsi în discuție.

- Aşa este, îl zădărî Cafid. Se destramă vraja, pe colierul mamei.

- Mâine plecăm de aici, schimbă conversația Ruiz. Tot detaşamentul nu încape două zile în gaura asta.

- Ai comunicat cu ceilalți?

- De formă; definitivăm planul mâine dimineață. Oricum, scutură el o cutie din tablă, am ce trebuie în supraviețuire!

- Pot să văd? se trase Anaka aproape.

- Poți să vezi.

Cutia conținea, cum explică Ruiz, nişte pungi de plastic, un ghem de sfoară, o rolă de leucoplast, cârlige de pescuit, alifie pentru protecția pielii, pastile antinevralgice, o brichetă, sare, zahăr, permanganat de potasiu.

- Interesant, nu-s prea multe; da' cu pungile ce faci?

- Sunt cele mai importante, fiindcă dacă împachetezi ramura unei tufe, în câteva ore condensul va da apa potabilă; iar permanganatul nu este doar dezinfectant; amestecat cu zahăr devine inflamabil, e suficient să-l freci cu cuțitul pe o piatră. De fapt, toate slujesc în diverse feluri.

- Nemaiîntâlnit.

- Perechea aia din oază nu avea nici măcar atât.

- Aşa este, dar s-a selecționat.

- Noaptea asta mi-o apărea frunzişul în locul stelelor, încheie Ubart ridicându-se.

Gestul său constitui semnalul ruperii cercului; membrii grupei se apucară să-şi amenajeze culcuşurile la marginea poienii. În preajmă se auzeau glasurile celorlalți cetaşi, preocupați de găsirea unor unghere convenabile. Treptat, nefiind nimeni de pază, focurile se stinseră – toți

socotiseră că oaza era prea greu accesibilă. Când tabăra se linişti, peste zgomotul necurmat pe care îl făceau caii rumegând se întinse foşnetul copacilor.

Murmurul vegetației şi răcoarea făcură ca somnul călătorilor să fie adânc şi odihnitor; o agitație ieşită din comun cuprinse aşezarea în zori când oamenii, simțindu-se deosebit de activi, se îndemnau reciproc la drum, în vreme ce îndeplineau cu bunăvoință obişnuitele sarcini ale faptului zilei. Mai repede ca de obicei, locul începu să miroase a carne friptă; zarva pregătirii atelajelor evidenția încurcături datorate grabei dar participanții se justificau spunând că s-ar putea să fie ziua finală a călătoriei. Sursa de apă se regenerase, prilej ca toate cetele să facă provizii până la saturație.

Toma nu prididise încă să împăturească cortul, care în ultimul timp servea mai ales ca adăpost al bagajelor, când Terieeto se apropie de el.

- Vreau să dăruiesc ceva cetei tale, spuse Terieeto. Prinosul lui înfățişa un coşuleț, o colivie minusculă din iarbă împletită cu dexteritate conținând o insectă neagră.

- Pentru ce? găsi Toma să întrebe.

- Este un greier, ştii, cântecul lui te împiedică să adormi. Nu trebuie să adormiți, înțelegi? Promite-mi că ai să le spui la toți!

Celălalt privi degetele gingaşe care frământau toarta darului şi strânse din umeri.

- Am să le spun!

- E-n regulă, mă duc şi la alții… sper să mă înțeleagă.

Mai târziu, în intervalul mesei de dimineață, când istorisea cele întâmplate, Toma revăzu cu limpezime chipul lui Terieeto, - o față golită de sânge, cu ochi nemaipomenit de şterşi.

Imediat ce ieşi din reveneala oazei caravana se văzu în fața întinderii dezolante şi pustii a deşertului ce abia prindea să se încălzească. Cum apreciară unii mai experimentați, parcurgeau o limbă de pustiu înfiptă ca o pană în ținuturile mănoase, dovadă gropile de apă care confirmau un rezervor subteran dar şi planeitatea teritoriului, aflat probabil la nivelul mării. Atacară aşadar cu hotărâre traseul, nădăjduind să ajungă cât de curând în zonele rodnice. Pentru a mări eficiența adoptară stilul marşului militar, cu halte de zece minute la oră în răstimpul cărora animalele erau adăpate cu chibzuială iar oamenii îşi umezeau gura cu apă sărată, să compenseze pierderile prin transpirație. În frunte se instală o patrulă de căutători de urme ce ştiau să descifreze semnele subtile ale mediului; ea schimbă direcția cu câteva grade spre vest, intenționând să realizeze o scurtătură a traversării lipsite de orice farmec datorită constrângerilor. Din când în când un vânător frustrat se descărca blestemând circumstanțele şi pe sine însuşi. Totuşi, după-amiază la orizont se ridică un chenar de nori, întâmpinat cu aclamații ca un oaspete rar.

Chiar dacă nu se vedea ca norii să se apropie, membrii caravanei înregistrară că terenul tindea să se onduleze uşor iar vegetația era mai deasă. Şi solul arăta altfel, ca o crustă neagră. În sfârşit, o geană verde se ivi în depărtare – savana cu ierburile sale înalte, copaci singuratici, tufărişuri, cu fauna ei bogată ce şterse toate îndoielile călătorilor.

- Mi se pare că ne învârtim în cerc, strigă un cetaş, înălțat pe capra căruței.

Cuvintele sale tulburară puțin pe ceilalți, îndemnându-i să privească locurile cu suspiciune, deşi cercetaşii spuneau cu tărie că nu se puteau ei înşela în asemenea hal. După o neînsemnată ezitare îndoielile se risipiră căci ajunseră în vecinătatea unui lot ce părea cultivat – un lan de cereale pârguite, - parcă grâu, dar un grâu de soi neobişnuit, cu o singură boabă în spiculeț. Dând ocol ogorului acela integrat natural restului vegetației, câțiva călăreți văzură o colibă mare lângă care mai mulți indigeni se ospătau în jurul unui foc. La vederea intruşilor ei săriră în picioare, agitându-şi lăncile – nişte omuleți negri şi păroşi având ca unice veştminte legături de blană pe

mijloc – dar când observară că numărul acestora se măreşte ameninţător o rupseră la fugă cu sprinteneală uluitoare, aplecaţi mult înainte, ca şi cum s-ar fi slujit şi de braţe. Cât ai clipi dispărură în diferite direcţii; rarii călăreţi ce încercară să-i oprească se lăsară păgubaşi, derutaţi de goana aceea agilă a localnicilor. Totuşi, după o hăituială pe cont propriu, Ruiz se înapoie trăgând un captiv legat la chinga calului, prins cu unealta lui de imobilizat vânatul.

Coliba era o leasă grosolană din frunziş, acoperită cu paie, susţinută pe pari; în interior avea culcuşuri sumare din maldăre de paie şi seceri din lut ars agăţate de pereţi. Bătătura dovedea că avusese loc o vânătoare îmbelşugată: pete maronii de sânge peste tot, oase sparte cu totul pentru a li se scoate măduva şi chiar bucăţi de carne crudă cărora nu le venise rândul. Iscodind în treacăt locurile, cetaşii opinară că era o dispunere temporară, eventual cu prilejul recoltatului.

- Aş putea să jur că relicva de colo este un femur de om, trânti neprevăzut Polihen.

Afirmaţia sa cu privire la rămăşiţele ospăţului provocă o vie reacţie; subit, oamenii începură să dea atenţie, neîncrezători încă, urmelor.

- Se vede că-s oase umane, insistă Polihen. Nu ştiu ce-au făcut cu căpăţânile, dar trupurile cred că ţopăie pe câmpii, în burta celor de i-am văzut!

- Ne descruntăm îndată, zise un cercetaş. Ia să vedem ce hram poartă prizonierul!

De aproape, ostatecul avea înfăţişarea unui buldog: fălci mari, chip boţit şi păros. Vorbirea sa şuierată ieşi la iveală când fu tras în bătătura colibei; înspăimântat de ceea ce părea că-l aşteaptă, el porni să se smucească, strigând că nu vrea "kai-kai". Spre uluirea tuturora, din lan se târâră afară câteva fiinţe umane, care se prezentară în poziţia aceea umilă până la picioarele cetaşilor; erau cinci femei, greu de diferenţiat din cauza părului încâlcit ce le acoperea feţele. Oarecum aspectul sânilor dezvăluia faptul că erau din generaţii diferite. Cu greutate, băştinaşul explică gestul lor – se ofereau în schimbul său.

- Ptiu, bată-te, scuipă un cetaş, dai muierile să le mâncăm?

- Toată familia ajută, răspunse indigenul. Femeile nu pentru mâncat, fără mine ele mor de foame totuşi. Aşa este obiceiul.

- Şi tu ce-o să faci?

- Găseşte alta, la neamuri. Împărţim din nou.

- Copii n-ai? vru să ştie altcineva.

- Copiii sunt ai neamului, nimeni n-are copil. În ei intră sufletele de strămoşi ce aşteaptă!

- De ce mâncaţi, mă, oameni?! se răsti unul din ascultători, nerăbdător să reteze pălăvrăgelile.

- Dar toţi sunt oameni, răspunse mirat autohtonul. Şi voi oameni, şi ei oameni, arătă el caii, şi acei oameni, indică păsările care zburau în apropiere. Fiecare mănâncă ce poate.

Filozofia antropofagului curmă discuţia. După ce mai scotociră împrejurimile călătorii ajunseră la concluzia că peste o comunitate de agricultori năvălise o hoardă nomadă şi o masacrase. Nu puteau face altceva decât să dea drumul captivului şi însoţitoarelor sale, urându-le cale bătută; nedumerit, localnicul îşi mână soaţele în lan, scoţând mici ţipete ca nişte semnale de identificare.

Caravana se puse din nou în mişcare, stropşind iarba deasă a întinderilor; călătorii socoteau să afle degrabă o sursă de apă potabilă, ca loc de înnoptat. Trecu o vreme până cineva băgă de seamă că în coada convoiului se aţineau câţiva boi. Nu păreau rătăciţi, aveau juguri mici de lemn la gât şi ţineau pasul insensibili la călăreţii ce ocoleau prin preajmă.

- Să ştii că or fi ai agricultorilor căsăpiţi, răzbătu o exclamaţie.

Cetaşii încuviinţară: erau vitele de povară, risipite în timpul atacului antropofagilor, care căutau ocrotire în caravană. Scrutând zarea să dibuiască vegetaţia ce-ar fi putut evidenţia un curs

de apă, cercetaşii constatară că orizontul se înnegreşte continuu, transformându-se într-o linie mişcătoare. Apoi toată regiunea se umplu de cirezi interminabile ce păşeau buluc, în sens opus oamenilor. Nesinchisindu-se de spectatori, curgeau mii de bivoli, masculii protejând femelele şi puii; printre grupurile lor păşeau săltând măgari sălbatici şi felurite soiuri de antilope. Tropotul zecilor de mii de copite făcea să vibreze pământul; o dâră lungă de pulbere plutitoare marca traseul acelui exod. Nesfârşita vedenie ţintui călătorii în loc.

- Milioane de dobitoace, se auzi un strigăt smuls de privelişte.

- O migraţie nemaivăzută.

- Asta înseamnă vânătoarea cea mare, proclamă altul.

Ca la un semn, bărbaţii îşi luară armele şi îşi mânară caii în flancul şuvoiului viu; căruţele întoarseră să ţină pasul cu vânătorii iar boii pripăşiţi o zbughiră către fârtaţii lor sălbatici.

- Staţi, fraţilor, întări glasul Ubart, n-are nici un sens!

Degeaba încercă el să-i înduplece; chiuind înfierbântaţi, camarazii cetelor vecine se îndepărtau ca şi cum nu simţeau decât vânatul acela fabulos, din cuprinsul căruia trebuiau numai să aleagă şi să culeagă.

- Se întorc ei, spuse Toma, au nevoie de răgaz.

- Pista vitelor acestora duce sigur la o apă, adăugă Ruiz, nu facem decât s-o respectăm.

Spre mirarea grupei, ce prepunea că Ruiz se va afla printre vânători, acesta se porni în sens opus cirezilor; încă îşi mână calul la trap evitând să privească înapoi, parcă ştiind că îl urma un pumn de oameni şi o căruţă. Drumul, răscolit proaspăt de diversele copite, presărat cu balegi, exala un miros greu animalic şi nu era prea bun; vitele de povară îl parcurgeau fornăind şi poticnindu-se, ca şi cum ar fi păşit împotriva voinţei lor. Însă călăuza avea dreptate: era cel mai eficient până la sursa de apă, un râu ale cărui maluri pline de arbuşti se iviră în amurg ca o barieră naturală. Părăsind şleaul ierbivorelor grupa descălecă într-un cot al cursului ce se deschidea către nord, înălţă cortul şi încropi dinaintea sa un foc zdravăn ca reper camarazilor. Apoi călătorii desfăcură câteva bagaje şi pregătiră de cină, mişcându-se fără tragere de inimă în locul acela liniştit, lipsit de orice amprentă umană, unde se ridicau de pretutindeni ţârâiturile insectelor.

- Vin ei, vorbi Parsi ca pentru sine.

- M-am deprins cu cetele, mărturisi Cafid, măcar că erau de toate esenţele.

- Nu-i mai vedem, declară sumbru Ruiz, i-a orbit patima.

- Totuşi, or băga de seamă că nu pot vâna veşnic şi s-or întorna, grăi Gudina.

- Întocmai asta face-vor, îi asigură Anaka pe ceilalţi, pribegie îmbinată cu turmele sălbatice.

- Dar noi mergem spre sud, protestă Edin ca şi cum n-ar fi fost sigur.

- Sud, nord, ce importanţă are, izbucni Bakel. Nu simţiţi cum ne risipim şi noi, deopotrivă cu armata care a fost?!

- Netăgăduit, am fost o mulţime nemăsurată.

- Iaca, n-am nimerit niciunde.

Umbrele oamenilor se frământară puţin îndărătul cercului de lumină al focului. Ţipătul tânguitor al unei păsări de noapte pluti dinspre zăvoi. Dintr-o dată, Ruiz începu să râdă.

- Ce ne tot prefacem? întrebă el răutăcios. Ne-am prăpădit şi gata!

- Nu-i adevărat, îi răspunse Fusi privind în altă parte, sunt mai multe căi de transmigrare, cum avem mai multe vieţi; plămădirea lor este veşnică, indiferent ce vrea purtătorul.

- Ne-om încredinţa după povestea lui Toma, interveni Halaf. Doar el a rămas, poate că atunci vom şti cum de am ajuns laolaltă.

- Nu cred că mai are importanţă, zise Toma. Mi se pare măruntă toată viaţa, în pofida simţului

că-i a mea. Tare aş fi vrut să nu mă îndoiesc de meandrele ei, dar dacă aşa mi-a pus naşul numele... Din cele două odăi de la catul de sus şi din cerdac am văzut ziua toată clisura, casele răsfirate pe coastă, ulicioarele năpădite de iederă, rugi de mure, măselariță, urzici şi iarba şarpelui iar seara lămpile ce sclipeau la fereşti. Mai târziu am coborât în curte unde brusturii şi feriga se împingeau să ocupe postatele libere şi m-am apropiat de grajdurile de sub odăi, cu mirosul lor cald, îndărătul cărora se îngropau adânc făpturile moarte pentru a nu le dezgropa lupii. Dar ielele stârpit-au laptele mamei; cu toate descântecele şi leacurile, într-o zi a deschis uşa să-şi întâmpine moartea. Curat îmbrăcată cu pieptar, brâu, năframă şi ie înflorată, ciorapi împletiți şi opinci cu moațe, a fost sădită sub un dafin. Atunci am putut cutreiera împrejurimile, până la gorunul din mijlocul satului, de crengile căruia atârnau leagănele fetelor, locul unde se țineau taifasurile şi horele; bătrânii cinsteau tării din ploşti de cireş zicând: "mie sănătate precum diavolului friguri" iar flăcăii se băteau la petreceri, turnând apoi rachiu pe răni şi ungându-le cu ceară topită. În perioada praznicelor am mers la mănăstire; acolo se făceau târguri, se frigeau miei care cereau băutură, cânta muzica şi mişunau negustorii ambulanți. Acolo am aflat că sfânt este ceea ce nu poți mânca şi că foamea nu păstrează nimic. Într-o zi tata şi-a frânt piciorul, când a mers după lemne în pădure; l-am oblojit cu leacuri din cânepă şi ouă; "durerea este viață, boala este viață" spunea el iar eu am văzut de acareturi în iarna aceea grea, pe care ne-o vestiseră dinainte alunii şi castanii cu bogăția rodului, furnicile cu adunatul proviziilor şi sobolii cu scurmatul pământului. Când soarele n-a mai apus după neguri a venit un comandant şi ne-a înrolat. Fiecare sat însemna un detaşament; ai noştri erau luptătorii mierlei. Am înțeles atunci ce nu ne învățase şcoala – că suntem țara cu două alfabete, trei religii şi patru limbi dar subjugată, aşa că posturile de radio şi televiziune cereau independență pentru orişicare. I-am sărutat mâna tatii şi am plecat să lupt, între ai noştri cu înstrăinații noştri, înarmați din afară şi bombardați din afară, astfel ca să nu înțelegem cât se îndreptuiau moştenirile noastre, dacă le aveam. Mii de familii şi-au lăsat de izbelişte hotarele şi gospodăriile, refugiindu-se acolo unde credeau că li se acceptă măcar o parte din obârşii, în timp ce trupe de civili cu uniforme se înfruntau fără alegere sau îndurare. Detaşamentul meu înnoptase într-o cazarmă când a fost lovit de o rachetă. Fiind de gardă, am văzut-o acoperind luna încercănată; cine să ne fi prevenit că viza locul pe care l-am crezut cucerit? În cazarma aceea am simțit că mi-am împrăştiat viața!

- Lunatici, spuse brusc Ruiz, sunteți lunatici cu toții! Săltă drept, apucă sacul de campanie pe care şezuse şi se îndepărtă în noapte.

- Ce i-a venit? se miră Cafid.

- De ce ne-a făcut lunatici? întrebă şi Edin. Ce legătură are luna cu noi? Ş-apoi e cam ciudată luna asta cu coadă.

Cuvintele sale îi făcură pe oameni să-şi ridice privirile: pe cerul înnorat astrul nopții părea să aibă o coadă ce flutura.

- Nu despre asta e târguiala, dădu Ubart din mână. Ci despre faptul că tărăşenia fiecăruia s-a isprăvit într-o anumită noapte cu o anumită lună.

- Adică?

- Ruperea cornului lunii, fața semilunii, lună nouă… nu cumva discutăm de aceeaşi noapte?

- Imposibil!

- Dar eu ştiu că atunci nu a fost lună nouă; a fost o eclipsă.

Vorbele domoale ale lui Ubart căzură greu; ceilalți răsuflară cu grijă, ca şi cum ar fi scormonit amintirile în tăcere. Lunca fremătă înfiorată şi stropi mari de ploaie se abătură peste ea, iscând miresme de iarbă încolțită. Călătorii îşi culeseră bruma de lucruri risipite în preajmă şi se aciuară

în cort. Incinta strâmtă, acoperită de duruitul picăturilor, îi ținea atât de aproape încât Toma, care de câtva vreme nu mai avusese ocazia să doarmă cu ceilalți, avu impresia că membrele tuturor se contopiseră, formând o singură entitate.

XII

0 POTOPUL ŞI SUFLETELE MARTIE

Primul încumetat să se scoale pentru a desface intrarea cortului decupă un triunghi cenuşiu din şesul născător de aburi întunecaţi ce făceau rotocoale; în acelaşi timp, ca şi cum ar fi eliberat sunetele, ropotul ploii pe învelişul cortului îşi micşoră volumul; lăsând sumeasă pânza iscoditorul se trânti la loc, percepând cum jilăveala zilei îi zgârcea pe cei dinăuntru şi le modifica poziţiile. Îndemnaţi parcă de trilurile privighetorilor din zăvoi, cei culcaţi se sculară pe îndelete, îşi luară hainele şi ieşiră afară.

- De-acum suntem de-o seamă, constată Toma.

- Ruiz a plecat, anunţă Edin. Mi-a comunicat că se va mântui şi singur, mai ales dacă va reuşi să se răzbune.

- Când a apucat să-ţi spună aşa ceva? se interesă Cafid.

Edin se scutură iar pielea feţei i se făcu galbenă; cercetă cu prudenţă în jur şi bolborosi: "Nu ştiu, sigur era aici adineaori".

- Râul a crescut, anunţă Ubart care îşi adusese apă pentru bărbierit, în vreme ce pregătea cu minuţiozitate ustensilele. Asta nu ne va opri să-l trecem. Privirea sa pământie scrută camarazii. Îl trecem, nu?!

- Să lepădăm o parte din bagaje, propuse Toma. Nu are rost să cărăm după noi atâtea boclucuri ce n-au menire.

Ceilalţi încuviinţară: prisoseau prea multe în ceea ce duceau. Fără a se osteni să aţâţe focul, prinseră să răstoarne pe podina cortului şi să sorteze conţinutul sacilor individuali, mâncând în treacăt ce le cădea în mână, apoi renunţând la acele alimente cu gusturi ciudate. Mai târziu purceseră să cotrobăiască în căruţă, uşurând-o substanţial de bulendrele heteroclite ce păruseră cândva importante. În perioada cât ei forfoteau între cort şi atelaj, presărând împrejurimile cu petele obiectelor abandonate, ţipari speriaţi şerpuiau la vale şi salamandre colorate se dispăreau în vegetaţie.

- Va da cineva de mărunţişurile aiestea şi se va minuna, nădăjdui o voce neutră.

Înfruntând ploaia măruntă ale cărei trâmbe se învârtejeau către coasta râului cei unsprezece porniră în aval, să dibuiască un vad. Câte un tapir vărgat se arunca speriat în apă şi înota cu agilitate, grăbit să se îndepărteze de intruşi. Caii fornăiau şi alunecau pe solul înmuiat; căruţa, pusă încheietoare de grupă, lăsa făgaşe adânci în iarba umedă ce fâşâia. Apele tulburi ce curgeau tihnit în stânga îşi păstrară o bucată îngustimea, apoi se lărgiră într-o albie lipsită de maluri, umplând şesul – era trecerea căutată. Ca şi cum ar fi cunoscut locurile, caii intrară cu hotărâre în curmezişul cursului. Petecele de spumă risipite pe valuri îi smulseră lui Anaka o exclamaţie:

- Ia te uită, parcă plutesc bucăţi de pâine!

- Sau coji de ouă, îşi miji ochii Toma.

Spre mijlocul traversării apa se ridică aproape la burţile cailor, după aceea coborî tot mai jos, până ce animalele ieşiră la liman şi începură să se scuture. Dincolo de lunca râului pista naturală a migraţiilor arăta plină de mâzgă – o fâşie lucioasă contrastând cu şesul străbătut – astfel încât călătorii se orientară paralel cu ea. Iar şesul acela era presărat cu vieţuitoare eterogene ce nu se

sinchiseau de ploaie ci stăteau laolaltă sau umblau singure, cumu-i datina fiecărei spițe. Se puteau vedea cai mărunți şi păroşi, cu degete abia unite în copite, zebre cu dungi divers colorate printre care se amestecau asini galben-cafenii şi alte ierbivore; câte un rinocer singuratic scruta posomorât intruşii.

Târâtoare de toate soiurile hălăduiau în voie – şopârle scurmătoare, agame delicate, guşteri solzoşi, broaşte țestoase mici şi mari, ba chiar şi şerpi feriți sub tufişuri pe ramurile cărora se legănau brotăcei şi cameleoni, locuri pipăite de arici umblători la vânătoare ce pufăiau adulmecându-le. Broscuțe săltau cu vioiciune din calea copitelor, buhai-de-baltă se ascundeau în băltoace, orăcăitul altor amfibiene se stingea deasupra ierburilor.

- Aici sunt toate viețuitoarele pământului, afirmă Gudina. Iarba verde este hrana tuturora, ea întreține lumea terestră. Gestul său indică circular câmpia umedă şi începătoşată, pe care flori nețărmurite răsăriseră smălțuind-o în nuanțe galbene.

- Ce-o fi vrut să spună Ruiz prin răzbunare? întrebă Polihen.

- A vrut să spună că oamenii se nasc perechi antagoniste, îl desluşi Fusi. Bucuria unuia este necazul celuilalt. Dacă se întâlnesc, din întâmplare, fiecare se sileşte să-l distrugă pe celălalt.

- Adică trebuie să fac rău cuiva anume? Dar cum îl recunosc?

- Nu-l recunoşti; simți plăcere când suferă.

- Asta poate dura toată viața.

- Avem o eternitate ca să ne răzbunăm, vorbi posomorât Bakel. Iar dacă nu ajungem la cei ce ne-au spulberat, vor veni ei încoace.

Înfruntând văzduhul năpădit de ploaie, felurite păsări zburau la mică înălțime, care încotrova: furtunari, ierunci îngreunate, fazani cu zbor sacadat, cuci, păsări cu barbă, cârduri de cocori, pescăruşi, lăstuni ce săgetau la rasul solului, muscari, stoluri multicolore de papagali, ciocârlii, porumbei, sturzi, codobaturi, pițigoi mărunței, ciori; asupra lor cădeau adesea şoimi şi ulii. Unele zburătoare se auzeau doar prin cântecele lor, ce le semnalau negreşit: cânepari, presuri, canari, granguri. În depărtare struți nemişcați priveau; se risipeau cu agilitate printre ierburi sitari, găinuşe, potârnichi şi botgroşi.

Pe măsură ce după-amiaza se întindea către asfințit firele ploii deveneau mai sclipitoare. Spărturile în plafonul jos de nori roteau luminile peste câmpie, descoperind băltoace şi tufărişuri. Călătorii apreciară că era momentul să poposească, ceea ce şi făcură pe o guşă a solului care prezenta mai puțină umezeală. Desfăşurară şi ridicară cortul, împiedicară caii şi le dădură drumul să pască, apoi încercară să încropească un foc la adăpostul căruței dar acesta se stinse de nenumărate ori, sfârâind şi fumegând. O ciurdă de porci-dungați se opri să-i contemple, urmată de câteva bovide. Un pangolin cu solzi lucioşi adulmecă îndelung în preajma intruşilor. Scuturându-se de apă, urcau pe colină mici rozătoare – veverițe divers colorate, popândăi ce şuierau retrăgându-se cu precauție, iepuri de felurite soiuri; mişunau şoareci cu cozi scurte şi se ascundeau mereu la trecerea bufnițelor, deopotrivă cu hârciogii ițiți din găuri. O familie de urşi bruni spionă mult bănuitoare tabăra, stând la distanță, până se hotărî s-o ocolească.

Atras de obscurarea apusului Halaf descolăci foaia de cort şi se aşeză deoparte, adus de spate sub țipetele concise ale liliecilor în zbor haotic la rasul solului, ca şi cum ar fi detectat insecte ce îndrăzniseră să înfrunte ploaia. Aburii înserării izvodiră două siluete care se îngroşară cinchite în dreapta şi stânga sa, aidoma; fără să le privească, ştiu că le identifică.

- Amară soartă, zise Leviq, să n-am parte nici de moşie, nici de succesiune, laolaltă cu frații mei, înadins aleşi la odihnă.

- Cele mai vrednice părți ale trupului le-am îmbrăcat cu podoabe, grăi şi Salmon, iară acuma

inima mi se usucă în absența rădăcinilor.

- Sunteți aievea? întrebă cu aprehensiune Halaf. De ce ați venit încoace, când nu avem nimic de împărțit?

- Glăsuieşti singur, se apropie Parsi de el, sau cu umbrele?

- I-ai văzut şi tu? Nu ştiu de ce mă tulbură, ca şi cum ne-am trage dintr-o lege. Cred că postul mă curăță de o coajă, dezvăluind ce n-am ştiut.

- Posteşti?

- Postesc ca să nu mi se schimbe înfățişarea, încheie Halaf discuția sculându-se.

Ocolind muşuroaiele cârtițelor, cei doi s-au îndreptat către gura cortului; de la câțiva paşi îi aținteau ochişorii unor insectivore jucăuşe, ce zburdau nesinchisindu-se de ploaie. Înăuntru se aflau toți ceilalți; renunțaseră la foc şi la mâncare, în favoarea incintei unde cuvintele se păstrau, dacă țineau aproape. Deşi locul nu avea limpezime chipurile încă se străvedeau, plutind palide deasupra trupurilor neconturate.

- Am numărat câte zile au trecut, anunță Edin.

- Ți-am spus, nu-i bine să numeri, ridică vocea Halaf.

- Ce mai contează? dădu din mână Anaka. A rămas ceva nerisipit?

- Încă avem oarece de săvârşit, susură Bakel. Ca să nu ne omită nimeni musai să le bântuim viețile bicisnice.

- Totuşi, grăi Cafid, oriunde am fi, facem chestiunile pe care le-am deprins. Eu altceva nu ştiu.

- Ia uitați-vă încoace, şuşoti Fusi.

Abia după ce se aplecară mult, camarazii pricepură că mâna lui Fusi dezmierda un ghemuleț, o cârtiță strecurată la fereală între boarfe; animalul tremura strâmtorat, cu ochii lipiți. În liniştea coborâtă țipete de jivine nocturne străbăteau învelişul cortului. Ocupanții se întinseră unul lângă celălalt şi stătură nemişcați.

Ropotul stropilor de ploaie suna înfundat şi după desfacerea gurii cortului; de jur împrejur priveliştea oferea tot mai departe, pe măsura luminii crescătoare, un amestec de humă şi apă; bălțile se uniseră formând suprafețe vaste pe care mii de ciupituri lichide se topeau în cercuri concentrice. Mica diferență dintre cele două stări făcea ca relieful să aştearnă fâşii ondulate de căi posibile; călătorii ieşiră să examineze pe rând, în răgazul cât se pregăteau de plecare, încrengătura de punți mereu îngustate.

- Trebuie să lepădăm din bagaje, înştiință Toma. Începând cu căruța asta, ce nu face decât să ne încurce.

Camarazii încuviințară şi scoaseră din chilna atelajului boccele, lăzi, ce încărcătură mai avea, ducându-le pe rând în cort unde desferecară bagajele, minunându-se cât calabalâc putuseră încă să păstreze degeaba. Aleseră unele, cu care rotunjiră sacii de catrafuse, lepădară altele în bălțile de afară, buşumară caii, îi închingară şi puseră îndărătul şeilor pospaiul de lucruri ce socotiseră să păstreze. O bucată de vreme coviltirul căruței se zări în urma călătorilor, nefiresc suspendat peste zarea lichidă, apoi perdeaua ploii îl ascunse. Alegând cu grijă drumul, vitele de povară păşeau înşiruite; uneori călcau apa, alteori se grămădeau pe spinările de pământ clisos, după chibzuielile lor.

Întinderea de uscat era pustie cât cuprindea privirea, țărână fleşcăită, însă în ape mulțime de vietăți cutreierau. Chiar la mal se unduiau chişcari albăstrui, scrumbii, hamsii, sturioni, bibani verzui cu pete roşii sau ornați cu linii, somoni, ştiuci ce săltau fulgerător în bancurile de caracude şi crapi, ba până şi la păsările acvatice se lăcomeau. Uneori anghile galbene se furişau printre ape,

şerpuind ca şi somnii negricioşi ce scurmau mâlul. Boarţe splendid colorate se amestecau cu ochene, lini, roşioare, stavrizi, peşti-panglici, toni albăstrui, zglăvoace ghimpate, peşti stegari policromi. Apăreau pentru o clipă barbuni roşiatici, ghidrini, calcani, lampride strălucitoare, chefali. Pe alocuri nămolul alcătuia mici plaje, pe care guvizi fugeau ca şopârlele.

Uneori perechi de peşti zburători săltau exhibând înotătoare azurii, la concurenţă cu stolurile de păsări ce se iveau incidental de pretutindeni, căzând asupra undelor, înotând sau odihnindu-se pe malurile nelimitate. Felurite soiuri de raţe – eideri, mandarine, ferăstraşi, sarsele – alternau cu găinuşe-de-apă, pelicani vânând în grupuri, egrete imaculate, corcodeli care luceau rareori la suprafaţa apei, picioroange roz ce păreau să ardă în lumina zilei, ţigănuşi cu ciocuri recurbate, gâşte ale căror învelişuri şters-cenuşii contrastau cu hainele călifarilor viu coloraţi. De departe se auzeau glasurile înfundate ale curcanilor-de-mlaştină şi toaca berzelor, ţipetele răguşite ale stârcilor ce-şi răsuceau gâturile lungi şi flexibile, grohăitul lopătarilor, în neconcordantă cu eleganţa penajului lor alb-galben.

- Aici se află toate vieţuitoarele apelor, constată Gudina. Doară apa este muma vieţii.

- Prea multe şi amestecate, replică Anaka. N-ar avea ce să caute laolaltă.

- Apa e dulce, observă Fusi.

- Ba apa e sărată, se încontră Polihen după ce gustă câţiva stropi de ploaie.

- Un singur motiv ar avea acest amestec, grăi Ubart, bătaia peştelui, dacă vă concentraţi.

Atunci văzură şi ceilalţi că la marginea apelor revărsate se adunau cârduri ce nu puteau fi decât femele fiindcă lepădau icre – norişori, ciorchini, şiraguri translucide cădeau în mici gropi, pe funduri nisipoase sau de pietriş iar deasupra acestora se grăbeau alţi peşti – masculii, să-şi expulzeze laptii ce ţâşneau desfăcându-se asupra ouălor. Valurile succesive şi neastâmpărate ale vieţuitoarelor în boişte nuanţau apa livid-gălbuie, sub talazurile căreia se frământau deja larve microscopice, saci vitelini, mormoloci, puiet ce exala mirosuri persistente în timp ce îşi făcea cu greu loc între zbaterile adulţilor sfârşiţi.

Luând nişte pumni de apă Polihen distinse şi alte fiinţe neînsemnate – alge, viermi inelaţi, crustacee, polipi, spongieri şi flagelate fosforescente - dar a căror densitate transforma lichidul incipient într-un bulion de cultură ce se prefăcea neostoit.

- Al doilea motiv ar fi o voinţă superioară, zise deodată Bakel ca şi cum, după o migăloasă introspecţie, găsise răspunsul dovedit. Ce ne îndrituieşte şi pe noi!

Părându-i-se că ceva nu se încadrează în surpătura unei coline mărginaşe Parsi îşi mână calul într-acolo. De aproape, văzu că era o formă umană, o fiinţă ghemuită cu capul pe genunchii strânşi de braţe, ca un cocon cenuşiu.

- Cum te-ai înnămolit aici, întrebă el, dincotro rătăceşti? Cuvântează!

- M-a sfârtecat o maşină-capcană, răspunse cel întrebat, la intrarea în prima localitate unde unitatea defensivă din care făceam parte a fost trimisă ca garant al păcii. Dar cei din ţinut nu făceau nici o demarcaţie între străini sau motivaţiile lor, orice să fi fost, poţi să-l întrebi pe Rufus.

Surprins, Parsi privi alături, încotro se înfiripa alt ovoid pământiu.

- Kalle are dreptate, bâigui a doua făptură, căci poţi fi străin chiar în ţara ta, traversând de la o provincie la alta; ne-am schimbat baza şi am căzut pe neaşteptate într-o ambuscadă a ţăranilor contrabandişti ce ţineau calea dăbilarilor; o şarjă de cocteiluri Molotov a fost de ajuns. E convenabil să întâlneşti asemenea nepotriviri când fiecare măsoară cu propria măsură…

Dar Parsi se retrase, nedorind să asculte, temându-se că acele înfăţişări ar fi putut chema mereu altele, una după cealaltă. Cei din grupă descălecaseră şi duceau caii de căpăstru, încercând să le uşureze mersul; ei întâmpinară cu indiferenţă relatarea, preocupaţi mai degrabă să ţintească

proximitatea.

- Aveau haine? vru să ştie Halaf.

- De ce întrebi?

- Dacă mă gândesc de-amăruntul, nici eu n-aş putea spune cum erau îmbrăcaţi cei de ieri.

- Crezi că sunt vise?

- Nu cred nimic, se întoarse Halaf cu spatele.

Înşiruiţi pe amprentele trecătoare lăsate de câte o călăuză cu schimbul, acoperiţi de ploaia călduţă şi intermitentă ca de lacrimile unor altitudini neştiute, călătorii parcurgeau o rută sinuoasă, părelnică sub înşelarea depărtărilor pe care întunecarea le strângea. În aceeaşi măsură vieţuitoarele apelor se retrăgeau spre lumi doar de ele cunoscute: în larguri sclipeau mici jerbe de stropi deasupra valurilor frământate, urmărite de păsări ce ţipau a chemare înainte de a se pustii dincolo de neguri. La maluri apa se făcu neagră din galben-sângerie şi se lâncezi. Ca sfredelit de goluri, văzduhul aducea ecouri şuierătoare.

Când uscatul începu să nu se mai deosebească lesne grupa se opri să poposească, la întâmplare. Strângerea se execută roată, la mijloc cu balotul nedefinit al cortului ce se împotrivea la înălţare. Sfârşind îngrămădirea derizoriilor bagaje în interiorul ud pe toate părţile, ocupanţii se aşezară la nimereală lângă ele. Caii, lăsaţi în preajmă după voia lor cu poclăzile pe spinare, se vârâră unul în altul; văzând aceasta Edin ieşi să le ofere coltuce de lipie.

- Dă-le tot, îl sfătui Cafid, noi tot nu avem trebuinţă.

- Am impresia că nici ei nu mai au nevoie; m-au privit cu un fel de milă…

- Milă, tresări Bakel la ultimul cuvânt, pentru cei ce ne-au aruncat aici?! Nici o milă! Degetele sale frământară ceva sub haine, despre care ceilalţi ştiură, fără să se uite, că era crâmpeiul de frânghie îmbibat cu sânge de fiare. Suntem singuri… bicisnici în sila întoarcerii! Prefer argat la un bwana decât mare vânător aici!

- Dacă se roagă cineva pentru tine, eşti mântuit.

- Să se roage este una, să te conjure este alta. Altminteri, cine se roagă pentru noi, cât suntem neştiuţi?

- Vorbe-vorbe, se bâlbâi Ubart, într-un loc unde nu-şi găsesc rostul. Memoria este ceea ce ne ţine iarăşi. N-o putem păstra intrând în minţile altora, aflaţi foarte departe.

- Ce noapte adâncă, medită Anaka.

Simultan şi ceilalţi realizară că, dacă tăceau, liniştea dinăuntru era cea din afară; incinta vâscoasă a cortului constituia o bulă de respiraţii, o discriminare temporară şi artificială ce încă plutea pe amestecul de pământ şi apă care tindea să o încorporeze ireversibil. Era exclusiv o chestiune de timp, amalgamarea.

- Au dispărut toate, pronunţă cu solicitudine Fusi.

Nimeni nu răspunse; strânşi unul într-altul, stivă de trupuri ce nu puteau comunica prin nimic, ocupanţii îşi conservau energia hotărnicindu-şi miezurile; luciul galben al ochilor le trecea dincolo de pleoape.

Ropotul ploii matinale nu se auzea pe învelişul protector însă apăsarea difuză a apei se putea percepe, ca o pulsaţie rapidă a spaţiului interior. Primul care se încumetă să cerceteze exteriorul, din gura crăpată a cortului, văzu doar negură, dominată de marginea unei vaste sfere sinilii. Călătorii se reculeseră şi păşiră cu încetineală în mocirla de afară: nu se desluşea aproape nimic.

- Aşa se vede din pământ, gângăvi înspăimântat Parsi. Ne-am scufundat!

- Să fim cu băgare de seamă, se răsuci Toma spre el.

- Până ni s-or deprinde privirile, adăugă Polihen.

Ca strânsă de un pumn neasemuit sfera albastră se surpă şi culoarea ei se schimbă odată cu dimensiunile. Vârtejuri mari de pulbere cosmică umplură volumul liber şi se estompară condensate sub radiaţia adunătoare de galben a rotunjimii ce se metamorfoză în Soare, difuz receptat prin pânza de aburi şi apă ce acoperea întinderile abia lăsând insule de nămol. Apoi, ca şi când atunci s-ar fi plămădit, răsări potrivnic Luna, întâi măruntă şi întunecată, mai târziu crescută şi albită, fidel urmărită de un talaz noroios nemărginit ce învălui şi colina călătorilor în mişcarea sa neogoită.

- Trebuie să ne uşurăm drumul, spuse Toma. Caii au slujit îndeajuns ca să nu-i ducem cu noi, socotind că se află şi un loc al lor.

Ceilalţi încuviinţară şi porniră să simplifice bagajele pentru o lesnicioasă purtare. Câteva arme, harnaşamente, coburi, pături, rămaseră risipite pe colină, repede acoperite de mâzgă şi făcute una cu împrejurimile. Săltând în spinare sacii individuali şi ce fleacuri încă aveau, membrii grupei se lungiră într-un şir îndemnat să calce apa mâloasă şi caldă, ţinând soarele în stânga. Desculţi şi suflecaţi, mergeau cu capetele aplecate să înfrunte atmosfera densă - o suspensie de apă dispersată în aerul imobil ce înlocuise ploaia. Mocirla părea afundă dar nu depăşea genunchii; din când în când cocoaşe ale solului, complet golaşe, reprezentau răgazuri. Zăbovit la un asemenea popas, Bakel observă cu uimire un cal negru ce îi pândea. Animalul ieşi greoi din apă mai încolo şi îl pironi întrebător.

- Ehei, frăţioare, constată călătorul, pare-se eşti rănit.

Rana de la gâtul calului arăta a muşcătură proaspătă. În vreme ce Bakel cumpănea cum să încropească un bandaj, deasupra picăturilor de sânge ce musteau în ţărână se înfiripă o umbră şi le sorbi, întremându-se până ce întruchipă înfăţişarea povestitorului Zakaria.

- Mare mulţămită, fremătă umbra, că altcum nu pot grăi din lăcaşul meu de asfodel, unde simţirea este ştearsă. Dar ce cauţi tu aici, mai înainte de soroc?

- Mergem să ne răzbunăm pe cei ce ne-au mânat încoace.

- Hei, fătul meu, eu te-oi lăsa în bună credinţă, batăr că altele vă aşteaptă la drum. Iaca, pe mine m-au străpuns hoţeşte în ceas de odihnă, laolaltă cu soţii aflaţi în remorcherul de serviciu, iar făptuitorii bântuie acum suspinând prin mărginime, după ce au fost păliţi de ciocanul altor mişei.

Chiar atunci o altă umbră sorbi din sânge şi crescu în preajma lui Bakel; acesta simţi, căci se întură iute să cerceteze.

- Cine să-şi mai aducă aminte de Hanif, suflă noua apariţie, locotenentul care a comandat asaltul Cotei 1400 în ciuda cazematelor cu foc continuu şi a cucerit o poziţie inexpugnabilă, decisivă pentru sectorul de front? Orice strălucire este stinsă. Însă tu, cât ai putinţă, sacrifică aici calul şi vei reda rostirea dreaptă la toţi cei ce aşteaptă însetaţi.

Dar Bakel hotărâse altfel: la iuţeală smulse o fâşie din burnus, legă rana calului şi-i dădu o palmă pe crupă, îndemnându-l să se depărteze, apoi zori pe urmele camarazilor pierduţi din vedere. După o perioadă, le adulmecă emanaţiile şi intră în formaţia ce urcase pe un platou înălţat la vreo două picioare deasupra apei. Fiind mersul înlesnit acolo, şirul se destrămă.

- Ce tot umblă stafii pe aici? se adresă Bakel lui Ubart.

- Ai văzut şi tu? Ne însoţesc, zăbovesc în aşteptarea noastră.

- Unde să ajungă?

- Unde ai poftit: între oameni.

- Oamenii nu rătăcesc.

- În ceva obligatoriu ne-om întrupa, intră în discuţie Gudina, ce se apropiase să asculte, altfel n-am mai fi împreună.

Şesul amplu ce se oferea în toate direcţiile era uşor practicabil căci ploaia nu reuşise să-l înmoaie, măcar că băltea peste tot – ochiuri de apă metalică fără viaţă. Solul părea să îşi conserve substanţa minerală lipsită de componente organice neamestecându-se cu ceea ce era provizoriu. Numai atmosfera fermenta în umezeală, lăstărind vălătuci care înşelau privirile. Departe sus, bolta cerească se întuneca, netedă şi goală, o cupolă bine definită, deşi rudimentară.

- Parcă am coborî un deal nesfârşit, reflectă Halaf.

- Ar fi trebuit să răsară barem o stea, se nelinişti Anaka.

Ceilalţi camarazi nu intrară în conversaţie; preocupaţi să-şi depene paşii, cu căutătura în ţărâna jilavă, neocolind petecele călduţe de apă, avansau dispuşi similar unui cârd migrator, cu soarele amurgind în dreapta.

- Nu sunt stele, insistă Anaka, mai târziu.

- Mare scofală, mormăi cineva.

- Sunt un mijloc sigur de orientare.

- În curând poposim şi ai să le zăreşti, îl încredinţă Cafid. Nu eşti singurul care le cunoaşte.

- Poţi să începi de pe-acum, zise Fusi arătând în sus.

- Crucea Sudului, exclamă încântat Anaka. Dar cum a apărut dintr-odată?

- Aşa cum a apărut Sirius.

- A trecut soarele de porţi, ţinu să adauge Edin.

Călătorii se opriră, aşternură foaia reavănă a cortului, lepădară lucrurile ce încă le purtau şi se culcară încet pe spate, unul lângă altul, cu capetele apropiate şi mâinile pe piept, alcătuind spiţele unei roţi. Ca pentru ei trâmbele începătoşate se orânduiră în spirale tot mai largi şi desferecară un con cu vârful la cercul lor, deschizând priveliştea de lacrimă a bolţii cereşti pe întinderea căreia apăreau, după o lege ascunsă, grupuri de stele felurite – inerte sau eruptive, pulsante, aureolate dar nu aşijderea, ba chiar şi unele ce se risipeau în nebuloase, lăsând păreri de scrieri sau chipuri. Deasupra observatorilor neclintiţi se închegau păsări precum lebăda, corbul, tucanul, porumbelul, apoi vulturul, păunul sau cloşca cu pui, animale ca leul, câinele, girafa, lupul, iepurele, linxul, delfinul, ursul, capra, calul sau pantera, dar şi peşti, instrumente ca lira, scutul, cuptorul, gruiul sau balanţa, făpturi fantastice – licorna, hidra, dragonul, gula - sau creaturi omeneşti cu gesturi avântate ce încremeniseră, deşi sfera cosmică se învârtea. Toate acele plăsmuiri se desluşeau după felul cum erau ochite. Apărea scorpionul lângă vulpe, centaurul alături de busolă, ori triunghiul în preajma fenixului. Fixitatea lor era străbătută de alte corpuri cereşti, care îşi schimbau poziţia dar nu aidoma – planete mici şi mari, felurit zugrăvite, asteroizi, comete - părând să-şi caute crugul.

- Când răsare Arcul şi Regele, apune Capra, grăi Halaf.

- Aici se vede tot cerul deopotrivă, şopti Gudina. Oglinda Pământului, de-am şti s-o citim.

- Vedem doar cerul dedesubt, preciză Parsi. Celelalte stadii sunt inaccesibile.

Abia îşi conteni vorba şi pe boltă se desfăşură o pleiadă lenticulară de felurite corpuri cereşti, ce se turti, boltindu-se de la un capăt la altul al firmamentului, devenind o fâşie albicioasă – Calea Lactee, pe când amurgul se spulbera îndărătul Capricornului.

- La aceea îi spuneam Rariţa acasă, prinse cuvânt Toma, indicând undeva în sus. Iar acolo e steaua Ciobanului…

Se săltă într-o rână, apoi se răsuci anevoie să-şi privească tovarăşii de drum: îl aţinteau nemişcaţi, dincolo de pleoapele strânse, aşa că se întinse la loc, a unsprezecea spiţă a unei roţi căreia îi mai lipsea una ca să fie întreagă; prin podeaua de pânză a cortului simţea solul cum oscila, ca sub respiraţie.

Frământarea pământului se domoli în zori, când atmosfera caldă, saturată cu vapori de apă şi

străpunsă de razele soarelui, eliberă cu puținătate împrejurimile, nedistincte fiindcă materia vâscoasă ce se încrețea jos era nutrită de fuioare care se estompau în culmi, generând o pădure de bale filiforme în necurmată mişcare giratorie ce le făcea ca veşnic să se atingă şi să se surpe în fragmente. Edin, primul ridicat în capul oaselor, sesiză că mişcarea avea o noimă, ca şi cum unele ar fi primit putere de la altele.

- Ai zice că vor să trăiască, exclamă el la vederea bulelor verzui irumpte printre fuioare, ce se depărtau în plutire.

- Este putreziciunea umezelii, rânji Bakel deschizând ochii. Numai soarele poate fi dătător de viață.

Ceilalți încuviințară înălțându-se cu greutate de pe pânza cu adâncituri a cortului, săltată ca o plută peste fluidul înconjurător.

- Răsăritul este ca şi erecția ce învinge descompunerea, adăugă Ubart.

- Totuşi, descoperi Polihen ceva mai încolo, bâzdâganiile acestea au un plan.

El băgase de seamă că materia înconjurătoare locului de mas era întesată de "picături" diverse, delimitate de mediu dar interacționând pulsatoriu cu el: unele înghițeau pe altele, creşteau, apoi se divizau şi procesul se repeta, într-o continuă dezordine; uneori erau pigmentate şi se dizolvau în atmosfera densă ce îndepărtase fuioarele.

- Să lepădăm cortul, propuse Toma, a ajuns o zdreanță nefolositoare.

Camarazii aprobară; unii îşi luară, cu gesturi mecanice, sacii de campanie uşurați, pe când alții lăsară locului ce mărunțişuri purtau şi păşiră cu toții dincolo de suprafața artificială unde înnoptaseră; pata cortului aplatizat rămase în urmă ca o insulă părăsită. Direcția de mers era sugerată de aparenta înclinare terestră, iluzorie deoarece eterul fluid nu se lăsa antrenat ci forma trâmbe ce se lipeau în treacăt de călători ca nişte viermi translucizi, laolaltă cu "picăturile" care încercau necontenit să îi încorporeze în masa lor neglijabilă. Terenul vâscos se modifica mereu dinainte, ca într-o fierbere lentă ce armoniza unde şi reliefuri.

Înaintând şi retrăgându-se din calea intruşilor, entități agregate din aceleaşi particule de bază, diversificate doar prin numărul componentelor şi arhitectură, efectuau schimburi complicate. Legăturile simple sau multiple erau desprinse, componentele se reorganizau. La pornire se formau perechi ce păreau să pună în comun fracțiuni rotitoare, miezurile ținându-se aproape dar fără să fuzioneze. Mai târziu se adunară câte opt, ce se atrăgeau prin tentacule şi păreau supradimensionate, făurind volume cu interioare goale. În ultima fază forțele de coeziune le atrăgeau cu zecile şi râvneau în zadar să le omogenizeze; forme elicoidale sau dublu-elicoidale conțineau distinct toate componentele, a căror oscilație intermitentă arăta că uniunea nu era perfect stabilă. Deseori, unele se desfăceau, violent şi atunci în jurul lor se propagau unde ce dezechilibrau celelalte structuri.

Formele urcătoare din adâncuri îi atrăgeau constant atenția lui Cafid; el se oprea în loc să le privească plăsmuirile, scuturându-se uneori de atingerea tentaculelor lichide ce pluteau pretutindeni, magnetizate parcă de mişcările din preajmă şi doritoare de împreunare. După o vreme constată că nu se înşelase: câteodată luau înfățişări antropomorfe. Ba, în momentul când se aplecă să vadă lămurit, una din acele neîmpliniriri mobile începu să grăiască:

- Degeaba cauți să recunoşti ce-a mai păstrat soldatul Schalio, ce am fost gâtuit în arestul preventiv, cu toate că am depus de bunăvoie armele, laolaltă cu toți cei nimeriți de gardă în "noaptea complotului generalilor" şi am jurat supunere noului regim. Apleacă-te încoace, să-ți istorisesc…

- Nu, se trase îndărăt Cafid, am şi eu o menire, nu a ta!

Altă formă argiloasă se înălță peste cea surpată a lui Schalio, ca o turlă pitică înzorzonată cu garguie ce picurau înmănunchind o voce răspicată, deşi slabă:

- Străinii care, din rațiuni înalte, au spionat prin satelit şi au vândut aşa-numiților adversari politici coordonatele ținutului încotro eram noi oploşiți, rezistența internă, înadins ca o rachetă să ne spulbere, nu au putut împiedica localnicii să numească maldărul de ruine "Casa lui Opal", după numele ce l-am avut ca luptător.

În locul turlei se aburcară alte forme, dar Cafid se îndepărtă zorit, strângându-se în propria identitate, pentru a nu auzi unde sălăşluiau foştii încorporați ai diviziei 13.3. Dincolo de grupul camarazilor încet mişcător către capătul nevăzut, se isca o frământare ce despărțea apele de uscat, precum ar fi făcut-o penetrarea unui tăiş, lăsând pământul zbicit de o parte şi apele, verzui de la particulele hoinare, de alta. Iară acel pământ combina diferite contururi comunicante, aievea sulfului topit când se toarnă la întâmplare, pe măsură ce apele se zbăteau sub truda curenților care amestecau şi învârtejeau soiurile lor – apă neagră, albastră de mătase, plumburie, incalculabile şuvițe individualizate concentrat în masa necuprinsă.

- Azi se separă apele de uscat, întocmai facerii lumii, grăi Gudina.

- Undeva e constrâns să se despartă şi focul de aer, cugetă Fusi cu voce tare.

- Dar uscatul este antagonist focului, nu apa, îl contrazise Parsi. Fiindcă unul se mişcă în jos iar celălalt în sus. Ceea ce ni se arată este o voință divină.

- Nu suntem singuri, izbucni Anaka. Avem un semn!

- Mă îndoiesc că pentru noi se desfăşoară toate acestea, rosti Toma din vârful buzelor.

- Suntem voalați, mormăi Halaf. Vedem într-un fel anume.

- Tot se cheamă că avem o călăuză.

- Mă rog să ne ajute a da peste ceilalți, se schimonosi Bakel. Nu mai trebuie să ne temem chiar de nimic!

- Vorbeşti cu păcat.

Călătorii tăcură şi îşi văzură de cale, pe solul de foarte puțin timp zămislit, ferm deşi moale, pustiu şi gol în vecinătatea apelor neliniştite. Un vânt ceţos le sufla neprielnic înrourându-i, fără să fie cald sau rece. Claritatea zilei scădea repede; egal se întunecau apele pustii şi pământul tăcut.

- Parcă am păşi pe continente, zise deodată Gudina.

Nimeni nu răspunse; ceata păşea monoton, lăsând îndărăt şiruri împletite de urme arate ce se netezeau înspre crepuscul. Când, dintr-un impuls general, încheie mersul şi se aşternu locului, era pe o întindere întunecată, unde abia se desluşea că aproape toți se puseseră în cea mai comodă poziție, întinşi pe spate, cu mâinile pe piept, cu picioarele zgârcite ca ale pruncilor nenăscuți; târziu, lunecară pe câte o coastă, ca apoi să revină, pe rând. Împins de un rest de prevedere, Halaf roti privirea asupra camarazilor apropiați, aşezați precum vreascurile aruncate de ape: se vedeau la fel de limpede şi când strângea pleoapele, ca şi cum pielea i-ar fi devenit transparentă.

Peste trupurile călătorilor se clădeau straturi tot mai uşoare; când impulsurile radiante exterioare se modificară şi le descătuşară, ionizate, căpătară culori caracteristice, de la purpuriu şi galben de sodiu până la indigo şi negru-violet. Se formau franjuri nestatornice ce străpungeau uneori toate nivelele, iscând jerbe în nenumărate nuanțe. Păstrându-şi efemer coeziunea, mari aglomerări monocrome pluteau proteic înainte de a se metamorfoza în goluri ce polarizau lumina, vacuole celeste imediat anihilate. Acea derulare ondulatorie parveni treptat să fie percepută de ființa celor culcați ca o înlocuitoare a aurorei, aşa că adăstară nemişcați, spre a se putea dezmetici. Descoperiră că aceeaşi frământare avea loc şi dedesubt, unde emanațiile făceau ca materia să capete alte consistențe – cristale de rubin, granat, topaz, smarald, lapis-lazuli, safir, ametist,

împrăştiate darnic în adâncuri.

- V-am spus că ne-am scufundat, sublinie Parsi resemnat, rupând tăcerea.

- Aceia care plutesc sunt dragoni, adăugă încet Fusi.

- Lacrimile văzduhului nasc geme, observă Halaf.

- Să lepădăm ce încă purtăm, se săltă în picioare Toma. Ne vom înfăţişa asemenea pruncilor bunăoară.

Camarazii încuviinţară şi începură să se despoaie de haine, fără grabă sau contenire, până ce trupurile lor, aparte zugrăvite în stratul întunecat unde se aflau, rămaseră curate. Şovăitor, Anaka stătu în genunchi când se despărţi de chimirul înfăşurat pe piele; mâna sa dibui un bănuţ, cel mai mic, pe care îl vârî în gură. Astfel se întoarseră şi păşiră către valea ce părea să se despice dinaintea lor, sub vălurile ce ţineau locul înseninării. Bălăbăneala ezitantă a mersului dezvăluia privirilor părţi nefireşti de mădulare.

- M-a cam sfârtecat explozia, grăi Toma mergând în fruntea celorlalţi. O scurtă lucire a acoperit luna în eclipsă şi am simţit amestecul de neputinţă cu durere intensă, presimţirea marelui salt, asta a fost atunci când am crezut că sunt la adăpost. Fragmentele care m-au pătruns au lăsat loc molozului pentru a doua distrugere. Dar m-au spălat… au uns cu untdelemn şi au plecat.

“Se vede, murmurară camarazii, trupul tău a fost lovit nemilos şi iarăşi lovit”.

- Nu am nici un semn, rosti Fusi, fiindcă chinurile îngropării în pământ sunt lungi dar nevăzute. Stăteam în cazemate şi ceea ce părea departe a fost aproape. Dintr-odată – surzenia după explozie, apăsarea strivitoare a pământului şi tăcerea în care am auzit Sunetul Primordial. Un baraj de artilerie a uniformizat totul… Cine să identifice că a fost oarecine acolo?

“Aşa este, îşi clătinară ceilalţi capetele, nu-i pasă nimănui şi nu vrea nimeni să cunoască”.

- Ora exploziei a fost devansată, anume sau întâmplător nu ştiu, să vorbesc împăcat, relată Edin. Ori poate am sfidat eu pe ceilalţi, crezând că prietenii nu pot fi atinşi. Mi-au extras toate cuiele ce m-au străpuns. Nişte plăgi urâte, superficial cusute de studenţi practicanţi la morgă, înainte de a mă pune la păstrare.

“Sunt răni nefireşti, confirmară cei din vecinătate, rele ca toate produsele artizanale”.

- Când gardienii ne-au presărat cu gloanţe, aşijderi ţintelor când se antrenau în văzul nostru, prinse să cuvânte Ubart, îmi recăpătasem libertatea între gheţurile veşnice. Foarte puţin au sângerat rănile – ca pişcăturile frigului au fost – în răgazul cât zăceam pe sloiul plutitor, cu nădejdea spre larg… simţind cum mă cuprinde somnul cald al gerului…

“Puţin se văd plăgile tale, încuviinţară camarazii, abia se desluşesc sub vineţeală”.

- Ca şi la mereu născutul Ruiz, ridică vocea Bakel, când a fost împroşcat de gloanţele slujnicarilor în epoca acelei revolte a viilor morţi de foame. Îşi aruncă uitătura stinsă în jur şi completă, ceva mai încet: Nu ştiu cum, parcă simt că se află în preajmă.

- Precum la mine, stabili Cafid. O singură rană vrăjmaşă, un glonţ tocmai când mă ştiam ferit de baricada improvizată, deşi mânios că atât de uşor se sumeţesc unii împotriva altora de acelaşi neam, în numele unor cuvinte ce arătau o singură faţă. Ba mi-au şi batjocorit trupul, numindu-mă în felurite chipuri, după neştiutoarea lor răutate.

“Are dreptate, se apropiară călătorii de vorbitor, o plagă mortală şi multe urme de lovituri”.

În faţa lor diversele straturi unduitoare ce se tulburau amestecându-şi limitele începură să fie spintecate de o nesfârşită pană azurie; ea le înălţă pe cele deschise la culoare până dincolo de vedere, lăsând paşilor pe cele întunecate şi plastice. Deasupra se împletea un mozaic inaccesibil, din petece de văzduh, în vreme ce dedesubt se învolburau materii ce păreau calde. Pretutindeni privirea putea străbate fără oprelişti.

- Se despart apele de sus de apele de jos, le atrase Gudina atenția. Am ajuns la Oceanul-tată…

- Nu există sus şi jos, ripostă Fusi. Ce este sus este şi jos.

- Iar înfățişarea mea zbârcită se datorează unui gaz de luptă, amănunți Polihen, încercând să-şi dezdoaie brațele, cu nume liniştitor deoarece ocupanții au afirmat întotdeauna că nu este otrăvitor. Erau sinceri, căci reacționa numai la hrana neamului meu, de care străinii nu se atingeau. Acel duh rău m-a culcat la rădăcina orezului fiindcă nu i-au fost aduse ofrande.

"Adevărat, luară aminte camarazii, membrele tale sunt strâmbe, ca şi cum trupul ți-ar fi fost înveninat".

- Gloanțele sunt curate şi laşe, se ridică vocea lui Halaf. Iar trecerea lor arde; se pot vedea cum mi-au intrat în spinare şi au ieşit prin vintre… chiar în ziua când am demonstrat paşnic. Tovarăşii de arme s-au dezis de trupul meu, pentru a putea afirma că au fost loviți pietoni nevinovați.

"Se desluşeşte, îl încredințară ceilalți, cum au intrat şi au ieşit trei gloanțe iar rănile au rămas neîngrijite".

- În cea mai mare parte a vieții am îndeplinit cărăuşie pe ape, mărturisi Anaka, şi acolo m-a dibăcit, pe durata stagiului militar, o salvă care a avariat nava; incendiul ne-a înşfăcat pe câțiva înainte de a sări în apa năclăită de păcură… pot spune că m-a sfârşit durerea, dacă nu punem la numărătoare arsurile…

"Drept este, luară aminte privitorii, trupul tău este doar o rană înnegrită".

- Uneori o lovitură te limpezeşte, măcar că are alt țel, cuvântă Parsi. Astfel am înțeles că ce vine din afara comunității nu întotdeauna se acceptă. Că pentru perpetuare nici o extremă nu izbândeşte. Aşa s-a ajuns că unul din neamul meu, căruia menitu-i-am binele, m-a ațintit cu un glonte de carabină având vârful crestat special…

"Fără putință de tăgadă, zăboviră camarazii, glontele dum-dum ți-a produs la ieşirea din piept o rană cât pumnul".

- Zăcerea mea s-a datorat unei răni ce s-a obrintit, intră în discuție Gudina, căpătată într-o confruntare neprevăzută, din capul locului lipsită de noimă. Degeaba am oblojit-o cu file din Cartea Sfântă, când Atotputernicul a hotărât ca lovitura de iatagan a unui inamic drept-credincios să-şi afle menirea…

"Adâncă tăietură, încuviințară ceilalți, a depărtat carnea şi a dezvelit coastele".

- Să fie cu iertare, luă cuvântul Bakel, că nu mă înfățişez întreg, dar o mină anti-personal este menită să schilodească, precum mi s-a întâmplat în perioada unui atac îndelung aşteptat, când am simțit cum mă despic în scântei…

"Te vedem, îl asigurară camarazii, partea inferioară a corpului tău este numai zdrențe".

Trupurile chinuite ale călătorilor săltau cu greutate să răzbească prin materia gelatinoasă ce ținea de cale, către fâşia azurie despărțitoare de unde în continuă întunecare. Deasupră-le alunecau constant păturile de diferite nuanțe, imuabile, iar adâncurile plastice fierbeau domol. Nicăieri nu se arăta a fi pământ.

- Am obosit, grăi Anaka. Nu mă împiedică nimic, dar parcă am uitat să merg. Vreau să mă odihnesc. Cu adevărat vreau să mă odihnesc.

- Şi eu vreau să mă odihnesc, susținu Polihen. Timpul nu mai are importanță.

- Cu socotință, se opri Toma în loc, putem tărăgăna oleacă, s-ar părea că ziua este totuna cu noaptea.

Stătură şi ceilalți, mişcându-se cu încetineală. Materia crudă în care se aflau le oferi, drept culcuşuri, alveolele iscate de trupurile lor năruite, gata să se asimileze mediului. Volumele

antropomorfe îşi conservau cu greutate identitatea în vreme ce ecrescenţele ce ieşeau din ele se atingeau, ca născuind o posibilă osmoză. Aidoma gemelor încastrate în steril, ochii îşi pierduseră luciul. Acea şedere în suspensie era totuşi susţinută cu blândeţe de sânul materiei înconjurătoare, pornită să-şi ordoneze conţinutul încă rebel.

Disoluţia lentă a trupurilor încetini odată cu omogenizarea mediului ce le susţinea. Vibraţia de pretutindeni trezi în Ubart o chemare; jinduind să se înalţe, descoperi că doar capul îi ajungea la un strat mai rarefiat ce prezenta percepţiei întinderea lucie a materiei vâscoase căreia îi aparţinea aproape în întregime, laolaltă cu camarazii străvăzuţi dedesubt. Gesturile sale de degajare activară şi pe ceilalţi; pe rând ei se înălţară alături, privind fără cuvinte ceea ce se putea aprecia la suprafaţa de separaţie – o necuprinsă cocleală.

- Haide, abia articulă Toma, să lepădăm ce brumă avem de prisos.

Camarazii încuviinţară; cu mişcări spasmodice, reuşiră să se ridice la suprafaţă, alcătuiri necurăţate ce lăsau în urmă resturi de carcase umane inutile, o năpârlire care îngăduia să menţinerea deasupra luciului.

- Aşa să fie? sună gândul lui Halaf.

- Domnul nu leapădă pentru totdeauna, răspunse Edin. Către el ne îndreptăm.

- Sunt mai mulţi domni întrupaţi în unul, susură Fusi.

Ceea ce îi îndemna să alunece cu aprehensiune spre a nu se destrăma era ca o pulbere covârşitoare în depărtare, singura călăuzitoare peste întunericul adânc atotstăpânitor. Dar Anaka întoarse capul ca să constate, neîncrezător:

- La resturile noastre s-a adunat lume.

Surprinşi, ceilalţi se răsuciră cu greutate şi deosebiră, într-o deschidere către pământul pe care hălăduiseră odinioară, umbre translucide ce se frământau în latura teritoriului unde le fusese masul. Ca sub sfâşierea unei adâncimi se vădi priveliştea, ca după ştergerea orbirii. Şovăitori, oscilară câteva momente, apoi înturnară spatele căii spre lumină pentru a se apropia de acele vedenii care le aminteau de sorginte.

- Sunt locurile de acasă, zise Toma, de-ar fi aievea.

- De-acum om sta faţă cu cei ce ne-au trimis aici, se făcu auzit Bakel. N-au să scape.

- E un ritual, băgă de seamă Parsi, o slujbă religioasă.

- Ne întoarcem, şuieră Polihen, efectiv ne întoarcem.

Înfrigurați, călătorii plutiră către acea omenire nedeterminată ce unduia în ritmul unor incantaţii sub puterea unui duh nemărginit, acea aglomerare atât de străvezie şi inconsistentă în plăpânda ei zidire că suflarea de obârşie o putea oricând destrăma. Era o mulţime terestră aglomerată, înspăimântătoare şi grotescă, împărţită arbitrar pe sexe; bărbaţii abia se iţeau, umbre pierite, pe când femeile purtau o radiaţie aparte, iar unele aveau chiar compunerea întreagă, măcar că toţi şi toate vădeau sub năduşeala protectoare mănunchiuri de umori vătămătoare pe jumătate digerate în care se amestecau extracte artificiale menite să le neutralizeze. Cuprinzătoarea masă efemeră oscila între curiozitate şi teamă. Lungi pomelnice de nume se ridicau deasupra, rostite cu zecile în acelaşi timp, producând mici scânteieri de acceptare în trupurile femeilor, semn că se ofereau acelor invocaţi – membrii fostei divizii.

- Este un ceremonial de păcăleală, rupse tăcerea Gudina.

- Imploră dispăruţii ca să-i împace, adăugă Cafid. Imploră iertarea morţilor.

Şi ceilalţi camarazi recepţionară, traversând fără oprelişti prin plăsmuirile substanţialiste, că simţirile actanţilor erau contradictorii, de la dragoste, milă şi credinţă până la intoleranţă şi silă, de la dăruire la prefăcătorie. Erau însă câteva fiinţe măiestrite – fecioare împodobite ca mirese – ce

cu adevărat se rugau în neştiinţa lor să nuntească, spre veşnică împăcare, pe cei nevăzuţi. Însă când acele chemări se înfăptuiau, puterea strălucitoare de la care călătorii îşi întorseseră drumul devenea atotstăpânitoare, ca şi cum îngăduinţa ce le-o acordase ar fi fost ultima.

Astfel îşi auzi Bakel numele şi se simţi acceptat de o virgină puberă ce îşi lăsă trupul dăruit să acopere alinător sfârtecăturile exploziei de mină, lepădate de el în adâncuri, pe când partea ei nepieritoare asculta răbdătoare bărbatul descriind felul cum ajunsese să fie răpus, tot mai slab pe măsură ce se topea înspre lumină, vânător singuratic precum îi fusese menirea…

Asemenea Gudina se simţi numit, apoi revendicat de o fată mare ce nu îşi cunoştea puterea de a netezi tăieturile de armă albă, oricare ar fi fost acelea; ea abandonă maicii coaja pământească a naşterii sale, alături de cea aproape întregită a fostului soldat, ca să urmărească voroava domoală, firav toarsă către depărtări, leit plugarului ce lasă îndărăt firul brazdei mănoase…

Nu altcum se află chemat Parsi în pomelnic iar la numele său o tânără neprihănită sclipi acaparator, umplând cu substanţa ei craterul generat de glonţul exploziv, supusă legată în apropierea alesului ce-şi descria trecutul şi se îndepărta către neasemuitele mărfuri etalate acolo unde lumea era lipsită de griji, unde nu exista întristare, unde toate se perindă veşnic dintr-o parte în alta…

Tot aşa Anaka fu pătruns de implorarea numelui său şi prelingerea fecioarei, alinătoare ca un balsam, de bunăvoie oferită peste trupu-i, ce sorbea plăgile laolaltă cu istorisirea sorţii sale, mulată pe conturul masculin în destrămare, luminos pe calea comună a apelor ce poartă adevăraţii corăbieri, aceia ce cutreieră tainiţele neodihniţi …

Întocmai străbătu chemarea tainică a numelui la Halaf dar şi la o fată preacurată; ea îşi dărui sufletul bărbatului în timp ce trupul său spăla dinlăuntru dârele celor trei trasee de gloanţe; cu toată râvna de a asculta evenimentele ce le produseseră aceasta pălea, neimportantă în faţa iuţelii cu care un vehicul celest îl ducea pe căile nesfârşite ale lumilor nenumărate…

Aşijderea o nubilă sclipi unduios la numele Polihen, reunită cu acesta; ea se insinuă până la contopire în substanţa bărbatului, anihilând otrava despre care începea să priceapă din spusa lui incontinuă, deslânată tot mai mult, înlocuită cu perechea de suflete înlănţuite ce se despărţea, astfel ca agricultorul să se piardă către locurile unde pururea se seamănă şi se culege…

La fel îşi auzi Cafid numele şi se simţi acceptat de o fată imaculată ce lesne acoperi plaga împuşcată şi cu greu loviturile presărate de conaţionalii săi pe trupul fără apărare, cum găsi sinea ei doritoare, rămasă tot îndărătul cioplitorului în lemn ce se pierdea înspre pădurile veşnice, de toate soiurile ce nu cunosc anotimpuri…

Asemenea pronunţarea numelui de Ruiz îl aduse pe acesta, posomorât, în preajma unei fete mari ce îl făcu să renască, după mărturisirea lui, netezind până la desăvârşire găurile plumbilor cu chiar trupul ei, zăbovită în urma sufletului ahotnic să înţeleagă amarul bărbatului, mereu diluat, pierzător către lumina viorie a pământurilor ce-şi aşteptau lucrătorul în nesecată luptă…

Nu altminteri fu săvârşită chemarea lui Ubart, la zicerea căreia o tânără neprihănită îşi despărţi fără preget trupul vindecător al rănilor de gloanţe de sufletul ascultător al peregrinărilor bărbatului ce avea să-şi afle alinarea păstorind singur, în toată voia, pe cel mai de seamă strat al mântuirii sale – necuprinsele ţinuturi ale luminilor…

Tot aşa Edin primi plin de căinţă apelul numelui său; cu surprindere realiză că o fecioară îşi oferea trupul pentru a topi urâţenia plăgilor ce-l străpunseseră, în cumpăna duhului ei aţinut aproape, să soarbă povestea bărbatului ales, menit să hălăduiască, ducând pretutindeni mesaje precum îi cerea meseria, până la capătul lumii veşnice…

Deopotrivă ajunse chemarea numelui la Fusi şi la o fată preacurată care fără grabă întremă

trupul strivit şi coagulat al bărbatului cu propria ei substanță, dăruindu-şi cu supunere sufletul în ascultarea poveştii pescarului ce se îndepărta singuratic, ca într-o luntre sublimă, către apele luminoase ale viețuitoarelor ce renasc necurmat…

Aşijderea o tânără neprihănită sclipi tainic la numele Toma şi desluşi, dincolo de rămăşițele sfârtecate întru moloz, adevăratul contur al bărbatului ales; îl dezmierdă împlinindu-l, în vreme ce sufletul ei neînfricoşat pătrundea înțelesul împrejurărilor întocmite să îi aducă laolaltă; scurtă întâlnire, măcar că sufletele se atingeau, căci puterea luminii chema pe truditorul pământului să-şi îndrepte paşii către țarina desăvârşită în roade, glia nețărmurită, eterna țărână…

EPILOG

Țărâna bătucită suna tot mai limpede sub mulțimea picioarelor ce o bătea cu fervoare în aflarea împăcării. Sute de oficialități se perindaseră să asiste la sfințirea necontenită a monumentului, să jure neuitare, să confirme recunoştința națiunilor şi să comemoreze nenumărații dispăruți ce se strânseseră laolaltă în Mormântul Soldatului Necunoscut.

Patruzeci de zile se împliniseră în dimineața când oamenii bisericilor, capelelor, lăcaşelor de cult, incintelor sacre, receptacolii divinității primiră miresele aduse pentru Nunta morților, fiecare în grupul său, sub privirile satisfăcute ale celor mai iscusiți legiuitori ai națiunilor, cei a căror negocieri armonizaseră credințele neamurilor din roza vânturilor.

Iarăşi se înălțară obiectele sfinte, întru comuniunea şi împăcarea sufletelor; norodul se închină, fiecare după legea sa, bătând mătănii ori atingând amulete, ținându-şi mâna la gură ca să nu iasă răsuflarea, rostind expresii tainice au topindu-se în voința divină.

După o lungă aşteptare, semne de netăgăduit începură să se arate celor inițiați, vădind că ultima jertfă fusese primită şi împăcase vrajba sufletelor, sacralizând pentru totdeauna locul.

Neîndoielnic, cea mai de seamă mărturie a fost a copilului căruia i se arătară îngerii; măcar că tatăl său se străduia să-i potolească exaltarea şi încerca să îi țină gura închisă, el repeta fără sfârşire că îi vede plutind, arătând mereu spre pământ.